MİLLET MECLİSİNDEN MİLLETİN KÜRSÜSÜNDEN

CEMİL ÇİÇEK

18,20,21 ve 22.Dönem Konuşmaları

1.CİLT

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Millet Meclisinden

Milletin Kürsüsünden

Cemil ÇİÇEK

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı Yayınları No: 3

Millet Meclisinden Milletin Kürsüsünden
Cemil ÇİÇEK

Yayın Koordinatörü

Doğan AYTOP
Tutanak Hizmetleri Başkanı

Yunus ÖZDEMİR
Tutanak Hizmetleri Başkan Yardımcısı

Rıza YURDDAŞ
Tutanak Hizmetleri Başkan Yardımcısı

Mahmut TOK
Müşavir

Baskı Koordinatörü

Musa KESKİN

Toros ATAY

Dizgi ve Kapak Tasarım

Cihad TOPOĞLU

Arşiv Derleme

Orhan TAM

ISBN

978 - 975 - 8805 - 49 - 5

Baskı

TBMM Basımevi - ANKARA 2015

TBMM Başkanı Cemil ÇİÇEK'in 18, 20, 21 ve 22. Dönem TBMM Genel Kurul Konuşmaları

1. CİLT

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Cemil ÇİÇEK
Ankara Milletvekili
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Telefon : +90 (312) 420 51 51
Faks : +90 (312) 420 51 65
EPosta : cemil.cicek@tbmm.gov.tr
Web : http://baskanlik.tbmm.gov.tr

ÖNSÖZ

Günümüzde, modern parlamentolarda yürütülen yasama ve denetim faaliyetlerinin olmazsa olmaz koşullardan biri bu çalışmaların tutanakla kayıt altına alınması ve topluma yansıtılmasıdır.

Ülkemizde de Meclis-i Mebusandan bu yana tüm Meclis geleneğimizde faaliyetlerin kayıt altına alınması ve bunların en uygun biçimde sunumu en önemli hizmetlerden biri olmuştur.

Tutanakla kayıt altına alınan ve derlenip arşive dönüştürülen bu büyük hafıza, siyasi, ekonomik, dış politika, iç politika gibi birçok önemli alanda nereden, hangi koşullardan gelindiğine dair fikir ve bundan sonra da nasıl bir bakış açısıyla çalışmaların sürdürülmesine ihtiyaç olduğu hakkında yön verebilecek çok kapsamlı bir bilgi deposunu içermektedir. "Söz uçar, yazı kalır" ifadesi de boşuna denmemiştir.

Tutanak Hizmetleri Başkanlığımız da Meclisimizde son yıllarda artarak uygulamaya konulan yeni projelere paralel olarak birçok yeni proje ve faaliyeti gerçekleştirmektedir. Bu çalışmaları, Parlamentomuzun şeffaflığı ve Parlamento faaliyetlerinin yansıtılması açısından önemli bir hizmet olarak görüyorum.

Bu çalışmayla da Parlamentoda 18, 20, 21, 22, 23 ve 24. Dönemlerde yaptığım Genel Kurul konuşmalarım derlenerek kitap hâline getirilmiştir.

Bu tür yeni proje ve faaliyetlerle Parlamento çalışmalarımıza katkıda bulunan bütün çalışanlarımızı kutluyor, bu kitabın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Cemil ÇİÇEK
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Cemil Çiçek 1946 yılında Yozgat'ta doğdu. 1971 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. 10 yıl süreyle serbest avukat olarak çalıştıktan sonra Yozgat Belediye Başkanlığı yaptı. Daha sonra Yozgat Milletvekili (18. Dönem) ve Ankara Milletvekili (20, 21, 22, 23 ve 24. Dönemler) olarak TBMM'ne girdi.

TBMM'nin çeşitli komisyonlarındaki görevlerine ilaveten, Uzlaşma Komisyonu, Anayasa Komisyonu ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) Üyesi olarak görev yaptı.

Merhum Turgut Özal tarafından kurulan hükümetlerde (1983-1989) Devlet Bakanı ve kısa bir süre için Sağlık Bakanı olarak görev yaptı. Ayrıca, Yıldırım Akbulut (1989 - 1991) ve Mesut Yılmaz (1996) tarafından kurulan hükümetlerde de Devlet Bakanlığı görevini yürüttü.

Adalet ve Kalkınma Partisine katılarak, Abdullah Gül (2002-2003) ve Tayyip Erdoğan (2003 - 2007) tarafından kurulan hükümetlerde Adalet Bakanı olarak görev yaptı. 22 Temmuz 2007'de yapılan genel seçimlerde yeniden Ankara Milletvekili seçilerek TBMM'ne girdi.

Recep Tayyip Erdoğan (2007-2011) tarafından kurulan 60. Hükümette Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü olarak görev yaptı. Cemil Çiçek, 4 Temmuz 2011 tarihinde yapılan seçimle TBMM'nin 25. Başkanı olmuştur. TBMM Başkanı Cemil Çiçek, İngilizce ve orta seviyede Fransızca bilmektedir. Evli ve üç çocuk babasıdır

İÇİNDEKİLER

18.DÖNEM

BÖLÜM I

ANT İÇME..... 1

Milletvekillerinin and içmesi..... 3

BÖLÜM II

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR 5

Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, Sinop ili Türkeli Kasabasının bucak ve köylerinde, meydana gelen sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 7

Zonguldak Milletvekili Pertev Aşçıoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu Zonguldak işletmelerinde çalışan maden işçilerini ilgilendiren yeni toplu iş sözleşmesi ve işçilere sağlanan haklar ile Kurumun sorunları ve alınmakta olan tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 9

Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu işyerlerinde çalışan maden işçilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 11

Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, savaşa karşı çıktıkları için gözaltına alınan ya da tutuklananların durumlarıyla, yapılan bu uygulamaların, demokratikleşme üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 13

Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, kâğıt işçilerinin devam etmekte olan toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 15

İzmir Milletvekili M. Turan Bayazıt'ın, maden işkolundaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 19

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, banka gelirlerinden muayyen bir kısmının camilere yardım yapılacağı hakkında basında çıkan haberlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 23

İstanbul Milletvekili Yusuf Kenan Sönmez'in, işçi sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 27

Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya Güzel Sanatlar Galerisinin bir firmaya kiralanmasına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 29

Sinop Milletvekili Özer Gürbüz'ün, Zonguldak Taşkömürü İşletmeleri işçilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 31

Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun Zonguldak maden işçilerinin grevine; Bursa Milletvekili Fehmi Işıklar'ın, halen sürmekte olan toplu iş sözleşmeleriyle, uygulanmakta olan grevlere ilişkin gündem dışı konuşmalar dolayısıyla 33

Bursa Milletvekili Fehmi Işıklar'ın işçi grevlerine; İzmir Milletvekili Kemal Anadol'un Zonguldak kömür madeni işçilerinin grevine ilişkin gündem dışı konuşmaları dolayısıyla 39

Giresun Milletvekili Ahmet Rüştü Kurt'un, SEKA işçilerinin grevi nedeniyle Hükümetin tutum ve davranışlarına ilişkin 43

İçel Milletvekili Ethem Cankurtaran' ın, tıkanan toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 47

BÖLÜM III

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 53

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesin hesabı münasebetiyle 55

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 63

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 65

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 67

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 69

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 71

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 73

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 75

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 81

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 83

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 85

Diyanet İşleri Başkanlığı 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesin hesabı münasebetiyle 87

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 97

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 101

BÖLÜM IV

GENSORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 105

Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner ve 20 arkadaşının, uzlaşmaz ve kasıtlı tutumlarıyla Türkiye Demir - Çelik İşletmeleri Karabük ve İskenderun fabrikalarındaki grevi teşvik ettikleri, birtakım çevrelere haksız kazanç aktarılmasına neden oldukları ve gerek ülke ekonomisini, gerekse demirçelik işçilerini zarara uğrattıktan iddialarıyla Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle..... 107

BÖLÜM V

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 117

Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 10 arkadaşının, ülkemizin sanayileşmesi konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle 119

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Koksal Toptan ve Konya Milletvekili Vefa Tanır ile Sosyal Demokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Hasan Fehmi Güneş ve Kocaeli Milletvekili Onur Kumbaracıbaşı'nın, Hac sırasında meydana gelen ve yüzlerce vatandaşımızın ölümüne neden olan müessif olaylar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergeleri münasebetiyle..... 125

BÖLÜM VI

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 137

Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 43 arkadaşının, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle..... 139

BÖLÜM VII

SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR..... 149

Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, fitre, zekât, kurban derisi ve bağırsakların toplanmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına başarılı olamadıkları iddiasına ilişkin sorusu münasebetiyle 151

İzmir Milletvekili Türkân Akyol'un, günlük bir gazetenin 29.1.1988 tarihli nüshasında yer alan Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile ilgili bir yazıya konu edilen olaya ilişkin Başbakandan sorusu münasebetiyle 153

Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Vakıflar Bankasının Karabük ve Safranbolu şubelerince köy muhtarlarına 28.11.1987 Cumartesi günü camilere ve köylere yardım adı altında ödemelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin sorusu münasebetiyle 155

Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak Taşkömürü istetmesine Yozgat ilinden getirilen issizlerin yerleştirildiği ve Karabük DemirÇelik Fabrikalarına isçi almandan vazgeçildiği iddialarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü sorusu ve Devlet Bakam Cemi Çiçek'in cevabı 157

Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde görevli bir genel Müdür yardımcısı ile bir müdür muavininin sözleşmelerinin feshedilmesinin nedenine ilişkin sorusu münasebetiyle 159

20. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR 163

Yeni yasama dönemi çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması 165

Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli'nin otomobil satışlarında uygulanmakta olan yüksek vergilere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 169

Karabük Milletvekili Erol Karan'ın, Orman Ürünleri Sanayi Kurumuna ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 171

Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki karayollarının durumuna ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 173

Türk vatandaşlarının Avrupa'ya işçi olarak gidişlerinin 35. yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 175

İngiltere'deki seçimlere ilişkin gündem dışı konuşması 179

Demokrasimizin geldiği ya da getirildiği düzeye ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 183

Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in, Fransa Ulusal Meclisinde kabul edilen sözde Ermeni soykırımına ilişkin yasa teklifi hakkında gündem dışı konuşması dolayısıyla 185

BÖLÜM II

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 187

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, 1996 Malî Yılı Bütçesi münasebetiyle 189

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 1997 Malî Yılı Bütçesi ile 1994 ve 1995 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 193

BÖLÜM III

DOĞRUDAN GÜNDEME ALMA ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 199

Türk Ceza Kanununun 102 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/13) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin (4/113) **201**

BÖLÜM IV

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 203

Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 37 arkadaşının, Avrupa Birliği ve Kıbrıs başta olmak üzere, Hükümetin izlediği dış politika konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle 205

Rejim tartışmaları konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/21) münasebetitle 209

21. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR 215

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının, 18.10.1999 Pazartesi gecesi, Merve Safa Kavakçı'nın evinin aranıp, ifadesinin alınması istemine ilişkin gündem dışı konuşması..... 217

Son günlerde kamuoyunun gündemine getirilen din projesine ilişkin gündem dışı konuşması 221

Fransız Senatosunda tekrar gündeme gelecek olan sözde Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması 225

BÖLÜM II

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 229

Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Ahmet Mesut Yılmaz ve 282 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 231

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 239

Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 243

Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 247

Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Batıkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifinin (2/524) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle 251

Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Bilimkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifinin (2/525), doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle..... 253

Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Kara'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 255

BÖLÜM III

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 259

1999 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı, 1997 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1997 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı, Katma Bütçeli İdareler 1999 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve 1997 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesin hesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1997 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 261

BÖLÜM IV

KALKINMA PLANLARI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 273

Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 275

BÖLÜM V

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 283

Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700. yıldönümü konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/2) münasebetiyle..... 285

Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 52 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan son gelişmeler ile uygulanan politikalar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi, Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 19 arkadaşının, sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili olarak ABD Temsilciler Meclisinde alınan karar ve Türkiye-ABD ve Ermenistan ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali İrtemçelik ve 27 arkadaşının, ABD Kongresindeki sözde Ermeni soykırımı iddiaları ve dış politika konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi, Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 21 arkadaşının, sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili ABD Temsilciler Meclisinde alınan karar ve Türkiye ABD ve Ermenistan ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi ve Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak ve 22 arkadaşının, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle..... 289

BÖLÜM VI

MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 295

İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş ve 43 arkadaşının, Kızılay'ın sorunlarının araştırılarak gelir kaynaklarının daha etkin kullanılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla ve Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 41 arkadaşının, Türkiye Kızılay Derneğinin gelir kaynaklarının ve faaliyetlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri münasebetiyle..... 297

İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş ve 43 arkadaşının, Kızılay'ın sorunlarının araştırılarak gelir kaynaklarının daha etkin kullanılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla ve Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 41 arkadaşının, Türkiye Kızılay Derneğinin gelir kaynaklarının ve faaliyetlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu münasebetiyle.... 301

22. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR 311

Konya Milletvekili Ahmet Işık'ın, demokratik hukuk devleti ve temel hak ve hürriyetlere ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla..... 313

İstanbul Milletvekili Berhan Şimşek'in, öldürülüşünün 10. yıldönümü nedeniyle gazeteci Uğur Mumcu'nun yaptıklarına, faili meçhul cinayetlere, yargısız infazlara ve teröre kurban giden 40.000'e yakın yurttaşımıza ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 317

İstanbul Milletvekili Birgen Keleş'in, Türk Medenî Kanununun kabul edilişinin 77. Yıldönümüne ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla..... 319

İstanbul Milletvekili Burhan Kuzu'nun, Uluslararası Ceza Mahkemesine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 323

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Özpolat'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü nedeniyle, savunma hakkının önemine ve avukatların sorunlarına, ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 327

İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Sosyal Sigortalar Kurumu emeklileri ile onların dul ve yetimlerinin aylıklarına bir önceki ayın tüketici fiyat endeksi (TÜFE) oranında yapılan zammın maaşlara geç yansıtılmış olmasından doğan alacaklarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 331

Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, 9 Mayıs Avrupa Gününe ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 333

Mardin Milletvekili Muharrem Doğan'ın, bir gazetenin Mardin İlinde yaşandığını iddia ettiği asılsız recm olayıyla ilgili haberlerin halk üzerinde yarattığı olumsuzluğa ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 337

İstanbul'da iki ayrı yerde meydana gelen bombalama olaylarına ve sonrasındaki gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması..... 339

İstanbul'da iki ayrı yerde meydana gelen bombalama olaylarına ve sonrasındaki gelişmelere ilişkin açıklaması..... 343

Giresun Milletvekili Mehmet Işık'ın, Giresun'da fındık üretimini etkileyen don olayı sonucunda üreticilerin zararının boyutlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 345

Kocaeli Milletvekili İzzet Çetin'in, 1 Mayıs işçi bayramı kutlamalarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 349

İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu'nun, barış, demokrasi ve insan hakları konularına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 353

İstanbul Milletvekili Hasan Aydın'ın, F tipi cezaevlerinin durumu ile buradaki hükümlülerin ve tutukluların sorunlarına ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla 355

İstanbul Milletvekili Berhan Şimşek'in, Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından hazırlanan küresel yolsuzluk raporuna ve raporun Türkiye'yle ilgili bölümündeki konulara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla 359

Mersin Milletvekili Hüseyin Özcan'ın, Mersin'de 21 Mart Nevruz kutlamalarında yaşanan Türk Bayrağına saldırı girişimi ile sonrasında yaşanan sıkıntılara ilişkin gündemdışı konuşması 365

Tokat Milletvekili Resul Tosun'un, Siyasî Partiler ve Seçim Kanunlarındaki eksiklikler ve yanlışlıklar nedeniyle yaşanan sıkıntılara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla 369

İstanbul Milletvekili Kemal Derviş'in, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Kalkınma Programı Başkanlığına seçilmesi münasebetiyle , Türkiye'nin kriz döneminde içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik şartlara, bundan sonra yapılması gerekenlere ve Avrupa Birliği üyeliği sürecinde atması gereken adımlara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla 373

İstanbul Milletvekili Şükrü Mustafa Elekdağ'ın, sözde Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin olarak Boğaziçi Üniversitesi Kültür Merkezinde düzenlenecek olan konferansa ve Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak'ın, Milliyet Gazetesinde yer alan Alternatif Ermeni Konferansı başlıklı habere ilişkin gündemdışı konuşmaları dolayısıyla 375

Adana Milletvekili N.Gaye Erbatur'un, Türk Medenî Kanununun kabul edilişinin 80. yıldönümünde, kanunda günümüz ihtiyaçlarına uygun bazı düzenlemelerin yapılmasının önemine ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla 377

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Özpolat'ın, Avukatlar Günü münasebetiyle, avukatların sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 381

Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Ceylanpınar Tarım İşletmeleri sınırları içerisinde yaşayan göçerlerin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdışı konuşması Dolayısıyla 385

BÖLÜM II

SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR 387

Afyonkarahisar Milletvekili Reyhan Balandı'nın, konuşmasında Hükûmete sataşması nedeniyle 389

BÖLÜM III

BAKANLAR KURULU PROGRAMI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 391

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulan Bakanlar Kurulu Programının görüşülmesi 393

BÖLÜM IV

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 409

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle 411

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle 419

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle 421

Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 423

Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 427

Türk Ceza Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun ve Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 429

Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 431

Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 433

Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 435

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 437

Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 441

Türk Ceza Kanunu ile Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 445

Adlî Tıp Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 449

Bazı Kanunlardaki Cezaların İdarî Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 451

İş Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu münasebetiyle 453

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 455

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 457

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 459

Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 461

Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 467

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 469

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 471

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 473

Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Tasarısı ile Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle 475

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum, İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 477

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum, İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 479

Artvin Milletvekili Orhan Yıldız ve 3 Milletvekilinin; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 481

Elektronik İmza Kanunu Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 483

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 485

İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 487

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 489

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 491

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 495

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 499

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 501

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 505

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 507

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle 509

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle 513

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle 517

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle 519

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Değişiklik Yapılması ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 521

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 525

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 533

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 535

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 537

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 539

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 543

Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 545

Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 549

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 555

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 561

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 565

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 569

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 571

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 575

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 577

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 579

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 581

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 585

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 587

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 589

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 591

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 593

Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 595

Antalya Milletvekili Osman Özcan ve 10 milletvekilinin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi münasebetiyle 599

Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 601

Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 603

Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 605

Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 607

Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 611

Kilis Milletvekili Hasan Kara ile Tokat Milletvekili Zeyid Aslan'ın, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 613

Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 617

Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 619

Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 623

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle..... 629

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 631

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 635

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 637

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 639

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 641

Çocukları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 643

Çocukları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 645

Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 647

Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 649

3.7.2005 Tarihli ve 5394 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ve Anayasanın 89. ve 104. Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 655

29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 657

29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle..... 659

Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 661

190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Yargıtay Başkanlığına Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 663

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 23/2/2006 Tarihli ve 5462 Sayılı Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 667

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle 669

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle 673

Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle 675

Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle 679

Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 681

Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 689

Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 691

Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 693

Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle 695

Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 697

Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 701

Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 703

Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 705

Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 707

15.6.2006 Tarihli ve 5521 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 709

15.6.2006 Tarihli ve 5521 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle 713

Konya Milletvekili Ahmet Işık'ın; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 715

Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 721

Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 725

Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 727

Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle 735

BÖLÜM V

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 737

Adalet Bakanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı, Ulaştırma Bakanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı ve Denizcilik Müsteşarlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 739

Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 741

Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 749

Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 755

Adalet Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Millî Eğitim Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yüksek Öğretim Kurulu 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı ve Üniversiteler Bütçeleri münasebetiyle 759

Adalet Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Millî Eğitim Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yüksek Öğretim Kurulu 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı ve Üniversiteler Bütçeleri münasebetiyle 767

Adalet Bakanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2004 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi Yargıtay Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2004 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 771

Adalet Bakanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2004 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile, 2004 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 787

Adalet Bakanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 793

Adalet Bakanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle 803

BÖLÜM VI

TBMM KARARLARI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 807

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 2 Milletvekilinin; Milletvekili Genel Seçimlerinin Yenilenmesine İlişkin Önergesi ve Seçimin 22 Temmuz 2007 Pazar Günü Yapılmasına Dair Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle 809

BÖLÜM VII

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 815

Ankara Milletvekili Salih Kapusuz ve 24 Milletvekilinin, yolsuzlukların sebeplerinin, sosyal ve ekonomik boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 nci, İçtüzüğün 104 ve 105 nci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle .. 817

BÖLÜM VIII

SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 823

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yılmazcan'ın, Kahramanmaraş'ta iş mahkemesi kurulup kurulmayacağına ilişkin, Adalet Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle 825

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yılmazcan'ın, TSE'nin Kahramanmaraş'ta tekstil laboratuvarı kurup kurmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle 827

Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, salıverilen tutuklu ve hükümlülerin Emniyet ve Jandarma Teşkilatlarındaki kayıtlarına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/363) münasebetiyle 829

Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, bir milletvekili eşinin bulunduğu göreve ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle 831

Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, yolsuzlukların önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/628) münasebetiyle 833

Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Adana Adlî Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine, Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Genel Bilgi Toplama Sistemi ile toplanan bilgilere, Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a yeni bir cezaevi yapılıp yapılmayacağına ve Anamur'a ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağına, İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürlü personel alımı sınavına, Özürlü personel alımı sınavı mülakatına, Özürlü personel alımı sınavının maliyetine ve Özürlü personel alımı sınavının sonuçlarına, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, BOTAŞ eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına, Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye, Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, düşünce suçlularına, Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Afyon'un Evciler İlçesinde adliye teşkilatı açılıp açılmayacağına, Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, yapılan atamalara, Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Ulukışla Cezaevinin kapatılmasına, Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, Bakanlık tarafından Denizli İlinde yapılan çalışmalara, Diyarbakır Milletvekili Cavit Torun'un, Türkiye Barolar Birliğinin gazetelere verdiği bir ilana, Bursa Milletvekili Mehmet Küçükaşık'ın, bazı ilçelerdeki Adalet Teşkilatının kaldırılması çalışmalarına, İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir Adliye Sarayı inşaatına ve Karşıyaka Adliye binasının taşınmasına ve Müzelerde yer alan yazma eserlerin envanterine, Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bolu Dağı Geçiş Projesine ve Karabük-Yenice Devlet Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına, Iğdır Milletvekili Dursun Akdemir'in, 2004 ve 2005 malî yılı bütçelerinden Iğdır İline ayrılan ödenek miktarı ve kullanımına ve Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, personel atamalarına ve geçici personele döner sermayeden ödenen paya ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle..... 835

Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Adana Adlî Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine, Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Genel Bilgi Toplama Sistemi ile toplanan bilgilere, Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a yeni bir cezaevi yapılıp yapılmayacağına ve Anamur'a ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağına, İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürlü personel alımı sınavına, Özürlü personel alımı sınavı mülakatına, Özürlü personel alımı sınavının maliyetine ve Özürlü personel alımı sınavının sonuçlarına, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, BOTAŞ eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına, Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye, Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, düşünce suçlularına, Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Afyon'un Evciler İlçesinde adliye teşkilatı açılıp açılmayacağına, Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, yapılan atamalara, Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Ulukışla Cezaevinin kapatılmasına, Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, Bakanlık tarafından Denizli İlinde yapılan çalışmalara, Diyarbakır Milletvekili Cavit Torun'un, Türkiye Barolar Birliğinin gazetelere verdiği bir ilana, Bursa Milletvekili Mehmet Küçükaşık'ın, bazı ilçelerdeki Adalet Teşkilatının kaldırılması çalışmalarına, İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir Adliye Sarayı inşaatına ve Karşıyaka Adliye binasının taşınmasına ve Müzelerde yer alan yazma eserlerin envanterine, Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bolu Dağı Geçiş Projesine ve Karabük-Yenice Devlet Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına, Iğdır Milletvekili Dursun Akdemir'in, 2004 ve 2005 malî yılı bütçelerinden Iğdır İline ayrılan ödenek miktarı ve kullanımına ve Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, personel atamalarına ve geçici personele döner sermayeden ödenen paya ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle..... 849

İKİNCİ CİLT

23. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR 1

Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam'ın, Bursa milletvekili Onur Öymen'in ve Mersin Milletvekili Mehmet Şandır'ın, son günlerde yaşanan terör olaylarına ilişkin gündem dışı konuşmaları dolayısıyla..... 3

İzmir Milletvekili Şenol Bal'ın, şehit ve gazi ailelerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 13

Balıkesir Milletvekili Hüseyin Pazarcı'nın, Kıbrıs sorununa ve çözümü için yapılması gerekenlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 17

İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, cevaplanmayan soru önergelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 23

Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal'ın, ülkemizde insan haklarının durumu ve son gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 27

Adana Milletvekili Yılmaz Tankut'un, TOKİ projeleriyle ilgili sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 31

Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin, 7 Ağustos 2008 tarihli yazılı soru önergesine İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın verdiği cevapta, ismini yanlış yazmak suretiyle şahsını ve TBMM'yi ciddiye almadığına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 35

İstanbul Milletvekili Atila Kaya'nın, TürkiyeAzerbaycan arasındaki son gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 39

İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, cevaplandırılmayan soru önergeleri ile parlamenter denetime ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 45

Antalya Milletvekili Osman Kaptan'ın, Antalya ili Kumluca ilçesi sınırları içinde 14 Ekim Çarşamba günü meydana gelen sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla 51

Muş Milletvekili M. Nuri Yaman'ın, Muş ili Bulanık ilçesinde 22 Şubat 2011 tarihinde meydana gelen depreme ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 55

Kayseri Milletvekili Yaşar Karayel'in, ülkemizde olası bir depreme karşı yapılması gerekenler konusundaki gündem dışı konuşması dolayısıyla..... 59

BÖLÜM II

AÇIKLAMALAR 63

Vefat eden son Gazi Mustafa Şekip Birgöl'e, Kurtuluş Savaşı'nın tüm şehitlerini ve gazilerini temsilen devlet töreni düzenlenmesine ilişkin açıklaması 65

Elâzığ Milletvekili Mehmet Necati Çetinkaya'nın, 8 Mart 2010 tarihinde Elâzığ'da meydana gelen depreme ve 18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Deniz Zaferi'nin 95'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması ile Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu, Elâzığ Milletvekili Faruk Septioğlu, Edirne Milletvekili Rasim Çakır, Bingöl Milletvekili Kâzım Ataoğlu ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ufuk Uras'ın, aynı konuda açıklamaları dolayısıyla 67

Konuşmasındaki "Anayasa Mahkemesine gideceksiniz." ifadeleriyle hiçbir grubu kastetmediğine ve İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın, geçmişe ait tutanaklardan alıntılar yaparak dile getirdiği sözlerinin hepsinin arkasında olduğuna ilişkin açıklaması 71

BÖLÜM III

SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR 73

Ankara Milletvekili Hakkı Suha Okay'ın, konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle..... 75

Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle..... 77

BÖLÜM IV

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR . 79

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 81

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 83

İstanbul Milletvekili Mehmet Ufuk Uras'ın, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı üzerinde şahsı adına konuşması münasebetiyle 85

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 87

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi münasebetiyle..... 89

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi münasebetiyle..... 101

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi münasebetiyle 105

Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 109

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 111

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 115

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 117

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 119

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 121

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 123

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 125

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 129

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 131

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 133

Askerlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle 135

Türk Borçlar Kanunu Tasarısı münasebetiyle 137

Türk Borçlar Kanunu Tasarısı münasebetiyle 145

Türk Borçlar Kanunu Tasarısı münasebetiyle 151

Türk Borçlar Kanunu Tasarısı münasebetiyle 155

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi münasebetiyle..... 159

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi münasebetiyle..... 169

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi münasebetiyle..... 173

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi münasebetiyle..... 179

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi münasebetiyle..... 181

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 185

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 193

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 201

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 205

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 207

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 213

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 215

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 217

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 219

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 221

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 223

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 227

Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı münasebetiyle..... 229

Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı münasebetiyle 231

Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı münasebetiyle 241

Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı münasebetiyle 247

Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı münasebetiyle 251

BÖLÜM V

TBMM KARARLARI ÜZERİNE KONUŞMALAR 255

Milletvekili Genel Seçimlerinin Yenilenmesi ve Seçimin 12 Haziran 2011 Tarihinde Yapılması Hakkındaki Önergeler (4/258, 259) ve Anayasa Komisyonu Raporu görüşmeleri münasebetiyle.. 257

BÖLÜM VI

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR 265

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü; Devlet Personel Başkanlığı; Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu; Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu; Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2006 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 267

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü; Devlet Personel Başkanlığı; Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu; Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu; Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2006 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 273

2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2006 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı münasebetiyle..... 275

Başbakanlık, Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Gümrük Müsteşarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2007 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 299

Başbakanlık, Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Gümrük Müsteşarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2007 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 305

2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2007 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı münasebetiyle..... 307

Başbakanlık, Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Sosyal Hizmetler ve Çoçuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2008 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 333

Başbakanlık, Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Sosyal Hizmetler ve Çoçuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2008 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle..... 345

2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2008 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı münasebetiyle..... 349

Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2009 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle 371

Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2009 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebetiyle 379

BÖLÜM VII

SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 383

Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Pülümür Dağı-Mutu arası anayolun asfaltlanması ve Pertek Köprüsü'nün yapımına (6/22), Tunceli-Pülümür'de meydana gelen depremlerde zarar gören binalara (6/23), Tuzla Gemi Tersanesinde çalışan işçilere (6/86), şaraptaki vergilendirmenin üzüm üretimine etkisine (6/138), bazı bürokrat atamalarına (6/146) ve Amerika seyahatine (6/152) ilişkin Başbakandan; İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, okul servislerinin denetimine (6/85) ilişkin Başbakandan; Antalya Milletvekili Tayfur Süner'in, Side'deki anıt mezar ve çevresinin bakımına (6/137) ilişkin Başbakandan; Mersin Milletvekili İsa Gök'ün, Anayasa değişiklik taslağı hakkındaki bir toplantıya (6/159) ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'ten sözlü soru önergeleri münasebetiyle 385

Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Pülümür Dağı-Mutu arası anayolun asfaltlanması ve Pertek Köprüsü'nün yapımına (6/22), Tunceli-Pülümür'de meydana gelen depremlerde zarar gören binalara (6/23), Tuzla Gemi Tersanesinde çalışan işçilere (6/86), şaraptaki vergilendirmenin üzüm üretimine etkisine (6/138), bazı bürokrat atamalarına (6/146) ve Amerika seyahatine (6/152) ilişkin Başbakandan; İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, okul servislerinin denetimine (6/85) ilişkin Başbakandan; Antalya Milletvekili Tayfur Süner'in, Side'deki anıt mezar ve çevresinin bakımına (6/137) ilişkin Başbakandan; Mersin Milletvekili İsa Gök'ün, Anayasa değişiklik taslağı hakkındaki bir toplantıya (6/159) ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'ten sözlü soru önergeleri münasebetiyle 391

Ardahan Milletvekili Ensar Öğüt'ün, Ziraat Bankası Hanak Şubesinin personel ihtiyacına (6/140) ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım Ekren'den sözlü soru önergesi münasebetiyle 393

Ordu Milletvekili Rıdvan Yalçın'ın, TOKİ konutları ve toplu açılış törenlerine (6/163); Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Tokat'ın bazı ilçelerinde TOKİ'nin konut yapıp yapmayacağına (6/180); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Kütahya Şeker Fabrikasının satışına (6/185), Bakanların askerlik durumuna (6/234); Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz'ün, Türk Telekom'daki greve (6/195) ve İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, THY'nin Başbakanlığa satmak için uçak alacağı iddiasına (6/230) ilişkin Başbakandan sözlü soru önergeleri münasebetiyle 395

Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, Merkez Bankasının İstanbul'a taşınmasına (6/394); Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki petrol rezervlerine ve bazı iddialara (6/399); Kastamonu Milletvekili Mehmet Serdaroğlu'nun, Turizmle ilgili bir konuşmasına (6/415); Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz'ün, girişimcilerin engellendiğine yönelik bir beyanına (6/418); Katar Emirinin Türk heyetine hediye verip vermediğine (6/469), Halk eğitim usta öğreticilerinin özlük haklarına (6/487); Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, adrese dayalı nüfus kayıt sistem verilerinin belediye gelirlerine etkisine (6/508); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, tasfiye halindeki bir finans kurumuna (6/515), Özelleştirilen Kütahya Şeker Fabrikasına ait arsayla ilgili iddialara (6/516), TPAO eski Genel Müdürünün bir enerji şirketinde çalışmasına (6/517) ilişkin Başbakandan sözlü soru önergeleri münasebetiyle 401

Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, Öğretmen maaşlarının iyileştirilmesine (6/436) ilişkin Millî Eğitim Bakanından; Niğde Milletvekili Mümin İnan'ın, Niğde'deki yatırımlara, yeşil kartlılara ve yapılan yardımlara (6/562), iletişimin izlendiği iddialarına (6/812); Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, demir fiyatlarındaki artışa ve inşaat sektörüne (6/622), küçük işletmelerin ekonomik sıkıntılarına (6/701), ekonomik sıkıntılara yönelik çalışmalara (6/712), yeni bir NATO Üssü kurulup kurulmayacağına (6/784), bazı yerlerdeki yatırımlara (6/806); Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Akif Paksoy'un, ÇEAŞ'ın küçük hissedarlarına dağıtılmayan temettülere (6/696), ÇEAŞ'ın küçük hissedarlarına kar dağıtımına (6/710); Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz'ün, Taksim'de 1 Mayıs kutlamalarına izin verilmemesine (6/698), Demir başta olmak üzere inşaat girdilerindeki fiyat artışına (6/734); Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Özürlü aylıklarına (6/749); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Bolu Valisinin görevden alınmasına (6/786), Dışişleri Bakanının bir konuşmasına (6/787) ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle 411

Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, şeker ithalatına ve kaçakçılığına (6/568); Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, faiz oranlarındaki artışın etkilerine (6/821), Yüksekokul mezunu genç işsizlere (6/852), Kırmızı et tüketimine ilişkin (6/853), Sektörlerdeki iş güvenliğine (6/879), Enflasyondaki düşüşe ve esnafın sıkıntılarına (6/902), Beyaz eşya fiyatlarındaki artışın evliliklere etkisine (6/905), Kredi kartı borçlularına (6/906), Merkez Bankasının kara listesine giren esnafa (6/907), Emeklilerin sorunlarına (6/908), Kaçak kol saatlerine (6/909), Türk bayrağının indirildiği bazı olaylara (6/920), Ankara Büyükşehir Belediyesi ve ODTÜ arasındaki kaçak yapı sorununa (6/924), TRT'nin Güngören'deki terör olayıyla ilgili yayınına (6/940), Esnafın ekonomik durumunun iyileştirilmesine (6/946); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, ihraç edilmek üzere ithal edilen çayın iç piyasaya sürüldüğü iddiasına (6/850), Yurt dışı seyahatlerine (6/861), Sabah Gazetesi ve ATV'nin bazı ödemelerine (6/862), Milletvekillerinin Hükûmet üyeleri ile birlikte katıldığı yurt dışı seyahatlere (6/863), Cemevlerinin aydınlatma giderlerinin ödenmesine (6/915), YAŞ toplantısında ihraç kararı alınmamasına (6/953), Yurt dışı seyahatlerine (6/1396); Balıkesir Milletvekili Ergün Aydoğan'ın, bazı yol yapımı projelerine (6/921); Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, şehit aileleri yardımlaşma derneklerine yapılan yardımlara (6/929) ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle..... 429

Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, kuruyemiş ithalatına (6/1066); Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Ankara Büyükşehir Belediyesinin yakacak yardımlarına (6/1162), KİT yönetim kurulu üyelerinin gelir vergisi ödemelerine (6/1163), Fosforik asit ithaline (6/1180), Çeklerle ilgili kanunun Türk Ceza Kanunu'na uyumlaştırılmasına (6/1227); Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz'ün, imar tadilatlarına ve meslek odalarının tutumuna (6/1181); Gaziantep Milletvekili Hasan Özdemir'in, yerel yönetimlerin harcamalarına (6/1199); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul'daki bir bina inşaatına (6/1211), Davos'taki Gazze Paneli'nin moderatörüne (6/1224), Bir işletmenin bir vergi dünenlemesinden yararlanıp yararlanmadığına (6/1254), İstanbul'da kamu hizmetine ayrılan alanların imar değişikliğine (6/1255), Bir milletvekili hakkındaki iddaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/1276); Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Karabağ'ın işgaliyle yurtlarından ayrılanlara yapılan yardımlara (6/1275), ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle..... 451

Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, kuruyemiş ithalatına (6/1066); Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Ankara Büyükşehir Belediyesinin yakacak yardımlarına (6/1162), KİT yönetim kurulu üyelerinin gelir vergisi ödemelerine (6/1163), Fosforik asit ithaline (6/1180), Çeklerle ilgili kanunun Türk Ceza Kanunu'na uyumlaştırılmasına (6/1227); Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz'ün, imar tadilatlarına ve meslek odalarının tutumuna (6/1181); Gaziantep Milletvekili Hasan Özdemir'in, yerel yönetimlerin harcamalarına (6/1199); Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul'daki bir bina inşaatına (6/1211), Davos'taki Gazze Paneli'nin moderatörüne (6/1224), Bir işletmenin bir vergi dünenlemesinden yararlanıp yararlanmadığına (6/1254), İstanbul'da kamu hizmetine ayrılan alanların imar değişikliğine (6/1255), Bir milletvekili hakkındaki iddaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/1276); Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Karabağ'ın işgaliyle yurtlarından ayrılanlara yapılan yardımlara (6/1275), ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle..... 463

BÖLÜM VIII

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 467

Zeytin ve Zeytinyağı ile Diğer Bitkisel Yağların Üretiminde ve Ticaretinde Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Komisyonu Kurulmasına İlişkin Önergelerinin (10/ 27, 34, 37, 40, 102) Ön Görüşmeleri münasebetiyle 469

BÖLÜM IX

GENSORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR 475

Bazı yabancı firmaların Türkiye'de rüşvet dağıttığı iddiaları karşısında gerekeni yapmadığı iddiasıyla Başbakan Recep Tayyip Erdoğan hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergenin (11/11) ön görüşmeleri münasebetiyle 477

BÖLÜM X

TEZKERELER ÜZERİNDE KONUŞMALAR..... 485

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Bir Yıl Süreyle, Irak'ın Kuzeyinden Ülkemize Yönelik Terör Tehdidinin ve Saldırıların Bertaraf Edilmesi Amacıyla, Sınır Ötesi Harekât ve Müdahalede Bulunmak Üzere, Irak'ın Pkk Teröristlerinin Yuvalandıkları Kuzey Bölgesi İle Mücavir Alanlara Gönderilmesine ve Görevlendirilmesine Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca İzin Verilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi münasebetiyle..... 487

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Irak'ın Kuzeyinden Ülkemize Yönelik Terör Tehdidinin ve Saldırılarının Bertaraf Edilmesi Amacıyla, Sınır Ötesi Harekat ve Müdahalede Bulunmak Üzere, Irak'ın PKK Teröristlerinin Yuvalandıkları Kuzey Bölgesi ile Mücavir Alanlara Gönderilmesi ve Görevlendirilmesi İçin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17/10/2007 Tarih ve 903 Sayılı Kararıyla Hükümete Verilen Bir Yıllık İzin Süresinin Anayasa'nın 92 nci Maddesi Uyarınca 17/10/2008 Tarihinden İtibaren Bir Yıl Süreyle Uzatılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi münasebetiyle..... 495

24. DÖNEM

BÖLÜM I

TBMM BAŞKANI SEÇİLMESİ 507

TBMM Başkanı Seçilmesi Dolayısıyla Teşekkür Konuşması 509

TBMM Başkanı Seçilmesi Dolayısıyla Teşekkür Konuşması 511

BÖLÜM II

23 NİSAN GÖRÜŞMELERİ 513

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşunun 92'nci Yıl Dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın Kutlanması, Günün Önem ve Anlamının Belirtilmesi Görüşmeleri dolayısıyla..... 515

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşunun 93'üncü Yıl Dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın Kutlanması, Günün Önem ve Anlamının Belirtilmesi Görüşmeleri dolayısıyla..... 521

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluş'unun 94'üncü Yıl Dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın Kutlanması, Günün Anlam ve Öneminin Belirtilmesi Görüşmeleri dolayısıyla..... 525

BÖLÜM III

OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI 535

TBMM Başkanı Seçilmesi dolayısıyla..... 537

Yeni Yasama Yılının Ülkemize, Milletimize ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Hayırlı Olmasını Dilemesi dolayısıyla 541

1915 Yılında Yaşanan Olayları Daha Önce "Soykırım" Olarak Tanımlayıp Aksini İddia Edenlerin Cezalandırılmasını Öngören Kanun Teklifine İlişkin Fransa Ulusal Meclisinde 22/12/2011 Tarihinde Oylama Yapılacağına, Konuyu Gündeme Taşıyarak Tarihî Bir Sorunu İç Politikaya Alet Etmelerine, Konunun Siyasetçilerin Değil Tarihçilerin Araştırması Gereken Bir Konu Olduğuna ilişkin..... 545

Yeni Yasama Yılının Ülkemize, Milletimize ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Hayırlı Olmasını Dilemesi dolayısıyla 547

Yeni Yasama Yılının Milletimize ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Hayırlı Olmasını Dilemesi dolayısıyla..... 551

İzmir Milletvekili Mustafa Balbay'a geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, uzun tutukluluk veya başka sebeplerle hak ihlallerine maruz kalanların bir an önce haklarına ve özgürlüklerine kavuşmalarını temenni ettiğine ilişkin..... 557

24'üncü Dönem Beşinci Yasama Yılının Ülkemiz, Milletimiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçin Hayırlı, Sağlıklı ve Başarılı Bir Yıl Olmasını Dilediğine İlişkin..... 559

1915 Çanakkale Kara ve Deniz Savaşları Zaferi'nin 100'üncü yıl dönümü ve 18 Mart Şehitler Günü nedeniyle günün anlam ve önemine ilişkin..... **563**

24'üncü Dönemde hayatını kaybeden milletvekillerine Allah'tan rahmet dilediğine, yapılan çalışmalar için herkese teşekkür ettiğine ve Regaip Kandili'nin hayırlar getirmesini temenni ettiğine ilişkin **565**

FOTOĞRAFLAR **567**

18. DÖNEM

(30 KASIM 1987 - 20 EKİM 1991)

18. DÖNEM

BÖLÜM I

ANT İÇME

18. Dönem TBMM Genel Kurulunda Ant içerken

Konu ***: Milletvekillerinin ant içmesi***
Yasama Yılı ***: 1***
Birleşim ***: 1***
Tarih ***: 18 Aralık 1987***

"Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma; hukukun üstünlüğüne, demokratik ve lâik Cumhuriyete ve Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk Milleti önünde namusum ve şerefim üzerine and içerim."

18. DÖNEM

BÖLÜM II

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

Konu : Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, Sinop ili Türkeli Kasabasının bucak ve köylerinde, meydana gelen sel felaketine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 13
Tarih : 18 Ekim 1988

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; geçen hafta içerisinde, gerek Çatalzeytin ve gerekse Türkeli ilçelerinde meydana gelen sel felaketi sebebiyle hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza rahmet, yaşayanlarımıza da geçmiş olsun dileklerimi ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Burada dile getirilen hususların bir kısmı, meseleyi siyasî bir zemine çekmek maksadına matuf olduğu için, üzüntümü de burada ifade etmek istiyorum. Hakikaten, buralarda meydana gelen sel felaketi, en yaşlıların dahi hayatlarında hiç yaşamadıkları boyutta, büyük bir sel felaketi olmuştur. Ayrıca, yerleşim merkezinin dere yatağında bulunması, işin vahametini de bir ölçüde artırmıştır. Ne yapalım ki, Karadeniz Bölgesinin birçok yerleşim merkezleri -bu sene, sık sık bu felakete de maruz kalmıştır- hep dere yataklarındadır ve bundan mütevellit de, bu tehlikeleri, zaman zaman burada görüşmek durumu hâsıl olmaktadır. Ancak, ifade edildiği gibi, devletin olaya geç müdahalesi diye bir hadise söz konusu değildir. Olayı duyar duymaz, oradaki kaymakam, ilçe yetkilileri ve vilayet yetkilileri, elde olan bütün imkânlarını seferber ederek vatandaşın yanında olmaya gayret etmişlerdir. Ancak, kendileri de çok iyi bilirler ki, bu yerleşim merkezlerinde irtibat sadece sahil yoluyla sağlanmaktadır; içeriye bağlantıları yoktur. Bu kadar büyük bir felaket karşısında, bu Helaldi Kasabasının, eski nahiye merkezinin iki taraftan olan bağlantısı da büyük heyelan sebebiyle kesilmiş durumdadır. Buna rağmen, vilayet yetkilileri, Köy Hizmetleri, Devlet Su İşleri, Orman Teşkilatı ve Karayolları da dahil olmak üzere, devletin bütün unsurları, iki taraftan olay mahalline ulaşabilmek için gayret göstermiş, Çatalzeytin - Türkeli arasında dağdan bir servis yolu yapılmak suretiyle ve orman helikopterleri de orada hem kendi zayiatlarını tespit bakımından, hem de acil müdahale bakımından olay yerine intikal etmiş ve mümkün olan kurtarma operasyonuna yardımda bulunmuşlardır. Ayrıca

biz de, Hükümet adına ben, Karayolları Genel Müdürü, Afet İşleri Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı ve Partimizin Genel Sekreteri Sayın Akın Gönen'le beraber olay yerine gittik. Hakikaten, oradaki devlet görevlilerinin cansiperane çalışmaları bizi fevkalade duygulandırmıştır. Başta Sayın Vali, yetkililer, Sayın Hilmi Biçer ayaklarında lastik çizmelerle, vatandaşlarla içiçe, kaynaşmış vaziyette, vatandaşın bu sıkıntılarını ortadan kaldırabilmek için büyük bir gayretin içerisinde olmuşlardır. Ayrıca, bölge müdürleri de oradadır. Devlet, elindeki bütün imkânlarını orada seferber etmiştir. Ancak, arazinin fevkalade engebeli oluşu, ulaşım imkânlarının kısıtlı oluşu sebebiyle, elbette yerleşim merkezlerine ulaşmada biraz zorluklar olmuştur.

Vaki hasar, ilk belirlemelere göre, 4 milyar civarındadır. 63 tane işyerinde hasar meydana gelmiştir. Olayı takiben, gerek Sosyal Yardımlaşma Fonundan, gerek Afet Fonundan, gerekse Kızılay'dan ilk yardım yapılmıştır vatandaşın acil ihtiyaçlarının karşılanabilmesi bakımından. Arkasından da, ne gerekiyorsa buradaki vatandaşlarımız bakımından, her türlü gayretin, desteğin ve yardımın yapılacağına da hiç tereddüt yoktur.

Biz olay yerine vardığımız zaman PTT hizmetlerinin mükemmelen çalıştığı, bize verilen bilgiye göre, TEK hizmetlerinin arızasız yürüdüğü ve sağlık hizmetlerinin de takviyeli olarak -Sinop'tan ve çevresinden getirilen diğer sağlık personeliyle beraber- eksiksiz yürütülmeye çalışıldığı yine bizim oradaki müşahadelerimiz arasındadır.

Buradaki, devletin hiçbir şey yapmadığı, alakasız kaldığı, lakayt kaldığı tarzındaki lafların, seçim bölgesine, buradaki zabıtların da birer suretlerini çıkararak, mesaj gönderme gayretinin dışında hiçbir mana ifade etmediğini burada üzülerek belirtmek istiyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Çünkü, her şeyin istismarı olur; ama felaketin istismarını yaparak bundan siyasî netice çıkarmayı fevkalade de ayıp buluyorum.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Sağ olun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Zonguldak Milletvekili Pertev Aşçıoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu Zonguldak işletmelerinde çalışan maden işçilerini ilgilendiren yeni toplu iş sözleşmesi ve işçilere sağlanan haklar ile Kurumun sorunları ve alınmakta olan tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla

Yasama Yılı : 2

Birleşim : 62

Tarih : 29 Kasım 1988

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Zonguldak Milletvekili Sayın Aşçıoğlu'nun dün gece müspet bir şekilde neticelenen toplu sözleşme ile ilgili olarak biraz evvel burada ifade ettiği hususlara, biraz daha açıklık getirmek üzere söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygı ile selamlıyorum. ‘

Gerçekten, bu Kurumda 46 bine yakın insanımız çalışmaktadır. Bu toplu sözleşmeden de, 40 bin kişi istifade edecektir. Bidayetten beri, bu toplu sözleşme görüşmeleri başlar başlamaz, biz Hükümet olarak, Kurumun içinde bulunduğu durumlar ne kadar olumsuz olursa olsun ve yine ifade edildiği gibi, çok uzun zamandan beri zarar eden bir kuruluş olmasına rağmen, meseleye hiçbir zaman ekonomik yönden yaklaşmadık. 46 bin insanımızı memnun edecek bir çözüme kavuşturabilmek bakımından, yalnız oradaki işçilerimizi değil, aynı zamanda bu kurum vesilesiyle orada yaşayan diğer vatandaşlarımızı, esnafımızı da düşünerek meseleyi bir sosyal hadise olarak gördük ve sosyal yönden yaklaşmaya çalıştık. O nedenledir ki, dün karara bağlanan toplu sözleşme, Kurumun imkânlarını da aşarak, devletin bütün imkânlarını da zorlamak suretiyle, benzer sözleşmelerin üzerinde -hatta çok üzerinde- bir neticeyle sonuçlanmıştır.

Biz bu toplu sözleşme vesilesiyle işçilerimize sadece iyi ücretler vermekle kalmadık aynı zamanda -biraz evvel Sayın Aşçıoğlu'nun dile getirdiği gibi- bu havzada bir taraftan üretimin artırılması, öbür taraftan da işçilerimizin günün şartlarına uygun iyi bir vasatta çalışmalarını temin etmek bakımından, çok yönlü proje çalışmaları yaptırmış, hatta master planı diyebileceğimiz bir plan ve program hazırlatmışızdır. 70 milyon doları Dünya Bankasından temin

edilen, geri kalanı da kendi imkânlarımızla karşılayabileceğimiz -önümüzdeki yıl için- 145 milyar liralık bir yatırım da bu bölgeye götürülmüş olacaktır.

Dün neticelenen ve hepimiz için mutlu bir sonuç olarak telakki edilmesi gereken bu toplu sözleşmeye göre, daha evvel 139 400 lira olan çıplak ücret 374 850 liraya, giydirilmiş ücret ise 264 bin liradan 618 bin liraya yükseltilmiştir. Sosyal yardımlar ise, yüzde 350'ye yakın bir nisbet içerisinde artırılmıştır. Böylece, bu toplu sözleşme ile, orada gerçekten çok zor şartlar altında çalışan işçilerimize, yıllık ortalama yüzde 126; bu toplu sözleşme dönemi içinde yüzde 168'in üzerinde bir imkân sağlanmış bulunmaktadır. Gerçekten de, biten toplu sözleşmeye göre, işçilerimize bir yılda ödenen 101 milyar liralık ücret, 243 milyar liraya baliğ olmuş bulunmaktadır.

Bütün bu rakamlar da şunu göstermektedir ki, Hükümetimiz oradaki işçilerimizin çalışma şartlarını, yörenin ekonomik şartlarını dikkate alarak kendi kurum imkânlarının çok üstünde ve ötesinde, devletin bütün imkânlarını da zorlayarak, böylesine güzel bir toplu sözleşmeyi yapma imkânına birlikte kavuşmuş olduk.

Zannediyorum ki, Zonguldak'ta çalışan işçi kardeşlerimiz, bugüne kadar yapmış oldukları toplu sözleşmelerin en mükemmelini ve kendilerine en çok fayda sağlayan bir sözleşmeyi yapmış durumdadırlar.

Bu toplu sözleşmenin Zonguldak'taki işçilerimize ve bütün Türk Milletine hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu işyerlerinde çalışan maden işçilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 6
Tarih : 12 Eylül 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum,

Zonguldak Milletvekili Sayın Güneş Müftüoğlu, seçim bölgesinin de Zonguldak olması sebebiyle, yeni dönem toplu sözleşme müzakerelerinin başlamış olmasından da yararlanarak, temennilerini dile getirmeye çalıştı; yalnız, bazı konularda eksik bilgisinin olduğunu zannediyorum.

Türkiye'de işçi ücretlerinin nasıl tayin edileceği ve hangi şartlarda tayin edildiği, bugüne kadar yapılan çalışmalardan açıkça orta yere çıkmıştır. Bundan evvel 13 toplu sözleşme yapılmış ve her siyasî iktidar döneminde de aşağı yukarı bu sözleşmeler yapılmıştır.

Şimdi, burada ifade etmek istediğim husus şu: Acaba, bu yeni dönemde eskisinden farklı bir uygulama mı var? Yani, 1980 öncesinde iktidarda olan partilerin işbaşında bulunduğu dönemde, toplu sözleşme, müzakereleri bugünkünden farklı bir yöntemle yapılıyordu da, biz onu değiştirip yeni bir uygulama mı getirdik? Bu bir.

İkincisi...

MEHMET ÇAKIROĞLU (Trabzon) — 1980'den evvel sözleşme yapılmadı mı?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yani, bugün burada bize söylenen ne varsa, 1980 öncesi kendilerine de söylenmiş. Ben ona hep bakıyorum; gazetelerden de baktım, zabıtlardan da baktım. Onun için, bu meselelerde hep aynaya karşı konuşuyoruz. Bizde ne kusur görmeye çalışıyorsanız, o kusurların tamamı, 1980 öncesi bu uygulamayı yapanlarda var. Onun için, acaba bundan evvelki toplu sözleşmelerde -kendi fikirlerinin de iktidar olduğu dönemleri hesaba katarsak- avans adı altında bir ödeme yapılmış mı?

Bu kurumun sıkıntıları belli. Bu kurum, 1989'da 500 milyar liranın üzerinde zararda. Yani, TTK, halen kendi çalışanlarının aylık maaşlarını ödemekte çok büyük zorluklarla karşı karşıya. Maalesef, Zonguldak'taki çalışma şartlarının zorluğu, teknolojinin eskiliği ve daha pek çok sebeplerden dolayı verimli bir kuruluş değil. Her sene, bu zarar Hazineden karşılanmaktadır. Şimdi, toplu sözleşmelerde "avans verme" diye bir mesele yoktur; çünkü, bu bir hukukî meseledir. Tarafların hakları, alacakları, borçları, toplu sözleşmelerdeki hükümlerden doğmaktadır dolayısıyla toplu sözleşmede herhangi bir hüküm yoksa, böyle bir ödemeyi talep etmek de yasal olarak mümkün değildir.

Maden işçisine vereceksiniz de, ötekilerine niye vermeyeceksiniz? Siz maden işçisini seviyorsunuz da, biz niye sevmiyoruz? Ona böyle bir imkân sağlamak istiyorsunuz da, bizim elimizde imkân var da, niye sağlamak istemiyoruz? Bunların hepsi, bir imkân meselesidir. Sendikanın elinde de imkân var. Toplu sözleşme, iki taraflı bir hadisedir. Siz ne kadar iyi niyetli olursanız olun, karşı taraf adım atmazsa, sizin bu noktadaki aşırı gayretiniz, bu noktada göstereceğiniz iyi niyetle bir yere gelmeniz mümkün değil.

Bakınız, kendileri de söylüyor; bu dönem yeni bir toplu sözleşme yapılacak. 13 dönemdir toplu sözleşmelerde bulunan hükümler, artık, bir nevi, klişeleşmiş hükümler, bugünün şartlarında yeni baştan müzakere masasına getirilirse, işçinin, deminden beri bahsedilen, çocuğunun okula gitmesiyle, mutfağına yansımasıyla alakası olmayan maddeler günlerce müzakere mevzuu yapılır da, sadece gidip işçiye hava atabilmek için "Bak ben söke söke aldım" deyip, iş, 60, 70, 80 gün sürüncemede bırakılırsa, acaba KAMU-İŞ'in bunda ne günahı vardır? Kaldı ki, "KAMU-İŞ" dediğiniz, devleti, temsil eder, sizin kurduğunuz müesseselerdir; biz kurmadık ki Kamu İşveren Sendikalarını. Türkiye'de, Kamu İşveren Sendikaları 25 yıldır toplu sözleşme yapar. Devletin, maaş karşılığı çalışan organlarıdır, devletin görevlileridir. Acaba, maden işçisini sıkıntıya sokmakta Kamu İşveren Sendikasının ne menfaati vardır? Hiçbir menfaati yok.

Onun için, burada dile getirilen hususları iyi niyetle; ama, Zonguldak işçisine verilmiş mahallî bir mesaj olarak, "Ben gittim, Mecliste de bunları söyledim" tarzındaki bir maksada matuf olarak değerlendiriyor, hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu ***: Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, savaşa karşı çıktıkları için gözaltına alınan ya da tutuklananların durumlarıyla, yapılan bu uygulamaların, demokratikleşme üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla***

Yasama Yılı : 4

Birleşim : 23

Tarih : 23 Ekim 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Alınak'ın kürsüye getirdiği konu, aslında çarpıtılmış bir konudur. Tutuklanmalar ve hakkında dava açılmalar, "Savaşa hayır" dedikleri için değil, halen meri mevzuatı ihlal ettikleri içindir; Türk Ceza Kanununda açık ve sarih olarak yazılı olan suçları işledikleri için bu kişiler hakkında dava açılmış ve tutuklanmışlardır.

Bakınız, o iddiada bazı hususlar var: Liseli genç dediği, dersleriyle uğraşmıyor; uğraştığı konular, hep izinsiz toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak, lisenin duvarlarına yazı yazmak, okula giden çocuklara Türkiye'nin birliği ile bütünlüğü ile alakalı konularda bildiri dağıtmak... Herhalde, bir lise talebesinin yapması gereken hususlar bunlar değildir. Kaldı ki, burada hep demokrasi adına nutuklar çekiliyor, sözler sarf ediliyor; ama, demokraside dikkat edilmesi gereken husus da şudur: Türkiye'de kanun hâkimiyeti vardır; kanunları beğenirsiniz ya da beğenmezsiniz; ama yürürlükte olduğu sürece herkesin bunlara uymak mecburiyeti vardır. Sebebi ne olursa olsun, maksadı ne olursa olsun; kanunlar yürürlükte olduğu sürece ona karşı çıkmaya kimsenin hakkı yoktur; bu da, en azından, demokrasi terbiyesi gereğidir. Bu terbiyeyi bu memlekette gerçekleştiremezsek, o takdirde, demokrasi adına söylenen sözlerin hepsi, demokrasinin istismarından başka bir şey değildir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Kaldı ki, bir başka şey daha var; şimdi, herkes bu kürsüye gelecek, demokrasiyi konuşacak, demokrasiyi işine geldiği gibi yorumlayacak, anlamaya çalışacak, anlatmaya çalışacak. Demokrasinin bir başka özelliği de, yargı organının bağımsızlığı meselesidir. Şimdi, bu kanunsuz yürüyüşü yapan, bildiriyi dağıtan ya da "Savaşa hayır" adı altında kanunsuz eylemleri yapanları tevkif eden, tutuklayan kim? Bağımsız yargı. O halde, işinize geldiği zaman

bağımsız yargıdan yana olacaksınız, işinize gelmediği zaman, burada, bağımsız yargıyı suçlayıcı ifadeler kullanacaksınız... Bunu doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum. Tutuklananlar, haklarında dava açılanlar, "Savaşa hayır" dedikleri için değil, kanunsuz eylem içinde bulundukları için, haklarında Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesine ve ayrıca Türk Ceza Kanununun 168 inci maddesine göre, silahlı çete üyesi olduklarından dolayı dava açılmıştır.

Yüce Kurulun bilgilerine, saygıyla arz ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, kâğıt işçilerinin devam etmekte olan toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 26
Tarih : 30 Ekim 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Güneş Müftüoğlu, toplu sözleşmelerle ilgili bize de konuşma fırsatı verdiği için kendisine teşekkür ediyorum.

Umumiyetle, bu toplu sözleşme meselesi gündeme geldiği zaman, elde edilen bilgilerin çoğu zaman yanlış ya da eksik olduğu kanaati orta yere çıkıyor. Belli ki, toplu sözleşme meselesi -biraz sonra vereceğim rakamlardan da anlaşılacaktır- artık bir ihtisas işi olmuştur. Sadece bir rakama bakarak meseleyi gündeme getirirseniz, o takdirde, kamuoyuna da zaman zaman böyle yanlış bilgi verilmiş olur.

Müsaade ederseniz, geçen sene yaptığımız ve halen istismar konusu yapılan toplu sözleşmelerle, bugün, bu ay itibariyle, işçiler değişik kesimlerde ne ücret alıyor; bunları, kısaca burada Yüce Meclisin bilgisine sunmak istiyorum.

Mesela, Türkiye Deniz işletmeleri Genel Müdürlüğünde çalışan bir işçi, bu ay itibariyle, çıplak 1 milyon 52 bin, giyinik 2 milyon 138 bin; gemi sanayiinde çalışan bir işçi, çıplak 1 milyon 15 bin, giyinik 2 milyon 87 bin; Makine Kimyada çalışan bir işçi, çıplak 1 milyon 115 bin, giyinik 2 milyon 120 bin; Zirai Donatım Kurumunda çalışan bir işçi, 950 bin lira çıplak 1 milyon 613 bin lira giyinik ücret almaktadır.

Yine mesela, yapılan son toplu sözleşmelerde; Sağlık Bakanlığına bağlı işyerlerinde çalışan bir işçi, bugünkü tarih itibariyle 1 milyon 34 bin lira çıplak, 1 milyon 648 bin lira giyinik ücret almaktadır.(DYP sıralarından "Giyinik ne oluyor?" sesi) Bütün mesele, işte o "giyinik" ile "Çıplak"ı ayırt edebilmek ve onu ayırt ettikten sonra da, meseleleri getirip burada konuşmaktır.

Türkiye Petrollerinde çalışan bir işçi, 1 milyon 424 bin lira çıplak, 3 milyon 294 bin lira giyinik ücret almaktadır. Keza, TÜPRAŞ'ta çalışan bir işçi, 1 milyon 477 bin lira çıplak, 3 milyon 176 bin lira da giyinik ücret almaktadır. Etibank'ta çalışan bir işçi, 1 milyon 22 bin lira çıplak, 1 milyon 782 bin lira giyinik ücret; Petrol Ofisinde çalışan bir işçi, 1 milyon 238 bin lira çıplak, 2 milyon 539 bin lira giyinik ücret almaktadır.

En son, Sosyal Sigortalarda çalışan bir işçi, misal olarak vermek gerekirse, bu ay itibariyle, 1 milyon 109 bin lira çıplak, 1 milyon 938 bin lira giyinik ücret; çimento sanayiinde çalışan da -en son yapılan sözleşmelerden bir tanesidir- 1 milyon 327 bin lira çıplak, 2 milyon 427 bin lira giyinik ücret almaktadır.

Şimdi, bu rakamlar ortadayken, daha halen, Hükümetin, sözleşmelerde olumsuz davrandığı, işçinin sesine kulak vermediği, bu konuda, her muhalefetin işçinin sesine kulak verip, İktidarın bu konuları görmezlikten geldiği yolundaki iddialar, biraz haksızlık olarak gözüküyor.

Bir de, Sayın Güneş Müftüoğlu'nun burada konuştuğu, gerek SEKA, gerekse TTK ile ilgili ücretler, biten toplu sözleşmeyle ilgili ücretlerdir; bunların toplu sözleşmeleri 1 Temmuzdan geçerli olmak üzere yenilenecektir. Mutabık kalınan rakamlar 1 Temmuzdan geçerli olacaktır, aradaki farklar ödenecektir.

Hiçbir zaman, Kamu İşveren Sendikaları da, şu biraz evvel okuduğum ücretlerin altında bir ücret teklifini ne SEKA'ya, ne Taşkömürü Kurumuna ne de bir başka kuruluşa teklif etmiş durumdadır.

Şimdi, bunun çok daha üzerinde ücret, nereden, nasıl verilecektir? Türkiye Taşkömürü Kurumunun zararı 1 trilyonu bulmaktadır. Devlet, Hükümet, Zonguldak'a hiç yatırım yapmıyor olsa, senede 1 trilyon, şu vilayetin bu vilayetin hakkından alınmakta, oradaki 43 bin işçinin maaş ve ücretlerinin ödenmesi, orada çarkın dönebilmesi bakımından, açıktan bir sübvansiyon sağlamaktadır; SEKA için de öyledir, başka taraf için de öyledir.

Bir şey daha var: Daha evvel yapılan 12 dönem toplu sözleşmeden farklı olarak, geçen sene ve bu sene toplu sözleşmelere; hükümetlerin sık sık ek zam talepleriyle karşılaşmaması ve muhalefetin de sık sık işçi meselelerini istismar etmemesi bakımından bir hüküm getirdik. Geçen sene enflasyon rakamı yüzde 60 idi; şayet bunun üzerinde bir gerçekleşme olursa, yeni toplu sözleşme dönemini beklemeye gerek yok, hemen takip eden yılın başında, -nitekim bu yıl için de ocak ayının 4'ünde- 1990 yılının enflasyon rakamları çıktığında, toplu sözleşmeye esas olan zam miktarının üzerinde bir gerçekleşme olursa, bunu ücretlere yansıtacağız dedik.

Herhangi bir sendikal talebe gerek kalmaksızın, sendikalarımızın, ek zam talepleriyle, yerli yersiz, çalışma barışını bozacak davranışlara girmemeleri

bakımından, muhalefete de fazla fırsat vermemek bakımından, bunu toplu sözleşme hükmü haline getirdik. Daha evvelki toplu sözleşmelerde böyle bir hüküm yoktur, bunu, otomatik olarak ücretlere yansıtıyoruz.

Bu toplu sözleşme hükümlerinden kimsenin haberi yok; ya toplu sözleşme yapmayı bilmiyorlar ya da bir birbuçuk yıldır uygulanan bu konudaki görüşlerden, düşüncelerden ve mutabık kaınan hususlardan haberleri yok; bilen de, bilmeyen de Körfez krizi bahanesiyle "Ek zamdır, körfez zammıdır" diye gelişigüzel konuşmaya başlıyor. İster Körfez krizi sebebiyle, isterseniz başka türlü sebeplerden dolayı, şayet, bu sene, kabul ettiğimiz yüzde 45'in üzerinde bir enflasyon gerçekleşmesi söz konusu olursa, hiç kimsenin meseleyi bu kürsüye getirmesine, bir talepte bulunmasına gerek olmadan, 4 Ocak tarihi itibariyle, 1990 yılının enflasyon rakamları yayımlandığında, otomatik olarak, 15 Ocak tarihinde ücretlere bu farkı yansıtacağımızı hem sendikalarımız bilir hem de bu işle uğraşan arkadaşlarımız bilmektedir.(ANAP sıralarından alkışlar) O halde, şimdi burada neyi konuşuyoruz, neyi konuşmak istiyoruz?

Bir şey daha var: Elbette yasalarımızda grev vardır, grev haktır, ona saygı duyuyoruz; ama, bunun yerli yersiz tehdit unsuru olarak kullanılmasına da pabuç bırakmayacağımızı burada ifade etmek isterim. Elbette greve gidilmesini arzu etmeyiz; sendikalarla da sabahlara kadar, cumartesi, pazar kavramı da olmaksızın, her zaman görüşüyoruz, müzakereleri yürütüyoruz. Hiçbir işçi sendikasının, arayıp da, bizi bulamadığını söylemesi mümkün değildir. Ne zaman isterlerse, evimizin telefonları da ilgili kuruluşlarda vardır, gece gündüz bu müzakereleri yapıyoruz, hatta çoğu zaman kamuoyu da bilmektedir, bu toplu sözleşme müzakereleri ya gecenin 01.00'inde veya 02.00'sinde, 03.00'ünde, 05.00'inde bitmekte, bizde görevimizin başında bulunmaktayız. Kaldı ki, bugün burada yapılan konuşma, herhalde bir bilgi noksanlığına dayanıyor. Biz, TÜRK-İŞ'le görüştük; bugün olağanüstü başkanlar kurulu var, yarın saat 10.00'da zaten beni ziyarete gelecekler. Meseleyi, normal, meşru platformunda götürmeye çalışıyoruz; ama birileri Türkiye'de, siyasî istismar konusu olsun diye, siyasî istikrar bozulsun diye zaman zaman başka türlü çağrışımları yapar ve bugünlerde de genel grev çağrışımından medet ummaya başlamışlardır. Bunun, ülkeye de, işçilerimize de, kimseye de bir faydası olacağı kanaatini taşımıyoruz. Kamu sektörü açısından şurada teşekkül eden ücretlere paralel olarak, ayrıca toplu sözleşmesi yapılacak olan işyerlerinin çalışma şartları, çalışma riskleri ve geçmişteki, varsa, ücret kayıpları da dikkate alınmak suretiyle, makul bir noktada bu müzakereleri sürdürmeye çalışıyoruz. Bundan da geri kalmayacağımızı ifade ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : İzmir Milletvekili M. Turan Bayazıt'ın, maden işkolundaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 32
Tarih : 13 Kasım 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygı ile selamlıyorum.

1990 yılının ikinci dönem toplu sözleşmesiyle ilgili olarak, konu ikinci defa gündem dışı olarak Yüce Meclisin huzuruna gelmiş bulunuyor. Aslında, daha evvel bu konudaki görüşlerimizi ifade etmeye çalıştık; ama, Sayın Bayazıt, gölge kabine üyesi olarak bu konuda görevlenmiş bulunuyor. Herhalde ilk icraat olarak da böyle bir konuyu bir defa daha gündeme getirme fırsatını buldu; biz de kendisine, cevaben, "geldiğimiz nokta nedir, bu konudaki yaklaşımımız nedir?" ifade fırsatı verdiği için teşekkür ediyoruz.

Tabiî, yalnız, meseleye yeni yeni vukuf peyda edildiği için, birtakım kavramlar da birbirine karışmış bulunuyor.

Şimdi, "çıplak ücret" nedir? "Giyinik ücret" en kısa tabiriyle, devletin cebinden çıkan paranın adıdır. Giyiniği de, çıplağı da bu; bir.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — İşçinin cebine girmiyor Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Bayazıt, bu giyinik ücretin içerisinde dört maaş ikramiye de vardır. Acaba, bu ikramiye tebahhur mu ediyor? Devletin cebinden çıktıktan sonra, işçinin cebine girinceye kadar, bir yere mi gidiyor?

Onun için, o türlü yaklaşımlar biraz yanlış olur; ama, şöyle ifade etmekte fayda var: Biz tabiatıyla, kamu işyerlerinde çalışan işçilerimizin, Türkiye'nin imkânları ve ücret politikaları içerisinde ve özellikle çalıştıkları işyerlerinin de malî gücünü dikkate alarak, bugüne kadar hakikaten iki tarafın da mutabık kaldığı şekilde, birçok toplu sözleşmelerini bağladık. Hatta, bu toplu sözleşmelerin bir süre bağlanamamasından mütevellit, çok ümit var olanlar

da çıktı; ama, buna rağmen işçilerimiz, başta sendikalarımız olmak üzere, sağduyuyla hareket ettiler ve geçen sene, evvelki sene, netice itibariyle bu senenin de ilk 6 ayında, yüzlerce sözleşme, tarafların anlaşmasıyla neticeye ulaşmış oldu.

Şimdi, ikinci dönem yapılacak toplu sözleşmelerde de, yine ilgili işçi sendikaları ve konfederasyonlarla beraber, oturup mutabık kaldığımız hususlar var. Daha birkaç gün evvel –daha evvel Sayın Müftüoğlu bu konuyu gündeme getirmişti, ondan sonra TÜRK-İŞ Başkanı- toplu sözleşmesi olan, ilgili sendika başkanlarıyla beraber, benim odamda bir toplantı yapıldı. Varılan mutabakat şudur: Evvela idarî ve hukukî maddeler bitsin, sonra, ücret noktasında tekrar bir araya gelme imkânını buluruz. Biz de kendilerine açık olarak o zaman "istiyorsanız böyle de yaparız, istiyorsanız hemen yarım saat sonra, ücret meselesini de, başta Türkiye Taşkömürü Kurumu olmak üzere, konuşmaya hazırız" diye, orada da ifade ettik.

Netice itibariyle faydalı bir toplantı olmuştu; gidildi; o günden bugüne kadar yine bu müzakereler devam ediyor.

Şimdi, burada anlaşılmayan nokta şurası: Tabiatıyla, bu toplu sözleşmelerin hepsi aynı ayda bitmiyor; aşağı yukarı, senenin 12 ayında toplu sözleşme var. Bunlar belli prosedürden geçerek bir noktada uzlaşma sağlanıyor ya da sağlanamıyor. Bugüne kadar, 60 günlük süreyi doldurmadan, arabulucu safhasına geçilmeden, yani bu kademelere riayet edilmeden biten toplu sözleşme hemen hemen yok; bu da maalesef bir alışkanlık haline gelmiş. Dolayısıyla, şu ana kadar henüz bağlanamamış, anlaşmaya varılamamış bir toplu sözleşme söz konusu ise, bu derecat henüz tamamlanmadığı içindir. Nitekim, Türkiye Taşkömürü Kurumunda...

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — İki sendikada tamamlandı.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Türkiye Taşkömürü Kurumunda, tarafsız arabulucu raporu bekleniyor. Çünkü, uyuşmazlık zaptı tutulmuş, tarafsız arabulucuya gidilmiş; tarafsız arabulucunun raporuna göre, herhalde, oturup yeni baştan konuşmak gerekecektir. Türkiye Kömür işletmelerinde ise, yine böyle bir tarafsız arabulucu safhasına gelinmiş oluyor. Bu arada, birçok maddelerde anlaşma sağlanmıştır, anlaşma sağlanamayan maddeler de vardır.

Şimdi, benim geçen konuşmamda burada ifade ettiğim, "Anlaşma olmazsa greve gidilir; greve saygı duyarız" lafının çarpıtılmasının da hiç anlamı yoktur. Benim söylediğim, yasal bir beyandır.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — "Pabuç bırakmayacağız" sözünüz var?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — İş Kanununda, Grev ve Lokavt Kanununda olan ifadeleri burada tekrar etmeye çalışıyorum. Eğer, kanunun bir maddesinin veya oradaki bir ifadenin burada söylenmiş olması, dolaylı grev teşvikçiliği ise, doğrudan grev teşvikçiliğini de Sayın Bayazıt yapıyor demektir. Mefhumu muhalifinden de böyle bir anlam çıkar.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Zabıtlardaki beyanınızı aynen kullandım...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır! O, dolaylısı ise, ben de doğrusunu burada söylüyorum. Benim söylediğim ifade, kanunî bir ifadenin burada tekrarından ibarettir; ama hiçbir zaman, "işyerlerinde greve gidilsin" veya "falanca işyeri grev yasağı içindedir; onun hakkını yiyelim" tarzında da bir şeyin içerisinde olmadık.

Bakın, size, bunun en açık misalini vereyim. Yeni başladığınız bu işe, bu bilgilerin bir yerde bilinmesinde fayda var. Sağlık işkolunda, Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı işyerlerinde grev imkânı yoktur. Anlaşmazlık söz konusu olduğu zaman, Yüksek Hakem Kuruluna gidilmesi lazım. Yüksek Hakem Kurulu da o zaman 730 bin lira üzerinden karar vermiştir. Halbuki, biz, grev dışında kalan başka işkollarıyla ilgili olarak 817 bin lira üzerinden anlaştığımıza göre, normalde, "Yüksek Hakem Kurulunun kararı budur, 730 bin liraya itibar etmek lazım gelir" demek dururken, aynı işi yapanlar, aynı riski paylaşanlar bakımından, "eşit külfete eşit ücret" verilmesi lazım düşüncesiyle, kanaatiyle, o duyguyla, 730 bin liraya karar verilmiş olmasına rağmen, 817 bin liraya o zaman biz çıkardık ve burada hiç de fırsatçılık yapmadık ve "Yüksek Hakem Kurulu mademki böyle karar vermiş yasalardan da doğan bir durumdur, yasal bir durumdur" demedik, ücretleri belli bir noktaya getirmek için, gerekli olumlu yaklaşımı gösterdik. Bu dönem yapılacak toplu sözleşmeler bakımından da aynı anlayış içerisindeyiz, sendikalarla herhangi bir görüşme noktasında sıkıntımız bulunmamaktadır. Görüşmenin her safhasında -Sayın TÜRK-İŞ Başkanı da dahil olmak üzere- ilgili sendika başkanı arkadaşlarımızla ve Kamu İşveren Sendikaları ile zaman zaman da ben görüşüyorum. Ümit ederim ki, önümüzdeki günlerde -aynen eskilerde olduğu gibi- iki taraf makul bir noktada buluşsun. Ama, şimdi bunun aksini düşünmek de bir başka manaya gelir. Çok yüksek ücret talepleriyle karşı karşıya kalan işveren sendikasına devlet veya bir başka işveren sendikası- "Ya bu ücreti verirsiniz ya da greve gideriz" tarzındaki bir yaklaşım söz konusu olduğu zaman da, benim, kanunî ifadeyi tekrar etmekten başka çarem de yoktur ki.

Biz burada geçen sefer, bu konuların ne kadar çarpıtıldığına bir misal olması bakımından geçen sene yaptığımız toplu sözleşmelerle 600 bine yakın

kamu işçisinin geldiği ücret noktasını ifade etmeye çalıştık ve açık olarak da dedik ki, "Biz hiçbir işyerine, bugün yapılan toplu sözleşmeler bakımından, geçen sefer bağladığımız toplu sözleşmelerin geldiği noktanın gerisinde bir ücret teklif etmeyiz. Bu mümkün değildir; bu bizim anlayışımıza da uygun değildir, hakkaniyete de uygun değildir." Biz bunu burada açık olarak söylemişken, bunun başka türlü yorumlanmasının da bir faydası olduğu kanaatini taşımıyorum. Ümit ederim ki, önümüzdeki günlerde bu müzakereler olumlu bir safhaya gelir. Biz böyle bir yaklaşım içerisindeyiz, diyaloglarımız da sürüyor. Bunun ötesinde, bekleyip görmekten başka da çare yoktur; ama, bu görüşlerimizi açıklama fırsatı verildiği için teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(ANAP sıralarından alkışlar)

Konu **: *Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, banka gelirlerinden muayyen bir kısmının camilere yardım yapılacağı hakkında basında çıkan haberlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla***
Yasama Yılı **: *4***
Birleşim **: *33***
Tarih **: *14 Kasım 1990***

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Canver'e teşekkür ediyorum. Hakikaten bir iki gündür bu konu basınımızda yer alıyor. Bu vesileyle bu konuda bir açıklama imkânı bulmuş olduk.

Aslında, tabiatıyla, insanların niyetlerini yorumlayarak birtakım ithamlara kalkışmak söz konusu olursa, o zaman, hiç kimse bu cemiyette birbirine itimat edemez. Şu teklif kadar iyi niyetle hazırlanmış bir başka teklifi müşahede etmek de biraz zor.

İyi niyeti şuradan belli: Bu teklif komisyona geldiği zaman, bütün partiler, orada, ne yazılan şekliyle, ne anlatılması istenen şekliyle bir şüpheye kapılmamışlardır. Hatta, bu konu yalnız burada da değil, geçen sene Vakıflar bütçesi görüşülürken, orada ifade etmeye çalıştık; o seneki zabıtlar açılır bakılırsa bu eserlerin korunması gerektiği noktasında imkânlarımızın yeterli olmadığını o zaman da ifade etmeye çalıştık. Bizim niyetimiz budur. Aksini düşünen varsa, kimsenin düşüncesine bu anlamda bir sınır koymak veya beyninin içinden geçenleri okumak imkânına da sahip değiliz.

Evvela üzerinde durulması gereken konu şu: Bu eserlerin korunmasında müttefik miyiz, değil miyiz? Bu eserler hakikaten kültürümüzün değerli varlıkları mıdır, değil midir? Bunların korunması lazım mıdır, değil midir? Evvela burada bir mutabakata varmış olmamız lazım. İşte o mutabakata vardığımız içindir ki, Plan ve Bütçe Komisyonunda, partili bütün arkadaşlarımız, karşı oy yazısına gerek olmadan, belki bu teklifin daha da mükemmelleşmesi için gayret göstermişlerdir.

Niyetimiz gayet açık; burada bir şey kaçırmak, kendimize bir fon kurma arzusunu falan taşımak da değildir teklifin amacı. Tabiatıyla, bir yasanın

hazırlanması Hükümetten de gelir, milletvekilleri, milletvekili olmanın gereği olarak, hak ve yetkisine sahip olarak kendileri de bu noktada teklif hazırlayabilirler. Kaldı ki, hükümetle aynı partinin mensubu olan bir milletvekilinin, aynı konuda, aynı düşünmesi veya paralel düşünmesi kadar da tabiî bir hadise yoktur. Mühim olan, burada, neticedir.

Mesele nedir: Türkiye'de Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı 7 600 eser vardır. Bunun içerisinde köprüler var; çeşmeler var, hastaneler var, kervansaraylar var, hanlar var; netice itibariyle camiler de var. Münhasıran da oraya, bu elde edilecek gelirlerin, bu kültür varlıklarının korunması noktasında harcanması hususunda da açık, kesin, sınırlayıcı bir ifade konulmuş; başka türlü anlamalara, meydan vermemek için, başka türlü maksatların ortaya çıkmasına meydan vermemek için. Eski eser olduğunu da biz tespit etmiyoruz; Anıtlar Yüksek Kurulu, eski adıyla, Eski Eserler ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu bunları kabul etmiş; tescil edilmiş. Bunların nasıl restore edileceği, nasıl bu harabelikten kurtarılacağı noktasındaki projeleri tasdik eden de bu kuruldur. Yani, netice itibariyle, Vakıflar Genel Müdürlüğü bu işin aracısıdır.

Bir başka şey daha var: Daha evvel, denetim dışıdır falan diye fonlara itiraz ediyordunuz; şimdi bunda bu hadise de yok. Yani, Vakıfların diğer gelirleri gibi, diğer giderleri gibi buradan elde edilen gelirler de Sayıştay denetimine tabidir. Dolayısıyla, bundan endişe edilecek herhangi bir husus da söz konusu değildir. Yalnız, hepimizin üzülmesi gereken bir husus var, -her zaman ifade ediyoruz- bu Anadolu, üzerinde yaşadığımız bu toprak, bu vatan, bu anavatan, birçok medeniyetlerin beşiğidir. Böyle medeniyetlere sahip olduğumuzdan dolayı da her zaman iftihar ediyoruz. Bu, devletimizin de milletimizin de zenginliğidir. Ama, bir yerde, Milet Harabelerini bütün haşmetiyle orta yere çıkarıp, Batıya, bütün dünyaya gösterirken, hemen yanı başındaki İlyas Bey Külliyesinin harap vaziyette kalması da herhalde vicdanlarımızı sızlatacak bir hadisedir. (ANAP sıralarından alkışlar) Yani, nasıl bir millet oluyoruz ki, geçmişimizden utanır hale geliyoruz, kültürümüzden utanır hale geliyoruz... Onların ihya edilmesi noktasında bir adım atıldığı zaman, hemen, kastı aşan, maksadı aşan bir istikamete doğru çevriliyor, o istikamete doğru götürülmek isteniyor, ben bunu anlayamıyorum...

Şahsen böyle bir niyetimiz olsaydı, komisyonda, bu arkadaşlarımızın hepsinin, bu noktada, hiç olmazsa birinin, ikisinin, üçünün, beşinin, "Bundan maksat şudur, bununla şunu yapmak istiyorsunuz" demeleri gerekirdi. Kaldı ki, böyle bir şey yok. Belki de, bugüne kadar çıkmış, -benim müşahede ettiğim, evvelki durumları bilmiyorum- gündeme gelmiş teklifler içerisinde, bütün partilerin mutabakatıyla çıkan, olumlu katkılarıyla çıkan bir ya da ikinci tekliftir. Bundan da şahsen memnuniyet duydum; herkes de bu hususta teşvikkâr ifadelerde bulunmuşlardır.

Bir başka husus daha var: Bu teklif verileli iki buçuk ay olmuş. Bunun görüşmeleri kapalı kapılar ardında gizli de yapılmadı; komisyonda basın mensupları da vardı, yirmi gün önce, TRT, akşam bültenlerinde verdi. Bu mesele iki buçuk aydır gündemde, ama, bakıyorsunuz, bir başka istikamete doğru, başka olaylarla irtibat kurularak, başka şeylerle irtibat kurularak, meselede bir çıkmaz aranmaya çalışılıyor. Hakikaten, söylendiği gibi, ne yaparsak, bir vehimli ortama doğru girmişiz.

Kusura bakmayın, başkası şöyle düşünecek, böyle düşünecek diye, biz bu kültür varlıklarının korunması noktasında hiç de geri adım atmayız, bunu gayet açık söylüyorum. Bu, hepimizin malıdır; benim de değil, sizin de değil; hem geçmişimizin hem de gelecek nesillerin iftihar edeceği eserlerdir; o noktada da alınganlığa gerek yok.

Kaldı ki, bu millet o kadar müsamahakâr ki, Aspendos'u hep beraber seyrediyoruz, gidiyoruz, ziyaret ettiriyoruz. Afrodisyasın kapısı daha geçenlerde açıldı; Demre'de, Noel Baba; her sene yılbaşı yaklaştığı zaman -oradaki kilise ihya edildi açığa çıkarıldı- orada törenler yapılıyor. Eski kültürlere ait bu varlıkların korunması, yaşatılması, fonksiyonel olması noktasında bu kadar tolerans gösterilirken, kendi kültür varlıklarımız noktasında, işi bu kadar başka istikamete götürmek herhalde doğru bir hadise değildir. Bizim niyetimiz de bu değildir, o komisyonda bulunan arkadaşlarımızın niyeti de bu değildir, teklifi hazırlayan arkadaşlarımızın da niyeti bu değildir. Biz bunları koruyamadığımız takdirde, bu toprakların bize ait olduğunun belgesi, bilgisi, tapusu nereden olacaktır? Bunlar, bu memleketin ebedî Türk yurdu oluşunun müesseseleridir, belgeleridir ve her Türk vatandaşının bunlara gerekli hassasiyeti göstermesi ve her hükümetin de bu konuda gerekli imkânı sağlaması, en azından vatanseverlik gereğidir.

"Bütçeden olmaz mı?" deniliyor; bugüne kadar olmamış. Bugüne kadar -herkesin kabul ettiği bir gerçek var- bütçeden sağlanan imkânlarla bu eski eserlerin korunamadığı ortadadır. Gayet açık ve seçiktir, nerede harap bir yapı görürseniz, bakarsınız ki, bunlar Türk eserleridir. Bunların her birisi, dili, dini, ırkı, mezhebi ne olursa olsun, geçmişte, bütün insanlara hizmet vermiş kurumlardı; bugün harap vaziyettedir. Tabiatıyla, bunların ayağa kaldırılması ve kültür unsurları olarak gelecek nesillere aktarılması noktasında millî bir vazifeyle karşı karşıyayız.

Netice itibariyle, bu teklifi veren, bu teklife orada olumlu katkıları sağlayan bütün partili arkadaşlarımız bu düşünceden hareketle, bu noktadan hareketle, böyle bir teklife olumlu oy vermişlerdir. Benim de şahsî kanaatim budur, teklifin verilmesinin maksadı da budur. Kaldı ki, bu topraklardan para kazanan herkesin birtakım şeyleri bu toprağa vermeleri gerekmektedir.

Bir bakıyorsunuz, bir bankanın sayın genel müdürü diyor ki, "Benim 9 aylık kârım 506 milyar lira." Nereden kazandı? Bu topraktan. 1 milyar lira, şu kültür unsurunun ayağa kalkması için verse ne olur...

Ayrıca, bir başka benzerlik de var: Eğitim kurumları kurduğu zaman, yaptığı zaman, bunu vergisinden düşmüyor mu? Bu da kültür unsuru; benzer bi tatbikat da var. Buradan verecek, oradan düşecek... Devletin parası, devletin, milletin kültürüne harcanacak. Yani, burada şahsımıza terettüp eden, şahsımızın bu noktada yapabileceği herhangi bir şey yok. Kaldı ki, bu yasaları kendim için de çıkarmıyorum; bundan sonra kim işbaşına gelirse, herhalde bunlardan istifade edecek ve bu kültür unsurlarının korunması noktasında, bu imkânı sağlayacaktır.

Hepinize teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Yusuf Kenan Sönmez'in, işçi sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 33
Tarih : 14 Kasım 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Sönmez'in gündeme getirdiği konuyla ilgili olarak dün burada bir açıklama yapmıştık; ama, sık sık dünkü konuşmaya atıf yapıldığı için, kısaca ifade etmek istiyorum.

Aslında, Hükümet olarak, toplu sözleşmelerin bir an evvel bitirilmesi için tüm gayreti gösterdiğimizi her vesileyle ifade etmeye çalıştık; ama, kabul etmek lazım ki, bu, iki taraflı bir hadisedir, iki tarafın da bu işin bitirilmesi noktasında gayret etmesi lazımdır; fakat, bugüne kadar, benim bilebildiğim, toplu sözleşme düzenine geçtiğimiz günden beri, daha sözleşme müzakerelerinin başlangıcında, hemen hemen hiçbir toplu sözleşme de bitmemiş. Evvela 60 günlük süre geçiyor, sonra tarafsız arabulucuya gidiliyor, sonra greve tabi işyerlerinden ise grev kararı alınıyor... İşin buraya kadar götürülmesinde, belki, kamuoyunun tatmin edilebilmesi bakımından da bir fayda mülahaza ediliyor; ama, biz bütün bunların ötesinde, dün de ifade etmeye çalıştım, ilgili sendikalarla ve onların konfederasyonuyla oturduk, mutabık kaldık.

Vardığımız mutabakat şudur: idarî ve hukukî maddeler bitsin, ücreti konuşalım. Tabiatıyla, şu an bu süreç işlemektedir ve biz her zaman müzakereye hazır olduğumuzu, -ister bu şekliyle, ister ücretin konuşulması tarzıyla- müzakerelerin bir an evvel bitirilmesinde fayda mülahaza ettiğimizi de söyledik. Hatta, bu müzakerelerin sürdürülebilmesi bakımından, cumartesi pazar; gece-gündüz kavramına da itibar edilmemesi gerektiğini, ne zaman istenirse, Kamu İşveren Sendikaları olarak, biz Hükümet olarak da bu konuda görüşmeye hazır olduğumuzu ifade ettik. Meselenin böyle bilinmesinde fayda var.

İkincisi, hiçbir zaman, bu toplu iş sözleşmelerinde, müzakerelerde, eğer o işyeri zarar ediyorsa, o işin sorumlusu olarak işçiyi gören hiçbir beyanatımız da olmamıştır. Zonguldak kömür havzasının zarar ettiği doğrudur, bir vakıanın tespiti olarak ifade edilmiştir. Yoksa, orada meydana gelen veya başka bir KİT'te meydana gelen zarardan dolayı, "İşçiler sorumludur" tarzında, ne

benim ne de bir başkasının beyanı söz konusu değildir; dolayısıyla, sadece vakıanın tespit edilmesidir. Gönlümüzün arzu etmesine rağmen, çok daha fazla şeylerin verilmemesinin sebebi olarak, devletin imkânları gösterilmiştir.

Kaldı ki, bir şeyi daha tespit ettim bu müzakerelere başladığımız günlerden beri, iki senedir: İktidarda olanlar hep bizim gibi, muhalefette olanlar da hep burada konuşanlar gibi konuşmuş. Yani, değişen bir şey yok. Bu konu gündeme ilk defa gelmiyor; 1980 öncesinde de bu konuyla ilgili çok müzakereler yapılmış. Kamu İşveren Sendikaları yeni kurulmuş bir kuruluş da değil; en az yirmi beş otuz yıllık bir mazisi var. Her defasında, toplu iş sözleşmeleriyle ilgili husus gündeme geldiği zaman, muhalefet, "Niye bitir miyorsunuz? Niye az veriyorsunuz?.. Hükümetin tutumu yanlış"; iktidar da, "Devletin imkânları içerisinde..." demiş. Yani, söylenende bir yanlışlık yok, ilk defa söylenen bir şey de değildir.

Burada ifade etmek istediğim bir konu var, belki, bundan sonra yine konuşulacaktır: Hükümetin tutumu nerede yanlış; bizim ne yapmamız lazım geliyordu da onu yapmamışız? O ifade edilirse, biz de, "Acaba nerede yanlış yaptık?" diye düşünme imkânı buluruz.

Toplu pazarlık sisteminde, her defasında, sendikanın istediğini vermek diye bir şey yok. Bugüne kadar hep yüksek ücret istenmiştir; belki daha aşağıdan verilme noktasında olmuş; ama, bir yerde uzlaşılmıştır. Yapılan, bugüne kadarki tatbikatın, geleneğin dışına bir hadise de değildir. Gerek Taşkömürü Kurumunda, gerekse diğer kurumlardaki toplu sözleşmelerle ilgili hususlarda, normal kanunî süreçler işliyor. Biz de, gece-gündüz, bu işler bitirilsin diye uğraşıyoruz, gayret ediyoruz.

Ben, "işçiye daha az verelim" gayreti içerisinde hiçbir toplu sözleşmeye yaklaşmadım; ama, devletimizin imkânlarını da göz ardı ederek bir toplu sözleşmenin bitirilmesini ne sizin istemeniz lazım ne de bizim bunu gerçekleştirme imkânımız vardır; çünkü, bunların hepsi, bir yerden kesilip, bir yere verilecektir.

Hatta ve hatta, bir şeyi daha burada ifade ediyorum; Ben, toplu sözleşme müzakerelerinde, aslında, meselenin yüzdesine bakan bir tutum içerisinde de olmadım. Yani, düşük ücretliye çok yüksek yüzdede bir artış da verseniz, o bir mana ifade etmiyor. O, sadece, belki sendikaların prestiji açısından, "Yüzde şu kadar zam aldık" gibi bir prestij açısından ifade edilir. Bana göre, mevcut ücret politikaları ve dengeleri içerisinde işçilerimizin eline geçecek para veya geldiği rakam önemlidir, yüzdesinin hiç ehemmiyeti yoktur. Müzakereleri bu anlamda yürütmeye çalışıyoruz. Kamu İşveren Sendikalarına verdiğimiz direktif de böyledir. Bu yaklaşım içerisinde, ümit ederim ki, bu sözleşmeler de önümüzdeki günler içerisinde tatlıya bağlanmış olur.

Hepinize saygılar sunarım.(ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya Güzel Sanatlar Galerisinin bir firmaya kiralanmasına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 37
Tarih : 22 Kasım 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Namal'ın gündeme getirdiği konu aslında, daha evvel Antalya Milletvekilimiz Sayın Cengiz Dağyar tarafından bana iletilmiş bir konudur. Sayın Namal, bizi aramış olsaydı, kendisine detaylı bilgi verebilirdik; ama, herhalde bu konuda aydınlanmak için değil de, şahsen konuşmasının ikinci bölümünde katılmadığım birtakım laflarını söyleyebilmek için bu meseleyi vesile ittihaz ettiği kanaatini taşıyorum. Şimdi, tabiatıyla, işin aslı araştırılmadan da buraya gelince, o zaman burada gerekçesiz birtakım laflar söylenmek durumunda olunuyor.

Şimdi, burası, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bir yerdir. 35 sene evvel, burası, Kültür ve Turizm Müdürlüğüne tahsis edilmiştir ve bugüne kadar da herhangi bir bedel ödenmeden Kültür ve Turizm Müdürlüğünün hizmetinde görev yapmıştır. Biz, 21.6.1989 tarihinde, 1989 yılında tahsis süresinin dolacağını ve bugüne kadar da herhangi bir kira ödenmediğini ve 11.9.1989 tarihinde de yapılan toplantıda, bir komisyon kararı ile 24 milyon liralık kira ücretiyle burayı kiralamalarını istemişiz; ama, sürenin sonunda buranın herhangi bir şekilde kiralanmasının düşünülmediği neticesi çıkınca, burayı kiraya vermek mecburiyeti hâsıl olmuştur. Kiraya verdiğimiz de -maalesef, burada "bir firma" diye birilerini zan altında bırakacak bir ifade kullanıldı- sermayesinin tamamı kamuya ait olan Sümer Halı'dır; bunun da bilinmesinde fayda var. Bunun içerisinde bir başka konu daha var. Sayın Namal, madem bu kadar hassasiyet gösteriyorsunuz, oradaki o vakıf eseri -tarihî eser harap vaziyette duruyordu- "Niye bu eser restore edilmiyor?" diye neden gündeme getirmediniz?

Şimdi, iyi niyetle bir teklif verdik her tarafta vakıf eserleri dökülüyor bir imkân sağlayalım da, bunları ayağa kaldıralım dedik; herkes ayağa kalkıyor! Bir taraftan, bunları harap vaziyette bırakacaksınız, hiç sesiniz, soluğunuz çıkmayacak; bu kültür varlıkları, bu ecdat yadigârı eserler tahrip olacak, hiç hassasiyet göstermeyeceksiniz; ama, nemalanmaya gelince de, efendim sanattan yana olacaksınız, edebiyattan yana olacaksınız!..(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Biz, hem tamir ederiz, hem de bunu sanatın emrine ve hizmetine veririz. Meseleyi doğru koyarsak, doğru anlaşırız. Açıkça da ifade ediyorum, burası, bir halı firmasına değil, sermayesinin tamamı (yüzde yüzü) devlete ait olan bir kuruluşa kiraya verilmiştir. Nasıl verilmiştir? Yapılan tespitlere göre, oranın tam fonksiyonel hale gelebilmesi için 3 milyar liralık bir harcamaya ihtiyacı vardır. Şimdi, o çatının altında birtakım sanat faaliyetlerini yapacağız, bunu saygıyla karşılıyoruz; ama, o çatının kendisi harap vaziyettedir, onun ayağa kaldırılması ve o sanat eserinin muhafazası da aynı derecede hassasiyet gösterilmesi gereken bir konudur.

Şimdi, 3 milyar liralık bir harcama yapılması gerekiyor. Vakıfların elinde bu imkânın olmadığını da defaatla söyledik. "Sümer Halı" dediğimiz, tamamı devlete ait olan kuruluş, burayı restore edecek ve senede de 54 milyon kira verecek. Madem bu kadar hassasiyet gösteriliyor, o zaman, gelin, tekeffül edin, sizi kim buraya gönderdiyse, "Biz bu restorasyonu yapacağız, 3 milyar lirayı harcayacağız, bu kültür varlığını koruyacağız" desin, o takdirde gelin, burada bu meselenin münakaşasını yapalım.

HASAN NAMAL (Antalya) — Bırak bu konuşmaları, sanat düşmanı Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Aksi halde, meseleyi çarpıtarak, Antalya'daki seçmenlere selam vermek için bu kürsünün istismarı fevkalade yanlıştır.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Sinop Milletvekili Özer Gürbüz'ün, Zonguldak Taşkömürü İşletmeleri işçilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 31
Tarih : 27 Kasım 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Taşkömürü Kurumu ile ilgili olarak, kısa sürede konu üçüncü defa gündeme gelmiş bulunuyor. O da, herhalde, meselenin ehemmiyetli olmasından kaynaklanıyor. Tabiatıyla, biz, Zonguldak'taki Taşkömürü Kurumu meselesine, hiçbir zaman, orada çalışan 40-45 bin kişinin meselesi olarak bakmadık. Hakikaten bir vakıadır, Türkiye'nin hiçbir yerinde, bir şehrin ekonomisi, canlılığı, bir müessese ile bu kadar yakından alakalı değildir.

Esasen, ücret meselesini de hesaba katarken, teknik ücretten ziyade sosyal ücret kavramı içerisinde; sadece işçiyi düşünerek değil, o vesileyle orada idame-i hayat eden, ekonomisi bu müesseseye bağlı esnafı, sanatkârı ve diğer vatandaşlarımızı da hesaba katarak meseleye yaklaşmaya çalışıyoruz.

Tabiatıyla, mesele iki taraflıdır. Sadece bir tarafın bu yaklaşım içerisinde olması yetmez, karşı tarafın da, talebini makul bir seviyede tutması gerekmektedir. Onun için, meselenin ehemmiyeti bizim tarafımızdan da idrak edildiği için, yarın ben kendilerini toplantıya çağırdım; saat 14.00'te, görüşmeye devam edeceğiz.

Samimiyetle buradan ifade etmek istiyorum, biz, hiçbir işyerinde greve gidilmesini arzu etmeyiz. Çünkü, bu müesseseler 57 milyon Türk insanının, yani Türkiye Cumhuriyeti Devletinin müesseseleridir, "karşı taraf" olarak ifade ettiğimiz -ki, bu da toplu sözleşmeden doğan bir ifadedir- kişiler de bu devletin vatandaşlarıdır. Yani, devletin, vatandaşından, verilmesi mümkün olanı esirgemesi diye bir hadise yok. Hakikaten, meseleyi, bu anlayış, içerisinde, Sayın Gürbüz'ün de ifade ettiği bir yaklaşım içerisinde götürmeye çalışıyoruz. Tabiatıyla, burada bulunan arkadaşlarımızın, özellikle muhalefet

partilerimizin bu anlayış içerisinde olduğumuzu lütfen bilmeleri lazım. Arzum, bu işin çözümlenmesidir.

Tabiatıyla, burada üzerinde konuşulan konu, 540-550 bin liralık rakam, biten sözleşmeyle ilgili. Biz kendilerine, hiçbir zaman, 550 bin, 600 bin vereceğiz gibi vaatte de bulunmadık. Kaldı ki, geçen sene yaptığımız ve bu sene birinci altı ayda bitirdiğimiz sözleşmelerin hemen tamamı 1 milyon lira civarında veya bunun üzerindeki bir rakama gelmiştir. Elbette, Taşkömürü Kurumunun sıkıntılarını, çalışma şartlarını biliyoruz. Bu şartları da dikkate alarak bir ücret vermeyi yürekten arzu ederiz. Bu, tabiî, müzakerelerin sonucunda orta yere çıkacak bir durumdur; ama, şunu da her defasında söyledik, bu da bir suçlu arama gayretinden kaynaklanmıyor; yani, Taşkömürü Kurumunun zarar ettiği bir vakıadır. Bu sene 870 milyar lira civarında zararı vardır. Bunu bir tespit olarak söylüyorum. KİT'lerin önemli bir kısmında zarar var; ama, kabul etmek lazım ki, KİT'ler içerisinde de işçilik ücretinin maliyette en fazla olduğu yer de Türkiye Taşkömürü Kurumudur. Her 100 liralık kömürde 66 liralık işçilik gideri vardır. Bu da bir vakıadır, bunu da kabul etmemiz lazım.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Orada çalışmak kolay değil Sayın Bakan...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yani, bunları bir tepit anlamında söylüyorum, yoksa hesaplamaları yaparken, müzakerelerde hiçbir zaman, işte, bu kurum zarar ediyor, şuna çalışacaksınız, buna çalışacaksınız gibi bir fırsatçılık içerisinde de bu meseleye yaklaşmadığımızı ifade etmek istiyorum. İlgili sendikaya da talimat vermiştik, yarın saat 14.00'te kendilerini bekliyoruz, zannediyorum, sendikanın yetkilileri de gelecektir, öyle ümit ediyorum...

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Görüşme çağrısını yetkili bir kişi mi yapmıştır?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Kamu İşveren Sendikası Genel Sekreteri yapmıştır ve yetkilidir...

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Yetkili midir?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yetkilidir efendim; yetkisiz kişinin başkalarını çağırması söz konusu değil, yetkili kişi çağırmıştır. Taraf olan ve imzayı atacak olan kişi çağırmıştır. Dolayısıyla, yarınki müzakerelerden, ümit ederim sizi de bizi de memnun edecek bir netice çıksın.

Hepinize saygılar sunar, teşekkür ederim.(ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Zonguldak maden işçilerinin grevine; Bursa Milletvekili Fehmi Işıklar'ın, halen sürmekte olan toplu iş sözleşmeleriyle, uygulanmakta olan grevlere ilişkin gündem dışı konuşmaları dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 41
Tarih : 04 Aralık 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zonguldak'taki maden işyerlerinde yapılan grevle ilgili olarak, bu kürsüden dördüncü defa konuşma yapıyoruz. Aslında, bu toplu sözleşme müzakerelerini, biz, mümkün olduğu kadar bu çerçevede tutmaya, bir toplu pazarlık olarak görmeye çalıştık; ama, bu grevdeki işçilerin üzerinden siyaset yapılması noktasında da bir gelişme var; siyasîlerimizin hepsi bugünlerde Zonguldak'ı mekân tuttular. Sanki bu işçiler orada bugün var, bugün toplanıyormuş, daha evvel orada yokmuş gibi. Bugünlerde, herkes, bu grevdeki işçilerin üzerinden birtakım çağrışımlar yaptırmaya çalışıyor.

Şimdi, hadiseye şöyle bakmak lazım: Aslında, biz bu konuyla ilgili olarak, hem burada gündem dışı konuşmalara cevap verirken ifade etmeye çalıştık, hem dün akşam Sayın İnönü'ye ve beraberindeki iki değerli arkadaşımıza, daha evvel de, greve geçilmeden evvel, Doğru Yol Partisinden o yöre milletvekilleri olması hasebiyle, kendilerine, telefonla da olsa, bir bilgi vermeye, gelişmelerden haberdar etmeye çalıştık. Demek ki, biz, meselede uzlaşmadan yanayız. Hiçbir işyerinde greve gidilmesini biz arzu etmiyoruz; ama, Türkiye hukuk devletidir, Türkiye'de kanunlar var. Şimdi, toplu sözleşme düzenini tespit eden, bu konuda uyulması gereken esasları orta yere koyan 2822 sayılı bir de Yasa vardır. Bu yasada, hükümete veya işveren tarafına yüklenmiş olan yükümlülüklerin hangisini hükümet veya işveren sendikası yerine getirmemiştir? Ben arzu ederdim ki, buraya çıkan veya bundan sonra işçi meselesiyle ilgili olarak bu kürsüden konuşma yapacak olan arkadaşlarımız buraya gelsinler, o 2822 sayılı Yasayı alsınlar, "Yasanın şu maddesinde şöyle bir yükümlülük vardı, Hükümet bunun gereğini yerine getirmedi; yasanın filanca maddesinde şöyle

bir mecburiyet vardı, Hükümet bu mecburiyeti yerine getirmedi" diye burada konuşsunlar... Biz ne söylersek söyleyelim, her defasında, mücerret bir beyanda bulunuluyor: "İşçinin hakkı verilsin!.." Peki, işçinin hakkı nedir?.. Yani, şimdi, siz olsaydınız, acaba Zonguldak'ta ne ücret verirdiniz?.. Gelin, onu da burada bir söyleyin bakalım, ondan sonra bu verilen rakamlar az mıdır çok mudur; bunun münakaşasını hep beraber kamuoyu önünde yapalım.

Şimdi, geçen sene, 600 bine yakın kamu işçisi için, TÜRK-İŞ'in ve öbür tarafta HAK-İŞ Federasyonunun taraf olduğu toplu sözleşmelerde oluşan bir ücret tablosu var. Yâni, bugünkü tarih itibariyle, değişik sektörlerde, değişik işyerlerinde çalışan 600 binden fazla işçimizle ilgili bir ücret teşekkül etmiş ve eski dönem toplu sözleşmelerden farklı olarak, artık, enflasyonist baskılar sebebiyle ücret aşınıyor deme imkânı da yok; çünkü, koyduğumuz bir hükümle, otomatik olarak, 4 Ocakta, geçen yılın enflasyonu ne ise, verdiğimiz zamdan farklı bir durum gerçekleşiyorsa, onu ücretlere anında yansıtıyoruz; dolayısıyla, böyle bir edebiyatın yapılması da mümkün değil.

O ücret tablosunun altında bir ücret mi teklif etmişiz?.. Biz televizyondan, basından sayın siyasî parti yöneticilerinin beyanlarını takip ediyoruz; "300 bin liraya maden işçisi çalışır mı?" diyorlar. Biz 500 bin lira mı teklif etmişiz?.. Bir yıl evvelki ücretleri konuşarak kamuoyunu yanıltmanın anlamı yok ki. Ben burada üç dört defa ifade ettim. Gayet açık, bir defa daha söylüyorum; dün akşam da söyledik, daha evvelki zamanlarda da söyledik.

Biz, 1 Temmuzdan geçerli olmak üzere, giyinik ücret olarak ortalama 2 milyon 40 bin lira teklif etmişiz. Bunun, yer altında ve yer üstünde çalışan işçinin eline geçecek parası farklı olur; birinde verginin kesilmesi hadisesi var, öbüründe yok. Dolayısıyla, bir defa daha ifade ediyorum; 1 Temmuzdan itibaren biz, müzakere edilebilir, üzerinde pazarlık yapılabilir bir teklif verdik. Kaldı ki, bu teklifi grevden birkaç gün evvel de vermiş değiliz, çok evvelden verdiğimiz bir tekliftir. 2 milyon 40 bin liranın, yer altında çalışan işçi bakımından, 1 milyon 632 bin lira neti vardır. Bu civarda, bunun biraz daha üzerinde veya çok az altında bir ücret teşekkül eder; yer üstünde çalışanlar bakımından da, 1 milyon 288 bin lira civarında bir ücret teşekkül eder. Bu, net ücrettir; giyinik ücretin netidir. Bu ücretlere prim ve 3 ton kömür de dahil değildir.

Şimdi, 1991 yılına girmeye 1 ay kalmıştır, 1 Ocak 1991'den itibaren verilebilecek ücretler ise; yer altında çalışanlar bakımından 2 milyon 120 bin lira, giyinik ücretin netidir; 1 milyon 650 bin lira civarında da, yer üstünde çalışanlar bakımından bir ücret vardır. Bu, net ücrettir ve buna, kati suretle, prim ve 3 ton kömür de dahil değildir. Biz demişiz ki, "Şimdi gelin, verdiğimiz

bu teklif üzerinde müzakere yapalım." Burada çok garip durumlar var. Biz çağırıyoruz; ama, deniliyor ki, "Hükümet çağırmıyor..." Her defasında çağırıyoruz; buradan bir defa daha çağırıyoruz; çünkü, müzakereler tek başına yapılamaz, müzakereler iki taraflı hadisedir, oturulup konuşulacaktır. Farz edin ki, greve gidilmesini arzu etmedik; ama, grev bir süre devam etti... Sonunda, oturup konuşmayacak mıyız?.. Gelin yine konuşalım, beğenmezseniz, kamuoyuna dersiniz ki, "Hükümet bizim istediğimiz teklifi kabul etmedi." Ankara ya davet ediyoruz...

ÖMER BARUTÇU (Zonguldak) — İkramiye dahil mi?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — İkramiye de paradır. Devletin hesabından çıkan, devletin cüzdanından çıkan, devletin kesesinden çıkan, işçinin eline geçen paradır. Bunu böyle çarpıtmanın anlamı yok.

Şimdi, bir şey söylemek istiyorum: Biz müzakereye davet ediyoruz, telgrafla çağrı yapıyoruz, davet ediyoruz ki; bir daha, bizi çağırmadı filan demesin diye. Çağırmışız; Ankara'ya kadar geliyor, "Buyurun görüşelim" diyoruz, "Ben görüşmem" diyor, çekiyor, gidiyor ve birtakım bahaneler ileri sürülüyor. Bunun adı toplu müzakeredir, toplu pazarlıktır ve bunun da bir tek yolu vardır; o da diyalogtur. Oturup görüşeceksiniz; fikirlerimiz beğenilir, beğenilmez... O tarafta söylenen fazladır, bizde söylenen azdır; ama, bir makul yerde buluşulacaktır. Şimdi, "Bu makul nokta neresidir?" diye söz konusu olduğu zaman da söylediğimiz bir şey var; Türkiye'de teşekkül eden bir ücret tablosu vardır. Bu ücret tablosuna paralel olarak; ama, bu işyerinin özelliğini de dikkate alacağımızı eski zabıtlardan da görebilirsiniz. Biz, başkasına verdiğimizden daha az bir ücret teklif etmiş değiliz ki... Ama, şöyle bir alınganlık da oluyor: Bu işyeri ile ilgili olarak birtakım rakamlar verilmiş. Şu anda, bu kurumun 937 milyar lira zararı var. Daha evvel de burada ifade ettim, bunu, bir suçlu aramak, bir kusurlu aramak maksadıyla söylemedik. Devletin, işçisine bu ücretleri teklif ederken, bu ücretleri vermeye çalışırken hangi fedakârlıklarla ve hangi imkânlarla bunları vermeye çalıştığının bir belgesi, bir bilgisi olması bakımından bu rakamları telaffuz etmeye çalıştık. Şimdi, bir yerde bir toplu sözleşme müzakeresi yapılıyor diye -önümüzdeki günlerde burada bütçe konuşulacak- acaba o zaman KİT'lerin durumunu dile getirmeyecek misiniz? Yani, KİT'lerle ilgili birtakım rakamları, doğrulan burada konuşamayacak mıyız? Bu doğrular çerçevesinde -mademki, "demokrasi açıklık ve şeffaflıktır" diyoruz- hiç olmazsa en evvel de kurumların durumlarının bilinmesi açısından da bu rakamların ortaya konulmasında fayda vardır.

Kurumun 937 milyar borcu var; 1 trilyon liraya yakın da, bu sene zararı var. 378, 379 bin liraya, 380 bin liraya mal edilen bir kömür 190 bin liraya

satılmak isteniyor, alıcı bulamıyor, Almak isteyen varsa, 300 bin tondan fazla kömür orada bulunuyor...

Şimdi, bir başka rakamı daha ifade ediyorum. Biz, biten toplu sözleşmeye göre, bir yılda 397 milyar lira ücret ödüyoruz ve "440 milyar lira daha ilave yapacağız" demişiz; bu da yüzde 110 zamma tekabül ediyor. Buna karşılık, işçi sendikasının istediği, yüzde 450'nin üstünde bir zamdır. Yani, 397 milyar liraya karşılık 3,5 trilyonluk bir teklifle karşı karşıyız.

Şimdi, ben, burada konuşan arkadaşlarımıza ve onların sayın partilerine buradan ifade ediyorum: Siz olsaydınız, "Evet, çok iyi ettiniz, aferin" deyip, bu 3,5 trilyon liralık teklifin altına imza atar mıydınız? Gelin, bunu burada söyleyin de, hiç olmazsa, biz, yanlışı nerede yapıyoruz, işçinin hakkını nerede yiyiyoruz, bunu anlamaya çalışalım. Yani, 3,5 trilyon liralık bir taleple karşı karşıyayız; ama buna karşılık, bir yıllık üretim, temin ederim ki, bu talepleri karşılamaya yetmez.

Şimdi, biz, grevden evvel çağırmışız; -burada Sayın Müftüoğlu'nun bir eksik bilgisi var, onu ifade etmeye çalışıyorum- 105 maddelik toplu sözleşmedir; biz, 87'sini, muhtelif tarihlerde yaptığımız müzakerelerde karara bağlamışız, sonuca bağlamışız; geri kalan kısmına gelince, her defasında, bir netice elde edilememiş... Son olarak, grev kararı alınmış; buna rağmen yine davet emişiz; üstelik, telgrafla davet etmişiz; "Buyurun gelin, konuşalım; yani, biz grevi arzu etmiyoruz; siz greve karar vermişsiniz; ama, yine de bir müzakere imkânı bulunabilir" diye. Şimdi, davet etmiş olmamıza rağmen, Ankara'ya geldikleri halde, görüşmeden çekip gittikten sonra ve ondan itibaren de bugün bu vesileyle bir defa daha olmak üzere, dört beş defa, altı defa, "Buyurun gelin, görüşelim" diye görüşme talep etmemize rağmen, her defasında, bu talebimiz, bu çağrımız cevapsız kalınca, o takdirde, işveren tarafına atfedilecek bir kusur yoktur.

Sonra, bir gerçeği daha burada ifade etmek istiyorum. Bu kuruluş devletin kuruluşudur, orada çalışan da devletin vatandaşıdır; hiç kimse bu ikisinin arasına girip de buradan siyaset yapmaya kalkışmasın. Birileri işçiyi niye çok seviyor da, biz az seviyoruz? Bunun ölçüsü ne, bunun kantarı ne; bunu anlamak mümkün değil; yani, siz nasıl seviyorsunuz da, biz sevmiyoruz?

GÜRCAN ERSİN (Kırklareli) — Sen, işvereni seviyorsun Sayın Çiçek.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi, bu laflar hep söylenir; bunlar beylik laflardır. Niye ben işverenden yana olacağım? Ben kendim işveren değilim. Benim üç kardeşim de halen işçidir, onların toplu sözleşme müzakerelerini de ben yapıyorum; hiç olmazsa bu müzakereleri

yapan kişi bakımından böyle bir ithamda bulunmak doğru değildir. Onun için, işçiyi sizler ne kadar seviyorsanız, ben de o kadar seviyorum; o noktada hiç polemiğe girmeye gerek yok.

Şimdi, ifade etmek istediğim husus şu: Mademki toplu sözleşme müzakerelerine gelmiyorsunuz ve daha evvel de, sendikanın, "Kötü yönetimden kaynaklanıyor, bize devredilsin, biz kârlı çalıştırırız" şeklinde bir beyanı var; bugün buradan ifade ediyorum; "Toplu sözleşme müzakeresine yanaşmıyorsunuz, gelin o zaman, bunun müzakeresini yapalım" dedim. Yüzde 450 zammı, ne bugün, ne yarın vermemiz mümkün değildir ve sizi temin ederim, hiçbir iktidarın da bunu vermesi mümkün değildir; 3,5 trilyonluk bir külfetin altından kalkması mümkün değildir. Bu, sadece Taşkömürü Kurumuyla ilgili de değildir, arkasından başka işyerleriyle ilgili toplu sözleşmeler de gelecektir; yüzde 400 - 600 oranında zamlarla bir yere varılması mümkün değildir. Bunu siz de veremezsiniz; ama, vereceğinizi ifade ediyorsanız, gelin buradan söyleyin; ola ki, gün gelir, bir gün iktidar olursanız, bunlar da sizinle ilgili belge olsun; "yüzde 450 zam vereceksiniz" diye.

Bu tecrübeler geçmişte de yaşandığı için, bir şeyi burada ifade ettim. İktidarda olanlar hep bizim gibi konuşuyor, muhalefette olanlar da hep sizin gibi konuşuyor. Ola ki bir gün iktidarda olma durumları söz konusu olursa, bu belgeler alınır, herkesin önüne çıkıverir. Biz, devletin imkânları içerisinde bunları vermeye çalıştığımızı ifade ediyoruz. Grevin devamında ne bizim faydamız vardır, temin ederim ki, ne de işçinin menfaati vardır. Çünkü, grevde geçen gün, işverene zarar verdiği kadar, ondan çok daha fazla işçiye de zarar veriyor.

Bu kurum zararda olmasına rağmen, biz işçimizi kapı dışarı da bırakmadık. Zararda olan birçok kuruluş var, buna rağmen, devlet büyük fedakârlıklar göstererek, bu kuruluşları ayakta tutmaya çalışıyor; ama, bu vakıaların da bilinmesi lazım. Yani, 1 trilyon borcu, 1 trilyon zararı, bütün Türkiye'nin hakkından alıp, oraya da vermek durumundayız. Bu dengeyi de herkesin görmesi lazım. Bunlar da doğrudur. Bu söylediklerimde, yanlış olan, eksik olan bir taraf da yoktur. Onun için, bir defa daha ifade ediyorum: Ya gelsinler müzakere yapalım bu işi bitirelim, ya değilse, hakikaten o beyanlar doğru ise, samimi ise, sendika yönetimi gelsin, bu işyerlerinin sendikaya devri hususunun şartlarını konuşalım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Bursa Milletvekili Fehmi Işıklar'ın, işçi grevlerine; İzmir Milletvekili Kemal Anadol'un, Zonguldak kömür madeni işçilerinin grevine ilişkin gündem dışı konuşmaları dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 61
Tarih : 08 Ocak 1991

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Aslında burada, Zonguldak'ta meydana gelen ve bir ayı aşan zamandan beri sürdürülen grevle ilgili konuşmaların yapılması lazım; ama ne hazin bir durum ki, herkes Zonguldak işçisinin meselesini konuşması gerekirken, işçinin üzerinde, işçinin sırtından, ne söylemek istiyorsa, hangi gözlüğü takıyorsa, hangi teoriye inanmışsa, o teoriyi gelip burada konuşmak lüzumunu duydu.

Aslında, belki konuşulması gereken, Zonguldak işçisinin meselesi ise, onun konuşulması lazım. Bir paragraf başı açılıyor, birkaç cümle ile Zonguldak işçisinden bahsediliyor; ondan sonra nereye, ne söylenmesi gerekiyorsa, onlar söylenmeye çalışılıyor! Bir aydır yapılan hadise de budur.

Burada üzerinde durulması gereken husus şu olması lazım: Biz, hakikaten grevden yanayız, grev hakkının kullanılmasından yanayız diyorsak, bu hakkın yasalar çerçevesinde kullanılmasından yana olmayı da kabul etmek lazım. Çünkü, grev hakkını veren de yasadır. O yasaları beğenebiliriz, beğenmeyebiliriz; tenkit edeceğimiz birçok noksanlıkları, eksiklikleri olabilir; ama yasalar yürürlükte olduğu sürece buna uymayı öğrenmemiz de, en azından demokrasinin gereğidir; hukuk hâkimiyetinin, kanun, nizam hâkimiyetinin gereğidir. Bunu, iktidarda iken başka türlü tefsir etmek, muhalefette iken kanunsuzluklara başka türlü mazeretler bulmak, hakikaten memlekette demokrasiyi de ciddî sıkıntıya sokar.

Şimdi, ben, burada veya başka bir yerde, "bu maden ocakları kapatılsın" diye bir şey söylemedim, böyle bir hadise yok. Sadece söylenen nedir, -ben veya başka kişiler tarafından- KİT'lerin durumudur; gündemde Zonguldak meselesi olduğu için de, Zonguldak maden kömürünün durumudur. Yani,

ücretlerin hangi şartlarla verildiği, ne gibi sıkıntılar içerisinde bu ücretlerin ödenebileceği noktasında kamuoyuna, herkese bir bilgi vermek içindir. Bunun politik yanı da yoktur. Siz de olsanız bu gerçekleri göreceksiniz, başkaları da olsa görecektir.

Kaldı ki, bütün bunlar söyleniyor da, iyi-kötü, her partinin de genel merkezinde çalışan işçiler var; acaba o işçilere ne veriliyor, bir bakılması lazım; sendikaların genel merkezinde çalışan işçilere ne ücret veriliyor, onun bilinmesi lazım. Bizatihi -bir defa söyledim- Genel Maden İş Sendikasının çalıştırdığı Maden Tüketim Kooperatifinde çalışan işçiler var; acaba onlar ne ücret alıyor, bir de onlara bakılması lazım. Bütün bunlardan dolayı da şunu söyledim: Hiç kimse, maiyetinde çalıştırdığı insana, işçiye daha az para vereyim diye yanaşmaz; böyle bir müzakere olmaz. Biz de devlet olarak, bu müzakerelerde, işçinin hakkından ne kadar kısarız anlayışı içerisinde bu müzakereleri yapmıyoruz ki... Devletin imkânları içerisinde azamî ne kadarını verebiliriz zihniyeti ve anlayışı içerisinde bu müzakereleri götürüyoruz. Bu kürsüden şunu söyledim: Bu müzakerelerde bize yol gösteren, bu müzakereleri çerçeveleyen yasa 2822 sayılı Yasadır dedim. Acaba, o yasada Hükümete terettüp eden hangi görev vardı da, Hükümet bu görevi yerine getirmedi? Bu yasada, bizim yapmamız gereken hangi lazıme vardı da, biz onun gereğini yapmadık?

Biz, grev hakkının kullanılmasına karşı değiliz; grev hakkı kullanılırken birtakım gayri kanunî davranışlarla bu grevlerin kuvvetlendirilmesi yanlıştır. Bu kadar taşları ayağa kaldırırsanız, gün olaki siz gelirseniz, bu taşları tekrar yerine oturtmanız fevkalade zor olur. Bizim yapmak istediğimiz, söylemek istediğimiz hadise budur. Yoksa, Zonguldak'taki işçi, bugün eğer belli bir noktaya geliyorsa, gelecekse, bu grev sayesinde geliyorsa, hiç lüzumu olmadığı halde, hiç gereği olmadığı halde, hiçbir baskı olmadığı halde, bu grev hakkını da Zonguldak işçisine biz tanıdık, bizim dönemimizde bu imkân sağlanmıştır, bu imkân bizim dönemimizde verilmiştir. Biz şimdi bu hakkın kullanılmasından niye rahatsız olalım?

Ama, esas mesele şudur, ki Türkiye'de iktidarıyla muhalefetiyle yapmamız gereken bir şey var. Türkiye'nin meselelerine çözüm üretelim. Türkiye'nin meselelerini istismar ederek bir yere varmamız mümkün değildir. Acaba, ne çözüm getiriyorsunuz?

Bizim, Hükümet olarak, tasarı getirme hakkımız var; ama milletvekilleri olarak, partiler olarak sizin de kanun teklif etme hakkınız var... Ne teklif getirdiniz? Çalışma hayatındaki sıkıntılardan bahsediliyor. Bugüne kadar verilmiş kaç tane teklifiniz var?.. Açın bakın Meclis gündemlerine; hangi teklif

var?.. Siz getirirsiniz; ama reddedilirse çıkıp diyebilirsiniz ki, "Biz şu yasa tekliflerini getirdik, buna rağmen reddedildi."

Getirdiğiniz teklif yok. İşte Meclis gündemi, her gün dağıtılıyor... Gazetede tespit ettiğiniz, eksik, doğru-yanlış bir şeyi soru önergesi veya araştırma önergesi ile sormanın ötesinde, çalışma hayatıyla veya başka konularla ilgili hangi teklifi getirdiniz?.. Böyle bir teklif yok; ama varsa yoksa: Siz işçiden yana, biz işçinin karşısında!

Bu mantık yanlıştır, hiç doğru değildir; bunu da kabul etmeyiz.

Kaldı ki, Zonguldak'la ilgili olarak en ciddî çalışmalar bizim dönemimizde yapılmıştır. Senelerdir ihmal edilmiş, her iktidar döneminde ihmal edilmiş Zonguldak havzasıyla ilgili ciddî etüt ve proje çalışmaları bizim dönemimizde başlatılmıştır. O çalışmalar belli bir noktaya getirildiği içindir ki, Dünya Bankasından kredi bulunması dahil, geçtiğimiz 1990 yılında 290 milyar liralık ister uluslararası, ister içeride- ihaleler dahil, 1991 yılında da 270 milyar liralık olmak üzere, toplam iki senede 560 milyar liralık yatırım ilk defa bizim dönemimizde gerçekleşmiştir, gerçekleştirmek üzere programa konulmuştur, yatırım programına alınmıştır.

Şimdi, bunları görmezlikten gelip, sanki bazıları ilk defa iktidar oluyormuş gibi, ilk defa vatandaşın karşısına çıkıyormuş gibi, ihmal ettikleri hususların hesabını da gelip bizden sormanın bir anlamı yoktur.

Bugün bu vesileyle burada ifade ediyorum: Gerek Zonguldak işçisiyle ilgili toplu sözleşme müzakerelerinde, gerekse bundan sonra yapacağımız müzakerelerde, açık olarak ifade ederim; "Biz işçiye ne kadar az veririz?" zihniyeti içerisinde değiliz ve ben kendi hesabıma bunu söyledim. Acaba ben işçinin hakkından 100 bin lira daha kesersem, açıkçası, işçinin hakkından 100 bin lirayı toplu sözleşme müzakerelerinin manevraları içerisine alırsam, bana madalya vermezler; oradan aldığım 100 bin lira benim cebime de kalmıyor; ben özel sektör değilim; burada özel sektör zihniyeti içerisinde de hareket etmiyoruz.

Şimdi, Zonguldak işçisi elbette hak arayışı içerisinde; ama bir kısım siyasîler de, bu işçiyi istismar ederek -söz verdiler, kamuoyuna angaje oldular, sine-i millete dönüyorlardı, döneceklerdi- o gündemi unutturup, "Acaba bir başka konuyu gündeme getirebilir miyiz? "i de düşünüp, Zonguldak meselesini istismar etmeye çalıştılar. Ama şu noktada mutabıkız: Hakikaten, Zonguldak işçisi, her zaman olduğu gibi, vatanseverdir; bu istismarlara fırsat vermedi, netice itibarıyla bir hak elde etme noktasında bir gayret içerisindeyseler, bunun da yolu, gelip bizimle müzakere etmektir. Ümit ediyorum o müzakere yapılacaktır.

Gelin, meseleleri istismar etme yerine, bulduğunuz çözüm varsa, Türkiye'nin karşılaştığı problemlerle ilgili getirdiğiniz çözümler varsa, projeler varsa, onları buraya getirin, tartışalım; değilse Türkiye'nin meselelerini istismar ederek kimsenin bir yere varması mümkün değildir.

Türkiye'nin birçok meselesine biz el attık; Türkiye'nin birçok meselesini gündeme biz getirdik, çözümünü de biz bulduk. Zonguldak meselesine de geçmiş 25 yıl içerisinde en ciddî çözümler, en ciddî çalışmalar bizim zamanımızda yapılmıştır. Bunların ihaleleri yapılmıştır, ihale safhasında olanlar vardır, içinde bulunduğumuz yıl itibariyle ihaleye çıkacak olan projeler vardır.

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Yalan söylüyorsun, yalan!

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hiç kimse bu meseleyi istismar etmesin. İşçinin de meselesini biz çözeriz, başka türlü problemleri de biz çözeriz; ama başkaları da, "Acaba bu işten bir siyasî nema çıkarabilir miyiz?" diye uğraşır dururlar; fakat, siyasî bir nema çıkarmaları da mümkün değildir. Zonguldak meselesinde olduğu gibi, başka birçok meselede de siyaset üretmek mümkün değildir, bununla bir yere varmak mümkün değildir. Şunu savunmamız lazımdır: Kim ne hak ararsa arasın, kanunlar çerçevesinde aramalıdır. Bu memlekette kanun ve nizam hâkimiyetini tesis edemezsek, bugün arka çıktığınız meseleler, bir gün gelir, sizin de başınıza bela olur; o takdirde de iş işten geçmiş olur.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Giresun Milletvekili Ahmet Rüştü Kurt'un, SEKA işçilerinin grevi nedeniyle Hükümetin tutum ve davranışlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 72
Tarih : 23 Ocak 1991

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, toplu sözleşmelerle ilgili olarak, işyerleri değişik olsa dahi, muhalefetin söylediği, söyleyeceği de aynı; bizim de her defasında söyleyeceğimiz cevaplar aynı, ama, belli ki, toplu sözleşme vesilesiyle başka şeyler söylenmek isteniyor, biz de, mecburen, burada daha evvel söylediklerimizi tekrar mecburiyetinde kalıyoruz; onun için de, affınıza sığınmak istiyorum.

Şimdi, evvela, şu lafların manasını anlamak mümkün değil: "Hükümet bu işlere lakayt kalıyor, Hükümet, sanki grevin devamında bir fayda umuyor" gibi, sözler söyleniyor... Aslında, Hükümetin tutumunu anlamak mümkündür de, bu kürsüde toplu sözleşmeler vesilesiyle söylenen sözler arasındaki çelişkiyi anlamak mümkün değildir. Bazen, burada ifade ediliyor, deniliyor ki, "Hükümet bu işlerde niye taraf oluyor?" Bir sonraki konuşmada da, "Hükümet bu işlere niye müdahale ediyor yahut etmesi gerekiyor, niye etmiyor?" deniliyor...

Şimdi, biz bu işlere müdahale edecek miyiz etmeyecek miyiz? Etmemiz isteniyorsa ona göre cevapta bulunalım, etmememiz gerekiyorsa ona göre cevapta bulunalım... Evvela, muhalefet bu meseleye nasıl bakıyor?

Bu grevin devamında Hükümetin ne faydası vardır; bu yerde değil, ister özel sektörde, ister kamuda, bir işyerinde grev yapılıyorsa, bundan ne sevinç duyacağız, insanlarımızın ekmek parasından mahrum edilmesinde iktidar olan bir partinin, iktidarın ne menfaati vardır da, meseleyi hemen bu kadar keskin hatları ile orta yere koymaya çalışıyoruz?

Daha evvelki konuşmamda da istirham etmiştim; bu konuda söz söylenirken, evvela şunu öğrenmek istiyoruz: Türkiye bir hukuk devletidir. Türkiye'de, bu işlerin nasıl düzenleneceğine, nasıl yapılacağına dair de 2822

sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası vardır.

Burada beyanda bulunacak arkadaşlarımız diyebilir mi ki, 2822 sayılı Yasa, Hükümete şöyle bir yükümlülük yüklüyordu, şöyle bir mükellefiyet getiriyordu, Hükümet bunun gereğini yapmadı; filanca maddedeki şu lazımeye riayet etmesi lazım geliyordu, Hükümet buna da uymadı diye müşahhas bir şey söylemek mümkün mü? Yok.

Kavli mücerret birtakım beyanlarla; sanki birileri işçiyi çok seviyor da öbürleri karşısındaymış gibi, insanlar arasında böyle ayırım yapmayı fevkalade yanlış bulurum. Kaldı ki, grev, işçiye tanınmış bir haktır; bunun kullanıp, kullanılmamasına karar verecek olan da, ilgili sendikanın kendisidir.

Biz, içinde yaşadığımız olağanüstü şartlara rağmen, şu ana kadar -belki kendileri iktidarda olsalardı elli defa bu grevleri ertelerlerdi- grev erteleme yoluna hiç gitmedik, grev hakkının layıkı veçhile kullanılabilmesi bakımından, hiçbir müdahalede bulunmadık. O halde, ücret nasıl teşekkül edecek? İşçi sendikası ile işveren sendikası karşı karşıya gelecekler, müzakere ve münakaşasını yapacaklar, karşılıklı teklifler verilecek, hesabı kitabı yapılacak, razı olunursa anlaşma yapılacak, razı olunmazsa elbette greve gidilecektir.

Hem yasalara grev hakkını koyacaksınız, ondan sonra da, niye bu grev hakkı kullanılıyor, greve neden gidiliyor tarzındaki bir yaklaşım, aslında grev hakkının mantığına da ters düşer. Kaldı ki, biz, bu noktada, lakayt da kalmadık. Kamu İşveren Sendikası, toplu sözleşme müzakerelerinin başladığı günden beri, cumartesi ve pazar da dahil olmak üzere, bu müzakerelerin açık olduğunu söylemiştir.

Müzakereler yapılmıştır, iş, karşılıklı teklif noktasına geldiği zaman, maalesef, bir anlaşma sağlanamamıştır. Niye sağlanamamıştır? Verilen ücretler az olduğundan da değildir. Bunu burada açık olarak ifade ederim. Bir defa daha burada söylemiştim; biz, birtakım teklifler verdik, siz olsaydınız, hangi rakamı verirdiniz, bir defa da onu söyleyin; madem bu konuyu bu kadar teferruatlı olarak gündeme getiriyorsunuz, şu kadar zamandan beri kaç işçinin faydalandığını biliyorsunuz. Biz bir ücret teklif etmişiz; bu ücret az mıdır?.. Neden azdır?.. Hiç de öyle değil...

Bakınız, SEKA'ya bağlı işlerlerinde iki tane sendika faaliyet gösterir; bir tanesi Selüloz-İş, diğeri de Ağaç-İş'tir. Aynı dönemde toplu sözleşmeler başlamıştır. Ağaç-iş Sendikası, Bolu'da, tam grev aşamasına gelmişken, yapılan müzakerelerin sonucunda, verilen ücreti makul bulmuştur, uygun bulmuştur, imza atmıştır; ama, aynı işyerlerindeki bir başka sendika, bu sözleşmeye imza atmamıştır. Demek ki, Hükümet, Kamu İşverenleri Sendikası, burada ifade

edilen şekliyle bir olumsuz tavır içerisinde değildir, bir fikri inadî içerisinde de değildir; ama, Türkiye'de, teşekkül etmiş bir ücret tablosu var, bu tabloya paralel olarak bu ücretleri teklif etmiştir ve bunların hiçbirisi sanıldığı kadar az da değildir.

Bir başka husus daha var: Toplu sözleşme düzeninde, biz istesek de istemesek de, karşı tarafın da adım atması gerekmektedir. Bugün, bu saat itibariyle "Toplu sözleşmelerde bir tıkanıklık var; ücret tekliflerini tek tek mi vereceksiniz, yoksa 1989 yılında olduğu gibi, toplu halde mi vereceksiniz, lütfen bu müzakereye gelin" diye -bugün basından da bilen arkadaşlarımız vardır- üç Kamu İşveren Sendikasını TÜRK-İŞ'e tekrar gönderdik. Müzakere iki taraflı olur; tek taraflı müzakere yapmak mümkün değil. Gelirlerse müzakere yaparız, gelmezlerse, karşı tarafı müzakere masasına oturtacak bir yöntem, bir usul, bir mecburiyet, 2822 sayılı Yasada yoktur. O takdirde, iki tarafın, karşılıklı anlayış içerisinde, uygun bir zamanda, uygun bir zeminde bir araya gelmeleri gerekmektedir.

Nitekim, bu konuşmalar başladığı günden beri, eskiden sendikaları gayri resmî olarak toplantıya çağırırken, bu defa telgrafla çağırıyoruz; "Lütfen gelin, müzakere yapın" diyoruz. Hem Hükümet olarak hem de Kamu İşveren Sendikası olarak, SEKA'ya bu çağrı yapılmıştır, bu telgraf çekilmiştir. Gelmişler, müzakere yapılmış; ama, her defasında, sendikacılar da –belki kendi politikaları yönünden- bir başka sendikanın toplu sözleşme imzalamasını beklemektedir. Yani, benim gördüğüm psikoloji odur ki, hiçbir sendika, ilk imza atan sendika olmak istememektedir diğer sendikaların ithamından, diğer sendikaların kendisine muhtemel tecavüzlerinden çekindiği için.

SEKA'daki grevin bitmemiş olmasının sebeplerinden bir tanesi de bu psikolojidir. Aslında, verilen ücretler hiç de az değildir.

Sizi rakamlara boğmak istemiyorum; ama, Kamu İşveren Sendikası olarak verdiğimiz teklifi ifade ediyorum: Birinci altı ay; 1 Temmuz-31 Aralık tarihi itibariyle, Kamu-iş olarak, Selüloz-İş'e teklif ettiğimiz ücret 1 milyon 986 bin liradır. Buna karşılık, işçi sendikasının istediği, 3 milyon 981 bin liradır. Biz, ikinci altı ay, yani içinde bulunduğumuz ocak ayı itibariyle, 2 milyon 572 bin lira teklif etmişiz, bütün ödemeleriyle beraberdir; buna karşılık, sendikanın istediği, 6 milyon 447 bin liradır. Eğer, hakikaten, siz olsaydınız bu ücretleri verebileceğinizi ifade ediyorsanız, bir dahaki konuşmada gelin burada bunları ikrar edin; bunlar belge olsun, ondan sonra deyin ki, "Hükümet bu meseleye olumlu yaklaşmadı, Kamu İşveren Sendikası çok katı tutum içerisindedir" Bunlar doğru hadiseler değildir; çünkü Kamu İşveren Sendikası da netice itibariyle devlet adına sözleşme yapan devletin görevlileridir, katı bir tutum içinde olmasının hiçbir mantığı da yoktur, sebebi de yoktur.

Saygıyla arz ediyorum. (ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Konu : İçel Milletvekili Etem Cankurtaran'ın, tıkanan toplu iş sözleşmesi görüşmelerine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 127
Tarih : 06 Haziran 1991

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu toplu sözleşme müzakereleri toplumumuzda, zaman zaman gündeme gelen bir konudur. Tabiatıyla, toplu sözleşmelerin iş barışıyla ve toplum barışıyla da yakından alakası olması sebebiyle, konunun gündeme gelmiş olmasını yadırgamıyorum; ama, yadırgadığım husus, sanki bazı eylemlerin yapılmasını temenni eder bir üslupta bu meselelerin burada konuşulmuş olmasıdır.

Sayın Cankurtaranın kendisiyle bir süre evvel bilvesile görüştüm, toplu sözleşme müzakereleri hakkında bilgi isterse verebileceğimi de ifade etmiştim. Keşke, bugün bu konuşmayı yapmadan evvel bir bilgi isteseydi, bu bilgiyi de verirdim ve müzakerelerin de neden bu noktaya geldiğini, bu kadar uzun süre yürüdüğünü izah etme imkânı bulabilirdik; ama, bu konuşmasından da şunu anladım ki, Türkiye'de toplu sözleşme müzakereleri neden uzar, niye bu kadar uzun süre müzakere havası verilir konularında eksik bilgisi var.

İkincisi, işçilerin aldığı ücret noktasında eksik bilgisi var.

Üçüncüsü de, tek taraflı Kamu İşveren sendikalarını, yani devleti suçlamış olmasını da fevkalade yadırgadım. Acaba, bu toplu sözleşme müzakerelerindeki uyuşmazlıklar, anlaşmazlıklar bizim dönemimizde mi çıkıyor? Acaba, toplu sözleşme düzenine geçtiğimiz zamandan beri, hemen haftasında, ayında, ikinci ayında biten bir tek toplu sözleşme gösterebilir mi? Hükümet tarafı devamlı değiştiğine, sendikalar tarafı devamlı aynı kaldığına göre ve her dönemde de bu iş böyle uzadığına göre, devleti suçlamanın, Kamu İşveren Sendikalarını uzlaşmaz bir tutum içerisinde göstermenin bir anlamı yok ki.

Bakınız, bir kolaylık da var: 1 Ocak tarihinde yeni dönemi başlamış olan bir toplu sözleşmeyi ta mayıs ayında görüşmek yerine, sözleşme dönemi bitmeden 4 ay evvel, 120 gün geriye çekmek suretiyle müzakere imkânı var. Yani, bu demektir ki, biz 1 Ocak tarihinde müzakeresine başlayacağımız bir toplu sözleşmeyi, eğer sendika isterse, toplu sözleşme yetkisini çok evvelden alabilirse, eylül ayında da görüşme imkânımız var; sözleşme bitmeden, eskisi devam ederken, ekim ayında da, kasım ayında da, aralık ayında da görüşme imkânımız var, buna yasal olarak imkân vardır. Acaba neden sözleşme bittikten sonra bu iş böyle 4 ay, 5 ay, 6 ay uzatılıyor?.. İşçi şu konuşmalara bir ölçüde vesile olmak için. Demek ki, yasal olarak sendikalarımız-kendilerine de ifade ettiğim için burada söylemekte mahzur görmüyorum- her defasında "işçi bir sene evvelin ücretini alıyor" deyip, devleti de sanki bir sene evvelin ücretini veriyormuş gibi bir havaya sokarak, toplumda bir gerginlik meydana getirmenin anlamı yoktur. Sözleşmeler 6 ay uzuyor; ama, bu sözleşmelerin hepsinin başlangıç tarihi aynı değil, ocakta başlayan var, şubatta başlayan var, martta başlayan var, nisanda başlayan var, mayısta ve haziranda, her ay var.

Şimdi, TÜRK-İŞ bir ilke kararı almış, diyor ki, "biz, hepsini bir arada yapacağız." Yani, "birinci ayda biten ile 1 Haziranda başlayacak olan sözleşmelerin tamamını bir arada yapmak istiyoruz" diyor.

İşyerlerinin ve ücretlerin farklılığını dikkate alırsanız, şu an 95 tane sözleşmeyi bir çizgiye getirebilmenin zorluğu da ortadadır.

Ben, objektif bilgi vermeye çalışıyorum. Yoksa, işveren sendikası veya Hükümet, durup dururken, sosyal barışı bozmaya, iş barışını bozmaya niye çanak tutsun, bunda ne gibi bir menfâati var? Kaldı ki, bu bozulan barışı yeniden tesis etmek, yeniden bu dengeleri kurmak hükümetlerin görevi; kurulmuş bir dengeyi bozmakta Hükümetin bir menfaati olmaz ki. onun için, her defasında, bunu burada ifade etmeye çalıştım.

Bir hususu daha ifade etmek istiyorum: Benim bu söylediğim sözler sırf bana ait değil; bu Mecliste, ister bizim dönemimizde, ister başka dönemlerde, ne zaman toplu sözleşme meseleleri gündeme geldiyse, iktidarda olanlar hep benimki gibi konuşmuş, böyle söylemiş, muhalefette olanlar de hep buna benzer konuşmalar yapmış. Yani, farklı bir konuyu konuşmuyoruz, farklı bir itirazı dinlemedik, farklı bir cevap vermemi de beklemeniz doğru olmaz gibi geliyor bana.

Bir hususu daha ifade etmek istiyorum: Şu an, 95 sözleşmenin ortalama çıplak ücreti 1 milyon liradır; ikramiyesi, sosyal yardımı, kıdem zammı ve her işyerine göre aldıkları 20'ye yakın kalemden mütevellit paralar hariç şu an müzakere ettiğimiz toplu sözleşmelerin ortalama ücreti 1 milyon liradır; bu bir.

İkincisi, Sayın Cankurtaran'ın bir meselede daha eksik bilgisi var. Biz, Hükûmet olarak, yüzde 50 zam vermişiz gibi gözüküyor. Yüzde 50 zammı birinci altı ayda verdik; altışar aylık yapılıyor. Bir de bu noktada, şunun bilinmesinde fayda var. Bu 50, 100, 150 rakamları, yani telaffuz edilen rakamlar hangi hesap mantığına göre yapılıyor, bunun bilinmesi lazım. Biz, 1989 yılında, şimdi müzakere safhasında olan 95 toplu sözleşmenin müzakeresini yaparken, ücretleri güncelleştirdik. Yani, daha evvelki ücret kayıpları varsa, bahse konu olan enflasyondan dolayı alacakları vesaireleri varsa, bunların hepsini bir noktaya getirdik. Daha evvelki 12 dönem toplu sözleşmeden farklı olarak, her defasında, hükümetler ek zam talepleriyle karşı karşıya gelmesin diye yıl sonunda enflasyon ne gerçekleşiyorsa, verdiğimiz zamla gerçekleşen enflasyon rakamı arasındaki farkı otomatik olarak ücretlere yansıtıyoruz. Nitekim, 1989 enflasyonu 8.8 fark etmiştir, onu otomatik olarak vermişiz.

Şimdi, bu sene -demek ki, ücretler güncelleşmiş- artık, enflasyon aldı götürdü edebiyatının bitmiş olması lazım. Ne gerçekleşirse gerçekleşsin, aynen intikal ediyor ücretlere. 1991 yılında ücret hesaplamasını yaparken, TÜRK-İŞ'le ve diğer sendikalarla bugüne kadar mutabık kaldığımız hesaplama tarzına ve mantığına uygun olarak, ücret, şöyle hesaplanır: Yani, bu bir moda tabirle, bu konuda kitap da çıktı, bir koyun pazarlığı; ben 500 isterim, siz 100 verirsiniz, ortada bir yerde kesişiriz mantığı ile, artık, Türkiye'de ücret pazarlığı yapılamaz.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — O kitabı yazan onları hep koyun gibi görmüş zaten.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, öyle görmüş, öyle etmiş; ama, bir şeyi ifade etmeye çalışıyor. Siz de belediyelerde yaptınız; siz de kendi genel merkezinizde, yani şu kürsülerden bizi en fazla suçladığınız zaman da sizin 70'e yakın maddenizden dolayı uyuşmazlık zaptı tutulmuştu ve genel merkez sözleşmesini çok zorluklarla yaptınız.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Biz imzaladık ama.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz de imzaladık; bugüne kadar imzalanmamış sözleşme mi var?

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Biz de, size, imzalamanızı öneriyoruz Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, imzaladık; bunları da imzalayacağız, merak etmeyin; ama, birtakım eylemleri temenni eden üslupta konuşmuş olmanızı yadırgadım. Bir şeyi ifade etmek istiyorum. 1991 sözleşmesinin ücret hesaplaması nasıl yapılacak, 1990 yılında yüzde 45

zam vermişiz, enflasyon artmış, gerçekleşmiş, 15 puan alacağı var. 1991'de muhtemel enflasyon neyse onu da veriyoruz, refah artışından millî hâsıladaki büyümeden dolayı onu da veriyoruz; hesaplama buna göre yapılıyor. Yoksa, istediğiniz her rakamı vermek ya da telaffuz etmek doğru değil. Artık, Türkiye'de ve dünyada ücretleri de, başka şeyleri de belli bir hesap mantığına oturtmak mecburiyeti vardır; aksi halde, "sözleşmeler, işverenin dayatmacı katı tutumundan kaynaklanıyor" tarzındaki bir husus doğru bir hadise değildir.

Nitekim, buraya gelmeden evvel, TÜRK-İŞ ve bu dönem toplu sözleşmesi olan sayın başkanlarla müzakereyi yarıda bırakıp geldim, yeni bir teklif verdiler; daha evvelki teklifleri yüzde 150, yani ortalama ücret 1 milyon; yüzde 150 artı 250 bin lira istediler. Kıdem zammı aylık 75 bin lira, yılbaşına 7 500 lira olmasında anlaşmışız. Sosyal yardımın, ücrette anlaşmak kaydıyla birinci yıl 150 bin, ikinci yıl 200 bin lira olmasında anlaşmışız. İaşe bedelinde anlaşmışız. Giyecek yardımında anlaşmışız. Birçok kalemlerde anlaşmışız. Geriye bir ücret kalmıştır; ücret konusunda da müzakere devam ediyor. Türk - iş bugün öğleden sonra bana yeni bir teklif daha vermiştir.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Gönderiyorum bakın, şunu bir okuyun.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — İşte şu belgeler dahi meselenin nasıl çarpıtıldığını, hangi istikamete götürüldüğünü ortaya koyuyor.

Bir toplu sözleşmede 15'e, 20'ye yakın parasal madde vardır.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Olabilir tabiî.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bugün, ortalama -iddia ediyorum- bir işçinin devlete maliyeti, yıllık 50 milyondan aşağı değildir.

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Ne ilgisi var?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — 50'yi 12'ye bölerseniz ücretlerin aylık neye geldiğini net olarak da görme imkânınız olacaktır. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

ETEM CANKURTARAN (İçel) — Hepsi orada yazılı.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Onun için, bunların hepsini, siz belki bu konuşma vesilesiyle bu bordroları görüyorsunuz; bizim de, iki ikibuçuk seneden beri, uğraştığımız esaslı mesele budur. Biz, bu meseleleri bilerek konuşuyoruz. Bir kısmının işçiden yana bir kısmının işçiye karşı olduğunu göstererek, her defasında, bu toplumda bir kargaşa konusu, bir kavga konusu yapmış olmanın bir anlamı yoktur. Ümit ediyorum

ki, önümüzdeki günler içerisinde, bundan evvelki toplu sözleşmeler nasıl yapıldıysa, nasıl barışla bittiyse, bu toplu sözleşmeler de öylece bitecektir. Ona inanıyorum. Biz, böyle bir yaklaşım içerisindeyiz. Hiçbir zaman, işçiye ne kadar az veririzin mantığı içerisinde olmadık; devletin imkânları içerisinde ne kadar fazla verebilirim mantığı içerisinde olduk, bugüne kadar bu işleri böyle bitirdik, bundan sonra da böyle bitecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

18. DÖNEM

BÖLÜM III

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Burada, Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçesinin ister lehinde, isterse aleyhinde söz alan arkadaşlarımızın; özellikle, vakıf eserlerimizin korunması ve bu konuya hassasiyet gösterilmesinin gerekliliği yolundaki düşünce, tenkit ve temennilerinden dolayı da kendilerine şahsen teşekkür ediyorum.

Sayın konuşmacıların da ifade etmiş oldukları gibi, vakıflar Türk Milletinin müşterek malıdır. Vakıflar, bu toprakların bize ait olduğunun en sağlam belgeleri, dokümanları ve müesseseleridir. Türk zekâsının, Türk mimarî özelliğinin, Türk ihtişamının abideleşmiş eserleridir. Türk insanının, Anadolu coğrafyasını anavatan yapabilme noktasındaki gayretlerinin mahsulüdür. Yedi seneden beri aralık ayının ilk haftasında kutlanan "Vakıf Haftası" münasebetiyle bu düşünceyi Türk insanına benimsetebilmek ve bu düşünce üzerinde daha yoğun bir alaka meydana getirebilmek noktasından hareketle bu fikirlerimizi ifade ediyoruz. Bunu bir defa daha Yüce Meclisin kürsüsünden ifade etmek istedim.

Değerli üyeler, vakıf eserleri hakikaten çok değişik amaçlarla kurulmuştur. Bu eserlerin temelinde ise, insana sevgi yatmaktadır. Yalnız Türk insanına değil, bu eserlerde, zamanında Müslüman olan, olmayan; ama herkes istifade edebilmiştir. Hatta, bu vakfiyeler içerisinde sadece insanlar için değil, hayvanlar için de, birtakım diğer canlı varlıklar için de vakıflar kurulmuş, bunun için Türk insanı, kendi kültür değerlerinin telkini ile benimsemiş olduğu fikriyatın tabiî bir neticesi olarak, bu büyük eserleri meydana getirmişler ve halen de medenî dünyanın da bu fikri ve bu felsefeyi tam olarak anlayabildiği kanaatinde değilim.

Dünyadaki son siyasal ve sosyal gelişmeler de dikkate alındığında, Türk insanının asırlar evvel bugünkü meseleleri nasıl ihata ettiğini, bu meselelere

karşı nasıl bir insanî yaklaşım içerisinde olduğunu bu vakfiyeler göstermektedir. Onun için, vakıf meselesi belki de üzerinde hiçbir siyasî konuşma yapılmayacak bir konudur. Öyle olduğu için de burada memnuniyetimi ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kadar önemli bir müessese olmasına rağmen, burada söylediğim, söyleyeceğim veya söylemek istediklerim, birilerini itham etmek için değildir. Sadece belli vakıaları tespit edebilmek bakımından şunu ifade etmek yerinde olur ki; millet olarak, gelen geçen iktidarlar olarak bu meselelerde çok da ciddî veya gerekli alakayı, hassasiyeti gösterebildiğimiz de söylenemez. Her nedense, belediyeler imar planlarını yaparken, yeşil saha yapılacak, üzerinden yol geçirilecek arsalar olarak en evvel vakıf arsaları ön plana gelir. Şahıs menfaatini koruyabilmek ve kollayabilmek bakımından vakıf malları da hemen ilk akla gelen gayrimenkuller olur. Halbuki, şehirlerimizdeki imar planları tetkik edildiğinde görülecektir ki, bugün birçok vakıf eseri üzerine inşaat yapabilmek, oradan gelir temin edebilmek imar mevzuatı ve imar planları açısından mümkün değildir.

Yine hepimizin bildiği gibi, sanayileşme ve şehirleşmeyle beraber Türkiye'de gecekondulaşma vakıası da çok önemli bir hususdur. Biraz evvel bu konuyu arkadaşlarımız da dile getirdiler. Uzun yıllar bu vakıf eserleri üzerine belediyelerin de gerekli hassasiyeti göstermemesi, seçimler öncesi gecekondu yapımının artması sebebiyle, özellikle İstanbul ve vakıf eserlerinin yoğun bulunduğu illerimizde vakıf eserlerinin önemli bir kısmı maalesef gecekondularla doldurulmuştur. Bunların yargı yoluyla tahliye edilebilmesi de fevkalade büyük sosyal problemleri beraberinde getirmektedir. Bizim tespitlerimize göre, tapu tahsis belgesi almış yaklaşık 15 binden fazla vatandaşımız, bugün, vakıf eserlerini işgal etmiş durumdadır. Yani, bu demektir ki, geçtiğimiz dönemlerde de bu meselelerle çok fazla alakadar olunamamış, gerekli hassasiyet gösterilememiş, onun için de, bu eserler, bu eserlerin müştemilatları ve vakıflara ait gayrimenkuller kapanın elinde kalmıştır. Bu tabir doğrudur; çünkü, bu bir iktidar meselesi değil, Türk toplumunun meselesidir, herkesin gerekli hassasiyeti göstermesi lazımdır.

Şahsen vakıf düşüncesine ve fikriyatına inanan bir insan olarak, vakıfların eski fonksiyonlarını ve vakfiyelerinde belirtilen hususlardaki görevlerini yerine getirebilmeleri bakımından ciddî çalışmalar yapmak istiyoruz, yapıyoruz. Burada kısaca ifade etmek istiyorum ki, bir defa vakıfların teşkilat kanunu eskidir; günümüz şartlarına göre, bu teşkilat kanununun yeni baştan gözden geçirilmesi, vakıf çalışmalarının müessir bir teşkilatla yerine getirilebilmesi bakımından bu teşkilat kanununun bir an evvel çıkarılması gerekiyor; bununla ilgili çalışmalar son safhaya gelmiş bulunmaktadır.

İkincisi, üzerinde çalışılan ve zannediyorum 1990 yılı içerisinde gündeme getirilmesi gereken konuların başında, dağınık olan ve birtakım boşlukları ihtiva eden vakıf mevzuatının tedvini gelmektedir; çünkü Türkiye'de değişik statülerde 6 binin üzerinde, özellikle Medenî Kanunun kabulünden sonra medeni hukuk hükümlerine göre kurulan; ama biraz evvel de ifade edildiği gibi, zaman zaman siyasî maksat için faaliyet gösterildiği ifade edilen, çok değişik adlar altında vakıf vardır. Dolayısıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bunun üzerinde çok ciddî bir murakabe imkânına da yetki olarak, mevzuat olarak sahip olmadığı ortadadır. Vakıf fikriyatının ve düşüncesinin dejenere edilmemesi, bu müessesenin yozlaştırılmaması, aynen kurulduğu günlerdeki gibi, saf bir düşünce ile sırf insana hizmet maksadıyla kurulan kuruluşlar olmasını temin bakımından vakıf mevzuatındaki bu dağınıklığın tedvini, boşlukların da doldurulması gerekmektedir.

Yine, üzerinde çalışılması gereken ve halen çalıştığımız bir konu da vakıf gelirlerinin artırılmasıdır. Hakikaten gerek Anadolumuzda, gerekse Türk insanının gittiği her yerde sayısız vakıflar var; ancak, biraz evvel ifade ettiğim gibi, gerek insanlarımızın gerekli hassasiyeti göstermemesinden, gerekse tabiat şartları icabı bu vakıfların önemli bir kısmı bugün tahrip olmak tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Vakıflar bütçesinde bu sene önemli bir artış meydana gelmiştir. 1990 yılında, vakıflar bütçesi 87 milyara çıkmıştır. Geçtiğimiz yıllara bakar, mukayese yaparsanız, yatırımlar da aşağı yukarı üç misli artmış gözüküyor; ama her taşı toprağı bir vakıf eseriyle dolu olan bu memlekette bu eserlerin tamiratını yapmak, restore etmek, eski aslî hüviyetine getirebilmek, takdir edersiniz ki, çok büyük paraları gerektirmektedir. Kaldı ki, bunların önemli bir kısmı eski eser olduğu için birçok yerde bu eserleri tamir edecek kalifiye eleman ve insan bulmak da zordur, bayındırlık birim fiyatlarıyla bu eserleri tamir ettirebilmek de mümkün değildir. Onun için, filanca kasabamızda veya şehrimizdeki bir eserin tamiratı dahi milyarları bulacak yüksek meblağlara çıkabilmektedir. Vakıf gelirlerinin bu anlamda artırılması gerekiyor.

Her şeyden evvel, bir defa, vakıfların mülklerinde kiracı olarak oturanların çok düşük ücretlerle oturdukları bellidir. 1985 yılında çıkarılan bir kanunla günün şartlarına uygun hale getirilmişti; ancak, günümüz şartları içerisinde meseleye hiç de politik bakmadan, "Esnaf bizar oluyor, esnaf perişan oluyor" gibi bir yaklaşım içerisinde olmadan yanı başındaki vatandaşın dükkânı hangi fiyata gidiyorsa, hangi ücret karşılığı kiraya veriliyorsa, bunların da, ona yakın bir ücretle, bir fiyatla günümüzün şartlarına göre kiralandırılması gerektiği ortadadır. Kira mukavele süreleri birçok yerde dolduğu için vakıflar, bugünlerde bunu yapmaya çalışıyor.

Ayrıca, bu sene akaryakıt tüketimiyle ilgili olarak yapılan bir değişiklikle Vakıflar Genel Müdürlüğüne eski eser restorasyonu bakımından önemli imkânlar sağlanmış bulunmaktadır; ama bütün bunların dahi yettiği kanaatinde değiliz. Vakıf mallarının gerek "Yap-İşlet-Devret" suretiyle, gerekse ihale suretiyle ve gerekse de o vakıf arazisinin bulunduğu yerdeki şehirleşme ve ticarî faaliyete paralel bir tarzda vakıf gelirlerinin artırılması yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır. Ancak, daha önceki konuşmacıların da ifade ettiği gibi, vakıflara gelir artırıcı yönde bazı düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Bu topraklarda yaşayan ve "Bu topraklar bizimdir" diyen herkesin, her gelir sahibinin, özellikle başta bankalarımız, sigorta şirketlerimiz ve yıl başını takiben, "Büyük ihracat yaptı, ithalat yaptı" diye madalyalar verdiğimiz insanlar, mademki bu paraları bu topraklarda kazanmışlardır, bu eserlerin korunması noktasında muhakkak bazı katkılarının bulunması lazım geldiği ortadadır, öyle zannediyorum ki, değerli muhalefet milletvekili arkadaşlarımız ve sizlerle birlikte 1990 yılı içerisinde böyle bir kanunî düzenlemeyi yapmak mecburiyeti hâsıl olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, arkadaşlarımız temas etti, vakıflarda arşiv çalışmaları ciddî bir tarzda yürütülmektedir. Vakıf envanterinin çıkarılması ve bunların bilgisayara geçirilmesi, vakfiyelerin günümüz Türkçesine çevrilmesi ve böylece araştırmacılara daha kolaylık sağlayabilmesi bakımından bu bilgisayara geçme faaliyeti, öyle zannediyorum ki, 1990 yılında önemli ölçüde bitirilmiş olacaktır.

Ayrıca, yine vakıflarda bir enstitü kurulması çalışmaları noktasında vakıf haftası münasebetiyle ilim adamlarının ortaya koyduğu bir görüş vardır, bunu da değerlendirmek istiyoruz; ama esas olan, bunun üniversitelerimizin bünyesinde olmasıdır. Böyle bir kürsü Trakya Üniversitesinde var, faaliyet gösteriyor; ama özellikle İstanbul'da faaliyet gösteren, gerek Teknik Üniversitede, gerekse Marmara Üniversitesinde, bu eski eser restorasyonunda çalışacak öğrencilerimizin yetiştirilebilmesi, böyle bir bilim dalının, böyle bir kürsünün açılması, benim de şahsen arzu ettiğim bir konudur. Bu noktada da, üniversitelerimiz 1990-1991 öğretim yılında şayet böyle bir şey düşünebilirlerse, biz de kendilerine yardımcı olmayı düşünüyoruz ve böyle bir müracaatımız olacaktır.

Esas itibariyle, vakıflar, kendi bütçe imkânları içerisinde bir taraftan eski eserleri restore etmeye çalışırken, onları günümüz şartlarına uygun hale getirme noktasında gayret gösterirken, öbür tarafta da, temelinde yatan fikriyat sebebiyle, birçok noktada, özellikle öğrencilere yardım bakımından öğrenci yurtları yapmaktadır ve önümüzdeki yıllarda da bu neviden faaliyetlerine devam edecektir.

Bütçeye konulan ödeneklerle köy camilerine yardım faaliyetleri devam etmektedir.

İşhanlarının değerlendirilmesi, vakıf arsalarından en fazla gelir getirebilecek olanların bizatihi vakıflar tarafından, biraz tali derecede olanların da belli bir yüzdeyle müteahhitlere verilmek suretiyle bu arsaların işgallerden kurtarılabilmesi açısından çalışmalar bizden evvel başlatılmıştır, devam ediyor ve 1990 yılında da bu neviden değerlendirmelerimiz devam edecektir.

Vakıfların yaptığı çalışmalarla ilgili burada kısaca görüşlerimi arz ettim.

Şimdi de, benden evvel konuşan değerli arkadaşlarımızın tenkit olarak söyledikleri bir iki konu var, kısaca onları da ifade etmek istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, Bulgar Hastanesiyle ilgilidir. Halen, bunun mülkiyet durumu ihtilaflıdır. Bulgar Hastanesi şu an Vakıflar Genel Müdürlüğünün tasarrufunda ve mülkiyetinde değildir, Millî Emlak Genel Müdürlüğündedir; ama normali, 7044 sayılı Kanuna göre Vakıflar Genel Müdürlüğüne geçmesidir. Bunun için vakıfların gerekli müracaatları vardır. Bu hastane mülkiyet olarak vakıflara geçtiğinde, maksadına uygun olarak ve sağlık hizmeti maksadıyla hiç şüphesiz gerekli görevi yapacaktır.

Yine üzerinde durulan Gureba Hastanesi olayını, geçtiğimiz yılın ve bu yılın hakikaten en talihsiz olayı olarak görüyorum şahsen ve bunu herhangi bir maksat için de söylemiyorum. "Bezmi Âlem" ismi, bir Osmanlıca terkiptir. Belki bu "Bezmi Âlem" sözünden dolayı mütevelli heyette görev alan muhterem zevatın kişiliklerinden kaynaklanan bir meseleyle, Türk eğitim ve öğretimine önemli bir hizmet yapacak olan bu üniversite meselesi maalesef kadük hale gelmiştir, sıkıntılı bir noktaya gelmiştir. Takdir edersiniz ki, Türkiye'de çok değişik adlar altında, hatta yabancı adlar altında kurulan okullar vardır, liseler vardır, kolejler vardır. Hatta, bunlardan bir tanesi -burada ismini zikretmek istemiyorum- sonradan üniversite haline geldi. O Kolejin Türkiye'de niye kurulduğuna dair kitaplarımızda çok ciddî iddialar vardır; hiç kimse o zaman, "Bu kolejler, bu okullar buralarda niye faaliyet gösteriyor?" diye hiçbir tepki göstermemiştir; ama Bezmi Âlem meselesine gelince fırtına kopmuştur. Halbuki, Türkiye'nin her meselesini siyasî zemine çekmek fevkalade yanlış olur. Bir yargı kararıdır saygı duyuyorum. Hukuk adamı olarak, hukukun üstünlüğüne saygı duymak, yargı kararına saygı duymak hukukun temel şartıdır, demokrasinin temel şartıdır; ama kararın üçe iki alındığını da dikkate alırsanız, bu düşüncemde yanlış olmadığımı, bu düşüncede yalnız olmadığımı; en az o kararı veren beş üyeden ikisinin de benim gibi düşündüğünü burada ifade etmek istiyorum. Bu bir talihsizlik olmuştur. Karara saygı duyuyorum ama, gerekçesine katılmadığımı da burada ifade etmek isterim.

Bir başka konu, Ayasofya meselesi... Bu, Türk toplumunun eskiden beri fevkalade hassasiyet gösterdiği bir konudur. Özellikle 29 Mayıslarda Fetih yıldönümü münasebetiyle, bu her zaman gündeme gelir, büyük heyecanlar olur; eskiden daha fazla olurdu. Bu, zannediyorum, Vakıflar Genel Müdürlüğünün tasarrufuyla halledilecek bir konu olarak gözükmüyor. Bu mesele her zaman gündeme gelmiştir; çok değişik düşüncelerde Türkiye'de şu anda faaliyet gösteren siyasî partilerimizin hepsi iktidar olmuşlardır, bu talep kitle halinde her zaman gündeme gelmiştir; ama her nedense Ayasofya'nın açılması meselesi halledilememiştir. O zaman, bu demektir ki, burada bir kusur varsa, bir nakısa varsa -şahsi kanaatim ayrı- burada en az kusuru olan da benim iktidarımdır; ama Türkiye'nin bir çok meselesini de, anlaşılıyor ki, burada bir bakanlığın ötesinde, bir genel müdürlük tasarrufunun ötesinde üzerinde durulması gereken fevkalade konular vardır. Ben öyle tahmin ediyorum. Türkiye'de birçok meselede millî mutabakat arıyoruz. O zaman, çok uygun görülüyorsa eğer, bu mesele üzerinde de bir mutabakat söz konusu olursa, herhalde bu parlamento, bu millet, bir çok meseleyi hallettiği gibi, bu meseleye de bir çözüm bulabilir; ama genel müdürlük tasarrufu olarak yapılacak bir hadise olmadığı böylece anlaşılmış oluyor.

GÜRCAN ERSİN (Kırklareli) — O bölgede ihtiyaç yok.

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Biz kimsede kusur aramıyoruz, kusur diye bir şey yok Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu meseleyi de bu kadarcık ifade etmeye çalışıyorum.

Kısa bir şey olarak da şunu ifade etmek isterim: Günümüzde en fazla, en yaygın teşkilata sahip olan vakıflar, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarıdır. Aşağı yukarı 2,5 senelik bir mazisi var. Kurulduğu günlerde üzerinde çok spekülasyon yapılmış; henüz vakıf faaliyetleri tam anlaşılamadığı için, ne tip bir hizmet vereceği o günün şartları içerisinde tam değerlendirilemediği için, bu vakıf üzerinde başlangıçta çok şeyler söylenmiş; ama siz de müşahede ediyorsunuz ki, bir yıldan beri de bu tenkitlerin hemen hemen büyük bir kısmı ortadan kalkmış, dozu da azalmıştır. Bu en yaygın bir sosyal yardım teşkilatıdır; vakıf düşüncesinden hareketle kurulmuştur. Sorumluluğu da şu an Hükümette bana aittir. Burada görev yapan arkadaşlarımızın büyük ekseriyeti kamu görevlileridir. Kamu görevlilerinin siyaset yapmamaları da, mülkî amirlerin başkanlığında kurulduğu için, bizatihi Anayasanın ve yasalarımızın emridir.

Kaldı ki, şu an bu sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında, özellikle son mahallî seçimlerden sonra muhalefete mensup belediye başkanı

arkadaşlarımız görev yaptığına göre, eğer, geçmiş yıllarda dahil olmak üzere, hakikaten siyasî bir maksat için kullanıldığı ifade ediliyorsa, her türlü bilgiyi bizatihi birinci elden alma imkânları vardır. Dokuz aydan beri de bu belediye başkanı arkadaşlarımız görev yapıyor. Çünkü bu vakıflar, başta üniversite öğrencilerimiz, orta dereceli okullarda okuyan öğrencilerimiz dahil olmak üzere, çok yaygın bir hizmet veriyor. Türk insanını, aldığı iki paket sana yağı karşılığı şu partiye veya bu partiye rey verecek gibi, haysiyeti noktasında münakaşa yapılabilecek bir noktaya getirmek fevkalade yanlıştır. Yani, şu an ifade ediyorum, 5 milyondan fazla insanımız çok değişik şekillerde bu vakıflardan istifade etmişlerdir; aynî yardım, nakdî yardım, burs şeklinde, kahvaltı şeklinde, yurt yapılmak vesaire yapılmak suretiyle... Eğer hakikaten bu insanlar bu türlü hizmetlerin karşılığı şu veya bu partilere rey vermiş olurlarsa, o zaman insanımızın çok basit şeylerden dolayı siyasî partileri tercih ettiği anlamı çıkar ve bu tenkidin mefhumu muhalifinden de şöyle bir anlam da çıkar: Filanca partilere rey veren insanları birinci sınıf haysiyetli, Anavatan Partisine rey verenleri de, aldığı şu yardımın karşılığı rey veren seçmen durumuna götürmek, böyle bir münakaşa zeminine çekmek fevkalade yanlış olur. Seçimler gizli yapıldığına göre, bizden istifade etsin ya da etmesin, içeride kime rey verdiğini tespit etmek mümkün olmadığına göre, bu vakıflarla ilgili spekülasyonlarında bitmesi lazım geldiği kanaatini taşıyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Soru önergelerimize cevap vermiyorsunuz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz, sırası geldiği zaman cevap veriyoruz. Burada da, bilvesile fırsat oldu, söylüyorum işte.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Nerelere harcama yaptığınızı söylemiyorsunuz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Cevap veriyoruz, veriyoruz... Ben devamlı geldim, bekledim, sırası geldikçe de cevapladım.

BAŞKAN — Sayın üyeler, "Başkan müdahale ediyor" diyorsunuz. Buyurun... Sözlü sorular için özel gündem yapıldı ve Yüce Meclis günlerce mesaisini soruların cevaplamasına ayırdı. Şu anda müdahale eden Sayın Genç, sorularını cevaplayacak sayın bakan burada oturduğu halde, gelmedi ve soruları düştü. Bu zabıtlarda vardır. Bu, müdahale midir şimdi? Bu, tarafgirlik midir?

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sözlerimi bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu tür soru soranlara da herhangi bir şey demiyorum. Merak maksadıyla, öğrenmek için sormuşlardır ve hiçbir art niyet de düşünmedim zaten; ama fırsattan istifade, bu noktadaki düşüncelerimi de kısaca ifade etmek istedim.

Şimdi, netice itibariyle, söylemek istediğim şudur: Hakikaten, Hükümetimizin çıkarmış olduğu en sosyal içerikli bir kanundur. Bunu bugün biz kullanıyoruz ve Türk insanına bu vesileyle hizmet etmeye çalışıyoruz.

Biraz evvel konuşan Sayın Kalkan arkadaşımız da, bu vakıfların kuruluşuna karşı olmadığını, sadece işleyiş noktasına itirazı olduğunu, ifade etti. Bu işleyişte bir yanlışlığımız varsa, samimiyetle bunu düzeltmeye de hazır olduğumuzu burada ifade etmek istiyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, aslında arkadaşımızın bahsettiği konu bir mukaveleye bağlıdır. Kira mukavelesi, şimdi verilen bilgiye göre, feshedilmiştir. Şu an, bu eski müstecirin tahliyesi yoluna gidilmektedir. Ondan sonra da, ihale yoluyla tekrar üçüncü şahıslara kiraya verilecektir; ama, arzu ederse, yine kendisine yazılı da cevap veririm.

Teşekkür ederim.

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Taşdelen suyu ile ilgili olarak yapılan teftiş sonucu durum şu an yargıya intikal etmiştir, duruşmaları devam etmektedir. Şu safhada verebileceğim bilgi budur. Bundan sonraki mesele, hâkimlerimizin karar vereceği konuya bağlı.

İkinci konu bir araştırmayı gerektiriyor. Ona, müsaade ederse, yazılı cevap vermek istiyorum.

Üçüncü konuyla ilgili de yazılı cevap vereceğim.

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonuyla ilgili olarak, hayırlı fondur. Kanunun ifadesi de böyle; Meclisten geçtiğine göre, kendi çıkardığımız kanunun ismini kendimizin doğru telaffuz etmesini, en azından bu Meclise saygının bir ifadesi olarak görüyorum.

Meclis gündeminde soru önergeleri var. Soru önergeleri görüşüleceği zaman hiç bir yere gitmedim, burada bekliyorum. Sırası geldiği zaman, orada da ifade edebileceğim gibi, bu soru da çok teferruatlı olduğu için, kendilerine ayrıca yazılı cevap vereceğim.

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Teşekkür ederim Sayın Kangal.

Gerçekten, Divriği'deki Ulucami, Türk mimari eserleri içerisinde en başta gelen camilerimizdendir. Buraya hassasiyet gösteriyoruz. 1990 yılında da önemli bir imkân sağlamak suretiyle, bu eserin bir an evvel eski hüviyetine kavuşması noktasında programımıza almış bulunuyoruz.

Zaman zaman, camilerimizden halı çalma noktasında birtakım olaylar gündeme geliyor. Bana verilen bilgiye göre, bahsedilen halılar bulunmuş; bir kısmı İstanbul'daki Halı ve Kilim Müzesinde, bir kısmı da (teşhir edilemeyenleri) bizim depolarımızda muhafaza edilmektedir.

Kangal Tekke Köyü bizim kayıtlarımızda gözükmüyor; ama ayrıca da şahsen ilgilenilir -gözden kaçmış da olabilir- eldeki imkân ölçüsünde, müstaceliyet durumuna göre, Türkiye'deki diğer vakıf eserlerini de dikkate alarak, yapabileceğimiz bir hizmet olursa bunu da yapmaya çalışırız.

Teşekkür ederim

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bahsedilen soru birkaç bölümden ibarettir. Bunların bir kısmı bizim idaremizle alakalı; yani vakıflarla, bir kısmı diğer kamu kuruluşlarıyla, bir kısmı da, özellikle çevre tanzimi meselesi mahallî idarelerle ilgili bir konudur.

Biz, kendimize düşen noktada, bir süre evvel, Diyanet İşleri Başkanlığı ile beraber, özellikle İstanbul camileri başta olmak üzere, turizm hareketlerinin yoğun olduğu bölgelerde, gerek içerideki düzenlemenin, gerekse yerli yersiz, oradaki satıcılar da dahil olmak üzere, vatandaşı rahatsız edecek kötü bir görüntü veren bu durumun ortadan kaldırılması noktasında ciddi bir çalışma yapıyoruz. Ümit ediyorum, önümüzdeki günlerde bir müşterek yönetmelik çıkarma imkânı olacaktır. Orada emniyetin de yardımcı olması lazım, turizm polisinin de yardımcı olması lazım.

Diğer yatırımlar noktasında da bazı kuruluşlarımızın, özellikle TEK gibi, Devlet Su İşleri gibi kuruluşlarımızın da bu meseleye müdahil olmaları gerekiyor. Böyle bir çalışmayı başlattık.

Mahallî idarelerle ilgili kısma burada cevap vermem zor. Mesela, merkezde bir Hacı Bayram Camii vardır, etrafı büyük bir enkaz yığınıdır. Bunun bir kısmı merkezî idareyi ilgilendiriyor, bir kısmı da mahallî idareyi ilgilendiriyor; ama, bidayette de ifade etmeye çalıştım, bu meselelerin düzenlenmesinde dahi bir mevzuat boşluğu vardır. Bir yetki kargaşası vardır. Ümit ederim, bu mevzuat çalışması sonuçlandırıldığı zaman, bu sorulara daha açık ve net bir cevap verme imkânı olur.

Teşekkür ederim.

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, soru, aslında çok şümullü bir izahtan sonra orta yere çıktı. Doğrudan Vakıflar Genel Müdürlüğüyle alakalı bir yönünü de ben şahsen kuramadım. Çünkü, üzerinde konuştuğumuz konu Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçesi.

BAŞKAN — Sayın Bakan, haklısınız, soru adı altında bir gündem dışı konuşma oldu bu ama...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Millî Eğitimle alakalı bir konudur, üniversitelerle alakalıdır. Bir süre sonra YÖK bütçesi buraya geleceğine göre, Sayın Akyol ümit ederim aynı soruyu orada sorar.

Eğer bu sorunun sonucunda orada yeterli cevap alamazsa, ben şahsen yazılı cevap vermeyi tercih ederim.

Teşekkür ederim.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bütçe, bu defa geçmiş yıllardan farklı bir statüde ve hüviyette huzurunuza gelmiş bulunuyor. Bilindiği gibi, bundan evvel Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde tali bir görev ifa eden bu genel müdürlük, son düzenleme ile bu bakanlıktan ayrılmak suretiyle Başbakanlığa bağlanmış, birinci özelliği buradadır.

İkincisi, yine geçmiş statüden farklı olarak, aile bütünlüğünün korunması ve aileye yönelik çalışmaların da yapılabilmesi bakımından, eskiden farklı olarak bir görev verilmiş bulunmaktadır. Esasen, böyle bir düzenlemenin yapılmasının fevkalade isabetli olduğu kanaatindeyim. Çünkü, aile Türk toplumunun temelidir; değişiklik fonksiyonları yanında, aynı zamanda bir sosyal hizmet kurumu olarak da mütalaa etmek mümkündür. Esasen, Türkiye'de sosyal hizmet politikaları üretilirken, sosyal hizmetlere yönelik çalışmalar yapılırken, aileyi göz ardı ederek bir yere varmak, esas itibariyle mümkün değildir.

Bu düşünceden hareketledir ki, eskiden beri anayasalarımızda aileye yönelik bir hüküm de bulunmuş olmakla beraber, bugüne kadar bu konuda ciddî bir çalışma yapılamamış fantezi bir hüküm olmaktan da ileriye gidememiştir. İlk defadır ki, aile konusu sosyal hizmetlerle birlikte mütalaa edilmekte ve bununla ilgili çalışmaların yapılması istenmektedir. Bunda fevkalade isabet olduğunu ifade etmek istiyorum.

Esas itibariyle, sosyal hizmet politikalarında aile meselesi sağlam bir baza oturtulmadan, aileye yönelik bir millî politika da oluşturulmadan, ciddî netice almak mümkün değil. İlk defadır ki, gerek Altıncı Beş Yıllık Planda, gerekse ondan sonra yapılan çalışmalarda, kadın, aile, çocuk başta olmak üzere, ailenin

unsurlarını teşkil eden bu konularla ilgili olarak hükümetlerce birtakım hedefler tespit edilmiştir, işte bu cümleden olarak, aile konusu ile birlikte sosyal hizmet politikalarının yürütülebilmesi bakımından da Bakanlığımız çok yönlü bir çalışmanın içerisindedir.

Biraz önce konuşan Sayın Alişan arkadaşımız "Bazı konularda, ilk, ilk diyorlar; ama, daha evvelden de çalışmalar yapıldı" diye buyurdu. O bahsettiği konular hangisidir, bilemiyorum; ama bu görev bize verildikten sonra yaptığımız çalışmaların birçoğunun, ilk defa yapıldığını burada ifade etmek istiyorum. Bakınız, Türkiye'de, özel ehemmiyet verilen bir konunun araştırılmasıyla ilgili, bazı devlet kuruluşları vardır. Mesela, Şap Enstitüsü şap ile ilgili araştırma yapmak bakımından vardır. İstatistik Enstitüsü vardır, vesaire vardır; ama, Anayasaya 41 inci madde ile, "Aile Türk toplumunun temelidir" diye hüküm koymuşuz. Bugün, Türkiye'deki sanayileşme, şehirleşme, gecekondulaşma, kitle iletişim araçlarının, televizyonun yaygın hale gelmesi ve turizm hadiseleri, müspet ya da menfi şekilde, en fazla Türk ailesi üzerinde tesir icra etmektedir.

Aileye yönelik bu tesirlerin neler olduğu, buna karşılık Türk aile yapısının nasıl korunacağı ve ne gibi çalışmaların yapılması ve hangi projelerin üretilmesi gerektiği noktasında doğrudan doğruya sorumlu olan bir devlet kuruluşu yoktur. Herkes bu işi, kıyısından köşesinden talî bir görev olarak bugüne kadar yürütmüştür. Eski planlar tetkik edildiği zaman da, bu sözlerimin ne kadar doğru olduğu ortaya çıkacaktır.

İşte onun içindir ki, Türkiye'de ilk defa, bir aile araştırma kurumu kurulması zarureti hâsıl olmuştur; çünkü, böylesine önemli bir sosyal hadiseyi, birtakım düşüncelerle yönetebilmek, yönlendirebilmek mümkün değildir. Böylesine sosyal, kültürel ve çok yönlü bir meselenin, muhakkak bir bilimsel baza oturtulması ve geçmişiyle, geleceğiyle bu ciddi mesele arasında bir köprü kurulması zarureti vardır; onun için de ilk defa olarak aile araştırma kurumu kurulması son noktaya gelmiştir.

Yine, ilk defa üzerinde durmaya çalıştığımız hususlardan biri, aile danışma merkezleri olup, bu neviden kuruluşların birincisini Altındağ'da açmaya çalıştık, sonra büyükşehirlerin diğer kesimlerinde de açmaya çalışıyoruz. Ayrıca, daha evvelki tatbikatımızda böyle bir husus yoktur; çünkü, gecekondulaşmanın olduğu bir yerde, kültür değişmesinin, hatta tabiri caizse, kültür yozlaşmasının olduğu bir toplumda, en fazla sarsıntı ailede oluyor. Gerek karı-koca arasında ki münasebetler, gerekse ebeveynlerin çocukları ve çevresiyle olan münasebetleri bakımından birçok problemlerin olduğu ortadadır; bunların çözüm yolunun da, derhal mahkeme kapısı olmaması lazımdır.

Pedagoglar, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve çocuk eğitici uzmanları ki, bunların sayısı Türkiye'de bir hayli fazladır- gibi insanların bilgilerinden, tecrübelerinden ve deneyimlerinden istifade ederek, böylesine sosyal ve kültürel meseleyi, bu bazda, bu görüntüyle ve bu arzuyla tespit edebilmek ve yönlendirebilmek gerektiği düşüncesiyle, aile danışma merkezlerinin ilkini Ankara'da açmış bulunuyoruz; bu uygulama da Türkiye'de ilktir.

Yine, aile ekonomisine katkı sağlayabilmek bakımından, "Aile kredisi, evlenme kredisi" dediğimiz, hakikaten, toplumumuz bakımından yeni olan bazı konuları gündeme getirmeye çalıştık.

Şüphesiz, bunlar, aileye yönelik olarak yapmaya çalıştığımız ve şu an gündemde olan bazı konularımızdır. Zamanı geldikçe üzerinde çalıştığımız konuları da, peyderpey kamuoyuna açıklamaya çalışacağız.

Bir de bunun ötesinde, son zamanlarda üzerinde bir hayli tartışma yapılan ve biraz evvel de kürsüye gelen konuların arasında, bir müessese olarak, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu var.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun çocuk yuvası, yetiştirme yurtlarında ve huzurevlerinde aşağı yukarı yirmi bine yakın insanımız yaşamaktadır. Hayat hikâyelerine iyi bakıldığı, iyi tetkik edildiği zaman genellikle görülüyor ki bunlar, aile problemleri sebebiyle devletin korunmasına tevdi edilmiş olan çocuklardır; yani genel bir yaklaşımla, anası, babası olmayan çocuklar değildirler. Bu durumda olanlar da olmakla beraber, anası ve babası olduğu halde, aile problemleri sebebiyle devletin eğitimine, gözetimine ve korunmasına tevdi edilmiş olan çocuklardır.

O sebepledir ki, Yüce Meclisin huzurunda şunu ifade etmek istiyorum ve bütün arkadaşlarımızın da bundan sonraki icraatlarımızı değerlendirirken, bu hareket noktasından yola çıkmak suretiyle, bu kurumda icraat yaptığımızı bilmelerini istirham ediyorum.

Gerek Bakan olarak ben, gerekse Bakanlığıma bağlı Genel Müdürlükte şu an görev yapan arkadaşlar, "Burada benim çocuğum da kalabilirdi, benim bir yakınımın da çocuğu kalabilirdi" düşüncesi ve felsefesiyle hareket ediyoruz; bu müesseseyi başka türlü de değerlendirmek mümkün değildir. Bu meselenin siyasî yönü de yoktur, tamamıyla insanî bir meseledir ve insanî olarak ele alınması gerekir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Şimdi, "burada nasıl bir tip yetiştirilecek, ne öğretilecek ve ne yapılacak?" şeklinde dile getirilen bir konu var. Yüce Meclisin huzurunda açık olarak ifade ediyorum; o müesseselerde yapmak istediğimiz husus şudur : Eğer konu, bir eğitim ve öğretimse, Türk millî eğitiminin amaçları yasalarda belirtilmiş

olup, o yasalar doğrultusunda, her zaman Türklüğü ile övünen "Ne mutlu Türküm" diyen, diyebilen insanlar yetiştirilecektir. Bunun dışında başka türlü bir felsefenin, düşüncenin içerisinde olmamız asla mümkün değildir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Özev'in yönelttiği sorularla ilgili kısa bir açıklama yapmak istiyorum; birinci söylediğim husus onunla alakalıdır. Bugün gazetelerimizde yer alan, yurt dışına çocuk satışıyla ilgili bir konu var; hakikaten, Bakanlık olarak bizim el koyduğumuz bir konudur. Tahkikat gizli olarak yürütülüyordu; tahkikatın selameti bakımından, ifadesine ve bilgisine başvuracağımız insanların herhangi bir tesir altında kalmamaları için, herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Ama, bu mesele basına da intikal ettiğine göre, burada kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

Basında bugün yer alan hadise, şekil olarak, şeklen bir evlat edinme muamelesi olarak gözüküyor. Bizim yasalarımızda ve Medenî Kanunumuzda evlat edinmeye cevaz verilmiştir; ebeveyninin muvafakati alınmak kaydıyla, noter huzurunda ve mahkemeden de geçmek suretiyle bu muamele tamamlanır ve evlat edinme muamelesi gerçekleşmiş olur. Ama, şahsen sorarsanız -şahsî kanaatim olarak- Türk çocuklarının yabancılara evlatlık olarak verilmesine taraftar olmadığımı ifade etmek istiyorum; şahsî düşüncem böyledir. (ANAP sıralarından alkışlar) Eğer bu çocuklar evlat edinilecekse; bizim insanımız da, en az bir Fransız kadar, bir İngiliz kadar hamiyetperverdir, insanî düşüncelere ve duygulara sahiptir; bu çocuklar Türkiye'de evlat edinilmelidir. Şeklen, bu muamele, bir evlat edinme muamelesi gibi gözüküyor ama...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Hem gönlünüz razı değil, hem veriyorsunuz... Bu nasıl oluyor?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Vermiyoruz; işte, oraya getirmeye çalışıyorum; biz vermiyoruz. Vermiyoruz da... Üzerinde durup tahkikat açtığımız konu, bunda organize bir çocuk satışı meselesi gibi -böbrek satışında olduğu gibi- bir hava sezmeye başladık, onun için üzerinde müfettiş görevlendirdik, tahkikatı derinleştiriyoruz. Çünkü, ebeveynler -bugün basında da ifade edildiği gibi ve bize de böyle intikal etmiştir- yanıltıldıklarını, evlatlarını bir yabancıya değil, Türkiye'de birilerine vermek istediklerini ifade ile böyle bir muameleye itibar ettiklerini ifade ediyorlar.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Yabancı diye bir şey yok ki; Avrupa Topluluğuna giriyoruz artık.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Avrupa Topluluğuna girmiş olabiliriz, ama, kimliğimizi kaybederek girmeyi hiç birimizin arzu

etmediği muhakkaktır. Yani, Avrupa Topluluğuna girmiş olan ne Fransız, Fransızlığını kaybediyor, ne de İngiliz, İngilizliğini... Biz, kendimizi kaybetmek için değil; onda hiç kimsenin tereddüdü yok zaten, biz o seviyeye gelmeden de bizi almazlar; kanaat olarak bunu ifade edeyim. Onun için, burada bir yanılma hadisesinin olabileceğini sanıyorum. Çünkü, bakıyorsunuz, bu işe tavassut eden şahıslar ve işleyen mekanizma hep aynı gözükmektedir; bu sebeple bu safhada verebileceğim bilgi budur, ama meselenin üzerine hassasiyetle gidiyoruz; tahkikat bittiği zaman, icap ederse, hem Yüce Meclise, hem de kamuoyuna açıklama yapma durumunda olacağız.

Tokat'ta mahalli olarak bir yurt meselesi ifade edildi. Biz, Tokat Yetiştirme Yurdunu, özel idare ve sosyal hizmetler müştereken yapıyoruz; yüzde 40 ve yüzde 60 olarak. 1990 yılı için 758 milyon lira ödenek koyduk; bitmesi gerekiyor. Turhal Yetiştirme Yurdu için de 1 milyar 347 milyon lira, 1990 yılı için bir ödeneğimiz söz konusudur.

Bir meseleyi daha ifade etmek istiyorum: özellikle, tayinlerle ilgili bazı görüşler ileri sürüldü; ben tayinlerin ne maksatla yapıldığını ifade etmeye çalıştım. Sizi temin ederim; hiçbir partizan mülahaza yoktur. Bunlar insanî müesseselerdir; bugüne kadar bu konuda dile getirilen tayin sayısı 138'dir ve sizlere dökümünü vereceğim:

Teftiş neticesi görevden alınanların sayısı 39'dur. Valiliklerin teklifi ile yer değiştirmesi yapılan 2 kişi, tasarruf genelgesi sebebiyle yer değiştirenlerin sayısı ise 36'dır. Bir tarihte açıktan atama yapılamadığı için, Uşak ve Edirne'de açacağımız huzurevlerine personel tayinini ancak kurumun fazlalık olan yerlerinden nakil suretiyle yapmak mecburiyetinde olduğumuzdan bu 36 kişi yer değiştirmiştir. Yalnız Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme bakımından değil, özellikle Millî Eğitimde ve diğer icracı bakanlıklarda da her zaman görürüz, bazı yerlerde yığılma vardır, ihtiyaçtan çok daha fazla personel vardır, bazı yerlerde ise ya hiç personel yoktur, ya da yetersiz kadro ile çalışılmaktadır; bu anlamda da yer değiştirmeler yapılır. Bunların mahdut bir kısmı; Ankara'da 100 adet olması gerekirken 400'e yakın sosyal çalışmacıdan 17'si İstanbul'a nakledilmiştir ve bir kısmı da (44 kişi) yine Türkiye'nin muhtelif yerlerindeki ihtiyaçları karşılayabilmek bakımından yapılmış olan tayinlerdir. 9 binden fazla personelin çalıştığı bir yerde, bu anlamda, 138 kişinin tayin işlemine tabi tutulmasının, herhalde fazla mübalağa edilmeyecek bir konu olduğu kanaatini taşıyorum. Bu safhada Yüce Meclise arz edeceğim bilgiler bundan ibarettir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Konu : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Sayın Kul'un sorduğu, kardeşlerin birleştirilmesi konusu üzerinde biz de duruyoruz. Bu anlamda bir tespit yapılmıştır; söylediği doğrudur. Eski bir uygulamayı ortadan kaldırmak, hatta aynı yöreden olanları bir arada mütalaa etmek yönünde bir çalışmamız vardır; biz de aynen katılıyoruz.

Bizim kurumumuzda, hiç çalışmadan maaş almak diye bir şey yok. Şahsen ben 18-20 saat çalışırken, kurumumuzda birinin, böyle aybaşından aybaşına çalışmadan maaş alması gibi bir âdet yok. Onun için de, buna karşı olduğumu ifade ediyorum, karşıyızdır.

Genel Müdürün de, tek başına, şu şahsı alma, bu şahsı bir yere verme diye bir yetkisi yoktur. Bildiğiniz gibi, son uygulamalar da gösteriyor, eğer kurumun bir ihtiyacı varsa, evvela Maliyenin, sonra Devlet Personel Dairesinin görüşü de alındıktan sonra, Başbakanlık oluru ile ihtiyaç durumuna göre kadrolar ihdas edilmekte ve ona göre adam alınmaktadır. Şu an rakam olarak vereceğim bilgi yanlış olabilir. Bu konu ile ilgili zaten sözlü sorular ve Meclis araştırması vardır, o sırada da temas etmek isterim; ama, ayrıca yazılı cevap da verebilirim.

Teşekkür ederim.

Konu : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmamda da bir nebze ifade etmeye çalıştım; buradaki çocuklar hepimizin çocukları. Görevini layıkı veçhile yapmayanlar oldu, biz onları görevden almaya çalıştık ve bunun adına "kadrolaşma" dediler. Eğer bu anlamda bir kadrolaşma diyorsanız, biz o yurtlarda kadrolaşma yapacağız; bu anlamda yapacağız. Onu peşinen ifade ediyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu bir.

İkincisi...

CEMAL ALİŞAN (Samsun) — Sayın Bakan, o anlamda söylemedim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sizin için söylemiyorum; ama şurada...

EROL AĞAGİL (Ankara) — Genel Müdür kadrosu mu?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Hayır, hayır efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, Genel Kurula hitap ediniz efendim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Peki efendim.

Başka bir teklifim daha var; ne zaman isterseniz, mademki bu yuvalar, yurtlar bizim çocuklarımızın kaldığı yerlerdir, hep beraber gidelim, zaman zaman denetleyelim; bir hafta sonunu birlikte geçirelim. Bu çocuklarımız da, sizin ilginizden, alakanızdan memnun olacaklardır. Eksiklik varsa, nereden doğuyor; onu da birlikte tespit eder, hep beraber ilgilisinin yakasına yapışırız. Bunu ifade etmek istiyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Ayaş Yurdu ile ilgili konu, teknik bir konu olduğu için, yazılı cevap vereceğim.

Teşekkür ederim.

Konu : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1990 Malî Yılı Bütçesi ile 1988 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 48
Tarih : 16 Aralık 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, şu ana kadar bana gelen bilgiye göre, böyle bir icara verme, yer tahsis etme durumu söz konusu değil. Ancak, durumu daha sıhhatle tespit edip, yazılı cevap vermek isterim; elinizde de belge olur.

Teşekkür ederim.

Konu : Diyanet İşleri Başkanlığı 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 46
Tarih : 12 Aralık 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse burada, hakikaten eski yıllardan farklı olarak ve diğer bütçelerden de farklı olarak, söz alan arkadaşlarımız -yine kendilerinin ifadesiyle- birçok konuda ortak bir yerde buluşmuş oldular. Evvela bunları burada ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakikanızı rica edeceğim; bağışlayın.

Günlerden beri milletvekilleri, TRT'nin tutumunu eleştirmektedir. Ben TRT'yi eleştirme noktasında değilim; ama, milletvekilleri adına TRT yöneticilerine bir şey söylemek istiyorum; günlerce hazırlık yaparak bu kürsüde konuşan milletvekillerine kameraman kamerayı hiç çevirmezken, bakan çıktığında kamerayı çevirme gereğini duyuyorlar. Bu tutumlarına devam ederlerse, TRT bir gün bu Meclisten içeri giremeyecektir. Yöneticilerin bunu böyle bilmesini rica ediyorum. (Alkışlar)

Buyurun Sayın Bakan. Kusura bakmayın.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hangi ortak noktalarda buluştuk; onu ifade etmek istiyorum. Evvela, dinin lüzumu burada belirtildi. Bu, Türkiye'de gelmiş olduğumuz nokta itibariyle fevkalade önemlidir. Çünkü, her cemiyette, her toplumda herhangi bir dine inanmayan insanlar olmuştur; ama, dinin tümüyle inkâr edildiği, dinsiz bir toplum, bugüne kadar tarihin hiçbir döneminde olmamıştır. Burada bu tarihî hakikat, bütün konuşmacılar tarafından dile getirilmiş oldu. Din lüzumludur. Esas itibariyle dünyanın bugünkü geldiği noktada, dünyadaki bu büyük sosyal değişim karşısında bunun aksini savunmak da mümkün değildir. 70

yıllık ceberrut ve Marksist bir idareden sonra Sovyet blokunda bile artık dinî faaliyetler serbest bırakıldı. Bulgaristan dinî faaliyetler noktasında birtakım düzenlemeler yapma aşamasına geldi. Doğu ve Batı Almanya birleşmesini, gitti kilisede kutladı. Batı dünyasının, medenî dünyanın dine karşı olan tutumu, davranışı ve bu konuya verdiği ehemmiyet belli; ama zaman zaman Türkiye'de, dinin lüzumlu olmadığı, hatta ve hatta bir kısım gelişmeleri, birtakım merhaleleri kat edemediysek, birtakım ilerleme noktalarına gelemediysek, bunun dinden dolayı olduğu noktasında da yazı yazanlar oldu, fikir beyan edenler oldu; ama, bugün 1991 bütçesi görüşülürken, dinin lüzumlu olduğu hususunda herkes müttefiktir. Bu önemli bir gelişmedir. Çünkü bunun lüzumunu kabul ettikten sonradır ki, birtakım işlemler yapılacaktır. Eğer bugüne kadar toplumda gördüğümüz birtakım yanlışlıklar varsa, çarpıklıklar varsa, bunun lüzumunu yeteri kadar idrak edemeyişimizden dolayıdır. İdrak edilmiş olsaydı, ehemmiyetiyle mütenasip tedbir alınırdı, para konurdu, tahsisat ayrılırdı, müesseseleşmesine gidilirdi. Birinci nokta bu.

İkincisi: Bütçenin yetersiz olduğu noktasında Sayın Şahin'in bir görüşü var. Ona teşekkür ediyorum. Çünkü, ben yine hatırlıyorum, daha geçen sene Diyanet bütçesiyle ilgili 788 milyarlık bir ödenek konulduğu zaman, hemen buradan çıktıktan sonra, o yılki basında çıkan yazılara da bakmak mümkün. Bu kadar önemli bir paranın ayrılmış olmasıyla ilgili birtakım çağrışımlar yapılmaya çalışıldı; bu miktarda bir ödeneğin ayrılmış olmasını bazı şeylerin göstergesi gibi algılanması noktasında telkinler, tavsiyeler oldu; ama bugün görüyoruz ki, yüzde 50'nin üzerinde bir artış sağlanmış olması karşısında, bunun dahi yetersiz olduğunun söylenmiş olması da, yine bir tespitin, bir doğrunun burada ifade edilmiş olmasıdır.

Üçüncü bir konu: Yine üzerinde mutabık kalınan bir konu, diyanetin lüzumudur, Diyanet teşkilatının lüzumudur. Eğer, Diyanet teşkilatının lüzumu bugünkü gibi anlaşılmış olsaydı, ona göre tahsisat ayrılırdı, diyanete ona göre önem verilirdi, Diyanet İşleri Başkanı ona göre toplumumuzda bir kıymet ifade ederdi ve bugün şikâyet ettiğimiz bazı hususlar da gündemden çıkardı. Zaman olmuştur ki, açık, hatta bir devrin meşhur sözüdür, "Diyanet İşleri Başkanının da Tapu Kadastro Genel Müdüründen farkı yoktur" denilmiştir. Burada herhalde bu kuruluşa verilen bir ehemmiyeti ifade ediyor. O halde şimdi, Diyanet teşkilatı lüzumludur, Diyanetin bütçesi yeterli değildir ve din lüzumludur.

Yine bir gerçek daha burada ifade edildi: Bugüne kadar telkin edilenlerin aksine, Müslümanlık, münhasıran Müslümanlık, ne gelişmeye, ne ilerlemeye, ne de Türk toplumunu daha ileri bir noktaya götürmeye engel teşkil etmemiştir.

Bu da, Meclis kürsüsünden ifade edilen bir başka tarihî gerçektir. Çünkü, bugüne kadar bunun tersi noktasında çok fikirler söylendi, çok yazılar yazıldı, hatta belki de insanlarımız bundan dolayı birbirleriyle karşı karşıya geldiler. Bu, önemli bir noktadır.

Şimdi Diyanet bütçesi vesilesiyle üzerinde duracağımız bir başka konu: Tabiatıyla Sayın İmamoğlu'nun burada dile getirdiği hususlara yürekten katılıyorum; ama, bir şey belki gözden kaçtı. Şunu ifade etti; "İnsan bilmediklerinin düşmanıdır." O halde "Bugün Türk toplumunun meselesi nedir?" derseniz; en önemli meselesi, en baş meselesi, ister ekonomik problem, ister sosyal problem, ister kültürel problem, hangi problemi alırsak alalım, Türk toplumunun bugün en baş meselesi, bilmektir. Onun için de, ne zaman, "bilmek" meselesi gündeme gelirse, şunu söylemek mümkün: Ben de diyorum ki, bugün birçok meselede insanlarımız karşı karşıya getiriliyorsa, insanlarımız şu veya bu şekliyle kamplara bölünmek isteniyorsa, bunun temelinde bilgisizlik yatıyor. İşte Diyanet bütçesi söz konusu olduğu zaman din, devlet ve laiklik meselesi her defasında gündeme gelmiştir. Bu işin temelinde de bilgisizlik yatıyor; ama ne yazık ki, toplumumuzda bir kısım insanlar hem bilmiyor, hem de bilmediğini bilmiyor. İşte, bu işin içinden çıkılması fevkalade zordur. Hem bilmiyor, hem de bilmediğini bilmiyor! O halde, burada yapılacak iş, insanlarımızı karşılıklı şucudur veya bucudur diye ayırmak yerine, şundan yana veya bundan yana insanlar, gruplar partiler, görüşler diye ayırmak yerine, işin temeline inmek lazım; din, devlet ve laiklik konusundaki meselemizi doğru baza oturtmak lazım. Aslında din, devlet ve laiklik konusunda, insanımızın çok büyük ekseriyetinin hemen hemen hiçbir problemi yoktur, köyde çalışan insanımızın böyle bir problemi yoktur; esnafımızın, tüccarımızın önemli bir kısmının böyle bir problemi yoktur. Esas mesele, bu meseleyi bilmesi gerekenler arasındadır, sıkıntı oradadır. Bilmemek, bilmediğini de bilmemek, bilir gibi gözükmek, bildirini zannettiğimiz birtakım sıfatlara sahip olmak; ama bunun sonucunda yine de işin özüne inememek gibi bir sıkıntı ile Türkiye karşı karşıyadır.

Bakınız, Müslümanlık, bizim milletimizin 1 000 yıldan beri kabul ettiği bir inanç sistemidir. Bunun, toplumumuzun her kesiminde, hayatımızın her safhasında çok büyük etkileri olduğu da muhakkaktır. Müslüman olduğumuz için de iftihar ediyoruz, bundan dolayı herhangi bir sıkıntımız da yoktur. Laiklik; o da bir hayat tarzıdır, özellikle, cumhuriyetimizle beraber, Anayasamızın vazgeçilmez, değişmez bir prensibidir. Demin de ifade ettim, toplumumuzun büyük bir kesimi, bu konuyu birbirine karşı iki müessese, iki kavram olarak da mütalaa etmemiştir. Peki o zaman bu, dindar olan olmayan ya da laik olan olmayan kavgası nereden çıkıyor; o mesele şuradan

çıkıyor : Hakikaten 60 yıldan beri -zaman zaman ikinci plana itilir- Türkiye'yi karıştırmak isteyenler, Türkiye'nin ilerlemesinin önüne set çekmek isteyenler, Türk Milletinin birlik ve bütünlüğünü bozmak isteyenler, hemen bu konserve gündemi gündeme getirirler, kapağını açarlar ortaya sürerler. 2000 yılına geliyoruz, hâlâ Türkiye'nin meselesi: Laik olan olmayan tartışması. Bu nereden gündeme geliyor? Gayet açık ve seçiktir. Plan ve Bütçe Komisyonunda da ifade ettim, burada bir defa daha ifadede hiç mahzur görmüyorum, bu memleketin tarihinde, hakikaten, üzerinde yaşadığımız coğrafya sebebiyle, dünyanın en hassas bölgesinde yaşamış olmamız sebebiyle, dünyadaki dengelere en fazla tesir eden bir güce, bir yapıya sahip olmamız sebebiyle, Türk Milletinin gelişmesini, güçlenmesini istemeyenler, her defasında milleti karşı karşıya getirecek birtakım meseleler bulmuşlardır. O mesele bittikten hemen sonra bir başka mesele gündeme gelmiştir.

Şimdi bakınız, Türkiye'nin son yirmi, otuz yıldır gündemindeki mesele nedir? Sağ-sol kavgası, sağcılar-solcular... Bundan dolayı sokaklar ayrıldı, kıraathaneler ayrıldı, şehirler birbirine düşman hale getirildi, üniversitelerimiz uzun süre kapalı kaldı; bu memleket için fevkalade önemli, Allah'ın bu memlekete nimeti olan 5 bin insan -bir sağ-sol kavgası sebebiyle- öldü, 70 bin insan cezaevlerinde, binlerce insan da sakat kaldı, birçok aile mağdur oldu... Bu otuz yıllık sağ-sol kavgasının sonunda ne oldu, acaba Türkiye nereye geldi; sağcı olanlar kimlerdi, solcu olanlar kimlerdi? Bu işin sonunda Türkiye nereye geldi? Hiçbir yere gelmedi; her defasında kaybeden, bu millet oldu.

Şimdi o kavga bitti, özellikle dünyada sosyalizmin iflas etmesi karşısında, aklı başında olan bir insanın -aklın ne kadar önemli olduğu yine burada ifade edildi- artık Marksizmi savunması mümkün değildir. Bir fantazi fikir olarak, bir felsefî fikir olarak bunu savunanlar olabilir; ama, dünyanın geldiği nokta itibariyle artık kimsenin Marksizmi savunması mümkün değildir.

Şimdi, Türk insanını sağ-sol kavgasıyla bir yere getirmek mümkün değildir. O halde bir başka önemli nokta bulmak, oradan bu toplumu kaşımak lazım, oradan 57 milyon insanı karşı karşıya getirmek lazım. Nedir o? Zaman zaman unutulan, üzeri küllenen ve -başta da söyledim- toplumumuzun hiç de kabul etmediği, benimsemediği bir tartışma başlatılıyor: Laik olan ya da olmayan; laikliğe taraftar olanlar, olmayanlar; dindar olanlar, olmayanlar. Bu, Türkiye'de fevkalade önemli bir kavga gündemi olarak önümüzde duruyor. Herkesin buna dikkat etmesi lazım. Çünkü, Türkiye demokrasi ile idare edilen bir memlekettir. Kaldı ki, şimdi bir başka konuyu tartışıyoruz: Fikir hürriyeti, düşünce hürriyeti, vicdan hürriyeti. Herkesin her meseleye bu kadar toleranslı baktığı bir ortamda, insanlarımıza, 'şuna taraftar olanlar, buna taraftar olanlar'

diye ayırmak, bizzatihi bir yanlışa çanak tutmak anlamına gelir. Buna herkesin dikkat etmesi gerektiği inancını taşıyorum.

Yine burada dile getirilen bir başka konu da istismar. Tabiî ortada bir problem varsa, bir meseleyi devamlı problem olarak ortaya atıyorsak, problemin istismarını yapanlar olur. Siz, dinle devleti, dindarla laiklik kavramını devamlı problem olarak tutar da, bunları, karşı karşıya olan müesseseler, kurumlar, düşünceler olarak gösterirseniz, bunun istismarını yapanlar olur. Hem sadece sizin, bizim bu noktada gayretimiz de yetmez bu istismarı önlemeye. Orada yapılacak şey, insanlarımızı bilgili kılmaktır, işin aslını öğretmektir ve demin söylediğim tarihî birtakım gerçeklerin de Türk insanının kafasına nakşedilmesi lazımdır, önümüze getirilen her meseleden bir başkasının, menfaat temin etmek istediğini, Türk insanını bölmek, parçalamak istediği gerçeğini her Türk vatandaşının bilmesi lazım.

Şimdi, laik olan olmayan, dindar bulunan bulunmayan; bunun istismarı... Hep din istismarından bahsediliyor; ama hakikaten salim kafayla düşündüğümüz zaman, dinin istismarını yapanlar vardır da, acaba laikliğin istismarını yapanlar yok mudur? Yani, buna tümüyle "Hayır" demek mümkün müdür? Siz, bu kavgayı ortada tuttuğunuz sürece, iki taraflı istismar da olur; ama maalesef öyle olmamıştır, hep din istismarı gündeme gelmiştir; fakat laikliğin istismarı noktasında hiç kimsenin bir tepkisi olmamıştır. Artık, bir kısım yerlere yaranmak için, laikliğin ticaretini yapmak için, laikliği söyleye söyleye birtakım yerlere rampa yapmak için, hatta dün o partide, bugün bu partide; bugün demokrat, yarın bir başka düşüncede olan çifte standartlı insanlar olmamış mıdır?.. Salim kafayla düşündüğümüz zaman bu noktada da "Evet" demek gerekecektir. O halde, ister din anlamında, ister laiklik anlamında, isterse toplumun başka hassas konularında yapılmak istenilen her türlü istismarı ortadan kaldırmanın yolu, insanlarımızın bilgili kılınması ve bu iki kavramın, birbiriyle kavgalı, birbiriyle bağdaşmaz iki konu olmadığını herkesin kabul etmesi lazımdır, İşte, işi bu noktaya getirebilirsek herhalde birbirimize peşin hükümlerle değil, şu partiyi tutanlar şu fikirden yana, bu partiyi tutanlar bu düşünceden yana veya dine daha az ehemmiyet veriyor, daha çok ehemmiyet veriyor veya laikti, değildi tartışmaları bir gün gelir bu memlekette de biter ve en evvel bitmesi gereken kavga da bu kavgadır; çünkü, bu söz sadece bana ait değil, komisyonda da söyledim. Büyük Atatürk'ün bu konuyla ilgili bir sözünü burada ifade etmek istiyorum; "Laik hükümet tabirinden dinsizlik manasını çıkarmaya yeltenen fesatçılara fırsat vermemek lazımdır" bu söz de Büyük Atatürk'ün sözü.

Demek ki, bizatihi laiklik kabul edilirken, onun milletimiz için sağlayacağı avantajlar, imkânlar düşünülmüş, ifade edilmiş, Anayasaya konulmuş; ama bunun istismarına yeltenecek fesatçıların ve fırsatçıların olacağı da daha o zamandan ifade edilmiştir. O halde bu meseleyi böylece kabul etmekte fayda var, böyle değerlendirmekte fayda var. Zaten her defasında Diyanet bütçesi görüşülürken bu konunun konuşulması dahi artık şu tarihten itibaren bana fevkalade yanlış geliyor. Niye bir başka bakanlığın bütçesi konuşulurken değil de, hep Diyanet bütçesi konuşulurken bu konu gündeme geliyor?.. Demek ki, daha biz başlangıçta bile, peşin hükümle Diyanet bütçesi üzerinde bu hassas konuyu gündeme getirmiş oluyoruz, yanlışlık buradadır. Diyanet bütçesi üzerinde bu konunun konuşulacak yeri olmaması lazımdır; toplumumuzun fevkalade önemli konuşacağı daha pek çok sosyal mesele var. Bu sosyal meselelere insanlarımız olumlu baksın isteniyorsa, bu 57 milyon Türk insanını birlik ve beraberlik içerisinde yaşatmak istiyorsak, birbirimize hoşgörüyle bakan bir toplum olmak istiyorsak, yani tabiri caizse demokrat bir toplum olmak istiyorsak, Diyanet İşleri Başkanlığını daha fonksiyonel hale getirmek lazımdır. Fonksiyonel hale getirmek lazım ki, bu kavgalar bitsin, bu tefrikalar, bu ayrılıklar bitsin ve 57 milyon Türk insanı tek bilek ve tek yürek olsun.

Onun için ümit ederim bundan sonraki Diyanetin bütçe konuşmalarında, artık laiklik ve din meselesi bir tartışma konusu olmaktan çıkmış olur; bu seneki bu görüşmeleri, bu anlamda fevkalade memnuniyetle karşıladığımı ifade etmek istiyorum.

Tabiatıyla bilim, ilim ve ilme verilen ehemmiyet burada ifade edildi. En evvel din adamlarımızın meseleyi bilmeleri gerekir; çünkü bilmeyen insanın birçok şeyi doğru dürüst anlatması da mümkün değil; ama kabul etmek lazım ki, din adamlarıyla ilgili birtakım nakısalar ister samimî bir tespit, isterse din adamını istiskal maksadıyla, zaman zaman konuşulur. Şimdi, bir müessesenin okulunu açamazsanız, mektebini açmazsanız, o takdirde bu iş kendi kendine nasıl yürüyecektir? Türkiye'nin şu an çektiği sıkıntı, gördüğümüz birtakım yanlışlıklar veya bir din adamına atfen söylenen, aklen kabul edemeyeceğimiz, dinen de kabul edemeyeceğimiz -Eğer hadise aynen doğruysa, öyle kabul ediyoruz- şeyler nereden kaynaklanıyor? İşin bilinmemesinden kaynaklanıyor. Bu memlekette zaman olmuştur ki, toplum hayatı için bu kadar önemli bir konunun öğretilmesi, eğitilmesi, anlatılması noktasında mektep yoktur, okul açılmamıştır; açılmayınca insanlar dini nereden öğrenecek?

Yine Komisyonda verdiğim bir misali ifade ediyorum; bir cemiyet hayatı düşünün, Ankara Şehrini düşünün. Burada yaşayan insanlar su kullanmak mecburiyetindedir. Siz arıtma tesisini kurmazsanız, sağlıklı bir şebeke

döşemezseniz, suyu klorlamazsanız, sağlıklı suyu getirmezseniz, insanların sağlıksız su içmesi kadar tabiî bir şey yoktur. Neticeye bakarak belli kesimi suçlamak da fevkalade yanlıştır; ama, ne zaman ki bu hizmetleri verirsiniz, buna rağmen yanlış neticeler çıkarsa, onun üzerine de hassasiyetle eğilmek lazımdır.

O halde, bu noktada din eğitimi, din öğretimi; ne dersek diyelim -O da bir kavga mevzuu oldu bakınız, bir komisyonda, eğitim, öğretim; yine bu hassas nokta olduğu için- onu öğretmemiz lazım. En fazla ehemmiyeti o konuya vermemiz lazım. O takdirde, bugün şikâyet ettiğimiz birçok mesele de ortadan kalkacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, hakikaten bu konuda da ciddî gayretlerin içerisindedir, özellikle televizyon çağına girdik. Biraz evvel burada ifade edildi, 6 kanalda televizyon yayını var. Tabiatıyla, bugün devlet kadroları içerisinde, yüksek tahsilli memur sayısının en az olduğu kurum Diyanet İşleri Başkanlığıdır. Şimdi, ne bekliyorsunuz? Yani, insanları ilkokul seviyesinde tutacaksınız, onların yüksek tahsil yapması noktasında hiçbir gayret göstermeyeceksiniz, çağın imkânlarından yararlandırmayacaksınız; ondan sonra da, ilkokul mezunundan, üniversiteyi bitirmiş, doktora yapmış insan seviyesinde, o düzeyde bilgi isteyeceksiniz, görüş isteyeceksiniz, beyan isteyeceksiniz! Bu bir vakıadır. Yani, bu gerçeği gözden uzak tutmamak lazım.

Belki YÖK'ün, TRT Kurumunun bu konuya ağırlık vermesi gerekir. Artık açıköğretim imkânları var. Gençlerimizin önemli bir kısmı, birçok bilimi, uzaktan kumandalı televizyondan dinlemeye, öğrenmeye çalışıyor. Bu konuda Diyanet İşleri Başkanlığının çalışması vardır, öyle biliyorum, öyle ifade edildi. Ümit ederim ki, YÖK ve TRT Kurumu da meseleye olumlu bakar. İnsanlarımızın doğru bilgileri edinmesi noktasında, bu imkânlardan istifade edilmiş olur. Aksi halde, siz bu imkânları sağlamazsanız, "Filanca köydeki vatandaş başına bir iş gelince, niye gidiyor da çalıya bir çaput bağlıyor veya üfürükçüye gidiyor, falancaya gidiyor" diye suçlamak fevkalade yanlış olur. Verin bu imkânları, insanlarınızı eğitin. Buna rağmen yanlış netice çıkarsa, o takdirde, hep beraber işin üzerinde dururuz.

Onun için, yapılan çalışmalardan bir tanesi budur. Ümit ederim ki, bunun 1991 yılı içerisinde realize edilmesi, bu fevkalade önemli olan problemi halledecek gibi görünüyor.

İkinci konu, tabiatıyla, din adamındaki eğitim seviyesini yükseltebilmek, onlara daha yeni bilgilerin, çağımızdaki yeni gelişmelerin öğretilmesini sağlamak bakımından, meslek yüksekokulları açılmıştır; ama 20'şer, 30'ar

kadroyla buralarda eğitim öğretim yapılmaktadır. Şimdi, bir tarafta binlerce kişinin ihtiyacından bahsediliyor, binlerce kadroya ihtiyaç var deniliyor ve biz hakikaten 1983'ten bu tarafa, eski hükümetlerimiz döneminde 35 bine yakın kadro vermişiz; ama bunun da yetmediği ortadadır. Yeni ihtiyaçlar var, yeni yerleşim merkezleri kuruluyor. özellikle yurt dışındaki vatandaşlarımız bakımından, din hizmeti özellikle Türkiye'nin birlik ve bütünlüğü bakımından fevkalade önem arz ediyor. 1960'lı yıllardan itibaren yurt dışına birçok insanımız gitmiştir; işçi olarak gitmiştir; ama bunlardan sadece döviz getirmesi istenmiştir. Bu insanların oradaki dinî ihtiyaçları nasıl olacak? Kimse bunun üzerinde durmamıştır. Din görevlisi gönderilmemiştir, ondan sonra da o Rabıta meselesi falan gündeme gelmiştir. Siz, 1960'lı yıllardan itibaren 1980'in Ağustosuna gelinceye kadar din görevlisi göndermiyorsunuz... Benim insanım oraya gidiyor; bir pazar günü, kaldığı yerde kilise çanları çalmaya başlıyor; yaşadığı muhitin insanları, eşini, kocasını, çocuklarını almış kiliseye gidiyor... Benim insanım orada dinî ihtiyaçlarını nasıl karşılayacak? Bunu, nereden, nasıl öğrenecek? Hiç kimsenin aldığı bir tedbir yok. Ondan sonra birtakım bölücü unsurlar, başta da ifade ettim, Türk Milletinin birliğini, bütünlüğünü bozmak isteyen birtakım grup, kuruluşlar çıkıyor, "Bunların dinî ihtiyaçlarını karşılayacağız" bahanesiyle -iyi niyetli olanlara hiçbir şey demiyorum; ama söylediğim daha çok itham mevzuu olanlar bakımındandır- birliği, bütünlüğü bozmak istiyorlar. Ondan sonra da diyorsunuz ki, "Bizim Almanya'daki vatandaşımız şunun kucağına düştü, bunun kucağına düştü."

1980 yılı Ağustosuna kadar din görevlisi göndermezseniz, yirmi yıla yakın bu insanlar, bir ömür, bir nesil meydana geliyor, acaba dinî ihtiyaçlarını nereden karşılayacaktı? İstismarcıların kucağına itiyoruz, ondan sonra da neticeye bakıp, oradaki insanı suçlamaya çalışıyoruz. Bir başka yanlışlık buradadır. O halde, bütün bu konuşmalarının temelinde yatan hadise şu: İster Türkiye içerisinde, ister Türkiye dışında, bu meseleler bir daha konuşulmasın ya da az konuşulsun isteniyorsa, Diyaneti daha fonksiyonel hale getirmemiz lazım, Diyanetin taleplerine olumlu bakmamız lazım, kadrolarını artırmamız lazım, çağdaş eğitim imkânlarından yararlanmalarını sağlamamız lazım.

Bakınız, herhalde yine yanlış bilgilenmeden kaynaklandı; TRT'nin "İnanç Dünyası" saati vardır; ama bütün Türk vatandaşı bu İnanç Dünyası saatinin Diyanet İşleri Başkanlığınca hazırlandığını zanneder.

Asla, alakası yoktur; Diyanet İşleri Başkanlığı hazırlamıyor. Hiç hazırladıkları yok... Şimdi, ihtisas kuruluşu olan Diyanetin, bu programı hazırlamasına müsaade edilmiyor. Acaba bunun aslı, esası nedir? Makine Kimya ile ilgili bir program hazırlarsanız, herhalde gidip o kuruluştan

soracaksınız; bilmem, Gübre Sanayii ile ilgili bir program hazırlarsanız gidip oradan soracaksınız, eğitimle ilgili bir program hazırlayacaksınız gidip Millî Eğitimden veya ilgili kuruluşundan... İnanç Dünyası programı var; ama Diyanet İşleri Başkanlığının hiçbir dahli yoktur; ama hiç kimse de bunun farkında değildir. O İnanç Dünyası saati beğenilmez; faturası Diyanete çıkar veya yanlış bir görüş serd edilir, faturası Diyanete çıkar! Her yerde de vur abalıya, herkes Diyanete vurur... Bu da yanlıştır.

Televizyonda gösterilen yarım saatlik bir programdır, o da peşin hükümlü bir programdır. Hemen o saat geldi mi, dinleyen de olur, kapatan da olabilir; saygıyla karşılarım; ama o hale getiriliyor ki, âdet yerini bulsun kabilinden bir İnanç Dünyası programıdır.

O halde, baştan beri söylediğim, Türkiye'nin meselesinin temelinde bilmemek yattığına göre, insanlarımızın dini doğru öğrenebilmesi, doğru anlayabilmesi, doğru anlatabilmesi isteniyorsa, Diyanetin bu konulardaki çalışmalarına, hem maddî anlamda, hem de manevî anlamda gerekli desteğin sağlanmasının gerektiği kanaatini taşıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı, hakikaten bugüne kadar devletin politikaları -çünkü burada görev yapanların hepsi kamu görevlisidir, Nüfusta çalışan insan hangi kanuna tabi ise, Millî Eğitimde çalışan insan hangi kanuna tabi ise, buradaki insanlar da aynı kanuna tabidir- devletin ilkeleri, devletin hedefleri doğrultusunda çalışma yapan bir kuruluştur.

O halde, Diyanet Teşkilatını, hem bütçe itibariyle, hem de belki bundan çok daha önemli olarak moralman desteklemek gerekmektedir. Kaldı ki, Diyanetten, sadece Türkiye'deki hizmetler bakımından değil, çağımızdaki gelişmeler sebebiyle, çevremizdeki gelişmeler sebebiyle fevkalade başka türlü talepler de vardır. Bu talepleri de karşılayabilmesi bakımından, Diyanetin önemi, düne nazaran bugün biraz daha artmış bulunmaktadır.

Onun için, burada, her üç siyasî parti adına görüş serd eden arkadaşlarımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Diyanet bütçesinin memleketimize, milletimize hayırlı olması dileğiyle hepinize saygılar sunuyorum.("Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 47
Tarih : 13 Aralık 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde konuştuğumuz konu, burada söz alan arkadaşlarımızın da ittifakla ve samimiyetle kabul ettiği gibi, toplum hayatımız için fevkalade önemli bir konudur. Aslında, vakıfların Türk medeniyet tarihinde, toplumumuzda, geçmişimizde, kültür hayatımızda ne kadar önemli fonksiyonlar ifa ettiği bugün tarihen sabit.

Esasen vakıflar, Türk Milletinin birlik ve beraberlik anlayışının, dayanışma ruhunun en güzel örnekleridir. Toplumda, devlet ve millet kaynaşmasında hakikaten fevkalade önemli roller ifa etmişlerdir. Bir başka yönüyle de baktığımız zaman, yine burada ifade edildiği gibi, Türk Milletinin medeniyet anlayışının, insanlık anlayışının, sanat anlayışının da en güzel örnekleridir.

O sebeple, bu konunun üzerinde ne kadar önem ve hassasiyetle durulması gerektiği de aşikârdır; ama, bugüne kadar önemiyle mütenasip ve yeterli bir koruma yapılamadığı da yine bir vakıa olarak önümüzde duruyor.

O sebeple, yapılan çalışmaları, getirilen teklifleri ve gösterilen gayretleri, bu eserlerin korunması, bu kültür mirasımızın gelecek nesillere intikal ettirilmesi bakımından yapılan çalışmalar olarak değerlendiriyorum ve burada bizi tenkit eden, teklif getiren arkadaşlarımızın bu beyanlarını, bu konuya verdikleri ehemmiyetin bir göstergesi olarak değerlendiriyorum ve kendilerine teşekkür ediyorum. Hakikaten biz de, Bakanlık olarak, bu konuda gerekli hassasiyeti göstermeye çalışıyoruz.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne kayıtlı, tescilli 7 600 eser var; bunların her birisi bir sanat şaheseridir; ama, maalesef, Genel Müdürlük imkânlarıyla, bugüne kadar bütün gayretlere rağmen, senede 100'den fazla eseri korumaya alamamışız. Bu demektir ki, her sene 100 eser korumaya alındığı takdirde, her

esere 76 senede bir sıra gelecektir; her 50 senede bir bu eserlerin yeni baştan gözden geçirilmesi, restore edilmesi gerektiğine göre, bu tempoyla gidildiği takdirde, önümüzdeki yüzyılın sonuna geldiğimiz zaman, bir kısım eserler kayden varit olmasına rağmen, artık fiilen mevcut olmayacaklardır.

Onun için, Bakanlık olarak, vakıfların kendi gelirlerini artırmaya çalıştık. Yeni işhanlarının yapılması, kiraların artırılması ve günün şartlarına uydurulması, eski eserlere fonksiyon kazandırılmak suretiyle bunların yaşamasının devam ettirilmesi, kat karşılığı değerlendirme ve yap-işlet-devret formülüne uygun olarak yapmaya çalıştığımız değerlendirmelerle, vakıfların imkânları büyük ölçüde artırılmıştır. Ayrıca, akaryakıt tüketiminden sağlanan ilave imkânlarla ve vakıf gelirlerinin artırılması sonucu, içinde bulunduğumuz senede 344 adet eser bakım ve onarıma alınmış bulunmaktadır. Eğer bütçemiz kabul edilirse, önümüzdeki sene de 406 eser bakım ve restorasyona alınacaktır; böylece, 2000'li yıllara doğru giderken, ümit ediyorum ki, bu tempoyla gidebilirsek, hiç olmazsa çok önemli eserleri bu on yıl içerisinde bakımsızlıktan kurtarmak ve tekrar hayata kavuşturmak imkânımız olacaktır.

Bu noktada, hakikaten, siyasî partilerimizin desteğine ihtiyacımız vardır. Getirilen teklif desteklendiği takdirde, ilave bir imkân sağlanmış olacaktır. Her ne kadar, bu getirilen teklifin eski eser restorasyonuyla ilgili olduğu müteaddit defalar açıklanmış olmasına rağmen, peşin hükümle, bu teklifin, cami yardımı, cami kesintisi tarzında çarpıtılmış olmasını da, bu tarihî eserlere karşı bir saygısızlık olarak kabul ettiğimi burada ifade etmek istiyorum.

Şimdi, birçok mesele gündeme geliyor; hemen, Anayasaya aykırıdır, değildir... Bir de meseleye tarih açısından bakmak lazım. Bu vakıf eserleri ayağa kaldırılamazsa, bu vakıf eserleri korunamazsa, bu toprakların Türk vatanı olduğunu neyle ispat edeceğiz, hangi belgeye dayanacağız? Bunun en açık misalini Kıbrıs'ta gördük. Daha birkaç gün evvel vakıf eserlerinin orada da restore edilmesiyle ilgili bir seminere katıldık; "Kıbrıs'ta Türk soydaşlarımızın mücadelesinin özünde vakıf fikriyatı vardır, korunması yatmaktadır" diye açık olarak ifade etmişlerdir. O halde, meseleye bir de tarih açısından bakmak lazım. Her mesele illa da hukukî bir zemine çekilerek götürülemez. Ben, o teklifin Anayasaya aykırı olduğu kanaatini taşımıyorum, bunu buradan ifade etmek isterim.

Tabiatıyla, bir taraftan eski eserlerin restorasyonuyla ilgili çalışmalar yapılırken, öbür tarafta yine, vakıf fikriyatına uygun olarak yurt sayıları artırılmaya çalışılmıştır. Başlangıçta 6 500 civarında olan öğrenci sayısı, 1991 yılında tamamlanacak olan yurtlarımızla beraber, 10 bine çıkacaktır. Bunların fizikî şartları da büyük ölçüde düzeltilmiştir ve mümkün olduğu kadar da fakir

fukara kimselerin çocuklarının buralardan, vakıf aşevleri ve imaretlerden de faydalanması yoluna gidilmektedir.

Dolayısıyla, zaten, söz alan arkadaşlarımız vakıflar konusuna müteaddit yönlerden temas etmiş bulunuyorlar. Ben de sözü fazla uzatmak istemiyorum, zaten toplumumuza mal olmuş bir fikirdir. Hem, bir taraftan bu eserleri korumak hem de vakıf fikriyatına dört elle sarılmak lazım geldiği kanaatini taşıyorum. Toplumumuzun, milletimizin buna da gerçekten ihtiyacı vardır. Belki bu düşünceden hareketledir ki, Hükümet olarak 1986 yılı Haziranında çıkardığımız Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu çerçevesinde 772 adet vakıf, il ve ilçe merkezlerinde faaliyet gösteriyor.

Şunu, bu kürsüden çok açık olarak ifade ederim ki, bu vakıf imkânları kullanılırken, hiçbir surette, partizan mülahazalara itibar edilmemiştir. Hakikaten, ulaşabildiğimiz ve öğrenebildiğimiz kadarıyla, yasal çerçevede herkese yardımcı olmaya çalıştık. Nitekim 26 Marttan sonra yapılan seçimlerle beraber, muhalefet partilerinden olan arkadaşlarımız, belediye başkanı sıfatıyla bu vakıflarda görev alıyorlar. Şayet, bu imkânların partizan maksatlarla veya kanunun amacı dışında kullanıldığı noktasında bir tespitleri olur ve bunu bize intikal ettirirlerse, bundan fevkalade memnun oluruz; ama tabiatıyla 57 milyonluk bir Türkiye'de -Sayın Ulusoy'un dile getirdiği bir konu var- gözümüzden kaçan, yeteri kadar takip edemediğimiz konular olabilir. Bunu da burada itiraf etmekte hiçbir mahzur yok; ama kendileri bize yardımcı olursa, biz, gündelik basını da takip etmek suretiyle, en ufak şekilde bir yardım imkanımız olursa, bu vakıflar aracılığıyla bunlara ulaşmaya ve gerekli yardımı yapmaya çalışıyoruz.

Taşdelen suyu ile ilgili olarak açılmış bir dava vardır, iddiaların ne ölçüde gerçek olduğu, yargılama sonucunda ortaya çıkacaktır. O dava Çankırı mahkemelerinde halen devam etmektedir.

Başta da ifade ettiğim gibi, 7 600 eser var; ama, restore edebildiğimiz eser sayısı senede 100 -150 arasındadır. İşte, bütün gayretlerimize rağmen, içinde bulunduğumuz sene 344, önümüzdeki sene de 406 eser restore edilecektir...

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — İlyasbey Camii de dahil midir?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, İlyasbey Camiini de restorasyona aldık efendim. O da bu 406 eserin restorasyonu planının içindedir.

Tabiatıyla, restorasyonunu yapmamız gereken daha çok eski eser ve tamiri gereken çok vakıf eserleri vardır. Onun içindir ki, yeni kaynaklara ve yeni gayretlere ihtiyaç vardır. Yapılan tekliflerin ve çalışmaların bu maksatla değerlendirilmesi lazım geldiğini burada ifade etmek istiyorum.

Vakıflar bütçesinin hepimize hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle, bugüne kadar vakıf eserlerinin korunmasında emeği geçen bütün hükümetlerimize, gerekli hassasiyeti gösteren sayın bakanlarımıza ve vatandaşlarımıza huzurlarınızda teşekkür ediyor, vakıf kuran ecdadımızı rahmetle ve minnetle anıyorum.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Konu : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü 1991 Malî Yılı Bütçesi ile 1989 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 47
Tarih : 13 Aralık 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilerleyen bu saatte, kısaca sosyal hizmetlerle ilgili burada dile getirilen hususlara temas ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Aslında, bütçesini konuştuğumuz bu Genel Müdürlük, 2828 sayılı Yasa ile kurulmuş bir genel müdürlüktür. Gerek ailevî sebeplerden, aile içi problemlerden, gerekse çevre şartlarından dolayı, korunmaya muhtaç insanlarımıza sosyal hizmet veren, onların insanca yaşamlarını sağlamak maksadıyla kurulmuş olan kuruluşlardır. Bidayette, dünyadaki gelişmelere de paralel olarak, bu neviden korunmaya muhtaç insanlar için yetiştirme yurtları, çocuk yuvaları ve huzur evleri tarzında bir teşkilatlanmaya gidilmiştir ve bu teşkilatlanmanın sonucu olarak, bahsedilen kurumlarda 25 bin civarında vatandaşımız, çocuğumuz ve gencimiz devletin koruması altına alınmış bulunmaktadır. Ama, dünyadaki son sosyal hizmet politikalarındaki vakî gelişmeler -ki, doğru olan da budur- kurumda bakım yerine, evde bakım yolunda bir politika değişikliği olmuş ve bundan böyle de kurulan teşkilatlar, kişilere, bir kışla havasında, bir mektep havasında bu kurumlarda bakmak yerine, onlara tabiî ortamlarında, aile içerisinde, aile yanında, kendi doğup büyüdüğü mahalle veya köyde bu hizmetleri götürmek yolunda bir politika değişikliğine gidilmiştir, İşte, bu düşünceden hareketledir ki, biz de bir bir buçuk seneden beri ve özellikle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının da mahallinde devreye girmesiyle, -Burada ifade edilen rakamların önemli bir kısmının sağlıklı bir araştırmaya dayanmadan verilen rakamlar olduğunu ifade edeyim; ama, buna rağmen- bu neviden vatandaşlarımıza, kurumlar yerine, kendi tabiî vasatında bakma yolunda bir değişikliğe gidilmiştir; hem bir taraftan sosyal yardımlaşma vakıflarıyla, hem öbür taraftan, Aynî ve Nakdî Yardım Yönetmeliğine işlerlik kazandırmak suretiyle.

Yalnız, burada ifade etmek istediğim husus şudur: Daha evvelki yıllardan farklı olarak, ilk defadır ki, geçtiğimiz yıldan beri, "sosyal hizmet" kavramıyla beraber, aile politikaları da birlikte mütalaa edilmeye başlanmıştır. Dünyadaki bütün sosyal hizmet anlayışı da bunu göstermektedir. Nitekim, Birleşmiş Milletler de, aldığı bir kararla, dünyada 1994 yılını "Aile Yılı" olarak kabul etmiştir. Sebebi de şudur : En iyi sosyal hizmet kurumu ailedir. O halde, aileyi ne kadar güçlendirebilirsek, aile içi dayanışmayı ne kadar sağlam temellere oturtabilirsek, o takdirde bu yurtlara, yuvalara ve huzurevlerine daha az nispette ihtiyaç olacaktır. Şimdi, bizim de bir yıldan beri üzerinde çalıştığımız konu budur. Nitekim, pazartesi günü de Türkiye'de cumhuriyet tarihimizde ilk defa olarak, Birinci Aile Şurası Toplantısı yapılacaktır. Bütün kesimlerden ilim adamlarımız, görüş sahibi, bu konuya gönül vermiş insanlar buraya davet edilmiştir. Doğru sosyal hizmet politikası nedir; o, biraz daha vuzuha, aydınlığa kavuşacaktır.

Yine, biraz evvel burada yadırganan, özellikle Sayın Alişan'ın; nereden aldı bu bilgileri bilemiyorum, fevkalade yanlış, tutarsız, geçersiz, asılsız ve isnada matuf birtakım beyanlar oldu; doğrusunu isteseydi verebilirdik. Ben buradan geçen sene de davet ettim; bugün yine ifade ediyorum; yurtlarımızda yuvalarımızda her Türk vatandaşını, münhasıran değerli parlamenterlerimizi görmeyi arzu ederiz, orada misafir etmekten şeref duyarız, çocuklarımız da sizi aralarında görürlerse fevkalade memnun olurlar, moral bulurlar. (ANAP sıralarından alkışlar) Biz, bunu müteaddit defalar söyledik, keşke şu konuşmalar yapılmazdan evvel gelseydi, Ankara'daki bir yurdu gezerdik; ne zaman istiyorlarsa beraber gitmeye hazırız. Eksiğimiz vardır, her şeyi mükemmel yaptığımızı iddia edemeyiz; ama, en iyiye gitmesi için uğraştığımızdan hiç kimsenin şüphesi olmasın. Çünkü, bu kurumlar, politika yapılacak kurumlar değildir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CEMAL ALİŞAN (Samsun) — Başka yerdekileri de gezelim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu kurumlar üzerinde politika yapan insanları vicdansız olarak kabul ederim. Politika yapılacaksa, memleketin o kadar çok politika yapılacak sahası vardır ki, korunmaya muhtaç, yetim ve kimsesizin üzerinden ne politika yaparım ne de yaptırırım bu görevde kaldığım sürece. Bunu burada bir defa daha ifade ediyorum. Çünkü, gelirsiniz, görürsünüz orada, noksanımız varsa söylersiniz, düzeltmeye çalışırız. Hakikaten, son bir yıldan beri bu yurtların, bu yuvaların fizikî şartları büyük ölçüde iyileştirilmiştir; daha yapılacak çok şey var. Bu bütçemiz kabul edildiği takdirde, 1991 yılında biraz daha meseleyi ileriye götürmeye çalışacağız; ama, gelişen bir toplum, elbette sosyal problemleri olan bir toplumdur. Dolayısıyla, yapılacak iş, buna olumlu yaklaşmaktır.

Burada öyle konuşmalar yapıldı ki, özellikle Sayın Alişan tarafından; biz bir sene hiçbir şey yapmamışız, sadece politika yapmışız... Bir taraftan sosyal barıştan bahsediliyor, öbür tarafta da, burada sosyal barışı bozacak laflar ediliyor... Bu memlekette eğer sosyal barış sağlanacaksa, bunu en evvel siyasî partilerin sağlaması lazım, müspetiyle menfisiyle orta yere konulması lazım. Rakamlar çarpıtılarak, maksatlar aşılarak ve tabiî olarak yapılması gereken şeyleri kasta mebni davranışlar olarak göstermek fevkalade yanlış.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Balıkesir) — O zaman, burada bütçe müzakerelerini yapmayın... Burada ne söyleyeceğiz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz, hakikaten "Burada kalan insanlarımız iyi şartlarda yaşasınlar" demişiz, bunun için bir kısım yurtları tamire almışız, elbette tamirat sırasında oradaki yurtların boşaltılması lazım. Bir kısmını rehabilitasyon merkezi yapmak istemişiz, yeni bir fonksiyon kazandırmak istemişiz. Toplumumuzun yeni müesseselere ihtiyaçları var. Aile danışma merkezleri, yaşlı danışma merkezleri, aile misafirhaneleri çağdaş kurumlardır; Batı'nın seneler evvel kurduğu kurumlardır. Herhalde, bu bilgiler bir yerden alınırken daha sağlıklı kaynaklara dayanılmasında fayda vardı. Kendisi bu konunun uzmanı mıdır değil midir bilemiyorum; ama, bir uzman iddiası ile burada konuşmak da fevkalade yanlıştır.

VEFA TANIR (Konya) — O bilgileri verenlerin ahengini sen kurdun mu?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Gelirlerse... Buradan teklif ediyorum... Sayın Tanır, siz de buyurun, gelin. Ne zaman bilgi istenmiş de, biz vermemişiz ki?

VEFA TANIR (Konya) — O kadar sert çıktığınıza göre; bakın nasıl kürsüye getireceğiz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Tabiî buyurun hay hay, memnun oluruz bundan. Yanlışımız varsa düzeltiriz. Bakın bu konuda hiçbir art niyetimiz yoktur, olması mümkün de değildir. (ANAP sıralarından alkışlar)

VEFA TANIR (Konya) — Yanlışa tahammülümüz yok ki...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bütün maksadımız, buradaki fakir, fukara, yetim, kimsesiz çocukların daha iyi şartlarda millî eğitimin amaçlarına uygun, Millî Eğitim Temel Kanunundaki ilkelere uygun olarak, devletine, milletine faydalı insan olarak yetiştirilmesidir; bunun dışında bir maksadımız yoktur. Ama, bütün mesele de şudur: "Acaba, bu yurt ve yuvalara gelen çocuklar hangi kaynaklardan geliyor, ne tip ailelerden geliyor, hangi tip problemlerle karşı karşıya olan ailelerden geliyor" diye bunu araştırmak da devletin görevidir. Bunu da uzmanlar yapacaktır.

Biz, belli uzman arkadaşlarımızı görevlendirmişiz; "Uzmanlık eşittir müdürlük" demek değildir; belki, arazide çalışmak, belki problemin olduğu yerde çalışmak, problemin kaynağına inmek ve çözümler göstermektir. Biz, geçici görevle görevlendirmişiz ve şu an Türkiye'nin hiçbir yerinde bu anlamda görev yapan kimse de kalmamıştır, çalışmalarını bitirip, gelmişlerdir. Elbette bunları değerlendireceğiz; bunların sonucu olarak da, toplumda "Acaba şu tedbiri mi alırsak daha iyi olur, böyle bir müessese mi kurarsak daha iyi olur" tarzında bir değerlendirmeyi yapmak, hem devletin hakkıdır ve hem de görevidir. Yapılan çalışmalar, bu maksada matuf çalışmalardır. Bunun dışında, meseleyi başka türlü değerlendirmenin anlamı yoktur. Çünkü, bu kurumda çalışan her insan, devletin memurudur, devletin görevlisidir, devletin vatandaşıdır. Bunların, kanunlar çerçevesinde görev yapmasını sağlamak, hem bizim, hem onların hakkıdır ve görevidir. Yapılan çalışmaları bu anlamda değerlendirmek lazım gelir.

Biz, hakikaten, sosyal hizmetler alanında yeni bakışlar, yeni birtakım politikalar uygulama gayreti içerisindeyiz. Bunu da bilimsel tartışmaya açtık, açmaya da devam ediyoruz.

Türkiye'de, belki, konuşulan en önemli konu, ekonomik konulardır; ama, ekonomik konuların, sosyal konulan unutturmaması lazım. Gelişen bir toplumun, en az ekonomik konular kadar, ondan kaynaklanan, onun sonucu -nasıl mütalaa edersek edelim- en önemli meselelerin başında sosyal konular geliyor. Bugüne kadar da, maalesef tutarlı bir sosyal hizmet politikası toplumumuzda yoktur. "Vardır" denirse; birçok siyasî iktidar gelip geçmiştir, yapılan iş sadece yurt sayısını artırmaktır. Yurt sayısını artırmak bir çözüm değildir. Doğru olan politika odur ki, bu yurtlara, yuvalara ve huzur evlerine olan talebi azaltmaktır. Aldığım rakamlara göre, açık olarak ifade ediyorum, bizim yetiştirme yurtlarımıza müracaat için şu an sırada bekleyen kimse yoktur. Sadece çocuk yuvalarımız için 3 bin civarında vatandaşımızın çocuğu beklemektedir. Bunlara da, demin söylediğim imkânlarla, mümkünse bu yeni açtığımız kreşlerde, yetiştirme yurtlarında, yuvalarda, eğer imkânı varsa, bir yakınının yanı başında kendi muhitinde bakabilmek noktasında da çeşitli gayretlerin içerisindeyiz. Valilere, kaymakamlara yetki verdik; merkezden idare etmek yerine, bu politikaların mahallinde yürütülmesi, yetki ve sorumluluğun mahallinde deruhte edilmesi noktasında ciddî gayretlerin içerisindeyiz.

Noksanımız varsa, bunu da herkesten öğrenmeye; kim olursa olsun, hangi siyasî düşünceden olursa olsun, bu kurumun daha iyi çalışması noktasında bize doğru yolu gösterebilecek, doğru bilgileri verebilecek herkesten bu bilgileri almaya da hazır olduğumuzu burada ifade ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP Sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

18. DÖNEM

BÖLÜM IV

GENSORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner ve 20 arkadaşının, uzlaşmaz ve kasıtlı tutumlarıyla Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri Karabük ve İskenderun fabrikalarındaki grevi teşvik ettikleri, birtakım çevrelere haksız kazanç aktarılmasına neden oldukları ve gerek ülke ekonomisini, gerekse demir-çelik işçilerini zarara uğrattıkları iddialarıyla Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 10
Tarih : 29 Eylül 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 137 gün, belli çevrelerce istismar edilen; ama son bir defa da Mecliste istismar edilmesi için biraz daha gayret sarf edilen bir meseleyi burada müzakere ediyoruz. Aslında, bitmiş olan bir davayı burada konuşuyoruz.

Gensoru müessesesi, aslında çok ciddî bir müessesedir; öyle, aklımıza geldiği zaman, akşamleyin düşünüp, sabahleyin gündeme getirebileceğimiz bir konu değil. Diğer Meclis denetim yolları marifetiyle gündeme getirilemeyecek ehemmiyette çok ciddî iddialar, bulgular, bilgiler söz konusu olduğu zaman başvurulacak bir yoldur; değilse, dedikoduların gensoru halinde Meclise getirilmesi, bu müessesenin ciddiyetine gölge düşürür, bir daha burada bu meseleleri de konuşmamız fevkalade zorlaşır. Onun için, özellikle bugün burada konuştuğumuz konu, maalesef gensoru müessesesinin ciddiyetiyle bağdaşacak nitelikte bir gensoru değildir; ayaküstü hazırlanmıştır, kendi içinde tutarsızdır ve mantığı da yoktur. Şimdi, müsaade ederseniz bunları teker teker söylemeye çalışacağım.

Bu gensoru müessesesi çalıştırılırken, bu mesele gündeme getirilirken, söz alan arkadaşlarımızca, konuyla alakası olsun ya da olmasın, müktesebatıyla mütenasip konuşma yapıldı; ama bu vesileyle, Hükümet hakkında ne söylenmesi gerekiyorsa, o söylenmeye çalışıldı, bu da Mecliste âdet haline geldi.

Konuştuğumuz konu, aslında demir-çelik konusudur; Türkiye'nin en önemli sektörüdür. Türkiye'nin ihracat kalemi içerisinde fevkalade ehemmiyeti olan bir sektörün meseleleri burada konuşulmalıydı; bu vesileyle, bu sektör için ileriye muzaf bazı ufuklar açılması lazım gelirdi; ama burada dedikodudan öteye geçmeyen birtakım iddialar sergilenmeye çalışıldı, Meclis boş yere işgal edildi.

Şimdi ne söyleniyor?.. Biz serbest pazarlık düzenini ihlal ediyormuşuz, grev hakkını tanımıyormuşuz, grevleri erteliyormuşuz, işçi haklarını ihlal ediyormuşuz, yasaları tanımıyormuşuz, stokçuya, vurguncuya hep yardımcı oluyormuşuz ve benzeri bir sürü iddia...

Aslında biz, önerge veren bu zihniyeti çok yakinen tanıyoruz; bütün Türkiye tanıyor. Bu köşede oturdukları zaman farklı konuşuyorlar, o köşeye geçtikleri zaman farklı konuşuyorlar. Ben bu Mecliste şunu anladım ki, insanlar bu köşeden o köşeye geçtikçe, yalnız iktidardan uzaklaşmıyorlar, aynı zamanda hakikatlerden de uzaklaşıyorlar.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Adamın birinin dinine küfretmişler de, demiş ki; "küfrettiğine kızmıyorum; ama küfreden bari Müslüman olsaydı."

ÖMER BARUTÇU (Zonguldak) — Terbiyesizlik etme!.. Terbiyesiz adam!.. Utanmaz adam!..

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bakan gibi konuş!.. Bir Bakanın ağzına yakışır mı!..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bakan gibi konuşuyoruz... Müsaade ederseniz... (DYP sıralarından gürültüler) Ne diyorsunuz önergenizin son satırında?.. "Devlet bu grevi durdurmak değil...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bir Bakanın ağzına yakışıyor mu bu sözler? Utanmaz, saygısız adam!..

BAŞKAN — Devam edin efendim... Devam edin Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz saygılıyız, saygılıyız; ama, sizin dinlemeye saygınız yok. Çünkü, mesele sizinle alakalı olduğu zaman herkes dinleyecek; ama, sizinle ilgili birtakım gerçekler dile getirilmeye çalışıldığı zaman, siz saygı göstermeyeceksiniz... Müsaade ederseniz, iddiamı ispat edeceğim. Yeri geliyor, bu kürsünün hâkimiyetini, bu kürsünün hürriyetini savunuyorsunuz; ama, bakıyorsunuz ki, gerçekler karşınıza çıkınca, aynada kendinizi görmeye çalışıyorsunuz. Ne diyorsunuz önergenizde?.. "Devlet; bu grevi durdurmak değil, yasal olan, hak olan grevin devamını sağlamakla yükümlüdür; sosyal devlet anlayışı bunu gerektirir, çağdaş devlet de budur."

ADİL AYDIN (Antalya) — Yalan mı?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Eğer bu doğruysa, ben şimdi sizin iktidar olduğunuz dönemdeki gazetelerden haberler vermeye çalışacağım. Eğer grevi ertelemek, işçi haklarına saygısızlık ise, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmıyorsa, çağdaş devlet anlayışıyla bağdaşmıyorsa, o zaman, müsaade ediniz... Bakınız şimdi, ne diyorsunuz?..(DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen sayın milletvekili... Dinleyeceksiniz efendim.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bakanı ikaz edin.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, benim söylemek istediğim, sizin iktidar olduğunuz yıllara ait bilgilerdir, belgelerdir. Ben buraya kafamdan çıkardığım gayri melhuz birtakım şeyleri getirmiyorum. Ne diyorsunuz?.. "Hükümet, Türk Havayolları dahil, üç grev kararını erteledi."(26.1.1980)

"TÜRK-İŞ'e bağlı dört sendika: Hükümet yasaları tanımıyor." (31.1.1980) Şimdi aynı şeyi siz bize söylüyorsunuz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Senin Başbakanın nerede o zaman?

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — O zaman muhalefette oturanlar aynen şöyle söylüyordu...

BAŞKAN — Sayın Çiçek, eğer aşağıdan söz atmalara cevap verirseniz bu müzakereyi tamamlayamayız…

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ben cevap vermiyorum, sadece birtakım belgeleri burada dile getiriyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen... Okuyunuz ve cevap vermeyiniz.

Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim efendim.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Saygılı konuşsun da, dinleyelim.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen... Dinleyeceksin; dün arkadaşlar sizi üç saat dinledi.

ADİL AYDIN (Antalya) — Küfür mü edecek?.. Küfür mü dinleyeceğiz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, küfretmiyoruz; ben gazete haberlerini okuyorum; isterseniz, bunları size de vereceğim. O günlerde basında sık sık yer alan haberleri söylüyorum.

BAŞKAN — Ben küfüre müsaade etmem efendim; lütfen oturun...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — "Hükümetin ekonomik modeli işçi haklarıyla çelişiyor.

"Türkiye Şeker Sanayii İşçileri Sendikası, şeker fabrikalarında çalışan yaklaşık 35 bin işçi adına sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine, 28 Ağustos günü grev kararı aldı; bu karar ertelendi."

"Üç işyerindeki grev ve lokavt kararı 30 gün süreyle ertelendi."

"ATAŞ grevi 60 gün daha ertelendi."

"Deniz Nakliyat grevi ve lokavtı ertelendi."

"Bakanlık, Sosyal Sigortalar Kurumu İlaç Fabrikası grevini 60 gün daha erteledi." O zaman, TÜRKİŞ'in Genel Sekreteri şöyle diyor: "Çok kısa zamanda toplu sözleşmeler imzalanmazsa, 330 bin işçiyle greve gideceğiz." O zamanki TÜRK-İŞ Genel Başkanı da şunu diyor: "Hükümetin tutumu sabrımızı taşırmak üzeredir. Koordinasyon Kurulunun -şimdi tenkit edilen, o 24 sayılı genelge ile kurulan Koordinasyon Kurulu- her mart ayında ödenmekte olan işçi ikramiyelerini ilk kez belirsiz bir tarihe ertelemesi, Hükümetin, işçi sorunlarına gerekli ağırlığı ve önemi vermediği kanaatini uyandırmaktadır."

"14 işkolunda toplam 57 109 işçi grevde."

"Sivaslı demiryolcular iktidarın tutumundan yakındılar."

Daha benzeri birçok haber...

Eğer kendileri döneminde grevler ertelenirse, bunun, sosyal ve çağdaş devlet anlayışıyla bağdaşır tarafı var; ama bizim dönemimizde ertelenmiş olursa... Ki, onu da ifade edeceğim.

AHMET RÜŞTÜ KURT (Giresun) — O zaman Başbakanlık Müsteşarı kimdi?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bizim dönemimizde, 1984 yılından bugüne kadar ertelenmiş olan grev sayısı 3'tür; 509 toplu sözleşme yapılmış, ancak 3 tanesi ertelenmiş, birisini de Hükümet olarak, zaten kendimiz kaldırmışız; ama, 1977 ilâ 1980 arasındaki iktidarlar döneminde, bu memlekette ertelenen grev sayısı tam 145'tir. Peki, çağdaş ve sosyal devlet anlayışıyla bunu nasıl bağdaştırıyoruz?.. Acaba, işçi haklarına kim müdahale ediyor, grev hakkının kullanılmasına kim karşı çıkıyor?.. Belirtmek istediğim, bu tezatı orta yere koymaktı.

Acaba bu grev niye uzadı?.. Aslında, bu grevin uzamasının çok değişik sebepleri var. Bu, grev, bu işkolunda ilk defa yapılıyor, bugüne kadar

yapılmamış; ümit ve temenni ediyor ve öyle inanıyorum ki, bundan sonra da bu sektörde grev yapılmayacaktır.

Görüşmeleri, işçiler adına bağımsız bir sendika yürütüyor. Bu sendika, diğer toplu sözleşmelerden farklı, flaş bir sözleşme yapmak istiyor; varlık sebebini, ancak buna bağlıyor.

Hükümet ve işveren sendikaları, 26 Mart seçimlerinden sonra, gerek 1 Ocakta, gerekse daha sonraki tarihlerde biten 600 bin kamu işçisiyle ilgili müzakereleri yürütüyor. Bu müzakereler yürütülürken, daha evvel, 22 Mart tarihinde, politika kokan, politik bir zemine çekilmesi fevkalade mümkün olan bir grev kararı alınıyor. Biz o tarihte grevi erteliyoruz ve hemen bir süre sonra bu grev erteleme kararını kendimiz kaldırıyoruz; Danıştay'dan da bir karar yok. Bu müzakerelerin sonucu beklenmeden 4 Mayıs tarihi itibariyle greve gidiliyor.

Bir işçi sendikası greve niye gider?.. İstediği ücreti alamadığı için gider. Yani, bütün meseleler konuşulur, bütün idarî, hukukî maddeler konuşulur; sadece ücret meselesi, ücrete taalluk eden maddeler kaldığı zaman greve gider. Ama, bütün kamuoyu, bütün basın ve herkes biliyor ki; 4 Mayıs tarihinde grev kararı uygulanmaya başlanmış olmasına rağmen, idarî maddeler de dahil olmak üzere, bütün hususlar ancak ağustos ayında görüşülebilmiştir. O zaman, 4 Mayısta niye greve gidilmiştir? Bu grev, bir hak grevi midir?

Şimdi, sendika başkanı, toplu sözleşme müzakeresi yapacağı yerde, önüne geleni suçluyor. Sanki, kendisi bir sendika başkanı değil de, bir muhalefet lideri; çatmadığı kalmıyor, itham etmediği kalmıyor...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sayın Bakan, bu şahsın kendisi burada yok, dolayısıyla kendisini savunma imkânı da yok.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz onu değil, gerçeği dile getiriyoruz.

Bakınız, 11.3.1989 tarihinde "TÜRK-İŞ, işçilerin arkasına saklanıyor" diyor, daha sonra Türker, yine TÜRK-İŞ'i suçluyor; "TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar bizim fazla ücret almamızı istemiyor. Çünkü kendileri, kendi işçilerine karşı mahcup duruma düşecekler" diyor. Sonra, zaman içerisinde bir başka iddiayı daha ortaya atıyor ve TÜRK-İŞ'i ağır bir dille suçlayan Çelik-İş Başkanı, "Üç günlük grevi göze alamayan TÜRK-İŞ'in büyük sendikacıları, çelik işçisine ayak bağı oluyor" diyor. Daha sonra da, nasıl oluyorsa, suçladığı bu adamlarla sarmaş dolaş oluyor ve "İşçinin arkasına saklanıyor" dediklerinin arkasına saklanıyor. Tabiî, ondan sonra da, bu grev elbette bitmiyor. (SHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlarım, bunları ben söylemiyorum; müsaade ederseniz, arkasından gelecekleri de söyleyeceğim.

Biz, Hükümet olarak, toplu sözleşme düzenine azamî saygıyı gösteriyoruz, bu işin normal mecraında yürümesini ve akmasını istiyoruz. Tarafların hür iradeleriyle kabul edeceklerinin, tarafımızdan da kabul edileceğini, müteaddit defalar söylüyoruz. Aradan günler, aylar geçiyor; fakat bir türlü, bu müzakerelerden bir netice çıkmıyor... Nitekim, biraz önce de ifade ettim; Ağustos ayında tarafları şeker fabrikalarına davet edip, başlarında bizzat bekleyip "Bu işi bitirin" dediğim zamana gelinceye kadar -idarî, hukukî maddeler de dahil- hiçbir meselenin halledilmediği ortaya çıktı. Şimdi ne yapılması lâzım?.. İşçi perişan; gerçekten doğrudur, bunu burada bilvesile ifade ediyorum. Hakikaten, demir-çelik işçisi son derece vatanperverdir, son derece fedakârdır ve kendisine yüklenmek, telkin edilmek istenen bütün yolları geri tepmiş ve sabırla, feragatla mutlu sonuca ulaşmayı beklemiştir.

Değerli üyeler, bunları da ben söylemiyorum, aradan günler geçmiş olmasına rağmen, bu beyanatı veren arkadaşlarımızdan bir tanesi -Felsefe olarak, bizden daha çok sosyal demokrat bir görüşe sahip oldum diye iftiharla söylüyor; bunu da saygıyla karşılıyorum- bakınız ne diyor: "İşçilerimiz, üzerlerine düşeni fazlasıyla yaptı. Şimdi sıra biz sendikacılarda; onlara düşüyor. Gereksiz yere havayı sertleştirdik, taraflar masada birbirlerini dinlemedi. Her iki taraf da işi inada bindirdi, katı bir tutum içerisine girdi. MESS, konuşmalarımızı hazmedemedi. Artık bundan sonra çözüm için her kapıyı zorlamamız gerekli. Başbakana mı, Cumhurbaşkanına mı, gideceğiz?.. Gitmemiz gerekir" diyor. Yani, Hükümet meseleye ne zaman müdahale ediyor?.. Artık bu toplu sözleşmenin tabiî tarafı olan, en fazla mağduru olan işçi sendikasının başkanı, şube başkanı, "Artık, çektiğimiz yeter! Nereye gideceksek gidelim; taraflar bu işi bitirmek noktasında değil" diyor.

Arkasından, "Biz işçiler bugüne kadar çok fedakârlık yaptık" -İskenderun'daki gazetelerden okuyorum- sıkıntıları göğüsledik, hiçbir şey beklemedik; ama artık biraz da sayın genel başkanımızdan fedakârlık bekliyoruz. Artık bunu açacak olanların devreye girmesi gerektiğine inanıyoruz. Hükümet çevreleriyle ikili münasebeti bozmayan ve bu konuda hizmet vereceğine inandığımız şube başkanlarına yetki vererek bu tıkanıklığın giderilmesini istiyoruz" diyor. Bir başka şube başkanı da, "Hatalar iki taraflı, bizde de var, onlarda da var" diyor. Ama şimdi kamuoyuna beyanlara ve ithamlara bakarsanız, "Bu işin sorumlusu Hükümettir ve Hükümet bu işi kasten uzatmıştır!.." Niye? Çünkü "vurgunculara, soygunculara birtakım imkânlar sağlamak için!.." Kaldı ki, buna benzer iddiaların tamamı, bir süre

evvel, 1980 yılında yaşanan Türk Hava Yolları grevi sebebiyle de söylenmişti. O zaman da grev 87 gün uzamıştı, o zaman da aynı iddialarda bulunulmuştu ve denilmişti ki, "Hükümet, yabancı uçak şirketlerine menfaat sağlamak için grevi kasten uzatıyor." Allah'ın işine bakın, şimdi bu iddiayı yapanlar muhalefet, biz iktidarız. Bunlar da Türkiye'nin tarihî gerçekleridir. Bir mesele orta yere konulurken, gensoru gibi ciddî bir konu konuşulurken, herkesin şöyle evveliyatına bir bakması, istikrarlı olunan konularda gensoru önergesinin verilmesi lazım. Değilse, bu mesele, soru önergesiyle de halledilebilirdi, başka türlü de konuşulabilirdi. Şimdi, vaktimiz kalırsa o konuları da getirmek istiyoruz.

Peki, bu grevin bitmesi için ne yapılmıştır? Mecliste temsil edilen edilmeyen, konuyla alakası olan olmayan herkes, Çelik-İş meselesinin sırtından kendi politikasını üretmeye, kendi politikasını yapmaya çalışmıştır ve işçiler artık gına getirmiştir.

Çelik-İş Sendikası destek bekliyor; diyor ki, "Artık akıl değil, ekmek istiyoruz." Herkes akıl vermiş; kimse cebinden çıkarıp da bu sendikaya beş kuruş vermemiş; ama, politika yapmak gerektiği zaman, herkes, nedense...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Siz 100 milyon verdiniz mi, vermediniz mi?

DEVLET BAKANI ÇEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Herkes, nedense, tutmuş...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Onu cevaplayın siz; 100 milyon verdiniz mi?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, evet, şimdi müsaade ederseniz oraya da geliyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Onu nereden verdin?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Herkes tutmuş, Çelik-İş Sendikası vasıtasıyla, demir-çelik grevi vesilesiyle kendi borusunu öttürmeye çalışmış.

Şimdi ne deniyor?.. Bakınız, yine aynı görüşte olan bir başka sendikacı arkadaşımız... Eğer biz bunları Hükümet olarak söyleseydik, iddiada bulunuyor, isnatta bulunuyor olurduk; ama, bizatihi bu grevin sıkıntısını çeken insanlar söylediğine göre, meselenin haklılık payı açık ve seçiktir. Ne deniyor çelik işçisine... "Yürü" dedin yürüdü, "Koş" dedin koştu, "Greve git" dedin, gitti. Çelik işçisi seni sırtında taşıdı, hâlâ da, sırtından inip gereğini yapmıyorsun..."Olmaz böyle şey" de... İhsan haline getiriliyor.

Şimdi, mevzuatımızda boşluk yar. Bu grev niye 137 gün sürdü de 237 gün sürmedi?.. Maalesef, bizim mevzuatımızda bunu önleyecek hiçbir hüküm yoktur; 2822 sayılı Yasa açıktır. Biz, her türlü teklife açık olduğumuzu, bu grevin bir an evvel bitmesi için ne lazımsa onu yapmaya hazır olduğumuzu müteaddit defalar söyledik. Kamudaki ücret dengesine paralel olarak; ama, bu sektörün sıkıntılarını da düşünerek, çalışma risklerini de düşünerek, işçiye, istediği ücreti verebileceğimizi, tarafsız bir heyetle bu işin çözümlenmesinin mümkün olabileceğini belirttik. 58 inci madde en son imkândı; o da reddedilmiştir. Ondan sonra Hükümet ne yapacak?.. Bir tarafta MESS, diğer tarafta Çelik-İş Sendikası... 137 gündür bekleniyor; yapılan hiçbir şey yok... Kaldı ki, iddiaları MESS'e karşıydı. Niye son 15-20 günde bu müzakereler Demir-Çelik Genel Müdürüyle yürütülmüştür? Mademki MESS'i itham ediyorsunuz, MESS'in verdiği bilgiler yanlış, MESS'in ortaya koyduğu gerekçeler yanlış; siz, "Demir-Çelik Genel Müdürüne bu imkân sağlanırsa biz bu işi bitiririz diyorsunuz; buyurun öyleyse, bitirin" dedik. Yine bitmemiştir; bitmemesinin sebebi gayet açıktır. Sendikanın şube seçimleri, delege seçimleri başlıyor; kasım ayında da aynı sendikanın genel kurulu var. Eğer müsaade ederseniz, kasım ayına kadar bu grevin götürülmesi de mümkündür. Eldeki mevzuat bu, yasa bu.

Belki de, ciddî olarak düşünülmesi gereken husus şudur: Elbette her grev bir müesseseye zarar ihdas eder; eğer grev sebebiyle bir zararın meydana gelmemesi isteniyorsa, o zaman, bu mevzuatın yeni baştan gözden geçirilmesinin lazım geldiği de ortadadır. Aksi halde, mevcut mevzuat içerisinde, tarafların insafına kalmış bir hadisedir. "

Onun için, Hükümet olarak biz, elimizden geleni, bu grevin bir an evvel çözümlenmesi yolunda kullandık, gayret ettik; hatta, yadırganan hususlar oldu. Bu işle üç bakan uğraşıyordu; bunu da herkes bir tarafa çarpıtmaya çalıştı. "Yetkili bakan kimmiş, bunu kimse bilmiyormuş..." Herkes biliyor, işçi sendikaları da çok açık ve seçik olarak biliyor ki, görevim icabı, kamu işyerlerindeki toplu sözleşmelerin koordinasyonundan ben sorumluyum ve her defasında da, gelip benimle görüşmüşlerdir. Çalışma Bakanı, Türkiye'deki çalışma hayatının istikrarından, çalışma barışından, çalışma mevzuatından sorumludur. Elbette o da bu işin bitmesi noktasında, bazı noktalarda yetkilere sahiptir ve bunun için zaman zaman devreye girmiştir; yasal olarak girmiştir. Bir başka arkadaşımız da...

BAŞKAN — Sayın Bakan, süreniz dolmuştur, toparlayınız.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir başka arkadaşımız da, bu sektörün üretiminden, planlamasından sorumludur ve böylesine önemli bir sektörde grevin uzun süre devam etmiş olması, vicdanı olan herkesi rahatsız

etmiştir, o da bu rahatsızlıkla bu meselenin bir an evvel çözülmesi noktasında gayret etmiştir. Bu, meseleye verdiğimiz ehemmiyetin bir göstergesi olması gerekirken, maalesef, dönmüş dolaşmış, bu da Hükümetin aleyhine bir delil gibi kullanılmaya çalışılmıştır.

Vaktimiz olsaydı, bugün burada iddia edilen konuların, zamanında, önergeyi verenler için nasıl ters tecelli ettiğini göstermek için elimde ciddî belgeler de vardı... Ümit ederim ki, bir başka fırsatta, bir başka vesileyle bunları Yüce Meclisin huzuruna getirme imkânı olur.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Önergeyi kabul edin de, getirip söyleyin.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hakikaten, bu gensoru önergesi yersiz verilmiştir, mesnetsiz verilmiştir, doğru bir zamanlama da yapılmadan verilmiştir; bitmiş bir davanın çalınmasından ibarettir. Durumu Yüce Heyetinize saygıyla arz ediyorum.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

18. DÖNEM

BÖLÜM V

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 10 arkadaşının, ülkemizin sanayileşmesi konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 107
Tarih : 01 Mayıs 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sakarya Milletvekili Sayın Mehmet Gölhan ve arkadaşlarının, ülkemizin sanayileşmesi konusuyla ilgili olarak verdikleri genel görüşme önergesi hakkındaki düşüncelerimizi ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, sanayi, en hızlı gelişme potansiyeline sahip sektörlerden biridir. Bu cümleden hareketle, sanayi politikamızın hedefi, modern ve gelişmiş ülkelerin sanayileşme seviyelerine erişmek, dünya pazarlarında, sanayi mamulleriyle rekabet edilebilir bir ihracat seviyesine ulaşmaktır. Sanayileşmenin verimli ve süratli bir şekilde revize edilebilmesi, yapısal değişikliği de içine alan bir programın uygulanmasını ve bu programın uzun vadeli plan stratejilerine dayandırılmasını gerektirmektedir. Bunun sonucu olarak, ülkemiz sanayi politikalarında uzun yılardan beri süregelen ithal ikamesi anlayışının terk edilerek, ihracata dönük ve dünya sanayi ticaretine entegre olabilecek bir sanayileşme politikasına geçilmesi zorunlu olmuştur.

Sayın milletvekilleri, günümüzde, dünya sanayi ve iktisat literatüründe de, kalkınmak için her ne pahasına olursa olsun sanayileşme veya sadece sanayi tesisi kurma anlayışının temeli olan ithal ikamesi politikasının bir sonucu olarak, kalite unsurunun göz ardı edildiği, yüksek maliyetlerin ortaya çıkmasına sebep olduğu ve giderek bütün yükü tüketicinin üstlendiği bir yapı oluştuğu, düşük kalite ve yüksek maliyet nedeniyle ihracat kabiliyeti olmayan sanayi ürünlerinin ortaya çıktığı anlaşılınca, bu hususları önleyebilmek için, sanayileşmede yapısal değişikliğe gidilerek, dünya pazarlarında rekabet şansı olabilecek bir maliyet ve kalite optimizasyonuna kavuşmuş sanayileşme stratejilerinin uygulanmaya konulduğu görülmektedir.

Bu şarta uygun olarak kurulmamış sanayilerin, kalkınmayı sağlayarak refahı artırmak yerine, zaten kıt olan ülke kaynaklarını heba etmesi, yüksek maliyet ve düşük kalitede üretim nedeniyle de tüketici refahında ve giderek ülke refahında kayba, neden olacağı açıktır.

Gittikçe artan teknolojik gelişmeler sebebiyle, bu gelişmeleri yakından takip etme durumunda olduğumuz da açıktır. Bu gelişmeler yakından takip edilmediği zaman, memleketimizin "sanayileşme" adı altında hangi noktalara gelebileceği de dikkatlice takip edilmek ve düşünülmek mecburiyetindedir. O halde, 21 inci Yüzyıla girerken, geleceğe yönelik sanayileşme politikamız, artık demode olmuş, "kalkınmak için her ne pahasına olursa olsun sanayileşme" kavramından, "planlı ve sağlıklı sanayileşme" kavramına doğru kaymak olmalıdır.

Nedir bu planlı ve sağlıklı sanayileşme:

Değerli milletvekilleri, planlı ve sağlıklı sanayileşme şu şekilde açıklanabilir: Çağdaş teknolojiye sahip, düşük maliyet ve yüksek kalite optimizasyonunu gerçekleştirmiş, ihracata yönelik, dünya pazarlarında diğer ülke firmalarıyla rekabet şansı yüksek sanayi yapısını oluşturmaktır. Bu politikanın gerçekleştirilmesinde devlete düşen görev, doğrudan sanayi teşebbüslerine girmeden, sanayiin ana girdilerinin teminini teşvik ve tanzim edici bir rol oynamaktır, işte böyle bir sanayi yapısına ulaşabilmek amacıyla, Hükümetimiz, 1983 yılından başlayarak, mevcut sanayimizi rehabilitasyona tabi tutmaya ve alınacak tedbirlerle, ileride meydana gelebilecek çağdaş sanayileşmenin mevcut engellerini ortadan kaldırmaya gayret göstermektedir.

Bu engellere gelince :

Bilindiği gibi, 1970'li yılların ortalarında yaşanan petrol krizinde de açıkça görüldüğü gibi, enerjinin, imalat sanayiinin en önemli girdilerinden biri olduğu anlaşılmış, bunun yanı sıra, altyapı sorunları çözümlenmeden, sanayileşme adı altında, bazı tesislerin artan bir şekilde kurulması, mevcut kapasitelerin verimli bir şekilde kullanılamaması sonucunu doğurmuş ve bu durumda ülke ekonomisine hiçbir fayda getirmemiştir. Bu nedenle, gerek mevcut sanayiin, gerekse ileride kurulacak sanayi tesislerinin amaçladığımız çağdaş sanayileşme yapısına kavuşabilmesi için, enerji ve altyapı yatırımlarının tamamlanması gerekmektedir.

Bu gerçeği göz önünde bulunduran Hükümetimiz, ileride çalıştırılamayacak atıl tesisler kurmak yerine, bütçe kaynaklarını, enerji, altyapı ve hizmet sektörlerine yönelik yatırımlara yönlendirmiş bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, uzun yıllardır tatbik edilmiş olan sanayi politikaları sonrası biriken sorunları kısa süreli planlarla çözmek mümkün değildir. Meseleleri sıhhatli bir şekilde çözmek için, konuları uzun vadede düşünmek, araştırmak ve lüzumlu tedbirleri almak gerekir. Bu tedbirlerin en önemlisi, Hükümetimizce, imalat sanayiinde kamu yatırımcılığını kısarak, devletin, buradan tasarruf etmiş olduğu kaynakları, enerji, altyapı ve hizmet yatırımlarına yöneltmesi, çağdaş sanayileşme stratejisinin bir gereği olarak, bilinçli bir şekilde, politika haline getirilmiş bulunmaktadır. Nitekim, Hükümetimizin takip etmekte kararlı olduğu bu politikaya uygun olarak, 1988 yılında kamu kesimi sabit sermaye yatırımları yüzde -8 oranında düşerken, özel kesim sabit sermaye yatırımları yüzde 17,7 oranında artmış; buna paralel olarak, sabit sermaye yatırımlarında kamu kesiminin payı yüzde 53,5'ten, yüzde 48,3'e düşerken, özel kesimin payı yüzde 46,5'ten yüzde 51,7'ye yükselmiş bulunmaktadır. Kamu yatırımları daha çok altyapıya yönlendirilerek, sabit sermaye yatırımlarının sektörel dağılımında da önemli değişmeler meydana getirmiştir. 1988 yılında, özel sektör yatırımlarında, imalat sanayiinin payı, yüzde 23,1; enerji yüzde 0,8; ulaştırma yüzde 11,4 paya sahip olurken, kamu yatırımları içinde imalat sanayi yüzde 5,9; enerji yüzde 24,2; ulaştırma yüzde 32,3 oranında pay almıştır.

1987 yılında, toplam sabit sermaye yatırımları içinde, kamu yatırımlarının payı yüzde 53,5; özel sektör yatırımlarının payı yüzde 46,5 iken, 1988 yılında bu oran, kamu yatırımlarında yüzde 48,3'e düşmüş, özel sektör yatırımlarında ise bir önceki yıla nazaran 5,2'lik bir artışla yüzde 51,7'ye yükselmiş bulunmaktadır.

Yine, sanayileşme politikamıza uygun olarak, elektrik enerjisi üretimine önem verilmiş, 1980'li yılların başında elektrik üretimi 21 milyar kilovat/saat iken, 1989 yılında 53 milyar kilovat saate yükseltilmiş bulunmaktadır ki, yüzde 150'lik bir artış kaydedilmiştir. Malumları olduğu üzere, elektrik enerjisi üretimi ve tüketimi, bir ülkenin sanayileşme sürecinde baz alınan önemli kriterlerden birisidir.

Yine, bir ülkenin sanayileşme sürecinde baz alınan önemli kriterlerden demir - çelik ve çimento üretimlerinde de önemli gelişmeler kaydedilmiş ve sırasıyla, 1984 yılında 4 milyon 331 bin ton olan demir - çelik üretimi, 1988 yılında yüzde 100'lük bir artışla 8 milyon tona ulaşmış; çimento üretiminde ise, 1984 yılında 16 milyon ton olan üretim, 1989 yılında yüzde 55'lik bir artışla 24 milyon 800 bin tona yükselmiş bulunmaktadır.

Hükümetimizin uygulamakta olduğu planlı ve sağlıklı sanayileşme politikası çerçevesinde, 1980 yılında ihracatın yüzde 36'sını oluşturan sanayi sektörünün payı, 1980'li yılların sonunda yüzde 80'e çıkmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, stratejik plan ve programlar çerçevesinde sağlıklı bir ekonominin varlığını korumak, gelişmiş ülkeler standartlarında bir sanayileşme hedefine ulaşmak üzere, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltecek politikaların oluşturulması hedeflenmiştir. Organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri bu politikaların en bariz örneklerindendir.

Yapılan çalışmalarda, istihdam imkânlarının artırılması, ihracatın geliştirilmesi, üretimde kalitenin temini ve teknoloji düzeyinin yükseltilmesi konularında gerekli teşkilatlanma ve yasal düzenlemelere temel teşkil edecek bir organizasyon ve koordinasyon anlayışı içinde kuruluşlar ile teşebbüsler arasında sanayi işbirliği dayanışması ve bütünlüğü hedef alınmıştır.

1923 yılından bu yana ülkemizde yapılabilen 90 adet küçük sanayi sitesinde sadece 24 bin işyeri mevcut iken, Hükümetimiz döneminde 75 yeni sanayi sitesinde 24 bin yeni işyeri küçük sanayiinin hizmetine sunulmuş, yapımı programlanan 150 küçük sanayi sitesinde 41 bin adet işyerinin tamamlanması hedeflenmiştir.

1983 yılına kadar gerçekleştirilen 6 organize sanayi bölgesine ilaveten, 1988 yılı sonu itibariyle, 7 büyük organize sanayi bölgesinde 384 fabrika ve tesis hizmete alınmış bulunmaktadır. Yine, 30 adet organize sanayi bölgesi tamamlanarak 4 200 tesis ve fabrikaya vücut verebilecek imkânlar sanayicimizin hizmetine tahsis edilecektir.

Dünya ekonomisinde, özellikle son yıllarda, toplumların gittikçe değişen ihtiyaç ve taleplerine en uygun ve en cazip mal ve hizmetleri arz etmek maksadıyla, uluslararası, acımasız bir rekabet gelişmektedir. Her ne kadar, büyük sanayi kesimimizde, modern teknoloji kullanımı, gerek yabancı sermaye ithalatı ve teknoloji transferi ve gerekse özelleştirme yoluyla temin edilmekte ise de, küçük ve orta ölçekli sanayi kesiminin, modern bilim ve teknolojik yeniliklere süratle entegrasyonunun sağlanması için gerekli teşkilatın kurulması çalışmaları başlatılmış ve bu teşkilatın küçük veya organize sanayi sitelerinde kuracağı araştırma, danışmanlık, kalite kontrol, metroloji laboratuvarları, teknopark, bilgi ve teknoloji bankaları merkezlerinin kurulmasıyla, bu kesime, verimlilik, kârlılık, istihdam ve talî müteahhitlik konularında yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin en aktif şekilde verilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, sosyal olduğu kadar ekonomik özellikleri itibariyle de potansiyeli yüksek olan küçük ve orta ölçekli sanayiin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde gelişmesi, bu kesimin desteklenmesi, var olan çeşitli sorunlarına çözüm getirecek idarî tedbirleri de beraberinde getirmektedir. Bu tedbirlerle, serbest piyasa

ekonomisi içinde tamamen rekabet gücüne dayalı bir devlet korumacılığı getirmiş olacaktır.

Böylelikle, hem ülkemizde tüketicinin korunmasına ilişkin standart ve kaliteli üretimin gerçekleştirilmesi ve sanayileşmede entegrasyonun daha sağlam temellere oturtulması, hem de uluslararası platformda, teknoloji düzeyinin yükseltilerek rekabet ortamının genişletilmesi öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, çağdaş sanayileşme yolunda karşılaşacağımız ikinci en önemli darboğaz, finansman sorunudur. Bilindiği gibi, 1960'lı yılların ortalarından itibaren, gelişmiş ülke ekonomilerinde moda olan kavram, pazarlama idi; çünkü, İkinci Dünya Savaşının itici gücüyle de, üretimde maksimizasyona ulaşan sanayi işletmeleri, ürünlerini satma konusunda zorluklarla karşılaşmaya başladılar. Oysa, 1980'lere gelindiğinde, sınaî işletmeler, artık yeni bir sorun ile karşı karşıya gelmiş bulunmaktadırlar. Onların, üretmek ve üretebildiklerini satabilmek gibi bir problemleri kalmamıştı. Bu sorunlarının yerini, planladıkları kâr seviyelerine ulaşamamak, hatta, zaman zaman, dönemi, zararla kapatmak gibi olgular almaktaydı, işte, sınaî işletmelerin karşılaştıkları bu yeni darboğaz, finansman sorunudur.

Firmalar, bu dönemde, artık, üretim ve pazarlama sorunlarını çözümlemişler; ancak, bu üretim ve pazarlama için gereken malî kaynakları pahalıya elde ettiklerinden, dönem sonunda, düşük kâr veya zararla karşılaşmışlardı. Bu darboğazı aşma yolunda, gelişmiş ülkelerde gözlediğimiz bir durum da, sanayi kesiminin ihtiyaç duyduğu finansmanın, bankacılık sisteminden temininde, bu kaynağın arzu edilemeyecek derecede yüksek maliyette olduğu, bunun da, geriye ödenmesinde, sınaî işletmeleri giderek zora soktuğudur. Yine, gelişmiş sanayi yapılarına sahip ülkelerden problemin çözümü konusunda edinebileceğimiz tecrübe, bu sorunun geliştirilmiş sermaye piyasası ile çözümlenebileceğidir. Sermaye piyasasının geliştirilmesiyle, sınaî işletmeler ucuz finansman kaynaklarına kavuşurken, aynı zamanda, sınaî mülkiyetin topluma yayılması, yani, refahın bölüştürülmesi amacına da ulaşılabilmektedir.

İşte, Hükümetimiz, sanayicilerimizin karşılaşabileceği bu finansman darboğazını da göz önünde bulundurarak, 1983 yılından itibaren, sermaye piyasasının geliştirilmesi hususunda gerekli her tedbiri almış bulunmaktadır ve almaya da devam edecektir.

Netice olarak: 1983 yılından bu yana dünya sanayi politikalarında çok daha önceden terk edilmiş olan ithal ikamesine yönelik klasik sanayileşme stratejileri yerine, 21 inci Yüzyıla girerken -girmeye hazırlandığımız bu dönemde- çağdaş

sanayi politikalarına; yani, çağdaş teknolojiyi kullanan, düşük maliyet, yüksek kalite optimizasyonunu sağlamış, dünya pazarlarında rekabet gücü olan ihracat ağırlıklı sanayileşme modellerine yönelinmiş bulunmaktadır. Böylelikle, bizzat kamu yatırımları suretiyle sanayileşme yerine, kamu yatırımlarını, çağdaş sanayileşmenin karşılaşabileceği darboğazları aşmaya yönelterek, sanayi sektöründeki kâr hadlerinin yükselmesini sağlamak ve sınaî tesis kurma işleminin hür teşebbüse bırakılmasını benimsemiştir.

Bu yöndeki politikaları uygulamaya ve takip etmeye Hükümetimiz devam edecektir.

Hepinizi saygı ile selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve Konya Milletvekili Vefa Tanır ile Sosyal Demokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Hasan Fehmi Güneş ve Kocaeli Milletvekili Onur Kumbaracıbaşı'nın, Hac sırasında meydana gelen ve yüzlerce vatandaşımızın ölümüne neden olan müessif olaylar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergeleri münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 125
Tarih : 19 Temmuz 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum; Yüce Meclisin şahsında, bu olayda hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, milletimize ve yakınlarına baş sağlığı diliyorum.

Bu toplantımızın sebebi şudur: 2 Temmuz 1990 günü Mekke yakınlarında meydana gelen tünel faciasıyla ilgili konuyu görüşmek üzere olağanüstü toplantı tertip edildi.

ADİL AYDIN (Antalya) – Kim etti?

BAŞKAN – Lütfen efendim… Lütfen…

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Esas itibariyle mesele fevkalade ciddî olduğu için, herhalde, Yüce Meclis, bu ciddiyet içerisinde konunun tartışılması gerektiğinin idraki içerisindedir; vatandaş da bizden bunu bekliyor herhalde. Onun için, olayı sağlıklı bir şekilde değerlendirebilmek açısından ve bu hadisenin sıkıntısını da orada yaşamış bir insan olarak, yüreği yanan bir insan olarak olayı burada sizlere aktarmak istiyorum.

Hadise, 2 Temmuz 1990 günü sabahın erken saatlerinde, (07.00-08.00 sularında) şeytan taşlamaya giden hacılarla, bu vecibeyi ifa etmiş olanların, dar bir mekânda karşı karşıya geldiklerinde izdiham ve panik olması sonucu meydana gelmiştir.

Tünel 600 metre uzunluğunda, 20 metre genişliğinde olup, yapıldığı günden beri de geliş - gidiş istikametinde kullanılan bir tüneldir. Tünelin bitiminden itibaren de, en az 500 metre uzunluğunda bir köprü başlamaktadır. Bu köprünün yerden yüksekliği de 8 metredir.

Bu rakamları verişimin sebebi, o mekân burada tam olarak zihnimizde teşekkül edemediği için, belki izahta da birtakım zorluklar olacağı için, kabataslak da olsa, bu üzücü olay orada nasıl meydana geldi, niye bu kadar büyük boyutta bu hadise meydana geldi, onu kafamızda tam olarak şekillendirebilmektir.

Hakikaten, olay yeri ve oranın tabiat şartları tam bilinmediği zaman, bunu değerlendirmek mümkün değil. Olayı, Mekke'den döndükten sonra basından da izledim. Zaman zaman gazetelere bir tünel konulmuş... O tünel, orası da değil; bir başka yerdeki tünel, sanki hadise orada cereyan etmiş gibi gösteriliyordu. Bir tüneldir; ama fevkalade sıkıntılı bir geçiş imkânı veren bir tüneldir.

Hadiseye muhatap olmuş olan ve çok şükür hayatlarını kurtarmış olan vatandaşlarımızın, görevlilerimizin ve Suudî yetkililerin verdikleri bilgiler ışığında, hadisenin meydana gelişi şöyledir:

Belirtiğim saatte şeytan taşlama vecibesini yerine getirmek isteyen ve tünelden ve köprüden geçip, mezkûr yere gitmek isteyen vatandaşlarımız, tünelin çıkışına 15-20 metre kala mesafede, şeytan taşlama görevini yapmış olan ve ifadeye göre de, daha çok Afrikalı hacıların öncülüğünü yaptığı, atletik yapılı ve fizikî güçleri yerinde olan ve büyük bir nümayiş havası içerisinde tünele doğru gelen binlerce kişinin, işte bu tünel çıkışına 15-20 metre kala mesafede, köprü üzerindeki dar bir alanda, bir panik yaratılması sonucu, bu hadisenin meydana geldiği ifade edildi.

Karşıdan Afrikalı hacıların geldiğini gören bizim vatandaşlarımız belli endişeye kapılarak -ve başka memleketlerin hacıları da herhalde o endişeleri yaşamış olsalar gerek ki- geriye dönmek istemişler, dönememişler... Sağa, sola gidiş imkânı yok... Zaten orada tünel ile 8 metre yüksekliğindeki köprü var... İleri gitmek istiyorlar... O taraftan da on binler geliyor... Yani, bu 500-600 metrekarelik dar bir alan içerisinde binlerce insan sıkışıp kalıyor ve neticede, yaşlı, fizikî gücü yerinde olmayan, atletik bir yapıya sahip olmayanlar, bu hadisede hayatlarını kaybediyorlar.

Hadise olur olmaz, başlangıçta bu görevi yerine getirip, sağlık görevini devralmak üzere olan sağlık görevlilerimiz, hemen yakında bulunan merkezlere müracaat etmek suretiyle –bizim kendi merkezlerimiz de dahil- olaya bir an evvel sağlık ekiplerinin müdahalesini temin ediyorlar. İlk anda

olay yerine 17 ambulans geliyor. Bunun 15 tanesi bizim ambulanslarımız olup, Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığının orada görev yapan sağlık ekipleridir; iki ambulans da Suudî makamlarına aittir.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Kızılay'ın da yok muydu Sayın Bakan?

BAŞKAN — Efendim, hatibin sözüne müdahale etmeyelim lütfen.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sırası geldiği zaman, herhalde onu da biraz sonra ifade ederiz.

Hadise bu şekilde cereyan ettikten sonra, bu sağlık ekipleri ve daha sonra gelen ekipler, derhal yaralıları ve ölüleri yakındaki hastanelere taşıyorlar ve orada gerekli işlemler yapılmaya başlanıyor.

Bu hadise cereyan ettiği gün, Suudî Arabistan yetkilileri, bu olayı kamuoyuna "Birkaç kişinin ölümü ve yaralanmasıyla ilgili küçük bir olay" tarzında takdim ediyorlar. Buna rağmen, gelen bilgilerden, hadisenin, ifade edildiği gibi küçük olmadığı anlaşılınca, Riyad Büyükelçimiz derhal Mekke'ye gidiyor, ayın 3'ü itibariyle. Cidde'de bulunan Başkonsolosumuz ve oradaki yetkililer ile Mekke'de görev yapan Din İşleri Müşavirliğimiz de dahil olmak üzere, orada 10 kişilik bir komite oluşturuluyor. Hadiseyi takip edebilmek, ölmüş olan vatandaşlarımız varsa onların tespiti, yaralılarımız varsa onlara sahip çıkmak ve tedavilerini yapmak ve yaptırmak üzere çalışmaya başlıyorlar.

Tabiatıyla işin hemencecik anlaşılamamasının, boyutunun orada bizce tam olarak tespit edilememesinin birtakım sebepleri var. Bu sebepleri de başta şunun için ifade ettim: Oradaki şartlar bilinmeden, dinî vecibe bilinmeden, "Neden böyle oldu; kimlik tespitleri niye hemen birinci gün yapılamadı; neden sıhhatli bir açıklama yapılamadı?" gibi hususların hepsi spekülasyon mevzuu olur. Onun için, burada her şeyin objektif ve en ufak teferruatına kadar anlatılmak mecburiyeti vardır.

Bu hadiseden dolayı yüreği yanmayan, ıstırap duymayan bir tek Türk insanının olduğunu tahmin etmiyorum. Bu işin siyasî bir yönü yoktur ve siyasî nema çıkarılacak bir konu olmadığı için de, objektif olarak anlatmak istiyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Kabul etmek gerekir ki, hac ibadeti, şekil şartları fevkalade çok olan bir ibadettir. Belli davranışların, belli vecibelerin, belli yerlerde ve belli zamanlarda yerine getirilme mecburiyeti vardır; bunu tehir edemezsiniz, takdim edemezsiniz, bir başka yerde de yapamazsınız. O saatte, o dakikada, o zamanda, o yerde, o vecibelerin yerine getirilmesi gerekiyor.

İşte, hadise bayramın birinci günü cereyan ettiği için, hacılarımızın, Arafat'tan, "Mina" denilen bu tünelin olduğu yere intikali, orada çadırlarda kalmaları, bir kısım vatandaşlarımızın, arkadaşlarının herhalde 15 kilometre aşağıda bulunan Mekke şehrinde olduğu kanaatine sahip olması; Mekke'de olanlarda da, kayıp arkadaşlarının, herhalde çadırlarda bulunuyor intibaının uyandırılmış olmasıdır ki, başlangıçta, "acaba ne kadar Türk hacısı bu olaya muhatap oldu, ne kadar kişi bu hadiseden zarar gördü?" hususunun tespitinde, bu vecibeden dolayı birtakım sıkıntılar olmuştur. Ama buna rağmen, 10 kişilik "Kriz Komitesi" olarak ifade edilen bu komite, gerek Emniyet Genel Müdürlüğüne, gerekse hastanelere ve sağlık ocaklarına müracaat etmek suretiyle, "ölen ve yaralananlar arasında Türk vatandaşlarımız var mıdır?" diye, hakikaten 24 saat çalışmışlardır. Oranın çalışma şartlarını içinizde bilenler vardır; orada bu işlerin yürütülmesinin ne kadar zor olduğunu bilen arkadaşlarımız vardır. Bütün bunlara rağmen, canlarını dişlerine takarak, oradaki görevlilerimiz vazife ifa etmişlerdir. Bu kürsüden onlara teşekkür etmek bir borçtur; bunu burada yerine getirmek istiyorum.

Hadisenin bir an evvel açığa çıkmasında ve ne kadar insanımızın bu olayda hayatını kaybettiğinin, kısa sürede belirlenememesinde bir başka etken daha vardır. Hac ibadetinin bu safhasında, orada bulunan 2 milyona yakın insanın tamamı ihramlıdır; yani, dikişsiz, iki peştemaldan ibaret, üzerlerinde bir örtü vardır. Bir de, bu peştemal düşmesin diye, üzerine bağladıkları bir kemer ve o kemer üzerine sokuşturulabilen (kimlik, nüfus cüzdanı veya o kişinin hangi milletten olduğuna ve hangi şahıs olduğuna dair) küçük birkaç şeyin dışında, kıyafet itibariyle başka bir şey yoktur. O sebeple, bu olayda hayatlarını kaybedenlerin kimliklerinin tespiti, bu özel kıyafet sebebiyle, bu zaruretten dolayı da, fevkalade zor olmuştur.

Bir üçüncü sebep daha vardır: Hadisede çok büyük ölçüde, herkes kendi derdine düştüğü ve canını kurtarmak istediği için, itişip kakışmalar sırasında ihramını düşüren, üzerindeki kemerini kaybeden -oradaki vatandaşlarımız bunu biliyor- yüzlerce binlerce kişi, bu ihramlarını, tabiri caizse, ip yapıp, köprüden sarkmak suretiyle canını kurtarmaya baktığı için, cesetler, üstlerinde herhangi bir kimlik ve örtü bulunmayacak tarzda ortada kalmıştır. Dolayısıyla, değil kimliğini tespit etmek, uyruğunu tespit etmek dahi fevkalade zor olmuştur. Bu teferruatı açıklamayı şunun için yapıyorum: Gerek önergede, gerekse basınımızda "Bugüne kadar halen bu sayı niye tespit edilemedi; ölen kaç kişimiz var; bu bilinemiyor" tarzındaki ifadelerin gerekçeleri bunlardır. (ANAP sıralarından alkışlar)

Böyle bir meydanda, sadece, insan olduğu belli. Hatta bu cesetleri, bu resimleri görme imkânını bulanlar, cesetleri tefrik edebilmenin, teşhis edebilmenin zor olduğunu görmüşlerdir. Ayak altında, nerede ise linç olmuş, eşkâli değişmiş, morarmış olan cesetlerin, hangi millete ait olduğunu tespit etmek dahi mümkün değildir. Suudî Arabistan makamlarının bize verdiği resmî bilgiye göre de, kimliği ve uyruğu belli olmayan halen 525 ceset vardır. Dolayısıyla, bundan dolayı, ne kadar ölümüzün, bu hadiseden dolayı hayatını kaybeden vatandaşımızın olduğu belli olamamıştır.

Buna rağmen, oradaki görevlilerimiz, gerek kafile başkanlarından, gerek seyahat acenteleri yetkililerinden, gerekse Mekke'de bizatihi Kabe'ye yakın bir mesafede daimî bir merkez olarak bulunan Din İşleri Müşavirliğine müracaat etmek suretiyle, bu hadisenin içerisinde bulunan ve hayatından endişe ettiği veya öldüğüne şahadet getirdiği kişiler ile ilgili tespitler yapılmış; bu tespitlerin sıhhatine kani olduğumuz ölçüde de, bunlar kamuoyuna duyurulmaya çalışılmıştır.

Hadisenin boyutunun büyümeye başladığı anlaşılınca, biz derhal olay yeri olan Suudî Arabistan'a gittik. Beraberimizde, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Turizm Bakanlığı yetkilileri ve kamuoyuna sağlıklı ve sıhhatli bir bilgi ulaştırabilmek bakımından da TRT ve Anadolu Ajansından görevlilerle olay yerine gittik. Orada en evvel, bu komiteden, son gelişmeler, kayıplarımız, hastanede olanlarımız ve bununla ilgili, sorunlarla ilgili bilgi aldık, öğleden sonra, bu sene hacca vatandaşlarımızı götürmüş olan 27 tane seyahat acentesinin temsilcileriyle bir tespit, bir değerlendirme yaptık. "Sizin kafilelerinizden kaç kişi ölmüştür, kaç kişi halen hayattadır, kayıtlarınız var mıdır?" diye araştırdık. Bu toplantıları her gün yapmak suretiyle, kamuoyunun buradaki beklentilerini gidermeye çalıştık; ama demin söylediğim sebeplerden dolayı zorluklarla karşılaşıldı.

Bir başka zorluk da şuradan kaynaklanıyor: Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, bu sene de hacca çok değişik kanallardan gidenler olmuştur. Niye halen kesin rakam verilemiyor, verilmesi mümkün değil, onun izahı için bunları söylüyorum.

Birincisi, Diyanet Vakfının götürdüğü kimseler. Bunlar, 20 bin kişi civarındadır. Büyük ekseriyeti havayoluyla, 2 500 kişi civarında da yurt dışından giden vatandaşlarımız.

32 bin kişi civarında seyahat acentelerinin götürdükleri. Bunlar bakımından çok fazla problem olmamıştır. Nitekim, ilk açıklamaların Diyanet kanalıyla gidenlerden yapılmasının sebebi, kafile başkanlarının belli olması,

listelerinin belli olması, hemen onlardan sıhhatli bilgi alınıp, ilk açıklamalar o kanaldan yapılıp, hiç olmazsa, o kanaldan giden 20 bin hacımızın yakınlarını meraktan kurtarmaktır.

Hemen akabinde, seyahat acentelerimizin yetkilileriyle görüşülmüş, onlarla ilgili sıhhatli bilgiler alınmaya çalışılmış, onlarda da açıklanmış; ama her sene olduğu gibi -altını çizerek söylüyorum- umre maksadıyla giden, Ramazan ayını orada geçiren, bu bayramı da hacda ifa ettikten sonra, Türkiye'ye dönme arzusu taşıyarak 3 aydan beri Arabistan'da bulunan 3 binden fazla vatandaşımız vardır. Bunlar, münferit kanallardan gitmişlerdir veya toplu olarak gitmişlerdir. Dolayısıyla, bunların sayısını bilebilmek mümkün değildir.

Bir başka konu: Orada, yüz binden fazla, çalışan işçimiz vardır. Arabistan'da bulundukları için -çalıştıkları işyerlerinden izin almak suretiyle- Hac ibadetine karışmış olanlar vardır. Ayrıca, münferit olarak, Avrupa'dan vize almak suretiyle, Türkiye'ye giriş çıkış yapmadan, doğrudan Cidde'ye ve Mekke'ye intikal eden vatandaşlarımız vardır.

MUSTAFA YILMAZ (Gaziantep) — Rabıta tarafından kaç kişi götürülmüş?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — İşte, kesin rakamın verilemeyişinin ve oradaki çalışmaların çok süratli yürütülememesinin sebeplerinin başında bunlar gelmektedir. Ama, buna rağmen, eldeki bütün imkânlar kullanılmak suretiyle, ilgili makamlarca gece gündüz bu çalışmaları süratlendirmek suretiyle, kamuoyuna sağlıklı bilgi verilmesi istenmiştir.

Orada bulunduğumuz süre içerisinde, bir taraftan hastaneleri ziyaret ederek, vatandaşlarımızın bu konuda olaya ışık tutacak, olayın izahına dair açıklamalarını dinledik. Çünkü, burada, olayın sabotaj olabileceği, ışıkların söndüğü, havalandırmanın çalışmadığı, bir iki gün evvel Mina'daki çadırların yandığı, orada birtakım patlayıcı maddelerin atıldığı tarzında, bizim basınımızda da yer alan birtakım iddialar var. Hadiseye tam bir vuzuh getirebilmek bakımından, bilgi vermek isteyen herkesi dinledik. Verilen bu bilgilerin ışığında, Suudî makamlarla yapacağımız görüşmelerin esaslarını tespit etmeye çalıştık. Aynı zamanda seyahat acentelerinin de bu noktada söyleyebilecekleri varsa, onları da tespit ettik ve orada bulunduğumuz süre içerisinde, konuyla alakasından dolayı Sağlık Bakanı, hadisenin Mekke'de cereyan etmesinden dolayı Mekke Emiri; Hac organizasyonundan sorumlu olması hasebiyle Hac ve Evkaf Bakanı; emniyet, asayiş, can ve mal güvenliğinden sorumlu olması hasebiyle de İçişleri Bakanıyla görüşme yaptık.

MUSTAFA YILMAZ (Gaziantep) — Rabıta'nın götürdüklerinden kaç kişi ölmüş?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi dinleyin de, bu Rabıta filan, o neyse, cevabınızı alırsınız.

İSMAİL DAYI (Balıkesir) — Dinleyelim, ayıp oluyor.

SEYİT AHMET DALKIRAN (Yozgat) — Önce bir dinleyelim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yani, Türkiye'yi ne zaman bu sloganlardan kurtaracağız? Yani, slogan toplumu olmaktan ne zaman kurtulacağız da, işin esasına ineceğiz?! Bakın, onu anlatmaya çalışıyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yani, Rabıta ile, sununla bununla alakası yoktur; Allah bin türlü belasını versin onun da bunun da... Türk vatandaşı olmak, bizim için en büyük şereftir.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Türk vatandaşı olmayı, bir başka devletin kralı olmaya tercih ederiz; bunu herkesin bilmesi lazım. Onun için hiç öyle Rabıta filan meselesi yok.

Şimdi, olayı teferruatıyla anlatıyorum ki, bu 55 milyon insan, bizler de bu insanların temsilcileri olarak, meseleyi, doğru baza oturtalım, yanlış istikametlere sevk etmeyelim. Onun için, bu konuda verilemeyecek hesabımız yoktur. Bu meseleyi burada nasıl konuştuysak; hadisede kusur var mıdır, yok mudur, bize izahat veren ilgili generale -hem de kapalı kapılar ardında değil- basın mensuplarımızın, Türk temsilcilerimizin, görevlilerimizin huzurunda, "Bu hadisede sizin kusurunuz vardır. Aldığınız tedbirler, bizi, beni tatmin etmemiştir" diye çok açık olarak söylemişizdir.

Evet, Suudî Arabistan, hadiseyi, bir kaza ve kader meselesi olarak görmüştür; ama, biz de kendilerine söylemişiz: "Biz millet olarak da, insan olarak da Allah'ın takdirine inanırız. Allah'ın hukuku ayrıdır, Allah'ın hesabı ayrıdır; ama, kul olarak sen ne tedbir aldın, onu bana söyle." Üslûbumu da değiştirmeden, cümleyi aynen söylüyorum: "Sen kul olarak, insan olarak, görevli olarak ne tedbir aldın, onu bana söyle" Verilen izahat beni tatmin etmedi ve ben de açık olarak kendilerine söyledim. Gayet açıktır.

Mal ve can güvenliğiyle ilgili tedbiri almak, devlet olmanın gereğidir. Orada meydana gelen hadiseden dolayı, Hükümetimizin, milletimizin, bizim bir kusurumuz yoktur; bir taksirimiz yoktur. Bunu burada açık olarak ifade ediyorum. Çünkü, bunu niye söylüyorum?.. Zaman olmuştur ki, meseleyi, o üzüntü içerisinde, biraz daha kaderci bir anlayışla değerlendirmeye, herkes Suudî Arabistan paralelinde göstermeye çalışmıştır. Biz birinin avukatlığını yapacaksak, bu milletin avukatlığını yaparız; başka hiç kimsenin avukatlığını yapmamıza da gerek de yoktur, lüzum da yoktur.(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Orada, şu an bizim 426 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Dolayısıyla, biz orada, bunun hukukunu aramaya geldiğimizi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına, Suudî Arabistan'dan, bu vatandaşlarımızın haklarını korumaya geldiğimizi, bu olayı vuzuha kavuşturmaya geldiğimizi de yine -kapalı kapılar ardında değil- diplomatik üslûbun da çok ötesinde, kendilerine açık ve seçik ifade etmişizdir.

Bu meselede Hükümet fevkalade kararlı davranmıştır. Çünkü, bu mesele bizim meselemiz, bu mesele millî meseledir. Onun için burada olağanüstü toplandık.

Orada vatandaşımızın hakkı zayi olacak; bizim ona tarafsız kalmamız, ona bigâne kalmamız, bizim devlet ve hükümet anlayışımızla bağdaşmaz. Ne gerekiyorsa, bunu o ciddiyetle orada söylemeye çalıştık. Zannediyorum, Meclis de bu ciddiyet içerisinde bu meseleyi ele alıyor. İnşallah, vatandaşımızın üzüntüsünü bir ölçüde, böylece hafifletmiş oluruz.

Oraya gidişimize sebep olan, acil iki konu vardı: Birincisi, vefat edenlerin durumudur. İkincisi, hac görevini yapmış, süratle Türkiye'ye dönme arzusu taşıyan, kardeşini, eşini orada kaybetmiş veya çok samimî arkadaşı gözünün önünde linç edilmiş o insanların bir an evvel Türkiye'ye dönme arzularını, vatan arzularını biz orada gördük ve bizatihi yaşadık. İlgili zevatla görüştüğümüz konuların başında, bu insanlarımızın bir an evvel Türkiye'ye dönmeleri gerektiği konusu gelmektedir. Eski usullere, eski yerleşik usullere itibar ederek, bu insanların hudut kapılarında bekletilmeleri gerekiyordu; bunları görüşmeye çalıştık.

Onun için, görüştüğümüz meselelerin özü, esası şudur: Sürem yarım saat olduğu için, teferruatını burada anlatmak lüzumunu duymuyorum. Kendilerinden 19 maddelik -benim imzamı taşıyan- talepte bulunduk; bunu basınımıza da intikal ettirdik.

Biz neleri istedik:

Bir an evvel bu insanların kimliklerinin tespit edilmesi lazım.

Kimlik tespitinde zorluk var. Hacca iştirak edenlerin sayılarının çokluğu sebebiyle, değişik kanallardan gitmeleri sebebiyle, ihramlı oluşları sebebiyle, kimliklerini kaybetmeleri sebebiyle.

Bir de, kimliklerin Latin harflerinden Arapça'ya çevrilişinde -yanlış okumalardan dolayı, yanlış anlamalardan dolayı- kimlik tespitlerinde hakikaten zorluk olmuştur. Arapça'da Sadiye, Şaziye, Şadiye hepsi aynı harflerle yazılıyor, oradaki kimlik tespiti yapan şahıs bunu nasıl okuduysa, bizim kayıtlarımıza

öyle geçmiştir. Sonradan bakmışız ki, bu hanımefendi çok şükür yaşıyor veya "öldü" dediğimiz bir başkası sağ çıkıyor, "sağ" denilen, ölü çıkıyor... Bu türlü zorluklar var.

Biz demişizdir ki, bu işin, bir an evvel vuzuha kavuşması lazım. Bu kadar devletin hacılarından, orada az ya da çok sayıda, hayatlarını kaybedenler olmuştur; ama, halen Suudilerin kurduğu komitede kimlik tespiti için çalışan -bizim talebimiz üzerine çalışan- sadece Türk görevliler vardır; başka bir devlete bu imkân da tanınmamıştır. 7 tane Türk memur, halen, gerek zatî eşyaların belirlenmesinde, alınmasında, bize verilmesinde; gerekse bu kimliği meçhul, milliyeti meçhul, gerekse kimliği belli olmakla beraber, iltibasa mahal veren bu durumların ortadan kaldırılabilmesi için, halen 7 tane memurumuz bu komitede görev yapıyor.

Biz bunları istedik; zatı eşyalarının bize verilmesini istedik. Bu olay sebebiyle bütün imkânlarını kaybetmiş olanların Türkiye'ye gönderilmelerini, karayoluyla gelmiş olup, ama bu hadise sebebiyle artık karayolundan dönme imkânı olmayanların Suudî Arabistan tarafından -kusur kendilerine ait olduğu için- Türkiye'ye gönderilmelerini istedik. Bunların hepsi orada yazıldı, söylendi. Nitekim, Sağlık Bakanımızın da gidişi ile beraber, hem buradan giden uçak, hem de oradan tahsis edilen uçakla, gerek bu hadise sebebiyle rahatsız olanlar, gerekse başka sebeplerle rahatsız olanlar Türkiye'ye getirilmeye çalışıldı.

Üzerinde durulan bir başka konu: Görevi bitmiş ve Türkiye'ye dönme arzusunda olanların, Arar hudut kapısında bekletilmeden gönderilmesidir. Uygulanan eski usul şudur: Kaçak işçi girişlerini önleyebilmek için, Suudî Arabistan, huduttan kaç kişi girdiyse, çıkışta da o kadar sayıyı istemektedir, o şahısları görmek istemektedir. 40 kişi girdiniz, 35 kişi kapıda bekliyorsunuz... O beş kişinin öldüğüne, ya da kaybolduğuna dair resmî bir belge ibraz etmeden, kafileler, Kerbala Çölünde, o zor şartlar altında, 60 derece sıcağın altında bekletilir.

Olağanüstü bir durum olduğu için, beklenmedik bir durum olduğu için ve bu belgelerin düzenlenmesi de zaman alacağı için, bizim hacılarımızın bekletilmemesi istenmiştir; süratle bunların Türkiye'ye gönderilmesi istenmiştir. Şu günkü tarih itibariyle hacılarımızın yüzde 90'ı Türkiye'ye gelmiştir. Gelemeyenler, bir bürokratik engelden değil, bir takvime bağlı olarak bunlar Suudî Arabistan'a gittikleri ve bir takvime bağlı olarak döneceklerinden, yollardaki konaklama imkânları, huduttaki konaklama imkânları da dikkate alınarak, belli bir takvime bağlı olarak henüz gelememişlerdir. Ay sonuna kadar orada, hac ibadeti sebebiyle gitmiş olup da, kalan hiçbir hacımız da olmayacaktır.

Uzun süre hudutta kafileler bekletiliyor, öldüğüne ya da kaybolduğuna dair resmî bir belge verilemediği takdirde, kişi başına 1 600 riyal para alınıyor; Türkiye'ye gönderilmelerini temin bakımından, işte, biz demişizdir ki; bu insanlarımız, bu olay sebebiyle üzerlerindeki menkul mallarını, parasını, pulunu da kaybettiği için, bu 1 600 riyali verme imkânı yok; Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak biz bunları tekeffül ediyoruz. Şirketlerimize bu bilgileri verdik; burada Seyahat Acentaları Birliğine bizatihi ben söyledim. Büyükelçimiz, hac sonrasına kadar orada görev yapmaya devam edecek. Deliller müessesesine de aynı şekilde söyledik; "şayet teminat mektubu isteyen olursa, biz devlet olarak bunu vermeye hazırız" dedik. Nitekim, şirketlerimizden ve şahıslarımızdan, kayıplarla ilgili teminat mektubu isteyen olursa, bu teminat mektupları verilmektedir. Burada şirket ismini zikretmeyi uygun bulmuyorum. Bulduğumuz bu çözümler sayesindedir ki, hacılarımızın yüzde 90'ı, kafilelerinde noksanlık olmasına rağmen, bugün, Türkiye gelmiş durumdadırlar.

Siyaseten bir boşluk meydana gelmemiştir. Bizden başka da -açık olarak ifade ediyorum- bakan düzeyinde hadiseyi takip eden bir başka devlet olmamıştır. Hadisenin hemen akabinde biz gittik, arkasından Sağlık Bakanımız gitti. Dolayısıyla, Türk vatandaşlarının şahsî haklarının korunması noktasında, ne yapılması gerekiyorsa onu yapmaya çalışacağımızı orada ifade ettik, halen de ifade etmeye çalışıyoruz. Bildiğiniz gibi, dün de Suudî Arabistan Hac ve Evkaf Bakanı, Kral adına Sayın Cumhurbaşkanına mesaj getirdi. Bu da, en üst düzeyde bu meselenin halen takip edilmekte olduğunun açık seçik delilidir.

Şimdi, bu hadiseler olduktan sonra, elbette birtakım beklentiler vardı. Siyasî parti liderlerimiz, bu hadise sebebiyle verdikleri demeçlerde, beyanlarda, Hükümetten neler bekliyorlar, bunları ifade etmişler, ilk beyanları, tabiî olarak normal olarak, bir, "geçmiş olsun" dileğidir; ondan sonra tarih itibariyle ajans haberlerine bakıyoruz:

"Bu felaketin nedenlerini meydana çıkarmak, Suudî Arabistan Hükümetinin bütün İslam âlemine karşı görevidir. Hükümet olayın peşini bırakmasın."

Olayın peşini bırakmış mıyız? Böyle bir tereddüt var mı?

"Bu felaketin nedenlerini ortaya çıkarmak, Suudî Arabistan Hükümetinin bütün İslam âlemine karşı görevidir." Yine benzer bir beyan...

"Türk Hükümeti tarafından dikkatle takip edilmeli ve olayın peşi bırakılmamalı." Bu da yine bir başka beyan. O tarihte ben Arabistan'dayım. Bu beyan 6.7.1990 tarihlidir; benim gidiş tarihim bundan evveldir. Onun için, bu

beyanlar yapıldığı zaman, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti oradadır, görevinin başındadır ve Başbakan vekili de Ankara'dadır.

Bir başka konu...

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Başbakan neredeydi?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başbakan da NATO toplantısında Türkiye'yi temsil ediyordu. Herhalde çok fazla tatil yapıldığı için, bu haberler, bu silsilei meratip biraz kayboldu gibi geliyor bana!..

"Bir an evvel, ölenlerin kesin sayısının ve kesin kimliklerinin bilinmesi lazımdır. Ayrıca, bu olayın nasıl meydana geldiğinin de halkımıza izah edilmesi gerekmektedir. Bu kadar çok vatandaşımızın hayatını kaybetmiş olmasını takipsiz bırakamayız." Yani, esas itibariyle bizden istenen nedir:

1. Kusurun kimde olduğunun orta yere çıkarılması isteniyordu.

Kusur, hukukî bir kavram olmasına rağmen; bir bilirkişilik meselesi, bir uzmanlık meselesi olmasına rağmen; orada ne gibi tedbirler alınabilirdi, bunlar ayrı bir inceleme konusu olmasına rağmen, bana verilen bilgilerden tatminkâr olmadığımızı, bu olayda kusurun o tarafa ait olduğunu, bizim vatandaşımızın bir kusurunun olmadığını ifade ettik. Muhalefet bizden bunu istiyordu...

2. Olayın takibinin yapılması isteniyordu.

"Olayın takibi yapılsın..."

Halen, dün akşama kadar, bugün sabaha kadar bu olayın takibini yapıyoruz. Bu olayın hemen birkaç gün içerisinde neticelenmesi de -demin söylediğim gibi- işçilerimiz sebebiyle, Umre'ye gidenler sebebiyle, münferit olarak gidenler sebebiyle, kimliklerdeki karışıklıklar sebebiyle mümkün olmayıp, bir süre daha bu çalışmaların yapılması gerekmektedir. Verilen rakamlar her halükârda belli tereddütleri ifade etmektedir. Takibini yapmaya devam ediyoruz.

3. Olayla ilgili açıklama yapılsın isteniyordu.

Alınan bilgiler ışığında, burada açıklama yapıldığı gibi, olayı takiben, oradaki bilgileri elde ettikten sonra, 9 Temmuz 1990'da döndüm; Hükümete bilgi verdim ve ayrıca basın toplantısı düzenleyerek kamuoyuna da bilgi vermeye çalıştık. Bunu takiben, milletin temsilcileri olması hasebiyle, demokrasinin gereği olması nedeniyle, bu meseleyi millî bir mesele olarak kabul ettiğimizden dolayı, hem Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, hem Mecliste grubu bulunan siyasî partilerimizin sayın liderlerine, hadisenin teferruatı ile ilgili bilgi vermeye çalıştık. Bu hadise sebebiyle doğru değerlendirme yapılabilmesi,

doğru kaynaktan bilgi alınabilmesi, varsa tereddütlerinin izale edilebilmesi bakımından, bu bilgiyi vermeyi zarurî bulduk. Demokrasinin gereği bu ise, bunu yaptık; millî mesele olmanın gereği bu ise, bunu yaptık. Kamuoyuna açıklansın isteniyorsa, hem kamuoyuna, hem de onların temsilcilerine açıklama yaptık. Yani, muhalefetin de bu hadisenin o üzüntülü günlerinde bizden istediği budur. Yani, ondan sonra mesele hangi mecraya dökülüyor? Onun münakaşası da herhalde burada yapılıyor, yapılacaktır.

Şu hadisede, mevcut şartlar içerisinde -bakınız, bunu ifade ederken, şunu bilhassa belirtmek istiyorum, altını çizerek söylüyorum, "mevcut şartlar içerisinde" diyorum- oranın şartları bilinmeden, bizim ne şartlar altında, ne surette hadiseyi takip ettiğimizi takdir etmek de fevkalade zordur, imkânsızı mümkün kılmaya çalışarak, gece gündüz demeden bu ıstırabın bir ölçüde dindirilebilmesi, üzüntülerin bir ölçüde hafifletilebilmesi bakımından, elimizden gelen gayreti gösterdiğimizi, göstermeye devam ettiğimizi burada ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

18. DÖNEM

BÖLÜM VI

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 43 arkadaşının, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle

Yasama Yılı : 4

Birleşim : 4

Tarih : 06 Eylül 1990

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara Milletvekili Sayın Eşref Erdem ve arkadaşlarının verdiği önerge üzerine, burada ileri sürülen iddialarla ilgili görüşlerimizi ifade etmek istiyorum.

Evvela böyle bir önergeyi verdikleri için teşekkür ederim. Sebebi de şudur: Unutulmuş bir kurum, bir genel müdürlük; burada kimler yaşar, niçin yaşar, ne kadar insan yaşar ve hangi sebeple insanlar bu sosyal hizmet kurumlarında yaşamak mecburiyetinde kalır... Bu konuya Yüce Meclisin alâkasını çektikleri için teşekkür ediyorum; ama, bir üzüntümü de ifade etmek isterim. Meclise bu konular getirilirken, evvela, burada iddia edilen hususların ne ölçüde gerçek olduğu konusunda o kurumlarda bir inceleme yapılsa ve ondan sonra buraya getirilseydi, herhalde, burada, daha müşahhas olaylar üzerinde, değerlendirmeye dayanan olaylar üzerinde konuşma fırsatını bulurduk. Ama, bu şekilde de olsa, kısaca, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün bugüne kadar yaptığı çalışmalar ve burada zikredilen iddiaları cevaplamak istiyoruz.

Önergenin birinci kısmında da belirtildiği gibi, 2828 sayılı Yasayla bu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kurulmuş, böylece, gerek bünyevî şartlardan, gerekse çevre şartlarından doğan sebeplerden dolayı devletin korunmasına ve gözetimine bırakılmış olan kişilerle ilgili hizmetler, sosyal hizmet politikaları, bu kurumca yürütülmektedir. Ama, başta da ifade ettiğim gibi, bugüne kadar, maalesef, bu kurumun ehemmiyeti toplumumuzca yeterince anlaşılamamış; sadece, bayramlarda, senede iki defa, üç defa, belli resmî zevatın ya da hayırsever çok az sayıda kişinin ziyaret ettiği kurumlar olmaktan öteye gidememiştir.

Belirtildiği gibi, Türkiye'de bugün 500 binden fazla, korunmaya muhtaç çocuk, bir o kadar da sakat vardır. Yine, korunmaya, Devletin himayesine muhtaç, sayısı halen tespit edilemeyen yaşlılarımız da vardır. İşte, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, kendisine bağlı 311 ünitede, korunmaya muhtaç çocuklarımıza, yavrularımıza, gençlerimize ve yaşlılarımıza hizmet vermeye çalışmaktadır.

Esasen, dünyadaki sosyal gelişmelere baktığımız zaman da, sosyal hizmet politikalarının biraz daha ehemmiyet kazandığı günlerde ve dönemlerde yaşadığımızı görüyoruz. Artık, sosyal devlet olmanın tabiî gereği olarak, sosyal hizmet politikalarının birinci sıraya geçmesi gerekir. Bugüne kadarki uygulamalarla, çok değişik safahattan geçilmiştir. Evvela, özel idarelerin bünyesinde olan bu kuruluşlar, 1982 yılında yapılan düzenleme ile bir genel müdürlük haline getirilmiş olup, bugün Başbakanlığa bağlı bir kuruluş durumundadır.

Sosyal hizmet politikalarında bugüne kadar uygulanan usul, korunmaya muhtaç kişilerin, çocukların kurumda bakımı esas alınmıştır. Halbuki, dünyadaki gelişmeler, bunun tam tersinedir; kurumda bakım yerine, ailede bakım; yani, kişinin, kendi evinde, kendi muhitinde bakımı tarzında bir değişiklik göstermektedir, işte bu düşünceden hareketle, belki bir birbuçuk seneden beri biz de bu politikaya uygun bir müesseseleşme yolundayız. Yani, korunmaya muhtaç çocuklarımızın sadece bir yatılı mektep havası, kışla havasındaki yatılı mektep görüntüsü veren binalarda yedirilip içirilmesinin, okula gönderilmesinin, istenilen maksadı hâsıl etmediği muhakkaktır. Yaptığımız çalışmalarla, buraların fizikî şartları epey düzelmiştir. Biz, bu kurumlarımızda yaptığımız her konuşmada -ister radyo-televizyon konuşmasında, ister açılışlarda- her zaman şunu söyledik: Vatandaşlarımız bizim yuvalarımızı, yurtlarımızı ziyaret ederlerse bundan fevkalade memnun oluruz. Çünkü, bu müesseseler her ne kadar devletin korumasında, himayesinde ise de, aynı zamanda, vatandaşlarımızın hamiyetperverliğine de tevdi edilmiştir. İnsanlarımız gelsinler, bu yuvalarımızı görsünler, denetlesinler, bu çocuklarımızdan sevgiyi, alakayı eksik etmesinler. Çünkü, bu müesseselerde hakikaten, devlet, kişi başına 1 milyon liraya varan aylık harcama yapmaktadır. Yani, bugün bu şartlarda, belki hiçbirimizin çocuğu böyle bir harcamaya muhatap değildir. Ama, buna rağmen, eksik olan, aile sıcaklığıdır, aile şefkatidir, baba otoritesidir...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Evvela araştırma açılsın; Meclis, denetimini yapsın...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, şimdi oraya geliyorum.

Dışarıdaki her dedikoduyu, böyle, Meclise getirmek yerine, evvela bir ön araştırma yapıp da, ortada bir ciddiyet varsa, ondan sonra buraya getirsek daha uygun olmaz mı diye düşünüyorum.

Sayın Genç, sizi temin ederim, Yüce Meclisi temin ederim, buraları, biz, politika yapılacak yerler olarak görmüyoruz. Şunu söylemek istiyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Elinde mahkeme kararı olan insanları, neden, sağa sola anketör olarak sürüyorsunuz?..

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi, dinlerseniz...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Neden sağa sola gönderiyorsunuz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, eğer arkadaşımız SHP adına konuşacaksa, cevabını...

BAŞKAN — Efendim, zabıtlara tescil ettik; beyefendi "mazur" olduğu için!..

KAMER GENÇ (Tunceli) — "Mazur" sensin. Sen aciz bir insansın, odundan farksız bir insansın. Sana haddini bildireceğim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, devam buyurun.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bizim söylemek istediğimiz şey şu: Bu yurt ve yuvalarda, ola ki bizim çocuklarımız da kalabilir, kalabilirdi, düşüncesi içerisinde, hiçbir politika yapmadan, hakikaten, bu insanların memlekete, millete faydalı, yasalarımızda ve Anayasamızda belirtilen ilkeler ve hedefler doğrultusunda yetiştirilmesi için gayret gösterilmektedir.

Bu yurt ve yuvalarımızda neler oluyor, neler bitiyor; bu çocuklar nasıl yaşıyorlar, nasıl eğitiliyorlar gibi hususların görülebilmesi için, hiç de Meclis araştırmasına gerek yok. Ne zaman isterseniz, sizleri, çocuklarımızla beraber bir kahvaltı yaparken, bir yemek yerken, bir sohbet ederken görmekten, hem biz hem de o çocuklarımız büyük mutluluk duyarız. Sizi davet ediyorum ve illa da araştırma vesilesiyle gidilmesi gerekmediğini ifade etmeye çalışıyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Niye Meclis araştırmasından korkuyorsunuz o halde?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bizim korkumuz yoktur, hiçbir şeyden korkmayız da, mühim olan, dedikoduların Meclis gündemine getirilmemesidir. Gazetelere bakarsanız... Gazeteler elbette kendi bilgileri nispetinde bunları yazarlar; böyle yazdıkları gibi, başka türlü de yazarlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Gazetelere intikal eden olaylar açıktır.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Aynı basın, Sosyal Hizmetler Kurumunda ne kadar güzel işlerin yapıldığını da yazıyor. Eğer onu delil kabul ediyorsanız, mukabilini de delil olarak kabul etmeniz gerekir. Onu söylemek istiyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Mahkeme kararlarını ne yapacaksınız? Orası politika yuvası mıdır? Niye politikacının birisini kurumun genel müdürlüğüne getirdiniz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Değerli milletvekilleri, buralar, hakikaten, politika yapılacak yerler değildir; politikanın yapılacağı kurumların dışında tutulması gereken yerlerdir. Bu anlayış içerisinde, buralarda barınan kişilerimizi, yaşlılarımızı, gencimizi, çocuğumuzu bu memleketin insanı kabul etmek suretiyle hizmet vermeye çalışıyoruz ve bugüne kadar da, hakikaten, fizikî şartlarında, eğitim şartlarında fevkalade önemli gelişmeler olmuştur.

Bakınız, 500 tane bilgisayar almışız; çocuklarımızın boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için pinpon masaları, satranç takımları temin etmişiz; spor salonları yapıyoruz; korolar kurmuşuz... Bunlar, hakikaten, çocuklarımız boş zamanlarında iyi şeylerle vakitlerini geçirsinler diye yapılmış hizmetlerdir.

Eğitim ve öğretimlerine yardımcı oluyoruz. Üniversite sınavlarını kazanabilmeleri bakımından kurslar açtık, test kitapları aldık. Sporda başarılı olanların hepsini belli yurtlarda toplamak suretiyle; hem bir taraftan eğitim ve öğretimlerine yardımcı olalım hem de, bunlar sporumuza kaynak teşkil etsin diye, başta Ankara olmak üzere, bazı yerlerimizi spor yurtları haline getirdik. Herhalde, bu önergeyi veren arkadaşlarımızın, yoğun işleri arasında bunların hiçbirisini görme imkânları olmadı?

Bakınız, hepimiz, belki ayın veya haftanın belli zamanlarında Esenboğa'dan Ankara'ya giriş-çıkış yapıyoruz. Oraya çok yakın mesafede "Saray Yetiştirme Yurdu" adında bir yurdumuz var; ama kimse buranın kapısını açıp da "Acaba buradaki çocuklar ne yapıyor?" diye, bir merak saikiyle olsa dahi, bunları görmek durumunda olmamıştır. Basında bu ve benzeri haberler çıktığı zaman, Mecliste bu çalışmaları takip eden arkadaşlarımızdan bazıları buna benzer soruları bana da sordular. Ben de kendilerine aynen şu cevabı verdim: Zamanını siz seçin, denetlemek istediğiniz yurdu da siz söyleyin -önceden haberli olup da bir başka görüntü verilmesin diye- ne zaman istiyorsanız, beraber, istediğiniz yurda gidelim.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Personel kıyımının sebeplerini söyler misiniz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bekleyin, geleceğiz; beklerseniz oraya da geleceğim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakika...

Sayın Genç, size, görüşmeleri engellemeyi itiyat haline getirdiğiniz için, İçtüzüğün tanıdığı yetkiye dayanarak, bir uyarma cezası veriyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Ben de savunma hakkımı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN — Devam buyurun Sayın Bakan.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Savunma hakkım var.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Elbette mahkeme kararları vardır. Biz mahkeme kararlarına saygılıyız; icraatımızda bir yanlışlık varsa mahkeme kararını uygularız ve gereğini de yapmaya çalışırız; ama, bu yurtların evveliyatı görülmeden, burada yaşayan insanların sıkıntıları tespit edilmeden bu yurtların başında sorumlu olanları alındıysa ya valinin isteği üzerine alınmıştır ya teftiş raporları üzerine alınmıştır ya kendi istekleri üzerine alınmıştır veya hizmetlerinden yeteri kadar istifade edilemediği için alınmıştır; biz, idareten takdir hakkımızı kullanmışızdır ve almışızdır. Bundan dolayı da, ne yasalara ne de mevzuatımıza aykırı herhangi bir uygulamamız söz konusu değildir. Varsa eğer, tabiatıyla bunun yasal yolları var... Zaten, müracaat ediyorlar... Biz de bunun gereğini yapmaya çalışırız.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Mahkemeler yanlış mı karar veriyor?

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Şırnak'a bayanları gönderdiniz...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Çiftçi, "Şırnak" diyorsunuz... Sizden bir arkadaşımız da geldi; -gazetelere beyanat veren bir arkadaşımız, şimdi kendisi burada yok- Genel Müdür, geldiğinde, kendisine izahat vermiştir; Türkiye'de ilk defa bir uygulama yapılıyor; bu gönderdiğimiz insanların önemli bir kısmı sosyal çalışmacıdır, sosyal hizmet uzmanıdır; yani, görevi uzmanlıktır. Kurum ve kuruluşlarımızda 25 bine yakın insan var; fakat, bunlarla ilgili hiçbir sosyal hizmet araştırması, sosyal çalışma yapılmamış. Bu insanların kurumlarımızdan beklentileri ne, hangi ailelerden geliyor; bunun kaynağına inilmeden, sadece, evrakları tamam olanlar bu kurumlara alınmış, ondan sonra da, yedirip, içirip, 18 yaşına gelinceye kadar bakmışız, ondan sonra da tekrar serbest bırakmışız.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Gidenler?

BAŞKAN — Sayın Çiftçi, lütfen...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir uzmanlığın gereği olarak bu araştırmalar Türkiye'de ilk defa yapılıyor. Bunların görevleri de uzmanlıktır.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Bayanlar?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir dakika... Bir taraftan, doğuda kaliteli memur yok, vesaire yok... Biz bu kaliteli memurlarımızla -siz öyle kabul ediyorsunuz- bir araştırma yaptırıyoruz. Araştırmayı üç günde bitirir döner; -geçici görevle gitmiş- on günde bitirir döner, gider...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Bayanlar?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sosyal hizmet uzmanı bu; bayan da olur, erkek de olur. Maaşı, erkek farklı, kadın farklı almıyor ki!.. Araştırmanın gereği ne ise o yapılıyor. Bu yapılmaya da devam edecektir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakika...

Sayın Çiftçi, sizi uyarıyorum.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Sayın Başkan, ne diyorsun sen?

BAŞKAN — Size bir uyarma cezası veriyorum.

Sayın Bakan; bazı sayın üyeler, görüldüğü gibi, karşılıklı, sualli cevaplı görüşmeyi âdet ve metot edinmişlerdir. Takdirinize müdahale saymayınız; Genel Kurulu muhatap alırsanız isabet olur.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Ben de, sizin tutumunuzu reddediyorum. Külhanbeyi misin, Başkan mısın? Yakışmıyor sana, yakışmıyor... Polis misin?.. Külhanbeyi gibi değil, Başkan gibi hareket et.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Orada, ceza verip Meclis yönetilmez...

BAŞKAN — Devam buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, biz burada, hakikaten, yasalarda öngörülen şekliyle, yasaların bu kuruma yüklediği mükellefiyetlerin gereği olarak, araştırmalar dahil olmak üzere, ne ise, bunları yapmaya çalışıyoruz. Bizim görevimiz, sadece bu yurt ve yuvalarda kalan çocukların iaşe ve ibatesini sağlamak değil. Eğer bütün görevimiz bundan ibaret olsa, o zaman, sadece 25 bin kişiye hizmet etmek durumunda kalırız. Halbuki, önergenin başlangıcında da belirtildiği gibi, 2828 sayılı Yasa ve bu yasa gereği korunmaya muhtaç 500 bin civarında çocuğumuzun olduğu ifade ediliyor. Geri kalana biz nasıl hizmet götüreceğiz,

bunların bizden beklentileri nedir, hangi tip hizmetleri yaparsak bunları mutlu kılarız? Yasanın gereğini nasıl yerine getiririz; bu araştırmalar yapılmadan konuşulacak her söz, yapılacak her icraat afakî olur. Nitekim, bununla ilgili olarak kurduğumuz birtakım müesseseler var. Özellikle, büyük şehirlerimizde, gecekondulaşmanın, çarpık şehirleşmenin olduğu, iç göç olayının yaşandığı yerlerde, aile danışma merkezleri kurduk. Birtakım anketleri uyguluyoruz orada. Hangi tip insanların, hangi tip ailelerin sorunları var, korunmaya muhtaç hale gelen çocuklar hangi ailelerden geliyor, bunların tespiti yapılıyor.

İkincisi, -televizyonda da gündeme geldi bunlar- şu veya bu sebeple evinden kaçan ve İstanbul, İzmir ve benzeri büyük şehirlerin şu veya bu köşesinde, barınacak herhangi bir yeri olmadan yaşamak mecburiyetinde kalan çocuklar var. Türkiye'de ilk defadır ki, biz, bunların aileleri bulununcaya kadar, aileleriyle olan irtibatları sağlanıncaya kadar, şayet aileleri yoksa, bizim kurumlarımızda koruma altına alınıncaya kadar bir misafir olarak kalabilecekleri yer temin etmeye çalıştık ve bu uygulama Türkiye'de de ilk defa yapılmaktadır.

Şimdi, bu iddiaların yazıldığı basında, aynı zamanda bunlar da yazıldı; ama, biz şimdi, meseleyi, sadece, 311 üniteden ibaret, 25 bin kişinin kaldığı yerlerde, şu tayin niye buraya çıktı, öbür tayin neden buraya çıktı tarzındaki dar bir çerçeveye getirir bırakırsak, o takdirde, bu işin içerisinden çıkılması mümkün değil. Kaldı ki, bizim kurumumuzda 10 bine yakın personel çalışıyor. 10 bine yakın personelin çalıştığı bir yerde, 300 tane tayinin yapılması kadar normal bir şey yoktur.

Bir başka şey daha var…

KAMER GENÇ (Tunceli) — Siyasî amaçlı tayin yapıyorsunuz.

ABDÜLBAKİ ALBAYRAK (İstanbul) — Belediyelere militan doldurdunuz be; sen ne konuşuyorsun?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Siyasî amaçlı tayin değil bunlar; siyasî amaçlı hiçbir tayin yapmamışızdır. Başta da söyledim...

BAŞKAN — Yerinizden müdahale etmeyin efendim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Biz hiç kimsenin siyasî kanaatini bilemeyiz. Hizmetin gereği ne ise, onu yaptık; yapmaya da devam ederiz. Bunda da hiç kimsenin tereddüttü olmasın. Çünkü, burada kalan insanlar, hakikaten, korunmaya muhtaç insanlardır. Benim çocuğum da olabilirdi, sizin çocuğunuz da olabilirdi. Burada siyaset yapmayız ve yaptırmayız da ama görevden aldığımız kişiler, görevin gereğini layıkı veçhile

yerine getirmiyorlarsa, o çocuklara gerekli ihtimamı göstermiyorsa, annelik yapmıyorsa, babalık yapmıyorsa, onu da sırf filanca zamanda tayin edildi diye o görevde tutmamız asla mümkün değildir. Bunu herkesin böyle bilmesi lazım.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Keşke öyle olsa Sayın Bakan...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, böyle mümkün değildir; ama, şimdi merak ettiğim bir husus var: Bu görevden aldıklarımız, hep sizin kapınızı çaldığına göre, acaba sizin partinizin militanları mı bunlar diye de merak ediyorum. Bir başka siyasî partimiz daha var; hiç o taraftan ses çıkmıyor, hep sizden geliyor. Acaba orada parti olarak bir kümeleşme mi yaptınız?

RIZA YILMAZ (Ankara) — Genel Müdür sizin militanınız mı?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Kaldı ki, biz meseleye öyle de bakmıyoruz. Bunlar, devletin memurudur, devletin yasalarına göre hizmet etmek mecburiyetleri vardır. Hizmetinden yararlanamıyorsak, bunların tayini yapılır. Ama, bir başka şey daha var: Geçen sene de, bu sene de uyguladığımız tasarruf genelgesi gereği dışarıdan adam atama yerine, açıktan adam atama yerine -başka yerlerde olduğu gibi, mahallî idarelerde olduğu gibi, açıktan adam atama, yandaş doldurma yerine- eğer bir yerde bir yoğunlaşma varsa, orada hizmetten fazla, hizmetin gereğinden fazla kişi varsa, onları başka yerlerde değerlendirmek noktasında bir tasarrufumuz olmuştur. Mesela, Uşak'ta ve Edirne'de iki tane huzurevi açıldı; ilk defa açılıyor. Dışarıdan adam atama yerine, en yakın merkezlerden, fazlalıkları buraya kaydırmaya çalıştık. Elbette, İzmir'den veya İstanbul'dan, başka en yakın merkezler nerede ise, bu personelin oradan temin edilmesi gerekiyor. Şimdi, biz İzmir'deki kişiyi Uşak'a tayin etmiş olmakla kıyım mı yapmış oluyoruz, bir siyasî tasarruf mu yapmış oluyoruz? Hizmetin gereği ne ise o yapılıyor. Kaldı ki, bunlar devlet memurudur; devletin dediği yerde çalışmak durumundadır. İşe girerken böyle girer.

Şimdi, 411 tane sosyal çalışanı var, 100 kişisi Ankara'da bulunuyor. Sosyal hizmet uzmanı 400 kişiden 100'ü burada Ankara'daki kurumlarımızda kaldığına göre, her dört kişiden biri burada demektir. Ama, Ankara'daki kurum ve kuruluşlarımızda kalanlar ise Türkiye'dekinin yirmide biridir. Yirmide biri Ankara'da kalıyor. Şimdi bu 100 kişinin ister araştırma sebebiyle, ister teftiş sebebiyle bir başka yere nakledilmiş olması halinde, burada yasalara aykırı herhangi bir usulsüzlük de söz konusu değildir; hizmetin gereği ne ise o yapılmaya çalışılıyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Var mı yok mu, bunu araştıralım.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi bir başka şeyi daha ifade etmek istiyorum. Burada, önergenin sonuna doğru, "Sözleşmeli personel çalıştırılıyor" deniyor. Bu önergenin, ne kadar araştırmaya dayanmadan, sadece dışarıdan söylenenlerle yazıldığı ortadadır. Bizim kurumumuzda sözleşmeli bir tek personel çalışmıyor, bir tek personel... Dolayısıyla, sözleşmeli personel çalıştırarak milyonlarca lira vermemiz de söz konusu değil. Bizim kurumlarımızda çalışanların hepsi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir; o kanun gereği, ne alması gerekiyorsa, onu alıyor; hiç kimseye bunun dışında bir ödeme yapmamız da esasen mümkün değil.

Diğer taraftan, Sosyal Hizmetler Genel Müdürü "Filanca maçı, falanca maçı takip için gitti" tarzında bir iddia var. Bunu ispat ederseniz, ben gereğini yapmaya hazırım. Bir tek şey söz konusu değildir. "Uçaklarla şuraya denetleme, buraya denetleme..." Bahsedilen, Keçiörenspor'dur. Keçiörensporun İstanbul'da, İzmir'de maçı yok. Bizim kurumlarımızın uçakla gidilip gelinebileceği yerler de bunlardır. Bir tek defa, genel müdür, uçakla bu maç için veya bir başka maç için gitmiş değildir. İki şey birbirine karıştırılıyor. Keçiören politikasıyla sosyal hizmetler politikası biraz birbirine karıştırılıyor, ondan dolayı da böyle yanlışlıklara düşülüveriyor.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Onu karıştıran, genel müdür.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Araştıralım...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir başka şeyi daha söyleyeyim: Bizim sosyal hizmet politikalarımızda noksanlık bulunduğu söyleniyor. En son uygulamanızı söyleyeyim size: Su paraları verilmedi diye kreşlerin, huzurevlerinin sularını kesti Ankara Belediyesi.

RIZA YILMAZ (Ankara) — Niye vermiyorsunuz paraları?..

HALİL ÇULHAOĞLU (İzmir) — Siz belediyelerin paralarını vermiyorsunuz.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bir dakika... Bir dakika...

BAŞKAN — Sayın Yılmaz...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Kesildi, kesildi... Kesmenize bir şey demiyorum; ama, bizim de kurum olarak, 2828 sayılı Yasa gereği, 2624 sayılı Yasa gereği, sizden alacağımız var, hem de fazlasıyla alacağımız var. Bir taraftan alacağımızı ödemiyorsunuz, öbür taraftan, burada kalan korunmaya muhtaç çocukların, yaşlıların sularını kesmeye çalışıyorsunuz... En azından, "takas" diye, hukukumuzda bir müessese var; alacak-borç takas edilir; alacağınız varsa, ondan sonra su kesilir...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Kesilmemişse, Bakanlıktan istifa eder misiniz?

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — İşte, bu da sizin sosyal hizmet politikanızın gereği ne ise, onun en güzel, en son misalidir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli milletvekilleri, açık olarak ifade ediyorum: Bu önergede yazılan hiçbir husus varit değildir; hepsi spekülasyondur; hepsi, bu kurumun müspet icraatlarının siyasî bir zemine kaydırılması, siyasî bir çekişme yapılması maksadına matuf iddialardan ibarettir.

Bu önerge, yerinde verilmemiştir; reddedilmesi gerekir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Cesaretin yok ki kabul edesin...

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şunu ifade etmek istiyorum: Bu önerge reddedilir; ama, bizim kurumlarımızı, SHP'li arkadaşlarımız, bütün Türk vatandaşları, herkes, ne zaman denetlemek istiyorsa, ne zaman onlarla beraber bulunmak istiyorsa, haber vermeden, ne zaman istiyorsanız, biz sizi orada görmekten, çocuklarımızla beraber sizi orada ağırlamaktan fevkalade memnun ve mutlu oluruz. Sizi bekliyoruz; bu önerge vesilesiyle değil; çünkü, burada biraz istismar kokuyor. Hakikaten, bu insanlara ilgi duyuyorsak, önerge vesilesiyle değil, önergeden sonra da gelirsiniz, onların hatırlarını sorarsınız; ne yapıyorlar, ne ediyorlar, ne gibi beklentileri var; devlet ne hizmet veriyor, neler yapmaya çalışıyor, gözlerinizle görürsünüz. O takdirde, inanıyorum ki, benim burada söylediklerimin ne kadar haklı olduğuna inanacaksınız.

Hepinize saygılar sunuyorum.(ANAP sıralarından alkışlar)

18. DÖNEM

BÖLÜM VII

SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, fitre, zekât, kurban derisi ve bağırsakların toplanmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına başarılı olamadıkları iddiasına ilişkin sorusu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 22
Tarih : 16 Şubat 1988

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; soru konusu olan fitre ve zekât ile kurban derilerinin toplanması, 14 Haziran 1986 tarihinden evvel Türk Hava Kurumu şubelerince yapılmaktaydı; bu kanunun çıkışını takiben, sosyal dayanışma vakıflarınca toplanmaktadır. Yalnız, bu toplama sırasında, yine eskiden olduğu gibi mülkî amirler, Türk Hava Kurumu şubeleriyle de işbirliği yaparak bu toplama işini birlikte yapmaktadırlar.

Bizim kayıtlarımıza göre kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, 1986 yılında 10 milyar 519 milyon Türk Liralık -parasal olarak- bir bağış elde edilmiştir. 1987 yılında ise, 16 milyar 42 milyon Türk Liralık bir toplama elde edilmiştir. Dolayısıyla, bize intikal eden kayıtlara göre, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar, artışlar yüzde 50'nin üzerindedir. Dolayısıyla iddianın doğru olmadığı kanaatindeyiz; ancak, mülkî amirlerin bu konuda daha fazla hassasiyet göstermesi ve vakıflar kanalıyla bu toplama işlemlerinin daha büyük bir ciddiyetle yürütülmesi noktasında gerekli ikazlar ve yazışmalar da yapılmıştır.

Yalnız, Türk Hava Kurumunun topladığı dönemle şimdiki dönem arasındaki fark şuradadır: Daha evvelden, bu toplama işi bir yerde mecburî haldeydi, şimdi vatandaşın gönüllü bağışları şeklinde tecelli etmektedir. Vakfın amaçları vatandaşa daha iyi anlatıldığı süre içerisinde, giderek bu bağışların artacağı kanaatindeyiz.

Bilgilerinize saygıyla arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu ***: İzmir Milletvekili Türkân Akyol'un, günlük bir gazetenin 29.1.1988 tarihli nüshasında yer alan Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile ilgili bir yazıya konu edilen olaya ilişkin Başbakandan sorusu münasebetiyle***

Yasama Yılı : 2

Birleşim : 62

Tarih : 22 Şubat 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; sözlerime, Sayın Akyol'a teşekkür ederek başlamak istiyorum. İki sebepten teşekkür ediyorum. Birincisi, böylesine hassas bir konuda kullandığı üsluptan dolayı; ikincisi ise, yine bu konuda düşüncelerimizi bu kürsüden açıklama fırsatı verdiği için.

Esasen, ben, ismimin geçtiği o günlerde, gündem dışı söz alarak kanaatimi açıklamak istiyordum; ancak, Sayın Akyol'un sözlü soru önergesi verdiğini anlayınca, cevaben konuşmayı tercih ettim.

Sayın milletvekilleri, biz, bu topraklar üzerinde yaşayan 55 milyon Türk vatandaşız. Partilerimiz, siyasî ya da dinî görüşlerimiz farklı da olsa, tasada ve kıvançta bir olan, ortak bir bütünüz ve yine ayrı düşüncelerin sahibi de olsak, aynı bayrağın gölgesinde yaşıyoruz. Türkiye'mizin bugünkü seviyesine ulaşmasında, ortak katkıda bulunmanın gururunu da hep beraber yaşadık ve yaşayacağız.

Soruya konu olan vatandaşlarımız, Türklüğün özelliklerini, özellikle folklorunu, halk müziğini, halk edebiyatını, ozanlık geleneğini, Türk'e has misafirperverliğin en güzel örneklerini yaşayan ve yaşatan Türk kardeşlerimizdir. Şahsen ve parti olarak meseleye hep böyle baktık, böyle bakıyoruz. Hizmette ayırım yapmadık, yapmayız. Bize göre ve bana göre, insanlara sevgi ve saygı duymamız için Türk vatandaşı olması yeterli ve kâfidir.

Sayın milletvekilleri, sizleri tenzih ederek ifade ediyorum ki, o yazının çıktığı gün itibariyle ifade ediyorum, o günler hatırlanırsa, devlette görev yapanlarla ilgili birtakım raporların gazetelerde yer aldığı günlerdi. Türkiye'nin gündemi hassas meselelerle doldurulmak istenmiştir. Devlette görev yapmış ya

da yapmakta olanlar, birtakım iddialarla karşı karşıya kalmıştır, ithamlar sekiz sütun üzerinden veriliyor, cevap ve savunma hakkı, iki satırla geçiştiriliyor.

Şimdi açık olarak ifade ediyorum: Ben, ne Bakanlığımda, ne de bir başka yerde, asla vuku bulmamış, yazılan şekliyle, yazılan konuda ve yazıldığı üslupla hiçbir hususun görüşülmediğini burada açık olarak ifade ediyorum. Yine, kesinlikle ifade ediyorum ki, bu şekilde bir olay ve küfürleşme olmamıştır.

Bu yazının çıktığı tarihten birkaç gün sonra, Yerköy İlçesinde partinin ilçe kongresi yapılacaktı; seçimlerde bizimle beraber olmamış, esasen mütegallibe bir aile olan, kendisi bizde gözüken, kardeşlerinin ve yakınlarının önemli bir kısmı bir başka partimizde;(Oğlu ve kendisi de şimdi MÇP'dedir) MÇP'de görev yapan, yani hangi parti kurulursa -SHP dışında- bu partide görev yapmaya çalışan bir arkadaşımızın delege yazılmaması meselesi üzerine, aradan on onbeş gün geçtikten sonra, bu meseleyi bir itham vesilesi olarak kullanmak istemiştir. Olayın en yakın şahitleri de, o gün benimle beraber olan ve bu çatı altında aynen sizler gibi şerefle görev yapan iki milletvekili arkadaşımızdır; yaptıkları açıklamalarla, aynı iddiaları kesinlikle reddetmişlerdir. Ben de zaten, olayın tafsilatını, aynı gün, bir açıklama yaparak izah ettim. Ancak, yukarıda da belirttiğim gibi, iddia, büyük haber olarak verildi; savunma ve cevabımız, bazı gazetelerde iki satırla geçiştirildi.

Dahlimiz olmamasına rağmen, hiçbir Türk vatandaşımızın incinmesine gönlümüz razı olmaz. Bu vatandaşlarımızın da, herkes gibi, bizden sevgi, saygı ve hizmetten başka bir davranış beklememelerini rica ediyor, durumu saygıyla takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Vakıflar Bankasının Karabük ve Safranbolu şubelerince köy muhtarlarına 28.11.1987 Cumartesi günü camilere ve köylere yardım adı altında ödemelerde bulunulduğu iddiasına ilişkin sorusu münasebetiyle

Yasama Yılı : 2

Birleşim : 62

Tarih : 22 Şubat 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat)— Sayın Başkan, sayın, milletvekilleri; Sayın Altıner'in sözlü soru önergesi üzerinde, aşağıdaki bilgileri arz ediyorum:

1- Vakıflar Bankası, kamuya, aksatılmadan hizmet vermeyi prensip edinen bir bankamızdır. Bu düşünceden hareketle, 28.11.1987 günü, Karabük Şubesini açmıştır.

2- 14.2.1975 tarih ve 15149 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Camilerini Yaptıracak Köylere Yapılacak Malzeme ve Yardım Fonu Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi hükmü gereğince, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Karabük İlçesine bağlı Burunsuz, Güney, Belen ve Ödemiş köy muhtarlarına 150'şer bin lira; Demirciler, Satuk, Davutlar ve Arıcak köylerine ise 300'er bin lira olmak üzere, toplam 1 800 000 lira; Safranbolu İlçesine bağlı Davutobası ve Çavuşlar köyü muhtarlarına 150'şer bin lira, Bostanbükü, Çatak ve Hacılarobası köylerine ise 300'er bin lira olmak üzere toplam 1 200 000 liralık cami yardımı tahsisi yapmış olup; Vakıflar Bankasının Safranbolu'da şubesi olmadığından, Vakıflar Genel Müdürlüğünün verdiği ödeme talimatları doğrultusunda, Karabük Şubesince, adı geçen köy muhtarlarına ödemede bulunulmuştur.

3- Anılan yönetmeliğin 19 uncu maddesinde, "Yönetmelik gereğince yapılan yardımların yerlerine sarf edilip edilmediği, ilgili valilik veya kaymakamlıklarca denetlenir" hükmü yer almaktadır. Bu itibarla, yardım yapılan köy muhtarlarının adları ve yardım miktarları ilgili kaymakamlıklara bildirilerek yapılan yardımın denetlenmesi istenilmiştir.

4- Köy ihtiyar heyetlerine yapılan cami yardımı, cami inşaat veya onarımından başka maksatla harcanamayacağından, köy odası için harcama yapılamayacaktır.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapılan cami yardımları müracaatlarının fazla olması, bütçe ödeneğinin sınırlı olması sebebiyle, istek miktarı kadar cami yardımı yapılamamakta olup, sadece cami yapımı veya onarımını teşvik amacıyla yardım yapıldığından; tamamlananları mülkî amirliklerince bilinebilmektedir.

5- Köy ihtiyar heyetlerine, Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılan cami yardımları, yukarıda sözü edilen yönetmelik hükümleri gereği, fon harcamaları içerisinde "Köy Camilerine Yapılan Yardım" adı altında muhasebeleştirilmektedir.

Fon harcamaları, cami yardımları, Sayıştay Başkanlığı denetimine tabidir.

Saygıyla arz ederim.

Konu : Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Zonguldak Taşkömürü İşletmesine Yozgat ilinden getirilen işsizlerin yerleştirildiği ve Karabük Demir-Çelik Fabrikalarına işçi alımından vazgeçildiği iddialarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü sorusu ve Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in cevabı

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 40
Tarih : 30 Kasım 1989

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 137 gün, belli adlı mahallî bir gazetenin gerçek olmayan bir iddiasına dayanarak bu önergeyi vermiş bulunuyor. Aslında, bu iddia hiçbir ciddî temele dayanmamaktadır.

Esas itibariyle, bu iddiadan sonra, "Acaba, 43 bine yakın insanın çalıştığı Zonguldak'ta kaç tane Yozgatlı çalışıyor?" diye ben de merak ettim. Bana verilen bilgiye göre, bu 43 bin kişi içerisinde 13 tane Yozgatlı çalışıyormuş; onlar da, nasıl girdilerse, muhtelif tarihlerde işe girmişler, ama, her halükarda...

GÜRCAN ERSİN (Kırklareli) — İki tane Bakan var.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, benim dönemimde değil, uzun zamandan beri çalışıyorlarmış.

Tabiî, Türkiye Taşkömürü Kurumunda, 71 vilayetimizden gelen insanlar çalışıyor ve bundan dolayıdır ki, siyasette, bir yerli-yabancı çekişmesi, Zonguldak'ta devamlı gündeme gelir. Herhalde, bu soru önergesi de, bu çekişmeyi esas alan, biraz da politik mülahazayla verilmiş bir önerge.

Şimdi, ikinci soruda, "Zonguldak ilinde işsizlerin mevcut olduğu dolayısıyla, o yörede yaşayan insanlara öncelik verilmesinin gerekip, gerekmediği" yolunda bir iddia var. Bu sene yapılan bin kişiye yakın işçi alımında, işçilerin aşağı yukarı tamamının, özellikle Zonguldak İli ve merkez ilçeye bağlı köylerden alındığı görülür. Dolayısıyla, Zonguldak'ta yaşayan ve Zonguldak İlinin yerlisi olarak ifade edebileceğim kişilere, bugüne kadar hiçbir iktidar döneminde bu kadar öncelik verilmemiştir. Bu hususu da burada ifade etmek istiyorum.

Üçüncü olarak, demir-çelik fabrikalarına 73 kişilik işçi alımıyla ilgili bir soru var. Burada da, sadece 73 kişi değil, daha sonraki dönemlerde de, yasalara uygun olarak işçi alımları yapılmıştır. Şimdi, buraya giren insanların nereden geldiği önemli değildir. Çünkü, ister Ereğli, ister Karabük Demir-Çelik Fabrikaları olsun, Türkiye'de, aşağı yukarı, tek olan kuruluşlardır ve bunlar yalnız Zonguldaklının değil, bütün Türk vatandaşlarının müşterek malıdır. Bunda, en az Sayın Şinasi Altıner ve onun temsil ettiği vilayet kadar, başka vilayetlerin de hakkı vardır; çünkü devletin imkânlarıyla yapılmıştır. Ben, bu işçi alımlarında bir usulsüzlük, yanlışlık veya kanuna, nizama aykırılık varsa, o gündeme gelsin diye arzu ederdim. Aksi halde, Yozgatlı olmak bir suç değildir, bununla da iftihar ederim.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu **: *Zonguldak Milletvekili Şinasi Altıner'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde görevli bir genel müdür yardımcısı ile bir müdür muavininin sözleşmelerinin feshedilmesinin nedenine ilişkin sorusu münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *3***

Birleşim **: *43***

Tarih **: *07 Aralık 1989***

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Zonguldak Milletvekili Sayın Şinasi Altıner'in, Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde çalışan ve zikredilen genel müdür muavini ve daire başkanıyla ilgili sorduğu soruya verebileceğimiz cevap şudur: Bu kişiler, görülen lüzum üzerine ve hizmetlerinden yeterince istifade edilemediği için görevlerinden alınmışlardır. Kendilerine kanunî süre içerisinde -bir ay evvelden- sözleşmenin yenilenmeyeceği bildirildiği takdirde, bu süre sonunda otomatik olarak sözleşmeleri feshedilmiş olur. Şayet, bir ay evvel bu karar alınmazsa, yine otomatik olarak sözleşmeleri bir yıl daha devam eder. Bu konuda kendilerinin de bilgileri vardır.

Yapılan işlemlerde kanuna, hukuka aykırı herhangi bir durum yoktur, olsaydı, zaten yargı yoluna başvurulurdu. Bu yola da gidilmediğine göre, işlem, yasalara uygun olarak yapılmıştır.

Arz ederim. Teşekkür ederim.

20. DÖNEM

(25 ARALIK 1995 - 18 NİSAN 1999)

20. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

20. Dönem TBMM Genel Kurulunda Ant İçerken

Konu : Yeni yasama dönemi çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 10
Tarih : 07 Şubat 1996

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yeni yasama döneminin, milletimize, devletimize ve demokrasimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Biraz evvel bu kürsüden de ifade edildiği gibi, Türkiye, dışarıda ve içeride çok sayıda sorunla karşı karşıyadır. Dış politikada sorunlarımız giderek ağırlaşmakta, içeride, terör "bitti - bitecek" denilmiş olmasına rağmen, halen, Meclisimizin gündeminde bile birinci sırayı işgal eder boyutta varlığını sürdürüyor. Ekonomik sıkıntılar, toplumun bütün kesimlerinin içerisinde yaşadığı bir darboğaz olmaya devam ediyor.

Bu ve benzeri sorunlar, elbette, çözümü bu müesseseden beklemektedir. Milletimiz, 20 nci Dönem Parlamentosundan çok şey beklemektedir; ancak, 20 nci Dönem çalışmaları başlarken Türk siyasetinin önündeki temel mesele, siyasetin, siyasetçilerin ve siyasî kurumların giderek itibar ve güven kaybetmiş olmasıdır. O halde, yeni yasama dönemine girerken, bu kurumun ve bu çatı altında görev yapacak olan bizlerin, en evvel, bu itibarı ve bu güveni yeni baştan kazanmış olması lazım gelir diye düşünüyorum. Şayet bu güven yeni baştan kazanılamazsa, siyasetçiye ve siyasî kurumlara karşı vatandaşın güvensizliği devam ederse, başta hükümet kurma meselesi olmak üzere, önümüzdeki dönemde çok sıkıntılı günler yaşayacağımız da bugünden gözükmektedir.

Esasen, bunca sorunlara rağmen, siyasetteki dağınıklık ve hükümet kurmadaki zorluk, bu güven bunalımının tabiî sonucudur. O halde, bu kuruma ve tümüyle siyasî kurumlara, siyasetçilere itibar kazandırmanın, güveni yeni baştan temin etmenin yolu, evvela teker teker parlamenterler olarak bize düşmektedir. Müzakere usulümüz ve müzakere üslubumuz başta olmak üzere, gerek bu çatı altında yaptığımız, yapacağımız faaliyetler gerekse bu çatının, bu kurumun dışındaki ferdî hareketlerimizin ve davranışlarımızın, vatandaş tarafından çok yakından takip edildiği muhakkaktır. Onun için, hemen herkesin hem burada hem de dışarıda, hal ve hareketlerine, davranışlarına

dikkat etmesinde, toplumdan özür dileyebileceği yanlışlar yapmamasında sayısız faydaları olduğu muhakkaktır. Bundan çok daha önemlisi ya da en az bunun kadar önemli olanı, bu çatı altında yapacağımız faaliyetlerdir.

Bakınız, son beş yıldan beri siyaset yapan insanlar olarak, bu ülkenin aydınları olarak bazı kavramları devamlı telaffuz ediyoruz; "değişim" diyoruz, "yeniden yapılanma" diyoruz, "özelleştirme" diyoruz, verimlilikten bahsediyoruz. Eğer, bu kavramlar Türkiye için lüzumluysa, en evvel bu müesseseden başlamakta fayda vardır; çünkü değişim ve yeniden yapılanma, evvela Türkiye Büyük Millet Meclisinden başlamalıdır.

Şu an uygulanmakta olan İçtüzüğün, âdeta, milattan önce çıkarılmış bir İçtüzük olduğunu söylersek çok fazla şey mübalağa etmiş olmayız. Her yasama döneminin başında bu İçtüzükten şikâyet ediyoruz, hatta geçen dönem, üç ay içerisinde bu işin bitirileceği söylendiği halde, aradan geçen zamanda İçtüzükle ilgili çok fazla bir şey yapılamadığı ortadadır ve bu İçtüzüğe dayalı çalışmayı sürdürdüğümüz müddetçe de, bu kurumdaki yıpranmayı önlemek fevkalade zordur. O sebeple, "yeniden yapılanma" denildiği zaman, en evvel, İçtüzükten başlamak üzere, çağdaş bir içtüzüğün yapılmasına ve bu kurumun işleyişinde bazı kolaylıkların, vatandaşa güven veren, seçtiklerinin ne yaptığı hususunda daha fazla bilgilenmesine imkân verecek bir değişikliğe süratle ihtiyaç vardır.

Arz edeceğim bir başka husus, bütün partilerimizin seçim beyannamelerinde var olan özelleştirmedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, 2 dakika rica ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Türkiye Büyük Millet Meclisi, personel sayısına, yaptığı hizmetlerin çeşidine bakarsanız, özelleştirmenin aksine, Türkiye'nin en büyük KİT'i olma yolunda süratle ilerliyor. Çift meclisli olarak çalışıldığı zamanlarda 600 personel varken, bugün, bir rivayete göre 3 800, bir rivayete göre 5 500 personel var. Yani, bu, şu demektir: Asgarîsini kabul ederseniz, bir milletvekiline 7 personel, eğer 5 500 rakamı doğruysa, o takdirde de, 10 personel düşmektedir ve bu Meclisin, devlete, millete günlük maliyeti, çalışsa da çalışmasa da, iş yapsa da yapmasa da, 13 milyar liradan aşağı değildir. O halde, bir verimsizliğinde söz konusu olduğu ortadadır. Meclisi, verimli hale getirmekte ve giderek KİT'leşen bir kurum olmaktan çıkarmakta fayda vardır.

Arz edeceğim bir başka husus da şudur: Maalesef, geçtiğimiz dönemlerde bu Meclis, çoğu zaman başbakanların emrinde, hükümetlerin emrinde, sadece

tasvip eden, tasdik eden bir meclis görüntüsü vermiştir, bu da bu kurumu ikinci plana itmiştir; Hükümet her zaman birinci planda, Parlamento ikinci planda kalmıştır. Dış politika gibi terör gibi temel insan hakları gibi toplumumuzun üzerinde genel mutabakat halinde olduğu temel konularda, 20 nci Dönem Parlamentosu olarak hükümetlerin emrinde değil, hiç olmazsa, bu konularda Meclisin emrinde bir hükümet anlayışına, siyaset anlayışına doğru bir rota değişikliğinde fayda vardır ve Millet Meclisi en son bilgi verilen, milletvekili de en son bilgi sahibi olan kişiler ve kurumlar olmaktan çıkarılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Bağlayınız...

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Öyle zannediyorum ki, yakında çıkarılacak olan Meclis albümünün altında yazdığımız sıfatlar ve unvanlarımız bilgiye, kaliteye, tecrübeye karine teşkil ediyorsa, hiç olmazsa, daha öncekilerden farklı bir Meclis tablosunu ortaya koymakta fayda olduğu kanaatini taşıyor, bu düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konu : Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli'nin, otomobil satışlarında uygulanmakta olan yüksek vergilere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 33
Tarih : 04 Nisan 1996

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara)—Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bursa Milletvekili Sayın Ali Rahmi Beyreli Beyin, biraz evvel, otomotiv sektörüyle ilgili olarak gündeme getirdiği konuyla ilgili heyetinize bilgi arz etmek istiyorum.

Bilindiği üzere, Avrupa Birliğiyle sağlanan Gümrük Birliği, 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Gümrük birliğinin gereği olarak Avrupa Birliği ülkelerinden yapılan ithalatta Gümrük Vergisi ve eş etkili diğer malî yükler kaldırılmış, üçüncü ülkelerden yapılan ithalatta ise ortak gümrük tarifesinin uygulanmasına başlanılmıştır. Bu nedenle ortaya çıkan vergi kayıplarının bir bölümünün telafisi amacıyla 1 Ocak 1996 tarihinden geçerli olmak üzere, bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Otomobil üzerinden, hâlihazırda, Katma Değer Vergisi, Ek Taşıt Alım Vergisi, Taşıt Alım Vergisi, Çevre Fonu ve Motorlu Taşıtlar Vergisi adı altında vergiler alınmaktadır. Bu vergilerden Motorlu Taşıtlar Vergisi haricindekiler, araçların ithalinde veya ilk iktisabında alınmaktadır.

Gümrük birliği dolayısıyla Avrupa Birliği ülkelerinden yapılan ithalatta, 1 Ocak 1996 tarihine kadar alınmakta olan Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu kaldırılmıştır. Kaldırılan bu malî yüklerle ilgili kayıpların bir bölümünün karşılanması amacıyla, sektör temsilcileriyle yapılan görüşmeler sonucunda varılan mutabakat çerçevesinde, Katma Değer Vergisi ve Ek Taşıt Alım Vergisinde nispetler, 1 Ocak 1996 tarihinden geçerli olmak üzere, yeniden belirlenmiştir. Bu belirlemeler çerçevesinde, motor silindir hacminin büyüklüğüne ya da küçüklüğüne göre, Katma Değer. Vergisi oranları ile Ek Taşıt Alım Vergisi oranları bir ölçüde yükseltilmiştir. Bu düzenlemeler, sadece

binek otomobillerine ilişkindir. Özel Tüketim Vergisinin yürürlüğe girmesiyle birlikte, otomobillerin ilk iktisabı ve ithalinden alınmakta olan Katma Değer Vergisi haricindeki diğer vergi ve fonlar ile lüks uygulaması kaldırılacaktır.

Bilgilerinize saygıyla arz ederim.

Konu : Karabük Milletvekili Erol Karan'ın, Orman Ürünleri Sanayi Kurumuna ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 49
Tarih : 08 Mayıs 1996

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ORÜS (Orman Ürünleri Sanayii Anonim Şirketi) ile ilgili olarak, biraz evvel, burada dile getirilen gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere huzurlarınızdayım.

Bilindiği gibi, ORÜS, 1940'lı yıllarda devletleştirilen özel sektör orman sanayii işletmelerinin tek çatı altında toplanması amacıyla, 5 Ocak 1970 tarihinde, Orman Bakanlığı tarafından kurulmuş, 22 Ekim 1983 tarihinde de, kamu iktisadî devlet teşekkülü haline gelmiştir. Bilahare, 20.5.1992 tarihinde, çıkarılan bir Bakanlar Kurulu kararıyla, özelleştirme kapsamına alınarak, Kamu Ortaklığı İdaresine devredilmiştir ve halen, bu kuruluş, özelleştirme kapsamı içerisindedir.

Özelleştirme nedenleri: Evvela, ORÜS'ün piyasadaki pazar payı, özel sektörün son yıllardaki hızlı yatırımlarıyla, yüzde 15'ler düzeyine düşmüş olup, bu oran giderek azalmaktadır; dolayısıyla, şirketin, piyasa içinden kendine bir yer bulması, her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Bunlara ilaveten, aşırı istihdam, yüksek işçilik maliyetleri, geri teknoloji ve buna bağlı olarak maliyetlerin yüksek olması, özel sektörün yeni teknolojiye uygun yatırımlarını hızla gerçekleştirmesi, özel sektörün serbest piyasa şartlarına daha kolay adapte olması ve daha rahat hareket etmesi, özelleştirmenin gerçekleştirilmesi durumunda önemli gider tasarrufunun sağlanacak olması ve daha başka nedenlerle bu kuruluşun özelleştirilmesine karar verilmiştir. Bunun sonucu olarak, ilk defa Antalya, Ardeşen, Bafra ve Düzce işletmelerinin pazarlık usulüyle satılabilmesi için, Ağustos 1993'te ihale açılmış; ancak, pazarlık görüşmeleri sonucunda verilen teklifler yetersiz bulunarak, açılan ihale iptal edilmiştir.

İkinci defa, Nisan 1994'te ORÜS Anonim Şirketi hisselerinin blok olarak satışı için ihale açılmış; ancak, teklif alınamamıştır.

Üçüncü olarak ise, Haziran 1994'te 23 işletme ve ORÜS isim hakkı için ihale açılmış ve Pazarköy işletmeleri haricinde kalan 22 işletmeye, toplam 59 adet teklif alınmıştır; bu tekliflerin 16'sı işletmelerin çalışanları tarafından verilmiştir. İhale aşamasında, özelleştirme mevzuatının, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle, satış görüşmelerine başlanamamış ve gerekli mevzuatın kısa sürede istihsal edilememesi nedeniyle, açılan ihale iptal edilmiştir.

Son olarak, Ekim 1995'te ilana çıkarılarak, ORÜS Anonim Şirketi isim hakkıyla, 23 işletmenin varlık bazında, açık pazarlık yöntemiyle satışı için ihale açılmıştır. Basına ve kamuoyuna açık olarak gerçekleştirilen ihale sonucu, 23 işletmeye, toplam 57 adet teklif gelmiştir. Bu teklif sahipleriyle ikinci tur görüşme yapılmış ve 9 işletmenin satışı uygun bulunarak, 6 adedi Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından, 3 adedi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından onaylanmıştır. Satışı onaylanan bu 9 işletmeden 8 adedinin sözleşmesi imzalanarak, 5-29 Şubat 1996 tarihleri arasında devir işlemleri tamamlanmıştır. Bu işletmeler, Antalya, Ayancık, Bafra, Devrek, Düzce, Vezirköprü, Ulupınar ve Pazarköy işletmeleridir. Satışı onaylanmış olmakla birlikte, Ardanuç işletmesinin üzerinde bulunduğu arazilerin, Orman Genel Müdürlüğü tarafından ORÜS'e devredilememesi nedeniyle, özelleştirme işlemi tamamlanamamıştır.

Özelleştirilen işletmeler, yapılan değer tespit çalışmaları sonucunda bulunan değerlerin üzerinde oluşan fiyatlarla satılmıştır. Sadece Ayancık İşletmesini alan şirket, yöredeki kooperatifler, esnaf birlikleri, sendika, çalışanlar ve yöre müteşebbislerinden oluştuğu için, işletme, değerinin biraz altında satılmıştır.

Özelleştirilen 8 işletmede, toplam 1 109 işçi, 244 memur ve sözleşmeli personel çalışmaktayken, memur ve sözleşmeli personel başka kurum ve kuruluşlara nakledilmiş, işçilerin mağduriyetlerini önlemek amacıyla, işletmelere, üç yıl çalıştırma şartı getirilmiş ve işçi kıdem tazminatları Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ödenmiştir. Kalan 15 işletmenin özelleştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

ORÜS'ün, özelleştirilmesinden vazgeçilip Orman Genel Müdürlüğüne bağlanması halinde, işletmede sağlıklı bir üretim, maliyet ve kâr analizi yapılamayacağı kanaatine varılmıştır. Ayrıca, hammaddenin tamamının yurtiçi kaynaklardan temini uygulaması, Türkiye'deki orman varlığını tehdit eder hale gelecektir.

Durumu, bilgilerinize saygıyla arz ediyorum. Teşekkür ederim. (ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki karayollarının durumuna ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 51
Tarih : 14 Mayıs 1996

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz evvel, burada söz alan Sayın Korkutata, özü itibariyle karayollarıyla ilgisi olması gereken; ama biraz da, o Bakanlığın o Genel Müdürlüğün sınırlarını aşan bir genel değerlendirme yaptı; ben de, o konuyla ilgili, kısaca, Yüce Heyetinize bilgi sunmak istiyorum.

Tabiatıyla, o taraflarda belediye seçimleri var. Orada yapılan çalışmaları, ne ölçüde seçimle ilgilendirirseniz, burada yapılan konuşmayı da seçime yönelik bir konuşma olarak değerlendirme mecburiyetiniz hâsıl olur.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) — Aynı konuyu daha önce de söylemiştim.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — O sebeple, Karayolları Genel Müdürlüğünün, 1996 yılında Türkiye'de yapmak istediği çalışmalarla ilgili kısaca bilgi arz etmek istiyorum: Bugün, Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğu altında 60 bin kilometrelik yol ağı mevcuttur. Bu yol ağındaki çalışmalar, genel bütçe içerisinde giderek azalan bütçe ödenekleriyle yürütülmektedir.

1996 yılı başı itibariyle, toplam yol ağının yüzde 85'i asfalt kaplama, yüzde 11'i stabilize kaplama, yüzde 4'ü ise toprak ve geçit vermeyen yol durumundadır. Bunların dışında, yine, 1996 yılı başı itibariyle, 93 kilometrelik bağlantı yoluyla birlikte, 1 246 kilometrelik otoyol ağı mevcuttur.

1996 yılında Karayolları Genel Müdürlüğüne, devlet ve il yolları faaliyetleri için, bütçeden 58 trilyon 348 milyar liralık bir ödenek ayrılmıştır. Bunun dışında, bütçe dışı kaynaklardan temin edilen gelirlerle beraber, bu

sene bu hizmetler yürütülmeye çalışılacaktır. Ayrıca, otoyol faaliyetleri için de 47 trilyon 300 milyar liralık bir ödenek öngörülmüştür.

Bu ödeneklerle, toplam 9 bin kilometrelik devlet ve il yolunda, asfalt yapımı ve onarımı hizmeti yürütülecektir. 60 bin kilometrelik yol ağında, normal bakım, onarım, trafik ve karla mücadele hizmetleri yürütülecektir. Otoyollarda ise, 21 Nisan 1996 tarihinde hizmete açılan Erzin Kavşağı ve Payas Kavşağı ile -ki, 30 kilometrelik bir yoldur- 1 276 kilometreye ulaşılmış olacaktır.

1996 yılı sonu itibariyle, 183 kilometre otoyol daha hizmete açılmış olacaktır. Hizmete açık bulunan otoyollarda yer alan yolculukla ilgili hizmet tesislerinden, 20 adedinden 9 unda Yap-İşlet-Devret Kanunuyla görevlendirme yapılmıştır, geriye kalan 11 adedinde ise görevlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Diğer taraftan, İzmit Körfez geçişiyle, Çanakkale köprüsünün de yap-işlet-devret modeliyle ihale edilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Bunların dışında, uluslararası projelere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin karayolu faaliyetleri çalışmalarına da devam edilecektir.

Bu vesileyle, bu bilgileri Yüce Heyetinize saygıyla sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

Konu : Türk vatandaşlarının Avrupa'ya işçi olarak gidişlerinin 35. yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması.
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 14
Tarih : 06 Kasım 1996

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Cumhurbaşkanının Federal Almanya'ya yaptığı ziyareti vesile kılarak, bir konuyu bilgilerinize ve ilgilerinize arz etmek için bu sözü aldım.

Bildiğiniz gibi, 30 Ekim 1961, Almanya'yla yaptığımız işgücü antlaşmasının üzerinden otuz-beş yıl geçmiş oluyor. Bu antlaşmaya dayanarak, başta Federal Almanya olmak üzere, Avrupa ülkelerine, bugün sayıları 3 milyona varan insanımız, çoluk çocuğunun rızkını temin etmek için gitmek mecburiyetinde kalmıştır. Otuz beş yıl, aslında, bir şairimizin de şiirinde belirttiği gibi, bir ömrün yarısıdır; hatta, oradaki insanlarımız -20 yaşında, 25 yaşında gittiyse- belki de, ömürlerinin tamamını buralarda geçirmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Bu insanlar, oralarda, çoluk çocuklarının rızkını temin ederken, aynı zamanda, 65 milyon insan olarak, 1996 Türkiye'sinde hangi medenî imkânlara sahipsek, bunların çok önemli bir kısmında, bu insanların, dişlerinden tırnaklarından artırarak yaptıkları fedakârlıkların, maddî katkıların, gönderdikleri dövizlerin çok önemli bir payı vardır; yani, açıkçası, 65 milyon Türk insanı olarak, yediğimiz ekmekte, içtiğimiz suda, üzerinden geçtiğimiz yolda, köprüde, bu 3 milyon insanın, bazen hayatları pahasına, bazen şahsiyetleri rencide edilerek, bazen yakılarak, bazen yıkılarak bu ülkeye gönderdiği dövizlerin büyük payı vardır.

Ne yazık ki, partiler üstü bir politika geliştirip, bu insanlarımızın, bu ülkeye gösterdiği fedakârlığın onda biri nispetinde dahi gerekli ilgi ve alakayı onlara gösteremedik.

Zaman zaman, bu konularla ilgili, Avrupa'nın muhtelif şehirlerinde toplantılar yapılmış olmasına rağmen, siyasetçilerimiz ve ülkeyi yönetenlerimiz, yeterli ilgiyi göstermedi. Geçtiğimiz hafta da, orada duyuramadıkları seslerini

burada duyurmak ve kendi meselelerine sahip çıkacak bir siyasî iradeyi muhatap bulabilmek noktasında, Ankara'da bir toplantı tertiplediler. Avrupa Türk-İslâm Birliği adlı bir kuruluş, bu toplantıyı, Ankara'da organize etti; ama, ne yazık ki, 500 seçmenli bir belde seçimi kadar ilgi görmedi bu toplantı ve bunlar da, buradan, son derece meyus olarak ayrıldılar.

Anlaşılıyor ki, onların, her defasında bize yakındıkları gibi, oradaki insanların Alman bankalarında veya Avrupa bankalarında yatan markları, frankları veya dövizleri, kendi problemlerinden çok daha fazla ilgimizi çekmektedir. Dolayısıyla, sadece paralarından dolayı kendilerine ilgi gösterilmiş olmasını ve hamasî birtakım nutukların çekilmiş olmasını da, bunlar, artık kabullenemez durumdadır.

O halde, sıradan bir ilçenin il olması veya 10 bin nüfuslu bir yerin ilçe olması noktasında genel mutabakat gösteren ve el birliği yapan Meclisimizin, bundan böyle, hiç olmazsa bu 3 milyon insanımızın -artık, bulundukları yerlerde, oranın bir parçası olmuşlardır- orada refah içerisinde, huzur içerisinde, kendi kimliklerini, kendi kişiliklerini, kendi değerlerini koruyarak yaşayabilmeleri noktasında bir politika geliştirmesinin de sayısız faydaları vardır.

Belki, bunun yolu, bütün hükümetlere ışık tutacak, bugüne kadar yapılmış olan yanlışlıklar ya da eksiklikler varsa, bunları yeni baştan gözden geçirmek noktasında, bu konuyla ilgili bir genel görüşme açılmasına yardımcı olmaktır. Eğer, bu konuda bir genel görüşme açılabilirse, bu insanlar da, hiç olmazsa, Türkiye Parlamentosu, Türk Parlamentosu bizim meselelerimize sahip çıkıyor diyebilirler; Türkiye ile olan gönül bağları biraz daha kuvvetlenmiş olur. Zannediyorum ki, Türkiye ile ilgili gönül bağlarının kuvvetlenmesi halinde de, bugün 100 milyon dolar için, 250 milyon dolar için IMF kapısında veya falanca finans kuruluşunun kapısında beklemeye gerek yok. Bu insanlarla gönül birliği içerisinde, Türkiye'yi 2000'li yıllara daha güçlü bir tarzda taşıyabilmenin maddî ve manevî imkânlarını da bu millet elde etmiş olur. Bunun için, bir genel görüşme açılmasını takdirlerinize arz ediyorum.

İkincisi, daha dün bağımsızlığını kazanmış olan birçok Doğu Avrupa ülkesi bile -ki, en son, Bosna-Hersek seçim yaptı…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, bir iki dakika rica ediyorum.

BAŞKAN — Konuşmanızı tamamlayın efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arnavutluk'ta yapılan seçime buradaki Arnavutluk vatandaşları, Bosna-Hersek'te yapılan seçime buradaki Bosna-Hersek vatandaşları bile oy

kullanmışken, biz, maalesef -Parlamentomuzun bir eksikliğidir, siyaset yapan insanlarımızın bir eksikliğidir, hepimizin eksikliğidir- bu insanların seçme ve seçilme haklarıyla ilgili yeni bir düzenlemeyi getiremedik. Dolayısıyla, süratle böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bir ayrı görüş olarak şunu ifade etmek isterim ki; bu otuz beş yıl içerisinde, bu insanlara, bir kısım hizmetler gitmiş olmakla beraber, fevkalade yetersiz ve dağınık olarak gitmiştir. Bu işin sorumlusu belli değildir; yetkilisi belli değildir. Bu işin yetkilisinin ve sorumlusunun belli olması açısından yeniden bir teşkilatlanmaya gidilmesinde, bu işlerin tek elden görülmesinde sayısız faydaların olduğunu zannediyorum.

Son bir şey daha ifade edeceğim -sürem bitiyor- buradaki insanlar sadece bizim vatandaşlarımız olmakla kalmıyor, Türk Devletinin birliği ve bütünlüğü için orada bir emniyet supabı oluşturuyorlar. Dolayısıyla, onların kimliklerini ve kişiliklerini, şahsiyetlerini korumalarında sayısız faydalar var. Bu manada, TRT yayınları özel önem arz ediyor. Acaba, TRT'nin yayınları oradaki vatandaşlarımızın bu kimliklerinin korunmasına yardımcı mı oluyor; yoksa, bu kimliklerinin kaybı noktasında biraz daha gayret içerisinde mi oluyor, onu da takdirlerinize arz ediyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar

Konu : İngiltere'deki seçimlere ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 89
Tarih : 06 Mayıs 1997

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye bir süreden beri, çok yönlü, aynı zamanda şok tesirli siyasî, sosyal ve ahlakî bir deprem yaşamaktadır. Art arda gelen sarsıntılar, toplumu, giderek demokratik rejimi temelinden sallamakta; insanlarımız, dalganın birinin olumsuz tesirlerini bertaraf etmeden, öncekinden daha şiddetlisiyle karşı karşıya kalmaktadır. Toplum huzursuzdur, ezgindir ve bezgindir; ümitsiz, güvensiz ve hatta şaşkındır. Dünyanın gelişmiş hiçbir ülkesinde, insan zihni, bizdeki kadar teşevvüşe, karmaşaya maruz kalmamıştır. Sosyal ve siyasî bünyeye, bizdeki kadar elektrik yüklemesi yapılmamıştır. Bugün, Türk insanı, Türk vatandaşı kâbusla yatıyor, kâbusla kalkıyor. Kişi güvenliği, özel hayatın dokunulmazlığı, kanun ve nizam hâkimiyeti, hukuk devleti ilkesi, her türlü demokratik hak ve özgürlükler büyük yara almıştır. Çeteler işbaşında, kuzgunlar leş başındadır; etobur yırtıcılar da çevrede dolaşmakta, fırsat kollamaktadır. İstanbul'un göbeğinde, karakolun hemen yanı başında bir televizyon kuruluşu basılmakta, etraf kurşun yağmuruna tutulmakta; sonra da, bu şenaati işleyenler, elini kolunu sallayarak, mercedeslerine binip gitmektedirler.

Bundan daha vahimi ise, en az dört senedir yayın yapan bir kuruluş, güya Telsiz Kanununa muhalefetten kapatılmakta; hemen arkasından, üç saat sonra -nasıl oldu da kanuna uygun hale geldiyse- yeniden yayın yapılmasına imkân sağlanmaktadır. Açıkça ifade etmek isterim ki, biraz evvel bu kürsüden Sayın Bakanın verdiği malumat, tamamıyla eski bir malumattır, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kanununun yürürlüğe girmesinden evvelki malumattır. Bu kanun yürürlüğe girdikten sonra, Telsiz Genel Müdürlüğünün hiçbir yetkisi kalmamıştır. Kaldı ki, bu kanun yürürlüğe girdikten sonra kapatılan bütün televizyonlar, Radyo Televizyon Üst Kurulundan izin almak suretiyle, oraya bilgi vermek suretiyle de kapanmıştır. Bu kararları kim verir, nasıl verir, neye göre verir, bu ülkede yetkili kimdir, belli değildir. Bu keyfiliği sergileyenlerin yetkili olmadıkları kesin; ama, bu konuda ve her konuda etkili oldukları da kesin.

Değerli milletvekilleri, bu olup bitenlerden sonra, iki şey daha kesin: Ülkede huzuru, düzeni, demokratik rejime güveni, dürüstlüğü, fazileti, insanî değerleri teminle mükellef olanların, temin yerine temenniyi becerdikleri kesin; hukuksuzluğu, kanunsuzluğu ve her türlü olumsuzluğu bertaraf etmesi gerekenlerin, bertaraf etmek şöyle dursun, bir kısmının bitaraf, bir kısmının da bizzat taraf olduğu kesindir. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar) Böyle bir çarpıklığa, değil demokratik bir ülkede, ölçüsü, şirazesi belli totaliter bir rejimde bile az rastlanır.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — İngiltere seçimleri...

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Geliyoruz işte...

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; demokratik bir ülkede bizi endişeye sevk eden, belli zaman aralıklarıyla bunalıma sokan bunca sıkıntı neden doğmaktadır? Neden hepimizi hafakanlar basmakta?.. Bir zamanların fazilet ülkesi olan bu aziz vatanda neden rezaletten geçilmiyor? Siyaset, neden hizmet değil de bir oyundur? Neden kurallara göre işleyen bir demokrasi, bizim için, hâlâ çok uzaklardadır? Neden demokrasi dışı gelişmeler bize demokrasiden daha yakındır? Neden ve neden?.. Bir tek sebepten: Sukarno'nun tabiriyle, biz, demokrasiyi yuttuk ve fakat hazmedemedik. Demokrasi, bir özdür, içeriktir; biz ise şekil olarak anladık. Demokrasi, güzel sözlerin değil, güzel örneklerin rejimidir. Aradan geçen elli yıla rağmen, hâlâ, güzel örnekler, güzel gelenekler oluşturamadık; demokrasiyi, demagojiye dönüştürmeyi başardık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, ne kadar lazım efendim. ,

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bitiriyorum efendim; 2 dakika yeterli.

BAŞKAN — Peki.

Yani, zatıâlinizi geçmek istiyorum da, onun için 3 dakika vermek istiyorum.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Değerli milletvekilleri, şimdi, hepimiz sistemin tıkandığından bahsediyoruz; eli kalem tutan herkes, ağzı laf yapan her kesim demokrasinin işlemediğinden söz ediyor; işin kolaycılığına kaçıp, demokrasi dışı arayışlara çanak tutuyoruz.

İngiltere'de altı gün evvel yapılan seçim, demokrasinin nasıl işlemesi gerektiğini, tıkanıklıkların nasıl açılabileceğini anlayan, anlamak isteyen herkese gösterdi. Kazananın takdir ve tebrik edildiğini, kaybedenin de istifa ederek, tebcil edildiğini hayranlıkla izledik. (ANAP ve RP sıralarından alkışlar)

Kazanan, kazandıran, başaran kaldı, kaybeden ise hiç tereddüt etmeden, hiçbir mazeret ve bahane aramadan istifa edip gitti; ama İngiltere'ye ve onun demokrasisine kazanan da katkı sağladı, kaybeden de. Keşke, böyle örnekleri biz de yaşasaydık; yaşamak bir yana, ufukta böyle bir ihtimal varit olsaydı, emin olun, şu anki sıkıntıların pek çoğu da varit olmazdı. (RP sıralarından alkışlar)

KÂMRAN İNAN (Bitlis) — Bravo.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Devlette, hükümette ve siyasette yapabilecekleri bir şey kalmamış olanlar keşke çekilebilseydiler, kalmaktan daha çok hizmet etmiş olurlardı. Tony Blair olamayanlar, keşke John Majör olabilselerdi. (RP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, unutmayınız, demokrasinin vidanjörü darbeler değil, istifadır. Tıkanıklığı aşmanın belki de en haysiyetli yolu budur. Kim mi istifa edecek; etmesi gerekenler... Kim onlar; o kadar açık ve açıkta ki, görmüyor musunuz? Nefsi ve nostaljik sebepler dışında kalmaları için mucibi kalmamış olanlar. Zaten, dinleyenler söyleyenden ariftir.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Demokrasimizin geldiği ya da getirildiği düzeye ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 47
Tarih : 23 Ocak 1998

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün geldiğimiz nokta itibariyle, demokrasi adına, demokrasiyle ilgili olarak bir muhasebe yapmamız gerektiğine inanıyorum. Bir süreden beri yaşadığımız olaylara, açıklanan raporlara bakıp herkes gibi ben de soruyorum: Gerçekten bizler demokratik bir ülkede mi yaşıyoruz; şayet bir demokrasi varsa, bu nasıl bir demokrasi; kimin için, kimin yararına; çark kimin hesabına dönüyor?

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de uygulanan şekliyle, görüntüsüyle ve sonuçlarıyla bu demokrasi, perili köşke benziyor. Her akşam, her gece bu köşkte çok garip şeyler oluyor; hayaletler dolaşıyor, akıl almaz, idrake sığmaz olaylar yaşanıyor. Birileri, her şeyin normal olduğunu söylüyor, ama hiçbir şey normal değil, kuralına uygun değil. Yaşanan bu olayların benzeri, demokrasinin gerçekten var olduğu hiçbir ülkede yok. İnsanlarımız korku ve endişe içinde. Bir süreden beri, kopkoyu bir kâbus ortamında yaşıyoruz. Herkes herkese soruyor; bu işler nereye gidiyor ve nasıl düzelecek? Anlaşılan, işler iyiye gitmiyor, düzeltilmesi gereken ciddî bir durum var.

Demokrasi, Batı'da, doğru dürüst uygulandığı yerlerde çözüm üretir ya da bu üretime fırsat verir; bizde, tehdit üretiyor, asarım, keserim, kapatırım diyen eli kamçılılardan geçilmiyor. En çok oy alan, en fazla üyeye sahip bir parti kapatılıyor, birkaç kişinin işlediği iddia edilen suçlardan ya da beyanlardan dolayı milyonlarca insan, en temel insan haklarından mahrum ediliyor; kendi ülkesinin yönetimine katılmaktan men ediliyor.(RP sıralarından alkışlar) Atanmış sorumsuzlar, seçilmiş sorumluların önünde. Seçilmişlere emirler yağdırılıyor; onların ensesinde boza pişiriliyor. Seçilmişler hep kötü, hep beceriksiz; onlar, hiçbir şey bilmez, bilemez; onun için de yönetemez. Her

şeyin en iyisini atanmışlar bilir; onun için de yönetmek onların hakkı. Ülkenizi sevmeniz, vatansever olmanız bile onların iznine bağlı.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, Türkiye'de, şu an demokrasi var mı; yoksa bir illüzyon mu yaşıyoruz; demokrasi bizim için mevsimlik bir statü mü yoksa daimi bir hayat tarzı mı; yine, demokrasi, atanmış sorumsuzların bir lütfu, ihsanı mı, yoksa bizim en temel en vazgeçilmez insan hakkımız mı; sahi, hangisi, değerli milletvekilleri?

Halk, demokrasinin ve ona dayalı siyasetin öznesi mi, nesnesi mi; millet bu işin neresinde, onun iradesi ne işe yarıyor ve nerede geçerli? Demokrasinin uygulandığı her ülkede, her şey hukukun emrindedir; doğru olan da budur. Bizde ise, en başta hukuk olmak üzere, her şey siyasetin emrinde; siyaset üretmekle görevli olanların ürettiği siyasetin değil, siyaset yapmamakla yükümlü olanların ürettiği siyasetin emrinde.(RP ve DYP sıralarından alkışlar) Hukuk, adaletin tecelli aracı olmaktan çıkıyor; giderek, baskının, tehdidin, siyasî zorbalığın aracı haline geliyor.

Değerli milletvekilleri, bizim bu halimiz, kitaplardaki demokrasi tarifine uymuyor; örnek gösterilen ülkelerinkine de uymuyor; altına imza koyduğumuz, Paris Şartı, Helsinki Senedi gibi sayısız belgelerde yazılı taahhütlerimize de uymuyor. Bizim demokrasimizi, bizden başka beğenen yok, yeterli bulan yok; âdeta diyet bir demokrasi; şeklen var, öz olarak yok. Onun için, uluslararası her platformdan dışlanıyoruz, ayıplanıyoruz, azarlanıyoruz. Onun için, vakit daha fazla geçmeden, biz demokrasinin neresindeyiz konusunda bir genel görüşme yapalım, enine boyuna tartışalım. Önce, bunu, burada konuşalım, mümkünse belli mutabakatlara varalım ve bu işi düzeltelim. Bu güzel ülkeyi, bir tarafta "oh oldu" öbür tarafta da "vah oldu" diyerek yeni bir kavgaya sürüklemeyelim Bize yakışanı yapalım; çünkü Türkiye, geleceğini tüketen bir ülke konumundadır. Zira zemin de ayağımızın altından kayıyor; bunu, hep birlikte görelim.

Hepinize saygılar sunuyorum.(RP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in, Fransa Ulusal Meclisinde kabul edilen sözde Ermeni soykırımına ilişkin yasa teklifi hakkında gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 96
Tarih : 02 Haziran 1998

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Biraz evvel burada ifade edildiği gibi, Fransa Millet Meclisi, 29 Mayıs 1998 tarihli oturumda "Fransa, 1915 Ermeni soykırımını alenen tanır" şeklinde, tek maddelik kanun teklifini oybirliğiyle kabul etmiştir. Türk Milleti adına, onun bir temsilcisi olarak açıkça ifade etmek isterim ki, bu karar haksızdır, dayanaksızdır ve insafsızdır; tarihe karşı iftiradır, yalancılıktır. Soykırım gibi bir insanlık suçunu işlemeye, bu aziz milletin ne kültürü müsaittir ne inancı müsaittir ve ne de karakteri müsaittir; çünkü, bu milletin geçmişinde ve tarihinde, bir Saint-Barthelemy katliamı yoktur, engizisyonlar yoktur, toplama kampları yoktur, insanları yakmak için fırınlar yoktur, kazanlar yoktur ve fakat dün ve bugün Cezayir'de katledilen yüzbinlerce, milyonlarca Müslümanın kanının akıtılmasının arkasında bu kararı alanlar vardır, onların ataları vardır. (Bağımsızlar, BBP ve FP sıralarından alkışlar) Afrika'da, Asya'da, Ortadoğu'da, insanların toplu katliama tabi tutulmasında bu kararı alanların parmak izleri vardır, yaşanan vahşette ayak izleri vardır. Fransa'nın hemen yanı başında, Bosna-Hersek'te, Kosova'da yaşanan hunharlıkta, bunların dahli vardır, ihmali vardır, kusuru vardır. Bu kararı alanların arasında, 40'tan fazla diplomatımızın şehit edilmesine yardımcı olan, fikren, fiilen ve manen destek olan caniler vardır; ASALA'nın işbirlikçileri vardır, Koçaryan'ın tetikçileri vardır. Bu millete bir şey diyecek olan varsa, önce aynaya baksın, sonra dönsün bir daha baksın, ne söyleyecekse ondan sonra söylesin; çünkü, ellerinin ne kadar kanlı olduğunu göreceklerdir.

Bir Fransız olan Pierre Loti "bize bu haksızlığı yapanlar şarka hiç ayak atmamış, önyargılarla gözleri körleşmiş insanlar olduklarını, çığrından çıkmış bir propagandanın ajanları olduklarını anlayacaklardır" diyor.

Değerli milletvekilleri, bizim, artık, bir şeyi görmemiz lazım. Etrafımızda çember giderek daralıyor, Kafkasya'da daralıyor, Balkanlarda daralıyor, Ortadoğu'da ve Avrupa'da daralıyor. Bugün Fransa, yarın bir başka ülke... Millet bunalımda; Türkiye kan kaybediyor, imkân kaybediyor.

Sonu gelmez iç çekişmeler, elli sene evvel geride bırakmamız gereken kavram kavgaları, kendi varlığımızı ve siyasî ikbalimizi başkasının yokluğunda, yok edilmesinde arayan, ilkel, sevimsiz, seviyesiz siyaset anlayışı milleti de devleti de tahrip ediyor, ufkumuzu karartıyor; karar alamıyoruz, inisiyatif kullanamıyoruz. Ömrümüz, siyaset adına övünmekle dövünmek arasında geçiyor.

Siyaset yapan bizler, görevi siyaset olmadığı halde siyaset yapan kişiler, siyasî kurumlar, bizlerin önündekiler, hiç bugünkü kadar halktan kopmadı, halka dayatmadı, (FP ve DTP sıralarından alkışlar) milletle devletin arasını açmadı; hiç bugünkü kadar, siyaset ve siyasî kurumlar, bir avuç mütegallibenin çıkarına alet olmadı. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Siyaset, hiç bugünkü kadar şahsî, nefsi, ben merkezli olmadı, umursamaz olmadı. Demokrasi tehlikeye giriyor, bir araya gelemiyoruz; yüzyılın en büyük sel felaketi oluyor, Cumhurbaşkanıyla, Başbakanıyla, parti liderleriyle birlikte el ele kol kola, toplumun bütün acılarını dindirecek, millete ümit ve şevk verecek birlik görüntüsü veremiyoruz... Siyasetin birinci aktörleri, Yunanistan'la diyaloğa hazır, canilerin hamisi Suriye'yle her türlü görüşmeye hazır; ama, birbirleriyle görüşmüyorlar, görüşemiyorlar. Bu siyasetin ülkeye verdiği zarar, Fransa'nınkinden de, Yunanistan'ınkinden de, Suriye'ninkinden de fazladır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, süreniz bitti; size de 2 dakika ek süre veriyorum.

Buyurun efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Değerli milletvekilleri, geliniz, düğünlerde, derneklerde, lokanta, market ve büfe açılışlarında, yeni tayin edilmiş kısım şeflerinin göreve başlama merasimlerinde vakit kaybedeceğinize, orada rastlaşacağınıza, siyaseti orada konuşacağınıza, en evvel bu çatı altında birleşelim, hiç olmazsa bu konuda birleşelim, birlik olalım ve dirlik bulalım. Bize düşeni, bizden bekleneni yapmamız için, siyaseti sefaletten ve rezaletten kurtarmamız için daha kaç ülkenin parlamentosundan karar çıkması gerekecek, daha neleri kaybetmemiz gerekecek?

Hepinize saygılar sunuyorum. (Bağımsızlar, FP, BBP ve MHP sıralarından alkışlar)

20. DÖNEM

BÖLÜM II

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, 1996 Malî Yılı Bütçesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 40
Tarih : 19 Nisan 1996

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, hayırlı bir cuma günü, Diyanet İşleri Başkanlığının ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçelerini konuşuyoruz. Yarın da, inşallah, mutlu ve kutlu bir doğumu, Peygamberimizin doğumunu kutlamış olacağız. Bu düşüncelerle, Diyanet ve Vakıflar bütçelerinin milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili olarak burada söz alan değerli arkadaşlarımızın, gruplar adına bir taahhüdü oldu; onu, şükranla burada ifade etmek istiyorum. Bilindiği gibi, Diyanet İşleri Başkanlığımızın elinde, halen uygulanabilir, o ihtiyaçlara cevap verebilecek bir teşkilat kanunu yoktur. Bunlar, partiler adına verilmiş söz ise, taahhüt ise, inşallah, bize düşen, en kısa sürede, Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili bir teşkilat kanun tasarısını Yüce Meclisin huzuruna getirmek ve din hizmetlerinin daha verimli bir tarzda yürütülmesine imkân verecek bir kanunlaşmayı gerçekleştirmektir. Buna şiddetle ihtiyaç vardır; çünkü din, artık, çağımızın tartışılmaz bir gerçeğidir. Geçen iki asırda, bir reaksiyonel fikrî akım olarak, rasyonalist ve pozitivist felsefî akımların tesiriyle ve ortaçağda din adına ortaya konan olumsuz uygulamaların tesiriyle geçen iki asır, insanların, dine karşı biraz şüpheyle baktığı, biraz şaşı gözle baktığı bir dönem olmuştur; ama geldiğimiz noktada, artık, bu, gerilerde kalmıştır.

Bütün sosyologların, bütün ilim adamlarının ifade ettiği gibi, 21 inci Yüzyıl, kuşku çağından, yeniden maneviyata dönüş çağıdır. Bu gerçeği herkesin çok iyi kavraması lazım gelir.

Bu geçmiş iki asırlık dönem, kuşku dönemi, genel karakteri itibariyle insanların, din ile akıl ve ilim arasında bir tercihe zorlandığı, hatta çatıştığı bir dönemdir; ancak, aradan geçen zaman, bu çatışmanın ve tercih zorlamasının doğru olmadığını; din ile akıl ve ilmin birbirinin yerine ikame edilemeyeceğini ortaya koymuştur. Çünkü din, bir ihtimal değil, gerçektir; toplumların en önemli dinamiğidir; onu yönlendiren, şekillendiren, birbirine bağlayan ya da ayıran sosyolojik, tarihî, fıtrî ve aklî bir gerçektir, bütün medeniyetlerin de özüdür. Bizim bakımımızdan, bunlara ilaveten, millî bütünlüğümüzün çimentosudur. Dini yok farz ederek, hayatı, insanı ve toplumu tanzim etmek mümkün değildir, olmamıştır; Çünkü yokluk, yetersizlikle ikame edilemez. (ANAP, DYP ve RP sıralarından alkışlar)

Bu sebeple, birçok ilim adamı, iki asır sonra gelinen bu noktayı, insanlık açısından, sosyolojik bir ifade olarak, bir idrak gecikmesi olarak değerlendirmektedir. Toplumumuzun, böyle bir idrak gecikmesine de tahammülü yoktur.

Şimdi, üzerinde durmamız gereken bir başka husus, Müslüman topluluklar ve özellikle bizim toplumumuz, bir taraftan, küreselleşmenin tesirlerini yaşıyor, öbür taraftan da, çağın getirdiği birtakım şartları, imkânları ya da zorlukları anlamaya, kendi kültürüyle, kendi inancıyla bağdaştırmaya çalışıyor. Yani, bir taraftan, küreselleşme, öbür taraftan, sosyolojik anlamda modernleşmeyi sentez etmenin gayreti içerisindedir.

Bunun anlamı şudur; böylesine zor bir görevin başarılabilmesi açısından, bazı arkadaşlarımın kanaati hilafına, Diyanet İşleri Başkanlığına şiddetle ihtiyaç vardır. Yani, Diyaneti, devletin dışına çıkarmak yerine, tam tersi bir kanaatle, Diyanete daha fazla rol, daha fazla fonksiyon kazandırmak lazım gelir diye düşünüyorum.

Günümüzün temel meselesi, evvela doğru bilgi -İslam açısından da bu böyledir- doğru yorum, doğru kullanım ve İslamileşmiş bilgiden geçmektedir. (ANAP ve RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Eğer, siz, İslam'ı bilmede, anlamada doğru bilgiye ulaşamıyorsanız, doğru yorum yapamıyorsanız, doğru kullanımda bulunamıyorsanız ve çağın bilgilerini bu noktada İslamileştiremiyorsanız, o takdirde, din adına neye inandığınızı münakaşa etmek gerekir.

Bu sebeple, bütün bu zaruretlerin yerine getirilebilmesi açısından, Diyanet teşkilatına şiddetle ihtiyaç vardır, onun fonksiyon kazanmasına, ona daha fazla imkân tanınmasına ihtiyaç vardır. Bu, bizi, hem slogancılıktan kurtaracak hem din adına istismardan kurtaracak hem de, nihayet, bizi, çift gerçekli toplum olmaktan kurtaracaktır.(RP sıralarından alkışlar)

Bir başka husus: Maalesef, din konusu, zaman zaman, siyaset öncesi açıklanan bir taban fiyat gibi mütalaa edilmiştir. Hâlbuki din, bir hayattır; din, bir inanıştır; din, bir süreçtir.(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Normal ve sağlıklı bir insanı ve toplumu meydana getirmenin temel unsurudur. Bu nereden çıkıyor; Dünya Sağlık Teşkilatının "normal insan nedir, normal toplum nedir" diye bir tarifi var -bunun altını özellikle çizerek arz ediyorum- Dünya Sağlık Teşkilatı diyor ki, kendisiyle, etrafıyla, aile çevresiyle, milletiyle, bütün insanlık alemiyle, daha sonra da Allah'ı ile uyum içinde olan insan ya da toplum normal insandır, normal toplumdur.(ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar) Peki, şimdi, siz, hem kendisiyle hem etrafıyla hem milletiyle hem de bütün insanlık alemiyle uyumlu bir toplum meydana getirmek istiyorsanız, Diyanet Teşkilatına ihtiyacınız vardır. O halde, Diyanete çok farklı bakmak gerekir; bu bir.

Bir başka husus; Diyanetin, bizim toplumumuza sunduğu hizmetlere yeni talepler eklenmiştir. Özellikle Marksizm'in iflasından sonra, Sovyetlerin dağılmasından sonra, Türk cumhuriyetlerinde, Balkanlarda, Diyanet İşlerinin hizmetlerine şiddetle ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçların karşılanması, sadece, bir dinî hizmetin yerine getirilmesi açısından değil -altını bir defa daha çizerek ifade etmek istiyorum- Türkiye'nin güvenliği açısından, Türkiye'nin birlik ve bütünlüğü açısından da önem arz etmektedir. Eğer, siz, oralardaki dinî boşluğu dolduramazsanız, doğru dolduramazsanız; oralara, doğru İslamî bilgileri, doğru hizmet anlayışını, din anlayışını götüremezseniz; İslamı siyasallaştırmış ve İslamı bir ölçüde kavga aracı haline getirmeye çalışmış başka devletlerin, başka toplumların, o boşluğu doldurmasına fırsat vermiş olursunuz. Belki, yirmi sene sonra, otuz sene sonra, elli sene sonra geldiğimiz bu kötü noktadan, bu kötü gidişten şikâyetle karşı karşıya kalırız.

BAŞKAN — Sayın Bakan, 2 dakikanız kaldı.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — O sebeple, Diyanet konusunda söylemek istediğim şudur: Bizim için temel mesele dine karışmak ve onu tartışmak yerine, onunla barışmak ve onu sevmektir.(ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar) Sevmek için bilmek, bilmek için de, tanımak gerekir. O halde, hepimizin görevi, bu lâzımeyi yerine getirmektir. Diyanet İşleri Başkanlığının temel görevi de budur.

Üzerinde durmak istediğim ikinci husus, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgilidir. Vakıf kurumu -bir ilim adamının da ifade ettiği gibi- insan aklının bulabildiği en hayırlı kurumdur ve tarihte, bunu en güzel şekilde gerçekleştiren bizim milletimizdir. Şimdi, o geleneği sürdürmemiz lazım. Vakıflar Genel Müdürlüğüne de, bu anlamda bakmış olmamız lazım gelir diye düşünüyorum.

Maalesef, toplumumuzda, bir tarafta vakıflaşma gayreti var -bunu, şayanı takdir bir gelişme olarak görüyorum- ama, öbür tarafta, vakıf eserlerinin korunması noktasında, Türkiye, bir süreden beri, bir ilgisizliği, bir sorumsuzluğu da yaşamaktadır. Şu dönem, bu dönem; bu mallara hepimizin sahip çıkması lazımdır. Vakıf mallarına sahip çıkmak demek, bu vatana sahip çıkmak demektir; buranın, ebedî, bizim yurdumuz, bizim vatanımız olduğuna sahip çıkmak demektir; bu iddiayı, ebediyete kadar sürdürmek demektir; çünkü bu mallar, bu eserler, bu milletin tapusudur, bizim kültürümüzün, bizim medeniyetimizin olaylara, insanlara nasıl baktığını gösteren en sağlam delillerdir.(ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, toplumda bu şuurun gelişebilmesi açısından, sadece Vakıflar Genel Müdürlüğüne değil, teker teker hepimize, siyasî partilerimize, mahallî idarelerimize, özellikle belediyelerimize, bu eserlerin korunması, yaşatılması, gelecek nesillere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen 1 dakika içerisinde toparlayın.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — ...aktarılabilmesi bakımından böyle bir millî şuurun gelişmesi noktasında hepimize görev düştüğü kanaatini taşıyorum.

Bu düşünce ve duygularla, hepinize saygılar sunuyorum.(ANAP, RP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 1997 Malî Yılı Bütçesi ile 1994 ve 1995 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 31
Tarih : 12 Aralık 1996

ANAP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yeni bir manevî iklime girdiğimiz şu günlerde, Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi münasebetiyle, bu güzel vatanı, âdeta, Türkmen gelininin ziyneti gibi süsleyen, bize o muhteşem eserleri bırakan o aziz ve necip insanları saygıyla anıyor, onlara Cenabı Hak'tan rahmet diliyorum.

Hakikaten, bugün üzerinde konuştuğumuz Vakıflar Genel Müdürlüğü, partiler üstü bir kurum. Esas misyonu, ecdadın bize bıraktığı bu eserleri gelecek nesillere intikal ettirmektir. Esas görevi budur ve bu manada, kendisine tahsis edilen bütçenin ne ölçüde kullanılabildiği, kullanılması lazım geldiğiyle ilgili düşüncelerimizi söylemek istiyoruz.

Her zaman ifade edildiği gibi, Vakıflar, bir hayır kuruluşudur; maksadı, hayra hizmettir, halka hizmettir. Dolayısıyla, belki bütün toplumların, bütün sistemlerin hedefi insana hizmettir; ama, bizim vakıflarımız, bir ölçüde, bizim, hayatı nasıl anladığımızın, insana hizmeti nasıl götürebildiğimizin referanslarıdır. Bu eserler tetkik edildiğinde, özellikle bu eserlerin vakfiyeleri tetkik edildiğinde, onlara saygı duymamak mümkün değildir; çünkü, günümüz dünyasında, 2000'e 3 kala, insan hakları adına, insana saygı adına, demokrasi adına, ırk ayırımı adına, cinsiyet ayırımı adına pek çok şey söylenmiş olmasına rağmen, bunların çok önemli bir kısmı lafta kalmış; ama, biz, millet olarak, geçmişte, bugün söylenenlerin çok ötesinde, bu düşünceleri hayata geçirebilmiş, bunları müesseseleştirebilmiş bir milletiz. Bu manada, vakıf eserleri ve vakfiyeler, bizim düşüncemizin, bizim insanlık anlayışımızın, bizim medeniyet anlayışımızın referanslarıdır.

Vakıf eserleri, bizim, anamızın ak sütü gibi geliştirdiğimiz, inşa ettiğimiz kültürümüzün ve bütün insanlığa hediye ettiğimiz muhteşem medeniyetimizin sembolleridir. Dolayısıyla, bu eserleri korumak, bu eserleri gelecek nesillere intikal ettirmek, her Türk vatandaşının, en evvel de, ülkede hükümet edenlerin birinci öncelikli görevi olması lazım gelir diye düşünüyorum; ama, işin bu noktasına bakıldığında, bu eserleri yeteri kadar koruyamıyoruz. Hatta, bizzat ortadan kalkmasına, ilgisizliğimizle, alakasızlığımızla, yeterli ödenekleri ayırmamak suretiyle neden oluyoruz. Bu eserlerin önemli bir kısmının, kayden var olmasına rağmen, bugün fiilen mevcut olmadığını görerek de üzüntümü ifade etmek istiyorum.

Üzerinde yaşadığımız coğrafya, elbette, bizden evvel burada yaşamış toplumların, birçok noktada ortaya koyduğu kültürleri, kültürel mirasları taşıyor. Bir taraftan, o eserleri, dişimizle tırnağımızla, özellikle turistik yörelerde, toprağın altından kazıyıp, gün ışığına çıkarmaya çalışırken, hemen onun yanı başındaki Selçuklu ve Osmanlı eserlerinin kendi kaderlerine terk edilmiş olması, bizim namımıza utanılacak bir hadisedir diye düşünüyorum.

O halde, Vakıflar bütçesi münasebetiyle üzerinde durulması gereken görev, sadece Hükümete düşmüyor; teker teker bu ülkenin insanları olarak, bu millete mensup olmaktan dolayı gurur duyan insanlar olarak, bu eserleri yaşatmak, bu eserleri aslî hüviyetlerine uygun olarak, vakfiyelerine uygun olarak gelecek nesillere intikal ettirmek, bizim, tarihî sorumluluğumuzdur diye düşünüyorum; çünkü, bu eserleri yapan insanlar, bu eserleri bize bırakanlar -bunlar bizim iftihar kaynaklarımız- devletten bir şey çalıp çırpmadılar.

Bakınız, vergi kaçakçılığının alabildiğine boyut kazandığı, yolsuzluğun, hırsızlığın siyasî gündemi günlerce tıkadığı bir Türkiye'de, bu insanlar, devletten bir şey almadılar, toplumdan bir şey almadılar. Bu insanlar, helal kazançlarıyla bu eserleri meydana getirdiler; çünkü, onlar, yüksek ideallerin sahipleriydi, biz ise, bugün, faydasız kavgaların müntesipleriyiz. Onlar, hayırda yarıştılar, bizler ise, kuliste yarışıyoruz; onlar, çağı aşan bir ufkun ve evrensel bir mesajın sahibiydiler, bizler ise, bugünkü çağı bile doğru okuyamayan, doğru anlayamayan, hatta, pek çok noktada çağın gerisinde bir uygulamanın sahipleriyiz. Bugünkü dünyayı kastediyorum, bugünkü uygulamaları kastediyorum.

12 Aralık sabahından itibaren, geriye doğru, ister ülkemizde ister çevremizde, insanlık adına uygulamalara bir bakarsanız; insan hakları adına uygulamalara bir bakarsanız; düşünce hürriyeti, vicdan hürriyeti adına uygulamalara bir bakarsanız, daha yüz sene kadar evvel, Darülaceze denilen bir müessesede, hiçbir komplekse kapılmaksızın, hiçbir endişeye kapılmaksızın,

camiyi, kiliseyi ve havrayı yan yana inşa eden o insanlara saygı duymamak mümkün değildir. Acaba o insanlar mı demokrattı, şimdi biz mi demokratız; acaba o insanlar mı insan haklarına saygılıydı, şimdi biz mi saygılıyız?..(ANAP ve RP sıralarından alkışlar) Eğer ölçüyü böyle alırsanız, bizim dünyamız, o insanlardan yüz sene daha geridedir. O halde, vakıf kuran bu insanlar, hem vakıf insanlardı hem de vâkıf insanlardı. O sebeple, bu düşünceye sahip çıkmak, bizim birinci önceliğimiz olmalıdır diye düşünüyorum.

Şimdi, vakıflar meselesiyle ilgili olarak birkaç hususa dikkat çekmek istiyorum: Vakıflar, asırları aşan bir kurum; yani, geleceği de kucaklayan bir kurum; çünkü, temelinde evrensel mesajlar var, hayra hizmet etmek var, hayırda yarışmak var. Bugün, yalnız bizim toplumumuzun değil, özellikle materyalist bir düşüncenin mahsulü olan Batı medeniyetinin, getirip alkolizme, uyuşturucuya, ailevî buhranlara sürüklediği Batı toplumlarının -en başta da Amerika olmak üzere- dahi sosyal problemlerine çare aradığı örnek bir model olarak -bunun adına üçüncü sektör diyorlar- üçüncü sektör adıyla bugün, Batı dünyasında -özellikle Amerika'da- 90 milyondan fazla insan kendi sosyal politikalarını, vakıf kurumu üzerine inşa ediyorlar.

Eğer, bu ülkede sağlıklı bir sosyal politika oluşturulacaksa, sağlıklı bir sosyal hizmet ve sosyal güvenlik politikası oluşturulacaksa, bunun özünde ve temelinde mutlaka vakıf fikri, vakıf misyonu ya da vakıflaşma söz konusu olmalıdır. Çok şükür, bizim milletimiz, bu geleneği bir ölçüde sürdürüyor. Bugün, 3 500'den fazla, yeni dönemde kurulmuş olan vakıf, enflasyonun bu kadar yüksekliğine, işsizlik sigortasının olmamasına, sosyal güvenlik sistemlerinin eksikliğine rağmen, eğitim ve sağlık alanında, sosyal yardımlaşma ve dayanışma alanında insanımıza hizmet veriyor. Bu insanları da burada takdirle ve tebrikle anmak istiyorum.

Ancak, burada dikkat çekmek istediğimiz bir husus var: Son zamanlarda -tarihini nereye kadar götürebilirseniz götürün- bir vakıf yozlaşmasını da yaşıyoruz. Son zamanlarda, özellikle resmî kurumların hemen yanı başında, sözüm ona, o kuruluşa destek sağlamak, o kuruluşun ihtiyaçlarını bir ölçüde karşılayabilmek nam ve hesabına birtakım vakıflar mantar gibi bitiyor.

Çok açık ve net ifade ediyorum, bunların içerisinde çok hayırlı çalışanlar var; ama, önemli bir kısmının vasıtai rüşvet olduğunda hiç tereddüt yok. "Bana verme, yan cebime koy" misali, âdeta, vakıflar, birilerinin yan cebi olmaya devam ediyor. Bir kısmı, maalesef, bulundukları koltukları korumak isteyen kamu görevlilerinin, birilerine bahşişte bulunduğu, ulufede bulunduğu kurumlar olmaya devam ediyor. Bu vakıfları, bu kamu kurumlarının başında bulunan birinci derecede sorumlu olanların -siyasetçileri kastetmiyorum,

o manada, bunun çok daha özel bir anlamı var- âdeta, örtülü ödenek gibi kullandıklarında hiç tereddüt yok. Bunlara özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum; yani, vakıflar, ne rüşvetin aracı olmalıdır, ne de israfın aracı olmalıdır. (ANAP ve RP sıralarından alkışlar) Çünkü, bakınız, o görevin başına gelinceye kadar, bir gecekondusu bile bulunmayan adam, devletin verdiği lojmanla iktifa etmiyor, ondan sonra gidiyor bir de vakfa kiralattırıyor. Daha evvel belediye otobüsüyle seyahat eden kamu görevlisi, bugün o görevin başına geldiğinde, devletin verdiği Fiat arabaya, Renault arabaya itibar etmiyor, bir de vakfa kiralattırıyor! Neredeyse, ayağına giydiği terlikten sırtına giydiği pijamaya varıncaya kadar bu vakıftan harcamalar yapıyor; el kesesinden ağalık yapmaya çalışıyor; seyahatler düzenleniyor ve bu şekliyle de vakıf fikri büyük ölçüde dejenere ediliyor. Bunlara bir çekidüzen verilmesi lazım geldiği kanaatini şiddetle taşıyorum.

Çünkü bu, hem fikri yozlaştırıyor, hem de hayır kavramına karşı bir saygısızlık olarak görüyorum. Şimdi, bu manada, bu düzenleme yapılamazsa... Bizim toplumumuz, giderek demokratikleşmeye -inşallah- giderek sivilleşmeye, giderek daha örgütlü hale gelmeye çalışıyor. Örgütlü bir toplum olacaksak, bunun modelinin de bir ölçüde vakıflar olduğu anlaşılıyor; çünkü çok kısa bir sürede 3 500'ün üzerinde vakıf kurulmuştur. Bunlar gönüllü hizmetlerdir. Devletin yapamadığı, fertle devlet arasındaki pek çok hizmet, bu model aracılığıyla götürülmeye çalışılıyor. O halde, bu müesseselere destek vermek lazım; bir taraftan maddî destek vermek lazım, öbür taraftan da, bu tür yoz uygulamaları ortaya koyan vakıfları ve onların başındakilerini cımbızla çekip alarak, bu müesseselerin dejenere edilmemesine imkân vermek lazım gelir.

Bizim dönemimiz çok kısa sürdü, üç buçuk-dört ay; görevde olsaydım mutlaka yapacağım işler şunlardı: Kamu kuruluşları adına kurulmuş bu vakıflar, kimlere hizmet ediyor, kimlerin hesaplarını karşılıyor, kimlerin seçim masraflarına gidiyor, o adamların harcamaları için ne ölçüde örtülü ödenek oluyor -bunların mutlaka denetlenmesi lazım gelir- kimlerin akraba ve hısımları çalışıyor? Bunlara bakmak lazım gelir diye düşünüyorum. Bu dönemde, özellikle, Sayın Bakandan bunları rica ediyorum.

Bu manada, sivilleşme açısından, vakıflar, fevkalade, önemli kuruluşlardır, bunları desteklemek lazım; bunlara bir ölçüde maddî kaynak bulmak lazım gelir. Şimdi, işin bu noktasına gelince, Vakıflar Genel Müdürlüğünün sırtında bir Vakıflar Bankası var. Belki çok iyi niyetlerle kurulmuş olabilir, ben, dört sene Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili konularda sorumluluk taşıdım; Vakıflar Bankası benden ayrıldı, uzun zamandır da ayrı, şu anda da vakıflar ve Vakıflar

Bankası ayrı ayrı bakanların sorumluluğunda. Belki bunun bir mantığı var, yani burada bir suizan şüphesiz aramıyorum; ama, gelin görün ki, Vakıflar Bankasının batırdığı krediler kadar, vakıflara bir hizmetinin olduğu kanaatini taşımıyorum. Çünkü, her defasında enflasyon sebebiyle sermaye artırımına gidiyor. Vakıflar Genel Müdürlüğünün oradaki hisse nispeti düşmesin diye, oraya, o hisseleri rüçhan hakkı olarak öncelikle alması lazım. Bu takdirde, bütün mal varlığını o hisse nispetini tutturabilmek için kendi mamelekinden çıkarıyor; ondan sonra, Vakıflar Bankasının aynî sermayesi haline geliyor; bir süre sonra da giderek, vakıflar, mal varlığı itibariyle fakirleşiyor.

Bankanın, Vakıflar Genel Müdürlüğüne en ufak bir katkısının olduğunu sanmıyorum. Rakam olarak çok fazla şey yapıyor gözüküyor, tamir ettiği tek bir cami, hayata geçirdiği tek bir medrese söz konusu değildir. Kaldı ki, vakıfların eline geçen bu arsaların vakfiyelere uygun kullanılmadığı da ortadadır. Hayır, hasenat için vakfedilmiş olan bir arazinin veya bir medresenin, bir kervansarayın tutup, turizm amaçlı, içinde o vakfiyeye uygun olmayan davranışların sergilendiği bir maksada tahsis edilmiş olması fevkalade üzücüdür. Dolaylısıyla, biz, geçtiğimiz hükümet döneminde, Vakıflar Bankasının en evvel özelleşmesi lazım geldiği kanaatini taşıyarak olumlu mütalaa verdik. İnşallah, bu dönemde, Vakıflar Bankası, vakıfların sırtında yük olmaktan, kambur olmaktan kurtulur, böylece, banka kanalıyla vakıf mallarının yağmalanması bir ölçüde önlenmiş olur.

BAŞKAN — Sayın Çiçek, 2 dakikanız var.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Peki, çok teşekkür ederim.

Belli ki, bu manada anlatılacak çok konu var; ama sürem bitiyor.

Şunu söylemek istiyorum; Türkiye'deki vakıflaşmayı dikkate alarak, vakıfların yeni fonksiyonlarını, yeni rollerini dikkate alarak, şiddetle, bir vakıflar teşkilat kanununa ihtiyaç vardır. Mevcut kanun, maalesef ihtiyaçlara cevap vermiyor, çok eski kadrolar buna yeterli değil. Dolayısıyla, yeni bir teşkilat kanununa ihtiyaç var.

İkincisi, belediyeler kanalıyla, maalesef, uzunca bir zamandan beri, vakıf malları, en evvel, yeşil alana tahsis ediliyor veya yol oradan geçiriliyor; resmî alan neresi olması gerekiyorsa, en evvel vakıfların arazilerine el atılıyor, böylece, vakıf malları, giderek vakfın amaçlarını karşılamaktan uzak kalıyor. Dolayısıyla, imar planları yapılırken ya da imar tadilatları yapılırken, mutlak surette, Vakıflar Genel Müdürlüğü kesin olarak müsaade etmediği sürece bu değişikliklerin yapılmaması lazım gelir diye düşünüyorum.

Şayet, Vakıflar Bankası hayatiyetini sürdürmeye devam edecekse, falanca holdinge, falanca şirkete kredi verebildiği kadar, sosyal amaçlı vakıflara da kredi açabilmelidir, hatta, faizsiz verebilmelidir. Çünkü, bugün eğitim alanında, sağlık alanında vakıflar, giderek bir özel sektör modeli oluşturmaya çalışıyor, çok da başarılı oluyor. Bunun en güzel uygulamaları Amerika'dadır; dolayısıyla, bu manadaki projelere Vakıflar Bankası destek verebilmelidir. Vakıf kiraları yeniden güncelleştirilebilmelidir. Vakıf hizmetlerinin bir kısım giderleri, aynı maksatla çıkarılmış olan Sosyal Yardımlaşma Fonundan sağlanmalıdır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Anavatan Partisinin, rahmetli Özal'ın direktifiyle, benim de şahsen belediye başkanı olarak taslağında çalıştığım çok önemli bir projedir; vakıfların, günümüz şartlarına uyarlanmış bir halidir ve orijinal bir projedir, orijinal bir kanundur, millî bir kanundur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, yarım dakikada bitiririm.

BAŞKAN — Buyurun.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Dolayısıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Sosyal Yardımlaşma Fonu pek çok konuda aynı amaçlara yöneliktir. Bu işbirliğinin sağlanması lazım geldiği kanaatini taşıyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinin milletimize hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

(Alkışlar)

20. DÖNEM

BÖLÜM III

DOĞRUDAN GÜNDEME ALINMA ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Türk Ceza Kanununun 102 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/13) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin (4/113)
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 25
Tarih : 03 Aralık 1996

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

16.1.1996 tarihinde, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin üçüncü bendinde bir değişiklik yapılmasıyla ilgili olarak bir teklif vermiştim; aradan geçen bir senelik süre zarfında komisyonda görüşülemediği için, İçtüzüğün 37 nci maddesinin bana verdiği imkâna dayanarak konuyu huzurlarınıza getirmiş bulunuyorum.

Takdir edersiniz ki, bugün, Türk siyasetinin önündeki en temel mesele, siyasetin, kirlenmelerden, hırsızlıklardan, yolsuzluklardan arındırılması meselesidir. Bugün, temiz toplum ve temiz siyaset, hemen hepimizin özlemidir; Türk toplumunun da bugün birinci öncelikli özlemleri arasında yer almaktadır. Böyle olunca da, temiz toplum ve temiz siyasetin ilk şartı, kanunların, istisnasız olarak herkese, bütün müeyyideleriyle birlikte uygulanmasıdır. Suçu işleyen kim olursa olsun, hangi sıfatı taşırsa taşısın, yargı önüne çıkabilmeli ve yaptıklarının hesabını verebilmelidir. Yapılan kanunsuz hiçbir hareket, işlenen hiçbir suç, yapanın yanına kâr kalmamalı, mutlaka yargı önüne getirmelidir. Aksine bir uygulama, devlete olan güveni zedeler; kanunların sadece zayıflara ve güçsüzlere uygulandığı, güçlü olanın bir yolunu bulup takibattan ve cezadan kurtulduğu yolundaki bir genel kanı, hukuk devletini temelinden sarsar, en az terör kadar, devlete ve kamu düzenine zarar verir.

Bu nedenle, özellikle, kamu görevlileri ve kamu adına yetki kullanan, en başta da, siyasî gücü elinde bulunduranlarla ilgili olarak, toplumda oluşan olumsuz kanaati ortadan kaldırmak ve yolsuzluk olarak nitelenen suçlarda zaman aşımını yeni baştan gözden geçirmekte zaruret vardır.

Yolsuzluklarla ilgili suçlar, genellikle, o siyasî otorite yahut bu suçları işleyen kişiler iktidarda veya görevdeyken ortaya çıkmamaktadır. Bu tip suçlar, ancak, iktidar dönemi bittikten veya bunlar görevlerinden ayrıldıktan

sonra tespit edilebilmekte, fakat bu defa da, aradan geçen süre dolayısıyla, zamanaşımı zırhının arkasına sığınılarak, suçluluktan ve adlî takibattan kurtulabilmektedir. Oysa bu suçlarda zamanaşımı engeli ortadan kaldırılmalı; yapanın, yaptığının yanına kâr kalmayacağı anlaşılmalıdır. Böylece, yetki istismarı ve çeşitli kombinezonlarla, suçluluklarının ortaya çıkmasını geciktirerek, zamanaşımına sığınıp, temize çıkabileceğini sananlar, sıfat ve mevkileri ne olursa olsun, suçlulukları ortaya çıkarılarak cezalandırılmalıdır.

Bütün bunlar ve benzeri gerekçeler dikkate alınarak, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin üçüncü bendinin metindeki tarzda değiştirilmesini takdirlerinize arz ediyoruz. Bu üçüncü bentte zikredilen suçlar, aslında, bugün, hepimizi rahatsız eden ve belli bir süreden beri de Türk siyaset gündemini hep meşgul eden suçlar olarak tavsif edilebilir.

Bunlar "Devlet İdaresi Aleyhine İşlenen Cürümler" başlıklı üçüncü babın birinci faslındaki "basit ve nitelikli zimmetle, devlet alım ve satımlarında menfaat sağlama", ikinci faslındaki "irtikâp", üçüncü faslındaki "rüşvet", 240 ıncı maddedeki "görevi kötüye kullanma", "evrakta sahtekârlık", "ihaleye fesat karıştırma", "dolandırıcılık", "emniyeti suiistimal" ve "Bankalar Kanununa aykırılık" suçlarında zamanaşımı süresini 5 yıldan 10 yıla çıkarma mecburiyeti vardır; sebebini de, biraz evvel, gerekçesinde izah etmeye çalıştım.

Şimdi, eğer, hepimizin temel isteği, temel arzusu, temiz toplum ve temiz siyaset ise, dünyanın en zor işini yapan insanlar olarak, Türk kamuoyunun karşısına alnı açık, başı dik, şerefli ve haysiyetli insanlar olarak çıkabilmek istiyorsak, bu konuda bir adımı atma mecburiyetimiz vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, 1 dakika ek süre rica edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun, konuşmanızı tamamlayın Sayın Çiçek.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu, temiz toplum, temiz siyaset meselesi, partiler arası bir kavga olmaktan çıkmalı, partiler üstü bir fazilet mücadelesi haline gelmelidir. Uzun zamandan beri, biz, hep bu sloganları söylüyoruz; fakat Meclis olarak bir adımı atamadık. Bundan dolayı da, hem Türkiye Büyük Millet Meclisi hem de siyasî kurumlar giderek itibar kaybediyor. Onun için, bu işin bir yerinden başlanmasında fayda vardır. Bir taraftan, Anayasanın 84 üncü maddesindeki dokunulmazlık konusu şu günlerde Meclis gündemine inşallah gelecektir, bir taraftan da, ona paralel olarak, bu zamanaşımı kavramının bir an evvel Meclis gündemine alınması, öncelikle ve ivedilikle görüşülmesinde, hepimizin, en başta da devletimizin sayısız yararı olduğu kanaatini taşıyorum.

Bu konuda olumlu oy vereceğinizi ümit ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(ANAP sıralarından alkışlar)

20. DÖNEM

BÖLÜM IV

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 37 arkadaşının, Avrupa Birliği ve Kıbrıs başta olmak üzere, Hükümetin izlediği dış politika konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 32
Tarih : 20 Aralık 1997

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Genel görüşme talebimizin gerekçesinde de belirttiğimiz gibi, Türkiye, süratle, bir dış politika krizine sürüklenmektedir. Bu ay içerisinde arka arkaya yaşadığımız iki olay, iki mağlubiyet, Türkiye'yi, giderek, politika üretemez, inisiyatif kullanamaz, kendi hak ve menfaatlerini koruyamaz bir konuma getirmektedir.

Bunlardan birincisi, İslam Konferansında maruz kaldığımız vahim durumdur. Tahran zirvesine gelinceye kadar, bu konferansın en itibarlı, en dirayetli, bütün kararlarda en belirleyici üyesi olan Türkiye, âdeta azarlanmıştır, dışlanmıştır; aleyhine karar çıkmasını önleyememiş, arkasına bakmadan, toplantıyı yarıda kesip gelmiştir. Bu işte bir yanlışlık, bir eksiklik, bir umursamazlık vardır. Ya bizim Ortadoğu ve İslam ülkeleriyle ilgili politikamız doğrudur -o zaman anlatım, bilgilendirme ve gayret eksikliğimiz vardır- ya da bu politikalarımız kökten yanlıştır. Her iki halde de, bunu gözden geçirmemiz lazımdır. Bu kararların alınmasında başı çekenler, korkarım ki, önümüzdeki günlerde ve gelecek toplantılarda, Türkiye'ye karşı, daha şovenist, daha hasmane tavırlar takınabilirler; aynen Yunanistan gibi, kendi iç ve dış politikalarında, Türkiye düşmanlığına dayalı yeni bir husumet cephesi oluşturabilirler; bundan da Türkiye zarar görür.

Biz, bu ülkelerin terörist ülkeler olduğunu bu konferansta dile getiremedik, aleyhlerine bir karar çıkarmayı başaramadık; ama, onlar, bizi dışlamayı başardılar.

Türkiye, bu ay içinde, birincisinin şokunu üzerimizden atmadan, bizi dışlayan, bizi yok sayan, millî bütünlüğümüzü bozma yolunda yeni unsurlar taşıyan ikinci bir başarısızlığa, Lüksemburg bozgununa maruz kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, Batılılaşma, bizim 158 yıllık maceramız, karşılıksız, ihanetlerle dolu bir aşkımızdır. Biz, bu uğurda çok bedel ödedik, hâlâ da ödüyoruz. Yeri geldi, Batılılaşma sevdasına, tarihimizi inkâr ettik, geçmişimizle bağlarımızı kopardık; yeri geldi, kendi öz değerlerimizi, tertemiz kültürümüzü ve muhteşem medeniyetimizi dışladık; yeri geldi, reddi miras ettik; yeri geldi, bu milletin hayat kaynağı yüce dinine, onun müminlerine "Batılılaşmaya engel bunlardır, geri kalmışlığımızın sebebi bunlardır" diyerek tarihin en büyük iftirasını ve bühtanını yaptık. (RP sıralarından alkışlar) Yeri geldi, bu Batılılaşma uğruna, ihtilaller yaptık, idamlar yaptık, dayatmalarda bulunduk; yeri geldi, bu Batılılaşma uğruna, demokrasi diye göstermelik bir ucubeye, bir illüzyona razı olduk.

Sonunda geldiğimiz nokta ortadadır; şimdi, zihnimiz karışık. Lüksemburg Zirvesine dayalı hayaller de hesaplar da altüst oldu. Sonunda iş buraya gelecek idiyse, hani hikâyede adam kendi kendine soruyor ya "biz bu yanlışı niye yaptık" daha da önemlisi, nerede yanlış yaptık!..

Ben, bunları, Avrupa'ya karşı olduğum için söylemiyorum; tam tersine, Avrupa'yı dışlamanın, demokrasi dışı güçlere fırsat vereceğine inanıyorum ve ne olacaksak şahsiyetli olalım diye söylüyorum; onu, yeni baştan burada gözden geçirelim diye söylüyorum; Batılılaşma uğruna kırıp döktüklerimize, yakıp yıktıklarımıza, ezip geçtiklerimize geriye dönüp bir bakalım ve evvela, tarihimizle, milletimizle, kültürümüzle yeniden barışalım diye söylüyorum. (RP sırlarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Devletimizi güçlü, milletimizi daha yüce yapalım diye söylüyorum. Ama, görünen o ki, bugün Avrupa Birliğine girişimizin önündeki en büyük engel Türkiye'deki Batıcılardır; onların, çarpık, dayatmacı demokrasi anlayışlarıdır. (RP sıralarından alkışlar) Başkalarının azarlamasına fırsat vermeden, insanımıza ve milletimize yakışan, onun yararına işleyen gerçek bir demokrasiyi kuralım diye söylüyorum.

Değerli milletvekilleri, biz, Türkiye'yi, iki kıta, iki medeniyet ve iki dünya arasında hep köprü ülke olarak niteledik. Tahran zirvesinde, köprünün doğu ayağı çok ciddî hasar gördü; Lüksemburg Zirvesinde bu köprünün batı ayağı, en az doğu ayağı kadar hasar gördü; şimdi, Hükümet, servis köprüsünü kullanmaya çalışıyor. (RP sıralarından alkışlar) Bu, bizi alternatifsiz kılar, işimizi zora sokar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, lütfen toparlayalım.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yakın bir gelecekte, devlet ve millet, tek ata oynayan bir politika takip etmenin bedelini çok ağır öder, çok ağır ödetirler.

Bunun için konuşalım diyoruz. Ayaküstü beyanlar, arkasını getiremeyeceğimiz restleşmeler, iç politikaya yönelik fiyakalı laflar, korkarım, milletin fiyakasını bozar, bizi daha da açmaza sokar; adımızın "mülayim" olduğunu düşünenler çıkabilir "sert olsan ne yazarsın" diyen fırsatçılar çıkabilir.

Şimdi, oturup, soğukkanlı düşünmenin zamanı. Onun için bu görüşmeyi açalım. Hükümetin, varsa, doğrularına destek verelim, yanlışları ve eksikleri varsa düzeltelim; millet adına, buradan, birlikte bir ses verelim. O zamana kadar, Hükümetten ricamız, ekonomide yeteri kadar çok başlılık var; bari dış politikada olmasın; ne diyecekseniz, önce düşünün, dokuz defa düşünün, sonra bir araya gelin konuşun, sonra lütfederseniz, bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — ...de burada birlikte düşünelim ve konuşalım; sonra, zararı...

BAŞKAN — Sayın Çiçek teşekkür ederim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ben çok teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.(RP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Rejim tartışmaları konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/21) münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 73
Tarih : 31 Mart 1998

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu genel görüşme önergemize öncelik vererek, bugün konuşulmasını sağlayan siyasî partilerimizin değerli yöneticilerine de teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Bu önerge, önemli bir önergedir; önemi kabul edilmiş olmasaydı, zaten, öncelik de verilmezdi. İkincisi, bu önergeyi değerlendirirken, Sayın Başbakan Yardımcımızın da bu kürsüden ifade ettiği gibi, önergenin verildiği tarihe ve o günkü şartlara bakmak lazım. O tarih itibariyle, bu önergenin hem içeriği doğrudur hem zamanlaması doğrudur. Sayın Başbakan Yardımcımız da burada; zabıtlardan okumama müsaade ederseniz, "önergenin Başkanlığa sunulduğu tarih 16 Mart 1998'dir. Önergede belirtildiği gibi, o günlerde, gerçekten, ülkemizin bir krize, bir bunalıma sürüklenmekte olduğu izlenimini veren belirtiler vardı. Öteden beri, puslu havalarda ortaya çıkan kimi kara haberciler ara rejim söylentilerini kulaktan kulağa yaymakta, manşetlere yansıtmaktaydılar; dolayısıyla, bunun Meclis gündemine gelmesi de doğruydu" buyurdular. O halde, Hükümetin de, önergenin verildiği tarih itibariyle, doğruluğunun, artık burada münakaşa edilmemesi lazım gelir.

Peki, biz bu önergeyi niye verdik: Biz, bu önergeyi, partilerimizin, şahsen tasvip etmediğim, milletimizin de çok benimseyerek kabullenmediği bir üslup içerisinde partiler birbirlerini suçlasınlar diye vermedik; bu fırsattan istifadeyle "daha evvel aklın neredeydi, etme bulma dünyasıdır" demeye getiren bir üslupla muhalefet iktidarı suçlasın ve fırsattan istifadeyle, iktidarın da eski defterleri karıştırmasına vesile olalım diye bu önergeyi vermedik; ama, 16 Mart tarihi itibariyle manşetlere kadar çıkan bu haberler, bu kara haberciler ve fırsatçılar karşısında bu mesele Türkiye'nin her zemininde konuşulurken, konuşulmayan tek mekân, tek makam Türkiye Büyük Millet Meclisiydi ve bu tartışmaların muhatabı da, doğrudan doğruya Türkiye Büyük

Millet Meclisiydi. Demokrasiyle ilgili, rejimin geleceğiyle ilgili tereddütler vardı, kuşkular vardı, manşetlere çıkan iddialar vardı. İstedik ki, bu Meclis bu meseleye bir nokta koysun; çünkü, yarım yüzyıldır rejim tartışmasını yapan, dünyada bizden başka bir millet kalmadı. Bu işe bir nokta koyalım istedik. Ayrıca, bu münakaşaların ve iddiaların muhatabı, doğrudan doğruya Meclistir ve demokrasidir, demokrasinin geleceğidir; Türkiye'nin bir kez daha ara rejim bataklığına sürüklenip sürüklenmeyeceğidir; yakın tarihimizde üç defa bu çukura düşmemiş olmamıza rağmen, bir dördüncüsüne düşme hamakatını gösterip göstermeyeceğimizdir.

Yeni bir yüzyılın eşiğinde ara rejimi telaffuz etmek, kanaatimce, demokrasiyi aşağılamaktır. Tartışılan konu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebidir, temsil ettiği iradedir, onun ne kadar üstün olduğudur; olaylara karşı tavır almadaki, inisiyatif kullanmadaki, ülkenin sorunlarını çözmedeki dirayeti ya da dirayetsizliğidir.

Üzülerek ifade etmeliyim ki, 20 nci Dönem milletvekilleri olarak bu üstün iradeye iyice sahip çıktığımızı söyleyemeyiz. Bu tartışmalarda, bu kuruma yakışan ciddî bir tavır ortaya koyamadık. Sanki, bu tartışmalar, Gürcistan'ı ya da Bulgaristan'ı ilgilendiriyordu; o derece bigâne kaldık. Yabancı merkezlerin bile yakın takibe aldığı bu gelişmeler karşısında, sesi soluğu çıkmayan, refleksleri de yeterince çalışmayan bir meclis olduk. Halbuki, her zaman ifade ederiz, Parlamento rejimin kalbidir; ama, bunu söylemek yetmez; bu kalbi düzgün ve verimli çalıştırmak gerekir. Gelişmiş hiçbir demokraside, parlamentolar, boş zamanları değerlendirme kurumu değildir.

Değerli milletvekilleri, devletimize, demokrasimize ve cumhuriyetimize karşı bir kuvvetli tehditten" bahsediliyor; kapalı mekânlarda saatler süren toplantılar yapılıyor; üstü açık, üstü kapalı, bazen imzalı bazen imzasız, güvenilir kaynaklardan, üst düzey bir yetkiliden bahisle, haberler veriliyor, manşetler atılıyor. Toplum, bütün bunlardan dolayı fevkalade tedirgin ve bize soruyor, size soruyor "bu işler ne oluyor" diye. Bu tehditleri valiler biliyor, kaymakamlar biliyor, emniyet müdürleri biliyor, yargı mensupları biliyor, basın mensupları biliyor, halka karşı sorumluluğu olan herkes biliyor, millet iradesini temsil eden, onun adına hak ve yetki sahibi olan Meclis bilmiyor; kimse ona bilgi vermek lüzumunu bile duymuyor. Bu, sizi rahatsız etmiyor mu? Meclisin bu kadar dışlanması, onun içinden güvenoyu alan Hükümeti rahatsız etmiyor mu?! Tehlike varsa biz de bilelim, icap ediyorsa gizli celse yapalım, tedbirini birlikte düşünelim, ona göre destekleyelim.

Şimdi, Hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisine pek çok tasarıyı sevk ediyor; boyutunu bilmediğiniz, failini ya da mefulünü bilmediğiniz bir

tehlikeyle ilgili, bu Meclis nasıl tedbir üretecek ve nasıl düzenleme yapacak?! Tehdit olarak algılananlar, gerçekten tehdit mi; yoksa, en yetkilimizin ifade ettiği gibi, iktidar aracı olarak kullanılan bir şey mi? Yoksa, bu kuruma ve bizlere karşı bir güvensizlik mi var; hiç olmazsa onu bilelim. Eğer, ülke ciddî tehdit altındaysa, bunun en evvel konuşulacağı yer burasıdır; ülkemizin her meselesinin konuşulacağı yer burasıdır; bu önceliği korumak ve kullanmak da, bizim en önemli görevimizdir.

Şimdi, bu kürsüden, en evvel Sayın Genel Başkanlar olmak üzere, herkese sesleniyorum: Bir şey konuşacak iseniz, önce, Türkiye'de konuşun, en önce de burada konuşun; konuştuğunuz şey, Türkiye için olsun; konuşurken, açıkça konuşun, herkesin anladığı dilde konuşun, yanlış anlaşılmayacak şekilde konuşun; bizi bize, bizi dünya âleme rezil etmeyin. (RP, DYP ve BBP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, gelin, işin bu noktasında bu genel görüşmeyi açalım ve bu rejim tartışmalarına nihaî kararı vermek üzere bazı konularda mutabık kalalım. Mutabık kalacağımız hususlar, kanaatimce, asgarî şunlar olmalı:

Herkes bilsin ki, devletimizin de, demokrasimizin de, cumhuriyetimizin de sahibi millettir; bunların teminatı da millettir; üstün irade, yalnız milletin iradesidir; onun tecelli yeri de, bu mukaddes kurumdur. (FP sıralarından alkışlar) Hiçbir gerekçeyle, bu irade ve bu iradenin kurumlaştığı Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri, bundan böyle askıya alınamaz.

Bize düşen görev de, bu çatı altında yüce işler yapmaktır; hırsızı uğursuzu içimizden kaldırıp atmaktır; tencereyi yine kirletiyorlar istismarına fırsat vermemektir; ülkemizin her meselesine sahip çıkmak, onu muhakkak burada çözmektir; demokrasi dışı arayışlara yardımcı olmamaktır.

Önceliğimiz, ideolojik tartışma değil, çözüm üretmektir; kavga ederek değil, uzlaşarak ülkeyi yönetmektir; güçlü devlete giden yol, yasaklardan değil, artık, özgürlüklerden geçiyor, buna karar vermektir.

Demokrasinin, bizim için mevsimlik bir statü değil, devredilemez, vazgeçilemez, ara verilemez bir hayat tarzı, birlikte yaşamanın ön şartı, cumhuriyetimizi ebedî kılmanın yegâne yolu olduğunda ittifak etmektir.

Devleti, milletin efendisi değil, onun hizmetkârı olan bir anlayışa getirmek, George Orwell 'in ünlü kahramanı eli kırbaçlı çiftçi Johns görüntüsünden ve zihniyetinden kurtarmaktır.

Demokrasimizi, sorunlu bir kavram olmaktan çıkarmak ve halk yararına işleyen, yöneten demokrasi standardına yükseltmektir. Demokrasi, oligarşinin

lütfu değil, milletin hakkıdır; onu, birinin işbaşına gelmesiyle var olan, gitmesiyle de yok olan kurt-kuzu hikâyelerine konu olmaktan çıkarmaktır.

Halkı, rejimin ve demokrasinin nesnesi değil, öznesi yapmaktır. Halkın ne dediğini bilmemizin yegâne ve tek yolunun seçim olduğuna inanmak, seçimin sonucuna razı olduğumuzu, sandıktan ne çıkarsa ona saygı duyacağımızı buradan öncelikle açıklamaktır.

Ülkemizi, bir an evvel, devlet hukukuyla yönetilen bir ülke değil, hukukun üstünlüğünü esas alan demokratik bir ülke haline getirmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, size de 1 dakika ek süre veriyorum; lütfen tamamlayın efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, demokrasiyi yaşatacaksak, evvela, onu hak etmeliyiz. Bunun için, bütün olaylardan bir ders çıkarmalıyız, üzerimize düşenleri ne kadar yerine getirdiğimizi sorgulamalıyız. Bunu en evvel Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapmasında sayısız faydalar görüyorum.

Ümit ediyor ve inanıyorum ki, bize bakarak, Türkiye'deki her kesim, her kurum, bu noktada yaptığı münakaşalarla, ortaya koyduğu tavırlarla "acaba, ülkemize ne kadar faydalı olur" tarzındaki bir muhakemeye ve bir vicdan muhasebesine de böylece kapı aralamış oluruz.

Hepinize saygılar sunuyorum.(FP, DYP ve BBP sıralarından alkışlar)

21. DÖNEM

(19 NİSAN 1999 - 03 KASIM 2002)

21. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

21. Dönem TBMM Genel Kurulunda Ant İçerken

Konu : Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının, 18.10.1999 Pazartesi gecesi, Merve Safa Kavakçı'nın evinin aranıp, ifadesinin alınması istemine ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 09
Tarih : 20 Ekim 1999

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 18 Ekim 1999 Pazartesi gecesi, yeni bir yüzyıla, insan hakları ve demokrasi çağına girmeye 74 gün kala, bu aziz ülkede, benim cumhuriyetimin başkentinde, bu cumhuriyeti kuran Yüce Meclisin bir üyesine, hem de hanım olan bir üyesine karşı, hukuka aykırı, Anayasaya aykırı, yasalara aykırı, Yüksek Seçim Kurulu kararına aykırı, hâkimlik ve savcılık mesleğinin gereklerine aykırı, insafa, vicdana ve nezakete aykırı bir işlem yapılmıştır. Hukuken ve Anayasa gereği halen İstanbul Milletvekili bulunan Sayın Merve Kavakçı, gece yarısı evinin kapısı zorlanarak, Anayasanın 83 üncü maddesi, bizzat DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel tarafından ihlal edilerek, gözaltına alınmak istenmiştir.

DGM Savcısı, açıkça, Anayasayı ihlal suçunu işlemiştir, Anayasayı çiğnemiştir ve maalesef, bu hukuksuzluğu, bu kanunsuzluğu, bütün millet ve hatta bütün dünya ibretle ve esefle seyretmiştir.

Bu uygulamayı, kanunsuzluğu, şiddetle ve nefretle kınıyorum. Temenni ederim ki, milletimiz ve demokrasimiz, bir daha böyle ayıplı bir gün yaşamasın. Bu vesileyle, bu haksızlığa karşı infial duyan, hassasiyet gösteren, başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, Sayın Başbakana, Başbakan Yardımcıları Sayın Bahçeli ve Sayın Özkan'a, Adalet ve İçişleri Bakanlarımıza, tepki koyan herkese, hepinize, şükranlarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.(FP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu memlekette, hepimiz ve herkes haddini bilmeli, hududunu bilmeli, hukukunu bilmeli; velev ki, bu kişi, DGM Savcısı olsa bile. Kapı kırmak, duvar delmek, tünel açmak, hukuk adamlarının değil, olsa olsa, E tipi cezaevindeki militanların işidir.(FP sıralarından alkışlar)

Hepimize düşen iş, hukukun içinde kalmak ve ona saygılı olmaktır. Herkesin ama herkesin görevi, en başta da hukuk adamlarının görevi, hukuku sağlamaktır, huzuru sağlamaktır. Devlet adına yetki kullanan, hukuksuzluğun, huzursuzluğun faili olamaz, kaynağı olamaz, tarafı olamaz; velev ki, bu, DGM Savcısı olsa bile.

Mürettep olaylara çanak tutmak, bunlarla kazan kaynatarak toplumu germek, topluma elektrik yüklemek, buradan ikbal ve şöhret elde etmek, derunî kompleksleri tatmin etmek için hukuku kullanmak, hukuku alet etmek... Evet, bu devir, artık, ebediyen bitmeli, bu kara perde ebediyen kapanmalıdır. Kapanmalıdır; çünkü, şayet, bu memlekette, Anayasanın 83 ve 84 üncü maddelerindeki şartlar oluşmadan, milletin vekilleri, geceleyin evi basılarak derdest edilecekse, halkın seçtiği belediye başkanları, yeri belli yurdu belliyken, eli kanlı katillere, uyuşturucu kaçakçılarına, ırz düşmanlarına bile reva görülmeyen bir muameleye maruz kalacak, Amerikan filmlerinde gördüğümüz vahşi batı'nın hak ve adalet anlayışından daha vahşi bir uygulamaya muhatap olacaksa, o zaman siyaset nasıl yapılacak, hizmet nasıl yapılacak?

Millet iradesi karşısında, bir kısım görevliler "Ali kıran baş kesen" edasıyla çalım atacaksa, bu ülkede hukukun üstünlüğü nasıl sağlanacak?!

Bu memlekette, siyaset, hukukun teminatı altında değil de, bir görevlinin, giyotinden daha keskin ve daha acımasız iki dudağının arasında sıkışıp kalacaksa ya da bu memlekete siyaset yoluyla hizmet edenler, hizmet etmek isteyenler, bayramlık gömleğiyle idamlık gömleğini bir arada, pijamalarını yıl 12 ay, sene 365 gün çıkarmadan yatıp kalkacaksa, hukuk devleti nerede kalacak, demokrasi nerede kalacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, lütfen, toparlayınız.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — ...muasır medeniyet nerede kalacak ve ona nasıl ulaşılacak?

Artık bu kâbuslar, bu hafakanlar da ebediyen bitmelidir; bitirilmelidir. Bitirilmelidir ki Türkiye Avrupa Birliğine girebilsin, medenî dünyada demokratlar liginde yerini alsın. Aksine uygulamalar devlete de millete de zarar verir; nitekim vermektedir. Hiç kimsenin, ama hiç kimsenin bizi dışarıda küçük düşürmeye, itibarsız kılmaya hakkı yoktur; şayet, başımıza bu olayları çıkaranlar, bu belayı getirenlerin özel bir görevi, özel bir misyonu, özel bir anlaşması yoksa.

Bir ay sonra İstanbul'da yapılacak AGİT zirvesinde demokrasi konuşulacak, insan hakları konuşulacak, Türkiye konuşulacak; kendi evimizde azarlanarak siygaya çekilmek kime ne fayda verir?

Hukuk ihlallerinin vakai adiyeden sayıldığı bir ülkeyi kim kendi içine alır. Demezler mi adama, bir halk deyimiyle, "git kısrağını kısa bağla." İşte, şimdi, kısrağın kısa bağlanması gerektiği bir dönemden geçiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Lütfen, son cümleniz efendim...

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Gelin bu gidişi durduralım. Bu talihsiz olaydan ders çıkararak, hukuk devletine, demokrasiye, insan haklarına giden aydınlık yolu birlikte açalım. Bize yakışan budur; milletçe yararımıza olan bu yöndeki çabalardır.

Hepinize saygılar sunuyorum.(FP sıralarından alkışlar)

Konu : Son günlerde kamuoyunun gündemine getirilen din projesine ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 15
Tarih : 04 Kasım 1999

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ülkemizde; son birkaç günden beri, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından başlatılan din merkezli yeni bir tartışma sürdürülmektedir. Esasen, bu konu, zaman zaman, Türkiye'nin gündemine gelmektedir ya da getirilmektedir. Bu tartışma süreci bazen seviyeli bir şekilde sürdürülürken, çoğu zaman, toplumumuzu kavgaya, kutuplaşmaya, sosyal barışı bozmaya kadar varan bir nitelik arz etmektedir; buna, toplumsal zaaflarımız da yardımcı olmaktadır.

Şüphesiz, devletimizin, bölgemizde ve dünyada daha güçlü bir devlet haline gelmesi, milletimizin de huzur, barış, birlik ve bütünlük içerisinde olabilmesi, bu müzakere ve münakaşaların doğru, sağlam ve tutarlı bir zeminde yapılmasına bağlıdır. Din konusunu en başta konuşması gerekenler, ilim, fikir ve düşünce adamları olmalıdır; çünkü tarihî derinliğe sahip olan din konusu, ancak, ilimle, bilgiyle, selim bir akılla kavranabilir. Bunu, gündelik siyasetin malzemesi yapmadan, gündem değiştirme aracı yapmadan, kırmadan, dökmeden, yeni yaralar açmadan yapmak gerekmektedir.

Şayet, din konusu gündemimizde böyle yer alacak ve böyle tartışılacaksa faydalıdır, hayırlı bir başlangıçtır; aksi, hepimiz için bir felakettir, bir kaostur ve karmaşadır.

Sayın milletvekilleri, bu konunun can alıcı birkaç özelliğine işaret etmek istiyorum. Türkiye'de din konulu uzun münakaşaların temelinde, dini, fert ve toplum hayatında nereye koyacağımızı bir türlü açıklığa kavuşturamamış olmamız yatmaktadır. Bir kısım aydınlarımıza göre din, Allah ile kul arasında bir özel ilişkidir ve öyle olmalıdır. Bu anlayışa göre, bu ilişki, tabir caizse, özel hukuk ilişkisi gibidir; parantez arası bir kabuldür; ama, kesinlikle bilinmelidir ki, tarihin hiçbir döneminde ve hiçbir din, böylesine dar bir role indirgenememiştir. Her dinin, mutlaka, toplumsal alana taşan boyutları

olmuştur, bugün de vakıa budur. Bu, bizim, Batı'dan ithal ettiğimiz en temel düşünce yanlışıdır.

Günümüz dünyasında din, özel ilişki boyutlarını çoktan aşmış, dış politikaların dinamiği, iç barışın, millî siyasetin, millî güvenliğin, millî kültürün en önemli unsuru haline gelmiştir. Dinî devlet yerine, dinden faydalanan devlete doğru bir fikrî gelişme müşahede edilmektedir. Bu değişimi ve gerçeği iyi takip edemediğimiz içindir ki, kavgalar, dayatmalar, yasaklamalar buradan başlıyor.

Sayın Cumhurbaşkanının başlattığı tartışma bu gerçeği vurgulayacak ve açığa çıkaracaksa, önemli bir hizmete vasıta olmuş olur.

Arz edeceğim ikinci husus da şudur: Herkesin müşahede ettiği gibi, ülkemizde dinî alanda bir hareketlilik, bir canlılık vardır. Bu hareketlilik, dine yöneliş, cemaat profilindeki çeşitlilik olumlu yönde gelişmektedir. Din hizmetleri talebinde ciddî bir artış vardır; ancak, bilinmelidir ki, bu özellik yalnız bize mahsus, bizimle ilgili olmayıp küresel niteliktedir. Bütün dünyada din ve aile, toplumların yükselen değerleridir. Son senelerde yaşadığımız birçok krizin temelinde, ülkemizdeki dinî hareketliliği yalnız bize mahsus kabul edip telaşa kapılmak yatmaktadır; Türkiye, nereye gidiyor endişesi yatmaktadır. Bölgemizdeki yanlış örneklerden yola çıkarak ufkumuz daraltılmakta, hürriyet alanımız daraltılmaktadır. 28 Şubat süreci, böyle bir algılama yanlışlığının sonucudur.

Din, sosyal bir gerçekliktir; artık, bütün dünyada halkın afyonu değil vitamini olarak kabullenilmektedir. Konjonktürel bir konu da değildir. Onun yerine başka bir şeyi, mesela, akıl ve ilmi ikame etmek mümkün değildir. Her üçünün yeri ayrıdır ve her üçünün önemi de farklıdır. İnsanlık, böyle bir ikame macerasını yaşadı, bedelini de ağır ödedi ve hâlâ ödüyor. Bir kısım aydınlarımızın Batı'dan ithal edip kabullendiği ikinci bir yanlış da budur.

Dinî gelişmeler, özellikle İslam dünyasının gündemindedir, bölgenin gündemindedir, tabiî olarak da, Türkiye'nin gündeminde olacaktır. Bize düşen, bu gelişmeleri doğru anlamak, doğru yorumlamaktır.

Gerçeklere, özellikle evrensel gerçeklere ve gelişmelere yüz çevirerek, yok farz ederek değil, onlarla yüz yüze gelerek çözüm üretebiliriz. Çözüm için ise, doğru bilgi, doğru yorum gerekir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, 1 dakika ek süre veriyorum, lütfen toparlayınız.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Özellikle siyaset adamları için, bu, kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Ülke yönetimine talip olanlar, inanmak için olmasa bile, yönetmek için, hem de iyi yönetebilmek için o ülkenin tarihini ve dinini bilmek mecburiyetindedir. Türkiye, uzun süreden beri böyle bir bilgi açığını yaşamaktadır; onun için de iyi yönetilememektedir. Bize düşen, bu açığın bir an evvel kapatılmasına imkân verecek, insanların en temel hakkı olan din ve vicdan özgürlüğünü Batılı anlamda yaşamaya ve kullanmaya imkân sağlayacak, bunu kolaylaştıracak özgürlük ortamını, anayasal ve yasal düzeyde hazırlamaktır.

Bu tartışmanın böyle bir sonuca varmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Fransız Senatosunda tekrar gündeme gelecek olan sözde Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 58
Tarih : 16 Şubat 2000

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; milletimizi ve devletimizi yakından ilgilendiren bir konuya Yüce Meclisimizin ve hükümetin dikkatini çekmek ve mümkünse gereğinin de yapılmasını yüksek takdirlerinize arz etmek üzere huzurlarınızdayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir süreden beri, hep, iç gündem konularıyla uğraşıyoruz. Bir tarafta, her gün yeni bir boyut kazanan, zihinlerimizi karıştıran, midemizi bulandıran, insana, bu toprağın insanına yakışmayan, yakıştıramadığımız vahşet manzaraları, bir türlü içerisinden çıkamadığımız sorular, sorular, sorular, diğer tarafta, Ankara Savaşından daha çetin geçeceği şimdiden belli olan "Çankaya Savaşları" siyaset entrikaları, ekonomik sorunlar, sıkıntılar ve bunalımlar, daha buna benzer birçok iç mesele gündemimizi oluşturuyor.

Türkiye olarak ve bu milletin temsilcileri olarak, bizler, bunlarla uğraşaduralım, 22 Şubat 2000 Salı günü, yani önümüzdeki salı günü Fransız Senatosunda bir teklifin gündeme alınıp alınmaması oylanacak. Belki hatırlanacağı üzere, Fransa Millet Meclisi 29 Mayıs 1998 tarihli oturumunda, "Fransa 1915 Ermeni soykırımını alenen tanır" şeklinde tek maddelik bir kanun teklifini oybirliğiyle kabul etmiştir. Bu teklif, bir süre, Fransız Senatosunun raflarında bekletildikten sonra, şimdi tekrar gündeme getirildi ve salı günü bununla ilgili oylama yapılacak. Gündeme alınması halinde, Türkiye'yle ilgili, Türkiye'nin aleyhine yeni bir süreç başlamış olacaktır. Korkarım ki, bunu başka ülkelerin parlamentoları da takip edecek.

Bu konuyla alakalı olarak 2 Haziran 1998 günü bu kürsüden, Türk Milleti adına, onun bir temsilcisi olarak ifade ettiğim gibi ve bugün de ifade ediyorum ki, bu teklif haksızdır, bu teklif insafsızdır, bu teklif aziz milletimize karşı yapılmış bir iftiradır, tarihe karşı yalan söylemektir. Soykırım gibi bir insanlık suçunu işlemeye, bu milletin, ne kültürü müsaittir ne inancı müsaittir ve ne de karakteri müsaittir.

Bir Fransız olan Pierre Loti'nin de belirttiği gibi bize bu haksızlığı yapanların, şarka hiç ayak basmamış, önyargılarla gözleri körleşmiş insanlar olduklarını, çığırından çıkmış bir propagandanın ajanları olduklarını tarih ortaya koymuştur. Bernard Lewis gibi tarafsız tarihçiler, arşiv vesikaları da ortaya koymuştur.

Osmanlı arşivleri herkesin incelemesine açıktır. Tarihle yüzleşmekten korkmayanlar gerçekleri öğrenmek istiyorlarsa, gelip burada her şeyi araştırabilirler, tarihin hakemliğine müracaat edebilirler.

Parlamento kararıyla tarihî gerçekler değiştirilemez, hele hele tersyüz edilemez; Ermenilerin, Doğu Anadolu'da on binlerce Müslüman Türk'e, kadın, çocuk, ihtiyar demeden nasıl bir vahşet icra ettikleri gerçeğini hiç değiştiremez. Yalana ve iftiraya çanak tutmak dostluğa sığmaz, müttefikliğe de yakışmaz. Eğer Fransızlar soykırımın ne anlam ifade ettiğini görmek istiyorlarsa, bugün bu saatte, gidip Çeçenistan'da olan vahşeti görsünler, Karabağ'da, Ermeni zulmü altında Azerî topraklarda yaşanan vahşeti görsünler.(FP sıralarından alkışlar)

Bu kanunla Fransa bir eski sayfa açmak istiyorsa, bundan en evvel kendisi zararlı çıkar. Birileri de çıkar, Saint-Barthelemy katliamını hatırlatır, engizisyonları hatırlatır, Cezayir'i hatırlatır; Afrika'da, Asya'da, Ortadoğu'da sömürgelerde işlenen vahşeti ve katliamları hatırlatır –bunların hepsinin altında Fransa'nın parmak izleri vardır- 40'tan fazla diplomatımızın şehit edilmesinden Fransa'nın da sorumlu olduğunu hatırlatır.

Bu teklif yasalaşırsa, Fransa, ırkçı terörün teşvikçisi olur, destekçisi olur, bundan sonra akacak kanın da sorumlusu olur, Taşnak zihniyetinin yeniden hortlamasının sorumlusu olur. Şüphesiz, Fransa bunların sorumlusu olur; ama, bu milletin temsilcisi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu durum karşısında sessiz kalamayız; herhalde, bir tepkimiz olmalıdır. İç meselelerimiz ne kadar karmakarışık olsa bile böylesine bir mesele karşısında bu Meclis duyarsız kalamaz; mutlaka söyleyecekleri vardır, mutlaka yapacakları vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çiçek, açıyorum mikrofonunuzu; tamamlayın efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, bu vesileyle, burada temsil edilen bütün partilerimize, onların değerli grup başkanlarına, grup başkanvekillerine arz etmek istiyorum ki, önümüzdeki salı günü oylama yapılacağına göre, mutlaka, Meclisin infialini,

tepkisini ortaya koyacak bir bildiriyi, ister bugün ister yarın, her halükârda, bu Meclisten geçirmek gerekecektir. Aksi halde, Fransızlar, Türkiye'nin bu tepkisizliği karşısında bu teklifi yasalaştırmakta cüret bulacaklardır. Meclisimiz böyle bir tepkiyi ortaya koyabilir ise, mutlaka, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sayın Başkanı bu infialimizi muhatabına iletecektir.

Bunun dışında, Dışişleri Komisyonumuzun Değerli Başkanı ve üyelerinin, mutlaka yapacağı bazı şeylerin olduğunu düşünüyorum.

Bu Meclis çatısı altında teşekkül etmiş bulunan Türk-Fransız Dostluk Grubunun Başkan ve üyelerinin yapacağı bazı çalışmaların, bazı tepkilerin olduğunu düşünüyorum.

Meclisin dışında da, Türkiye'de her meselede -üzerine düşsün ya da düşmesin- söz söyleyen birçok sivil toplum örgütünün de böyle bir millî mesele karşısında yapacağı şeylerin, söyleyeceği sözlerin, ortaya koyacağı tavırların olduğu düşüncesini burada dile getirmek istiyorum; bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

21. DÖNEM

BÖLÜM II

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Ahmet Mesut Yılmaz ve 282 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 1
Bileşim : 46
Tarih : 10 Ağustos1999

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi, şahsım ve Fazilet Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Müzakeresini yapacağımız bu çalışmaların, memleketimize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, sizin de belirttiğiniz gibi, bugün, millet ve devlet hayatımız için, ülkemizin geleceği açısından fevkalade önemli bir konuyu burada müzakere etmiş olacağız.

Konu, birçok bakımdan önem arz ediyor. Evvela, bu konu, uzunca bir süreden beri kamuoyunda çok ciddî ölçüde tartışılan bir konudur. Bunun, kamuoyu tarafından böylesine tartışılmış olması, evvela, konunun önemi sebebiyledir; ikincisi de, Türkiye'de siyasetin, uzunca bir zamandan beri güven kaybetmiş olması sebebiyle, Anayasaya konulmak istenilen bu düzenlemeler, bu konularla ilgili olarak siyasete güvensizlikten kaynaklanmaktadır.

İkincisi, bu konu, gerçekten, toplum hayatımız bakımından önem arz ediyor; çünkü, bu, bir kanun değişikliği değil, neticede, bir anayasa değişikliğidir, bir temel yasada değişiklik söz konusu olmaktadır.

Bu 21 inci Dönemde, bu Parlamentoda, ikinci defadır anayasa değişikliğini konuşmuş oluyoruz. Gönül arzu ederdi ki, böyle, parça parça, bir konfeksiyon mağazasına taksit öder gibi ayda bir anayasa değişikliği yapmak yerine, Anayasanın tümünü dikkate alarak bir değişikliği Meclisin gündemine

getirebilseydik, o, çok daha doğru olurdu, çok daha tutarlı olurdu. Böylesine bir değişiklik, tabiî, beraberinde de pek çok sıkıntıları getiriyor, bu değişikliğin geliş sebepleri üzerinde de kamuoyu, doğrusu, birtakım tereddütlere kapılıyor.

Nitekim, bundan evvelki birinci değişiklik, devlet güvenlik mahkemelerinin kuruluş yasasıyla ilgili olarak Anayasanın 143 üncü maddesindeki değişiklikti. Bunun, dış talepten kaynaklandığı aşikârdı. Şimdi bu getirilen değişiklikle ilgili olarak, her ne kadar, Türkiye'ye yabancı sermaye gelecek, Türkiye'de de işsizlik azalacak, Türkiye'de, enerjiyle ilgili yatırımlar artacak gibi birtakım sebepler bulsak da, kabul etmek lazım gelir ki, konunun zamanlaması, getiriliş şekli, medyada bu konuyla ilgili çıkan haberler, beraberinde de birçok soruyu getirmektedir. Kaldı ki, bu anayasa değişikliği, Türkiye'nin bir ihtiyacı olarak gözüküyor. Belki, bu iki ay içerisinde anayasa değişikliğini iki defa görüşmüş olmak, bir kabulü de beraberinde getirmiş oluyor: Anlaşılıyor ki, iktidar grupları da, artık, kabul ediyor ki, bu Anayasayla Türkiye'nin bir yere gitmesi mümkün değil, bu Anayasa, milletin ayağını sıkıyor, milletin boğazını sıkıyor, hatta, milletin canını sıkıyor; çünkü, milletin önünü tıkayan bir Anayasayla Türkiye'yi bir yere götürmek mümkün değil; bu Anayasanın kısıtlayıcı hükümleri karşısında devleti idare etmekte, Türkiye'yi bir yerden alıp müspet bir noktaya getirmekte ciddî zorluk var. Bu değişikliklerin, iki ay içerisinde arka arkaya gelmiş olması, eğer bunun bir itirafıysa, bunda da bir hayır var demektir. Bu manada, bu anayasa değişikliğini olumlu karşıladığımızı ifade etmek istiyorum.

Üçüncüsü -bu anayasa değişikliğinin önem arz etmesi- Anayasamıza iki konu ilk defa girmiş oluyor. Bunlardan bir tanesi özelleştirme, bir tanesi de tahkimle ilgili bir hükmün Anayasaya konulmuş olmasıdır. Yani, bu iki konu, Türkiye'de, bir anayasal teminata, bir anayasal dayanağa kavuşmuş oluyor.

Eğer, bunlar, Anayasada eksiklikse, bu Anayasaya, keşke, biraz da demokrasi ilave edebilseydik, biraz da insan hakları ilave edebilseydik -bunları da dahil edebilseydik- belki çok daha doğru bir işi yapmış olurduk diye düşünüyorum; ama, ne olursa olsun, değil mi ki bir anayasa değişikliğidir ve bu Yüce Meclis, kendi iradesiyle bu değişiklikleri yapabilmektedir, bu bile başlı başına bir başarıdır; çünkü, anayasa değişiklikleri, Meclis çoğunluğunu dikkate aldığınızda, ancak, Mecliste grubu bulunan bütün partilerin işbirliğiyle, uzlaşmasıyla gerçekleşebilecek değişikliklerdir. Siyaseti hep kavga olarak gören ya da anlayan bir kesim açısından, bu uzlaşmanın da önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, bu anayasa değişikliğinin, tabiatıyla, bir ihtiyaçtan kaynaklandığı ifade ediliyor. Bu, ne kadar ihtiyaçtır veya değildir; arkadaşlarımız, maddeler

üzerinde konuşurken bu konulara temasa edecekler. Ben de, fırsat buldukça, yeri geldikçe temas etmeye çalışacağım; ama, bir husus kesin. Bu Anayasa, 1982'de yürürlüğe girmiştir. 1982'den bu tarafa dünya şartları da, Türkiye şartları da değişmiştir; dolayısıyla, 1982'de, o günün olağanüstü şartlarında, özel şartlarla düzenlenmiş olan bu Anayasanın, Türkiye'nin ihtiyaçlarına cevap vermediği, karşılamadığı aşikâr.

Evvela, bu Anayasayla ilgili birkaç hususu ifade etmek istiyorum: Bütün dünyada anayasa metinleri, o ülkenin dilinin en güzel örneklerinden biridir. O ülkede dil nasıl kullanılıyor, yaşayan dil hangisidir, grameri nedir; ona bakmak istediğinizde, o anayasa metinlerine bakarsanız, size bir fikir verebilir. Bu manada bu Anayasaya baktığımızda, 1982 Anayasasının Türkçesi bozuktur, grameri bozuktur, modeli yanlıştır, felsefesi yanlıştır; dolayısıyla, bugün, Türkiye, Türkçesi ve grameri bozuk, modeli yanlış, felsefesi yanlış bir Anayasayla, Türkiye'de siyasî hayatı, devlet hayatını tanzim etmeye, yürütmeye çalışmaktadır.

Neden böyle? Evvela, bu Anayasa, millî iradeyi sınırlayan, kısıtlayan ve millet iradesini oligarşiye rehin veren bir Anayasadır. Bu Anayasadaki hükümlere baktığınızda, devlet adına yetki paylaşımı ve yetki kullanımı üzerinde kafa yorduğunuzda göreceksiniz ki, siyaseti bürokrasinin emrine veren bir Anayasadır; onun için de felsefesi bozuktur. Neden? Çünkü, bu Anayasayı yapanlar, o günün şartları içerisinde sivil siyasetçileri, siyaset yapan insanları hep memleketi kötü idare edecek, memleketi satacak, memlekette hırsızlık, yolsuzluk yapacak insanlar olarak, potansiyel suçlu olarak görmüşlerdir; onun için de bu Anayasa, millet iradesiyle işbaşına gelen iktidarların mutlaka, vesayet altına alınması, bürokratlar ya da bürokratların hâkim olduğu kurullar tarafından denetlenmesini öngören bir yapıyla, bir düşünceyle hazırlanmış anayasadır. Onun için de, bu Anayasanın felsefesi yanlıştır.

İkincisi; demin söylediğim tespitten ve kabulden yola çıkarak Anayasayı hazırlayanlar, siyaseti merkezden planlamak gibi de bir noktadan hareket etmişlerdir. Halbuki, günümüz dünyasında, 1999'da, özellikle komünist rejimin yıkılmasından sonra, ekonomiyi bile merkezden planlamanın mümkün olmadığı bir devirde, bir dünyada, siyaseti merkezden planlamak, artık, mümkün değildir: Halbuki, anayasal kurumlara, onların yetki alanlarına baktığınızda görülecektir ki, siyaseti merkezden planlamak suretiyle Türkiye'de devlet hayatını tanzim etmek gibi bir iddiayı taşımaktadır ve bu iddia günümüz gerçekleri karşısında, artık, tıkanmayla karşı karşıya kalmıştır.

Bu Anayasanın bir başka özelliği, büyük ölçüde millet iradesi üzerine değil, daha evvelki bir konuşmamda da ifade ettiğim gibi, anayasal dukalıklar

üzerine devlet hayatını tanzim etmiş olan bir anayasadır. Dolayısıyla, millete güvensizlik, işte burada ortaya çıkıyor. Millet iradesiyle seçilmiş olanların, işleri hep kötü götüreceği kanaatiyle, devlete ait yetkilerin çok önemli bir kısmı bu anayasal dukalıklara verilmiştir.

İşte, bunun en açık misalini, bir haftadır, on gündür, on beş gündür Türkiye'nin gündeminden bir türlü düşmeyen YÖK meselesinde görmemiz mümkündür. Bu ülkede üniversite imtihanları bir türlü doğru dürüst yapılamıyor. Bir milyona yakın çocuk perişan edilmiş. Bir milyona yakın aile, şu on beş yirmi gündür büyük bir karamsarlık içerisinde; ama, bu imtihanları yapamayanlar, bu imtihanları başarıyla toplumun önüne getiremeyenler millete karşı en ufak bir sorumluluk duygusu içerisinde değildir. Çünkü, millet seçmemiştir, milletin temsilcileri seçmemiştir. Eğer, YÖK Başkan ve üyelerini bu Meclis seçebilseydi, bu rezalet yaşanmazdı, bu umursamazlık da Türkiye'nin gündeminde olmazdı.

Bakınız, geçtiğimiz hafta bu Mecliste biz, Sayıştay üyelerini seçtik; o da bir anayasal kuruluş hem de köklü bir anayasal kuruluş, ciddî bir anayasal kuruluş. Sayıştay üyelerini biz seçtiğimiz için, bu üyeliğe namzet olan herkes sizlere geldi, özgeçmişini anlattı, yapmak istediklerini anlattı; siz de bunları burada seçtiniz. Dolayısıyla, bu müessese, milletle iç içe, millet iradesiyle beraber düşünebilme, sorumluluk duyabilme alışkanlığını edinmiş oldu. Halbuki, YÖK Başkan ve üyelerini biz seçmediğimiz için, onlar, milletin temsilcilerine karşı en ufak bir sorumluluk duygusu içerisinde olmadıkları için, onları seçenlerin de Anayasa karşısında sorumsuzluğu söz konusu olduğu için, bu sorumsuzluk ortamında bu türlü sorunlarla Türkiye'nin karşı karşıya kalması kaçınılmaz oluyor.

Onun için, bu Anayasa, maalesef, millet iradesi üzerine değil, büyük ölçüde bu anayasal dukalıklar üzerine kurulmuştur, devlete ait yetkilerin önemli bir kısmını da bunlar kullanmaktadır.

Halbuki, vatandaş, sorunların çözümünü, dertlerin halledilmesini seçtiği insanlardan beklemektedir; ama, bu Anayasa buna imkân vermiyor. İşte, bu YÖK meselesi dolayısıyla Sayın Başbakan buyurdu ki: "Evet, bu olanlar doğrudur, böyle bir sıkıntı vardır; ancak, bu sorunları çözme noktasında bizim yetkimiz yoktur." 2000 yılına girerken milletin seçtiği bir Başbakanın, bir bürokrat karşısında, bürokratların çoğunlukta olduğu bir idare karşısında acziyet içerisinde olmasını bizim kabul etmemiz mümkün değildir.

O sebeple, keşke, hükümet, 3 maddelik bir Anayasa tasarısı getirmek yerine, 1 milyon aileyi ilgilendiren, Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren, gençliğimizi ilgilendiren 131 inci maddeyle ilgili de -mademki taksit taksit

bir anayasa değişikliği getiriyor- bir anayayasa değişikliği getirseydi; YÖK de haddini bilseydi, sorumluluğunu bilseydi, milletin geleceğini karartacak tutumlar, tavırlar içerisinde olmasaydı.

Tabiatıyla, millete karşı sorumluluk söz konusu olmayınca, oraları sevk ve idare edenler, bir feodal bey anlayışı içerisinde icraatlarını sürdürmeye çalışıyorlar; milletin önceliklerine, milletin beklentilerine göre değil, kendi ideolojik temayüllerine göre kurumlarını sevk ve idare etmeye çalışıyorlar.

Onun içindir ki, millete karşı sorumluluğun olmadığı bu müesseselerde bilimle değil, filmle uğraşıyorlar ya da giyimle uğraşıyorlar.(FP sıralarından alkışlar) Onun içindir ki, milletin hak ve çıkarlarını, bilimi, ideolojilerine feda ediyorlar. Böylesine meseleler karşısında, bilim adamlarına yakışan bir olgunluk, bir ciddiyet, bir sorumluluk duygusu içerisinde kamuoyuna açıklama yapmaları gerekirken, âdeta Tupamaro gerillalarının hoyratlığı ve nobranlığı içerisinde meselelere yaklaşım gösteriyorlar. Onun için de, bu anayasal kuruluşlar, Türkiye'de, böyle bir anlayış içerisinde olduğu için, toplum barışını bozan, toplum barışını dinamitleyen kuruluşlar olmaya da devam ediyor. Onun için, temenni edilir ki, bundan sonra, eğer, hükümet değişiklik getirecekse, bir anayasa değişikliği getirecekse, okullar açılmadan, üniversiteler açılmadan, 131 inci madde dahil, Türkiye'de ciddî bir anayasa değişikliğini, ekim ayıyla beraber Türkiye'nin gündemine getirmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, kaldı ki, bu konuda, bir zaruretimizin olduğunu da düşünüyorum; çünkü, bu yüzyılın en önemli zirvesi, kasım ayında, Türkiye'de yapılacaktır; Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatına dahil 54 üye ülkenin devlet ve hükümet başkanları, Türkiye'de ağırlanacaktır. Bu kuruluşun amacı, bu kuruluşun gündemi, Türkiye'yle doğrudan alakalıdır. Kendi evimizde, kendi memleketimizde, böylesine bir zirvede, demokrasi ve insan hakları açısından yargılanan, irdelenen, ayıplanan ve muaheze edilen bir ülke olmanın ayıbını taşımamamız gerekiyor.

Onun için, işin bu noktasında, bizim, Fazilet Partisi adına teklifimiz şudur: Meclis ne zaman tatile girer o önemli değil; gelin, burada grubu bulunan partiler olarak, Anayasadaki bu değişiklikleri, çağa uyduracak değişiklikleri yapabilme noktasında bir komisyon kuralım, bir çalışma grubu oluşturalım; ekim ayı gelinceye kadar, bu değişiklikleri yapalım; kasım ayı geldiğinde, Türkiye, zirvenin önüne, anayasasını çağdaşlaştırmış bir ülke olmanın şerefini ve gururunu taşıyarak çıkmış olsun. Çünkü, bu 54 misafirin Türkiye'de ağırlanmasıyla ilgili birçok düzenlemeler yapılıyor; trafik kurallarından tutun, bu misafirlerin nerede ağırlanacağına varıncaya kadar. Şimdi, işin maddî kısmını düzenlerken, hukuk hayatımızı, siyaset hayatımızı da sıkıntıya sokacak

bu değişiklikleri de bir an evvel Türkiye'nin ve dünyanın gündeminden çıkarmamızda sayısız faydalar olduğunu düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kaldı ki, bu Anayasa, hazırlandığı şartlar ve zaman dilimi itibariyle büyük ölçüde yasaklara dayanan bir anayasadır. Bu yasaklar sebebiyledir ki, işte ekonomide sıkıntı çıkıyor özelleştirme maddesini getiriyoruz; Türkiye'nin dışa açılabilmesi açısından, dünyayla bütünleşmesi açısından bin bir zorluklar çıkarıyor; özellikle demokrasi ve insan hakları bakımından Türkiye zor durumda, diplomatlarımız uluslararası platformlarda Türkiye'yi savunmakta ciddî güçlüklerle karşı karşıya kalıyorlar. Onun içindir ki, hemen hemen her köşe yazarından, dünyayı tanıyan, Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip eden bütün aydınlar, demokrasi ve insan hakları noktasında Türkiye'nin ciddî adımlar atması lazım geldiğini çok açık olarak ifade ediyor. Artık, yasaklar dünyasında bizim yerimiz olamaz. Bizim yerimiz, her zaman ifade edildiği gibi, çağdaş dünya olacaksa, çağdaş değerler arasında olacaksa, bu Anayasayla o noktaya gidebilmemiz ciddî zorluklar taşıyor; çünkü, doğru bir hedefe yanlış bir vasıtayla gitmek mümkün değil. Bu Anayasa, bu manada bir yanlış alet, bir yanlış vasıta konumundadır. Çünkü, Türkiye'nin çağdaşlaşma çabası ancak böyle bir temel yasayı bir an evvel Türkiye'nin gündemine getirip kabul etmekle mümkün olacaktır diye düşünüyoruz. Kaldı ki, bu değişiklikler yapılmadığı takdirde, Türkiye'nin millî birlik ve bütünlüğünü, iç barışını sağlamakta da ciddî zorlukların olduğu aşikârdır.

Geçtiğimiz hafta burada müzakere yaptığımız bir konuda da ifade etmeye çalıştık. Osmanlı Devletinin kuruluşunun yıldönümü... Hepimiz iftihar ettik ki, bu millet geçmişte başka ülkelerin insanlarına, başka dinin mensuplarına, başka orijinden olan insanlara hep hak tanıdı, hukuk tanıdı, özgürlük tanıdı; ama bu hakkı, hukuku, özgürlüğü tanıyan insanlar, 1999 Türkiye'sinde, kendisi hak arayan, hukuk arayan, özgürlük arayan bir ülkenin vatandaşları olmak gibi bir şanssızlığı yaşama durumundadır. Onun için, mademki bir Anayasayı değiştirebilme alışkanlığını kazanıyoruz; işbirliği içerisinde, uyum içerisinde, uzlaşma içerisinde bunu temin edebilme imkânımız var; işte o sebeple, dedik ki, bu yüzyıl sona ermeden, 1999 yılı bitmeden, dünyanın en son zirvesi mademki Türkiye'de gerçekleşecek, işte, bizi, dış politikamızda sıkıntıya sokan, içeride iç barış ve huzurun sağlanması noktasında sıkıntıya sokan, Türkiye'yi ekonomik anlamda sıkıntıya sokan bu Anayasayı yeni baştan gözden geçirmemizde, çok çeşitli sebeplerden dolayı zaruret var.

Şimdi, bu konuda yayımlanan istatistiklere, göstergelere baktığınızda, söylediğimiz hususun ne kadar haklı olduğunu göreceksiniz. Bakınız, mesela, demokratikleşme, insan hakları ve özgürlükleri açısından, dünyadaki 191

ülke arasında Türkiye kaçıncı sıradadır; ben söyleyeyim, 191 ülke içerisinde, demokratikleşme ve insan hakları açısından, Türkiye, 136 ncı sıradadır. Acaba, ekonomik haklar ve özgürlükler açısından Türkiye'nin bulunduğu nokta neresidir; dünyadaki 150 ülke içerisinde, Türkiye, bu özgürlükler açısından da, ancak 50 nci sıradadır. En son, Birleşmiş Milletlerin bir süre evvel yayımladığı sosyal haklar ve insanî gelişmeler açısından, acaba, Türkiye'nin bulunduğu nokta neresidir; o indekse baktığımızda, 174 ülke içerisinde, bu sene 86 ncı sıradadır, geçtiğimiz sene 69 uncu sıradaydı; yani, Türkiye, bir yıl içerisinde 17 devlet geriye düşerek, komşumuz Ermenistan'ın durumuna gelmiştir, insanî gelişmeler açısından. Bu, Türkiye'nin hak ettiği bir yer değildir, Türkiye'ye layık olan bir yer de değildir.

Onun için, demek istiyoruz ki, evet, Anayasanın 47 nci maddesini değiştirelim, 125 inci maddesini değiştirelim, 155 inci maddesini değiştirelim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, sürenizi uzatıyorum, lütfen toparlayınız.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, bu maddeleri değiştirelim; ama, bunlar yetmez, daha bütüncül bir anlayışla bu anayasa değişikliğini yapmaya çalışalım.

Biz, prensip itibariyle bu değişikliklere taraftarız; itirazlarımız var, onları, arkadaşlarımız, maddeler üzerinde, yeri geldiğinde, söyleyecek. Mesela, bunlardan en başta gelen 47 nci madde, özelleştirme maddesidir. Biz özelleştirmeyi istiyoruz, seçim beyannamemizde de yazdık; ama, bunu isteyişimiz, bu gerekçeye bağlı değildir; yani, sadece ekonomik gerekçelerden, ekonomik sebeplerden dolayı biz özelleştirmeyi istemiyoruz. Bunun bir siyasî ahlak boyutu var, bunun ticarî bir boyutu var, bunun toplum ahlakıyla ilgili bir boyutu var. Devletin elinde bu kadar imkân olduğu sürece, biz, devletin başının beladan kurtulmayacağına inanıyoruz Zaman zaman Türkiye'de demokrasiyi askıya alma gayretlerinin altında -o bir kısım kavramların, mefhumların istismarını bir tarafa bırakın- devletin elinde bu kadar imkânın bulunması olduğunu söylüyoruz. Eğer, devletin elinde kamu bankaları olmasaydı, devletin elinde bu kadar KİT ve hazine arazisi olmasaydı, emin olun, Türkiye'de bu kadar kavga da olmazdı, elli yıldır tartıştığımız kavgaları da şimdiye çoktan geride bırakmış olurduk.

Onun için, biz, Türkiye'de demokrasinin kökleşmesi açısından, Türkiye'de ticarî ve ekonomik hayatın gelişmesi açısından, siyasî ahlakın korunması açısından, toplum ahlakının korunması açısından ve her şeyden önemlisi de, devletimizin başının beladan kurtulması açısından özelleştirmeyi önemli

buluyoruz. Yalnız, özelleştirmeyi yaparken -Sayın Başbakanın ifadesiyle- astarı yüzünden pahalı hale de getirmemek lazımdır. 500 milyon dolarlık özelleştirme yapıp, 600 milyon dolarlık ilan ve reklam gideri öderseniz, bu haksızlık olur, bu yolsuzluk olur, fakirin fukaranın hakkını yandaş kapitalizmine, yandaşlara peşkeş çekmek olur.

Şimdi, bugün, Türkiye'de özelleştirme yapılamıyorsa, Anayasadaki bir eksiklikten kaynaklanmıyor. Neden? Çünkü, Özelleştirmeyle ilgili yeteri kadar mevzuat var. 4046 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine bakın, iki yıl içerisinde kamu bankalarının özelleştirilmesiyle ilgili adım atılması gerekiyordu, şimdiye bu iş çoktan bitecekti; ama, her hükümet kuruluşunda, nedense, özelleştirme öncelikleri içerisinde kamu bankaları gözükmüyor, -her partiye bir kamu bankası tahsis edilmek suretiyle- özelleştirmenin ne anlama geldiği noktasında kamuoyuna da doğru dürüst bir mesaj veremiyoruz.

Onun için, bu Türkiye'de özelleştirme yapılacaksa, hayırsız evlat gibi, baba malını satıp, hovardalıkta ya da kumarda yemeyelim, Özelleştirme Kanununun 10 uncu maddesinde bu fonların tahsis edileceği belirtilen alanlara, doğru dürüst, bu harcamaları yapalım. 500 milyon dolarlık özelleştirmeyi, 600 milyon dolarlık ilan ve reklam parasını bir yerlere peşkeş çekebilmek için astarı yüzünden pahalı hale getirmeyelim.

Şüphesiz, vatandaşın, gerek özelleştirme konusunda gerekse tahkim konusunda bir reaksiyonu varsa, vatandaş, bu noktada biraz tepki gösteriyorsa, geçmiş dönemlerde, maalesef, güzel örnekleri ortaya koyamadığımızdandır; siyaseti, maalesef, bu kirlilikten, bu çirkeften, bu rezaletlerden bir türlü kurtaramadığımızdandır; tereddüt buradan kaynaklanıyor; siyasete güven olsaydı, Türkiye de bu değişikliğe bu kadar gürültü koparmazdı. Ancak, biz, Fazilet Partisi olarak, şüphesiz, bu değişikliğe, prensip itibariyle, olumlu oy vermekle beraber, 47 nci maddenin ikinci fıkrasına, tahkimle ilgili maddedeki düzenlemede itirazlarımız olacak; keza, 155 inci maddeyle ilgili de, bu konuda, söyleyeceklerimiz olacaktır.

Bu vesileyle, bu değişikliklerin, inşallah, millet ve devlet hayatımız İçin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 22
Tarih : 18 Kasım 1999

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu tasarı vesilesiyle, evvela bir iki hususu ifade etmek isterim. Benim siyasette çok benimsediğim bir tespit vardır; eğer bir ülkede kanun çıkararak o ülkenin sorunları halledilmiş olsa, yeryüzünde sorunlu hiçbir toplum, hiçbir devlet kalmaz. Demek ki, mesele, sadece kanun çıkarmak değil, kaliteli kanun yapmaktır. Yasama Meclisi olarak bizim dikkat etmemiz gereken husus, nasıl olursa olsun bir kanunu çıkarmak değil, değiştirmeye çalıştığımız kanundan daha mükemmelini yapmaktır ve toplumun ihtiyaçlarını uzun süre karşılayacak bir tasarıyı yasalaştırmaktır. Buna örnek vermek gerektiğinde, işte, bunlardan bir tanesi, değiştirmeye çalıştığımız kanundur. Allah'tan, muvakkat bir kanun, 86 sene yürürlükte kalmış ve hayatiyetini sürdürebilmiştir. Nasıl kaliteli bir kanun olduğunu, bu vesileyle görmüş oluyoruz.

Bir diğer kanun, mesela, 1580 sayılı Belediyeler Kanunudur. Bu kanun da, uzunca bir süredir toplumun ihtiyaçlarını karşılıyor. Dolayısıyla, bizim, böylesine 86 yıldır gündemde olan ve toplumun bir ölçüde ihtiyacını karşılayan bir kanunu değiştirirken, ondan daha modern, daha çağdaş, daha problemleri çözen bir tasarıyı getirmemiz gerekir.

İkinci hususu arz edeceğim. Tabiatıyla, biz, kanunları çıkarıyoruz ve toplumun problemlerini bu enstrümanla, bu kanunlar aracılığıyla çözmeye ya da küçültmeye gayret ediyoruz. O halde, çıkaracağımız kanun, bizatihi problemin kaynağı olmamalıdır. Eğer, kanunun kendisi problemlerin başı olacaksa, o takdirde, o kanunu hiç çıkarmamak gerekir.

Açıkça ifade etmem gerekir ki, Komisyondan geçen şekliyle bu tasarı, söylediğim ikinci hususu büyük ölçüde karşılıyor. Yani, bu tasarı, bu şekliyle geçecek olsaydı, gerçekten idarî hayatımızda büyük karışıklıklara sebebiyet verecekti; böyle bir tasarıyı niye getiriyorsak, o tasarıdan beklenen amaçların hiçbiri gerçekleşmeyeceği gibi, işin içinden de çıkılmaz hale gelecekti.

Huzurunuzda ifade etmeliyim ki, Sayın Adalet Bakanımız konuya alaka gösterdi, Sayın Komisyon Başkanımız bu noktada müdahalede bulundu ve Grup Başkanvekillerimiz de, bu şekliyle çıkmış olması halinde, birçok kesimin ve neticede Anamuhalefet Partisi olarak bizim de endişe duyduğumuz bir kısım hususların hiç olmazsa önergelerle değiştirilebilmesi noktasında bir anlayış gösterdiler. Bunu da, burada, teşekkürle ifade etmek istiyorum. İnşallah bundan sonraki maddelerde, hiç olmazsa, bazı aksaklıkları, bazı noksanlıkları birlikte giderebilme imkânını bulmuş olacağız. 3 üncü maddeyle ilgili olarak söylemem gereken husus şu: Tabiî, tasarı hazırlanırken, bir yanlış kabulden yola çıkılarak bu maddeler düzenlenmiş oluyor. Konuştuğumuz madde "İzin vermeye yetkili merciler" başlığını taşıyor. Burada, bir taraftan genel idare hizmetlerine dahil memurlarla ilgili izin verme söz konusu olacak, diğer taraftan da mahallî idarelerle ilgili...

Şimdi, kanun tasarısı, esas itibariyle, demokratikleşme ve insan hakları açısından Türkiye'nin gündemine geldi. Böyle olunca, demokratikleşme ve insan hakları dediğimizde de, bunun bir ayağı mahallî idarelerdir. Açıkça ifade etmek gerekir ki, bu tasarıda, belediyelerle ilgili çok yanlış düzenleme var. Yani, bir belediye memuruyla ilgili bir suç söz konusu olduğunda, belediye başkanı izin vermeye yetkili değil; onun yerine, kaymakam ya da vali yetkili olacak. Bu, doğrusu, açıkça, bizim, seçilmiş insanlar olarak, kabullenebileceğimiz bir husus değildir. Neden bir belediye başkanı, Ankara, İstanbul, Kars Belediye Başkanı, kendi zabıta memurunun veya belediye tahsildarının işlediği bir suçtan dolayı izin vermeye yetkili olmasın, onun yerine bir kaymakam ya da bir vali böyle bir izin verme noktasında yetkili kılınmış olsun. Bu, seçilmişlere bir güvensizliği ifade eder ve yaptığımız işin tabiatına da aykırıdır. Keşke bu husus düzenlenebilmiş olsaydı; bu düzenlenemedi.

İkincisi, bu 3 üncü maddedeki bir başka yanlışlık -kısmen düzeltilmeye çalışıldı; ama, halen bazı noksanlıkları var- şudur: Kamu hizmeti gören iki tip insan var. Bunlardan bir tanesi atanmış kesim, bir tanesi de seçilmiş kesim. Eğer bir mantıktan yola çıkıyorsak, seçilmişlerin suç işlemesi halinde, onunla ilgili izin vermeye seçilmiş insanlar yetkili olmalı; atanmışların bir suç işlemesi halinde, onunla ilgili izin vermeye de atanmış amirlerin yetkili olması gerekir. Kısmen böyle hareket edilmiş gibi gözüküyor; ama... Belediye başkanlarına, il

belediye başkanına, büyükşehir belediye başkanına, ilçe belediye başkanına ve bunların belediye meclisi üyelerine İçişleri Bakanı izin verecek.

Buraya kadar bir ölçüde anlayışla karşılamak mümkün; ama, belde belediye başkanları ve belde belediye meclis üyeleri söz konusu olduğunda, o başlangıçtaki kabul ettiğimiz noktadan ayrı bir kıstas getiriyoruz ve diyoruz ki, bu belde belediye başkanları ve belediye meclis üyeleriyle ilgili olarak ilgili kaymakam, eğer merkez ilçedeyse de ilgili vali buna karar vermiş olsun. Yani, burada, seçilmiş insanlarla ilgili bir çifte standart, bir çifte ölçü kullanmış oluyoruz ki, bu doğru değildir.

Eğer, mümkünse, Sayın Bakan ve sayın komisyon anlayış gösteriyorsa, bu maddeyi -madem böyle bir kıstas getirildi- düzeltelim; seçilmişlerle ilgili olarak seçilmiş insanlar karar versin, atanmışlarla ilgili olarak da atanmışlar karar versin. Mademki hükümet böyle bir ölçüyü kabul etti... Ama öbür noksanlıkla ilgili bir değişiklik halen yapılamadı. Neden, belediye memurlarıyla ilgili olarak belediye başkanları, büyükşehir belediye başkanı kendi memuru hakkında bir inceleme izni vermiş olmasın?

Kaldı ki, bu 3 üncü maddede başka bir şey daha var. Biz, tahkikata başlamak ve tahkikata izin vermek arasında bir ayırımı da burada yapmış olmuyoruz. Bu, ara kademede devlet adına yetki kullanan ve sorumluluk taşıyan bir kısım insanların da otoritesini zayıflatır niteliktedir. Açıkça ifade edeyim, mesela, bir millî eğitim müdürü, bir okul müdürünün bir suçuna muttali olduğu anda kendisi bir inceleme başlatamayacak, mutlaka, gidip, validen veya ilçedeyse kaymakamdan izin almak durumunda kalacaktır. Halbuki, idarî otoritenin tesisi bakımından, bu ara kademede görev yapan müdürlerin, amirlerin de, hiç olmazsa, incelemeye başlayabilme noktasında bir yetkisinin olması gerekirdi ki, valiye her zaman ulaşmak mümkün olmadığına göre, oradan karar çıkarmak her zaman kolay olmayacağına göre, bu neviden daire müdürlerinin de, hiç olmazsa, bu süreçte bir dahlinin olmasında fayda vardır diye düşünüyoruz.

Bu 3 üncü maddede, şahsen benim izahta güçlük çektiğim -Sayın Bakan ifade ederse memnun olacağım- bir fıkra var; deniliyor ki: "Yetkili mercilerin saptanmasında memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır." Şimdi, düşünün ki, bir komiser, karakol komiseri, sonra, zamanla terfi etmiş -şimdi emniyetçilerden de vali yaptığımıza göre- ama karakol komiseriyken işlediği bir suç söz konusu; aradan zaman geçmiş, terfi etmiş; bugün, gelmiş, vali olmuş. Şimdi, bununla ilgili kararı kim verecek? Yetkili merciin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır. Yani, şimdi, müsteşar olmuş, vali olmuş birisiyle ilgili olarak, yukarı mevkideki bir insanla ilgili olarak -bundan beş sene evvel, dört sene evvel veya

on sene evvel, ne zamansa, kim karar verecekse- seneler evvel aşağıda kalmış olan birisi karar vermiş olacak. Şahsen, bunun çok yamama bir fıkra olduğu kanaatini taşıyorum. Bunun özel bir amacı var mıdır?

Değilse, bana, devletin bugünkü görevlendirme sistemine, idarede ast-üst münasebetine de aykırı geliyor. İleride, bu ve benzeri durumlar, bir takım sıkıntılar çıkaracaktır diye düşünüyoruz. Eğer, işin bu safhasında, bu maddedeki noksanlıkları, arz etmeye çalıştığımız eksiklikleri de ortadan kaldırmak mümkün olursa, hiç olmazsa, bu kanun, başlangıçtaki bulunduğu noktadan daha az sıkıntılı bir kanun olabilir. Belki geri kalan kısmını da zamanla düzeltme imkânı olabilir diye düşünüyorum.

Bu düşünceyle hepinize saygılar sunuyorum. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 72
Tarih : 28 Mart 2000

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz tasarıyla, Türk Hava Kurumu ve Türkiye Kızılay Derneğiyle ilgili olarak yeni bir düzenleme yapılmaktadır. Tasarının gerekçesine bakılırsa, böyle bir düzenlemeye neden ihtiyaç olduğu hususunda; genellikle, bu her iki kurumun da, amaçlarından uzaklaştığı, üzerlerine düşen görevi ifa etmekte ihmallerinin olduğu ve bu kurumlarla ilgili olarak yolsuzluk iddialarının belli bir yoğunluğa ulaştığı ifade edilmektedir.

Gerçekten de, Türk Hava Kurumuyla ilgili olarak, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Azmi Ateş, bu konuyu, yakından takip ederek, gündeme getirmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin 12 nci sırasında bulunan, bu kurumla ilgili olarak vaki iddiaları araştırmak üzere bir araştırma komisyonu kurulması yolunda bir araştırma önergesi vermiştir.

17 Ağustos depreminden sonra da Türkiye Kızılay Derneğiyle ilgili olarak kamuoyuna yansıyan iddiaların gerçekliğini araştırmak noktasında da benim ve arkadaşlarımın verdiği bir başka önerge vardır. Bu önerge, diğer gruplarımızca da benimsendiği için, şu an, bu araştırma komisyonu, faaliyetlerini sürdürmektedir.

Şimdi, bu iki kurumla ilgili yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu ortada; ancak, tasarının evvela zamanlaması yanlıştır, keşke -madem biri Meclis gündeminin 12 nci sırasında, diğeriyle ilgili olarak da bir araştırma önergesi verilmiş, komisyon kurulmuş ve işin sonuna da yaklaşılmıştır- böyle bir düzenlemeye gitmeden evvel, bu araştırma komisyonunun raporu beklenebilseydi, yeniden, tekrar bu konuya dönme ihtiyacı olmazdı; çünkü, Kızılayla ilgili benim de içinde bulunduğum komisyon üç aya yakın bir çalışma yaptı, pek çok kişiyi dinledi, uluslararası pek çok kuruluştan örnekler getirtti

"Türkiye Kızılay Derneği kendisine yüklenen görevi en iyi şekilde acaba nasıl yerine getirebilir" diye, hem işlemleri incelendi, hem iştirakleri incelendi, hem personel politikası ve bugüne kadar yaptığı yapamadığı hizmetler dikkatle incelendi, bugün yarın bir sonuca bağlanmak üzeredir.

Dolayısıyla, aynı çalışmayı Türk Hava Kurumuyla ilgili de yapmak mümkün idi. Bütün bunların sonucunda ortaya çıkan öneriler dikkate alınarak bir düzenleme yapılabilmiş olsaydı, isabetli bir yol tercih edilmiş olurdu; çünkü, değerli arkadaşlar, kanun yapmak önemlidir; ama, kaliteli kanun yapmak ondan daha da önemlidir. Çıkardığımız kanun, eğer kısa bir süre sonra yeniden düzenleme ihtiyacını gündeme getirecekse, çıktıktan hemen kısa bir süre sonra eskiyecek ise, bugün burada zaman israfına gerek yoktur.

Nitekim, bu yasama döneminde de bazı kanunları böyle alelacele getirdik; sonradan, ihtiyaçları karşılamadığı anlaşılınca, üç ay sonra, dört ay sonra, bir sene sonra yeniden aynı kanunları burada müzakere etmek gibi bir durumla karşı karşıya kaldık, mesela bunlardan bir tanesi Bankalar Kanunudur. Bütün ikazlara, itirazlara rağmen "aman bu kanun çıkmazsa memleket batar, ekonomi sıkıntıya girer" denildi, apar topar çıkarıldı, dört ay sonra yeni baştan Bankalar Kanunu bu Mecliste gündeme geldi. Keza, vergi kanunu da öyledir.

Şimdi çok acil bir ihtiyaç olarak gözükmüyor. Keşke, hükümet bu tasarıyı bir ay sonra gündeme getirebilmiş olsa, öyle tek maddelik bir düzenlemeyle burada zikredilen ihtiyaçların karşılanamadığını görmüş olacaktı.

Kaldı ki, getirilen tasarı, birçok yönden de eksiklikleri olan bir tasarıdır. Bir defa, bu tasarıyla, hem Türk Hava Kurumu hem Kızılay Derneği, bir taraftan, dernek statüsündedir, ama, öbür taraftan, getirilen bu düzenlemeyle de, dernek statüsünün dışına çıkarılmaktadır. Dolayısıyla, şimdi bu ikilem, ileride hizmetlerin ifası sırasında da başkaca sıkıntıları gündeme getirmiş olacaktır.

İkincisi, Bakanlar Kuruluna büyük ölçüde yetki verilmektedir. Şüphesiz, Bakanlar Kuruluna yetki verilmesine karşı değiliz; ama, bir şeyi gözden uzak tutmamak lazım; Türk Hava Kurumu da, Türkiye Kızılay Derneği de, milletimizin hamiyet duygusunun müesseseleşmiş halleridir. Dolayısıyla, her türlü siyasî şaibeden, siyasî müdahalelerden, siyasî tasarruflardan uzak tutulmuş olması gerekir. Zaten, bu kurumların giderek itibar kaybetmesinin ve toplumda birkısım iddialarla gündeme gelmiş olmasının temelinde de -kabul edelim ya da etmeyelim, itiraz edenler olabilir- biraz, siyasetin kucağına düşmüş olması yatıyor, bundan kaynaklanıyor. Milletin kurumları olması gereken bu kuruluşlar, belli bir siyasî görüşün organizasyonu haline gelirse,

onların üyelerinin, onların mensuplarının, onların yakınlarının istihdam edildiği kuruluşlar haline gelmiş olur ise, o takdirde, vatandaşın desteğini arkasında bulamaz, gelir kaynakları azalır; o zaman da, tüzüğünde belirtilen amaçları gerçekleştirmekte ciddî ölçüde zorlanmış olur.

O sebeple, zaten, bu iki kuruluş gırtlağına kadar siyasetin içine girmiştir, şimdi "siyasetten çıkaracağız" derken, tabiri caizse, yağmurdan kaçacağız derken doluya tutulmuş olacaktır. O sebeple, her türlü düzenlemeyi Bakanlar Kuruluna vermiş olmak demek, neticede bu kuruluşları siyasî tasarruflara açık bir KİT konumuna getirmiş olacağız demektir. Devlet bunun sıkıntısını çok çektiği için ve bu neviden işyerlerinde, bu neviden müesseselerde siyasetin müdahalesini asgarîye indirmek, hatta, siyasetin bu noktada dışına çıkarmak için, bir taraftan özelleştirme gibi bir çabanın içerisinde, hükümet buna öncelik vermeye çalışıyor; ama, öbür tarafta, siyasî tasarruflara açık, bir süre sonra, amiyane tabiriyle, arpalık haline gelecek yeni kurumlar ihdas etmek, bu memleketin hayrına olmaz, bu kurumların da hayrına olmaz. Onun için, biz, Türk Hava Kurumuyla ilgili olarak da, Türkiye Kızılay Derneğiyle ilgili olarak da, ciddî bir düzenlemeye ihtiyaç olduğuna kaniiz. Bunlar milletin kurumlarıdır, gerçekten, en ufak bir şaibe, bir şüphe olmamalıdır; milletin desteği, ancak bu şartla temin edilebilir, lazım olduğu zaman da, böyle bir destekle üzerine yüklenen görevleri yerine getirebilir; ama, bu getirilen tasarı bu maksatları temin etmez; üstelik, buradaki yolsuzluk iddiaları da bitmez, bunların içerisine biraz daha siyasetçiler bulaşmış olur.

Onun için, benim hükümete tavsiyem, böyle bir kanuna ihtiyaç var; ama, bu şekliyle değil. İkincisi, bu araştırma önergelerinin sonuçlarını bekleyiversek -bir ay sonra bu araştırma önergesiyle ilgili çalışma bitecek- o zaman, çok daha mükemmel bir kanun yapmış oluruz, daha kaliteli bir kanun yapmış oluruz. Dolayısıyla, bütün insanlarımız, bu memleketin insanları, hem Türk Hava Kurumuna hem de Türkiye Kızılay Derneğine bugünkünden çok daha fazla sahip çıkar, daha fazla bağışta bulunur, onun hizmetlerine koşar, gönüllü katkılarını da daha fazla yapmaya çalışır.

İkincisi, arkadaşlarımız da bir nebze bahsetmeye çalıştı; ister Türk Hava Kurumu ister Türkiye Kızılay Derneği, bu tasarıya rağmen bir dernek statüsünde kalmaya devam ediyor. Dernekler, bütün Batı ülkelerinde, demokratik ülkelerde, sivil toplum kuruluşlarıdır, gönüllü katkıların en fazla yoğunlaştığı kuruluşlardır; dolayısıyla, sevk ve idarelerinde de, büyük ölçüde vatandaşın sivil iradesinin, siyasî iradenin hilafına sivil iradesinin öne çıkmış olması gerekir. Denetimleri yapılabilir, iç denetimleri, dış denetimleri yapılabilir, halka açılabilir, kapalı kutu olmaktan çıkarılabilir; işlemleri,

tasarrufları, iştirakleri daha şeffaf hale getirilebilir; ama, bunun yolu bu tasarıdan geçmiyor. O sebeple, biz, böyle bir tasarıyı, maalesef, bu yönleriyle eksik bulduğumuz için, olumlu oy vermekte zorlanıyoruz. Keşke bir ay sonra gündeme getirilmiş olsa, daha mükemmel bir kanunu çıkarmış oluruz.

Kaldı ki, eğer, bu araştırma komisyonlarının tecrübelerinden, çalışmalarından, gayretlerinden devlet istifade etmeyecekse, hükümet istifade etmeyecekse, o zaman, bu araştırma komisyonlarını kurmaya, bu kadar masrafı yaptırmaya gerek yok. Bakınız, bu kadar arkadaşımız, geceyi gündüze katarak, pek çok kişiyi dinledi, pek çok yere gitti, pek çok hizmeti denetlemeye aldı ve sonuçta bir rapor çıkaracak. Eğer bunlar bir işe yaramayacak da tozlu raflarda kalacaksa, o zaman, bu araştırma komisyonlarını ortadan kaldırmak lazım geldiği kanaatini ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(FP sıralarından alkışlar)

Konu ***: Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 109
Tarih : 13 Haziran 2000

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yaklaşık 3 birleşimdir, 3 gündür, Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısını konuşuyoruz. Aslında, bu vesileyle, iki sorunun cevabını aramamız lazım. Bunlardan bir tanesi, Türkiye gibi, pek çok alanda sorunları bulunan bir ülkede, acaba, en acil, en öncelikli sorun, Noterlik Kanunundaki değişiklik midir, bunun cevabını vermemiz lazım. İkincisi, şayet birinci soruya "evet" diyorsak, noterlerin en acil sorunları bu 4 maddede dile getirilen hususlar mıdır; noterlerin başkaca sorunu, başkaca sıkıntısı yok mudur? Şüphesiz, bu iki soruya da "hayır" cevabını vermemiz gerekiyor.

Türkiye'nin pek çok sorunları var. Türkiye, bir depremle karşı karşıya; sık sık, Türkiye'nin muhtelif yerleri, maalesef, sallanıyor. Bugün, bir nebze olsun, gündemdışı konuşmalarla, Çubuk'ta, Kızılcahamam'da ve Çankırı'da meydana gelen depremle ilgili hususlar Meclis gündemine geldi. İnşallah, burada dile getirilen hususlar, tedbirler, ağustos ayı sonuna kadar, vatandaşlarımıza ulaşmış olur.

Esnafın sorunları var, köylünün sorunları var, öğrencilerin sorunları var; pek çok kesimin sorunları var. Bunları, maalesef, Noterlik Kanununda değişiklik yapılmasıyla ilgili tasarıya ayırdığımız süre kadar süre ayırarak, bu kürsüden dile getirme imkânımız yok.

Birincisi, noterlerin sorunları, acaba, bu 4 maddeden ibaret mi? Adalet Komisyonundaki müzakereler sırasında, bir cümle dikkatimi çekti; orada deniliyor ki, bu kanunun hazırlanmasında Noterler Birliğinin talebi söz konusu olmuş ve Noterler Birliğinden gelen teklifler dikkate alınarak, bu tasarı hazırlanmış oluyor.

Hepimiz, kabul ediyoruz ki, noterlik, bir güven müessesesidir. Bu müesseseye olan güven ne kadar artarsa, adliyelerin yükü de o nispette azalmış olur, vatandaşlar, ihtilaflarını adliyeye götürmeden, noterde yaptıkları

senetlerle, muamelelerle, bir ölçüde işi orada tutma imkânını bulmuş olurlar. Böylece, adliyelerin iş yükü bir ölçüde azalır. Şimdi, bu tasarı, acaba, bu güven müessesesini artırmak bakımından bütün tedbirleri öngörmüş oluyor mu?

İkincisi, hepimiz kabul ediyoruz ki, noterlik hizmeti bir kamu hizmetidir. Kamu hizmeti söz konusu olduğunda, diğer hizmetleri gören, kamuda hizmet üreten, hizmet yapan insanların tabi olduğu statüye, acaba noterlerimiz tabi midir? Anlaşılıyor ki, Noterler Birliği de, bu noktada, yeterli çalışmayı yapmadan, alelacele bu konuyu gündeme getirdi. Türkiye'nin de, her altı ayda bir, Noterlik Kanununa, böyle üç gün ayıracak zamanı yok. Dolayısıyla, Noterler Birliği, mademki böyle bir kanunu gündeme getirecek, kendileri için böyle bir fırsat çıkmış oluyor, neden bütün sorunlarını çözecek, tepeden tırnağa bir noterlik kanunu tasarısı getirmedi?

Üçüncüsü: Bir şeyin üzerinde daha durmak lazım; özellikle, bundan sonra kanun tasarılarını görüşürken, her vesileyle ifade ediliyor "Türkiye Avrupa Birliğine giriyor, Avrupa Birliğine girecek, bir kısım mevzuatında eksiklikler var, aksaklıklar var, bu mevzuatın Avrupa Birliğine uydurulması lazım" diye. Şimdi, ben, burada, Sayın Bakana bir soru soruyorum: Getirdiğiniz tasarıyla, acaba, gerçekten, bizim Noterler Birliği Avrupa Birliğindeki noterlerin statüsüne gelmiş oluyor mu; Noterlik Yasası bu düzenlemeleri içeriyor mu; böyle bir öngörüsü var mı?

Bu tasarı görüşülmeye başlandığı günden beri, pek çok arkadaşımıza fakslar gelmeye başladı, bana da geldi. Anlaşılıyor ki, bu tasarıda da büyük eksiklikler var. Noterlik hizmeti bir kamu göreviyse... Diyelim ki, bir nüfus müdürü izne ayrıldı veya bir gümrük muhafaza müdürü izne ayrıldı; izinde olduğu süre zarfında, kendi dairesinde meydana gelen işlerden dolayı, izinde olan bir amirin sorumluluğu var mı; yok; ama, buna karşılık, noterin izne ayrılması söz konusu olduğunda -on beş gündür, bir aydır- kendisinin yokluğunda noterde meydana gelen, kendisiyle doğrudan bağlantısı olmayan bir meseleden dolayı, hem hukukî hem de cezaî sorumluluğu söz konusu olabiliyor. Böyle bir tasarı düzenlenirken, nedense, bütün noterlerin şikâyet ettiği bir husus bu tasarıya derc edilmiyor. Böyle olunca, anlaşılıyor ki, alelacele, bir tasarıyı gündeme getirmiş oluyoruz ve yine anlaşılıyor ki, bizim noterlerimizin bir konuda sıkıntısı var; o da, noterlik belgesi alabilmek için yaş 50 mi olsun, 35 mi olsun... Neticede, 40 yaşında karar kıldık; böylece, noterlerin bütün sıkıntıları da ortadan kalkmış oluyor...

Şimdi, Meclisi, böylesine şeklî, böylesine esasa taalluk etmeyen meselelerle burada meşgul etmenin kimseye bir faydası yok. Yazıktır; Meclisin 1 günlük çalışması, yaklaşık 200 milyara mal oluyor. Biz, üç birleşimdir, bir tek maddede değişiklik yapabilmek için, 600 milyara baliğ olan bir harcamayı bu şekilde yapmış oluyoruz. Doğrusu, bunu, çok fazla, noterlerin de hayrına, noterlerin de menfaatına bir değişiklik olarak görmüyoruz.

Diğer taraftan, bir kanunu çıkarırken dikkat etmemiz gereken husus, sadece bir kanun çıkarmış olmak değil, kaliteli bir kanun çıkarmaktır. Bu açıdan baktığımızda da, getirilen bu değişiklik tasarısı, noterlerimize çok fazla bir şey getirmiyor. Tabiatıyla, bir güven müessesesi olması bakımından, noterlerin meslekten çıkarmayı gerektirecek bir suçu, bir eylemi, bir fiili söz konusu olduğunda, daha evvel, otomatik olarak açığa alınıyordu, görevden alınıyordu belli bir süre; şimdi, bunu Adalet Bakanının takdirine bırakmış oluyoruz. Bunun ne ölçüde doğru olacağını önümüzdeki uygulamalarda göreceğiz. Özellikle, her işte keyfiliğin, partizanlığın ve bu manada uygulamaların yoğunluk kazandığı ve şikâyetlerin belli bir dereceye ulaştığı bir ülkede, acaba, bu tasarrufu, böylesine bir hususu Adalet Bakanının takdirine bırakmak, önümüzdeki dönemde ne gibi sakıncalar çıkaracaktır; acaba, güven açısından ne gibi sıkıntılar çıkaracaktır. Özellikle, herkesin fişlendiği, herkes için bir yere bir kaydın düşüldüğü, sermayenin bile cinsiyetinin, renginin bir ayırım konusu olduğu bir ülkede, acaba, bu 4 üncü maddenin uygulaması, önümüzdeki günlerde ne gibi sakıncalar, ne gibi zorluklar çıkaracaktır, bunu da hep beraber göreceğiz.

Biz, bunları, bu tasarıya muhalefet etmek için söylemiyoruz; sadece, bu tasarının yetersiz olduğunu, noterlere çok fazla bir imkân getirmeyeceğini, noterlerin problemlerini çözmeyeceğini, noterlerin esas şikâyet ettiği hususların –ki, bir tanesini söyledim; izindeyken yaptığı işlemlerden dolayı hem hukukî hem cezaî sorumluluğunun söz konusu olması, belki bugün noterlerin en öncelikli meselesidir– bu kanuna yansımamış olmasından dolayı bu kanunun eksik olduğunu, belli bir süre sonra, bu Meclisin, yine, Noterlik Kanununa zaman ayırmak gibi bir israfı bu ülkede yaşayacağını ifade etmek istiyorum. Böyle bir ikazı burada dile getirmek istiyorum; bu vesileyle hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.(FP ve MHP sıralarından alkışlar)

Konu : Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Batıkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifinin (2/524) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Bileşim : 71
Tarih : 20 Mart 2001

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de, bu teklife, Parti olarak olumlu bakıyoruz. Fazilet Partisi milletvekilleri olarak, hem Batıkent'in hem Pursaklar'ın hem de Bahçelievler'in ilçe olmasında fayda olduğunu mütalaa ederek, kanun teklifleri vermiştik; keşke, bunlar birleştirilerek görüşülebilseydi. Hizmetin, yerinden, verimli, kaliteli bir tarzda sürdürülebilmesi için, bu büyüklükteki bir nüfusun yaşadığı yerin, muhtarlık statüsünde varlığını sürdürebilmesinde zorluklar var. O sebeple bu teklife olumlu bakıyoruz. İnşallah hayırlı olur.

Teşekkür ederim.

Konu : Ankara Milletvekili H. Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Bilimkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifinin (2/525), doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Bileşim : 77
Tarih : 03 Nisan 2001

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten, hizmetin, yerinde, zamanında ve verimli sürdürülebilmesi bakımından, Ankara'nın, özellikle, Büyükşehir hudutları içerisinde kalan yerleşim merkezlerinin idarî taksimatının yeniden gözden geçirilmesinde fayda var ve gelişen nüfus sebebiyle de, yeni ilçelerin kurulmasında da zaruret var.

Geçtiğimiz haftalarda, yine, burada, bu konuyla ilgili müzakere yapıldı. Her partinin, Fazilet Partisi olarak bizim de verdiğimiz teklifler var; Batıkent gibi, Pursaklar gibi, Bahçelievler gibi. Şimdi, yeni bir ilçe daha gündeme geliyor; adı Bilimkent olur, Ümitköy olur, Çayyolu olur, ismi önemli değil; mühim olan, bu kanunun bir an evvel buradan geçmesidir. Fazilet Partisi olarak, biz, bunu destekliyoruz. Olumlu oy vereceğimizi arz ediyorum.

Teşekkür ederim

Konu : Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Kara'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Bileşim : 94
Tarih : 01 Mayıs 2001

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gecenin bu ilerlemiş saatinde önemli bir yasa tasarısını konuşuyoruz. Bu tasarının önemi, evvela bütün grupların ittifakıyla gündeme gelmiş olmasındandır ve bir temel yasa olarak kabul edilmesinden kaynaklanıyor. Belli ki, içerisine, muhtevasına baktığımızda, buradaki düzenlemeler önemli bir ihtiyacı karşılayacak.

İkincisi, bu tasarının önemi, hukuk hayatımızla alakalı olmasıdır. Anayasamızın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin laik bir devlet olduğu, demokratik bir devlet olduğu, sosyal bir devlet olduğu, hukuk devleti olduğu yazılıdır. Bu kavramların hepsi, başlı başına önem ifade ediyor. Bunlar, Anayasada yazılmamış olsaydı dahi, günümüz dünyasında çağdaş devletler bu nitelikleri taşıyor. Gerçekten önemli kavramlar. Bunların Anayasaya yazılmış olması yetmez, bunların hayata intikali, yazılmasından daha da önemlidir.

İçinden geçtiğimiz sürece baktığımızda, Türkiye, bugün, demokrasi ve hukuk açığıyla karşı karşıyadır. Gerçekten de, ülkemizde, hukuk ve demokrasi en azından oksijen kadar zarurîdir. O sebeple, bu tasarı, hukuk hayatımıza katkı sağlayacak, hak arama özgürlüğünün ve hak arama hakkının sağlanabilmesi bakımından, önemli düzenlemeleri getiriyor.

Gerçekten de, yaşadığımız olaylara baktığımızda, Türkiye, bir hukuk krizi yaşıyor. Bu hukuk krizinin aşılabilmesi noktasında, bu tasarı, önemli bir adım. Yaşadığımız sıkıntılar ile Türkiye'deki hukuk krizi arasında -belki çoğumuz

yeterince üzerinde duramıyoruz; ama- doğrudan doğruya bir bağlantı var. Türkiye'de hukuk uygulanabilseydi, hukuk gerçekten öne çıkarılabilseydi, belki, yaşadığımız sıkıntıların önemli bir kısmını da yaşamamış durumda olabilirdik; çünkü, Türkiye, geçtiğimiz sürece baktığımızda, ruhsatlı bir hukuk ve ruhsatlı bir adalet anlayışını, maalesef, sergilemeye devam ediyor.

Esas itibariyle, dünyada iki tip devlet var: Bunlardan bir kısmına -özellikle, Batı demokrasilerinde- hukuk devleti diyoruz. Bir de polis devleti var. Hukuk devleti ile polis devleti arasında ne fark vardır derseniz; görüştüğümüz tasarı açısından baktığımızda, savunma hakkının en emin bir şekilde kullanılabildiği devlet, hukuk devletidir; bu hakkın kısıtlandığı, önüne engellerin çıkarıldığı devlet de, polis devletidir. Gerçekten, Anayasamızda yazıldığı şekliyle, Türkiye gerçek anlamda bir hukuk devleti olacaksa, savunma hakkının kullanılabilmesi açısından ne gibi sıkıntılar varsa, ne gibi engeller varsa, bunların bir an evvel ortadan kaldırılması gerekiyordu. İnanıyorum ki, bu tasarı, savunma hakkının kullanılabilmesi açısından bazı kolaylıkları getirmektedir.

Peki, Türkiye'de hukuk öne çıkmazsa, hukukun üstünlüğü sağlanamazsa ve Anayasada yazıldığı şekliyle hukuk devleti öne çıkmazsa... O zaman, mafya öne çıkar, mafya türü usuller Türkiye'de geçerli olur. Onunla da hakkın tecelli etmesi mümkün değildir.

Günümüz dünyasında en önemli kavramlardan bir tanesi şeffaflıktır. Geldiğimiz noktada şeffaflık, bir hukuk kurumu haline gelmiştir. Eğer, bir ülkede şeffaflık sağlanacaksa, bunun teminatı da savunma mesleğinin güçlendirilmesinden geçmektedir; çünkü, bugün bizim hukukumuz, devleti koruyan bir hukuk, onu öne çıkarıyor. Halbuki, çağdaş devlet felsefesinde ve siyaset anlayışında esas itibariyle öne çıkması gereken, bireyin hak ve hukukudur. Bireyin hak ve hukukunu kim koruyacak; evvela kendisi koruyacak; ama, yeterli bilgiye sahip değilse, donanıma sahip değilse... İşte, savunma mesleği burada öne çıkıyor. Eğer, savunma mesleğine birkısım kısıtlamalar getirilmişse, bu yeterince kullanılamıyorsa, bazı zorlukları varsa, o takdirde, bu demektir ki, bireyin hakkını korumada o ülkede bazı zorluklar var.

İşte, belki de bunun sonucudur ki, bugün, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Sovyet Rusya'dan sonra en fazla aleyhinde dava açılan ülke, Türkiye'dir. 1987'den bu yana 4 127 kişi, Türkiye aleyhine, Türkiye'deki uygulamalar aleyhine, hukuksuzluk aleyhine, hukuk açığından doğan sıkıntılar sebebiyle dava açmıştır. Türkiye, bu davalardan sadece 3'ünü kazanmış, 138'inde kaybetmiştir. Böylece, Türkiye, Avrupa Birliğine üye ülkeler bakımından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat hakkını elde etmiş ülkeler bakımından, gerçekten, kötü bir görüntü, olumsuz bir

görüntü sergilemektedir. Bu da, belli ki, Türkiye'de, savunma mesleğinin, savunma hakkının kullanımında ve icraında ciddî zorluklar var demektir.

Yine, ülkemizde üzerinde durulması gereken konulardan bir tanesi, yargının bağımsızlığı ve en az onun ki kadar da önemli olan, yargının tarafsızlığıdır. Yargının bağımsızlığını, bir manada, yasalarla temin etmeniz mümkündür. Peki, yargının tarafsızlığını nasıl temin edeceksiniz; yargı taraf tutma durumunda olduğu takdirde, kişinin hak ve hukukunu kim koruyacak, nasıl koruyacak? Bu, bir teknik meseledir; bunu koruyacak olan da, savunma mesleğinin mensuplarıdır. Bu manada, getirilen tasarı, önemli bir adım teşkil ediyor.

Kaldı ki, Türkiye'de en fazla şikâyet edilen konu, adaletin zamanında ve süratli temin edilememesidir. Vatandaşlar, kendi hak ve hukuklarını koruma noktasında yargıya gittiklerinde, aylar ve yıllar sürmüş olması sebebiyle, adaletin tecellisi bakımından, o zaman, hukuk dışı yollara tevessül etmekte; özellikle, şahıs hukukundan doğan alacak verecek davalarında, mafyaya gitmek suretiyle alacağını tahsil etme yoluna gitmektedir. Eğer, biz, savunma hakkını ve savunma mesleğini bugünkünden daha kolay işleyebilir hale getirebilirsek, onu daha itibarlı hale getirebilirsek, gerekli donanımları sağlayabilirsek, o takdirde, yargıdan tecelli edecek olan adalete vatandaşın güveni artacaktır; dolayısıyla, hukuk devleti kavramı, Türkiye'de işlerliğe kavuşmuş olacaktır.

Şimdi, üzerinde konuştuğumuz maddeler, 26'dan 51 inci maddeye kadar olan kısım. Burada, daha çok, teknik düzenlemeler var. Bunların hepsi doğru, yerinde, isabetli; ama, üzerinde en fazla durulması gereken konu, 46 ncı maddedir.

Şimdi, buradan, meslek kuruluşu olan baroya ve Barolar Birliğine, bir iki hususu ifade etmek istiyorum. Bugün Mecliste grubu bulunan beş parti, bunu bir temel yasa kabul etmiş, öneminden dolayı. Şu fikir, bu fikir ayırımı yapmadan, bir ittifak halinde bu yasa tasarısını geçiriyorlar. İnşallah, bu kuruluşlar, bu ittifakın kıymetini bilir, kendilerine sağlanan desteği, kendi tatbikatlarında, aynen, buradaki birlik ve beraberlik havası içerisinde yansıtmaya çalışırlar.

46 ncı maddede, barolara yüklenen görevler var; "Barolar, avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleriyle olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak..." diye başlayan bir görev maddesidir.

Ben, temenni ediyorum, inanıyorum ki, barolarımız ve özellikle Barolar Birliğimiz, ideolojik saplantı içerisinde olmazlar. İdeolojileri öne çıkarmak

yerine, hukuku öne çıkarırlar, hukukun üstünlüğünü öne çıkarırlar. Eğer, Türkiye'de barolar taraf olacaksa, ideolojilerden yana değil, hukuktan yana, hukukun üstünlüğünden yana taraf olurlar. Mademki, bu kadar desteği sağlıyoruz, destek vermeye çalışıyoruz, bazı noksanlıklarını ve bazı olumsuz yansımalarını da burada dile getirmek bizim hakkımızdır. Maalesef, Barolar Birliği, şu ana gelinceye kadar, bu konuda olumlu bir görüntü sergilememiştir, olumlu bir sınavdan da geçmemiştir. 46 ncı madde, bu manada fevkalade önemlidir; çünkü, insan haklarını savunmak ve korumak... Eğer, Barolar Birliği, yöneticilerinin ideolojisinde olanların hakkını hukukunu koruyacak, oraya gelince ayağa kalkacak, kendi fikrinde olmayanların insan hakkı söz konusu olduğunda suspus olacak ise, o takdirde, 46 ncı maddenin hem metnine hem de ruhuna aykırı davranmış olur. Dolayısıyla, bu 46 ncı madde, bu bölümün en önemli maddesidir, en önemli düzenlemesidir.

Temenni ediyoruz ve inanıyoruz ki, hem barolarımız hem de onun üst kurumu olan Barolar Birliği, bu 46 ncı maddede kendilerine yüklenen görev ve sorumluluğun idraki içerisinde olurlar, böylece, hukuk hayatımıza da, demokrasimize de önemli bir katkı sağlamış olurlar.

Bu düşüncelerle, bu yasanın hukuk camiasına hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(FP ve DYP sıralarından alkışlar)

21. DÖNEM

BÖLÜM III

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : 1999 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı, 1997 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1997 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı, Katma Bütçeli İdareler 1999 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve 1997 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1997 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 1
Birleşim : 21
Tarih : 24 Haziran 1999

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Yapmakta olduğumuz bu çalışmaların ülkemizin huzur ve refahına, insanlarımızın mutluluğuna vesile olmasını Allah'tan niyaz ediyorum.

Ana muhalefet Partisi olarak bizim görevimiz, milletimiz için en güzel şeyleri samimi olarak temenni etmektir. İktidar olarak sizin göreviniz de, temenni edilenleri, iyilikleri, güzellikleri temin etmektir. Zira güç sizdedir, icra yetkisi de sizdedir. Doğru iş yaparsanız, ülkenin hayrına adımlar atarsanız, hiç şüpheniz olmasın ki, size en büyük destek bizden gelir. Bunu, sorumlu bir siyaset anlayışının gereği olarak yaparız, ülkemizi sevdiğimiz için yaparız, vatanseverliğimizden dolayı yaparız.

Diğer taraftan, bu desteği, birlikte icra etmekte olduğumuz ve her geçen gün biraz daha dibe vuran siyasete itibar kazandırmak ve bu müesseseye itibar kazandırmak için yaparız. Onun için, sizlerin başarısızlığı değil, samimi olarak itiraf edeyim ki, başarınız bizleri memnun eder; çünkü, siyasetin çok önemli bir kavram ve bir kurum olduğunu kabul ediyoruz. Siyasetin özünde, insana ve hayata duyulan saygı vardır; siyaset, insana ve millete adanmış bir hayattır, bir aksiyondur. Çünkü, siyaset, fazilettir, faziletli bir iştir, bunun önceliği de Türkiye'dir, bu desteği ondan dolayı yaparız.(FP sıralarından alkışlar)

Yeni yüzyıla girerken siyasete yeni bir üslup, yeni bir muhteva, yeni bir anlayış, albenisi olan yeni bir yaklaşım getirmemiz gerektiğine inanıyoruz. Kendi varlığını başkasının yokluğunda arayan çirkin siyasetin terk edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. O sebeple, biraz sonra arz edeceklerimi, mutat olarak yapılan bir iktidar-muhalefet ikilemi içerisinde değil, gerçekten ülkesini seven bir insanın yüreği yanarak söyleyeceği tespitler, temenniler ve ikazlar olarak almanızı bilhassa istirham ediyorum.

Zannediyorum ki, Fazilet Partisi olarak, biz, bu dönemde güzel imtihanlar verdik. Şu kısa çalışma dönemi içerisinde, başta anayasa değişikliği olmak üzere, Bankalar Yasası ve DGM yasalarında güzel örnekler ortaya koyduk. Anayasa değişikliğini yeterli bulmamamıza, hatta seçim beyannamemize de aykırı olmasına rağmen, Bankalar Yasasında birçok yanlışlıklar ve eksiklikler olmasına rağmen, tekliflerimizi yaptık, ikazlarımızı yaptık; ama, sonunda vebalini de omuzlarınıza yükleyerek, gelip olumlu oy verdik. Neden; çünkü, aziz şehitlerimizin hatırasına hürmeten, geride bıraktıkları dul ve yetimlere, gazilerimize saygıdan dolayı, geldik kabul oyu verdik.(FP sıralarından alkışlar) Eğer, o oylama sonuçlarını iyi değerlendirirseniz, biz kabul oyu vermeseydik, 143 üncü madde şu an referandum yolunda olurdu. Bunu iyi anladığınızı, iyi değerlendirdiğinizi ümit ederim.

Ülkenin huzurunu, refahını, birliğini, dirliğini temin etmek sizin göreviniz; ama, bu noktada hiçbir mazeretiniz de yoktur ve olamaz.

1961'den beri, en fazla Meclis desteğine sahip bir hükümetsiniz. Hemen her yasayı çıkaracak bir çoğunluğunuz var. "Yerimiz dardı, oynayamadık" da diyemezsiniz; ama bundan başka bir avantajınız var: Size, her konuda yardımcı olmaya hazır, iyi niyetli, güzel örneğini de daha düne kadar vermiş bir muhalefet var. Bu da sizin bir başka şansınız.

Sayın Ecevit'in 80 öncesi yaptığı muhalefeti bir hatırlayın; o cins bir muhalefetin ülkeye, demokrasiye neler kaybettirdiğini bir hatırlayın; akan kanları, dökülen gözyaşlarını, yanan fabrikaları, duran ekonomiyi bir hatırlayın... Şimdi, bizim muhalefetimizi, daha iyi takdir etmeniz gerekir diye düşünüyoruz. Bizler, Fazilet Partililer olarak, o muhalefeti beceremediğimizden değil, yapamadığımızdan değil, ülke yararına bulmadığımızdan; o tip bir muhalefeti, çok ilkel bulduğumuzdan dolayı benimsemiyoruz.(FP sıralarından alkışlar) Bunu, iyi anlayın, iyi kavrayın ki, önümüzdeki zorlukları, ancak, birlikte böyle aşabiliriz.

57 nci hükümet, 1961 yılından bu yana Meclisin en fazla sayısal desteğine sahip olan bir hükümettir. İnşallah, bu çoğunluk, sayısal bir çoğunluk değil,

siyasî bir çoğunluktur, siyasî ağırlığı olan bir çoğunluktur, ne yapacağını bilen bir çoğunluktur; çünkü, Türkiye'nin ihtiyacı olan bu ikincisidir.

Türkiye, bugün, ihtişamla sefaleti bir arada yaşıyor. Bir tarafta açlık sınırına gelmiş 15 milyona yakın insanla beraber, sayıları 70 bin civarında, petrol krallarını imrendircesine Türkiye'de sefahat içerisinde yaşayan insanların birlikte yaşadığı bir ülke.

Onun için, Türkiye'nin, bu tezatlardan kurtulması lazım. Türkiye, her geçen gün yeni tezatlarla, yeni garipliklerle, yeni acayipliklerle karşı karşıya. Bir tarafta, Türkiye'de, yüksek enflasyon var, ekonomide yüksek enflasyon yaşanıyor; ama, televizyonda haberleri açtığınızda, gazetelerde manşetlere baktığınızda bir garip ifadeyle karşılaşıyorsunuz: "Ankara'nın gündemine bomba gibi düştü!" İşte, Ankara'nın gündemine bomba gibi düşen her olay, Türkiye'de, millî iradede devalüasyon meydana getiriyor; ekonomide enflasyon, millî iradede, hukukta ve demokraside, Türkiye, bir yüksek devalüasyon yaşıyor.(FP sıralarından alkışlar)

Türkiye, gariplikler ülkesi; bir tarafta, zengin bir avuç tefeci, vurguncu atını dağdan aşırıyor; ama, öbür tarafta, 65 milyon fakir fukara millet düz yolda yolunu şaşırıyor.(FP sıralarından alkışlar) Türkiye, gariplikler ülkesi; benim devletim, bir tarafta, Kafdağı'nın arkasından, telefon konuşmalarından Abdullah Öcalan'ın yerini tespit edebiliyor -bu kadar güçlü bir devlete mensubuz, bundan dolayı iftihar ediyoruz- ama, öbür tarafta, burnunun dibinde bankaların içi boşaltılıyor, bunlardan haberdar olamıyor. Bu türlü zıtlıkları yaşayan bir ülke.(FP sıralarından alkışlar) Türkiye, bir anayasal devlet; anayasası var; bir hukuk devleti, 2 nci maddesinde öyle deniliyor.

Evet, bir tarafta, hukuk devleti, anayasası var, hâkimiyet kayıtsız şartsız milletin gözüküyor biz, buna yürekten inanıyoruz, bunu doğru buluyoruz, çağı aşan bir doğru olarak kabul ediyoruz ama, öbür tarafta, Türkiye, oligarşik adacıklar ya da anayasal dukalıklar ülkesi.(FP sıralarından alkışlar)

Bir açın bakın şu Anayasaya, bir açın bakın. Türkiye, her gün, bunların sıkıntısını, bunların ıstırabını çekiyor; biz de, burada, bütçe kanunu tasarısını görüşüyoruz bu anayasal dukalıklara ya da oligarşik adacıklara ikmal sağlamak için, onların huzur ve refahını temin etmek için.(FP sıralarından alkışlar) Getirdiğiniz bu bütçe onlara hizmet ediyor, millete hizmet etmiyor, milletin huzuruna ve refahına hizmet etmiyor.

Bakınız şu üniversitelerin haline. Üniversiteler ki, o milletin geleceğidir. Üniversitesinde istikrar yoksa, üniversitesinde bilim yoksa, üniversitesinde özgürlük yoksa, o ülkenin gideceği yer, bugün, Türkiye'nin geldiği noktadır.

Bir üniversite ki, bir üniversite yönetimi ki, hukuka bağlı değil, bilime bağlı değil, özgürlükten yana değil, eli değnekli çarşı ağası gibi, o ülkeyi, o üniversiteyi yönetmeye çalışıyorsa, orada, bilim olmaz; orada özgürlük olmaz. (FP sıralarından alkışlar) Evet, şimdi, bakınız şu üniversitelerin haline, bilimle değil giyimle uğraşıyorlar, kafanın içiyle değil kafanın dışıyla uğraşıyorlar, muhtevayla değil şekille uğraşıyorlar. Şimdi, üniversitelerin hali böyle olursa memleketin hali nice olur!.. Ee, şimdi, bu üniversite yönetenlerin bir kısmı noksanlıkta kemal sahibi, noksanlıkta...(FP sıralarından alkışlar) Türkçe'yi, başında görev yaptığı üniversiteyi, Türk dilini ilim dili olmaz diyecek kadar aşağılayacak, Türk kültürüne, Türk diline sırtını çevirecek insanların yönetiminde bir üniversitede bilim olmaz, bilimsel keşifler olmaz, icatlar olmaz, kem alât ile kemalât olmaz, nitekim de olmuyor. Onun için, anayasal dukalıklar ülkesi diyoruz.

Şimdi, geçen hafta Bankalar Kanununu çıkardınız, çıkardığınız Bankalar Kanunuyla yeni bir dukalık daha ihdas ettiniz. Milletten toplayacaksınız, 65 milyon fakir fukaradan toplayacaksınız, bir avuç zadegana götürüp teslim edeceksiniz; Türkiye'nin geldiği nokta bu.

Türkiye'nin gündeminin bunlar olmaması lazım. Türkiye'nin gündemi bunlar olmaması lazım ki, tarihte karşılaştığımız sıkıntılarla karşı karşıya kalmayalım. Tarihe ilgi duyanlarınız bilir, bugün II. Balkan Savaşının başladığı gün. Türkiye, Osmanlı Devleti o noktaya nasıl geldi; iç kısır çekişmelerden dolayı geldi, sen-ben kavgalarıyla geldi, milletin hayrına olmayan kavgaları günlerce, aylarca sürdürmekten geldi; itilafçılar bir tarafta, ittihatçılar bir tarafta, onlar öbürlerine "dinsiz" dedi, berikiler ötekilerine "vatansız" dedi; ama, sonunda Balkanların tamamı gitti, Kosova gitti, Belgrad gitti,

Bosna-Hersek gitti, binlerce şehidin kanı pahasına elde ettiğimiz aziz vatan parçaları birer birer gitti.

Şimdi, peki, bugün neyle uğraşıyoruz; Kosova Savaşı bitti, ama kaset savaşları bir türlü bitmedi...(FP sıralarından alkışlar) Türkiye bir seneden beri, bir buçuk seneden beri kaset savaşlarıyla gündemi tıkıyor. Bununla enflasyon düşse zararı yok, bununla iç borç azalsa zararı yok, bununla ülkenin hayrına bir gelişme olsa zararı yok; ama, bunların hiçbirisinden hayır çıkmıyor; çünkü devletin çivisi çıkmış vaziyette. Bu çiviyi yerli yerine oturtmak lazım. Bu çivi yerli yerine oturtulamaz ise, bu çivi doğru dürüst çakılamaz ise, korkarım ki, önümüzdeki dönem, daha büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalacağız.

Şu kaset savaşları bir gerçeği gösterdi; bir kısım kamu görevlileri, devletten maaş alıyorlar, görevleri devlete ve millete çalışmak; öyle anlaşılıyor

ki, topladıkları bilgileri en evvel kendileri için topluyorlar, kendi ikballeri için, kendi saltanatları için topluyorlar, şantaj için topluyorlar; beş sene saklıyorlar, on sene saklıyorlar, bir gün, bir "G" günü için saklıyorlar, bir "G" günü için; o gün geldiğinde, bunları kullanıp, bu 65 milyon insanın huzurunu kaçırıyorlar, rahatını kaçırıyorlar; yiyecek ekmeği yok, hiç olmazsa evinde huzurlu olması lazım. Artık, giderek, Türkiye'de, bu sıkıntılar, vatandaşı canından bezdirir hale geldi.

Türkiye'yi bu sıkıntılardan kurtarmanın yolu, hukuk devletini tesis etmek idi; ama, öyle görünüyor ki, bu kaset savaşları yedi cephede birden devam edecek ve zannediyorum, modern Mc Carthycilik, önümüzdeki günlerde yeniden Türkiye'ye avdet edecek.

Biz, düşünürdük ki, Türkiye'miz açısından, globalleşen dünyada, bütün dünyayla beraber bir bilim çağına adım atıyoruz, bir gelişme, demokrasi, insan hakları çağına adım atıyoruz. Böyle düşünüyorduk, böyle ümit ediyorduk; ama, bugün, bu saatte, yüreği yanan bir insan olarak ifade ediyorum ki, 21 inci Yüzyılın ilk günleri Mc Carthyciliğin hortladığı günler olacak.(FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, tabiatıyla, bunların hepsine bir şekilde son vermek gerekecektir. Bunu, elbette, hükümetten bekliyoruz. Acaba, 57 nci hükümet bu nitelikte mi, bu yetenekte bir hükümet mi; gelin, şimdi buna bir bakalım: Bunun böyle olup olmadığının göstergesi, her hükümet için göstergesi olan iki tane temel belgeye bakmak lazım. Bunlardan bir tanesi hükümet programı, diğeri de o programa dayalı hazırlanan bütçe.

Şimdi, hükümet programları, o siyasî heyetin, dünya ve Türkiye meselelerini kavrama yeteneğini, zihnî derinliğini, hayat, siyaset, devlet felsefesini, sorunlara yaklaşımını, neyi nasıl anladığını ya da nasıl anlamadığını gösteren, bunları nasıl, ne zaman ve ne yolla gerçekleştireceğini gösteren temel belgelerdir. Bu programlar, bu kürsülerden okunduğu zaman, o topluma, o Meclise umut verir, heyecan verir, ufuk açar. Bu açıdan baktığımızda, hem 57 nci hükümetin programına hem de şu an müzakere ettiğimiz bütçesine bir bakın, o müzakereleri hatırlayın -bugüne kadar pek çok hükümetin içinde bulunmuş, program yazımında ve müzakerelerinde bulunmuş bir insan olarak ifade ediyorum ki- bu çatı altında gerçekleştirilen en heyecansız, en iddiasız, en umutsuz bir müzakereydi.

Ülkeyi yeni bir yüzyıla taşıyacak bir siyasî heyetin değil, hayatından bezmiş varyemezin ya da iş bilemezin vasiyetini dinler gibi olduk. O gün, Cebeci Asri Mezarlığı bile buradan daha hareketliydi, daha umutluydu.(FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın değerli milletvekilleri, program diye sunulan şey, alışverişe çıkan bir vekilharcın sipariş listesi gibi; uygulanabilir bir program değil, uyarlanabilir bir program esasa yönelik değil usulen yazılmış bir program, varları değil, yokları olan bir program, umutlara, özlemlere değil, yasaklara, tehditlere, dayatmalara sığınan bir program; onun için de ümit vermedi, heyecan vermedi; içinde takvimi yoktu, tedbiri de zaten yoktu.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bir şeyde anlaşmamız gerekiyor: Siyaset dediğimiz şey, yazmak değildir yapmaktır. Yazdıklarınızı neyle yapacaksınız, neyle gerçekleştireceksiniz; bütçeyle. Şimdi, gelin, ikinci belgeye bir bakalım: Sabahtan beri bu bütçeyi konuşuyoruz; yani, ikinci temel siyasî belgeyi. Bütçenin adı var kendisi yok. Usulen yazılan bir programın bütçesi de usulen olur.

Konserve bir bütçe; kapağını açmışlar, ambalajını değiştirmişler, altı ay evvelki bütçeyi yeni Meclisin önüne getirmişler. Bütçe diye Yüce Meclisin önüne getirilen, müzakere ettiğimiz şey, iflas etmiş bir şirketin tasfiye raporudur.(FP sıralarından alkışlar) Bu tasfiye raporunu 57 nci hükümetin çok güzel yazdığını takdirle ifade etmem gerekir, kendilerini tebrik ediyorum; çünkü, bu bütçeye baktığımız zaman içimiz kararıyor. Samimi olarak ifade edeyim ki, Hatça Ananın seferberlik bohçası bile bugünkü bütçeden daha az yamalıklıdır.(FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bütçe diye müzakere ettiğimiz şey ne? Bu milletin kaderinde, bir asır sonra, yeniden bir Düyunu Umumiye raporunu müzakere etmek varmış. Biz, şimdi, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bir bütçesini değil, bir Düyunu Umumiye raporunu konuşuyoruz. İşte, tartıştığımız metin böyle bir tarihî özellik taşıyor. Sanki, 57 nci hükümetin bakanları da Düyunu Umumiyenin acar memurları. Doğrusu, bu şeref(!) de her hükümete nasip olmaz...(FP sıralarından alkışlar) İşi bu noktaya getirenler eserleriyle övünebilirler.

Bu hükümet, biz, yeni bir hükümetiz, yeni geldik; daha kırkımız bile çıkmadı şunun şurasında; her türlü olumsuzluğu önümüzde bulduk -şimdi, bu "önümüzde bulduk" lafı, çok önemli bir laf. Ben, uzun süre sosyal hizmetlere baktım; babası belli olmayan, nereden tedarik edildiği belli olmayanları getirip cami kapılarında bırakırlardı. Şimdi, ülkenin önüne sorunlar ya da kasetler bırakıyorlar- iki ayda ne düzeltilebilirdi diyebilir. Bu sual şeklen doğru; ama, acaba, bu hükümet yeni bir hükümet mi? Kapı numarasına bakarsanız, 57 numara, yeni; ancak, iyi bilesiniz ki, yeni bir hükümettir; fakat, eski bir siyasî iktidardır; 18 Nisan istasyonundan tedarik edilmiş, yeni bir ortakla yoluna devam eden eski bir siyasî iktidardır.(FP sıralarından alkışlar) Yani, olumsuzluklardan sorumlu eski bir iktidardır, ülkeyi borç batağına sürükleyen

eski bir iktidardır, devleti, dışarıda ve içeride itibarsız kılan eski bir siyasî iktidardır, toplumun bütün kesimlerini perişan eden, fakir fukara fonuna muhtaç eden eski bir siyasî iktidardır, devlet garantisiyle, vatandaşı, halkı soyduran bir iktidardır ve bütün bunlardan önemlisi, millete rağmen kurulmuş eski iktidarların devamıdır.

Şimdi, burada Milliyetçi Hareket Partisiyle ilgili olarak bir parantez açmam lazım. Samimi olarak, içim yanarak söylüyorum, Milliyetçi Hareket Partisi, yeni hükümetin yeni ortağı ya da eski iktidarın yeni ortağı; kendileriyle özel hukukumuz var. Yaptıkları mücadeleye saygı duyuyorum. Buraya gelinceye kadar çok meşakkatlerden, çok sıkıntılardan geçtiklerini biliyorum; yakın çevremden biliyorum, vilayetinden biliyorum, şahsından biliyorum. Onun için, bu söyleyeceklerim, bu ıstırapla ola söylenmiş olan şeylerdir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, sizler, kendi elinizle, kendi iradenizle bu oyuna girdiniz, bu oyunun parçası oldunuz. Şikâyete hakkınız yok, mazerete de hakkınız yok; bir bedel ödeyeceksiniz.

Herkes bilir ki, körle yatan şaşı kalkar; siz de bu şaşılıktan nasibinizi alacaksınız.(FP sıralarından alkışlar)

Bu hükümet dışındaki her modelde, başbakan olma imkânınız vardı. Bu hükümette olduğu gibi, siyasî iktidarın mütemmim cüzü değil, asli unsuru olabilirdiniz; tamamlayıcı bir rol yerine belirleyici bir rolün sahibi olabilirdiniz. Millet, size, gelin bu köyün muhtarı olun dedi; siz, muhtarlık yerine birinci azalığı tercih ettiniz.(FP sıralarından alkışlar) Hiçbir mazeretin arkasına sığınamazsınız.

İmkânları iyi değerlendirebilseydiniz, ayaküstü beyanatlarla, aynı milletten rey alan bir kısım partileri dışlamak gibi bir tecrübesizliği yaşamasaydınız, Meclis Başkanı da sizden olurdu Başbakan da sizden. Bir kere daha anlaşıldı ki, devletlü olmak başka devleti yönetmek başka.(FP sıralarından alkışlar) Bir iktidarın bir parçası olmanın neye mal olduğunu birlikte görüp yaşayacağız.

Şayet enerji işleri olmasaydı, kamu bankaları olmasaydı, özelleştirme mamaları olmasaydı, sizi arayan da olmazdı soran da olmazdı. Hani, Nasreddin Hoca'ya demişler "kavuğun niye büyük" o da "evdeki bulgura tuzak..." Sizi eskiden yok sayanların methu senaları, işte bu özelleştirmelere, bu ihalelere tuzaktır.

Görünüşe bakılırsa, bu hükümet, zıtların içtima ettiği bir hükümettir, bir iktidardır; muhalefeti de kendi içinde olan ilk cumhuriyet hükümetidir. Hani, eski bir tabir var ya, tahtında müstetir; muhalefeti kendi tahtında müstetir bir iktidar, zıtların iktidarı. Daha kurulurken birbirine iğne batırmakta beis

görmeyen tek cumhuriyet hükümeti. Umutta, heyecanda, yeni hedeflerde değil; korkularda gıdalanan bir iktidar, benzemezlerin iktidarı, yeni bir tarihî yanılgıya teşne bir iktidar...

Adamın biri, bilmediği bir şehre gelmiş, adres soracak, yol kavşağında gözü şaşı bir adama gideceği yeri sormuş; adamın eli bir istikameti gösteriyor, gözü öbür tarafa kaymış. Şimdi, bu millet, elin gösterdiği istikamete mi gidecek, gözün kaydığı istikamete rai; yoksa, hiçbirine mi?.. İktidarın bir kanadına göre rüzgâr Altaylardan esecek, diğer kanadına göre keşişlemeden.(FP sıralarından alkışlar) Devletin gemisi, dümeni ne yana kıracak, yelkeni ne yana çevirecek? Bunları, daha ilk günden görmeye başladık. Gazete sayfalarına bakın, bu tespitlerimin hepsini göreceksiniz.

Bir şeyi daha göreceğiz: Geçmiş iktidar döneminde, bir kısım yöneticilerin, eli işte, gözü oynaşta oldu; yani, ihalelerde oldu, özelleştirmelerde oldu; iş, ihaleye fesat karıştırmaya kadar vardı.

Şimdi, bu iktidarın hal ve gidişi nasıl olacak? Büyük ihaleler nerede yapılacak, menfez ihaleleri nerede yapılacak? Diyebilirsiniz ki "biz, bunların hepsini programa yazdık; dürüst olacağız, şeffaf olacağız diye" ama, bu ifadelerin hepsi, 55 inci hükümetin programında da vardı. Onun için, dedim ya, siyaset, yazmak değil, yapmaktır. Kasap kedilerinin, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı civarında, kamu bankalarının çevresinde, Özelleştirme İdaresinin yakınında dolaştığını gördüğüm için bunları söylüyorum. İster tespit olarak alın, isterseniz 65 milyon bu aziz millet adına ikaz olarak alın; çünkü, geçmiş iktidar, her kesimin iktidarı değil, bir kesimin, özellikle de o kesimin iktidarı oldu. Şimdi, bu 57 nci hükümet, her kesimin mi iktidarı olacak, yoksa o kesimin mi iktidarı olacak? Bütçeye bakarsanız, değişen hiçbir şeyin olmadığı çok açık gözüküyor.

Peki, bütün bunlar neden oluyor derseniz -bu misalleri çoğaltmak mümkün, bu tezatları çoğaltmak mümkün- size, bu çatı altında yapılmış bir müzakereden, bir hükümet programı müzakeresinden bir bölüm okuyorum, aynen: "Biliyorum, bu işlerde mahir politikacılar var, onların yarattığı kamuoyları var. Lütfen, sekiz yıldan beri hep sahip çıktığınız, hep üzerine titrer gözüktüğünüz şu rejime zarar vermemek uğruna, bu huyunuzdan vazgeçin." Hangi huy; mebus transferi. "... Çünkü, sevgili milletvekilleri, milletin vermediği çoğunluğu, birtakım menfaat çevrelerinden medet umarak sağlayamazsınız." Bu konuşmayı yapan Sayın Genel Başkan doğruyu söyledi; ama, doğruyu yapmadı. Geçen hükümetlerin nasıl kurulduğunu hatırlayın o iktidarların; o hükümeti kurduranların içinde, bankaların içini boşaltanlar var mıydı, yok muydu; ya da, o hükümetin önceliği, neden her kesim olmadı da, o

kesim oldu? Bunun kararını siz verin. Ben söyleyeyim: O hükümetler, millete rağmen kurulmuş hükümetlerdi de ondan. Getirilen bu bütçe, bu kesime kaynak yatırmaya devam ediyor. Memura para yok, çiftçiye para yok, köylüye para yok, esnafa kredi yok, emeklinin esamisi okunmuyor, 65 milyonluk ülke rantiyeciye çalışıyor.

Bunları niçin söylüyorum değerli milletvekilleri; bunları söyleyişimin bir başka sebebi var, o da dış politikayla alakalı. Gırtlağına kadar borca batmış bir ülkenin, şahsiyetli bir dış politika takip etmesinde ciddî bir zorluk vardır; o, dış politika olmaz -sürçü lisan ederek söylemeye çalıştım- o, boş politika olur. Nitekim 55 inci ve 56 ncı hükümet döneminde Türkiye'de yaşanan budur. Memur maaşlarını bile tefeci faiziyle ödeyen, IMF heyeti geliyor, yeşil ışıktan vazgeçtik, sarı ışık yaksa diye, Topraklık sırtlarından 21 pare top atışıyla karşılamaya teşne bir iktidarın bu ülkeye verebileceği hiçbir şey yoktur.(FP sıralarından alkışlar) Tabiatıyla, böyle bir hükümetin dış politikayla ilgilenmesi de söz konusu olamaz.

Bakın şu çevrenizde olan bitenlere: Ortadoğu haritası yeniden şekilleniyor, haberimiz yok; Kafkaslarda Rusya, İran, Irak çok yakın bir işbirliğine giriyor, bilgimiz yok; Azerbaycan toprağının yüzde 25'i Ermeni işgali altında, ilgimiz yok; Kıbrıs konusu her geçen gün zora giriyor, bu konuyu doğru dürüst Meclis gündemine bile getiremiyoruz. Türk dünyasıyla ilişkilerimiz dibe vurdu.

Özbekistan'la ipler koptu. Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Rusya'nın çekim alanına kayıyor. Balkanlarda ne yaptığımız, ne yapacağımız belirsiz. Barzani ve Talabani Amerika'ya gidiyor, geliyor, gidiyor; herhalde check-up için gidip gelmiyor. Doğu Türkistan'da ve Suriye'de insanlar idam ediliyor, tutuklanıyor. Avrupa Birliği ile ilgili umutlar bir başka bahara kaldı. En güncel konu, aktüel konu Kosova... Gerçekten, sayın milletvekilleri, biz, bu Kosova işinin neresindeyiz, hangi konumdayız, imarında neresindeyiz; inşasında, yönetiminde neresindeyiz? Anlaşılıyor ki, biz, Balkanlarda da yokuz. Bu ve benzeri soruların arkasını getirebilirsiniz, başka sorular sorabilirsiniz; ama, bilirsiniz ki, tatminkâr cevap alamazsınız.

Değerli milletvekilleri, anlaşılıyor ki, hükümet, dış politikayı sizinle paylaşmak istemiyor. Bakınız, 2 Mayıstan beri bu Meclis açık. Çoğu zaman, hükümet kurulunca, hükümet kurulup, programını vesairesini okuyuncaya kadar, gündem dışı üç konuşmayla bu Meclisi açtık, kapattık. Her gün, biz iş yapsak da yapmasak da, bu Meclisin maliyeti ülkeye 100 milyardan aşağıya değildir. Neden, bir gün, bir dış politika meselesini Türkiye'nin gündemine getirmedik? Ne olurdu yani, bu Meclisle beraber, bu dış politikayı şekillendirebilseydik?

Osmanlı Devletinin 700 üncü Kuruluş Yıldönümü... Bu kürsüden, gelip, bu devleti bize armağan edenlere minnet ve şükranlarımızı arz etmemiz gerekmez miydi, böyle bir ihtiyacımız yok muydu? (FP sıralarından alkışlar) İki aydır bu Meclis açılıyor kapanıyor, açılıyor kapanıyor; bir mahallî olay kadar bile, Türkiye'nin en hayatî meseleleri, tarihî meseleleri geçiştiriliyor. İşte, yüreğimin yanması bundandır. Milliyetçi Hareket Partisinin içinde olduğu bir hükümette işlerin bu kadar sorumsuzlukla gitmiş olması benim yüreğimi parçalıyor.

Bakınız, değerli milletvekilleri, çok açık ifade ediyorum; bu Mecliste, hiçbiriniz, hiçbirimiz, Sayın Başbakanın muhterem eşleri kadar, Türkiye'nin nereye gittiğini, dış politikada hangi noktada olduğunu bilmiyoruz. Bilirsiniz ki, devlette üç alan vardır; bir tanesi dış politika, bir tanesi güvenlik, bir tanesi de eğitim ve kültür. Bunlar milletle beraber yapılır, milletin meclisleriyle beraber yapılır.

Arkasında Meclis yoksa halk desteği yoksa dış politika diye gündeme getirdiğiniz şey, devlet büyüklerinin turistik ziyaretinden öteye gitmez. Neticede geldiğimiz nokta budur.

Yaptığınız iç politikada, güvenliğin arkasında millet yoksa o zaman Türkiye'de huzuru ve barışı sağlayamazsınız. Bakınız, şimdi, Türkiye'de olan ne; bu millet, dünyadaki gelişmeye paralel olarak kendini bilme, kendini bulma, kendisi gibi olmanın gayreti içerisinde, çabası içerisinde. Bunu tehdit olarak algılıyoruz; ama milletin soyulmasını, fakir fukaranın soyulmasını, bir gecede, trilyonların bir yerden bir yere kaynak aktarılmasını, kanunsuz olarak aktarılmasını, bu ülkede tehdit olarak algılayamıyorsak, o iç politikanın arkasında da millet yoktur. Böylesine güvenliği sağlayamazsınız. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Korkuya dayalı millî birlik olmaz. Korkuya dayalı beraberlik olmaz; sevgiye dayalı birlik ve beraberlik olur. Bunun da yolu, iktidar ve muhalefet diyalogudur. Hani adamın yürüyüşüne bakmışlar, bilinen adrese ne kadar zamanda gider. Adam yürüyüşü gördükten sonra söylemiş... Emin olun, şu Hükümetin kurulduğu günden beri, diyalog noktasında, sınıfta kaldığınızı çok açık olarak ifade etmemiz lazım; çünkü, biz, her müspet işinizde size yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bir "kurulur" lafını "kurulabilir" hale getiremediniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yani, Clinton'ın isteğini bu Meclis yerine getirecek, Schröder'in isteğini yerine getirecek; ama, Ahmetlerin, Mehmetlerin, Faunaların, Ayşelerin isteğini yerine getiremeyecekse, onların

özgürlük taleplerini yerine getiremeyecekse, bizim demokrasimiz, doğrusu millet yararına yeteri kadar işlemiyor demektir. Zaten bizim demokrasimiz de perili köşke benziyor. Her tarafından garip sesler geliyor, her tarafında, her odasında hayaletler dolaşıyor. Allah sonumuzu hayır getirsin.

Söylenecek çok söz var. Başkanın müsamahasını da istismar etmek istemiyorum; ancak, bütün bu olumsuzluklara rağmen, milletimizin bu zorlukları aşacağına inanıyorum. Bu Mecliste görev yapan, buradan buraya kadar, bu 550 milletvekilinin vatansever gayretleriyle, çabalarıyla bu zorlukları aşabileceğimize inanıyorum.

Milletimize, 1999 bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum. Saygılar sunuyorum.(FP sıralarından alkışlar)

21. DÖNEM

BÖLÜM IV

KALKINMA PLANLARI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2000

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının bugünkü programdaki bölümleriyle ilgili olarak düşüncelerimizi ifade etmek üzere huzurunuzdayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum ve bu müzakerelerin, milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Bir siyasî iktidarın, siyasî heyetin, Yüce Meclise sunduğu pek çok tasarı vardır; ancak, bu tasarılar içerisinde 3 tanesi özel önem ifade eder. Bunlardan bir tanesi o hükümetin programıdır, ikincisi kalkınma planlarıdır, üçüncüsü de bütçe tasarılarıdır.

Dolayısıyla, bugün müzakeresine başladığımız Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının, bu hükümetin felsefesini anlamak, meselelere nasıl baktığını tespit edebilmek bakımından özel bir önemi var; çünkü, bu planlar vesilesiyle, geçmiş beş yıllık icraatlar ve gelecek beş yıl konuşulur.

Bu planlar teknik belgelerdir; ama, bir siyasî heyet tarafından tercihler ve hedefler orta yere konulduğu için, aynı zamanda, bir siyasî belgedir.

Bu siyasî belgeye bakarak, işbaşında bulunan iktidarın dostları kimlerdir, ülkenin kaynaklarını önce kimlere tahsis ediyor, öz evlat muamelesi gören sektörler, üvey evlat muamelesi gören kesimler nelerdir, yine bu metinlerden anlamak mümkündür.

Bu metinler, aynı zamanda, geleceği bugünden düşünen ve onu programlayan metinlerdir. Dolayısıyla, bu metinlere bakarak, işbaşında bulunan siyasî iktidarların, dünya ve Türkiye gerçeğini, olup bitenleri nasıl gördüğünü, bu değerlendirmelerinde bir göz hatası var mı, miyop mu ya da hipermetrop mu ya da astigmatı var mı yok mu, yine bu metinlerden

anlayabilirsiniz. Hatta, bir adım daha ileri giderek, siyasî açıdan IQ'sunu da bu metinlerden görme imkânınız vardır. Dolayısıyla, Sekizinci Beş Yıllık Planı değerlendirirken, bu açıdan bakmakta fayda var.

Yine bu metinlere bakarak -plan dediğimiz şey, gerçekten, özellikle Sekizinci Beş Yıllık Plan- hızlı, adil ve dengeli bir kalkınmayı ne kadar gerçekleştirecek, buna ne kadar aracıdır, ülkenin iktisadî imkânlarını sosyal meselelerin çözümünde ne ölçüde kullanıyor, bunu da görmek mümkün.

Türkiye, bugüne kadar, yedi plan dönemini geride bıraktı, sekizincisini burada müzakere ediyoruz; ama, çok samimi olarak, bir tespit anlamında ifade ediyorum: Ben, bu planların bazılarının müzakerelerinde, bu Mecliste bulundum. Bugünkü kadar heyecansız, ilgisiz bir plan müzakeresinin olduğuna hiç şahit olmadım. Her defasında, mutlaka, parti genel başkanları gelir, bu müzakereleri takip eder; özellikle başbakan ve hükümet, yurtdışı seyahati yapanlar dışında, gelir, burada, ilgiyle izler; varsa söylecekleri, bunları, burada ifade eder; milletvekilleri de tam kadro gelirdi. Şimdi, çok açık ifade etmemiz lazım ki, belli oylamalarda tam kadro gelen iktidar mensupları, vardiya usulü gelseydi, dün, bu Meclis açılırdı ve burada, bu müzakereyi yapardı. Vardiya usulü dahi, bu Meclisin iktidar kanadı çalışmıyor. Kendisinin ilgi göstermediği bir plana, muhalefetten ilgi beklemek, bunu önemsemek doğru da olmaz. Dolayısıyla, bu plan, toplumda bir ilgi odağı olmamıştır. Geçmiş plan müzakerelerini hatırlayın, Meclise sunulduğu günden itibaren, gazete köşelerinde sayısız makale yazılır; planla ilgili, plan hedefleriyle ilgili taştışmalar açılırdı. Eğer, farklı şey söylüyorsam, gidip, Meclise sunulduğu günden bugüne kadar, bu planla ilgili acaba kaç tane makale yazıldı diye bakabilirsiniz; sayısı 5-6'yı geçmez.

Plan müzakereleri başladığında, üniversiteler, siyaset dünyası, iş dünyası, planla alakası olan sendikalar dahil, toplumun değişik kesimleri, planla ilgili paneller, açıkoturumlar yaparlardı ve dolayısıyla, bir akademik tartışma, Türkiye'nin gündemine gelmiş olurdu. Şimdi, bunların hiçbirisi olmadığına göre, toplum da, toplumun değişik kesimleri de bu hükümetten ve bu hükümetin ortaya koyduğu plandan hiçbir şey beklemiyor demektir.

Peki, bunun sebepleri ne, bunun üzerine biraz eğilmemiz lazım.

Bunun birinci sebebi, siyasî iktidarın popülaritesinin toplumda giderek dibe vurduğunun göstergesidir. Artık, bu ülkede, insanlar, hükümetin getirdiği hiçbir şeyi ciddiye almıyor, plan gibi önemli bir belgeyi de ciddiye almıyor.

İkincisi, belki, artık, serbest piyasa düzenine geçilmiş olmasından dolayı planın yeteri kadar önemi kalmamış olabilir. Bu, çok masumane bir gerekçedir;

ama, eğer böyle düşünülüyor, bundan dolayı ilgi yoksa, günlerce Meclisi meşgul etmenin anlamı yok; Anayasanın 166 ncı maddesini değiştirelim; bundan sonra plan müzakerelerini Mecliste yapmak gibi bir israfa da, Meclis, yol açmış olmasın.

Belki bütün bunlardan daha önemlisi, plana ilgisizliğin en önemli sebebi, şimdi, iki türlü plan var; bunlardan bir tanesi, müzakeresine başladığımız plan; 2 088 vaatten oluşan, cek'li, cak'lı, büyüklere masallar niteliğindeki bir plan; ikincisi, 64 maddelik, yılbaşından itibaren uygulamaya konulan IMF ile ilgili plan. Şimdi, bu ikisi arasında, Türkiye, bir tercih yapmak mecburiyetinde, bir değerlendirme yapmak mecburiyetinde.

Dolayısıyla, bu plana ilgisizliğin en önemli sebeplerinden bir tanesi, burada ne yazılırsa yazılsın, ne vaat edilirse edilsin, bunların hiçbirinin önemi yok; mühim olan, IMF ile yapılan anlaşmadır, orada uygulamaya konulan plan ve programdır.

Kaldı ki, zaten, şu bakımdan da, bu 64 maddelik IMF anlaşması önem ifade ediyor; üç yıllığına yapılmış bir anlaşma. Demek ki, Sekizinci Beş Yıllık Planın ilk iki yılı da, zaten, bu 64 maddelik IMF plan ve programı çerçevesinde yürütülecektir.

Peki, o zaman, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, biz, neyi konuşuyoruz; bir halk tabiriyle "beziryağıyla yapılmış pilavı" konuşuyoruz. Şimdi, beziryağıyla pilav olur mu olmaz mı? Hükümet "olur; biz yaptık, olur" diyor. Yenir mi yenmez mi; "görmüyor musunuz, biz, millete yediriyoruz" diyor. Dolayısıyla, bugün yaptığımız iş, aslında, böyle bir yanlışın, burada müzakeresini yapmaktan ibarettir.

Aslında, gönül arzu ederdi ki, hükümet, buraya gelip -bu hükümet, evet, 57 nci hükümet olarak gözüküyor; ama, Yedinci Beş Yıllık Planın üç yılını aynı zihniyet kullanmış oluyor- gelecekle ilgili değil de -birinci bölümde ifade edildiği gibi, Yedinci Beş Yıllık Planın üç yılını aynı zihniyet, aynı felsefe, aynı istikamette karar alan insanlar, siyasî heyetler yürüttüğüne göre- geriye dönük üç yılda, acaba hangi başarılar elde edildi; bunların değerlendirilmesi doğru dürüst yapılabilseydi ve orada elde edilmiş başarılarla Meclisin ve milletin huzuruna çıkılabilmiş olsaydı. Bunların hiçbirisi yapılmadı. Bu müzakerelere gelininceye kadar hükümetin övündüğü bir tek husus var; o da, Türkiye'yi, tekrar, IMF'yle anlaşır hale getirmektir. O 64 maddelik planının kabulünü sağlamış olmakla övünüyor; ama, bunun Türkiye'ye bir yararı var mı? Hani bir atasözümüz var: "Kel kız, ablasının saçıyla övünürmüş." Ama, bilinmelidir ki, ablasının başındaki de peruktur.

IMF reçetesiyle düzlüğe çıkan, dünyada, hemen hemen hiçbir ülke yoktur; çünkü, IMF'nin öncelikleri ile millî hükümetlerin öncelikleri birbirinden farklıdır. Millî bir hükümet, halka dayanan bir hükümet, halkın önceliklerinden hareket ederek plan hazırlayan bir hükümetin, en evvel dikkat edeceği şey, toplumun imkânlarını, ülkenin imkânlarını geniş kesimin ihtiyaçlarına sarf etmektir; halbuki, IMF'nin önceliği, dış sermayenin ödemelerini sağlama almaktır. Beynelmilel sermayenin, şu an, Türkiye'den – rakam her saat değiştiğine göre- en az, 100 milyar doların üzerinde, 110 milyar dolar civarında alacağı var; öncelik, o alacakları sağlama almaktır. Onun için, biz, burada, doğrusu, önceliklerini doğru dürüst tartışabileceğimiz bir hususla da karşı karşıya değiliz. Keşke, burada, hükümet yerine Cottarelli olsaydı ya da IMF İcra Direktörlüğü olsaydı, daha doğru bir muhatap bulmuş olurduk diye düşünüyorum.(FP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, planlar, geleceği okumaktır, gelecekle ilgili tespitleri bugünden yapmak ve ülke yönetimindeki ana istikametleri tespit etmektir. Bunu kim yapacak; siyasî iktidar yapacak. Onun için dedim ki, kalkınma planları bir siyasî metin. Şimdi, beş yıl sonrasını bir hükümetin görebilmesi için, evvela, beş gün sonrasını görebilmek lazım. Acaba, önümüzdeki perşembeyi bugünden görme imkânınız var mı?! Eğer önümüzdeki perşembeyi bugünden görebiliyorsanız, beş yıl sonrasıyla ilgili hedeflerinize, koyduğunuz rakamlara da bizim inanmamız gerekir. Şimdi, işbaşına geldiği günden beri, öyle bir hükümetle karşı karşıyayız ki, hani bir söz vardır ya: "Şeytan taşlamaktan, tavaf yapmaya vakit bulamıyor." Birbirinin kuyusunu kazmaktan memleket hayrına iş yapmayan bir hükümetle, bir siyasî heyetle Türkiye karşı karşıya. Görünüşe bakılırsa, şeklî olarak bir 350'lik çoğunluk var gözüküyor; ama, şimdi, burada 350 yok. Böyle bir hükümetin özgül ağırlığı yok, sorun çözme kabiliyeti yok. İşin acı yanı, bir yıl sonra, bugünkü hükümetin kendisi, ülkenin baş sorunu haline gelmiştir. Zaten, bir ülkenin başına gelebilecek en büyük felaket de, sorunları çözecek olanların baş sorun haline gelmiş olmasıdır. Şimdi, haziran sıcağında bile buzlanan bir hükümetle karşı karşıyayız. Münasebetler bir hafta buzdolabında buzlanıyor, sonra birileri biraz tuz ekiyor, gevşiyor, sonra tekrar buzlanıyor. Önümüzdeki perşembeden sonra, bu hükümetin geleceğini hep birlikte göreceğiz.

Şimdi, elbette, bir program ciddiyetle yürütülecekse, istikrar şarttır. İstikrarı sayıda ararsanız yanılırsınız. İstikrarı, belli şahısların, belli siyasî heyetlerin işbaşında bulunması olarak anlarsanız, dünyanın en istikrarlı ülkesi Suriye, Irak gibi ülkelerdir. İstikrarı, politik heyetlerde değil, politikalarda aramak lazım gelir; doğrusu budur. Şimdi, 350'lik bir çoğunluk var; ama, kabul etmek lazım gelir ki, bugünkü siyasî iktidarın istikrarı -Allah sağlık ve

uzun ömür versin- Sayın Başbakanın sağlığına bağlı. Sayın Başbakan nezle olduğunda hükümet işi bir hafta aksıyor, grip olduğunda devlet işi bir hafta aksıyor. Şimdi, böylesine pamuk ipliğine bağlı bir ülkede, siz, beş yıl sonrası için, millî gelir şu noktaya gelecek, kalkınma hızı bu olacak, okullaşma şöyle olacak; bunları söylemenizin hiçbir inandırıcı yanı yoktur. Onun için, Türkiye, bugün, böylesine pamuk ipliğine bağlı, şeklî bir istikrarı yaşıyor; ama, şu üç aydır olup bitenlere baktığınızda, bu testi çatlamıştır; bu testinin bu saatten sonra su tutması da mümkün değil, sır tutması da mümkün değil. Kaldı ki, bunun şaşılacak bir yanı da yoktur. Bir yıl evvel bu kürsüden ifade etmeye çalıştım; çünkü, bu hükümet hem felsefeleri hem hareket noktaları hem de siyasette bulunuş gerekçeleri çok farklı, zıtların bir araya geldiği, içtima ettiği bir hükümet ve yine, cumhuriyet tarihinde, muhalefeti kendi içinde olan da tek hükümettir; ayrıca dışarıdan muhalefet aramaya da gerek yok. Böylesine bir hükümetin beş yıl sonrası için ciddî şeyler orta yere koyması mümkün değil.

Şimdi, önümüze getirilen bu metindeki beş yıl sonraki hedeflere bakabilmemiz ve onları inandırıcı bulabilmemiz için geriye dönük üç yıllık uygulamasına ya da beş yıl sonrasının değil, beş ay geriye doğru olan rakamlarına bir bakalım. Biraz evvel burada ifade edildi; Yedinci Beş Yıllık Planda kalkınma hızı ne demişsiniz; 6,7; şimdi gerçekleşen ne; 3,5; yarısı. Gayri safî millî hâsıla ne olacak demişsiniz; 223 milyar dolardan başlayacak, planın sonunda 235 milyar dolara gelecek; 196 milyar dolar gerçekleşmiş. Şimdi diyorsunuz ki, 302 milyar dolar olacak; her sene 20 milyar dolarlık bir artış meydana gelecek. Kişi başına millî gelir ne olacak; yazmışsınız Yedinci Beş Yıllık Plana, 3 530 dolar olması lazım; şimdi 3 000 doların altına inmiş. Bundan sonra, Sekizinci Beş Yıllık Planın sonunda nereye gelecek; 4 300 dolara; yani, her sene kişi başına 300 dolar fert başına millî gelirde artış olacak, enflasyon tek haneli olacak, ihracat şu kadar olacak, ithalat bu kadar olacak. Şimdi, bunları demişsiniz de, Yedinci Beş Yıllık Planda bunların hiçbirisi gerçekleşmemiş. Bundan sonra gerçekleşecek olan ne ve buna bu toplum neden inanacak, nasıl inanacak?!

Yalnız, bir şey var; denilebilir ki, işte, biz, beş ay evvel söyledik, bir yıl evvel söyledik, enflasyon düşüyor. Şimdi, enflasyon gerçekten düşüyor mu?! Mazotta düşmüyor, gübrede düşmüyor, mutfakta düşmüyor, sokakta düşmüyor; ama, ben, size, bir yer söyleyeyim, enflasyonun düştüğü bir tek yer var -çünkü, talebin olmadığı yerde enflasyon düşer- o da, kabristanda düşmüyor; çünkü, orada, iş talebi yok, aş talebi yok, ekmek talebi yok, hiçbir şey yok.(FP sıralarından alkışlar) Ama, orada kefene zam var, defne zam var; orada da, belli ölçüde zam var.

AHMET AYDIN (Samsun) — Faizler düşüyor, enflasyon düşüyor...

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, nasıl düştüğünü hep beraber görüyoruz. 12 Eylül öncesi, terörün çıkıp da, ertesi gün birden nasıl düştüğü gibi düşüyor; Türkiye'deki faizlerin nasıl düştüğü de belli.

Şimdi, oradakilerin, iş talebi, aş talebi yok da, bir tek talepleri var; fatiha talepleri var; ama, onu da okuyacak insanların önünü kestiniz, okullarını kapattınız.(FP sıralarından alkışlar) Bundan sonra, o talebi kim yerine getirecek; onu da, kendi vicdanlarınıza havale ediyorum.

Dolayısıyla, bu zihniyetin gelecek beş yılına değil, geçmiş beş aylık, dört aylık uygulamalarına baktığınızda bile, bütçe açıklarında, dışticaret açıklarında, gelirlerin faize oranlarında, bütçe harcamalarının faiz içindeki yerine, nispetine baktığınızda, bunların hiçbirinin gereğinin yerine getirilmediği, tutmadığı orta yerde. Rakamları verip, kimsenin kafasını karıştırmayalım; ama, bu hükümetin tebrik edilecek iki yanı var -iki kesime verdiği sözü, her şeye rağmen, tutuyor- bir tanesi, IMF'ye verdiği söz; ikincisi, bazı holdinglere verdiği sözü, Allah için, tutuyor.(FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, onun için, değerli milletvekilleri, planda ne yazıldığı önemli değil, hükümetin ne yaptığı önemli; çünkü, yazılanlar, nasıl olsa gerçekleşmeyecek olduktan sonra ya da yaptıklarınız yazdıklarınıza uymuyorsa, biz "plan müzakeresi" adı altında, burada, güvercin falı açıyoruz demektir. Buradaki vaatler ne zaman gerçekleşecek; üç vakte kadar gerçekleşecek. O üç vakit ne zaman; onu, Allah bilir; çünkü, hükümet de bilmiyor. Yazılmış buraya; gelir dağılımındaki eşitsizlik ortadan kaldırılacak, fırsat eşitliği sağlanacak, şunda şu olacak, bunda bu olacak... Ama, bunları buraya yazmak önemli değil de, bunları, hangi imkânla, hangi kaynakla gerçekleştireceksiniz, onlara bakmak daha uygun olur. Bugüne kadar, bu hedeflerin gerçekleşmesiyle ilgili olarak, daha doğru dürüst bir tasarı getiremediniz. Şimdi, bakınız, harcama reformuyla ilgili bir tasarı yok, yargı reformuyla ilgili bir tek tasarı yok, siyaseti kirleten ihale kanunuyla ilgili, bir yıldan beri en ufak bir adım atılmadı. Şimdi, bütün siyasî partilerin üzerinde ittifak etmiş, Mahallî İdareler Yasası diyoruz; ne zaman çıkacak; işte demin söyledim; üç vakte kadar!

Peki, şu günlerde en çok lafı edilen ne; demokrasi lafları. Şimdi, demokrasi noktasında da şu adımlar atılacak, bu adımlar atılacak; ama, ben biliyorum ki, bu hükümetin en çok korktuğu şey, demokrasi. Şimdi, bu hükümetten, özellikle, demokrasi üzerine çok söz edenlerin, özellikle belli oylamalar öncesi, belli yerlerde demokrasi adına konuşanların, evvela bir demokratik tövbe

yapması lazım,(FP sıralarından alkışlar) geriye dönüp geçmişine bir bakması lazım; demokrasi adına nelere alet oldular, neleri katlettiler, kimleri mağdur ettiler. Evvela bir demokratik tövbeden sonra, demokrasi noktasında bu sözlerin söylenmiş olması gerekir; çünkü, bu ülkede, demokrasi adına çok söz söylendi; ama, hiçbir şey yapılmadı. Dolayısıyla, şimdi, hükümete ve iktidar ortaklarına düşen şey, demokrasinin lafını etmek değil, demokratikleşmeyle ilgili bir paketi Meclisin önüne getirip sunmaktır, gündemde olanlara da öncelik vermektir.

Şimdi, bir başka şey daha ifade etmeye mecburuz. Tabiatıyla, Türkiye, bu reformları, bu saydığımız, saymak istediğimiz, en azından vaat olarak burada zikredilen hususları yapmaya mecbur. Kurt-kuş atışması, bizi ilgilendirmez; ama, bir şey hepimizi ilgilendiriyor: Akranıyla uçamayan kuş, kendini havada değil tavada bulur. Dolasıyla, şimdi, 65 milyonluk bir ülke, eğer akranlarıyla uçmak istiyorsa, yani Portekiz'le, zikredilen, İspanya'yla, İtalya'yla, Malezya'yla, Kore'yle uçmak istiyorsa, bu reformları yapmaya, bu demokratik adımları atmaya IMF reçetelerine göre değil, kendi tercihlerine göre, kendi tespit ettiği usullere göre devleti yönetmeye, sistemi yönetmeye mecburdur. Şayet bunlar yapılamıyorsa, bunlar yapılamayacaksa, Türkiye'nin, burada, plan müzakeresi adı altında, bu neviden işlerle vakit geçirmesinin anlamı yok.

Tabiî, şimdi, Planda birçok hedef var; bu hedef için kaynak lazım. Kaynağı nereden bulacaksınız; dışarıdan bulursanız, IMF gelip, oturuyor; içeriden bulmanız lazım, devletin, milletin imkânlarını doğru dürüst değerlendirmeniz lazım; ama, başta söyledim, harcama reformu yok, fakat, devletin kaynaklarını tüketen iki tane önemli husus var; bunlardan bir tanesi, devletteki yolsuzluk, bir tanesi de, devletteki israftır.

Bakınız, bu ülkede 2 kilo baklava çalan adamı bu sistem yargılayabiliyor; ama, 2 trilyon, 20 trilyon, 200 trilyon -rakam büyüdükçe- hırsızlık yapanları yargılayamıyor, hâkim önüne çıkaramıyor, yargı önüne çıkaramıyor. Biz de, Meclis olarak, kirli suyla bitli yorgan temizlemeye çalışıyoruz. Yaptığımız iş de, netice itibariyle, siyaset adına budur.(FP sıralarından alkışlar) Ya yaptığımız iş, söylediğimiz şeyde hiçbir şey yok, suçluyoruz ya da çok şey var, kapatıyoruz; ama, bildiğim bir şey var, hangisini yapıyorsak yapalım, siyaseti yapılamaz hale getiriyoruz, siyaseti vatandaşın huzuruna çıkaramaz hale geliyoruz.

O sebeple, bir planın gerçekleşebilmesi, hedefine ulaşabilmesi, şüphesiz, bir taraftan, siyasî istikrara, ama, öbür taraftan da siyasî itibara bağlıdır. Siyasetin itibarını ayaklar altına verirseniz, siyaseti, kambur taşımak, günah taşımak, hırsızlık, yolsuzluk taşımak, bunların üzerini örtme olarak anlıyorsak, o

takdirde, siyasî heyetlerin aldığı hiçbir karara kimsenin itibar etmesi mümkün değildir. Nitekim, Sekizinci Beş Yıllık Planın bugün ülkemizde çok fazla ilgi görmemesinin sebebi de budur.

Şimdi, deniliyor ki "Sekizinci Beş Yıllık Plan döneminde 73 katrilyon yatırım yapılacak." Neyle yapacaksınız; bugünkü hükümet, delik kovayla su taşıyor; kovada su yok ki... Olanı da zaten IMF'ye tahsis ediyor. 1998 fiyatlarıyla bu 73 katrilyon nereden bulunacak? Şimdi, özel sektörde takat kalmamış. Özel sektör, niye yatırım yapsın, faizcilik yapmak varken, devlete parasını satmak varken, yüzde 150 ile yüzde 100 ile parasını satmak varken niye üretim yapsın, niye yatırım yapsın, neden bu türlü işlere giriversin; girmiyor, girmesi de mümkün değil. Devletin, zaten, yatırım yapacak hali, takatı da kalmadığına göre, samimî olarak ifade ediyorum ki, bu Sekizinci Beş Yıllık Plandan benim çok fazla beklentim yok, milletin de beklentisi yok; ilgisizliğinden zaten belli.

Benim ümidim ve beklentim... Zaten, bizim insanımız, bizim milletimiz, artık, hükümetsiz de yaşamaya, hükümet engel çıkarmazsa kendisi bir noktaya gelmeye alıştı; bu beceriyi de gösterdi. Ben, milletimizin bu becerisine güveniyorum, Cenabı Hakkın yardımına güveniyorum ve bu planın, her şeye rağmen, bütün bu eksikliğine rağmen, milletimize hayırlı olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(FP ve DYP sıralarından alkışlar)

21. DÖNEM

BÖLÜM V

GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700. yıldönümü konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/2) münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 39
Tarih : 27 Temmuz 1999

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700 üncü yılında önergemize destek ve öncelik verdiğiniz için hepinize teşekkürlerimi arz ediyorum.

İçinde bulunduğumuz 1999 yılı, Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700 üncü yıldönümüdür. Onun için, bu kutlu yıldönümünün, ihtişamına yakışır bir zenginlikte ve yaygınlıkta kutlanması gerekir. Şüphesiz, Osmanlılar dönemi, tarihimizin en ihtişamlı, en parlak dönemlerinden birisidir. Yalnız Türk Milletinin değil, bütün insanlık tarihinin iftihar edeceği güzelliklerin yaşandığı şaheser bir dönemdir. Bu sebeple, böyle bir mirasa sahip olmaktan dolayı hepimiz bahtiyarız. Bize bu bahtiyarlığı yaşatan o aziz insanları, rahmetle ve şükranla anıyoruz; çünkü, Anadolu coğrafyasını bize vatan yapan, büyük ölçüde onlardır. Bu mübarek vatanda yalnız bize değil, bütün insanlığa tertemiz bir kültür, muhteşem bir medeniyet, yüz akı bir tarih bırakan onlardır. İnsanlığın ideali, toplumların hedefi ve yeni yüzyılın özellikleri olarak ifade edilen, hak, adalet, hoşgörü, uzlaşma, barış içinde birlikte yaşama gibi kavramları, sözü edilen konular olmaktan çıkarıp, devrin imkânları içerisinde yaşanabilir hale getirenler de onlardır.

Beylikten imparatorluğa, aşiretten devlete, Osmanlıdan cumhuriyete ve günümüze kadar, kader çizgimiz üzerinde şan ve şerefle hatırlayacağımız zaferlerimizi bizlere kazandıran da yine onlardır. Yabancı tarihçilerin gözüyle, Asya, Afrika ve Avrupa'da kâinat tarihinin tanıdığı en geniş imparatorluklardan birini kuran, cihan tarihinin en şaşırtıcı, en harikulade tezahürlerinden birini gerçekleştiren; asırlarca, çok sayıda milleti, onlarca dili, lehçeyi, kültürü, Müslümanı, Hristiyan'ı, Yahudi'yi barış içinde, adalet içinde, bugün birbirimizden esirgediğimiz hoşgörü içinde yaşatan da yine onlardır. Onlar, tarihi sadece yaşayan değil, tarihi yazan, tarihi yaşayan ve tarihi yaşatan insanlardır.

700 üncü yılını kutladığımız bu devlet, öyle bir devlet, onu kuranlar da bu dirayette, bu fazilette olan insanlardır. İşte, bizler, bu soylu kökten geliyoruz.

Değerli milletvekilleri, kuruluşunu kutladığımız, sıradan bir devlet değil, cihan devleti sıfatına hak kazanmış devleti âliyedir ve yine kuruluşunu kutladığımız -bir yabancı tarihçiye göre- yeryüzünde hiçbir millete nasip olmayan gaziler devletidir; onun kutlu yıldönümünü konuşuyoruz.

Böylesine önemli bir olayı, bu kutlamaları, bir festival görüntüsü içerisinde, seremoniyel bir anlayışla yapamayız, yapmamalıyız; yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı mutlaka tarih temeline dayandırmalıyız, tefekkür zenginliği içinde günümüzle ve geleceğimizle ilgi kurarak hayırlı bir sonuca varmalıyız. Çünkü, değerli milletvekilleri, tarih, bir milletin ortak dilidir; tarih, bir milletin hafızasıdır; tarih, çaredir; tarih, toplumun geçmiş hayatıdır, onun halini ve geleceğini belirleyen en güçlü faktördür; tarih, bir toplumun kimliğidir, müşterek paydasıdır ve yine, tarih, bir milletin, siyasî, askerî, kültürel açıdan geleceğe dönük koordinatlarıdır; tarih, kâinatın vicdanıdır; dolayısıyla, milletimizin de vicdanıdır; tarih, en büyük siyaset öğretmenidir; tarih, bir sergidir, bir fuardır, görmesini bilenler, almasını bilenler için; tarih, bir ibretler ilmidir; zira, dünler, yarınların mayasıdır, bugünler, dünün ürünleridir.

Bütün bu sebeplerden dolayı, tarih, bir millete verilebilecek en büyük armağandır. Onun için, bu kutlamaları, bu anlamda, doğru bir zemine oturtmamız gerekmektedir. Toplum olarak yaşadığımız çok yönlü sıkıntıların çözümlerini, kodlarını, bilgisayar diliyle çiplerini orada bulabiliriz. Milletimizin geleceğini tanzim ederken, şüphesiz, o dönemin tecrübeleri, zorlukları aşmamızda bize yardımcı olacaktır.

623 yıllık tarihin bir bölümü vardır ki, devri şehamettir, devri adalettir, devri azamet ve ihtişamdır, ebedî iftiharımız olan zaferler devridir, hak, hukuk devridir; bir devri keramettir, devlet adamlığının, keramete eş, yüksek bir mevki olarak inanıldığı ve kabullenildiği bir devirdir. Ama, yine, 623 yıllık tarihin bir başka bölümü vardır ki, devri felakettir, devri sefalettir, ebedî üzüntü kaynağımız devri mağlubiyettir; hissin, heyecanın, hırsın, fitnenin öne çıktığı, prim yaptığı bir devirdir; kuralların, kurumların işlemediği, eşlerin, eniştelerin, kayınbiraderlerin, Valide Sultanların, Kösem Sultanların, "istemezük" diyenlerin ya da dedirtenlerin söz sahibi olduğu, iktidar sahibi olduğu bir dönemdir.

623 yıllık bu uzun süreçte doğrular var, yanlışlar var; güzellikler var, çirkinlikler var; sevinçler var, üzüntüler var; ama, bütün bunların hepsi bizim, hepsi bize ait, hepsi de bizim için, akıl ve idrak sahipleri için, doğruyu bulmak,

güzeli yapmak, geleceğimizi doğru tanzim etmek için. Onun için dedim ki: Tarih, bir öğretmendir; yaşadığımız pek çok derdin, sıkıntının kaynağı oradadır; sebebi orada, neticesi buradadır; çözümlerini de oradan bulup çıkarmak gerekecektir.

Devlet ve siyaset adamlarının yaptığı yanlışların, bir millete nelere mal olduğunu görmek isteyenler, kısır siyasetin, faydasız münakaşaların, devleti ebed müddet olan bir imparatorluğu nasıl paramparça ettiğini bilip ders almak isteyenlerin, bu tarihi iyi bilmesi, iyi okuması gerekmektedir. Okuyabilirsek, okutabilirsek, daha da önemlisi, ders alabilirsek, Türkiye, şimdi yaşadığı kargaşadan, sıkıntıdan, lüzumsuz, faydasız siyaset kavgalarından kurtulacaktır; namerde muhtaç olmaktan kurtulacaktır, başkalarının oyuncağı olmaktan kurtulacaktır. O sebepten, dedim ki: Tarih bir ibrettir; ibret alınmazsa, tekerrür eder.

Değerli milletvekilleri, bir iki şeyin bilinmesi gerektiğini düşünüyorum. Altı asırlık Osmanlı tarihinde, akıllı padişahlarımız olmuştur, deli padişahlarımız olmuştur; sade hayat yaşayan, ömrünü at sırtında geçirenler olmuştur, sarayda ihtişam içinde sürdürenler olmuştur; hakim olanları vardır, zayıf olanları vardır; ama, bu sülale içinde, hiç hırsız yoktur; milletinin servetini dışarıya kaçıran yoktur; ne Ortadoğu'nun krallarına ne İran'ın şehinşahlarına ne de malî milat korkusuyla dışarıya servet transfer edenlere benzeyeni yoktur. İşte, asalet budur; helal süt emmişlik budur.(FP ve "DSP sıralarından alkışlar) Yerli yersiz, hakkında konuştuğumuz, çocuklarımıza, bir kısmını hasım ve düşman gösterdiğimiz insanlar bunlardır; reddi miras ettiğimiz bunlardır; Bulgar Geşov Efendi kadar sadakat ve alaka göstermediğimiz insanlar da bunlardır. Onun için, hep düşündüm, hep yüreğim yandı; acaba, milletçe çektiğimiz sıkıntıların sebebi, iki yakamızın bir araya gelememesinin sebebi, bu nankörlüğümüz, bu kıymet bilmezliğimiz olmasın... Bu halimiz gayretullaha dokunmuş olmasın... Bu işte, bir ilahî tecelli yok mu?! Sakın, gencecik çocuklarımıza, tarih okutuyoruz diye sebbülanet ettirerek, o aziz insanları rencide etmiş olmayalım...

Yalnız biz mi böyleyiz; Osmanlı Devleti, bir şemsiye devletti. O örtü, o gölge kalktı; elliye yakın devlet, devletçik çıktı; ama, hiçbirisinde huzur yok, barış yok; kan akıyor, kin akıyor, gözyaşı akıyor. Neredeyse, bu ülkeleri yönetenlerden, rahat döşeğinde ölen yok; kimi sürgünde, kimi süngünün ucunda... Bağımsız olanı hiç yok; kimi İngilizin, kimi bir başka gâvurun vesayetinde. Sakın, bu görüntü, bu hal, bu zillet, bu çirkinlikler, Osmanlıya yapılan ihanetin bedeli olmasın; ruhunu şeytana ya da İngilize satmışlığın bedeli olmasın... Sakın,

Suudi çöllerinde çıkan din-i mübînin izzeti için, belde-i Tayyibe'nin selameti için feda-yi can eden, arkadan hançerlenen Anadolu'nun masum evlatlarının toprak altında biriken kanı olmasın...

O coğrafyanın taşı toprağı kızıla çalar. Bu kızıllığın Kızıldeniz'den olmadığı muhakkaktır. Sakın, dindaşlık uğruna, kardeşlik uğruna, ömürlerinin baharında ölüme gönderdiğimiz "giden gelmiyor acep nedendir" diye hâlâ sırrını çözemediğimiz; ama, Allah'ın ve tarihin bildiği yüzbinlerce genç vatan evladının kanı sebebiyle olmasın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, size 2 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Balkanlarda hep kan, hep gözyaşı var. En huzurlu dönem, Osmanlı dönemi. Sakın, çekilen bu çileler, bu ıstıraplar, bu vahşetler, evlad-ı fatihana yapılanların bir karşılığı olmasın.

Onlar için öyle de, bizim için farklı mı sanki değerli milletvekilleri... Dün, herkese hak ve hukuk dağıtan, özgürlük dağıtan bir milletin çocukları, bugün, kendi ülkesinde hak arıyorsa, hukuk arıyorsa, özgürlük arıyorsa, bunu düşünmek gerekmez mi?! Bu nice haldir demek gerekmez mi?! Bize yakışan bu mudur diye sormak gerekmez mi?! Dün aynı dinin mensuplarının, birbirini boğazladığı, katliamların yaşadığı, aforozların işlediği bir dünyanın insanlarına dinlerini serbest bırakan, kiliselerini serbest bırakan, ister İncillerini ister Tevratlarını nasıl okumaları gerekiyorsa öylece okuma özgürlüğünü tanıyan bir milletin çocukları, bugün kendi ülkesinde dinlerini öğrenmek, Kur'anlarını öğrenmek için 13 yaşına kadar bekleyecekse, bu gidiş nasıl gidiştir, nereye gidiştir diye sormak gerekmez mi?! (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Osmanlının 700 üncü yılını hangi hakla, hangi hukukla ve hangi yüzle kutlamamız gerektiğini sormamız gerekmez mi?

İnanıyor ve dua ediyorum ki, bu zorluklar aşılacak, bu sıkıntılar da bitecektir. Osmanlı, cumhuriyetimizle buluşacak; devletimiz, tarihimizle kucaklaşacak, huzur ve mutluluk içerisinde, barış içerisinde demokratik bir toplum olacağız ve inşallah, ecdadımızın da ruhları şad olacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum.(FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Konu : Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 52 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan son gelişmeler ile uygulanan politikalar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi; Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 19 arkadaşının, sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili olarak ABD Temsilciler Meclisinde alınan karar ve Türkiye-ABD ve Ermenistan ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi; İstanbul Milletvekili Mehmet Ali İrtemçelik ve 27 arkadaşının, ABD Kongresindeki sözde Ermeni soykırımı iddiaları ve dış politika konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi; Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 21 arkadaşının, sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili ABD Temsilciler Meclisinde alınan karar ve Türkiye-ABD ve Ermenistan ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi; Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak ve 22 arkadaşının, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergeleri münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 24
Tarih : 05 Aralık 2000

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum; ancak, sözlerimin başında üzüntümü ifade etmek isterim.

Yarım yüzyıllık demokrasi tarihimizde, ilk defa böylesine yanlış bir iş yapılıyor. Ayrı ayrı konuda 7 önerge verilmiş; hepsi, verildiği tarih itibariyle Türkiye'nin hayatî çıkarlarıyla yakinen alakalı olan bir konuda; 7'si birleştirilerek ve şimdi, benim, birinci imza sahibi olmam sıfatıyla konuştuğum konuda, Sayın Bakanın bir tek cümle dahi sarf etmediği bir konuyu konuşmaya çalışıyoruz. Bu, aslında, Meclisi hiçe saymak olur, Meclisi ciddiye almamak olur. Bir kısım insanlar, yüreği yanarak, çevremizde olup bitenlerle ilgili bir konuda bilgi edinmek istiyor ve bunu Meclise getiriyor; Türkiye Cumhuriyetinin hükümeti ve onun Sayın Bakanı, bir tek cümleyle dahi, böylesine hayatî bir konuya temas etmeksizin, burada, bir görüşme yapıyoruz.

Doğrusunu isterseniz, biz burada neyi konuşuyoruz? Genel görüşme dediğiniz şey, İçtüzüğe ve Anayasaya göre, toplum ve devlet faaliyetleri hakkında bilgi edinmek için verilen, masumane, iyi niyetle verilmiş -üzüm yemek için verilmiş, bekçi dövmek için değil- parti politikası yapmak için değil, partiler üstü bir anlayışla meseleye bakmak için verilmiş olan önergelerdir.

Şimdi, elinizi vicdanınıza koyun; 4,5-5 saattir yaptığımız bu görüşmenin sonucunda aklınızda kalan ne? Mesela, bu hükümetin bir Orta Asya politikası olması gerekmez mi? Şimdi, Sayın Bakan Orta Asya politikasında, Türk cumhuriyetleriyle ilgili politikada ne dedi? Hepimiz, konuşurken diyoruz ki, Kafkasya, Türkiye için fevkalade önemli. Çeçenistan kan ağlıyor, karda kışta, orada insanlar bir mücadele veriyor, bir haysiyet ve şeref mücadelesi veriyor; Sayın Bakan, bir tek cümleyle bile temas etme lüzumunu duymuyor. Şimdi, bu Mecliste görev yapan insanlar olarak bize, Türk vatandaşları, buradan çıktıktan sonra "bizim hükümetimizin, bizim devletimizin Çeçenistan politikası nedir" dese, aklınızda kalan bir tek cümle var mı? Var mı? Peki, Balkanlar konusunda ne diyor, başka konularda ne diyor? 35 dakika konuştu; 35 dakikalık süre içerisinde, Avrupa Birliğiyle meseleyi kapattı, gitti. O zaman, Avrupa Birliğiyle ilgili meseleyi konuşsaydık... "Zaman yetmedi" demek yanlış olur. Türkiye'nin hayatî çıkarlarıyla ilgili meselede, icap ediyorsa, cumartesi de çalışırız, pazar günü de çalışırız, enine boyuna bu meseleleri konuşuruz; hatta, verilen bu önergelerden bazılarıyla ilgili olarak, belki bir kapalı oturum da yapmak gerekir. Hükümetin doğruları varsa destek veririz, bundan memnun oluruz; yanlışlıkları, eksiklikleri varsa, onları da tamamlamaya çalışırız. Bugün bizim burada yaptığımız görüşmeler neye benziyor? Suyu atıp altından kaçmak suretiyle, aptes almış oluyoruz biz. Yani, şimdi, biz, burada, yasak savma kabilinden bir genel görüşme yaptık, Türkiye'nin dış politikasını konuşmuş olduk. Bu kadar layüsel bir görüşmeyi, ben, Parlamento tarihimizde ilk defa görüyorum. Bunu, üzüntüyle ifade etmek isterim.

İkincisi; bakınız, burada, Sayın Bakanın bahsedilen konularla ilgili verdiği bilgilerin hiçbiri, gazete malumatını aşmıyor. Bu da üzülünecek bir konudur. Dışişleri Bakanlığında dokuzuncu dereceden bir memurun bildiği bilgiyi bu milletin Meclisindeki insanlar bilmiyorsa, o zaman, biz bu siyaseti nasıl yapacağız?!

Biz, hepimiz, yüreğimiz yanarak bu önergeleri verdik. Ne yapmak istiyoruz; çevremizde olup biten konular neyse, bu konularda bilgi sahibi olmak istiyoruz. O tarih itibariyle sorduğumuz sorular var, burada cevabını alamadık. Türkiye, Irak konusunda ne düşünüyor, ambargo konusunda ne düşünüyor? Irak'ın toprak bütünlüğü deyip, sadece bir tek cümleyi sık sık tekrar etmiş olmak, bir politika mı olmuş oluyor?!

Bakınız, orada yaşayan insanlarla bizim tarih bağlarımız var, kan bağımız var, din bağımız var, kültür bağımız var. Ne yapalım ki, talih, bir kısım insanları dağın öbür tarafında bir başka ülkenin vatandaşı yapmış, bir kısmı da burada kalmış. Oradaki her gelişme bizi yakinen ilgilendirir, hem onlar için ilgilendirir hem bizim bakımımızdan ilgilendirir. Okyanusların ötesinden, Amerika, gelip orada politika oluşturursa, Ortadoğu'yu karmakarışık eden İngilizler gelip oraya parmak atarsa; Fransızı, Almanı, Libyasına varıncaya kadar, Kuzey Irak'a gelip parmak atar da, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin siyasetçileri olarak, orada ne olup bittiğini öğrenemezsek, biz bu siyaseti nasıl yapacağız?! Bu, Türkiye'nin bir başka gerçeği.

İkinci bir gerçek daha var. Çevremizdeki coğrafyada yaşayan insanlar içerisinde, topluluklar içerisinde, halklar içerisinde, üzerinden en fazla siyaset yapılan insanlar o yörenin insanlarıdır; o yörenin insanları... Onlara aklı veriyorlar; fakat, ekmeği vermiyorlar. Frankensteinları yaratanlar onlar, kimyasal silahları verenler onlar, o teknolojiyi verenler onlar, Halepçe'de o katliamı yapanlar ve yaptıranlar onlar; sonra da, onlara sahip çıkmak Türkiye Cumhuriyeti Devletine düşüyor. Şimdi, orada ne olup bitiyor; ben bunu bilmek istiyorum, öğrenmek istiyorum. Eğer öğrenmemizde bir sakınca varsa, kapalı oturum yapalım; değilse, önergeyi verip... Şimdi, benim önergem görüşülmüş olmuyor; ben, bunu katiyen kabul etmem; çünkü, hükümet bana bir tek cümle söylemedi. Bu konuda bakış açısı nedir, ben bilmiyorum; doğrusu nedir, yanlışı nedir, bunu ben bilmiyorum. Bilmediğim bir konuda benim önergem nasıl görüşülmüş olacak?! Bakınız, şimdi 4,5-5 saattir konuşuyoruz; ama, bu genel görüşmeden maksat hâsıl olmadı. Bir tek maksat hâsıl oldu; o da, Sayın Dışişleri Bakanımızı bu önergeler vesilesiyle Mecliste görmek mazhariyetine erişmiş olduk.(FP ve DYP sıralarından alkışlar) Bu mazhariyet bu akşam tecelli etmiş oldu. Yani, Sayın Bakan, İtalyan meslektaşıyla cappucino içmek için ayırdığı zamanı bu Meclise ayırmıyor.(FP ve DYP sıralarından alkışlar) Bütün dünyada, başarılı dış politika, Meclisle beraber, milletle beraber yapılan işin adıdır. Meclisi dışlarsınız, milleti dışlarsınız... Siz, dış seyahat yapmayı dış politika mı zannediyorsunuz?! Geldiğiniz nokta da burasıdır. Şimdi, Avrupa Birliği filan dediniz. Avrupa Birliği'nde kelime değişikliği oldu. Geçen sene bu kürsüden söylendi. 19 Aralık tarihli tutanakları açın, bakın; Avrupa Birliğinde, Türkiye'ye ne numara çekildiğini, biz, o zaman ifade etmeye çalıştık. Sonradan, Sayın Başbakan dedi ki: "Bizi kandırdılar." Şimdi, kandırılmış hükümetin Dışişleri Bakanı geldi, burada, dış politika konusunda gazete malumatını bize söylemeye çalışıyor.(FP ve DYP sıralarından alkışlar) Böyle bir genel görüşme olmaz, böyle bir dış politika olmaz...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) — Öngörüşme zaten bu.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Öngörüşme. Kabul edecek misiniz arkasını şimdi; öngörüşme deyip kapatacak mısınız?

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) — Söylediklerinize göre herkes oy verecek. Demokrasi bu değil mi?!

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Demokrasi budur da, benim önergemle ilgili bir şey söylenmemiş...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) — Ama, siz söyleyin.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ben söylüyorum; işte, bu soruları soruyorum. Ben, bu soruların bilgisini edineceğim ki, ona göre "evet" ya da "hayır" diyeceğim. Benimle ilgili bir tek cümle, bir tek kelime söylenmediyse, ne olup bittiği belli değilse... Orada neler oluyor; istihbarat kuruluşları fink atıyor, misyoner teşkilatları orada cirit atıyor. Bu konuda, bir tek kelime söylendi mi, bir tek bilgi verildi mi? Siz, şimdi, neye göre bu işe "evet" diyeceksiniz ya da "hayır" diyeceksiniz? Böyle layüsel bir dış politika olmaz, böyle bir dış politika da götürülemez.

Şimdi, Türkiye'nin tek meselesi, Avrupa Birliği değildir. Avrupa Birliğini hepimiz istiyoruz. Kaldı ki, mesele Avrupa Birliği dahi olsa, Türkiye'nin hayatî çıkarlarıyla ilgili, geleceğiyle yakından alakalı önemli bir viraj alıyoruz, önemli bir dönemeçten geçiyoruz. Böylesine bir konuda Meclise bilgi verilmesi gerekmez mi?! Şimdi, ne bilgi edinmiş oldunuz siz, söyler misiniz; bu toplantının dışında, şimdi, dışarıda Türk vatandaşları size sorduğunda, bu yedi önergeyle ilgili?.. Mesela, Ermeni soykırımıyla ilgili ne yaptı Türkiye?!. Bir tek cümle yok yine bu konuda. Amerika'da direkten döndü mesele, önümüzdeki dönem tekrar gelecek. İtalyan Parlamentosunda kabul edildi, Fransız Parlamentosunda kabul edildi, yakında Kanada'dan gelir, başka taraftan gelir. Bu meseleyi, iki defa, ben, bu kürsüden buraya getirdim. O günden bugüne ne mesafe alındı; hiç. O halde, demek ki, sadece Avrupa Birliği'yle meseleyi kapatmak ve Türkiye'nin dış politikasını sadece Avrupa Birliği'nden ibaret kabul etmek, Türk dış politikasını tek ata oynamak olur. Tek ata oynadığınız takdirde, o zaman da, alternatifiniz kalmaz, pazarlık imkânınız kalmaz.

Özellikle bu hükümet açısından fevkalade önemli olması gereken bir konu, Orta Asya konusudur. Bakınız, o coğrafyaya müteaddit defalar gitmiş gelmiş insan olarak ifade ediyorum. Türkiye, orada kan kaybediyor; Türkiye, orada mevzi kaybediyor. Bir tek makarna piyasası dışında, bütün piyasalarda Türkiye birçok şeyi kaybetmiş vaziyette, ticaretini kaybetmiş vaziyette. Devlet başkanları suratımıza söylüyor "bizim gazımız kokmuyor" diye. Bizim bakanlarımızın azarlandığı dönemler oldu.(FP ve DYP sıralarından

alkışlar) Bir Mavi Akım uğruna, bütün Türk cumhuriyetlerini götürdük, Rusya'nın kucağına ittik. Rusya nüfuz alanını genişletiyor; İran, Irak, Suriye ve Ermenistan'la beraber bir çember oluşturuyor. Buna karşı, şimdi, Sayın Bakanın verdiği bilgiler içerisinde, bu ittifaka karşı acaba Türkiye'nin tavrı ne, politikası ne; bunların hiçbiri yok.

Onun için, geliniz, değerli milletvekilleri, bunu bir öngörüşme kabul edelim; zaten, İçtüzük gereği de böyle. Bu görüşmeden hiçbir netice çıkmamıştır, hiçbir bilgi de verilmemiştir. Zaman dardır deyip, zamana sığınmak doğru olmaz. Türkiye'nin bu kadar önemli meselesini 35 dakikaya sığdırıp kapatmak olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Onun için, bu öngörüşmeyi açalım; Sayın Bakan ne diyecekse, Dışişleri ne diyecekse, hükümet ne diyecekse, uygun bir zamanda gelsin, kapalı bir oturumda bizi bilgilendirsin.

Hepinize saygılar sunuyorum.(FP sıralarından alkışlar)

21. DÖNEM

BÖLÜM VI

MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş ve 43 arkadaşının, Kızılay'ın sorunlarının araştırılarak gelir kaynaklarının daha etkin kullanılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla ve Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 41 arkadaşının, Türkiye Kızılay Derneğinin gelir kaynaklarının ve faaliyetlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri münasebetiyle

Yasama Yılı : 2
Birleşim : 11
Tarih : 26 Ekim 1999

CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Ben ve arkadaşlarımın verdiği Kızılay'la ilgili önergeye öncelik verdiğiniz için, evvela bütün parti gruplarına teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Ümit ederim ki, bu görüşmelerin sonunda Meclis araştırması açılması yönünde de destek verirsiniz; buna da, şimdiden şükranlarımı arz ediyorum.

Böyle bir önergeyi verişimizin sebebi, maksadımız, üzüm yemektir, bekçi dövmek değil. Milletimizin acıları var, sıkıntıları var; Marmara'da meydana gelen deprem sebebiyle bütün milletimiz yasa boğuldu, üzüntüye boğuldu. Şüphesiz, böyle bir günde bu insanların yardımına koşmakla görevli, varlık sebebi bugünler için olan Kızılay'la ilgili, basında, kamuoyunda meydana gelen tartışmalar sebebiyle, istedik ki, bu konuyu Meclis gündemine getirelim; çünkü, böylesine milletine mal olmuş bir konuya Meclisin bigâne kalmış olması, Meclis itibarını zedeler; milletvekillerinin böyle bir günde neden bu konuya eğilmedikleri yönünde kamuoyunda birtakım suallere muhatap oluruz. Onun için, istedik ki, bu konu Meclis gündemine bir an evvel gelsin ve bu konuyu bir de Meclis açısından ele alalım.

İfade etmeye çalıştım; maksadımız üzüm yemek, bağcı dövmek değil. Neden; çünkü, Kızılay dediğimiz kuruluş, bu memleketin kuruluşudur, millî bir kuruluştur; cumhuriyet müesseseleri içerisinde, mazisi bir asırdan fazla bir zamana kadar uzanan köklü bir kuruluştur ve milletimizin yardımlaşma,

dayanışma duygusunun, zor günlerde insanların acılarını paylaşma yönündeki özelliğinin, güzelliğinin kurumlaşmış halidir. Bu nedenle, bu müessesenin çalışmalarının her türlü tereddütten, her türlü şaibeden uzak olmuş olması lazım gelir; şayet, bu yönde en ufak bir şüphe belirtisi meydana gelirse, toplumda güven duygusu sarsılır. Kaldı ki, Kızılay gibi kuruluşlar, zaten, vatandaşların bağışlarıyla, teberrularıyla, gönülden gelen destekleriyle varlıklarını sürdüren, yaşayan kuruluşlardır. Bu memlekette yaşayıp, Türk vatandaşı olup da Kızılay'a destek vermeyen, bağışta bulunmayan hemen hemen hiç kimse yoktur; ya kan bağışında bulunur ya maddî bağışlarda bulunur. En azından, ramazan aylarında çocuklarımızın eline tutuşturulan zarfın içerisine bir şeyler koyarak, bu kuruluşun bugüne kadar hizmet görmesine her Türk vatandaşı yardımcı olmuştur; karşılaştığı sıkıntılarla ilgili değerlendirme yapmak da elbette hepimizin hakkıdır.

Bu Marmara depremi sebebiyle çok şey söylenildi; ama, bütün bu söylenilenlerin özeti şu: Deprem öyle bir tabiî afet ki, o toplumun ne yönde kusurları varsa bunların hepsini orta yere çıkarır. Gerçekten de, Marmara depremi, devlet etmede, hükümet etmede, siyaset yapmada, hizmet üretmede ne gibi kusurlarımız varsa bunları orta yere çıkardı; ahlaki kusurlarımız varsa bunları orta yere çıkardı; tabiî, bu arada, Kızılay'ın da kusurlarını orta yere çıkardı.

Şimdi, basına intikal eden, medyada dile getirilen hususlara bakarsak, Kızılay'ın iki yönde kusuru var: Bunlardan bir tanesi, hizmet kusurudur. Halen, şu gün, şu saat itibariyle dahi, deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımız Kızılay'ın yaptıklarından memnun değildir, yeterli bulmamaktadır. Kızılay denildiği zaman, sadece çadır dağıtan bir kuruluş akla gelmektedir. Halbuki, dünyada aynı görevi yapan bu mealdeki kuruluşların, bu tabiattaki, bu muhtevadaki kuruluşların, bunun ötesinde çok daha büyük işlevleri, görevleri var, ona göre de yapılanmaları var. Kızılay, bu afetlerde de sadece çadır dağıtabilmiş, bir de, aş götürebilme noktasında bir gayretin içerisinde olmuştur; fakat götürdüğü bu hizmetlerden de, vatandaşlarımız memnun olmamıştır. Gönderdikleri ve dağıttıkları çadırların önemli bir kısmının çok eksik olduğu, maksada yetmediği, yetişmediği, kurulan çadır kentlerin bugün birer çamur kent haline geldiğini gazetelerden her gün okuyor ve görüyoruz. Dolayısıyla, Kızılay'ın, bu manada bir hizmet kusuru içerisinde olduğu aşikâr.

Şimdi, toplumda, devletin yeniden yapılanmasının, merkezî idare ile mahallî idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden belirlenmesi noktasında güzel bir tartışmanın başladığı bir ortamda, Kızılay'ın hizmet kusuru da ortadayken, Kızılay'ı, bu tartışmaların dışında tutmak mümkün

değil. En azından, bu araştırma önergesinin kabul edilmiş olması halinde, Kızılay'ın... İnşallah, milletimiz, bundan sonra bu neviden sıkıntılara maruz kalmaz, bunu hep temenni ediyoruz ve dua ediyoruz; ama, bir vakıa da var ki, o da, Türkiye'nin deprem kuşağı üzerinde olduğu, depremle beraber yaşamak durumunda olduğu gerçeğidir. Hal böyle olunca, bu neviden günler için kurulmuş olan, devletin himayesini ve milletin desteğini bu sebepten gören Kızılay'ın yeniden yapılandırılmasında, nerede aksayan yönleri varsa, bunların teker teker gözden geçirilmesinde fayda vardır. İşte, bu araştırma önergesi, bir manada bunu temin edebilir.

İkincisi, tabiatıyla, deprem ve tabiî afetler vesilesiyle yıkılanı, şüphesiz, devletimiz yapar, milletimiz, bu noktada bu yaraların sarılabilmesi noktasında elinden gelen gayreti gösterir; nitekim, göstermiştir. Bunca noksanlıklarımızın, bunca aksaklıklarımızın yanında, bu deprem, milletimizin zor günde nasıl kenetlendiğini; insanların üzüntüsünü, sıkıntısını giderebilmek noktasında varını yoğunu harcadığını gösterebilmek açısından da güzel bir imtihan olmuştur. Dolayısıyla, bu deprem sonrasında, Kızılay ile ilgili öylesine iddialar ortaya atıldı ki, bunların hiçbirisinin doğru olmamasını temenni ederim. Kimseyi de bu kürsüden peşinen mahkûm etmek doğru olmaz; ancak, vatandaşın bağışlarıyla, vatandaşın güveni üzerine kurulu olan bu neviden yardım kuruluşlarıyla ilgili bu iddiaların velev ki, bir tanesinin dahi doğru çıkmış olması halinde dahi bu meseleyi vuzuha kavuşturmakta fayda vardır; aksi halde, bu neviden müesseselere karşı vatandaşın güveni sarsıldığında, bir daha o güveni tesis etmek, tekrar iadei itibar etmekte ciddî zorluklar olur. Onun için, yol yakınken, istedik ki, bu önergeyi vererek, bu neviden iddialar bir ölçüde açıklığa çıksın. Kızılay'ın her türlü şaibeden azade olduğu, uzak olduğu orta yere çıksın, varsa sorumluları, hizmet kusurunun yanında şahsî kusuru olanlar varsa, onlar da Kızılay'ın içerisinden ayıklansın ki, bundan sonraki zor günlerimizde, Kızılay, görevini daha fazla yapabilsin ve vatandaşlarımızın yardımları, bağışları bu müesseseye daha kolay akar bir hale gelmiş olsun. O sebeple, hem hizmet kusurunun araştırılması hem de, varsa, şahsî kusurun bir ölçüde ortaya çıkarılması, vuzuha kavuşturulması açısından bunların bu Meclis tarafından bir de bu şekilde araştırılmasında fayda görüyoruz.

Denilebilir ki, zaten Kızılay'la ilgili olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu bir soruşturma başlattı. Bu, şüphesiz, memnuniyet verici bir husustur. Bu kararı alanlara huzurunuzda teşekkür ediyorum; ancak, bir teftiş çerçevesinde yapılacak iş ayrıdır, Meclis araştırması kapsamı içerisinde yapılacak iş ayrıdır. Başbakanlık Teftiş Kurulu, gündeme gelen birtakım yolsuzluk iddialarıyla ilgili olarak, alımlarda, satımlarda, mamelekinin tasarrufunda, paralarının harcanmasında bir kanunsuzluk, usulsüzlük var mı, bunu araştıracaktır.

Halbuki, bizim araştırma konumuz sadece bununla alakalı değil -başta da ifade etmeye çalıştım- Kızılay, bundan sonra devletimizin, milletimizin zor gününde, kara gününde bugün karşı karşıya kaldığımız hizmet kusurlarını bertaraf ederek, acaba en mükemmel hizmeti nasıl verebilir; bunun yollarını araştırmak ve Meclisin önüne getirmek suretiyle bu meseleye bir açıklık getirmektir. Onun için, eğer, maksat bu olacaksa, yani bir taraftan hizmet kusuru var mı yok mu, bunun vuzuha kavuşması; öbür taraftan, şahsî kusur var mı yok mu bunun araştırılması gerekecekse...

Burada bir eksikliği de ifade etmeden geçemeyeceğim: Hepimiz devlette görev yaptık, devlette görevin nasıl yapıldığını içinden dışından biliyoruz. Böylesine önemli iddialar gündeme geldiği takdirde -bir söz vardır- tahkikatın selameti açışından, görev başında olanlar, birazcık dinlenmeye alınır. Şimdi, bir taraftan bu neviden ciddî iddiaları araştıracaksınız; ama, öbür taraftan, bu iddialarla ilgili, işin kenarında, ortasında, kıyısında, şu veya bu şekilde bulunduğu iddia edilen bir kısım insanları görevde tutacaksanız; o müessesede çalışan insanların, tahkikatın selametiyle ilgili doğru bilgi vermesi mümkün değildir. Onun için, ben, hükümetten -mademki bu konuyu gündeme getirdi- rica ediyorum, istirham ediyorum, bu kuruluşla ilgili en ufak bir şüphe kalmamalıdır. Bu kuruluş, toplumun karşısına tertemiz çıkabilmelidir; tahkikat da, bu titizlikle, bu hassasiyetle, bu şeffaflıkla yürümelidir. Bunun yürüyebilmesi açısından bir görev değişikliği yapılmış gibi gözüküyor; bu değişiklik, şeklî bir değişikliktir. Aynı ekip şu veya bu şekilde orada göreve devam etmektedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, toparlar mısınız efendim.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Bu sebeple, tahkikatın selameti açısından, o ekibin görevden bir süre için ayrılmasında; onun yerine, tahkikat bitinceye kadar, yeni bir heyetin işbaşına getirilmesinde fayda olduğu kanaatini ifade ediyorum; desteklerinize şimdiden teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş ve 43 arkadaşının, Kızılay'ın sorunlarının araştırılarak gelir kaynaklarının daha etkin kullanılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla ve Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 41 arkadaşının, Türkiye Kızılay Derneğinin gelir kaynaklarının ve faaliyetlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 2
Birleşim : 113
Tarih : 20 Haziran 2000

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın üyeler; kamuoyuna "Kızılay Araştırma Komisyonu" olarak yansıyan, "Türkiye Kızılay Derneğinin Sorunları ile Faaliyetlerinin Araştırılarak Gelir Kaynaklarının Daha Etkin Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi" başlığını taşıyan Meclis Araştırma Komisyonu raporu üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına görüşlerimi ifade etmek üzere huzurunuzdayım; hepinize saygılar sunuyorum.

Biraz evvel buradan da ifade edildiği gibi, böyle bir komisyonun kurulmasının sebebi, geçtiğimiz yıl 17 Ağustosta meydana gelen ve hepimizi büyük bir üzüntüye gark eden ve inşallah, bir daha da olmamasını temenni ettiğimiz deprem felaketi sonrasında ortaya çıkan durumlarla alakalıdır.

17 Ağustosta Marmara Bölgesinde meydana gelen deprem, binlerce insanımızın hayatını kaybetmesine, yüzbinlerin de maddî ve manevî kayıplara, acılara duçar olmasına sebep oldu. Tabiatıyla, Kızılay Derneğinin barışta önemli görevlerinden bir tanesi, böylesine felaketler karşısında vatandaşın yardımına koşmak, onların iaşesini, ibatesini (barınmasını) sağlamak ve bu konuda alınması gereken tedbirler ne ise, bunları en etkin bir biçimde almaktır. Varlık sebebi budur; bunun için devlet tarafından himaye görür; bunun için bunca dernek arasında kamuya yararlı dernek statüsünü haiz bir hukukî statüde olan dernektir.

Şimdi, 17 Ağustostan, bizim, önergeyi verdiğimiz 25 Ağustosa kadar, aradan

geçen sekiz günlük süre içerisinde, gerek basınımızda gerek televizyonlarda gerekse bizatihi deprem bölgesinde yapılan incelemelerden ortaya çıkan sonuç şu oldu ki, Kızılay Derneği, bu deprem vesilesiyle üzerine düşen görevleri yapamamıştır, hakkında, çok ciddî şikâyetler olmuştur. Her taraftan, sözlü, yazılı feryat, bizim kulağımıza kadar gelmiş, medyaya kadar intikal etmiştir. Bu yetmiyormuş gibi, Kızılay Derneğinin o günkü yöneticileriyle ilgili olarak, yine, basınımızda, medyada, önemli yolsuzluk iddiaları gündeme getirilmiştir. Ayrıca, Kızılay'ın yapmış olduğu birtakım alım satımlarda da, hakikaten, kamu vicdanını rahatsız eden, yaralayan haberler medyada ve basında yer alınca, tabiatıyla, milletin vekilleri olarak, böylesine önemli bir olaya bigâne kalmak mümkün değildi; bunun, mutlaka, araştırılması, soruşturulması ve bir neticeye bağlanması gerekiyordu.

İşte, ben ve 21 arkadaşım, 25 Ağustos günü, bu önergeyi verdik. Arkasından, yine, Meclisimizden 41 değerli arkadaşımız da, başka bir önergeyle bize destek verdi. Partilerimizin değerli grupları da, bu önergeyi, sırası gelmemiş olmasına rağmen, konunun önemi sebebiyle, öncelik vermek suretiyle, komisyonun kurulmasına imkân verdi. Bu vesileyle, hem değerli parti gruplarımıza hem bu komisyonda görev alan arkadaşlarımıza hem de bu raporun hazırlanmasında gerçekten katkı sağlayan kamu görevlilerine, huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Bu önergeyi verişimizin sebebi -o zaman da ifade ettik- bekçi dövmek değildir, üzüm yemektir. Kızılay gibi bir asrı aşan bir tarihe sahip olan, Osmanlı'dan cumhuriyete intikal etmiş çok az sayıda millî kuruluşlarımızdan biri olan Kızılay'ın, daha iyi bir şekilde çalışabilmesini, verimli çalışabilmesini, vatandaşa güven vermesini ve -inşallah ihtiyaç olmaz, ama- böyle bir durumla bir daha karşı karşıya kaldığımızda hizmette kusurunun olmamasını temin için bu araştırmanın yapılmasını istedik; varsa şahsî kusuru olanlar, bunların da ortaya çıkarılmasını istedik. Demek ki, bizim Araştırma Komisyonumuzun iki görevi var; bir tarafta, Kızılay'ın, bu depremde ve benzeri çalışmalarında bir hizmet kusuru var mı; ikincisi, bu hizmet kusurunun ortaya çıkmasında şahsî kusuru olanlar var mı?

Memnuniyetle ifade etmemiz gerekir ki, bu 13 kişilik Araştırma Komisyonunda, daha evvel Kızılay'ımızda görev yapmış olan arkadaşlarımız da vardı. Hepimizin maksadı, başta da ifade ettim, bu kurumun güvenini sarsmak değil, bu kurumu yıpratmak değil, tam tersine, milletimizin bu kuruma olan, bu derneğe olan güveninin artırılmasını temin etmek gibi olumlu bir yaklaşım içerisinde bu çalışmaları sürdürdük. Belki bunun sonucu olarak, sizlere dağıtılmış olan ve 300 sayfayı aşan bu rapor, oybirliğiyle çıkmış olan bir rapordur. Dolayısıyla, burada dile getireceğimiz hususlar, hangi partiden

olursak olalım, hepimizin belli ölçülerde iştirak ettiği, kabullendiği görüşleri ifade etmektedir.

Buradan ifade etmek isterim ki, bu 300 sayfayı aşan rapor, gerçekten, önemli bilgileri içermektedir. Bu bilgilerin, en evvel, Kızılay'ın bugünkü yöneticileri ve bundan sonra görev alacaklar tarafından iyice okunmuş olması lazım gelir. Umumiyetle, bu neviden işler olduğunda, üzerine titrediğimiz kişiler ya da kurumlarla ilgili bir tenkit söz konusu olduğunda bir atasözümüz var; aman, kol kırılır, yen içinde kalır, bunu, çok dışarıya söylemeyelim... Esas olan, kolun kırılmamasıdır; kol kırıldıktan sonra, nerede kalıp kalmayacağının o kadar önemi gözükmüyor.

Kızılay gibi bir millî kuruluşun, görev yaparken, işlemlerini yaparken, faaliyetlerini sürdürürken, evvela kendi sorumluluklarını idrak etmiş olması lazım gelir; çünkü, bu müesseseler, güven üzerine yaşar. Bir defa, vatandaşın, bu kurumlara, bu neviden hayrî kuruluşlara güveni sarsıldı mı, onu, bir defa, tekrar eski haline getirmek veya güvenilir kuruluşlar haline getirmek fevkalade zor olur. Nitekim, maalesef, bu araştırmalar, bu soruşturmalar, bu iç denetim mekanizmaları zamanında iyi çalışmadığı için, bugün, Kızılay Derneği, ciddî bir güven kaybına uğramıştır. Mevcut yönetimin de birkaç gün evvel açıklaması var "geçtiğimiz senelerde temin edebildiğimiz kan miktarının çok altında kan temin ediyoruz" diyor. İnanıyorum ki, öyle gözüküyor ki, gelirlerinde de önemli ölçüde azalmalar meydana gelmiştir.

Kapsamlı bir çalışma yaptık. Kızılay'ın, bu süre içerisinde, bütün faaliyetleri, işyerleri, işletmeleri ve olabildiğince de şubeleri arkadaşlarımız tarafından incelendi. Ayrıca, yine, Kızılay'a ışık tutmak için, bu konuya ilgi duyanlar bakımından, benzeri kuruluşlar nasıl çalışıyor, yapıları nedir, faaliyet alanları nelerdir şeklinde bir mukayese imkânı vermek bakımından, Amerika'dan, Japonya'dan, Malezya'dan, Tunus'tan, Almanya, İsviçre'ye varıncaya kadar sekiz yabancı ülkenin Kızılhaç teşkilatlarının bünyeleri de, mukayese unsuru olması bakımından bu rapora derç edildi. Dolayısıyla, bundan sonra, Kızılay'ın faaliyetleri nasıl olması lazım gelir tarzında bir düşünce üretmek isteyenler varsa, Kızılay'ın faaliyetlerini mukayeseli bir şekilde değerlendirme arzusunu duyanlar varsa, bu rapor, bu manada önemli bir kaynak teşkil edecektir.

Şimdi, bu önergeyi iyi ki vermişiz -yaptığımız çalışmaların sonucunda benim geldiğim kanaat odur- hatta, geç bile kalınmıştır. Keşke, bir başka vesileyle, 17 Ağustos depreminden evvel Kızılay'ın faaliyetleri incelenebilseydi, belki, 17 Ağustos sonrası, Kızılay'ın hizmet kusurundan doğan birtakım sıkıntılarını bu ülke yaşamamış olurdu, bu felakete duçar olanlar Kızılay'dan daha iyi bir hizmet alma imkânını bulmuş olurdu.

Şimdi, Kızılay, belli ki -bu, araştırmalarımızın sonucunda da orta yere çıktı- hizmet kusuruyla malul olan bir kuruluştur. Afetlere karşı, maalesef, tüzüğünde, kendi görev alanları içerisinde böylesine bir alan söz konusu olmasına rağmen, Kızılay'ın, çok küçük çapta afetlere, sel felaketi, deprem gibi küçük çapta felaketlere karşı ancak tedbirleri var; belli bir çapın üzerindeki felaketlerle ilgili olarak bir planlamasının olmadığı, teşkilatının buna müsait olmadığı, stoklarının bu manada, bu neviden felaketleri karşılayacak bir yapıda olmadığı anlaşılıyor. Tabiî, bu hizmet kusurunun en başlıca sebebi teşkilat yapısından kaynaklanıyor. Bugünkü Kızılay teşkilatı, merkez yönetimiyle ve şube teşkilatlarıyla ve bunların birbirleriyle irtibatları olarak, hantal ve merkeziyetçi bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla, merkeziyetçi bir yapının doğurabileceği bütün sakıncalar, bütün sorunlar Kızılay Derneği tarafından yaşanmaktadır; bu da, hizmete aksetmektedir.

İkincisi, Kızılay teşkilatı merkeziyetçi bir yapıyla çalıştığı için, bunun tabiî sonucu olarak, bürokratik bir tarzda çalışmaktadır, karar alma imkânları fevkalade zordur; bir işlem, anında bitirilmesi gerekirken, mahallinde bitirilmesi gerekirken, en ufak bir şeyin alımına varıncaya kadar, merkez yöneticilerinin imzasına, kararına, onların toplanmasına bağlı kalmaktadır.

Üçüncüsü, yine, bu raporda da ifade edildiği gibi -ifade yalnız bana ait değil, rapordaki ifadedir- buradaki teşkilat yapısı ve yönetim yapısı, bir ahbap çavuş ilişkisine göre düzenlenmiştir. Aslında, milletin kuruluşu olan Kızılay'ın millete açık olması lazım gelirken, bir politbüro üyesi düzeni içerisinde çalışabilmektedir. Yani, bir başka ülkenin vatandaşlığına girmek, Kızılay'a üye olmaktan çok daha kolaydır. Şimdi, görünürde hiçbir engel yok gibi gözüküyor; ama, geriye dönüp baktığınızda, hep aynı üye yapısı; yönetim kurullarında görev alanlara baktığınızda, değişen hiçbir şey yok, öndekiler arkaya, arkadakiler öne geçiyor; yeni bir değişiklik varmış gibi gözükse de, hep aynı zihniyet, hep aynı arkadaş topluluğu, hep aynı siyasî düşünceyi paylaşan insanların bir araya gelerek yönetmeye çalıştığı bir gönüllü kuruluş olarak gözüküyor. Burada, bir kapalı üyelik söz konusudur. Yapılması gereken iş, milletin kuruluşuysa, millete açılmalıdır, insanlarımız buraya üye olabilmelidir; çünkü, bu ülkede yaşayıp da Kızılay'a maddî-manevî katkısı olmayan hiçbir vatandaş yoktur. Hepiniz hatırlayın, hepimiz hatırlayalım, herkes, ya kan vermiştir ya da okul sıralarımızda çocuklarımızın eline tutuşturulan sarı zarfın içerisine mutlaka bir şeyler koymuştur. Bir şeye para veriyorsanız, onun hesabını da sormak durumundasınız.

Şimdi geldiğimiz noktada, Kızılay'dan bugüne kadar hiçbir şekilde hesap sorulamamıştır, sorulmamıştır, sorulmadığı için de, şimdi, bu Araştırma

Komisyonu raporu sonucunda ortaya çıkan noksanlıkların hepsi, ancak, böyle bir deprem vesilesiyle gündeme gelebilmiştir. Şimdi, teşkilat yapısında böylesine hantallık, böylesine bürokratik, böylesine millete kapalı bir yapı söz konusu olunca, tabiî, bunun sonucu olarak, bu kuruluşun yöneticilerinin yaptığı işlemlerde de binbir türlü sıkıntı vardır.

Tabiatıyla, biz, Araştırma Komisyonu olduğumuz için, meseleyi bir soruşturma safhasına getirmedik; ancak, bugün, buradan ifade etmek isterim ki, bu raporu, evvela Başbakanlığın, Maliye Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının çok ciddî şekilde incelemesi lazım; belki de bunlardan çok daha önemlisi, her zaman himayelerinde faaliyetlerini sürdürdüğü Sayın Cumhurbaşkanının, onun talimatıyla Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulununun, bu raporu çok ciddî şekilde incelemesi lazım. Bu incelemeler yapılmadan Kızılay'a itibar kazandırmada, bugün olduğundan daha ileri bir noktaya getirmekte ciddî sakıncalar, ciddî zorluklar olacaktır.

Personel rejimine baktığımızda, bugün, Kızılay'da şu veya bu statüde iki grup personel çalışmakta, yaklaşık 2 000'e yakın personel de bu kurumdan maaş almaktadır. Yani, bir manada, Kızılay, sosyal bir KİT konumundadır. Geçerli bir kadro yönetmeliği yoktur; kimin ne yapacağı, görev alanı doğru dürüst belirlenebilmiş değildir. Her türlü keyfî alım yapılmaktadır; işine geldiği adamı bu kurumda görevlendirmesi mümkündür. Gazete ilanlarına bakınız, özel sektör bile, herhangi bir şirket bile, kendi kurumuna, kendi şirketine adam alırken imtihan açıyor; şu üniversite, bu üniversite, yabancı dil bilen, bilmeyen; neyse, hangi özellikleri istiyorsa... Özel sektör, öyle, kartvizitle falan işe adam almıyor, mutlaka imtihan açıyor, en iyisini, en kalitelisini almaya gayret ediyor; ama, bugün, gelin görün ki, Kızılay'da, sınav sistemi diye bir şey yoktur, kim o kurumda etkiliyse, kim o kurumun organlarında görev alıyorsa -zaten onun da kapalı olduğunu söyledik- sınavsız, istenilen kişi alınmaktadır. Mesela, siz, gidip müracaat ettiğinizde "kadro yok" deniliyor, ertesi gün bir başkası gittiğinde yine "kadro yok" deniliyor; ama, orada görev alanların yakınları söz konusu olduğunda, kadro, nasılsa, bulunabiliyor ve hiç kimseye de hesap verilmeksizin orası işsize iş bulma yeri olarak bir istihdam alanı haline getirilmiş oluyor. Tabiatıyla, sınav yok, doğru dürüst sınav yönetmeliği yok, kimin ne görev yapacağı belli değil, sadece maaş almak için insanları oraya getirip doldurduğunuzda, bir afet söz konusu olduğunda da çuvallayıp kalıveriyor; çünkü, bu şekilde personel istihdam edildiğinde planlama yapmanız da mümkün değil.

Onun için, bu vesileyle şunu ifade etmek istiyorum: Eğer hükümet, bundan sonra kamuda görev alacakları merkezî sınav sistemiyle belirleyecekse

ve bu imtihan sonuçlarına göre alacaksa, Kızılay gibi kamu yararına çalışan bir dernek, elemanlarını, şundan bundan getirilen kartvizite göre değil, orada görev alan yönetim kurulunun hısım ve akrabalarına göre değil, Devlet Personel Başkanlığının yaptığı imtihana göre, hangi nitelikte adam istiyorsa onu mutlaka Devlet Personel Başkanlığına bildirerek, oradan gelecek kişileri istihdam etmelidir. Aksi halde, Türkiye Kızılay Derneği, herkesin katkı sağladığı, destek verdiği bir kuruluş, sadece belli görüşleri taşıyan insanların bir özel çiftliği haline gelir, bir özel arpalığı haline gelir.

Burada çalışan personelin bir kısmı emekli olmuş, ufak tefek gelire, şuna buna ihtiyacı olan bir kısım insanlar buralarda boş vakit geçirsin diye, bir kısmı da gelmiş buralarda görev yapıyor görünümündedir. Onun için de, böylesine kalifiye olmayan, hizmete göre adam alınmayan insanlardan müteşekkil bir personel yapısıyla, zaten, Kızılay'ın daha iyi bir hizmet vermesi mümkün değildi.

Üzerinde durulması gereken hususlardan bir tanesi, mademki personelle alakalıdır, buradaki harcırah sistemi üzerinde de ciddiyetle durulması gerekecektir. Bazı konularda devlet harcırah sistemine itibar etmiş, onu ölçü almış; ama, onun dışında yurtdışı görevlerde avans verilmesi söz konusu olmuş, verilen avansın belgelenmesi filan bazı noktalarda söz konusu olmaksızın, kime ne avans verildiyse, o, tümüyle harcanmış gözüyor; halbuki, adı üzerinde, avanstır, harcanan harcanacaktır, bir belgeye bağlanacaktır; harcanmayan da gelip kuruma iade edilecektir. Bunun böyle olmadığı da bu araştırmalarda orta yere çıkmıştır.

Şimdi, bu araştırmalar sonucunda üzerinde durmamız gereken hususlardan bir tanesi de Kızılay Derneğinin denetimidir. Maalesef, üzülerek ifade etmeliyim ki, Kızılay Derneği, bunca imkânlara, trilyonlara baliğ olan servete sahip olmasına, mal varlığına sahip olmasına rağmen, doğru dürüst denetlenmeyen tek kuruluş denilebilir.

Şimdi, bunun, iki türlü denetimi var: Bunlardan bir tanesi, genel kurulda seçilen denetçilerdir. Bu denetçilerin nasıl denetleme yaptığını değişik derneklerden de hep biliriz. Alelusul, ayaküstü bir şey yaparlar "yapılan çalışmalarda, usule, kanuna aykırı bir şey görülmemiştir" denilir, zaten iki paragraflık, üç paragraflık bir denetleme raporudur.

İkincisi: Kızılay'ın bünyesinde bulunan teftiş kuruludur. Şimdi, kabul etmek lazım ki, bu teftiş kurulunun, kendisine emir veren, kendisine görev veren, kendisini göreve alan bir kurulun faaliyetlerini, işlemlerini denetlemesini beklemek zaten doğru değildir. Onun için de Kızılay Derneği,

bugüne kadar, kendi kurum bünyesinden doğru dürüst bir teftiş görmemiştir. Komisyon raporunda ifade edildiği şekliyle, âdeta, işi kapatmaya yönelik raporlar gündeme gelmiştir.

Kurum dışı denetleme görevinde olanlar ise -yine raporda ifade edildiği gibi- ya bunları hiç denetlememiş ya da suya tirit, el görsün kabilinden bir rapor hazırlayıp geçmişlerdir. Şimdi, bunların başında İçişleri Bakanlığı geliyor. Kızılay, dernek statüsünde olduğu için İçişleri Bakanlığının denetim yapması lazım; usulen yapılmış denetimler var. Maliye Bakanlığının denetim yapması lazım; on yılda bir yapılıyor; 1990 yılından bu tarafa -Kızılay'ın bunca işletmesi var, bunca paralı işleri dönüyor- on yıldan beri Maliye Bakanlığı da görevini yapmamıştır, görevini, asgarîden, ihmal etmiştir; on yıldan beri Maliye denetimi de yapılmamıştır.

Şimdi, Anayasanın 108 inci maddesine göre, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun yetki alanı içerisindedir, mutlaka denetlemesi lazım. Kızılay'ın faaliyetleri, mutlaka, Cumhurbaşkanının himayelerinde yapıldığına göre, Devlet Denetleme Kurulu, kendi himayesini eksik etmediği bu kurumda, ne oluyor, ne gidiyor, ilgi göstermesi lazım gelirken, 1983 yılından bu tarafa, Devlet Denetleme Kurulu da buraya herhangi bir şekilde bir nezaret etmemiş, bir el atmamıştır.

Şimdi, bu görüşme yapıldıktan sonra, ben şahsen -Sayın Komisyon Başkanı arkadaşımız ve üyeler de uygun görürse- Sayın Cumhurbaşkanına, Devlet Denetleme Kurulunun -1983, aradan onyedi sene geçmiş- lütfedip, bu kuruluşun çalışmalarını bir incelemeden geçirmesinde fayda gördüğümüzü arz etmek üzere yazılı müracaatta bulunmayı da düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Çiçek, 20 dakikalık süreniz tamamlandı; lütfen tamamlayın efendim.

Buyurun.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) **—** Yine, Kızılay'ın faaliyetleriyle ilgili olarak, yaptığımız çalışmalarda, üzerinde durmamız gereken hususların başında ihale işlemleri geliyor. Son beş yıl içerisinde, Kızılay'da, davet usulüyle, pazarlık usulüyle ve emanet usulüyle 1 417 ihale yapılmıştır. Şimdi, hangi işlemler, hangi miktara baliğ olanlar davet usulüyle yapılacak, hangileri pazarlık usulüyle yapılacak, hangileri de emanet usulüyle yapılacak; buna, Kızılay merkez yönetimi karar verdiği için, işine geldiği noktadan rakamları belirlemiş, onun altında kalanları, mesela, açık artırmaya çıkması gereken bir işi, rakamı küçültmek suretiyle davet usulüyle yapmıştır. Bu davetin de yazılı

olması gerekmediği için, ihale yapanların insafına, piyasa araştırmasına, bu noktadaki vicdanî kanaatine kalmıştır. Onun içindir ki, kamuoyuna yansıyan pek çok sıkıntı orta yere çıkmıştır. Burada şirket isimlerinden bahsetmek istemiyorum; ancak, bu konunun çok ciddî şekilde araştırılması lazım geldiği kanaatini taşıyoruz. Bu 1 417 ihale iyi araştırıldığında, görülecektir ki -ister davet usulüyle yapılsın ister pazarlık ister emanet usulüyle- bir elin beş parmağını geçmeyen 5, 8, 10 tane firma bu 1 417 ihaleyi almıştır. Hatta, 2-3 tane firma gözükür gibi olmasına rağmen, 2 firmanın kurucularının, şirket ortaklarının birbiriyle aile bağlarının, sıhriyet bağlarının olduğu tespit edildiği gibi, ayrıca, Kızılay'ın alım satım bölümünde çalışan bir kişinin de, bu bahsettiğim firmalarla akrabalık bağının olduğu ortaya yere çıkmıştır.

Öbür türlü ihalelerde, inşaat ihalelerinde ise, bakınız, şimdi, devletin diğer bölümlerinde de ihale yapılıyor. Bugüne kadar yapılan ihalelerden biri hariç -rapordaki ifadeyi ifade ediyorum- yüzde 20 tenzilatla gitmesi gereken iş, yüzde 5'le, azamî yüzde 10'la gitmiştir; çünkü, buradaki firma sayısı da bellidir. Onun için, bir taraftan, şu hizmet niye yapılmıyor, bu hizmet niye yapılmıyor denildiğinde, Kızılay "kaynağımız yetmiyor" derken, öbür tarafta, kaynakların neden yetmediği, bu ihalelerin hangi şekilde yapıldığı da, bu birkaç örnekle orta yere çıkmış oluyor.

BAŞKAN — Sayın Çiçek, lütfen, tamamlar mısınız.

CEMİL ÇİÇEK (Devamla) **—** Hemen bitiriyorum.

Onun için, söylemek istediğim şey şu: Bu 20 dakika içerisinde... Kızılay'ın, yeni baştan, devletin ilgili organları tarafından, faaliyet alanlarının yeniden belirlenmesi, bu faaliyetlerinin bir soruşturma anlayışı içerisinde -bizimki gibi araştırma değil- yeni baştan gözden geçirilmesi lazım. Bu araştırmaların, bu soruşturmaların gecikmemesinde fayda var; çünkü, beş yıllık zamanaşımı süresi bazı işlemler bakımından dolabilir, bir süre sonra işin aslına vukufiyet peyda edildiğinde de beş yıllık zamanaşımı süresi dolmuş olur.

Ayrıca, Kızılay'ın görev alanlarının da yeniden belirlenmesi lazım. Bazı konularda dublikasyon var; devletin belli organlarının yaptığı işi Kızılay da yapıyor; bunlardan vazgeçilmesi lazım. Kızılay'ın, bundan sonra ne yapması gerekiyorsa, ne etmesi gerekiyorsa, hem teşkilat yapısı hem personel yapısı hem de arz etmeye çalıştığım hususlar açısından, yeni baştan bir gözden geçirilmesinde, geleceğimiz açısından, bu millî kurumumuzun itibarı açısından fayda olacağı kanaatiyle, hepinize saygılar sunuyorum. (FP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

22. DÖNEM

(04 KASIM 2002 - 22 TEMMUZ 2007)

22. DÖNEM

BÖLÜM I

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

22. Dönem TBMM Genel Kurulunda Ant İçerken

Konu : Konya Milletvekili Ahmet Işık'ın, demokratik hukuk devleti ve temel hak ve hürriyetlere ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 18
Tarih : 07 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demokrasi, hukuk devleti, temel hak ve özgürlükler, bugün insanlığın ortak idealidir ve müşterek faydasıdır ve bu üç kavram, demokrasi, hukuk devleti, temel hak ve özgürlükler akraba kavramlardır; âdeta, usulfüru ilişkisi gibi, biri olmadığı zaman diğerinin olması mümkün değildir.

Bir ülkede demokrasi varsa, bunun tabiî sonucu olarak, o ülke, aynı zamanda hukuk devleti niteliğini taşır, aynı zamanda orada temel hak ve özgürlükler teminat altına alınmıştır. Tersinden baktığımızda, bir ülkede temel hak ve özgürlükler yoksa, yeteri kadar yoksa, o zaman, hem hukuk devletinde ve uygulamalarında eksiklikler var, noksanlıklar var hem de demokrasinin standardı düşük demektir.

Onun için, bu üç kavram, tabiatıyla, Türk Milleti olarak bizim de üzerinde en fazla durduğumuz, durmamız gereken ve bu yasama döneminde de, hem temel hak ve özgürlükler açısından hem hukuk devletinin noksanlıklarını giderebilmek ve hukuk devletinin altyapısını daha da sağlam hale getirebilmek bakımından hem demokrasimizin standardını yükseltmek açısından üzerinde önemle duracağımız ciddî çalışmaların başladığı, başlayacağı bir yıl olması gerekmektedir. Doğrusu, Avrupa Birliği hedefi de, bu üç kavramın, Türkiye'de yazılı olmaktan çıkıp yaşanır hale gelmesi açısından da önem arz ediyor.

Anayasamızın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, diğer nitelikleri yanında, bir hukuk devleti olduğu da ifade edilmektedir. Bu, doğru bir nitelemedir, doğru bir tavsiftir; Anayasada yazdığı için değil, yazmasa da, doğru olan ve insanımızın ihtiyacı olan bir nitelemedir. O sebeple, bize düşen, 22 nci Dönem Parlamento olarak ve neticede iktidar olarak, bu yasama döneminde Anayasada yazılı olan bu nitelikleri daha fazla yaşanır hale getirmek lazım. Meseleyi, Anayasaya yazmakla iş bitmiyor, bu yazılanları, Türk toplumu

için yaşanır hale getirmek, belki yazmak kadar önem arz ediyor. Bu kavramlar içerisinde, tabiatıyla, görev alanımızla da ilgili olarak, hukuk devleti ve hukuk kavramı daha da öne çıkıyor; çünkü bir ülkede hukukun yozlaşmasıyla birlikte devletin fonksiyonlarında da bozulma başlar. Suçu denetim altına alarak azaltması beklenen hukukun kendisi, cezalandırılması gereken kötülüklerin kaynağı haline gelir. Bir atasözümüz var "et kokarsa tuzlarsınız..." ya tuz kokarsa, esas felaket buradadır; hukuk kokuşmamalı, hukuk yozlaşmamalı.

Hukuk yozlaşırsa, bir ülkenin başına gelebilecek en büyük felaket de bence budur; çünkü hukuk, bireyin meşru savunma hakkının kolektif organizasyonudur. Hukuk, kendisinden korumasını istediğimiz ve beklediğimiz adaleti yok etmeye yönelmemelidir. Hukuk, adalet terazisinde tartılmalı... Devletin de hukuk süzgecinden geçmesi gerekir ki, sonuçta vardığımız nokta hukuk devleti olsun. Eğer, bir ülkede hukuk soygun aracı haline geliyorsa, orada ciddî tehlike var demektir; o sebeple, hukuk, soygun aracı haline de gelmemelidir, bu, insanlık tarihinin şahit olduğu en menfur yozlaşma olur. Şunu iyi bilmeliyiz ki, yozlaşmış ve yozlaştırılmış hukuk, çatışma ve sürtüşmeyi ortaya çıkarır. Hukukun yozlaştığı yerde adalet ye toplum tehdit altındadır, belki de, bir toplum için en öncelikli tehdit de bu olmak gerekir.

Yasa yapmakla hukuk yapmak aynı şey değildir. Hukuk devletinde haklar ve özgürlükler bir lütuf olarak algılanamaz, böyle değerlendirilemez. O sebeple, bu üç kavramı, Türkiye'de bundan sonra da çok konuşacağız, çok tartışacağız, bunları da yerli yerine oturtmak icap eder. Bunları yerli yerine oturturken, tabiatıyla, insanlığın kazanımlarını ve müştereken paylaştığımız bir kısım metinleri de, önümüzde kılavuz olarak, rehber olarak almamız gerekir. Özellikle, geride bıraktığımız yüzyıl, belki de, insanlığa en büyük katkıyı bu alanda sağlamıştır. Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, bu anlamda önemli metinlerdir. Bizim de bu Meclisten yasa çıkarırken, özellikle temel hak ve özgürlükler anlamında yasaları çıkarırken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini esas alarak, hukukumuzdaki vaki eksiklikleri, noksanlıkları, bu anlamda, yeni baştan gözden geçirmemiz gerekiyor. 58 inci Hükümet döneminde, bu anlamda, önemli çabaların ve gayretlerin içerisinde olacağız. Belki de hiçbir hükümet döneminde olmadığı kadar, 58 inci Hükümet döneminde, hukuk devletine vurgu yaptık, hukuk reformlarıyla ilgili önemli paragrafları bu vurguya ayırmaya çalıştık.

Bunun çalışmaları, şimdiden, esas itibariyle başlamıştır. Parlamento olarak birlikte onurunu paylaştığımız ve milletimize yeni yıl armağanı olarak bu kürsüden ifade etmeye çalıştığım uyum yasaları, bu anlamda, önemli adımlar içermektedir. Bunlar, bir taraftan örgütlenme özgürlüğüyle alakalı olarak diğer taraftan da yasama alanını genişleten, siyasal özgürlükleri genişleten önemli yasa değişiklikleridir.

Bundan sonra da, bu nevi paketler Yüce Meclisin huzuruna gelecektir. Sözlerime burada son verirken şunu ifade etmek isterim ki, gerek Türkiye'de demokrasinin standardının yükseltilebilmesi açısından gerekse hukuk devletinden yola çıkarak bu ülkede hukukun üstünlüğünü temin etmek anlamında gerekse insanımızın iş kadar, aş kadar, ekmek kadar talep etmeye başladığı temel hak ve özgürlüklerin daha geniş anlamda, hem tanınan hem de yaşanan bir noktaya gelebilmesi açısından 2003 yılı bir hukuk yılı olacaktır. Bu kürsüden, bunu, sizlere taahhüt ediyorum. İnşallah sizlerle beraber, bu şerefi birlikte paylaşacağız ve 2003 yılı demokrasi, insan hakları, özgürlükler ve hukuk devleti açısından bir milat olacaktır. Bu temenniyle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Berhan Şimşek'in, öldürülüşünün 10. yıldönümü nedeniyle gazeteci Uğur Mumcu'nun yaptıklarına, faili meçhul cinayetlere, yargısız infazlara ve teröre kurban giden 40.000'e yakın yurttaşımıza ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla

Yasama Yılı : 1
Birleşim : 26
Tarih : 23 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri: hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Merhum Uğur Mumcu'nun hunharca bir cinayete kurban gidişinin onuncu yıldönümünde, başta değerli ailesine, dostlarına ve bütün milletimize, tekrar başsağlığı diliyor ve üzüntüsünü yürekten paylaşıyorum. Bu vesileyle, hem bu olayı hem de benzer olayları, bir defa daha nefretle kınıyoruz; çünkü Türkiye, terörden, bu nevi hunharca cinayetlerden çok çekti. Terörün tasvip edilecek hiçbir yanı yok, arka çıkılacak bir yanı yok, anlayışla karşılanacak bir yanı da yoktur.

Esasen, bu büyük millet, teröre hiçbir zaman prim vermedi, bu nevi hunharca cinayetleri hiçbir zaman anlayışla karşılamadı.

Toplum olarak terör konusunda yeteri kadar tecrübe kazandık; ancak, bunun karşılığı olarak büyük bedeller ödedik. Bu bedeli ödeyenlerin başında da merhum Uğur Mumcu geliyor, o da, bunu hayatıyla ödedi.

Elbette, terör vesilesiyle, bu memleketin birliğine, dirliğine, huzuruna kastetmek istediler; ancak, millet olarak bu tuzaklara düşmedik, bundan sonra da düşmeyeceğiz. Hükümet olarak ve Parlamento olarak bize düşen görev, bu nevi olaylar karşısında soğukkanlılığımızı olabildiğince koruyarak, hukuk devletinin kurallarını ve kurullarını işleterek, suçluları bulup, yakasına yapışmak, adalete teslim etmek ve gerekli cezayı da vermektir.

Geçtiğimiz dönemlerde, merhum Uğur Mumcu'yla ilgili olarak, bu çatının altında araştırma komisyonları kuruldu. O komisyonlardan birinin, zannediyorum başkanlığını yapan arkadaşlarımızdan birisi burada. Onun, zannediyorum, bu kürsüden anlatacağı çok şey de olabilir.

Ancak, mesele, geriye dönüp baktığımızda, bundan sonra bu olaylardan gerekli dersleri çıkarmak, hukuk devletinin kurallarını ve kurullarını işletmek ve bir defa daha bu neviden olaylar olmasın diye gerekli tedbirleri almaktır. Ülkemizin nüfusu çok; ama nüfusuyla mütenasip yeteri kadar aydını yoktur. Türkiye'nin temel problemi de zaten burada yatıyor. Mevcut olan aydınların da, bu şekilde cinayetlere kurban gitmiş olması üzüntümüzü bir kat daha artırmış oluyor. Teselli bulduğumuz tek nokta, bu olayın faillerinin önemli bir kısmının yakalanmış olmasıdır. Bu konuda üzerimize ne düşüyorsa hep birlikte yapalım; ister bu olayla ilgili ister başka olaylarla ilgili yakalanmayanlar varsa, bunların üzerine gidilebilmesini, bunların da adaletin pençesine teslim edilmesini temenni ediyoruz; gayret gösteriyoruz.

Bu olayla ilgili olarak, 17 Ocak 2000 tarihinde, İstanbul'da gerçekleştirilen bir operasyon sebebiyle, bu olaya bulaşmış, bu olayı organize eden, planlayan örgüte ulaşılmış, yakalanan elemanlardan elde edilen bilgilerden, örgütün bir kısım faillerine ulaşılabilmiş ve bunlarla ilgili de gerekli yargılama süreci başlamıştır. Hem üzüntümden hem de bu olayı nefretle kınadığımdan dolayı, ne bu örgütün ismini ne de sanıkların ismini burada telaffuz etmek istemiyorum.

İkincisi, Adalet Bakanı sıfatıyla, yargılama henüz sonuçlanmadığı için, yargıya bir başka tesir icra ediliyor anlamı çıkmasın diye, bunu da burada söylemek istemiyorum; ama şunu söylemek isterim ki, adalet bu işin üstesinden gelmiştir, gelecektir; sevinç kaynağımız da budur. Bu noktada, Parlamentomuzun da, milletimizin de emin olması lazım. Bir kısım faillerle ilgili idam cezasına kadar varan cezalar tertip edilmiştir. Ancak, bir kısım eksiklikler sebebiyle, dosya Yargıtayda bozulmuş, dava, halen, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinde derdest olarak devam etmektedir. Bu vesileyle bir defa daha ifade etmek istiyorum ki, 58 nci cumhuriyet hükümeti olarak, bu konuda üzerimize ne düşüyorsa yaptık, yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz.

Bu noktada en büyük destekçimizin de Yüce Parlamento olduğuna, olacağına inanıyor, üzüntümü bir defa daha ifade ederek, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Birgen Keleş'in, Türk Medenî Kanununun kabul edilişinin 77. yıldönümüne ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 33
Tarih : 18 Şubat 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Keleş'in de belirttiği gibi 17 Şubat 1926 günü kabul edilen Türk Medenî Kanununun 77 nci Yıldönümü. 77 yıl önce, Türkiye, Türk Kanunu Medenisini kabul etmiş, böylece Büyük Atatürk'ün cumhuriyetle beraber yürürlüğe koymaya çalıştığı çağdaşlaşma ve modernleşme projesinde bir önemli adımı atmıştır.

Değerli milletvekilleri, medenî kanunlar, insan hayatını doğumdan ölüme, hatta doğum öncesinden ölüm sonrasına kadar kapsayan kanunlardır. Bu süre içinde insan hayatıyla ilgili bütün hukukî ilişkiler, medenî kanunların konusunu oluşturmaktadır. Böylece, kişinin, hak sahibi olarak hukuk dünyasına gelmesi, nişanlanması, evlenmesi, çocuk sahibi olması, mal mülk edinmesi, mirasçı ve miras bırakan olması, hep medenî kanunların içinde düzenlenmektedir. İnsan hayatının her yönünün düzenlendiği medenî kanunlar, bu nitelikleri, bu kimlikleriyle hukuk birliği ve ulusal birlik üzerinde de birleştirici bir rol oynamaktadır.

Şüphesiz, kanunların da bir ömrü vardır, bir eskime durumu söz konusudur. Aradan geçen 77 yıllık zaman içerisinde, dünyada aile hukukunu, kadın erkek eşitliğini, çocuk haklarını yakından ilgilendiren önemli gelişmeler olmuştur. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra, Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurulmasıyla kadın-erkek eşitliğinin her düzeyde sağlanması yolunda önemli sözleşmeler imzalanmıştır. 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve 1950 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini temel alan bu sözleşmeler arasında, 1979 yılında kabul edilen Kadınlara Karşı Her Türlü Ayırımcılığın Önlenmesi Sözleşmesiyle, 1989'da kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi, bu gelişmelerin somut birer hukukî belgesi olmuştur. İşte, uluslararası sözleşmelerde de ifadesini bulan tüm bu gelişmelerin, kadın erkek eşitliği, çocuğun korunması,

zayıfın korunması ilkeleri ışığında, Medenî Kanuna yansıtılması sonucunda hazırlanan yeni Türk Medenî Kanunu 1 Ocak 2002'den itibaren yürürlüğe girmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tarihî yıldönümünde, Türk Kanunu Medenisinin özellikleriyle ilgili birkaç hususu belirtmek istiyorum. Her şeyden önce, yeni Türk Medenî Kanunu, sistematiği itibariyle önceki kanunun devamı niteliğindedir.

Yine bir başlangıç devamında, kişiler hukuku, aile hukuku, miras hukuku ve eşya hukuku gelmektedir.

Yeni Türk Medenî Kanunu, sistematiği itibariyle eskisinin benzeri olduğu gibi, esas itibariyle konuların sıralanışı da aynıdır. Tabiî, arada, farklı ya da eski Türk Kanunu Medenisinde bulunmayan yeni konular da vardır. Bunlar, gerek kişiler hukukunda gerek aile hukukunda gerek miras gerek eşya hukukunda rastladığımız konular ve kurallardır. Mesela, mal rejimleriyle ilgili hükümler, hemen hemen tamamıyla değişmiştir. Diğerlerinde ise, kısmî değişikliklerle birlikte madde numaraları değişmiş; ama temel ilkeler korunmuştur.

Yeni Türk Medenî Kanunu, daha önce sözünü ettiğimiz uluslararası gelişmelerin yanı sıra, Türkiye'de yetmiş beş yıl içerisinde meydana gelen değişiklikleri de bir anlamda yansıtmaktadır. Ayrıca, her vatandaşın kolayca anlayabileceği bir dille yazılmıştır.

Kişiler hukuku kitabı, Anayasamızda ve insan hakları belgelerinde, insan hakları kavramını ön plana çıkaran anlayışı yansıtmaktadır. Kişiler hukukunda, kişinin hakları, çağımızın anlayışına uygun olarak daha güçlü bir biçimde vurgulanmış; insanın kişiliği, eski Türk Kanunu Medenisinde olduğu gibi, sağ doğmak kaydıyla ana rahmine düştüğü andan itibaren başlamaktadır. Aynı anlayış, insanlar tarafından oluşturulan tüzelkişiler için de geçerlidir.

Bu arada, dernekler ve vakıflar, eski Türk Kanunu Medenisine göre daha geniş bir düzenlemeye kavuşturulmuş, derneklerin kuruluşu, organları, derneklere üyelik, üst kuruluşlar olarak federasyonlar ve konfederasyonlar, yurt dışında çalışma, yabancıların Türkiye'de dernek kurması ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Böylece, insanların çeşitli amaçları gerçekleştirmek için kurdukları dernekler ve vakıflar, yeni Türk Medenî Kanununda daha sağlam temellere oturtulmuştur.

Aile hukuku, yeni Türk Medenî Kanununun en çok değişikliğe uğrayan bölümüdür. Bu değişiklikler, kadın ve erkeğin eşit haklara kavuşturulması biçiminde özetlenebilir. Kadın-erkek eşitliği, konuşmamın başında da ifade ettiğim uluslararası sözleşmelerin bir yansıması olarak düzenlenmiştir. Böylece, yeni Türk Medenî Kanunu, her şeyden önce, eski Türk Kanunu Medenisinde "karı-koca" olarak adlandırılan ve evlilik dediğimiz birliği oluşturan insanların

eşitliğine dayanmaktadır. O nedenle, yeni Türk Medenî Kanunu, onlardan, artık "karı-koca" olarak söz etmiyor "eşler" olarak söz ediyor. Eşler arasında hiçbir ayırım gözetmeksizin, her ikisi için eşit haklar, eşit yükümlülükler, eşit sorumluluklar getiriyor.

Evlenme yaşıyla başlayan eşitlik, aile hukukunun her alanında devam etmektedir. Evlenecek çiftler, içlerinden herhangi birinin oturduğu yerdeki evlendirme memuruna başvurarak evlenme isteklerini bildirebileceklerdir. Evlendikten sonra da tamamıyla eşit haklara, eşit yükümlülüklere ve eşit sorumluluklara sahip olacaklardır. Her ikisinin evlilik birliğindeki rolleri aynıdır, aralarında her hangi bir üstünlük söz konusu değildir. Evlilik içinde yetkileri ve sorumlulukları aynıdır; çocukların yetiştirilmesinde, eğitiminde aynı görevlere sahiptirler, ailenin geçimini sağlamakta aynı sorumlulukları taşımaktadırlar. Şimdi, her iki eş aynı yetkiye sahiptir. Borçlardan da her iki eş birlikte sorumludurlar.

Bütün bunlar, yeni bir anlayış olarak, İkinci Dünya Savaşından sonra dünyanın her tarafında, özellikle Avrupa'da güçlü bir şekilde ifadesini bulan kadın-erkek eşitliğinin bir yansımasıdır. 2001 yılında Anayasanın 41 inci maddesinde yapılan değişiklikle ailenin eşler arasında eşitliğe dayandığı vurgulanmıştır. Bu düzenleme yapılmadan önce, Türk Medenî Kanunu Tasarısı, zaten, bu eşitlik ilkesine göre hazırlanmış idi.

Yeni Türk Medenî Kanununda kadın-erkek eşitliğini tam olarak gerçekleştirmek bakımından atılan en önemli adım ise, yasal mal rejimleridir. Eski Türk Kanunu Medenîsinde üç mal rejimi vardı; yasal mal rejimi olan mal ayrılığı, seçimlik rejimler olarak mal birliği ve mal ortaklığı. Yeni Türk Medenî Kanunu bunların sayısını dörde çıkarmıştır. Yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimi.

Edinilmiş mallara katılma rejimi, malların paylaşılması anlamında değil, hem ortaya konulan emeğin, evlilik birliğinin mutluluğunu birlikte sağlama yolunda çaba olduğu hem de onun sonuçlarının her iki eşe ait olduğu anlamında bir felsefenin ifadesidir.

Bu arada, hem mal rejimlerinde hem miras hukukunda işletmelerin bütünlüğünü koruyan hükümlere yer verilmiştir. Tarım alanında miras yoluyla arazilerin bölünmesi, verimsiz, küçük işletmeleri ortaya çıkarmaktadır. Yeni kanunda, eski Türk Kanunu Medenisine oranla daha geniş düzenlemelerle, işletmelerin, bu arada, tarımsal işletmelerin bölünmesini, parçalanmasını önleyici hükümler getirilmiştir.

Aile hukukunda doğum itibariyle çocuklar arasında fark yaratılması artık sona ermiştir. Bu, hem Anayasanın hem Çocuk Hakları Sözleşmesinin gereğidir. O nedenle, eski Türk Kanunu Medenisinde yer alan nesebi sahih

olan-nesebi sahih olmayan çocuklar ayırımı kaldırılmıştır. Evlilik dışında doğmuş olsa dahi, her şeyden önce çocuğun anayla olan soy bağı bellidir; ama ondan sonra da, evlenmeyle, tanımayla ya da hâkimin hükmüyle, bu çocuğun, evlilik içerisinde doğmuş çocukla aynı haklara sahip olması için gerekli önlemler ve düzenlemeler yapılmıştır. Yeni Türk Medenî Kanununda, evlat edinme kolaylaştırılmış, evlat edinmede, özellikle çocuksuz ailelerin bu arzularını karşılayan düzenlemeler ayrıntılı bir şekilde yer almış, vesayet konusunda da yeni hükümler getirilmiştir.

Yukarıda sözü edildiği üzere, yeni Türk Medenî Kanununda aileyi koruyucu hükümler getirilmiştir; zaten aile hukukundaki bütün hükümlerde de bu düşünce vardır. Aile hukukunun başarıyla uygulanması, Türkiye'de aile mahkemelerinin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Bakanlığımızca hazırlanan Aile Mahkemeleri Kanunu Tasarısı kanunlaşarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Aile mahkemeleri, aile hukukundaki yeni düzenlemelerin uygulanmasında önemli bir göreve sahip olacaktır.

Bu anlayış, yeni Türk Medenî Kanununda ülkemizin geleneklerine uygun olarak şimdiye kadar mevcut yasal mirasçılar yanında, amca, dayı, hala ve teyzenin de belirli durumlarda yasal mirasçı olarak kabul edilmesini gerekli kılmıştır; fakat, miras bırakanın tasarruf olanağı genişletilmiştir. Bu anlamda, saklı pay ya da eski terimle mahfuz hisse miktarlarını azaltan hükümler genişletilmiştir.

Ayrıca, sağ kalan eşin, miras nedeniyle mağdur olmaması için gerekli düzenlemeler yapılmış ve böylece bu konuda önemli adımlar atılmıştır.

Değerli milletvekilleri, yeni Türk Medenî Kanunu, Türkiye'de, 1926 yılından itibaren gerçekleştirilen hukuk alanındaki yenileşmelerin ve çağdaşlaşmaların önemli adımıydı. Aradan geçen zaman içerisinde vaki eksiklikler, uygulamadan doğan aksaklıklar ve uluslararası sözleşmelerle kabul ettiğimiz hususlar bu kanunî düzenlemelere yansıtılmıştır. Şüphesiz, yürürlük tarihiyle ilgili bazı sıkıntılar vardır. Böylesine köklü düzenlemelerin söz konusu olduğu yasalar uygulama sırasında bazı eksiklikleri, bazı aksaklıkları da tabiî olarak çıkaracaktır. Bunları düzeltmek de, hiç şüphesiz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, hepimizin görevidir. Zaten, yalnız Türk Medenî Kanununda değil cumhuriyetle beraber Türkiye'de uygulamaya konulan Türk Ceza Kanunu başta olmak üzere, Türk Ticaret Kanunu, İcra İflas Kanunu, Borçlar Kanunu da dahil olmak üzere, temel yasalarda, bu yıl içerisinde, öyle zannediyorum ki, çok önemli değişimler yaşanacak ve güncelleştirmeler sağlanacaktır. Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisinin katkısının çok önemli olduğunu bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Bu düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Burhan Kuzu'nun, Uluslararası Ceza Mahkemesine ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 34
Tarih : 19 Şubat 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamuoyunun çok az bildiği; ama son zamanlarda giderek önemi artan uluslararası ceza mahkemesiyle ilgili olarak bugün Sayın Kuzu'nun konuyu gündeme getirmiş olmasını teşekkürle karşılıyorum.

Soğuk savaşın sona ermesinden sonra ortaya çıkan sıcak çatışmalarda, masum sivil topluluklara yönelik katliam, etnik temizlik, saldırı ve sürgün gibi uluslararası hukukun yasakladığı eylemlerin artması ve bu eylemlerin sorumlularının çoğunun cezasız kalması daimî bir uluslararası ceza divanının kurulması çalışmalarını hızlandırmış ve bu çalışmalar sonucunda 1998 yılında Roma'da, Birleşmiş Milletler çerçevesinde, Uluslararası Ceza Divanı Statüsü kabul edilmiştir.

Uluslararası Ceza Divanı dört tür suçun, soykırım suçları, savaş suçları, insanlığa karşı suçlar ve saldırı suçları faillerinin yargılanması amacıyla uluslararası bir ceza hukuku oluşturması yönünde atılan önemli bir adımdır. Görev alanının evrensel olması, geçici değil, sürekli bir mahkeme niteliği taşıması ve bu yönüyle Ruanda ve eski Yugoslavya mahkemelerinden farklı olarak Birleşmiş Milletler organı olmayıp, uluslararası bir anlaşmayla oluşturulan daimî bir tüzelkişiliğe sahip olması, kendisinden önceki benzeri mahkemelerden temel ayırıcı nitelikleri vardır.

Aslında daimî bir uluslararası ceza divanının kurulması için ilk teşebbüsler Milletler Cemiyeti çerçevesinde yapılmış olmasına rağmen, 1930'lu yılların sonuna doğru ortaya çıkan gelişmeler projenin sonuçlandırılmasını engellemiştir. İkinci Dünya Savaşından sonra kurulan Nürnberg ve Tokyo mahkemeleri uluslararası ceza hukukunun ilk içtihatlarını oluşturmuştur; uluslararası ceza divanı düşüncesini yeniden canlandırmıştır; ancak, projenin ivme kazanması, soğuk savaşın ertesinde ve özellikle eski Yugoslavya'da işlenen suçların uluslararası kamuoyunda meydana getirdiği derin acılar sonucu

mümkün olabilmiştir ve 1990'lı yıllarda sürdürülen çalışmalar, Temmuz 1998'de Roma Konferansında uluslararası ceza divanının statüsünün imzaya açılmasıyla sonuçlanmıştır.

Uluslararası Ceza Divanı, divanı kuran Roma Statüsünde bahsedilen, uluslararası toplumu ilgilendiren çok ciddî suçları işleyenler hakkında yargı yetkisini kullanmak üzere daimî bir mahkeme sıfatıyla 1 Temmuz 2002 tarihinde kurularak faaliyete geçmiştir.

Uluslararası Ceza Divanının merkezi Hollanda'nın Lahey Şehrinde bulunmaktadır ve bu uluslararası kuruluş bir hukukî şahsiyete sahiptir. Uluslararası Ceza Divanı, ancak kendisini kuran, Roma Statüsüne taraf olan üye devletlerin sınırları dahilinde ve özel bir anlaşma olması şartıyla, başka üye devletlerde görev ve yetkiye sahiptir. Uluslararası Ceza Divanı, uluslararası toplumu müşterek olarak ilgilendiren çok ciddî suçlarla sınırlı olmak üzere yargı yetkisine sahiptir ve bunlar, insanlığa karşı işlenmiş suçlar, savaş suçları, soykırım suçları ve saldırı suçlarıdır. Uluslararası Ceza Divanı, Roma Statüsünün yürürlüğe girmesinden, yani, 1 Temmuz 2002 tarihinden sonraki bir tarihte işlenen suçlar için yargı yetkisine sahiptir.

Uluslararası Ceza Divanı statüsüne taraf olan bir devlet, bir olayı Divan savcısına soruşturması için götürebileceği gibi, Divan savcısı resen de soruşturma açabilir. Bu amaçla, Divan savcısı, devletlerden, Birleşmiş Milletler organlarından, uluslararası kuruluşlardan, sivil toplum örgütlerinden ve diğer güvenilir kaynaklardan bilgi ve belge edinebilir, tanık dinleyebilir. Divan savcısı, eğer, soruşturma başlatmak için makul düzeyde dayanak olduğu sonucuna varırsa, soruşturma izni talebiyle, Divanın duruşma öncesi işlerden sorumlu dairesine başvuruda bulunur ve başvurusunda topladığı maddî delilleri sıralar. Divanın bu dairesi, talebi ve delilleri inceledikten sonra, eğer, soruşturma başlatmak için makul bir dayanak olduğuna ve olayın, Divanın yargı yetkisine girdiğine karar verirse, soruşturma başlatması için Divan savcısına yetki verir. Hemen, bu noktada belirtmek gerekir ki, terörizm ve uyuşturucu kaçakçılığı suçları, maalesef, Divanın yargı yetkisine dahil değildir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Birleşmiş Milletler Şartının yedinci başlığı çerçevesinde aldığı bir kararla, Divandan soruşturma ve kovuşturma ertelemesini istediği durumlarda, on iki aylık bir süreyle soruşturma veya kovuşturma dondurulur. Divanın yargı yetkisi, ulusal mahkemelerin yargı yetkisini tamamlayıcı olduğundan, bir devlet soruşturma açmaya istekli olmadığı veya kovuşturmayı gerektiği gibi yürütme imkânı olmadığı zaman, ancak Divanın yargı yetkisi bulunmaktadır.

Terörizm suçlarının Uluslararası Ceza Divanının yargı yetkisine dahil edilmesi, ülkemiz, Hollanda ve Sri Lanka tarafından 1998 yılında teklif edilmiş olmasına rağmen, ABD'nin ve Avrupa Birliği ülkelerinin karşı çıkması

sonucu, bu teklif kabul edilmemiştir. 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'ye karşı gerçekleştirilen terör saldırılarının yol açtığı tepkileri dikkate alan Türkiye, terör suçlarının Uluslararası Ceza Divanın yargı yetkisine alınması önerisini yeniden gündeme getirmiştir; ancak, Avrupa Birliği ülkeleri, bu teklife bir kez daha sıcak bakmamıştır. Türkiye, Uluslararası Ceza Divanını kuran statüyü imzalamayan tek Avrupa ülkesidir. 2002 yılı kasım ayı itibariyle, bu Divanın yetkisini kabul eden devlet sayısı 139, onaylayan devlet sayısı da 89'dur.

Divanın kurulmasının kısa dönemdeki temel etkisi, caydırıcılık olacaktır. Eski Yugoslavya'da işlenen suçların zanlılarının teker teker yakalanıp yargılanıyor olmasından sonra, sürekli ve evrensel bir divanın varlığı, soykırım, savaş suçları ve insanlığa karşı suçları işleyenler için kuşkusuz ki, caydırıcı ve önleyici bir etki yapacaktır.

Lahey'de kurulmuş olan Uluslararası Ceza Divanının en önemli özelliklerinden birisi, tamamlayıcılık ilkesi çerçevesinde çalışmasıdır. Bu ilke çerçevesinde, Divanın statüsünde belirlenen suçlardan birisini işlemiş olan şahsın, kendi ülkesinde aynı suçtan yargılanması ve bu yargılama esnasında gerekli şartların yerine getirilmiş olması halinde, Divan tarafından yargılanması söz konusu değildir.

Ülkemiz, Divanın statüsüne taraf olmadığı gibi, Divanın kapsamına giren suçların büyük bir bölümü, yasalarımızda da yer almamaktadır. Ülkemiz, Soykırımın Önlenmesi Sözleşmesine taraf olmakla birlikte, soykırım, bir suç olarak ihdas edilmemiş ve soykırım faillerinin hangi cezaya çarptırılacağı da yasayla belirlenmemiştir.

Ayrıca, Divanın statüsünde, 50'ye yakın savaş suçu belirlenmiş olup, Türk Ceza Kanununda ve Askerî Ceza Kanununda savaş suçlarına ilişkin ayrıntılı hükümler de bulunmamaktadır. Mevzuatımızda, insanlığa karşı suç kavramı da yoktur. Bu nedenle, Türk vatandaşları bakımından, tamamlayıcılık ilkesinin işletilmesi de mümkün değildir.

Uluslararası Ceza Divanına taraf olunması hususundan bağımsız olarak statüde yer alan suçlar bakımından mevzuatımızdaki eksikliklerin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi, Türk vatandaşlarının, iç hukuk yolu tüketilmeden doğrudan Divanın önüne çıkarılmalarını önleyeceği gibi, Divan fikrinin arkasında yatan ilke ve değerleri paylaşan, hukukun üstünlüğüne inanan ve uluslararası hukuka saygılı olan ülkemiz açısından da tutarlı bir davranış olacaktır.

Uluslararası Ceza Divanına taraf olunması konusunda, bundan bağımsız olarak statüde yer alan soykırım suçu, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları bakımından mevzuatımızdaki eksikliklerin giderilmesi özel önem taşımaktadır. Divanın yargı yetkisine giren suçların cezalandırılması açısından esas yetki, öncelikle devletin kendisinde bulunmakta, ilgili devletin suç işleyen

kişileri yargılamada isteksiz davranması ve bu kişileri yargılayamaması durumunda Divan yetkili hale gelmektedir. Statünün temel unsurlarından olan tamamlayıcılık ilkesinden faydalanabilmemiz açısından, statüde yer alan suçların mevzuatımızda da düzenlenmesi, vatandaşlarımızın, iç hukuk yolu tüketilmeden Divan önüne çıkarılmaları ihtimalini ortadan kaldıracağı gibi, ülkemizin, Divanın çalışmalarının altında yatan ilke ve değerleri paylaştığı gerçeğinin de somut göstergesi olacaktır. Bu yönde bir düzenleme, ayrıca hukukun üstünlüğüne inanan ve uluslararası hukuka saygılı olan ülkemiz açısından tutarlı bir davranış olacaktır.

Bu düşüncelerle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Özpolat'ın, 5 Nisan Avukatlar Günü nedeniyle, savunma hakkının önemine ve avukatların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 61
Tarih : 03 Nisan 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sözlerimin başında, 5 Nisan Avukatlar Gününün, değerli meslektaşlarıma hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Okumuş olduğumuz siyasî metinlerin çoğunda rastladığımız bir cümle var. Bu, aslında, hepimizin, siyasî faaliyette, çabada bulunan herkesin ulaşmak istediği bir hedeftir; muasır medeniyet seviyesine ulaşmak ya da çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak.

Şüphesiz, bu, bizim için vazgeçilmez bir hedef ise, ona ulaşmanın belki başkaca yolları da olabilir; ama benim açımdan, bizim açımızdan bunun yolu, demokrasiden geçiyor, hukuk devletinden yola çıkarak hukukun üstünlüğüne ulaşmaktan geçiyor.

Eğer bu doğruysa ve buna yürekten inanıyorsak, hiç şüphesiz, "hukuk devleti" kavramından ne anladığımızı da doğru olarak ortaya koymamız gerekiyor.

Şüphesiz, hukuk devleti denildiğinde, esas itibariyle, özgürlüklerin teminat altına alındığı, hukukun, özgürlükleri koruduğu bir düzeni, bir sistemi ifade etmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, özgürlükler söz konusu olduğunda, şüphesiz, bunlar içerisinde en fazla üzerinde durulması gereken konu, savunma hakkıdır. Savunma hakkı, kutsal bir hak olarak tanımlanmıştır. Bir bakıma, demokrasinin tarihi ile savunma hakkının tarihi de aynıdır. O sebeple, demokrasi, hukuk devleti ve savunma hakkı arasında vazgeçilmez bir ilişki vardır, bir münasebet vardır. Savunma hakkının, bütün demokratik ülkelerde en önemli teminatı da avukatlık mesleğidir. Dolayısıyla, avukatlık mesleğini ne kadar yüceltirsek, ona ne kadar imkân tanır isek, bir bakıma, demokrasiye hizmet etmiş olacağız; bir bakıma, hukuk devletini yazılı olmaktan çıkarıp, yaşanır hale getirmiş olacağız.

Onun için, hukuk devletinin birçok göstergesi olabilir; ama bunların başında savunma hakkına ne ölçüde yer verildiği, bu göstergelerin de en başında geliyor. Aynı zamanda, bir ülkede demokrasinin standardının ne ölçüde yüksek olduğu da savunmaya verilen önemle alakalıdır.

Belki, bütün bunlardan yola çıkarak, son yüzyılda, 20 nci Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, 50-55 seneden bu yana geçen dönemde uluslararası görüşmelerde, metinlerde savunma hakkı büyük ölçüde bu uluslararası metinlerde, yer almakta. Mesela, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, İnsan Hakları Sözleşmesi, 7 Eylül 1990 tarihinde kabul edilen Birleşmiş Milletler Avukatların Rolüne İlişkin Temel İlkeler Bildirisi, 29 Kasım 1995 tarihli Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığının Temel İlkeleri Bildirisi, 25 Ekim 2000 tarihli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Avukatlık Mesleğinin Özgürce Yapılmasına Dair 21 sayılı Tavsiye Kararı gibi metinlerin hepsi, üzerinde uluslararası düzeyde mutabakata varılmış ve savunma hakkını teminat altına alabilmek bakımından avukatların rolü ve önemiyle ilgili düzenlenmiş metinlerdir. Hiç şüphesiz, Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri de, Devleti de bu metinlerin altına imza koymuş ve buradaki ilkeleri de benimsemiştir.

Bu ilkelerden varmak istediğimiz şey şudur: Bir ülkede hukuk varsa, hukukun üstünlüğü varsa, orada iki şeyin muhakkak olması gerekiyor. Bunlardan bir tanesi, adil yargılama; ikincisi, hak ihlali sonucunu doğurmayacak olan bir karara ulaşma. Evet, bir ülkede hak ihlali sonucunu doğurmayacak bir karar elde etmek ve bir adil yargılama sonucunda bu noktaya varmak istiyorsak, hiç şüphesiz ki, bunun vazgeçilmez ayağı savunma hakkıyla alakalıdır, avukatlık mesleğiyle de alakalıdır.

Bu noktada, şüphesiz, yasal olarak büyük ölçüde düzenlemeler yapılmıştır. Bazı eksikliklerimiz, şüphesiz, var; ama meseleyi sadece yasalarla ortaya koymak ve bu metinleri imzalamak yetmiyor, ona uygun bir tatbikatın da Türkiye'de gerçekleştirilmesi lazım. Kabul etmek gerekir ki, bugünkü uygulamada iddiayla savunma arasında bazı dengesizlikler vardır. İddia da yargılamanın bir tarafıdır, savunma da işin bir tarafıdır; ama nedense, halen, Türkiye'deki uygulamamızda, iddia kısmı, savunmaya nazaran bir adım önde bulunmaktadır; bu da pek çok sıkıntıyı beraberinde getirmektedir.

Zannediyorum, önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmalarda, bu ve benzeri bazı sıkıntıları gidermemiz lazım. Gerçekten şu an Türkiye'de 52 000'e yakın meslektaşımız serbest olarak veya kamuda görevli olarak görev ifa etmektedir; yani, savunma hakkının gereğini olabildiğince yerine getirmeye çalışmaktadırlar.

Bu meslektaşlarımızın bazı sıkıntıları var; özlük haklarıyla ilgili sıkıntıları var, sosyal güvenlikle ilgili sıkıntıları var, sağlık hizmetleriyle ilgili sıkıntıları var... 550 değerli milletvekilimiz içerisinde, bildiğim kadarıyla, 98 hukukçu

arkadaşımız var; bunların çok önemli bir kısmı da avukatlık mesleğinden buralara kadar gelmiş olan insanlarımız. Ümit ediyorum ki, bu dönemde başka konularda olduğu gibi, iktidarıyla muhalefetiyle, Avukatlık Kanununu yeni baştan ele alırız. Bakanlık olarak böyle bir niyetimiz, böyle bir çabamız, kısmî de olsa bir çalışmamız var; bunu Barolar Birliğiyle, barodaki değerli arkadaşlarımızla, meslektaşlarımızla, diğer barolarımızla birlikte, bu dönem, bu mesleği gerçekten teminatlı hale getirmek, bu mesleği gerçekten savunma hakkının teminatı haline getirebilmek noktasında yeni bir düzenleme yaparız; buna da ihtiyaç olduğu kanaatini taşıyorum.

Bir başka sebepten daha, böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var. Hem 58 inci Hükümet hem de, şimdiki, 59 uncu hükümet programında ve acil eylem planımızda "bilgi edinme hakkı" diye bir konuyu gündeme getirdik; yani, bilgi edinmeyi bir hak olarak kabul ediyoruz. Adalet Bakanlığı olarak bu tasarıyı hazırladık, kamuoyunun bilgisine, tartışmasına açtık. Gerçi, kamuoyunun bütün ilgisi, alakası Irak meselesine yoğunlaşıyor; onunla yatıp onunla kalkıyoruz; ama bu arada, hükümet olarak da Bakanlık olarak da bu yöndeki çalışmalarımızı süratlendirdik. Bilgi edinme hakkı tasarısı kamuoyunun bilgisine, ilgisine, tartışmasına açılmıştır. Biz, bu konuyu ve başkaca konuları da her defasında Barolar Birliğine, avukatlarımıza, barolarımıza olabildiğince ulaştırmaya çalışıyoruz. Bu tasarı gerçekleştiği takdirde, avukatlarımıza, inanıyorum ki, bugünkünden çok daha fazla bir görev düşecektir; çünkü bilgi edinme hakkının büyük ölçüde kullanımı yine de avukatlarımız aracılığıyla gerçekleşmiş olacaktır. Dolayısıyla, bugüne kadar yaptıkları güzel çalışmalara ilaveten, toplumun bilgilenmesi açısından, yönetenlerin aldıkları yetkiyi ne ölçüde toplum yararına, vatandaş yararına kullandığını tespit edebilmek bakımından avukatlarımıza ilave bir sorumluluk, ilave bir yük de gelmiş olacaktır; bunu da başarıyla yapacaklarına inanıyorum. İnşallah, bu dönem, Avukatlık Kanununu yeni baştan ele alınan, savunma hakkını bugünkünden daha teminatlı hale getirecek ve bu mesleği icra edenleri de her yönüyle teminata kavuşturacak bir yasal düzenlemeyi birlikte yaparız ümidini ve inancını taşıyorum.

Tekrar, 5 Nisan Avukatlar Gününün bütün hukuk camiamıza, değerli meslektaşlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Sosyal Sigortalar Kurumu emeklileri ile onların dul ve yetimlerinin aylıklarına bir önceki ayın tüketici fiyat endeksi (TÜFE) oranında yapılan zammın maaşlara geç yansıtılmış olmasından doğan alacaklarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla

Yasama Yılı : 1
Birleşim : 61
Tarih : 03Nisan 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İzmir

Milletvekili Sayın Ahmet Ersin'in gündem dışı konuşmasıyla ilgili olarak birkaç hususu bilgilerinize arz etmek istiyorum.

Bilindiği gibi, 4447 sayılı Kanunla, emekli aylıklarının enflasyona karşı korunması amacıyla, her ay, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan tüketici fiyat endeksindeki (TÜFE) artış oranı kadar artırılması esası getirilmiştir. İlk olarak 2000 yılı ocak ayında başlanılan bu uygulamayla, emekli aylıkları, her ay, ödeme günleri olan 19, 21, 22 ve 23'ünde, bir önceki ayın TÜFE artış oranında artırılarak 506 sayılı Kanunun 98 inci maddesi uyarınca peşin olarak ödenmektedir.

Mesela, 19 Ocak 2000 tarihinde ödenen aylık, 19 Ocak 2000 ilâ 18 Şubat 2000 süresini kapsamakta ve bu aylık, Ocak 2000 aylığı olarak tanımlanmaktadır. Ocak 2000 ayı emekli aylıkları, Aralık 1999 ayına ait TÜFE değişim oranında artırılarak belirlenmiştir.

Ancak, emeklilerimizin aylıklarındaki artış farklarının eksik ödendiği yolundaki yoğun talepler üzerine, konunun, Bakanlığın hukukçuları tarafından incelenmesi sonucu, 4447 sayılı Kanunun, emekli aylıklarının, bu şekilde, her ay TÜFE oranında artırılmasını öngören maddesi 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe girdiği halde, ilgili kurumca, uygulamanın, aylıkların ödeme tarihi olarak 19 ilâ 21, 22 ve 23 Ocak tarihlerinde başlatılmış olması nedeniyle, emeklilerimizin aylıklarında, Ocak 2000 ayında, Aralık 1999 ayı TÜFE değişim oranında yapılan artış farklarının aylık ödeme tarihlerine göre 18 ilâ 22 gün eksik ödendiği kanaatine varılmıştır. Bu nedenle, ilgili kurum emeklilerine, Ocak 2000 ayında ödenmesi gereken bu farklar, yasal faiziyle

birlikte, Ağustos 2002 aylıklarıyla ödenmiştir. Buna göre aylıklarını ayın 19'unda alan emeklilerimize 18 günlük, ayın 2 Tinde alan emeklilerimize 20 günlük, ayın 22'sinde alan emeklilerimize 21 günlük, ayın 23'ünde alan emeklilerimize de 22 günlük fark, Ağustos 2002 tarihine kadar hesaplanan faizlerle birlikte ödenmiştir.

Demek ki, bu hükümet, konunun üzerinde duruyor, emeklilerimize ne kadar önem verdiğimizi, bunca sıkıntıya rağmen, ülkemizin içinden geçtiği bunca zorluğa rağmen, aylıklarında, imkân ölçüsünde nasıl bir artırım yaptığımızı da herkes biliyor, en evvel de emeklilerimiz biliyor. Dolayısıyla, bu memleketin kalkınmasına büyük ölçüde el emeğiyle, göz nuruyla hizmet etmiş olan bu insanların incinmesi, varsa bir haklarının verilmemesi gibi bir durum söz konusu olmaz. Demek ki, geçmişte -ki bizim dönemimize ait olan bir husus değildir- daha evvelki uygulamalarda bir farklılık ortaya çıkmış; dolayısıyla, kurum, bu hatasını kabul etmek suretiyle, biraz evvel arz ettiğim ölçüler çerçevesinde, bu farklar kendilerine ödenmiştir. Bakanlık bu konularda hassastır, ilgili Bakan arkadaşımız da bu konularda hassastır; ancak, biraz evvel buradaki üslubun, o arkadaşımızın hassasiyetiyle mütenasip bir üslup olmadığını da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Hepinize teşekkür ederim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, 9 Mayıs Avrupa Gününe ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 77
Tarih : 08 Mayıs 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Kepenek'in Avrupa Günü dolayısıyla burada ifade etmeye çalıştığı görüşlerin çok önemli bir kısmına katıldığımı, burada ifade etmek istiyorum. Türkiye, temel tercihini yapmıştır; Avrupa Birliği içerisinde yer almayı bir devlet politikası haline de getirmiştir. Esasen, bu, Türkiye'nin uzunca bir zamandan beri arzuladığı ve bu uğurda da pek çok çaba sarf ettiği bir konudur. Türkiye, Avrupa'yla beraber olma noktasında, son on sekiz aya girmiş bulunmaktadır. Kopenhag'da yapılan zirveden sonra, 2004 Aralığına kadar, Türkiye, yapması gerekenleri yapmış olması halinde, müzakere sürecini de başlatmış olacaktır.

Hiç şüphesiz, bir yönüyle, Ankara Antlaşmasının üzerinden kırk yıl; ama 1950'li yılların sonundaki müracaatın üzerinden de aşağı yukarı kırk dört yıl geçmiş oluyor. Bu kırk dört yıl ya da kırk yılda -neresinden hesap edersek edelim- bu noktada, zaman zaman duraksamalar olmuştur, zaman zaman Avrupa Birliği hedefine varma noktasında gayret eksiklikleri olmuştur; ama bunların hepsinin bedelini de, Türkiye, çoğu zaman büyük kayıplarla ödemiştir.

AK Parti İktidarı olarak, seçim beyannamemizde ve hükümet programımızda da ifade ettiğimiz gibi, biz, Avrupa Birliğiyle beraber olmak istiyoruz. Bu noktada, bu Meclisin büyük gayretleriyle de, birçok yasayı birlikte geçirdik. Yaptığımız çok şey var; ama yapacağımız da daha çok şey vardır önümüzdeki birkaç hafta içerisinde, altıncı paket olarak kamuoyunun algıladığı yeni bir yasal düzenlemeyi huzurlarınıza getirmiş olacağız. Bunların da yetmediğini biliyoruz.

Bu sene, 2003 yılının ekim ayına geldiğimizde yeni bir ilerleme raporu yayımlanacak. 2004 yılının birinci çeyreğinde, ikinci çeyreğinde, muhtemeldir ki, çıkarılmış olan bu yasaların uygulamaya ne ölçüde yansıdığını gözlemlemiş olacaklar. Ondan sonra da, ümit ediyoruz ki, müzakere süreci başlamış olacaktır. Dolayısıyla, Türkiye olarak hassas bir döneme girdiğimizi, daha çok çaba sarf etmemiz gerektiğini biliyoruz. Meclisin bu neviden yasalara öncelik

vermesi gerektiğini burada ifade etmek istiyorum. Ümit ediyorum ki, önceki tasarılarda olduğu gibi, bu konuda da, iktidarıyla muhalefetiyle milletimize yaraşır bir çabanın, bir gayretin içerisinde olacağız.

2004 yılının aralık ayına gelindiğinde de, Türkiye, müzakere sürecini başlatmış olacaktır. Esasen, bu yıl içerisinde -daha evvel, Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülürken de ifade etmeye çalıştım- 2003 yılı içerisinde, Avrupa Birliğiyle uyumu sağlamak bakımından, hukukî altyapımızı sağlamlaştırmak, temel hak ve özgürlüklerimizi teminat altına almak ve özgürlük alanlarının genişletilebilmesi bakımından yapmamız gereken çok iş var. Bunların hepsinin hazırlıkları, hükümetimizde, bakanlığımızda ve bakanlıklarda devam etmektedir.

Ayrıca, bu noktada, yapmayı düşündüğümüz bir husus daha var. Bunu, burada, değerli milletvekillerimizle paylaşmak istiyorum.

Bizler, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planını idrak etmişiz; yani, şu an, Türkiye'de, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulanıyor. Planlamada çalışmış olan, sonra Meclisimizde görev yapan çok değerli üyeler var, arkadaşlarımız var bugün burada. Kalkınma planlarını bile, bu Meclis, gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse Genel Kurulda en az bir ay, bir buçuk ay tartışır. Neticede, bunlar, beş yıllık kalkınma planlarıdır. Halbuki "Avrupa Birliği" dediğimiz şey, neticede, bu ülkenin en az elli yıllık, yüz yıllık geleceğini planlayan ve ona yönelen çok kapsamlı bir proje olmasına rağmen, maalesef, 57 nci Hükümetin bir hatası olarak, Avrupa Birliğiyle ilgili Ulusal Program, burada ancak on iki dakika görüşülebilmiştir; onun için de, bizim, Avrupa Birliği konusunu yeteri kadar tartıştığımız kanaatinde değilim.

Bir istatistiğe göre, vatandaşlarımızın yüzde 65'i, yüzde 70'i "Avrupa Birliğine taraftarız" diyor; ama herkes, kendi bulunduğu noktadan bakarak bu işe "evet" ya da "hayır" diyor. Halbuki, Avrupa Birliğinin getirisi olduğu kadar, bir kısım fedakârlıklarda da bulunmamız gerekiyor; bazı kavramları yeni baştan gözden geçirmemiz gerekiyor, bazı ölçütlerimizde, kabullerimizde esnemelerde bulunmamız gerekiyor; yani, bu işin getirisi olduğu kadar, adım atmamız gereken noktalar da var. "Biz her şeyi isteriz, hiçbir şey yapmayız" dediğimiz takdirde, Avrupa Birliği meselesinde mesafe almamız mümkün değil; zaman zaman toplumdaki tereddütler, zaman zaman devlet organları arasındaki belirsizlikler ve tereddütler, Avrupa Birliği yolunda daha süratli mesafe almamızı zorlaştırmaktadır.

Onun için, yeni dönemde -ki, bu Meclis yüzde 90'ı itibariyle yenilendiğine göre- Avrupa Birliği meselesini daha ileri bir noktaya götürebilmek ve çalışmaları süratlendirebilmek bakımından, bu konunun, bütün boyutlarıyla burada bir genel görüşme formatında ele alınmasında sayısız faydaların olduğunu düşünüyoruz. Onun için de hükümet olarak, bu konuyu, Genel Kurulun gündemine getireceğiz. Bu Avrupa Birliği meselesini, kamuoyu önünde bütün boyutlarıyla tartışalım ki, zaman zaman her yasa tasarısı ya da

taslağı gündeme geldiğinde bir ikileme girmeyelim; acaba, memleket bölünüyor mu; acaba, memleket bir şey mi veriyor; acaba, memleketin bir tarafında bir başka sıkıntı mı meydana gelecek tarzında, kafamızdaki "acaba"ların önemli bir kısmını ortadan kaldırabilirsek, 2004 Aralığına geldiğimizde, Türkiye için fevkalade hayatî önemi olan Avrupa Birliği meselesini sağlam bir zemine oturtmuş oluruz diye düşünüyoruz.

Ümit ediyorum, önümüzdeki günlerde, bu konuyu Mecliste enine boyuna tartıştığımız takdirde, bu yasal çalışmaları daha süratle yapma imkânına da kavuşmuş oluruz.

Bu düşüncelerle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Mardin Milletvekili Muharrem Doğan'ın, bir gazetenin Mardin İlinde yaşandığını iddia ettiği asılsız recm olayıyla ilgili haberlerin halk üzerinde yarattığı olumsuzluğa ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 96
Tarih : 19 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel bir gazetede çıkan haber üzerine hissiyatını dile getirmeye çalışan çok değerli milletvekili arkadaşımın burada ifade ettiği hususlara, hükümet olarak da, şahsen da katıldığımı ifade etmek isterim.

Bu olay, yaklaşık, altı ay kadar evvel meydana gelmiştir. Buraya gelmeden evvel, gündem dışı konuşmanın söz konusu olduğu anlaşılınca, Mardin Başsavcımızdan bilgi aldım. Bu olay, münferit bir olaydır ve Türkiye'nin diğer bölgelerinde de zaman zaman, maalesef rastladığımız bir olaydır. Bu olayı bir bölgeye mal ederek ve genelleme yaparak bir sonuca varmak, o bölgenin saygıdeğer insanlarına haksızlık olur, insafsızlık olur. Keşke, bu neviden olaylar olmasa; ama ne yapalım ki, çok değişik sebeplerden dolayı, ister eğitim yetersizliğinden ister sosyokültürel sebeplerden ister ekonomik yetersizlikten, yetmezlikten ya da insanlık hali, maalesef, bu neviden, hepimizi üzen, hiç tasvip etmediğimiz olaylar meydana geliyor; ama bunun, sadece o bölgeye mahsus gibi gösterilip, o bölgenin insanlarını töhmet altında bırakmak, onları zan altında bırakmak ve bu neviden suçların sıkça işlendiği bir bölge gibi bir sonuca varmak, bence doğru değildir; evvela, bunu belirtmek istiyorum.

İkincisi, tabiatıyla olayın adlî boyutu var. Söyledim; altı aya yakın bir süre evvel bu olay meydana gelmiş, bunun üzerine de, oradaki başsavcılık olaya vazıyet etmiştir. Şu an burada dile getirilen olayla ilgili soruşturma, ağır cezada yargılama safhasına kadar gelmiş bulunmaktadır.

Dolayısıyla, yargıya intikal eden bir olay olması hasebiyle de, bunun üzerinde burada çok fazla konuşmak da, bence, doğru değildir. Sadece, ben de, bir hissiyat olarak, bir düşünce olarak Sayın Muharrem Doğan'ın burada dile getirdiği hususlara katıldığımı, bölgenin tümünün münferit bir

olaydan yola çıkarak zan altında bırakılmasının doğru olmayacağını, oradaki insanlarımızın da, Türkiye'nin her köşesindeki insanlar gibi, son derece saygıya layık, saygıdeğer insanlar olduğunu burada bilvesile ifade etmek istedim.

Hepinize teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul'da iki ayrı yerde meydana gelen bombalama olaylarına ve sonrasındaki gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması
Yasama Yılı : 2
Bileşim : 21
Tarih : 20 Kasım 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şüphesiz, böylesine üzüntülü bir olay sebebiyle huzurunuza gelmek istemezdim; ama bir hükümet görevini yapmak durumundayız ve sizleri bilgilendirmek, sizlerle birlikte, aziz milletimizin acısını bu kutsal çatı altında paylaşmak durumundayız. O sebeple huzurunuza geldim.

Evvela, Sayın Başkanın da oturumu açarken ifade ettiği gibi, bugün saat 11.00 civarında, İstanbul'da iki patlama meydana gelmiştir. Bunlardan biri Taksim'de, İngiliz Başkonsolosluğunun olduğu yerdedir. Buraya gelirken aldığımız en son bilgilere göre, o bölgede 15 ölü var. İkinci patlama Levent'te meydana gelmiştir; orada da, 10 insanımız hayatını kaybetmiştir. Bu vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, milletimize ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Ayrıca, yine, Sayın Başkanın açıkladığı gibi -bu rakam değişebiliyor- 400 civarında yaralı, hastanelere müracaat etmiş; şu an ameliyatta 12 kişi, servislerde yatan 13 kişi ve acil müşahede bölümünde de 32 kişi vardır, geri kalanların tedavileri ayakta yapılmıştır.

Taksim'deki patlamada 49 araç, Levent'teki patlamada da 25 araç tahrip olmuştur. Ayrıca, o civardaki binalarda da belli ölçüde hasarlar vardır. Tabiî, bu, işin, vakalarla ilgili maddî kısmıdır.

Şu anda, İçişleri Bakanımız orada; devletin tüm istihbarat birimleri, güvenlik birimleri de oradadır; olayı bütün yönleriyle aydınlatabilmek adına, her zaman olduğu gibi, çaba göstermektedirler.

Ümit ederiz ki, birinci olayda olduğu gibi, kısa sürede bunları aydınlatma, ortaya çıkarma imkânı olabilir.

Tabiî, hepimiz kabul ediyoruz, uzunca bir süre terörün sıkıntısını yaşamış, bunun acısını her zaman yüreğinde duymuş, duymakta olan bir millet olarak, biz, terörün, insanlığa karşı bir suç olduğunu hep ifade ettik; bunun bir vahşet olduğunu hep ifade ettik; ne adına, kim adına olursa olsun, bunların hiçbirinin tasvip edilemeyeceğini ve sayısı itibariyle de bu yoldan bir yere varılamayacağını hep ifade ettik; ama bu çığlığımızla, bu feryadımızla, çoğu zaman, uluslararası arenada yalnız kaldığımızı da, hep beraber gördük ve yaşadık. Dolayısıyla, Türkiye, çoğu zaman, terörle mücadelede tek başına hareket etmiş, hareket etmek durumunda olan ve bunun da büyük ölçüde üstesinden gelmiş, bunu başarmış bir ülkedir. Bunların da hepsinin üstesinden geleceğiz, milletçe geleceğiz. Şüphesiz, bu günler, birlik ve dayanışma günleridir. Zaten, terörün varmak istediği hedef de, bu yolla, toplumda, korku, heyecan, panik yaratmak ve bunun sonucu olarak da, o ülkede, bir huzursuzluk, bir istikrarsızlık, bir belirsizlik meydana getirmektir.

Dolayısıyla, şu an, anlaşılıyor ki, Türkiye'ye karşı, çok yönlü, o anlamda, bir terör eylemleri zinciri başlamış demektir. Bir hafta evvel yapılan bir olay var. Yine, Türkiye'nin belli bir bölgesinde, güvenlik kuvvetleriyle yapılan mücadele sonucu, orada, 12 kişi ölü olarak ele geçirilmiş durumda. Güneyden Türkiye'ye sızmak isteyenlerden, yine, bir terör örgütünün uzantısıyla ilgili olarak, 2'si ölü, 4'ü yaralı olarak, canlı olarak ele geçirilmiş durumda. Dolayısıyla, devlet olarak, aslında, çok yönlü bir çabanın, bir gayretin, bir mücadelenin içerisindeyiz ve bu noktada da kararlıyız.

Elbette, bu olaylar üzücüdür. Bu olaylar olmasın diye, devlet, bütün gücüyle, bütün birimleriyle çalışıyor, çalışmaktadır; ancak, hepimizin kabul etmesi lazım gelir ki, terör konusunda köklü bir neticeye varabilmenin yolu, uluslararası işbirliğidir. Bu uluslararası işbirliği yapılmadığı sürece, bazı noktalarda, terör mücadelesi yapan ülkelerin zorlukla karşı karşıya olduğunu da bilmemiz lazım. Geçtiğimiz üzücü olay sebebiyle, Hükümet adına yaptığım açıklamada da ifade etmiştim; terör konusunda bir taziye yoğunluğu yaşanıyor; ama maalesef, terörün tanımı konusunda uluslararası bir mutabakata vardığımızı söyleyemem. Sadece bu hükümet döneminde, katıldığım iki toplantıda, bunu her defasında ifade etmeye çalıştım. Eğer, bir ülkenin terörist dediğine, bir başkası başka bir anlam yüklüyorsa, onu himayeye mazhar görüyorsa, ona sığınma hakkı tanıyorsa, onu iade etmiyorsa, onunla ilgili olarak sizinle beraber bir işbirliği içerisine girmiyorsa, tabiatıyla, günümüz teknolojilerinden istifadeyle, seyrüsefer kolaylığından istifadeyle, başka türlü sebeplerden dolayı, pekâlâ, suçu işleyen kişi, bu vahşeti işleyen kişi ya da kişiler, grup ya da gruplar, bir süre sonra, bir başka ülkede rahatlıkla hareket edebilmektedir.

Onun için, söylemeye çalıştık ki; tabiatıyla, başka ülkeler bizimle işbirliği yapar ya da yapmaz, bundan dolayı kimseye kahredecek değiliz, bundan dolayı hiçbir sebeple bir yılgınlığa, bir ümitsizliğe maruz kalacak da değiliz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti güçlüdür, bu noktada yeteri kadar tecrübesi vardır, bilgi birikimi vardır; önünde sonunda, bunların hepsini ortaya çıkarır ve çıkaracaktır; vatandaşımızın bundan emin olması lazım, Yüce Meclisimizin bundan emin olması lazım. Tabiatıyla, bu noktada, bir bilgi değişimi içerisinde, işbirliği içerisinde, tecrübelerimizi orta yere koyarak; ama her şeyden evvel de, dayanışma içerisinde bu zorlukları aşacağız; ama öbür taraftan da, bu üzücü olay sebebiyle, bir defa daha, Türkiye'nin tezinin haklılığı orta yere çıkıyor. Eğer, bu insanlık belasından bütün ülkeler kurtulmak istiyorsa, bunu bir başka ülkenin istikrarsızlığı için bir enstrüman olarak kullanmak yerine, önünde sonunda işbirliğine girmek mecburiyetindedirler. Aksi halde, bugün Türkiye'de ortaya çıkan vahşet, bir başka gün, bu terörü himaye edenlerin kendi ülkelerinde de meydana gelecektir. Ümit ediyorum ki, bunlar, bütün insanlığı, bütün ülkeleri uyarıcı bir hadise olarak insanlığın hafızasında yer alır. Biz, bunu bekliyoruz. Bunu muhataplarımıza hep ifade etmeye çalıştık. Bize taziyede bulunanlara da, anlaşılabilir bir şekilde bunu ifade etmeye çalıştık.

Tabiatıyla, tahkikatın selameti açısından, burada ifadede zorluk çektiğimiz bazı hususlar var. Arz ettiğim gibi, şu an devletin bütün birimleri, devlet güvenlik mahkemesi savcılığı ve tüm istihbarat birimleriyle bu olayın üzerindeyiz. Geçmiş olaylarla bazı benzerlikler var, belki bazı müşterek noktalar var, bize ulaşan bazı bilgiler var. Bu bilgilerin hepsini bir araya getirmek suretiyle -inanıyoruz- onlara güç vermemiz, destek vermemiz lazım. Emniyet güçlerimiz, güvenlik güçlerimiz, birinci olayda olduğu gibi, bunu da, inanıyoruz ki, kısa sürede orta yere çıkaracak ve bunların peşini, nerede olursa olsun, sürmeye devam edeceğiz.

Temennimiz odur ki, bir mübarek ramazan gününde hem biz hem de hiçbir insan, hiçbir ülke böylesine üzüntülü, sıkıntılı olayla bir defa daha karşı karşıya kalmasın. Hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyorum, milletimize başsağlığı diliyorum; ama hayat devam ediyor, belki de olması gereken şey, olduğundan çok daha fazla, meseleyi çerçevesi dışına çıkarmamak, onların ekmeğine yağ sürmemek, hayatın akışını normal olarak sürdürmektir. Milletimizin, bunu geçmişte başardığı gibi bugün de başaracağına, devletine güvenerek, Parlamentosuna güvenerek, hükümetine güvenerek bu sıkıntıları aşacağına inanıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : İstanbul'da iki ayrı yerde meydana gelen bombalama olaylarına ve sonrasındaki gelişmelere ilişkin açıklaması
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 21
Tarih : 20 Kasım 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Genel Başkan Sayın Baykal'ın bu konuşması üzerine bir hususu tavzih mecburiyeti hâsıl oldu.

Olay, tarafımızdan duyulduğu, bize bilgi ulaştırıldığı andan itibaren, Sayın Başbakanın başkanlığında, biz, Başbakanlıkta toplantı halinde olduk; MİT Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü dahil, devletin ilgili birimleri devamlı toplantı halinde. Meclise bilgi vermek noktasına geldiğimiz bu saatte de Sayın Başbakanın Sayın Cumhurbaşkanıyla görüşmesi gerekti. Dolayısıyla, onun adına da ben, bu bilgiyi verdim; çünkü neticede bu bir bilgilendirme toplantısı; bir yorum ve değerlendirme toplantısı değildi. Üzücü olayın henüz boyutlan, iltisakları, sebebi, sonucu yeteri kadar ortaya çıkmadan bir değerlendirme yapmanın yanlış olacağını düşünerek, olayın değerlendirme kısmına hiç girmedik.

Sadece, olay hangi boyuttadır ve bu safhada verilebilecek bilgi neyse, yürütülecek tahkikatı da zorlaştırmadan, işin o kısmını vermeye çalıştık. Sayın Başbakan burada olsaydı bu bilgileri verecekti; ama tabiatıyla, Sayın Cumhurbaşkanıyla böylesine bir önemli olayı konuşmak mecburiyeti hâsıl olduğu için, kendisi de köşkte olduğu için onun adına ben bu bilgiyi vermeye çalıştım.

Şüphesiz, ben Sayın Baykal'ın görüşlerini, düşüncelerini her zaman önemsedim, önem vermeye çalıştım. Bu konuşmayı da o önem ve o ciddiyet içerisinde anladım. Eğer, Ana Muhalefet Partimiz ve Meclisimiz böyle bir değerlendirmeyi yapmakta fayda görüyorsa, şüphesiz, Hükümet, bugüne kadar yaptığının, yapacaklarının ve çıkardığı yasaların hangi bağlamda, hangi şartlar altında çıkarıldığının hesabını da, izahını da çok açık yüreklilikle verir. Bunda fayda görülüyorsa, fayda mülahaza ediliyorsa, bir başka oturumda, yine sizler karar verirseniz, gelir bu hesabı da, bu açıklamayı da biz burada yaparız.

Bugün yaşanan olayın vahşeti karşısında yapılacak açıklamaların sınırlı tutulması gerektiğinin faydalı olacağı inancıyla, işin çok da siyaset kokmayan bir kısmına temas etmekte ben şahsen fayda gördüm. Onun için, bunu arz ediyorum. Sayın Başbakanın bulunmamasının sebebi de budur.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Giresun Milletvekili Mehmet Işık'ın, Giresun'da fındık üretimini etkileyen don olayı sonucunda üreticilerin zararının boyutlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 73
Tarih : 14 Nisan 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, başta kuraklık, sel, dolu ve don zararları gibi doğal afetlere daima açık olan bir coğrafyada yer almaktadır. Zaman zaman vuku bulan bu afetler hepimizi üzüntüye sevk etmektedir. Bu afetler sebebiyle zarar gören halkımıza devlet tarafından gerekli yardımlar yeteri kadar sağlanamadığı takdirde de, özellikle çiftçilerimiz, önemli ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu afete maruz kalan çiftçilerimizin gelirlerinin genellikle yılda bir tek ürüne bağlı olması, bu kayıpların telafi edilmesinin ne ölçüde önem taşıdığını da ortaya koymaktadır.

Bu yıl, birçok ilimizde tarımsal üretim, don, sel ve fırtına gibi olumsuz iklim koşullarından etkilenmiştir; bu illerimizin başında da Giresun gelmektedir. Giresun İlimizde 4 Nisan 2004 tarihinde meydana gelen alışılmışın dışında yoğun kar yağışı, rüzgâr ve soğuk hava nedeniyle gece sıcaklığı sıfırın altına inmiş ve don olayı meydana gelmiştir. Hava sıcaklığı 5 Nisan 2004 sabahı itibariyle -2 dereceye kadar da düşmüştür ve bundan, hem fındık bahçeleri ve hem de kivi bahçeleri zarar görmüştür. Giresun İlimizde mono kültür tarım yapılmakta olup, hâkim ürün fındıktır. 2003 yılı rakamlarına göre Giresun İlinde fındık üretim miktarı 78 000 ton olup, Türkiye üretiminin yüzde 17'sini teşkil etmektedir. Yaklaşık 65 000 çiftçi ailesi 97 000 hektar alanda fındık üretimi yapmaktadır. Bu sahalar, 0-250 metre rakıma kadar sahil kol, 250-500 metre rakım arası orta kol, 500 metre ve üzeri alanlar ise yüksek kol olarak tanımlanmaktadır.

Don olayının görüldüğü 4 Nisan 2004 gecesi akabinde konu İl Tarım Müdürlüğünce bütün ilçe müdürlüklerine duyurulmuş ve fındık tarımı yapılan merkez ve 12 ilçe müdürlüğünce ön tespit çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar neticesinde, sahil kolda ortalama yüzde 10, orta kolda yüzde 50, yüksek kolda da yüzde 70 civarında don zararı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle orta ve

yüksek koldaki zarar gören alanlarda, don zararı sadece yaprak ve karanfille sınırlı olmayıp, genç sürgünlerin tamamen yaralanıp yanmasına neden olmuştur. Bu durumun, sadece bu yılın değil, gelecek yılın ürün verimini de olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.

Olumsuz iklim koşulları nedeniyle zarar gören karanfillerin haricinde, bitki üzerinde bulunan ve şu an itibariyle sağlam görünen karanfillerde de döllenmedeki olumsuzluklar haziran ayında ortaya çıkacak ve meyve dökümleriyle zarar daha da netleşecektir.

Don zararına maruz kalan il ve ilçelerde ön inceleme çalışmaları tamamlanmış ve hasar tespit komisyonları oluşturulmuştur. Bu çalışmalar tamamlandıkça, yöredeki don zararının oranları tam olarak belirlenecek, çiftçilerimize de gerekli yardımların sağlanmasına çalışılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün itibariyle, doğal afete maruz kalan üreticilerimize yardım edilmesi amacıyla yürürlükte bulunan yasal düzenlemeler maalesef yeterli değildir, hatta bu konuda boşluk olduğu bile söylenebilir. Bütçe imkânlarının da yeterli olmadığı dikkate alındığında, bu alanda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu da aşikârdır.

2002 yılı başına kadar ülkemizde doğal afete maruz kalan üreticilere yardım yapılmasını sağlayan 2 tane yasa vardı. Bunlardan birincisi, taa 1948'in 14 Temmuzunda yürürlüğe giren 5254 sayılı Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanundur. Bu kanun çerçevesinde, kuraklık, don, sel, haşere, yangın ve benzeri afetlerden mahsulü zarara uğrayıp tohumluğu kalmamış ve kredi kuruluşlarından tohum kredisi alamayacak halde bulunan üreticilere yapılan yardımlar vardı. İkincisi ise, 3 Mart 2001 tarihinde yürürlüğe giren 4629 sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanundur.1 Ocak 2002 tarihinden itibaren, bu yasa da yürürlükten kaldırıldı. Doğal afete maruz kalan üreticilere yardım sağlayan bir diğer kanun ise, 20 Haziran 1977 tarihinde yürürlüğe giren Tabiî Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanundur. 2090 sayılı Kanun kapsamında, tarımsal ürünleri, canlı-cansız üretim araçları ve tesisleri, değer itibariyle en az yüzde 40 oranında zarar gören ve tarımsal üretim imkânı kalmayan çiftçilere yardım yapılması öngörülmektedir. 2090 sayılı Kanun tamamen yürürlükte olmasına rağmen, kanunun fonla ilgili maddeleri yürürlükten kaldırıldığı için, 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren, doğal afete maruz kalan üreticilere, aynî veya nakdî olarak, ihtiyaç duyulan düzeyde yardım yapılamamıştır.

Görüldüğü gibi, bugün itibariyle, doğal afete maruz kalan üreticilerimize, mevcut yasalar ve düzenlemeler ve kaynaklarla, arzu edilen seviyede yardım yapılamadığı ortadadır. Bu nedenlerle, yeni bir düzenlemeye ihtiyaç

vardır. Tarım Bakanlığı, bu konuyla ilgili olarak çok yönlü çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu tedbirlerin başında, bir taraftan tarım sigortaları hakkında kanunun desteklenmesi, çıkarılması ve ülkede bu boşluğun doldurulması gelmektedir. Her afet -inşallah olmaz ama- vuku bulduğunda, her defasında...

HASAN ÖREN (Manisa) — Sayın Bakan, yazılı mı okuyorsunuz?! Tarım Bakanımız yok burada, elinize bir şey veriliyor, onu okuyorsunuz!

2090 sayılı Kanunda, afette yüzde 40'ın üzerinde zarara uğrayan illere yardım yapılması hususu var.

BAŞKAN — Sayın milletvekilim, yerinizden müdahale etmezseniz iyi olur.

HASAN ÖREN (Manisa) — Dün de aynı şey oldu, bugün de aynı şey oldu; çözümle ilgili...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Milletvekili, konunun önemine binaen, ciddiyetine binaen, ilgili bakanlıktan gelen yazıyı aynen okumak, benim siyasî nezaketimin ve terbiyemin gereğidir. İçimden geldiği gibi, arzu ettiğim gibi, kafamdan estiği gibi konuşamam. İlgili bakanlık hangi düzeyde doğru bilgi verdiyse ben onu size aktarmak mecburiyetindeyim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

HASAN ÖREN (Manisa) — Bizim sorduğumuzun cevabı değil bu söylediklerıniz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bakın, bu alışkanlığı ikide bir gündeme getirmeyin. Siyaset adamının, ağzından çıkan lafa dikkat etmesi lazım, verdiği sözün de arkasında durması lazım.

HASAN ÖREN (Manisa) — Efendim, milletvekili olarak bir şey soruyorum, cevabını alamıyorum.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Zaten zarar görmüş ve şu an mağdur olan insanlara, böylesine, keyfe mayeşa, gelişigüzel, bir anlık güzel haber vermeyi ben de isterim; ama siyasette işin doğrusunu söylemek gibi de bir huyum vardır. Onun için, doğru rakamları, doğru bilgileri size aktarıyorum. Bu, işinize gelir ya da gelmez, ayrı mesele; ama benim görevim, şu anki mevzuat çerçevesinde doğruları söylemektir.

Ortada bir boşluk var; bu boşluk, yeterli yardım yapmayı engelliyor. Yapılması gereken iş, bir taraftan tarım sigortası hakkındaki kanunu bir an

önce çıkarmak; ama öbür taraftan da güncelliğini kaybetmiş ve işlemeyen yasaları bir an evvel, süratle ortadan kaldırmak suretiyle... Belli ki, Türkiye, her sene, değişik yörelerimizde bu nevi sıkıntıları yaşıyor. Bir dahaki sefere, bu neviden boşluklar sebebiyle insanlarımızın mağduriyetini bir başka zamana tehir etmek yerine, olabildiğince bir yasal zemine oturtmaktır. Söylediğim de budur. Bunu buradan okusam ne olur, böyle söylesem ne olur!

HASAN ÖREN (Manisa) — 2090 sayılı Kanun buna cevaz veriyor; 2090 sayılı Kanuna göre, Afet Fonuna para aktarılır...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bize göre, cevaz veriyorsa, biz veririz. Giresunlu vatandaşlarımızı, mağdur insanları sizin düşündüğünüz kadar biz de düşünürüz; çünkü biz de halkın seçtiği iktidar olarak burada görev yapıyoruz. Lütfen, bunun böyle kabul edilmesini rica ediyorum. Bu neviden çalışmalar, ümit ederim ki, önümüzdeki kısa zaman içerisinde Meclisin gündemine getirilir ve vatandaşlarımızın beklentilerine de bu ölçüde cevap verme imkânı olur.

Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kocaeli Milletvekili İzzet Çetin'in, 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamalarına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 82
Tarih : 29 Nisan 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kocaeli Milletvekilimiz Sayın İzzet Çetin'in 1 Mayıs günü dolayısıyla yaptığı konuşmaya cevap vermek üzere huzurunuzdayım; böyle bir fırsatı verdiği için kendilerine de teşekkür ediyorum ve yine sözlerimin başında, 1 Mayıs gününün, bütün çalışanlarımız için kutlu olmasını, faydalı olmasını, beklenen murada uygun bir gün olmasını temenni ediyorum.

Türkiye'de de, bütün dünyada olduğu gibi, 1 Mayıs günü, her sene kutlanmaktadır. Bu, bütün çalışanlarımız için anlamlı bir gündür. Dünyadaki gelişmeye paralel olarak, Türkiye'de, çalışanlarımızın da, düşüncelerini, isteklerini, beyanlarını, mesajlarını, iktidarlardan beklentilerini, bu 1 Mayıs günü vesilesiyle dile getirmiş olmaları onların haklarıdır. İktidarlar olarak bize düşen de, bu hakkın en iyi şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Ancak, biraz evvel Sayın Çetin'in de belirttiği gibi, 1 Mayıs, geçtiğimiz yıllarda, zaman zaman, çalışanlarımız için, bir yönüyle böylesine anlamlı bir gün olurken, zaman zaman da hepimiz için bir endişe kaynağı da olmuştur. Şüphesiz, bunun sebebi, çalışanlar değil ya da bu günün anlamına inanan insanlar değildir; ama bir vakıa olarak tespit ettiğimizde de, bu ülkede hepimizi üzen bir kısım olaylar da cereyan etmiştir. Yeni 1 Mayısları kutlarken, şüphesiz, yaşadığımız bu acı derslerden istifade ederek, onlardan gerekli sonuçları çıkararak, bundan sonraki 1 Mayısları, o tip olaylara meydan vermeden, fırsat vermeden kutlamış olmamız gereklidir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakikanızı rica ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in davetlisi olarak ülkemizi ziyaret etmekte olan Moğolistan Cumhurbaşkanı Natsagin Bagabandi ve beraberindeki heyet,

Meclis Başkanımızla birlikte şu anda Meclisimizi teşrif etmiş bulunuyorlar. Kendilerine, Yüce Meclisimiz adına, hoşgeldiniz diyorum. (Alkışlar)

Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Elbette, Türkiye'de, her kesimin olduğu gibi, çalışan kesimlerin de birçok sorunları, birçok sıkıntıları var; ama kabul etmeliyiz ki, bu 1 Mayıslar kutlandığı günden beri de, birçok alanda olduğu gibi, çalışma hayatımızda da önemli değişiklikler yapılmıştır, yasal düzenlemeler yapılmıştır, bir kısım özlemler anayasa hükmü haline getirilmiştir.

Bunların hepsi yeterli midir dersek, şüphesiz, buraya bir nokta koymamız mümkün değil; bundan sonraki çalışmalarımızda da, çalışanlarımızın hayat şartlarının iyileştirilmesi noktasında birlikte çalışmaları yaparız ve yapmalıyız.

Tabiî, bütün bu çalışmaların yapılabilmesi için hep birlikte bir şeye dikkat etmemiz gerekir. Türkiye Cumhuriyeti, Anayasasının 2 nci maddesinde ifade edildiği gibi, devlet olarak, bir hukuk devletidir. Neyi söyleyeceksek, neyi talep edeceksek, hukuk kuralları içerisinde ve yasalar çerçevesinde bunu yapmış olmamız gerekiyor. Şüphesiz, 1 Mayısın Türkiye'de beklentilere uygun kutlanabilmesi açısından. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun sağladığı imkânlar neyse.

Hükümet olarak biz, çalışanlarımıza bu hakkı vermeye kararlıyız. Bu noktada herhangi bir kısıtlamadan yana değiliz; ama bunu yaparken, geçmişte yaşadığımız bir kısım sıkıntıları dikkate alarak gerekli önlemleri almak da, bizim, Hükümet olarak görevimizdir. Böylesine anlamlı ve sevinçli bir günü bir üzüntü kaynağı haline getirmememiz gerekiyor; ona da dikkat etmemiz lazım. Biz, Hükümet olarak, bu hakları tanırken, özellikle 1 Mayıs günü bu kutlamaları, bu değerlendirmeleri yapacak, bu toplantıları yapacak sendikalarımıza ve tertip heyetlerimize de, geçmişte yaşadığımız olayların sorumluları ya da tertipçilerinin aralarına karışarak yeni üzüntü kaynağı olmamasını da buradan temenni ediyoruz. Maalesef, böylesine anlamlı ve önemli günlerde aralara sızmalar oluyor, dükkânlar tahrip ediliyor, işyerleri tahrip ediliyor, devletin güvenlik güçleriyle karşı karşıya gelmeler söz konusu oluyor; toplantı mahallinin dışına çıkılarak, yasaklanmış ya da o gün için tahsis edilmemiş bir kısım yerlere doğru yürüyüşler söz konusu oluyor.

Değerli arkadaşlarım, bu ülkede her şey söylenebilir; ama usulüne uygun olarak söylenmesi lazım. Usulüne uygun söylenmesi demek de, mevcut yasaların uygulanması demektir. O yasalar eksikse, o yasalar yanlışsa, o yasalar

çağın gereklerine uymuyorsa, bunları değiştirebiliriz; ama, yasalar yürürlükte olduğu sürece, bunlara uymak gibi de bir mükellefiyetimiz herkes için vardır.

Özellikle, bugünü kutlamak için önde olan kesimler bakımından da böyle bir yükümlülük var. Şimdi, bir kısım sendikalarımız, 1 Mayıs günü dolayısıyla miting yapmak için, bulundukları yerlerin valiliklerine başvurmuşlardır. Onlar da, yasalarda belirtilen şekilde, nerede miting yapacaklarsa, bunları göstermişlerdir.

Şimdi, hiçbir hukuk devletinde herkes, her istediği yerde her şeyi söyleyemediği gibi, her şeyi de yapamaz. Şimdi, 1 Mayıslardaki bir kısım sıkıntılar, işte, herkesin her istediğini istediği gibi söyleyip, istediği yerde söylemek gibi bir serbestliği istemesinden kaynaklanıyor. Bu, doğru değildir, bunun beraberinde getirebileceği sakıncaları var; onu bugün buradan ifade etmeye çalışıyorum.

Kaldı ki, bu bayramı kutlayacak tek bir sendika da değil, birden fazla sendika var, birden fazla kuruluş var, birden fazla organizasyon bugünü kutlamak istiyor olabilir. Herkesin belli bir mekânda "ille biz burada yapacağız" demiş olması halinde, korkarım ki, bu hak kullanılamaz hale gelir; bu mesaj, 1 Mayıs dolayısıyla verilemez hale gelir. Onun için, biz de Hükümet olarak, tedbir almak gibi bir yükümlülüğümüz olduğuna göre, bütün bu talepleri en iyi şekilde, en uygun şekilde değerlendirmek durumundayız. Onun için, Sayın Çetin'in biraz evvel burada ifade ettiği gibi, bazı sendikalarımız yer talebinde bulunmuşlardır İstanbul Valiliğinden; hepimizin miting yaptığı -ki, 500 000'lik, 1 000 000'luk mitingler o meydanda rahatlıkla yapılabilmektedir; bunun geçmişte sayısız örnekleri vardır- Çağlayan Meydanı tahsis edilmiştir. Bir kısmına, isterlerse Kazlıçeşme 'de bu mitingi yapabilecekleri ifade edilmiştir; ama bazıları, ille de biz Taksim'de yapacağız diyorlarsa, tabiatıyla, herkesin isteğine uygun böylesine bir imkânı sağlamak gibi bir imkânımız da yoktur.

Onun için, bunu, bence, daha 1 Mayısa gelmeden bir gerginlik konusu yapıp, yasaların çiğnenmesinin bir vesilesi olarak kullanmak yerine, bu kutlamaları yasalara uygun yapmak herkesin menfaatınadır, en evvel de çalışanlarımızın menfaatınadır.

Bundan sonraki 1 Mayısların daha görkemli, daha anlamlı, daha çok katılımlı yapılabilmesi için de, 1 Mayıslardan endişe etmeden, huzur içerisinde, barış içerisinde, ama neyi söyleyeceklerse, bu çerçevede söylemelerinde sayısız fayda vardır diye düşünüyorum.

Tekrar, bu düşüncelerle 1 Mayısın bütün çalışanlarımız için kutlu olmasını temenni ediyor. hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu'nun, barış, demokrasi ve insan hakları konularına ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 109
Tarih : 01 Temmuz 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Algan Hacaloğlu'nun gündeme getirdiği konuyla ilgili olarak huzurunuza gelmiş bulunuyorum. Esasen, cevap verme maksadıyla huzurunuza gelmedim; çünkü cevap verilecek bir durum değil.

Esas itibariyle, büyük ölçüde paylaştığım hususları burada dile getirmiş oldu. Hükümetim adına bunları burada ifade etmek istedim.

Haziran ayı, ülkemiz açısından, gerçekten, çok önemli toplantılara ev sahipliği yapmıştır. Önemli bir olaydır bu toplantıların her biri. En evvel, OECD Bakanlar Toplantısı yapıldı. Türkiye açısından fevkalade önemliydi.

Arkasından, İslam Konferansı Örgütü Türkiye'de önemli bir toplantı gerçekleştirdi. Bu toplantı vesilesiyle, uzun süreden beri münasebetlerimizin olabildiğince asgarîye indiği İslam dünyasıyla tekrar ilişkilerimizi geliştirebilmek, Türkiye'nin önemini bir defa daha ortaya koyabilmek açısından, bu toplantı fevkalade önemli olmuştur. Özellikle, Türkiye'nin dış politikasında gündeme getirdiği ve destek beklediği konularda İslam Konferansı Örgütünden çıkan sonuçlar da, esas itibariyle, Türkiye'nin lehine olmuştur.

Arkasından, Sosyalist Enternasyonal toplantısı Türkiye'de gerçekleşmiştir. Cumhuriyet Halk Partisinin ev sahipliğinde bu toplantı gerçekleşmiş oluyor. Gerçekten başarılı bir toplantı. Cumhuriyet Halk Partisine, bu vesileyle, müsaade ederseniz, tebriklerimi sunmak isterim; ancak, zamanlama itibariyle, belki bir sıkıntı meydana geldi, NATO zirvesinin gölgesinde kaldı. Halbuki, bu toplantı, fevkalade önemli bir toplantıydı. Uzunca bir zamandan beri Türkiye'de yapıldı mı ya da ilk defa mı yapılıyor, o konuda bilgi eksikliğim var; ama sonuçları itibariyle, gerçekten, hepimizin önemle üzerinde durması gereken konuları gündemine almışlardı, barış vurgusu yapılıyordu. Barış vurgusunun Türkiye'de yapılmış olması da fevkalade önemlidir; çünkü Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak bizim temel politikamız, yurtta sulh, cihanda

sulhtur. Dolayısıyla, bunu bir dış politika ilkesi haline getirmiş bir ülkede "barış" konulu bir uluslararası toplantının yapılması fevkalade anlamlıydı; ama NATO zirvesi daha ağırlıklı bir gündem maddesini oluşturduğu için, hem bu toplantının önemi kamuoyuna yeteri kadar anlatılamadı hem de sonuçları üzerinde, medyamız dahil, durulamadı. Ümit ediyorum ki, bu toplantı... Televizyon kanallarında her pazar birçok program yapılıyor, özel programlar yapılıyor. Keşke, Cumhuriyet Halk Partisi veya bu toplantıya katılan değerli katılımcılar bu toplantının sonuçlarını, içeriğini ve Türkiye için önemini anlatma fırsatını bulabilseler, bu fevkalade faydalı olur diye düşünüyorum. Böyle önemli bir mesajın verilmesine imkân verdiği için de, Cumhuriyet Halk Partisini, bir defa daha tebrik ediyorum.

Bir başka konu, tabiatıyla, NATO zirvesidir. Bunun değerlendirmesi uzunca süre yapılacaktır. Esas itibariyle, Sosyalist Enternasyonal toplantısının sonuçları iyi değerlendirilebilseydi, NATO Zirvesinde alınan kararların içeriğini doldurmak belki de daha kolay olacaktı; ama ne olursa olsun, bu toplantı vesilesiyle dile getirilen husus, barış vurgusu, bizim bakımımızdan önem arz ediyor; çünkü çevresinde olabildiğince sıkıntıların yaşandığı bir coğrafyada yaşıyoruz, böyle bir ülkenin insanlarıyız. Bölgede barışın sağlanması, özellikle Irak'ta kalıcı bir istikrarın, sulhun, sükûnun temini, Filistin-İsrail ihtilafının kalıcı bir tarzda çözümlenmesi, en evvel Türkiye'nin yararınadır, bölge insanının yararınadır. Esas itibariyle, dünyadaki bir kısım terör ve şiddet olaylarının frenlenebilmesi açısından da, Ortadoğu'da bu ihtilafların bir şekilde çözüme kavuşmasında sayısız faydalar var; ama ne olursa olsun, bizim, Türkiye olarak, bu meselelere barışçı bir yaklaşım içerisinde olduğumuz doğrudur; Sosyalist Enternasyonalin ortaya koyduğu ilkeler -bizim de Hükümet olarak- bu toplantı vesilesiyle vurgu yaptığı konular, büyük ölçüde bizim de benimsediğimiz ve her fırsatta dile getirmeye çalıştığımız hususlardır.

Ben de, bu toplantı vesilesiyle, bu düşüncelerimi, burada, huzurlarınızda ifade etmek istedim.

Tekrar, hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Hasan Aydın'ın, F tipi cezaevlerinin durumu ile buradaki hükümlülerin ve tutukluların sorunlarına ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 14
Tarih : 04 Kasım 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Aydın'ın konuşması üzerine, cezaevleriyle ilgili olarak birkaç hususu dile getirmek isterim. Gerçi, son bir hafta içerisinde, cezaevleri konusu, değişik sebeplerden dolayı Türkiye'nin gündeminde; ancak, bu konu gündemde ama yapılan açıklamaların önemli ölçüde, en azından, eksik bilgiye dayandığını, eksik bilgi sonucu yapılan beyanların da, doğrusu, uygulamaları, Türkiye'deki cezaevlerinde yaptığımız çalışmaları çok da doğru ölçüde yansıtmadığını burada ifade etmek isterim.

Geriye dönük olarak, Türkiye'nin gündeminde zaman zaman cezaevleri konusu olmuştur; hatta, üzücü bir tarzda olmuştur. Bundan dolayı da toplum bunun sıkıntısını da yaşamıştır. Ancak, belli bir süreden beri cezaevlerinin, gerçekten, bir infaz ve ıslah kurumu olması noktasında, Türkiye, olabildiğince zor bütçe imkânları içerisinde çok önemli ölçüde de kaynak aktarmıştır, ayırmıştır, ayırmaya da devam ediyor. Çünkü biz, Hükümet olarak da, şahsen de elbette... Bir atasözümüz var: "Dağ başına kış gelir, insan başına iş gelir." Sebebi ne olursa olsun, cezaevine düşmüş olan insanların, suçlu olsa dahi, hükümlü olsa dahi, her şeyden evvel, bir insan olduğunu, onun topluma tekrar kazandırılması lazım geldiğini düşünerek yaptığımız çalışmaları bu anlayışa göre, bu esasa göre yapmaya çalışıyoruz. Türkiye, bu noktada da geçmişte epey tenkit almış; ama son üç dört seneden beri yapılan çalışmaların iyi yolda gittiği noktasında uluslararası bir kanaat hâsıl olmuştur.

Biliyorsunuz, Türkiye'de en çok dış denetime açık kurumların başında ceza ve tevkif evleri gelmektedir. Pek çok uluslararası kuruluş, Türkiye'deki cezaevlerinde nasıl bir infaz yapılıyor, cezaevindeki fizikî şartlar nedir diye, orada yapılan iyileştirme çalışmaları da dahil olmak üzere, sık sık Türkiye'ye gelirler; biz de, açık yüreklilikle, bu cezaevlerimizi, yürürlükteki mevzuat

çerçevesinde kendilerine açarız. En son geçtiğimiz günlerde yine gelmişlerdir. Eğer cezaevleri konusunda, gerçekten burada dile getirildiği tarzda Türkiye'nin bir açığı olsaydı, noksanı olsaydı, sizi temin ederim, İlerleme Raporunun en başında yer alırdı. O İlerleme Raporuna iyi bir bakmamız lazım. Her şeyi nereye kadar inceleyen Avrupa Birliğinin, burada dile getirilen hususları görmezlikten gelmesi mümkün değil. Onun için, daha fazla iyileştirme yapma noktasında, şüphesiz, çalışmalarımız devam ediyor.

Burada, Adalet Komisyonu üyesi arkadaşlarımız var, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda görev yapan arkadaşlarımız var. Ben göreve geldikten sonra, hem Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna hem AK Parti Grubuna hem de bu komisyon başkanlıklarına yazı yazarak, F tipi cezaevleriyle ilgili yazılıp çizilenlere ilaveten, bunlar ne ölçüde gerçeği aksettiriyor, ne ölçüde bu cezaevlerinin durumuyla örtüşüyor, bunu değerlendirmelerine imkân vermek adına davet ettim. Buyurun gelin; cezaevlerimizi başkaları geliyor görüyor, siz de gelin görün; bir eksiğimiz varsa birlikte bunları yapalım anlayışı içerisinde, ben, iki parti grubuna da bu yazıyı geçen sene yazdım. Nitekim, buradan arkadaşlarımız -sayısı ne kadardı bilemiyorum- her iki gruptan da bu davetimize icabet ettiler, bu cezaevlerini gezdiler, gördüler.

Ayrıca, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığımız -Meclisimizin komisyonu- sık sık cezaevlerindeki şartları yerinde incelerler. Dün ya da evvelsi gün -Sayın Elkatmış buradaysa beni teyit edecektir- önümüzdeki günlerde yine bu neviden ziyaretleri yapacaklarını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, bizim yaptığımız uygulamalar, Millet Meclisine açıktır, milletimizin vekillerine açıktır, izleme kurullarına açıktır. Dolayısıyla, toplum adına da, millet adına da hür türlü denetimi, her türlü iyileştirme çalışmalarına katkıyı, iyi niyetle hep değerlendirmeye çalıştık ve bugüne kadar da bunu götürdük.

Değerli arkadaşlarım, bir şeyin daha bilinmesinde fayda var. Tabiatıyla F tipi cezaevleri, organize suç örgütleriyle terör suçlan mahkûmlarının ya da tutuklularının kaldıkları cezaevleridir. İster istemez belli bir güvenlik standardını buralarda gerçekleştirmeye mecburuz.

Türkiye'ye gelen pek çok yabancı heyetin en evvel görmek istediği yer cezaevleri; çünkü bu konuda dışarıda çok propaganda yapıldı. Ben de yurtdışına gittiğim zaman -İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzdan da gidip görenler var- şunu samimiyetle, açık yüreklilikle söylerim; her şey dört dörtlüktür, her şey tamamdır diyemeyiz.

Bugün, F tipi bir cezaevinin ya da L tipi diye uygulamaya koyduğumuz, 7 kişinin bir arada kaldığı cezaevlerinin devlete maliyeti 20 trilyon lira civarındadır. Yani, bu millet, sağlıktan, eğitimden kesiyor, birçok önemli hizmetten kesiyor, buradaki insanların topluma tekrar kazandırılması adına, böylesine bir niyetle, böylesine bir amaçla, 20 trilyon liralık bir kaynağı 450

ilâ 500 kişinin kaldığı cezaevlerine ayırabiliyor, ayırmaya çalışıyor. Bakanlık olarak bize verilen paranın çok önemli bir kısmı zaten bu cezaevlerine gidiyor.

Onun için, biz, bu çalışmayı yapıyoruz, acaba, bizi tenkit etmeye çalışan ya da "sizin şu eksiğiniz var" denilen ülkelerdeki cezaevleri standartları ne, uygulamalar ne? Ben, en son bundan iki ay kadar evvel, Avrupa Birliğinin önde gelen -ismini burada telaffuz etmek istemiyorum- bir ülkesinin, önde gelen üç dört ülkeden birinin cezaevine gittim. Sizi temin ederim, o cezaevinde bizimkiyle kıyas kabul ettiğinizde söylenecek elli tane eksiklik vardır.

Keşke başka konularda övünebilseydik; ona bir itirazım yok; ama bizim cezaevlerimiz onlardan daha iyidir demek, eğer bir olumlu fikre işaret etmek, olumlu bir tespit yapmak anlamına geliyorsa, Türkiye, bu alanda fevkalade önemli mesafeler kat etmiştir, kat etmeye de devam ediyor. Bunu belirtmek istiyorum. F tipi cezaevleri de bunlara dahildir.

Benim gittiğim cezaevlerinde 2 kişi bir arada kalıyordu, üstelik de 2 Türk vardı. O 2 Türk vatandaşıyla da ben orada görüştüm; başka suçlardan dolayı yatıyorlardı. Bizim bu F tipi cezaevlerinde, bir disiplin suçu işlemiyorsa, genelde 3 kişi bir arada kalıyor; iki katlıdır. Giden arkadaşlarımız var. Alt kat da öyle söylendiği gibi daracık falan da değil.

Sayın Aydın, görevinizi ya da şu an hangi komisyondasınız bilemiyorum, bu söylediklerimin şahidi bu Genel Kurulun çatısı altında olan milletvekillerimizdir. 40 metrekare avlusu var, alt katta 20-25 metrekarelik bir salonları var, televizyon ve buzdolabı var. Reklamını da yapmış olmayalım; yani, hatta, ben, biraz karikatürize etme adına, bunlar cezaevi değil, devlet konukevi dedim; yani, netice itibariyle, bu mukayeseyi de yapmak hoşuma gitmiyor. Üst katta da, ikinci katta da 3 tane yatak var. Aşağıda banyoları ve tuvaletleri ayrı bir yerde. Dolayısıyla, kütüphaneleri var, başka türlü imkânları da var; günde 3 vakit karavanaları da çıkıyor; ama bir disiplin suçu işlediyse, her cezaevinde olduğu gibi, her ülkenin cezaevinde olduğu gibi, ister istemez, ona uygulanan kurallar farklıdır; ama bilesiniz ki, maksadımız, bunların tekrar topluma kazandırılmasıdır.

İkinci arz edeceğim husus bilvesile şudur cezaevleri yönetimiyle alakalı olarak: Son günlerde bu konu gündeme geliyor, çeşitli demeç konusu oldu. Benim bu vesileyle söylemek istediğim bir husus var. Keşke, bu açıklamalar yapılırken, önce doğru bilgiye ulaşsak. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çıkardık. Kim benden ne bilgi istiyorsa, istisnaları dışında, bu bilgiyi vermeye hazırım. Bu bilgiyi verdikten sonra insanlarımız bu bilgiyi nasıl kullanır, o, kendi sorumluluğuyla alakalıdır, kendi takdirleriyle alakalıdır.

Bakınız, Türkiye, kuralları olan bir devlettir. Biz, her müesseseyi kurallara uygun yönetmeye çalışıyoruz. Mesela, cezaevleri söz konusu olduğunda,

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi; mahpusların durumunun iyileştirilmesi için, Birleşmiş Milletler minimum standart kuralları, Avrupa Konseyi cezaevi standardıyla ilgili sözleşmeler, tavsiye kararları, Ceza İnfaz Yasası, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkif evlerinin İdaresi Hakkında Kanun ve geçtiğimiz dönemde çıkardığımız 4769 ve 4816 sayılı Yasalar; yani, biz, cezaevinde, ister şu suçtan ister bu suçtan, ister tek başına ister birlikte, kim kalıyorsa bu kurallara göre yönetmeye çalışıyoruz. Buraya giren çıkan, burada hükümlü ya da tutuklu olarak bulunan, isterse buraya müdafi olarak, avukat olarak gelsin, isterse ziyaretçi olarak gelmiş olsun, eğer kendilerine tanınan bu imkânları, bu hakları kötüye kullanıyorsa, bunu istismar ediyorsa, bununla ilgili, değişik kanallardan, hem kendi mekanizmalarımız içerisinden hem de başkaca kanallardan bize intikal eden her türlü bilgiyi, suç teşkil ediyorsa, ilgili savcılıklara bildiriyoruz. Bahse konu olayda da en az 39 kanaldan bize bilgi gelmiş, 39 işlem bize intikal etmiştir; biz de bunları, cumhuriyet savcılıklarına veya ilgili savcılıklara göndermişiz. Bağımsız yargı bunların gereğini yapmaya çalışıyor. Bunu söylememin sebebi de şudur bilmecbur; çünkü bu neviden hususlar yanlış anlamalara da sebebiyet veriyor. Âdeta, sanki orada cezaevi idaresi görev yapmıyormuş, hükümet görev yapmıyormuş, Adalet Bakanı görev yapmıyormuş, herkes her istediğini yapıyormuş gibi bir anlam çıkıyor. Bu da, yanlış değerlendirmelere kapı aralar; devlet ile millet arasındaki kaynaşmaya... Devletin belli konulardaki hassasiyetini, yeteri kadar, hükümetin anlamadığı, algılamadığı gibi bir kısım suizanlara da sebebiyet verir.

Biz, kurallara uygun -bu müesseseleri- yönetmeye ve buradaki insanı topluma kazandırmaya çalışıyoruz. Yanlışı kim yapıyorsa ve suç teşkil ediyorsa, bunu da ilgili savcılıklara, mahkemelere intikal ettiriyoruz. Bundan sonraki kısım, hiç kimsenin karışamayacağı yargı alanına aittir. Yargı ne karar verirse, onun gereğini infaz etmeye hazır olduğumuzu, bugüne kadar da bu anlayış içerisinde bu müesseseleri idare ettiğimizi burada bu vesileyle ifade etmek istiyorum; ama tekrar, eğer bir ihtiyaç hâsıl oluyorsa, Parlamento uygun görüyorsa, komisyon da kurulabilir. Arzu edenler varsa, bu cezaevleri de dahil, Türkiye'deki infaz kurumlarını arkadaşlarımızın bilgisine, değerlendirmesine açarız.

Bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Berhan Şimşek'in, Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından hazırlanan küresel yolsuzluk raporuna ve raporun Türkiye'yle ilgili bölümündeki konulara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 75
Tarih : 24 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yolsuzluk konusu, uzunca bir süreden beri Türkiye'nin en önemli gündem maddesidir.

Hepimizin de canını sıkan, belki de yaşadığımız pek çok sorunun kaynağını oluşturan önemli bir olay. Dolayısıyla, bu konunun zaman zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelmiş olması, konuya olan hassasiyetimizi vurgulamak açısından da önem arz ediyor.

Yolsuzluk, esas itibariyle, kamu gücünün özel çıkarlar amacıyla kullanılması olarak tarif edilmektedir. Bu açıdan baktığımızda, yolsuzluk konusu, sadece Türkiye'nin gündeminde değil, bütün dünyanın gündeminde olan bir olaydır. Bunun da sebebi, yolsuzluk olgusunun sınıraşan, uluslararası boyut kazanmış olmasından kaynaklanıyor. O sebeple, yolsuzluk meselesi, tek boyutlu, tek sebepten kaynaklanan tek bir tedbirle de ortadan kaldırılacak bir konu değil. Onun için, yolsuzlukla mücadele söz konusu olduğunda, bütün tedbirlerin birlikte ve eşzamanlı, mümkünse, alınması gerekmektedir.

Onun içindir ki, bütün dünya, yolsuzlukla mücadele konusunda uluslararası standartları ortaya koyabilmek adına pek çok sözleşme ortaya koymuştur ve ülkelerin önemli bir kısmı da bunları imzalamıştır.

Memnuniyetle ifade etmem gerekir ki, bu uluslararası sözleşmelerin ve bunun içe dönük yasal düzenlemelerinin çok önemli bir kısmı bu dönemde yapılmıştır, bu Parlamentoda. Mesela, Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi bu dönemde, bu Parlamentonun kabul ettiği bir sözleşmedir; Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi yine bu dönem, bu Parlamentonun yaptığı, onayladığı bir sözleşmedir; sınıraşan suçlarla ilgili sözleşmeler bu dönemde

yapılmıştır; Birleşmiş Milletlerin ortaya koyduğu Yolsuzlukla İlgili Sözleşme, bunun iç hukukumuza yansımalarının önemli bir kısmı bu dönemde gerçekleştirilmiştir. 3 Kasım Seçimlerinin hemen akabinde Parlamentonun ilk çıkardığı yasalardan biri yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesiyle ilgili düzenlemedir.

OECD ülkeleri içerisinde bu sözleşmeyi parlamentosundan geçirmeyen, iç hukukuna aktarmayan tek ülke Türkiye idi ve 12 Ocak 2003 tarihine kadar eğer bu sözleşme bu Parlamentodan geçmemiş olsaydı, Türkiye, dış ülkeler nezdinde rüşveti himaye eden, rüşvet yoluyla haksız menfaat elde eden bir ülke konumuna getirilmiş olacaktı. Dolayısıyla, meseleye bu açıdan baktığımızda, eğer yolsuzlukla mücadele sadece yasal düzenlemelerle gerçekleşecek ise, bunun hukukî altyapısının büyük ölçüde tamamlandığı dönem bu dönemdir. Bunun herkes tarafından iyi bilinmesi lazım. Bunun şerefi de bu Parlamentoya aittir, müsaade ederseniz de bu hükümete aittir. Dolayısıyla, bunları elbirliğiyle...

Sayın Şimşek'in o görüşüne katılıyorum. Bu mesele, bir kesimin meselesi değildir; sadece bir iktidar işi, sadece bir muhalefet işi değil, kademe kademe, herkesin, bulunduğu konuma göre, bulunduğu noktaya göre, sade vatandaşından hükümet sorumlularına varıncaya kadar hepimizin elbirliği içerisinde mücadele etmesi gereken ve geleceğimizi de... Hep, geleceğimizin teminatı gençler deriz, geleceğimizin teminatı... Evet, bunların hepsi doğrudur. Türkiye'nin geleceğinin teminatı, bu yolsuzluk noktasındaki kararlılığındadır; bunu görmüş olmamız lazım ve belki bu dönem, bu anlamda, işte yolsuzlukla mücadelede özel bir paragrafın açılacağı bir dönem olsun istiyoruz. Bunu yaptık. Elbirliğiyle de, iktidarıyla muhalefetiyle, yolsuzlukların araştırılmasıyla ilgili önerge de bu dönemde gerçekleşti. Şimdi o rapordan ortaya çıkan sonuçları hukukumuzda düzenlemeye, bunu hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Bu noktadan baktığımızda, demek ki, yolsuzluk konusu bir mevsimlik mesele değildir. Yani, üç ay sonra netice alınacak, üç ay sonra Türkiye'nin gündeminden çıkarıp rafa koyacağımız bir mesele değil, insan olduğu sürece, insanın zaafları olduğu sürece yolsuzluk olabilir. Bütün mesele, iyi bir sistem kurarak yapanın yanına kâr kalmaması, mümkün olduğu kadar bunun sayısının, miktarının aza indirilebilmesidir; en azından, Türkiye'nin bu görüntüden kurtarılmasıdır. Onun için, yolsuzlukla mücadelenin uzun soluklu bir iş olduğunu kabul etmemiz lazım.

İkincisi: Biraz evvel ifade ettim, yolsuzlukla mücadele bir kesimin işi değil. Genellikle toplum olarak, sanki belli konular toplumun tümünü ilgilendirmiyormuş gibi, görevli olan birkaç kişinin ya da öne çıkan birkaç kurumun yapabileceği bir iş olarak görüyoruz. Halbuki, bu, herkesin meselesi.

Herkesin meselesi söz konusu olduğunda vatandaşın bu işlerde biraz yardımcı olması lazım. Özellikle, demokrasi sivil kurumlar üzerine oturduğuna

göre ve büyük ölçüde sivil kurumların politika geliştirdiği, kamuoyu önünde bu neviden işleri bir anlamda denetlediği bir düzenin, bir ortamın söz konusu olduğu dikkate alındığında, maalesef bu konuda yeterli hassasiyetin olmadığını burada ifade etmek istiyorum. Yapılan araştırmalar çıkıyor; çünkü yolsuzluk diye ceza kanunlarında bir suç tipi yoktur. Belli suçların kamuoyu nezdinde yolsuzluk olarak algılanması söz konusudur; bunun başında rüşvet gelir; bunun başında ihaleye fesat karıştırma gelir, dolandırıcılık gelir, nüfuz suiistimali gelir. Benzer bir kısım suçlan kamuoyu yolsuzluk olarak algılar.

Şimdi, işin bu kısmına baktığınızda, bunların hukuk nezdinde mücadelesinde yapanın yakasına yapışılmasında vatandaşın çok büyük katkısına, bilgisine ve desteğine ihtiyaç var. Şimdi, bazı meslek odalarının yaptırdığı araştırmalar var. Eğer, bu sorulara verilen cevaplar doğruysa, ki, bu araştırmalar geriye dönük yapıldı; yani, bazı konuların, bugün, bu kürsüden dile getirilmiş olmasından bunlar bugün oluyor anlamı çıkarılmamalıdır; böyle bir kanaat bence doğru olmaz; görüşlerin bir kısmı geriye doğrudur. O dönemlerde yapılan araştırmalar var; deniliyor ki: Filanca yerlerde yüzde 60 rüşvetle iş dönüyor, falanca yerde rüşvet vermeden iş dönmüyor. Bunu söyleyen, bu ülkenin vatandaşları. Hadi, gelin suçüstü yapalım denildiğinde... Çünkü bu işin belgesinin bulunmasının ne kadar zor olduğu bellidir; alan ile veren arasındadır. Tutanaklara kadar da geçen, bunun çok da fiyakalı bir lafı var; ama bu kürsüden söylemeyi edep ederim. Dolayısıyla, şimdi, bu iş bir vatanseverlik meselesidir. Bakınız, sizler bu kürsüden, biz buradan ve her taraftan söylüyoruz; eğer, Türkiye'de böyle bir olgu varsa -ki, bunu prensip itibariyle kabul ediyoruz; nitekim yapılan araştırmalarda da bunlar ortaya çıkıyor- o zaman insanlar vatanseverlik gösterip, kamu görevlisini bu neviden işlere yönelteceğine, kestirmeden çözüm arayacağına, vatanseverlik yapsın, gelin, bu işleri suçüstü yaptıralım diyoruz. Böyle deyince "vatandaşı jurnalciliğe mi teşvik ediyorsunuz?" Hayır, ben, vatandaşı jurnalciliğe falan teşvik etmiyorum. Vatandaşlık görevini yapmasını arzu ediyorum; çünkü bu bir görevdir. Eğer, insanlar kötü yola sevk ediliyorsa, kamu kaynaklan kötüye kullanılıyorsa, bunda hepimizin hakkı var; bu işle mücadele eden kesimlere, görevlilere insanların yardımcı olması lazım. Aksi halde, hem bunları konuşacağız hem de bu meseleyi sadece üç savcının, beş hâkimin omzuna yüklemiş olacağız. Hâkim, savcı, dosyadaki delile göre karar verir. Şimdi, olayı sağda solda konuşan, filanca dairede şu iş dönüyor, burada bu kadar olay oluyor deyip konuşan, gelip, vatanseverlik gösterip, savcıya, hâkime yardımcı olmuyorsa, neye göre bu işin mücadelesi yapılacak? Bu anlamda, doğrusu, vatandaşlarımızın -iyilerini tenzih ederek söylüyorum- bu noktada, özellikle, belli makamlarla işleri olanların, devletin bu noktadaki mücadelesine yardımcı olması lazım.

Şu ana kadar, bakınız, iki sene dört aydan beri, biz bu işi konuşuyoruz, her vesileyle konuşuyoruz. Bir defasında bir tek kişi geldi bana "bir düşüneyim" dedi, ondan sonra bir daha da gelmedi. Bakınız, yani, işin böyle bir zor tarafının olduğunu bilmemiz lazım. Eğer, bu işten herkes şikâyetçiyse, herkes yardımcı olmalı.

İkincisi, tabiatıyla, yolsuzluk olayının sistemden kaynaklanan ve insandan kaynaklanan boyutu var. Tabiatıyla, eğer, sistem, yolsuzluk üretiyorsa, bir kısım imkânlar bu şekilde insanların servetine kolayca aktarılabiliyorsa, mekanizma böyle çalışabiliyorsa, bu sistemin özüne inmekte fayda var.

Tabiatıyla, bunun da çok kolay olmadığını görmüş olmamız lazım.

Tabiatıyla, kamu bankalarının önemli ölçüde kredi imkânlarını kontrol ettiği, ekonominin büyük ölçüde, halen, devlet kontrolünde olduğu bir yerde, ister istemez, bu neviden iddiaların sayısı da artıyor. Onun için, meseleye bir sistem, bir de insan açısından bakmak lazım gelir.

İnsan deyince, sadece birey olarak değil, hepimiz, icra ettiğimiz meslek itibariyle, şu veya bu meslek kuruluşunun üyesiyiz. Bakınız, ister bu kürsüden ister gazete sayfalarında zaman zaman yolsuzluk olarak algılanabilecek birçok olaylar oluyor. Bu olayların faillerinin her birisi de şu mesleğin veya bu mesleğin mensubudur. Bu meslek odalarının, mutlak suretle bu neviden yolsuzluklar karşısında bir tavır koyması lazım. Mesela, bir olayda bir ihale yolsuzluğu mu var; ben, Müteahhitler Birliğini buradan göreve çağırıyorum. Kendi meslektaşlarıyla ilgili bu neviden iddialar varken "biz bunu kınıyoruz" tarzında bir bildiriyi yayınlamazlarsa bu olmaz. Falanca meslek kuruluşuyla ilgili olarak bir iddia gündeme geliyor da disiplin mekanizması çalışmıyorsa, o takdirde, bir yerde bir yanlışlığımız var. Biz, bu işin işini mi yapmak istiyoruz, lafını mı etmek istiyoruz; lafını etmekse, yolsuzluk adına çok laf edildi, bundan sonra konuşmanın hepsi bana göre zait. İşini yapmak istiyorsak, sivil toplum kuruluşlarımız, meslek odalarımız dahil olmak üzere, kamu görevlilerimiz, bu işle mücadele edenler, yakın bir işbirliği içerisinde, bilgi verme, belge verme, yeri geldiğinde alnı açık şahitlik yapabilme noktasında bir çabanın, bir gayretin içerisinde olması lazım. Mesele, eğer bir yasal düzenlemeyle olacak ise, Türkiye'de yeteri kadar yasa var. Ne zamandan beri Türkiye'de rüşvet serbest ki?! En ağır ceza, yüz kızartıcı suç; milletvekili seçilmeye engel, muhtar olmaya engel, memur olmaya engel; ama bugüne kadar serbest olduğundan, yasalarda buna imkân bulunduğundan dolayı değil, maalesef, bu noktada yeterli işbirliğinin ortaya konulamamasından kaynaklanıyor.

Bu noktada, tabiî, meslek odaları kadar sivil toplum kuruluşlarına da önemli görevler düşüyor. Lafın burasında, Türkiye Saydamlık Derneği -ki, başında benim de çok saygı duyduğum Sayın Erciş Kurtuluş var- bu konuda karınca kararınca elinden geldiği kadar çaba gösteriyor; ben, onun bu çabasının diğer sivil toplum kuruluşlarına da örnek olmasını temenni ediyorum. Tabiatıyla, Uluslararası Saydamlık Örgütünün yaptığı sıralamada Türkiye'nin 70'li rakamlar arasında yer almış olması, hepimiz adına üzücü bir olaydır.

Bu mesele, sadece bir siyaset konusu da değil; başta bu kürsüden dile getirilen işsizlik dahil olmak üzere, Türkiye'nin refahının artması, işsizliğin azalması, kişi başına düşen millî gelir rakamının yükseltilmesi, vesaire, hepsi kaynak meselesidir. Bu kaynağı, ya içeriden bulacaksınız ya da dışarıdan bulacaksınız. İçeriden olanı yolsuzlukla götürürsek, dışarıdan olanı da yolsuzluğun olduğu ülkeye gelmiyor; yani bu görüntünün olduğu bir ülkeye yabancı sermayenin kolay kolay gelmesi de mümkün değildir. Onun için, meselenin çok boyutlu olduğunu kabul etmiş olmamız gerekir.

Bu açıdan bakıldığında, bu konunun, sadece bir gündem dışı konuşma ya da ona cevap tarzındaki kısa süre içerisinde değerlendirilemeyecek kadar önemli olduğunu, hepimize teker teker görevler düştüğünü ve hepimiz açısından da biri diğerimizi itham konusu olarak şu şudur, bu budur tarzındanın ötesinde, soğukkanlılıkla, ama işin ucu nereye gidiyorsa oraya kadar bu işi götürmek suretiyle, bir siyasî kararlılığın, bir hukukî kararlılığın ve bir ahlaki kararlılığın gerektiğini de burada ifade etmek mecburiyetindeyiz.

Ümit ederim ki, meselelerin Parlamento çatısı altında gündeme gelmiş olması bile, bence, Türkiye açısından önemlidir. Geriye dönük, Türkiye'de, bu nevîden olaylar olurken, bu konuların hiç gündeme gelmediği dönemler oldu; ama çok şükür, bu dönem, en azından, yasal boşluk bırakmamaya gayret ettik; bunu, çıkardığımız yasalarla, onayladığımız sözleşmelerle ortaya koymaya çalıştık.

Müsaade ederseniz, hepiniz adına, bir şeyi, buradan, ifade etmek istiyorum, bu işlerle mücadele edenlere. Demek istiyoruz ki, yetkiniz azsa, biz yetki veririz. Bu Parlamento, yolsuzlukla mücadele konusunda bir yetki sıkıntısı çekiyorsa kamu görevlileri, biz, bu yetkiyi veririz. Eskiden, elimize, ayağımıza vuruyorlardı da, ondan biz bu soruşturmaları yapamıyorduk diyorlarsa, Adalet Bakanı olarak, geldiğim günden beri bas bas bağırıyorum; sonuna kadar, Parlamentosu, Hükümeti ve karşıda, burada, konuşan Adalet Bakanı olarak, biz, bu işin destekçisiyiz, bu işin mücadelesini yapanların alnından öpmek bizim boynumuzun borcudur.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Mersin Milletvekili Hüseyin Özcan'ın, Mersin'de 21 Mart Nevruz kutlamalarında yaşanan Türk Bayrağına saldırı girişimi ile sonrasında yaşanan sıkıntılara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 77
Tarih : 30 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin Milletvekili Sayın Hüseyin Özcan'ın, Mersin İlinde son günlerde yaşanan olaylarla ilgili olarak gündemdışı konuşmasına cevap vermek üzere huzurlarınızdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mersin İlimizde bağımsızlığımızın sembolü olan bayrağımıza karşı yapılan saldırı, tüm milletimizi derinden yaralamıştır. Bu vesileyle, ülkemizin içinde bulunduğu barış ortamını bozacak bu ve benzeri olayları yapanları, bir kez daha, lanetlediğimizi burada ifade etmek istiyorum.

Vatanımızın bölünmez bütünlüğünü ve Türk Milletinin tam bağımsızlığını simgeleyen bayrağımız, her zaman omuzlar üzerinde dalgalanmıştır ve bundan böyle de sonsuza dek dalgalanmaya devam edecektir; bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Tabiî ki, bayrağımıza yapılan bu yanlış hareketin, kültürümüzde, geleneklerimizde özel bir yeri olan, sevgiyi ve kardeşliği temsil eden bir nevruz gününde meydana gelmiş olması da ayrıca üzücüdür.

Hepinizin bildiği gibi, Türk Milletinin mensubu olarak her insanımızın huzuru, hürriyeti, refahı, gelecek umudu, vatan ve bayrak sevgisi milletimizin birliğinin ve dirliğinin teminatıdır. Bu nedenledir ki, bu topraklarda yaşayan herkes, bayrağımıza karşı saygılı olmak mecburiyetindedir.

Değerli milletvekilleri, emniyet mensuplarımız, güvenlik güçlerimiz, nevruz öncesi, nevruz günü ve daha sonra, İçişleri Bakanlığıyla birlikte olaylara karşı gerekli tedbirleri almış ve bu konuda her zaman olduğu gibi gerekli hassasiyeti göstermiş, canla ve başla, bugünlerden istifade etmeye

çalışan fırsatçılara fırsat vermemeye özel bir gayret göstermiştir. Bu vesileyle, hayatlarını ortaya koyarak bu özverili çalışmaları yapan güvenlik güçlerimizi, müsaade ederseniz, hem hükümetim adına hem de sizler adına, teşekkürle burada anmak istiyorum.

Nevruz şenliklerini fırsat bilerek 21 Mart öncesinde ve sonrasında terör örgütüne müzahir bazı gruplarca, yurt içinde ve yurt dışında, değişik tarihlerde eylemler ve kampanyalar gerçekleştirilmiştir. 13 ilâ 23 Mart 2005 tarihleri itibariyle Türkiye çapında meydana gelen olaylar sırasında toplam 100 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 39 kişisi adliyelerce tutuklanmıştır. Olaylar sırasında 15 güvenlik görevlisi de çeşitli yerlerinden yaralanmıştır. 19 ildeki toplantı ve gösterilerle ilgili olarak soruşturmalar açılmış ve devam etmektedir.

Ayrıca, 21 Mart nevruz günü öncesinde sansasyonel eylem yapmak üzere Mersin İline geldiği değerlendirilen ve üzerinde parça tesirli el bombası ile sahte kimlik bulunan bir kişi polisimizin başarılı çalışmaları sonucu yakalanmış ve 16 Mart 2005 tarihi itibariyle de tutuklanmıştır.

Bununla birlikte, Mersin İlimizde 15 ile 20 Şubat 2005 tarihleri arasında meydana gelen olayları aktif olarak planlayan, grupları organize eden ve 21 Mart öncesi çeşitli eylemlerde bulunmak üzere hazırlık içerisinde olduğu tespit edilen, sahte kimlikli, hakkında daha evvel iki yıl altı ay kesinleşmiş hapis cezası bulunan ve yasadışı bölücü terör örgütü tarafından Akdeniz Bölgesi illerinde örgütlenme çalışmalarında bulunmak üzere gelen kişi, de yakalanmış ve sevk edildiği mahkemece tutuklanmıştır.

Mersin İlimizde bayrağımıza yapılan menfur saldırı sonucunda emniyet kuvvetlerimiz derhal gerekli çalışmaları yapmışlar ve olayı gerçekleştirdiği tespit edilen 6 kişiyi yakalamışlardır. Bu kişilerle birlikte, Mersin'de, nevruz etkinliklerini fırsat bilerek, 20 Mart 2005 pazar günü, toplantılar sonrasında çeşitli eylemler gerçekleştiren, miting alanında olay çıkaran, bayrağımıza saygısızca davranan eylemcilere müdahale eden emniyet mensupları ile görüntü almak isteyen basın mensuplarımıza taşlı sopalı saldırılarda bulunan 81 kişi emniyet kuvvetlerimizce tespit edilmiş ve yakalanmışlardır; bunlardan 56'sı da tutuklanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bayrağımıza yapılan saldırıyı önleyen polis memuru Gökhan Kızıltepe, İçişleri Bakanımız tarafından, yasalardaki ölçüler çerçevesinde, 24 maaş tutarıyla ödüllendirilmiş, yine aynı konuda büyük fedakârlık ve çalışma gösteren 1 başkomiser, 2 komiser ile 3 polis memuru da 16'şar maaş taltifiyle ödüllendirilmişlerdir.

Ben, buradan, tüm sağduyulu vatandaşlarımızı, bu menfur olaylar karşısında, elbette, makul tepkilerini koymaya; ama, soğukkanlı olmaya da davet ediyorum. Devletimiz ve tüm güvenlik güçlerimiz, bu olayların üstesinden, bundan evvel olduğu gibi bugün de, yarın da gelebilecek güçtedir, kuvvettedir, böyle bir tecrübe ve güç birikimine sahiptir. Kimse, milletin sabrını zorlamasın, devletin gücünü de kimse sınamaya kalkmasın; çünkü, bunun sonu kendileri için çok da iyi olmayacaktır.

Bu arada, Sayın Milletvekilimizin temas ettiği diğer bir iki konuya da, burada, bu vesileyle temas etmek istiyorum.

Şüphesiz, Mersin, Adana, İstanbul gibi büyük illerimiz, Türkiye'nin içinden geçtiği süreç itibariyle yaşanan, başta terör olayları, bölgelerarası dengesizlik ve başkaca sebeplerden dolayı göç alan illerimizdendir. Göç ise, bir sosyal olgudur, bunun birden çok olumsuz tesirleri vardır. Hiç şüphesiz, suçluluk durumu açısından da, suç açısından da, göç olaylarının yaşandığı iller, bu anlamda, potansiyel illerdir. Onun için, suç olgusuna sadece tek bir yönden bakmak yerine, alınabilecek bütün tedbirlerle birlikte, güvenlik güçlerimizin yürüttüğü çalışmalara destek vermek gerekmektedir; yani, asayiş konusu, bu illerde, sadece bir İçişleri Bakanlığı güvenlik güçleri meselesi değildir, sosyal politikalarla ve diğer politikalarla da bunların desteklenmesi gerekmektedir. En acil olanı, hiç şüphesiz, güvenlik tedbirleridir, asayişle ilgili alınacak tedbirlerdir; ama, onun dışında, burada dile getirilen veya başka vesilelerle hep ifade etmeye çalıştığımız gibi, başkaca tedbirlerin de alınması gerekmektedir.

Bu anlamda yapılan çalışmalar var. Şunu buradan açıkyüreklilikle ifade ederim ki, göç konusu, Türkiye'de, şu an, devlet organlarımızın gündemindeki en önemli konudur. Önümüzdeki günlerde, bu konu, bütün boyutlarıyla, devletin ilgili kademelerinde ele alınacaktır. Asayiş boyutu başta olmak üzere, ekonomik boyutu, sosyal boyutu, eğitim boyutu da dahil olmak üzere, bunları, bir plan ve program dairesinde gündeme koymak, bunları hayata geçirmek gerekmektedir.

Tabiatıyla, bütün bu olayların bir gecede, bir günde netice vermesi mümkün olmayacağından, vakit geçirmeksizin bir yerden başlamak gerekmektedir. Esas itibariye, Hükümet olarak biz, zaten, Türkiye'deki işsizliğin, bölgelerarası dengesizliğin, göç olgusunun yaratabileceği sorunları göğüsleyebilmek ve bunları ortadan kaldırabilmek adına, hem ekonomik kalkınmayı hızlandırmak hem bölgelerarası dengesizliği ortadan kaldırmak hem de sosyal birkısım problemleri çözebilmek adına pek çok tedbiri yürürlüğe koyduk, bundan sonra da koymaya devam edeceğiz. Bunlar için yapılan özel çalışmalar var.

Bazı bakanların bir araya gelerek kurdukları bazı komisyonlar var, onların başkanlığında, inisiyatifinde; ama, bunların da ötesinde, en üst düzeyde, bu konunun, önümüzdeki günlerde gündeme gelebileceğini ve konunun bütün ayrıntılarıyla incelenip, vakit geçirmeksizin, alınan tedbirler gözden geçirilmek suretiyle, ilave tedbirlerin de alınacağını burada ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Tokat Milletvekili Resul Tosun'un, Siyasî Partiler ve Seçim Kanunlarındaki eksiklikler ve yanlışlıklar nedeniyle yaşanan sıkıntılara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 79
Tarih : 05 Nisan 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Tosun'un görüşleri üzerine huzurunuza geldim. Aslında, önemli bir konuyu burada konuştuğumuz kanaatindeyim. Hemen hemen her Parlamento döneminde siyasî partiler ve seçim yasaları değişik vesilelerle gündeme gelir ve bu konuyla ilgili de bugüne kadar, esas itibariyle, söylenmesi gereken pek çok doğru söz de söylenmiştir. Meclis arşivlerine baktığımızda da, hem siyasî partiler hem de seçim yasalarıyla ilgili olarak her dönemde verilmiş sayısız teklifler de vardır.

Evvela, şunu belirtmek isterim ki, Siyasî Partiler Yasası ve Seçim Yasası, bizatihi Parlamentonun kendisi tarafından yapılması gereken ve doğrusunun da bu olduğu yasalardır. Yani, bu, bir hükümet faaliyetinden daha çok, Parlamentonun bizatihi kendisinin yapması gereken bir iştir. Neden; çünkü, hükümet tasarıları büyük ölçüde bürokratlarla işbirliği içerisinde hazırlanan yasalardır ve sonra, hükümetler, ortada siyasî tercihleri neyse onu o tasarıya yansıtır. Ama, bunlar, doğrudan doğruya, bizim, kendimizin hazırlamasında fayda gördüğümüz yasalardır ve bunda da bir zaruretin olduğunu ben de şahsen kabul ediyorum; çünkü, bizim siyasal sistemimiz partiler üzerine oturur. Hepimizin bildiği, sıkça vurguladığı, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları siyasî partilerdir deriz. Partiler, ne kadar güçlü olursa, ne kadar kurumsallaşırsa, ne kadar vatandaşla ilişkisi sağlam temellere otururs; o zaman, demokrasiyi biraz daha kurumsallaştırırız, demokrasiden beklenen faydaları azamîye çıkarma imkânı da büyük ölçüde mümkün olacaktır; ama, Türkiye'de, maalesef, partilerin yeteri kadar kurumsallaşamadığı da, partilerin dışındaki sebeplerden dolayı büyük ölçüde... Maalesef, bu şikâyetler de zaman zaman meydana geliyor. Onun için, bir demokratik siyasî hayat içerisinde

siyasî partiler ve seçim yasaları önemli yasalardır. Özellikle seçim yasaları, neyi amaçladığınıza bağlı olarak düzenlenir. İstikrarı istiyorsanız getireceğiniz seçim sistemi farklıdır, katılımı istiyorsanız daha farklı bir sonuca varırsınız, bunların dışında başka türlü beklentileriniz varsa, seçim kanunu netice itibariyle bir enstrümandır; bunu niçin ve nasıl kullanacağınız fevkalade önemlidir. Onun için, siyasî tercihler seçim yasalarının hazırlanmasında büyük ölçüde rol oynarlar. O nedenle -Sayın Tosun'un şu görüşüne de katılırım- bugüne kadar bu manada yapılan değişiklikler, seçim atmosferine girildiğinde yapıldığı için de, büyük ölçüde, daha çok Meclisteki çoğunluğun arzusunu yansıtacak tarzda ve biraz da belki istikrarı amaçlayan tarzda düzenlemeler olarak yapılmıştır. Şunun şurasında, seçim söz konusu olmadığına göre, belki de 2005 yılı içerisinde, Parlamentomuz, değerli milletvekillerimiz bu konuya öncelik verirlerse, bu iki yasayı bu sene çıkarma imkânımız olur. Şahsen, önümüzde daha zaman var, seçimlere ikibuçuk yıldan fazla zaman var. Onun için, enine boyuna tartışıp, aceleye de getirmeden, bu iki yasayı birlikte Mecliste hazırlayabiliriz; biz de, Bakanlık olarak, hükümet olarak buna katkı sağlarız. İşte, uzlaşma komisyonu dediğimiz komisyon, aslında, bu maksat için kurulmuştur. Burada temsil edilen partilerimiz, Meclisteki çoğunluğuna bakmaksızın, eşit sayıda bu komisyonlarda görev yaparlar ve ittifakla bu yasalar hazırlanır. Onun için, bu uzlaşma komisyonunu faaliyete geçirmekte, ben, şahsen fayda görürüm. Eğer, böyle olmayacaksa, iki partinin bu yönde iradesi varsa, bu bir başka şekilde de yapılabilir; ama, bunun şu dönemde yapılmasında fayda var.

Ayrıca, üzerinde durulması gereken iki tane konu daha var, Seçim Yasası söz konusu olduğunda. Bunlardan bir tanesi yurt dışındaki vatandaşlarımızın, maalesef, arzu edilmiş olmasına rağmen, yeteri kadar Türkiye'deki seçimlere katılmasını temin edemedik. Gümrük kapılarında veya izne gelmişken bu söz konusu oluyor; bu da, ilave bir masraf getiriyor. Yani, Türkiye'deki vatandaş, Türk vatandaşı reyini bedavaya kullanırken Almanya'daki, Fransa'daki insan Türkiye'ye gelecek; işinden olacak, uçak parası... Bu da, katılımı azaltıyor. Her defasında, hepimiz görüyoruz ki, bu vatandaşlarımızın en fazla şikâyet ettikleri husus budur "biz, her türlü katkıyı Türkiye'ye sağlıyoruz, seçim hakkımızı kullanamıyoruz" diye. Hiç olmazsa, bu dönem, yurt dışındaki vatandaşlarımızın bu katılımını sağlayacak bir düzenlemeyi yapmamız lazım. Bununla ilgili, geçtiğimiz dönemlerde komisyonlar kuruldu, yurt dışında değişik ülkelerde incelemeler yapıldı, yeteri kadar Meclis arşivinde bu konuda taslak var; bunu da, bu düzenlemeler içerisinde bu defa gerçekleştirebilirsek, oradaki insanlarla siyasî, hukukî gönül bağımızı kuvvetlendirme anlamında, bu yasa, özellikle Seçim Yasası önemli bir faktör olur.

Belki üzerinde en fazla durmamız gereken husus siyasetin finansmanıyla ilgili hususdur. Yani, gerçekten, Türkiye'de, yozlaşmanın, kirliliğin, devlete güvenin, siyasî iktidarlara veya partilere olan güvensizliğin temelinde bu siyasetin finansmanı yatıyor. Bunu, hem partilerin finansmanı açısından hem de adayların seçimlerdeki harcamaları açısından, Batı ülkelerinde olduğu gibi bir standarda, bir çerçeveye getirip koymamız lazım. Bunu yapamadığımız sürece, her defasında, yaptığımız harcamalar sebebiyle siyaset kurumu yıpranıyor, yıpranmakta; bu da, beraberinde pek çok sıkıntıyı gündeme getirmektedir.

Aslında, kişisel olarak, hem Siyasî Partiler Kanunuyla ilgili hem de siyasetin finansmanıyla ilgili, ben bir çalışmayı yapmış idim. İsteyen arkadaşlara bunları da verme imkânımız olabilir; ama, bu konu gündeme geldi madem, eğer, bunda bir ittifakımız varsa, bu konuyu tasvip ediyorsak, vakit geçirmeden, özel bir komisyonda, Seçim Kanunu, Siyasi Partiler Kanunu, siyasetin finansmanı ve yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'de oy kullanmasına imkân verecek en az dört konuyu da içine alan -buna ilave başka konular da olabilir- demokratik standartları Türkiye'ye kazandırma adına bu çalışmaların yapılmasında, Hükümet olarak, ben de, şahsen, fayda gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Kemal Derviş'in, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Kalkınma Programı Başkanlığına seçilmesi münasebetiyle, Türkiye'nin kriz döneminde içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik şartlara, bundan sonra yapılması gerekenlere ve Avrupa Birliği üyeliği sürecinde atması gereken adımlara ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 97
Tarih : 11 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Kemal Derviş'in gündemdışı yaptığı konuşma dolayısıyla, Hükümetimizin ve müsaade ederseniz sizler adına da hissiyatımızı ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Büyük bir memnuniyetle karşıladığımız gibi, Sayın Kemal Derviş, Birleşmiş Milletler için ve bütün dünya için çok önemli bir görevi, tarihî bir görevi, sorumluluk gerektiren bir görevi üstlenmiş bulunmaktadır; evvela bu görevinde başarılar diliyoruz.

Bu görev, yalnız kendisi için değil, görev aldığı alanlar için değil, hiç şüphesiz, bir Türk vatandaşı olarak da gurur duyduğumuz bir görevdir; bu görevi layıkı veçhile yerine getireceğinden eminiz, bundan dolayı da kendilerine başarılar diliyoruz.

Sayın Derviş, ülkemizin çok zor, çok sıkıntılı bir döneminde görev almış; o günün şartları içerisinde, Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı bu ekonomik sıkıntılardan, bunalımlardan çıkarılabilmesi noktasında, elinden geldiği kadar azamî çabayı göstererek büyük hizmetler vermiştir. Hiç şüphesiz, Türkiye'nin bu dönemiyle ilgili yazı yazılırken, tarih yazılırken, kendi ismiyle ilgili olarak da önemli notların düşeceğinden hiçbirimizin bir endişesi yoktur; bu hizmetlerinden dolayı da ayrıca teşekkür ediyoruz.

Bugün, burada yaptığı konuşmada, gerçekten, başta Avrupa Birliği ve uygulanması gereken politikalar çerçevesinde, hepimiz için çok faydalı, çok önemli konulara temas etmiştir.

Artık, şunu hepimiz biliyoruz ki, Türkiye'nin kaybedecek günü de yoktur, günü kurtaracak politikalarla da bir yere varması mümkün değildir. Eğer bu yola devam edersek, Türkiye, bunca acıyı, bunca tecrübeyi hiç yaşamamış demektir, bunlardan hiçbir ders çıkarmamış demektir. Bundan böyle, hepimizin, ister iktidar ister muhalefet, günü kurtarmak ya da "aferin" almak adına değil, geleceği sağlam temellere oturtmak adına adımlar atmamız, doğru tercihleri yapmamız ve istikrarlı politikaları sürdürmemiz lazım gelir. Bu istikrar, sadece siyasette değil, aynı zamanda ekonomide de olması gerekir. Şunu, bir defa daha gördük ki, ekonomisi güçlü olmayan ülkelerin başka alanlardaki politikaları da o nispette güçlü oluyor ya da olmuyor. Yaşanan tecrübelerden bu neticeyi çıkarabildiysek ve böyle bir gelecek inşa edebildiysek bu tecrübeler üzerine, evet, o tecrübeler bize bir şeyler kazandırmış demektir. İnanıyorum ki Türkiye, artık, böyle bir olgunluğa, siyasî olgunluğa, ekonomik olgunluğa ve sorumluluk bilincine de varmıştır, varmaktadır. Hiç şüphesiz, böyle bir olgunun meydana gelmesinde de, Sayın Derviş'in önemli katkıları olmuştur.

Ben, bu vesileyle, tekrar kendilerine başarılar diliyorum, yaptığı hizmetlerden dolayı kendilerine teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Şükrü Mustafa Elekdağ'ın, sözde Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin olarak Boğaziçi Üniversitesi Kültür Merkezinde düzenlenecek olan konferansa ve Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak'ın, Milliyet Gazetesinde yer alan Alternatif Ermeni Konferansı başlıklı habere ilişkin gündemdışı konuşmaları dolayısıyla
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 101
Tarih : 24 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hem Sayın Elekdağ'a hem Sayın Toprak'a hem de Sayın Ülkü Güney'e teşekkür ediyorum. Burada dile getirilen hususlar, inanıyorum ki, bu çatı altında görev yapan her arkadaşımızın ve teker teker de her Türk vatandaşının hissiyatını, endişesini burada dile getirmiş oldu. Hükümet olarak bunlara katıldığımızı da açıklıkla ifade etmek istiyorum.

Ve açıklıkla bir şeyi daha ifade etmek isterim ki, Türk Milleti kadar eli temiz, vicdanı temiz, alnı ak bir başka millet de yoktur.(Alkışlar) Dolayısıyla, bizim hiç kimseden bir endişemiz de yok. Buna tarihimiz şahittir, buna arşivlerimiz şahittir.

Bunu tespit ettikten sonra, bir şeyi daha ifade etmek isterim. Belki milletimizin de uzun süre özlemlediği bir işbirliğini, bu dönem, iktidar-muhalefet, pek çok konuda, özellikle böylesine bir millî meselede gündeme getirdi. Tarihî yalanı, milletimize karşı yapılan soykırım iftirasını bertaraf etme adına, hem bu çatı altında bir müzakere yaptı, bir ortak karar aldı hem de bunun gereği olarak, şu an, teker teker bütün ülkelerde çok yönlü bir çaba gösteriliyor "o yalandır, o doğru değildir, gerçeklerin saptırılmasıdır" diye.

Şimdi, milletçe, devletçe böylesine yoğun bir çaba içerisindeyken, bu çabaları arkadan hançerlemek ne anlama geliyor?!

Şimdi, siz, o zaman, falanca ülkenin parlamenterlerini nasıl ikna edeceksiniz?! Onlar pekala diyecekler ki: "Siz bizi ikna etmeyin; gidin, Boğaziçi Üniversitesinde Boğaz'a bakarak bu yalanları söyleyenleri ikna edin."

Dolayısıyla, bu, Türk Milletini arkadan hançerlemektir; bunu, çok açık olarak söyleyelim.

Evet, üniversiteler özerktir, özgürdürler; ama, dünyanın hiçbir ülkesinde özerklik ve özgürlük sorumsuzluk olarak anlaşılamaz. Bu, aynı zamanda -çok net olarak ifade ediyorum ki- büyük bir sorumsuzluktur, büyük bir ciddiyetsizliktir.

Dördüncü bir husus: Bir şey daha söyleyeceğim; eğer, siz, bilim adına gerçeği aramak istiyorsanız, tarih adına gerçeği aramak istiyorsanız, o zaman, farklı düşünenleri de çağırmış olmanız gerekir. Neden, orada tek yanlı bir propaganda gerçekleştirilmeye çalışılıyor, bir konferans?!

Arkadaşlarımız da dile getirdiler. Bugün, İsviçre'de ve bazı ülkelerde "Türkler soykırım işlememiştir" demek özgürlüğü tanınmazken, bununla ilgili kırmızı bültenler çıkarılırken, Türkiye'de şu günlerde, yarın, Ceza Kanununu konuşacağız ya; birçok da cemiyetlerimiz var ya, derneklerimiz var ya; hani, özgürlük yok diyorlar ya, bu milleti arkadan hançerleme özgürlüğü var, bu millete iftira etme özgürlüğü var; bunu, herkesin görmesi lazım, herkesin anlaması lazım! (Alkışlar)

Evet, bu, büyük bir sorumsuzluktur, büyük bir ciddiyetsizliktir. Özerk kuruluşları da göreve davet ediyoruz. Hükümet olarak bir yetkimiz olsaydı gereğini yapardık. Keşke, Adalet Bakanı olarak dava açma yetkimi devretmeseydim. Şimdi, YÖK ne yapacak onu merak ediyorum, şimdi, Boğaziçi Üniversitesi ne yapacak onu merak ediyorum; ben de merak ediyorum, biz de merak ediyoruz, milletimiz de merak ediyor. Bu ciddiyetsizlik, bu sorumsuzluk, bu millete küfretme, bu milletin nüfus cüzdanını taşıyanların bu milletin aleyhine propaganda yapma, ihanet etme dönemini artık kapatmamız lazım. Çünkü, milletin vicdanı rahatsız oluyor.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Adana Milletvekili N.Gaye Erbatur'un, Türk Medenî Kanununun kabul edilişinin 80. yıldönümünde, kanunda günümüz ihtiyaçlarına uygun bazı düzenlemelerin yapılmasının önemine ilişkin gündemdışı konuşması
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 64
Tarih : 16 Şubat 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 17 Şubat tarihi, bizim hukuk tarihimiz açısından fevkalade önemli bir gündür. Türk Medenî Kanunu 17 Şubat 1926 yılında kabul edilmiştir ve kabulün üzerinden de seksen yıl geçmiş bulunmaktadır. Böylesine bir önemli günde, Türk Medenî Kanununun

Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşme konusu yapılmış olması ve buna vesile olduğu için de Sayın Erbatur'a teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Gerçekten, medenî kanunlar, bütün toplumlarda, herkesi ilgilendiren en temel yasadır, en temel yasaların başında gelmektedir; hatta, yürürlükte bulunan Medenî Kanunun 28 inci maddesine baktığımızda, çocuk, sağ doğmak kaydıyla, ana rahmine düştüğü andan itibaren hak ehliyetini kazanmaktadır, hak ve hukukunun korunması gerekmektedir. Dolayısıyla, medenî kanunlar, kişinin doğumundan ölümüne kadar, hatta, ölümünden sonraki bütün hayatını ve gelişmeleri düzenleyen en temel yasadır. Bundan dolayıdır ki, dünyadaki emsal medenî kanunlara benzer şekilde, bizim Medenî Kanunumuz da, şahsiyet haklarından tutun, nişanlanmaya, evlenmeye, boşanmaya, velayete, eşyaya, miras hukukuna kadar kişi hayatının bütün yönlerini kapsayan önemli düzenlemeleri gerçekleştirmektedir.

Kabul ettiğimiz, 17 Şubat 1926 tarihinde yürürlüğe koyarak ülkemize kazandırdığımız bu kanunun iki tane temel özelliği var; bunun gözardı edilmemesi gerekmektedir. Bir defa, bu kanun, her şeyden evvel, Tanzimatla beraber Türkiye'de sürdürülmeye çalışılan sosyolojik anlamdaki modernleşme çabasının bir devamıdır. Buna paralel olarak, bu kanunun en önemli özelliği, laik bir temele dayanmış olması; ikincisi de, bu kanunun, olabildiğince, kadın erkek eşitliğini tesis etme noktasında önemli adımları atması, belli ilkeleri

kanunda madde hükmü haline getirmiş olmasıdır. Bu kanun, kabulünden bugüne gelinceye kadar, bu temel özelliklerine uygun olarak, Türkiye'de önemli adımlar atılmış, toplumda önemli değişiklikler meydana gelmiş ve önemli kazanımlar da elde edilmiştir.

Hiç şüphesiz, bütün temel yasalarda olduğu gibi, bu yasa da, değişen dünya şartları, toplumun ihtiyaçları ve beklentilerine paralel olarak, aradan geçen süre içerisinde müteaddit defalar değişikliğe uğramıştır; bundan daha tabiî bir şey de yoktur. Sadece bizim ülkemiz açısından değil, zaman zaman başkaca temel yasalar gündeme geldiğinde de bu konu konuşuluyor. Almanya gibi, İsviçre gibi oturmuş, istikrarı sağlamış, toplumsal istikrarı sağlamış ülkelerde bile, en başta, medenî kanun olmak üzere, bu kanunlar yeni baştan gözden geçirilmekte, çağdaş anlayışa uygun olarak, eskiden kabul edilmiş olan hükümler değiştirilmektedir.

Bunun tabiî sonucu olarak, aradan geçen seksen yıla yakın süre içerisinde, ihtiyaçların tabiî sonucu olarak değişikliğe maruz kalan Türk Kanunu Medenisi, en son, 1 Ocak 2002 tarihinde yayımlanıp, yürürlüğe giren Türk Medenî Kanunu şekline çevrilmiş ve böylece, günün ihtiyaçlarına uygun önemli düzenlemeler, bu kanunla, tekrar, toplumumuza kazandırılmıştır.

Şimdi, tabiatıyla, kanun daha yeni yürürlüğe girmiş olmasına ve aradan -uygulamaları açısından- kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen, bazı konularda yeni ihtiyaçların zuhur ettiğini de bilmekteyiz.

Türkiye, aradan geçen süre içerisinde, birçok hak ve özgürlüklerle ilgili uluslararası sözleşmelere imza atmış, taraf olmuş, bunu da iç hukukunun bir parçası haline getirmiştir. Bunun tabiî sonucu olarak da, Medenî Kanun hükümlerinde de, önümüzdeki günlerde, bazı değişiklik ihtiyaçlarını görüşmemiz ve bunları karşılamamız gerekmektedir. Bunlardan bir tanesi, biraz evvel Sayın Erbatur'un gündeme getirdiği soyadı konusudur. Bilindiği gibi, bu konuyla ilgili olarak, eski hükme nazaran, kısa bir süre evvel bir değişiklik yapılmış olmakla birlikte, hem İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu karar hem de bir iç talebin sonucu olarak, mevcut düzenlemenin ihtiyacı karşılamadığı düşünülmektedir. Eskiden, evlenen kadın kocasının soyadını almak mecburiyetindeydi. Daha sonra yapılan değişiklikle, kocasının soyadının önüne kendi soyadını da koyabilme imkânı vardır. İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen karar gereğince ise, bu iki seçenek yetmiyor, üçüncü bir seçeneğin daha verilmesi gerekmektedir. Evlenen kadın, kendi kızlık soyadını da taşıyabilmektedir, taşıyabilmesi arzu edilmektedir. Bununla ilgili, mevzuatımızda bir boşluğun olduğu ortadadır.

Biz, prensip itibariyle bu karara olumlu bakıyoruz. Esas itibariyle, kararın, zaten, Türkiye bakımından da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Geçtiğimiz günlerde bu konuyla ilgili bir çalışmayı başlattık; hem Devlet Bakanı Sayın Çubukçu tarafından hem Bakanlığımız hem de ilgili üniversitelerimiz, baroların bu konuda çalışan bayan hukukçuları da dahil olmak üzere, İnsan Hakları Mahkemesi kararının gereğini yerine getirebilmek, üçüncü bir seçeneği de kadınlarımıza sunabilmek adına böyle bir düzenlemeyi yapıyoruz. İnşallah, kısa süre içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisine gelir; böylece, bu alandaki bir eksikliği de giderme imkânını bulabiliriz.

Ayrıca şunu da ifade etmek istiyorum: Tabiatıyla, dünyadaki teknolojik gelişmeye, insan ilişkilerindeki yoğunlaşmaya paralel olarak yasalar çok kısa süre içerisinde eskimekte ve birkısım ihtiyaçları bu düzenlemeler çerçevesinde karşılayamıyoruz. O nedenle, bizim Medenî Kanunumuzun bir özelliği olarak işimizi kolaylaştıran husus budur. Bizim Medenî Kanunumuz kazuistik bir anlayışla konuları düzenleyen bir nitelik taşımıyor, tamamıyla genel hükümler içermektedir; yani, kişinin özel hayatıyla ilgili, saydığım konu başlıklarıyla ilgili olarak genel düzenlemeleri içermektedir. Bunun anlamı şudur: Bu genel düzenlemeler çerçevesi içerisinde, hayatın akışına uygun olarak, hâkimlerimize büyük bir takdir yetkisi vermekte, gelişen dünya şartları, uygulandığı toplumun örf ve âdetleri, bu da karşılamıyorsa, kendisi kanun koyucu olsaydı bu konuda nasıl bir düzenleme yapacak ise böyle bir yorumla bu ihtiyaçları karşılama noktasında hâkimlerimize hem bir güven ifade etmekte hem de önemli bir sorumluluk yüklemektedir.

Doğrusunu isterseniz, aradan geçen seksen sene içerisinde, Türk yargısı, bu konuda önemli başarıları ortaya koymuş, önemli kazanımları ve tecrübeleri elde etmiştir. İnanıyoruz ki, son değişikliklerle birlikte, Türk Medenî Kanunu, toplumumuzun daha çağdaş bir seviyeye ulaşması, kişisel hak ve özgürlükler açısından arz etmeye çalıştığım temel başlıkları itibariyle kişilerin hukukunu koruma noktasında yeni bir anlayışla uygulama imkânını bulacaktır.

Ben de, bu vesileyle, bu yasanın Türkiye'ye kazandırılmasında emeği geçen herkesi şükranla burada anmak istiyorum. Cumhuriyetin en önemli kazanımı olarak Türk Medenî Kanununun, böyle kabul edilmesi gerektiğini, böyle anlaşılması gerektiğini ifade ediyor, hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Özpolat'ın, Avukatlar Günü münasebetiyle, avukatların sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 85
Tarih : 06 Nisan 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 5 Nisan Avukatlar Günü dolayısıyla bütün avukatlarımızın, değerli meslektaşlarımın bugününü kutluyorum, başarılı yıllar temenni ediyorum.

Biraz evvel de burada ifade edildiği gibi, 1987 yılından bugüne kadar 5 Nisan, Avukatlar Günü olarak Türkiye'de kutlanmaktadır. Bu avukatlar günü münasebetiyle avukatlığın önemi ve bu mesleğin sorunları, zorlukları bir taraftan konuşulurken, öbür taraftan da hukuk devleti, hak ve özgürlükler, savunma hakkı ve buna bağlı birkısım konular da Türkiye'de gündeme getirilmekte, böylece, Türkiye'de hukuk bilincinin oluşmasına bu gün vesilesiyle de tekrar temas etme fırsatı bulunabilmektedir.

Savunma hakkı en temel haklardan bir tanesidir. Bu, hem bizim hukuk metinlerimizde, Anayasamızda hem de evrensel metinlerde çok açık bir şekilde ifade edilmiştir. Savunma hakkı, aynı zamanda adil yargılanma hakkının da vazgeçilmez bir parçasıdır. Dolayısıyla, bu iki hak yan yana geldiği zaman, Türkiye'de hukuk devleti kavramının anlatımı, anlaşılması da daha kolay olabilecektir.

Biz şuna inanıyoruz ki, savunma hakkının olmazsa olmaz şartı hukuk devleti ilkesidir. Bu ilke, bütün uygar, demokratik rejimlerin temel özelliğidir. Bir toplumun huzur ve mutluluk içinde yaşaması, büyük ölçüde, adalet işlerinin düzenli yürütülmesine, her ferdin hukukî muhatabı kim olursa olsun haksızlığa uğraması halinde hakkına en kısa sürede kavuşacağına inanması ve bu hakkın kendisine teslim edilmesiyle mümkündür.

Anayasanın 36 ncı maddesinde "herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve

savunma hakkına sahiptir" denilmektedir. Bu Anayasa kuralına göre herkes bizzat yargı mercilerine başvurarak dava açabilmekte, takip yapabilmekte, aleyhine açılan dava takiplerini kendisi sürdürebilmekte ve savunmasını yapabilmektedir. Aynı düzenleme, Avukatlık Yasasının 35 inci maddesinde de savunma hakkının bir gereği olarak yer almaktadır.

Günümüzde avukatlar da, insanların hukuksal sorunlarının çözümünde görev almakta, onu savunmakta, diğer yandan da, yargının kurucu unsuru olarak, bağımsız savunma makamının temsilcileri olarak kamu hizmeti yapmaktadırlar. İnsanlar, hiç şüphesiz, değişik sebeplerle, kendini savunurken bir başkasının yardımına ihtiyaç duydukları takdirde, hukukun karmaşık yapısı içinde hak kaybına uğramamak için bu işin uzmanı sayılan avukatlara kendisini temsil ettirmektedir. Diğer yandan, yargıçların çabuk ve sağlıklı karar vermelerinde avukatların çok önemli katkılarının olduğunu da kabul etmemiz gerekmektedir. Bu açıdan baktığımızda, avukatları, sadece savunma mesleğini icra eden kişiler değil, meslek mensupları değil, aynı zamanda hukukun uygulanmasında en önemli katkıyı sağlayan ve hukukun üretilmesinde de önemli çabaları olan bir meslek ve meslek mensupları olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır. Bundan dolayıdır ki, yargılamanın kurucu unsuru olarak avukatların telakki edilmesi bu anlamda doğru bir tespittir.

Hiç şüphesiz, Türkiye'de, yargının sorunları olduğu gibi, onun bir parçası olarak avukatların da birçok sorunları vardır. Bu sorunların çözümü noktasında, elbirliğiyle bir çaba içerisinde, gayret içerisinde olmamız gerektiği de ortadadır. Biz, göreve geldiğimiz günden bu tarafa, hem barolarla hem onların üst kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğiyle çok yakın bir ilişki içerisindeyiz; her vesileyle, her fırsatla görüşüyoruz. Dün akşam da, Ankara'da bu kutlamalara katılmak suretiyle, onların sevincini paylaşmış olduk, böyle bir imkânı bulduk.

Şüphesiz, bu mesleğin Türkiye'de en iyi şekilde görevini yerine getirebilmesi bakımından, günün ihtiyaçlarına uygun yeni düzenlemelerin yapılması gerektiği ortadadır. Bu ihtiyaç, bizim tarafımızdan kendilerine de iletilmiştir. Tamamı hukuk adamı olan baroların ve avukatların, doğru olanı, kendi yasalarını kendilerinin hazırlamalarıdır; Parlamento olarak da bizim bu taslağın buradan yasa olarak geçmesinde kendilerine yardımcı olmamızdır. Bu isteğimizi, bu talebimizi, bu mutabakatımızı kendilerine her vesileyle ifade ettik. Dolayısıyla, ben de eski bir avukat olarak, bu meslekte görev yapmış bir insan olarak, bu isteğimizi ve bu desteğimizi verebileceğimizi kendilerine ifade ettik. Ümit ederiz ki, Türkiye Barolar Birliği, günün ihtiyaçlarına ve mesleğin sorunlarının çözümüne yönelik bir yasa taslağını kısa sürede hazırlama

imkânını bulur ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ettiğimizde, iktidar ve muhalefetiyle, böyle bir önemli düzenlemeyi gerçekleştirebiliriz diye düşünüyoruz. Bu talebimiz, bu iyi niyetimiz kendilerine de müteaddit defalar iletilmiştir.

Bu mesleğin birçok zorlukları var; mesleğe girişten tutun, özlük haklarına varıncaya kadar, sosyal güvenceye varıncaya kadar, çok sayıda sorunları var. Bunların bir kısmını belki Avukatlık Yasasıyla, bir kısmını da başka yasal düzenlemeler içerisinde ortadan kaldırmak mümkün olabilecektir.

Bir de, son günlerde bir iki konu var, bunlara da açıklık getirmek istiyorum, bugünkü basında da yer alıyor. Bildiğiniz gibi, hep beraber yürürlüğe koyduğumuz 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Yasasıyla ilgili olarak birkısım değerlendirmeler bugün basında da yer alıyor.

Şimdi, buradaki temel problem şudur: Eğer, biz, hükümet olarak bir yasayı çıkardıysak, bunun kaynağı var. Burada, problem kaynak sorunu değildir. Esas problem… Dün, hem Maliye Bakanlığıyla görüştük, müteaddit defalar, Türkiye Barolar Birliği yöneticileri, Sayın Başkan başta olmak üzere, hem bizim Bakanlığımızda hem de Maliye Bakanlığında bazı toplantılar yaptık. Yasal düzenleme gerektirecek hususlar varsa, onları birlikte düzenliyoruz; taslağı birlikte hazırladık zaten.

İkincisi, ödemelerdeki zorluk, kaynak yokluğundan ziyade, bunun prosedüründen kaynaklanıyor. Tabiatıyla, adil yargılama hakkının bir gereği olarak, hem mağdurlara müdafi tayini hem çocuk yaşının yükseltilmesi sebebiyle bunun getirdiği birkısım yükler, özürlülere müdafi tayini başta olmak üzere, geçmiş yıllara nazaran ceza muhakemesi uygulamasından kaynaklanan bir artışın söz konusu olduğu doğrudur; ancak, bunun karşılığı, şu veya bu şekilde devlet bütçesinde vardır. Tabiatıyla, esas mesele, bunun ödenmesindeki problemden kaynaklanıyor. Şimdi bizden istenen… Bugün basında da var; deniliyor ki: "2006 yılı bakımından 150 trilyon lira civarında bir ödeneğe ihtiyaç var." Kendileri de biliyor. 2005 yılı itibariyle toplam alacakları 48 trilyondu; Sayın Başkan bize müracaat ettiler, biz de gerekli teşebbüsü yaptık. Bu para ilk defa defaten ödenmiştir. Yine, geçtiğimiz günlerde 14 trilyon bir aktarma daha yapılmıştır. Şimdi maliyenin söylediği şey şudur: Biz bu ödemeyi yaparız; ancak, bu talebin bir belgeye dayalı olarak yapılması lazım. Yani, (A) barosu benim bu işten dolayı bilfarz 4 trilyon 750 milyar alacağım var diyorsa, bunu bir belgeye, bir müstenidata bağlaması lazım, bir dayanağı olması lazım ki, devletin bütçesinden para harcanırken, para verilirken bu evraka dayalı olarak verilmesi gerekecektir. Dolayısıyla, dün, hem Türkiye Barolar Birliği Sayın Başkanıyla yaptığımız görüşmede hem Maliyeyle, ilgili görüşmelerimizde,

bunlar, bir araya gelmek suretiyle bu problemi çözeceklerdir. Burada, kaynak sorunundan ziyade, ödemelerin şeklinin bir yere bağlanması, bir usule bağlanmasıyla ilgili düzenleme söz konusudur.

İkincisi, 1993 yılından beri bu ödemeler yapılmaktadır; ancak, bu ödemelerin ne ölçüde bu maksat için kullanıldığıyla ilgili de doğru dürüst bir denetim yapılamamıştır. Bu da, yine, barolarımızın samimî olarak yaptığımız toplantılardaki değerlendirmeleridir. Dolayısıyla, bir taraftan bu ödemeler yapılırken, öbür taraftan, devletin verdiği paranın maksada mahsus harcandığını belgelemeleri ve bununla ilgili, icap ediyorsa, bir denetim mekanizmasının kurulması da, geldiğimiz şartlar icabı, ortaya çıkan yeni bir ihtiyaç olarak gözüküyor. Bunun da, tek başına Maliye Bakanlığı veya tek başına Adalet Bakanlığı olarak değil, bir meslek örgütü olarak Türkiye Barolar Birliğiyle oturulup, bir arada, bir uzlaşma içerisinde bunların gerçekleşmesi ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bunda da bir tereddüt yok, bir mutabakat var. Ümit ediyorum ki önümüzdeki günler içerisinde hem ödemenin şeklinin tayini ve düzenli akışı sağlayabilmek açısından hem de söylediğim zaruretler açısından bir düzenleme ihtiyacı olabilecektir. Bunu da kısa süre içerisinde Parlamentomuzun önüne getirmiş olacağız.

Bu vesileyle, tekrar, değerli meslektaşlarımızın, avukatlarımızın bu gününü kutluyor, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Ceylanpınar Tarım İşletmeleri sınırları içerisinde yaşayan göçerlerin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdışı konuşması dolayısıyla
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 115
Tarih : 14 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gündemdışı konuşmayla ilgili kısaca bilgi vermek isterim.

Ceylanpınar Tarım İşletmesi, Türkiye'deki, Bakanlığa bağlı tarım işletmelerinin en büyüklerinden bir tanesidir ve burada bir göçer sorunu da vardır. Ancak, göçer sorunu, elli yıllık hukukî, sosyal ve ekonomik boyutları olan da bir sorundur. İlk defa 1995 yılında Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından rapora alınmış, daha sonra her yıl raporda yer almasına rağmen, bugüne kadar da kesin bir çözüme kavuşturulamamıştır.

Hükümetimiz döneminde bu sorunu yerinde tespit edip, çözmek amacıyla KİT Komisyonu toplantısı ve devletin ilgili birimleri bir araya gelmek suretiyle, buna bir köklü çözüm bulma yoluna gitmiştir. Bu statüde olan vatandaşlarımızın hem barınma hem iştigal alanlarıyla ilgili olarak kendilerine her türlü imkânı sağlayabilmek noktasında nasıl bir çözüm bulunabilir, bu toplantılarda tartışılmış, sonuçta bir karara da varılmıştır.

Şimdi, önümüzdeki günlerde, bu konuyla ilgili olarak, arkadaşlarımızın, devletin ilgili birimleriyle beraber hazırlamış olduğu kanun tasarısı ya da teklifi -tasarı tarzında da gelebilir, teklif tarzında da gelebilir- Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna gelecektir. Böylece, yarım asrı aşan bir zamandan beri Türkiye'nin önünde bir sorun olarak kalan bu konu, kökten bir çözüme kavuşmuş olacaktır. Bunu yaparken, hak, hukuk, adalet duyguları içerisinde bu sorunun çözülmesi gerekmektedir. Kanun tasarısı huzurlarınıza geldiğinde, hiç şüphesiz, buradaki değerli arkadaşlarımızın ve bu konuyu açıklamamıza fırsat

veren çok değerli milletvekilimizin de katkısıyla, bu sorun kökten çözülmüş olacak, bir daha bu konuya tekrar dönme imkânımız da kalmayacaktır.

Kısaca bu açıklamayı yapmayı ve size bilgi sunmayı görev saydım; hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

22. DÖNEM

BÖLÜM II

SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

Konu : Afyonkarahisar Milletvekili Reyhan Balandı'nın, konuşmasında Hükûmete sataşması nedeniyle
Yasama Yılı : 5
Bileşim : 08
Tarih : 17 Ekim 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Balandı, konuşmasının bir yerinde, kamuoyunda yanlış anlamaya meydan verecek bir cümle sarf etti. Hiç şüphesiz, milletimize karşı yapılmış olan bir haksız itham karşısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak hissiyatımızı dile getirmeye çalışıyoruz. Ancak, bu konuşmalar sırasında, özellikle şehit analarını ve yakınlarını ve hepimizi büyük ölçüde rahatsız edecek bir ifade geçti orada. İmralı'daki terörist başıyla ilgili olarak her gün doktor muayenesinden geçtiği, özel bir muamele yapıldığı anlamına gelen ve nabzının, tansiyonunun Avrupa Birliği makamlarına fakslandığı gibi bir ifade kullandı. Bu kesinlikle doğru değildir. Türkiye'de cezaevi kuralları bellidir. Ankara cezaevinde, Kars cezaevinde, Edirne cezaevinde hangi kurallar uygulanıyorsa, hangi yasalar uygulanıyorsa, o kişiyle ilgili olarak da hiçbir ayrıcalık, hiçbir imtiyaz söz konusu olmaksızın aynı kurallar uygulanmaktadır. Bunun bilinmesi lazım. Aksine bir durum zaman zaman basında da çıkıyor, bu da, yüreği yaralı insanlarımızı ve hepimizi de rahatsız ediyor. Böyle bir bilgi yanlış bir bilgidir, bunu tavzih etmek isterim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

22. DÖNEM

BÖLÜM III

BAKANLAR KURULU PROGRAMI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulan Bakanlar Kurulu Programının görüşülmesi
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 52
Tarih : 21 Mart 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 59 uncu Cumhuriyet Hükümetinin Programıyla ilgili olarak, burada dile getirilen hususlara cevap vermek üzere, huzurunuzdayım. Şahsım ve hükümetim adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Parlamento çalışmalarımız içerisinde söylediğimiz her söz, yaptığımız her çalışma, muhakkak ki, önemlidir; ama bunlar içerisinde üç metin var ki, bunların ayrı bir değeri var, ayrı bir yeri var siyasî hayatımız bakımından. Onlardan bir tanesi, kalkınma planlarıdır. Kalkınma planları, aslında, devletin, siyaset yapanların gelecekle ilgili stratejileridir; önümüzdeki beş yıla dünya ölçeğinde, Türkiye ölçeğinde nasıl baktıklarını, Türkiye'yi nereye getirmek istediklerini ortaya koyan hedef metinlerdir; bu bakımdan önemlidir.

En az onun kadar önemli olan iki metin daha var. Bunların başında da, hükümet programı geliyor. Aslında, hükümet programları, bir siyasî heyetin, ülkenin sorunlarına nasıl yaklaştığını, hayatı nasıl anladığını, sorunlara getirdiği çözümleri, işbaşında kaldığı sürece, bu ülkeye vaat ettikleri hususları, hedefleri, çerçeveleri ortaya koyan metinlerdir. Onun için, fevkalade önemlidir. Bu önemi sebebiyledir ki, bu metinler üzerinde, hükümet programları üzerinde yapılan müzakereler de o derece önemlidir. Onun için, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına burada dile getirilen görüşleri, gerçekten dinledim; yalnız sol kulağımızla değil, sağ kulağımızla da dinledik.(AK Parti sıralarından alkışlar) Hatta olmadı, can kulağımızla dinlemeye çalıştık; ama samimî olarak bir şeyi itiraf etmek durumundayım. Ben, Cumhuriyet Halk Partisinin konuşmalarını ilgiyle takip eden bir insanım. Özellikle, siyasî hayata girdiğim günden beri de fevkalade önemliydi; ama itiraf etmeliyim ki, bugünkü konuşma kadar light bir konuşma dinlemedim.(AK Parti sıralarından alkışlar) Buna bozulabilirsiniz, buna tepki verebilirsiniz; ama emin olun, çıktıktan sonra diyeceksiniz ki, hakikaten, bugünkü konuşmanın kalorisi yoktu; çünkü bir hükümet programıyla ilgili bir şey söylüyorsanız, bizim yanlışımızı söylerken kendi doğrularınızı da ortaya koymak mecburiyetindesiniz; çünkü

siyaset anlayışı bunu gerektirir, kaliteli siyaset de bunu gerektirir. Öbür türlüsü geçmişte çok denendi; Türkiye bir yere gelmedi.

Şimdi, iktidarın görevi doğruyu yapmaktır. Muhalefetin görevi de yanlışı yaptırmamaktır. Yanlışı yaptırmamak için, doğruyu söyleyen kadar doğruyu bilmek gerekir.(AK Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, üç kişi, üç değerli hatip, burada konuşma yaptı; acaba, doğru adına ne söyledi ya da bizim bu programımızda nerede yanlış var onları söyledi. Muhalefet, her şeye olumsuz bakmak değildir. Hele hele, günümüz anlayışında, Avrupai anlamda -şimdi, hep Avrupa Birliğine de gireceğiz diyoruz ya- muhalefet, kendi doğrularını da yanlışla birlikte ortaya koyup, topluma bir mukayese imkânı vermektir.

Şimdi, bizim programımızdaki bazı konularla ilgili cümlelerimizi yeterli bulmadılar, ayırdığımız sayfayı yeterli bulmadılar; bu da çok doğru bir anlayış değil. Bir konuya verdiğiniz önem, sayfa adediyle, satır adediyle sınırlı değildir. Eğer, oraya doğru şeyleri yazdıysanız, bir tek cümle bile sizin niyetinizi, o konuyla ilgili çerçevenizi ortaya koymaya yeter. Desem ki "adalet mülkün temelidir"; buna ilave edecek, fazlaca bir şey söylemeye gerek var mı?

Şimdi, eğer meseleye o ölçekten baktığımızda, bu programda tarımla ilgili bir kısım sayfalar vardı, sanayiyle ilgili düşüncelerimiz vardı; çevreyle ilgili, kentleşmeyle ilgili, konutla ilgili, demokrasiyle ilgili, özgürlükle ilgili... bunların hiçbirisi Cumhuriyet Halk Partisini ilgilendirmiyor mu? Cumhuriyet Halk Partisi bu konularla ilgili hiçbir şey söylemedi. Acaba söylememiş olmaları, zımnen, bizim bu söylediklerimizin doğru olduğu anlamına mı geliyor, böyle bir lisanı hal ile itiraf mı etmiş oluyorsunuz?

Evet, eğer sayfa adedine ya da bazı şeylerin konuşulup konuşulmamasına bakıyorsanız, o takdirde Cumhuriyet Halk Partisi, demek ki, sadece iki üç konu üzerinde siyaset yapan, onun dışındaki toplumsal sorunlarla, toplumun diğer kesimleriyle ilgisi, alakası olmayan bir parti konumuna düşmüş olur. Bunu da, doğrusu, Cumhuriyet Halk Partisine yakıştıramam.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, burada, yadırgadığım bir husus var. Bunu, lütfen, bundan sonra yapmamış olmamız gerekir diye düşünüyorum, hukuka ve kanuna saygılı bir insan olarak. Bir partinin ismi evvela tüzüğünde yazar, hem ismi yazar, hem kısaltılmış şekli yazar. Bu tüzük götürülür, İçişleri Bakanlığına verilir. Bu tüzükte, aynı zamanda, İçişleri Bakanlığına verdiğimiz metinlerde, partinin amblemi de vardır. Sonra, Cumhuriyet Başsavcılığına gider bu metinler. Sonra, seçim zamanlarında Yüksek Seçim Kurulu bu metinleri, bu bilgileri alır, oy pusulalarına basar ve vatandaş, o isme göre bu partiyi tanımlar. Şimdi, nedense bir süreden beri bir söylem haline geldi.

Biz, tüzüğümüzde "Adalet ve Kalkınma Partisi", kısaltılmış isim olarak "AK Parti" diyoruz. Sonra, verdiğimiz metinlerde bu böyle, resmî metinlerde de bu böyle; ama nedense, bir "ak" düşmanlığı mı vardır onu bilemiyorum ya da "ak" kelimesinden bir rahatsızlık mı var onu anlayamıyorum. Bizim ismimiz "AK Partidir". Siyasî kimliğimiz, siyasî metinler bunu gerektirdiği halde, "AKP" denmeye devam ediliyor.

Buradan iki anlam çıkar: Birincisi, ak düşmanlığından kaynaklanır. Biz, gerçekten bir ak partiyiz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Milletimiz bizi ak parti olarak gördü ve anamızın ak sütü kadar helal reyleriyle biz buraya geldik. Biz, milletin partisiyiz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Millet bize "AK Parti" diyorsa, bu çatı altındaki herkes, bizi böyle telaffuz etmeye, böyle anmaya mecburdur. Bu hukukun gereğidir, yasalara saygının gereğidir.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Hükümet Programı üzerinde konuş, partiyi anlatma...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Aksi varit olursa, hepimizin kimlik cüzdanı var, orada ismimiz yazıyor. Şimdi, ben, ismi Mustafa olan birisine "Muso" desem yakışık alır mı, bu doğru olur mu, bu siyasî nezakete sığar mı?! Gelin, bu neviden nitelemelerden vazgeçelim; çünkü benim anlayabildiğim kadarıyla, şu bir saatlik konuşma içerisinde iki kavrama karşı bir tepki var: Bir "ak" kavramına tepki var, öyle anlıyorum; bir de "muhafazakârlık" kavramına bir tepki var.

Şimdi, bunların ikisinden de başka türlü bir anlam çıkarmaya gerek yok. Muhafazakâr parti, toplumun değerlerini benimseyen, toplumu önemseyen, toplumun mukaddeslerini yücelten, baş tacı eden ve bizi biz yapan değerlere asgarîden saygıyı ifade eden bir kavramı ifade eder.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bundan rahatsız olmaya gerek yok, bunun içini başka anlamlar yükleyerek doldurmaya da gerek yoktur. Eğer bu toplum muhafazakâr olmasaydı, bunca yaşadığı sıkıntılara ve bunca şoklara rağmen, bugün huzur ve barış içerisindeki bir Türkiye'yi tesis etmek mümkün olmazdı, bu ülke, kargaşadan, anarşiden, terörden başını bir türlü alamazdı. Bunca sıkıntılara ve olumsuz göstergelere rağmen, halen demokrasi yaşıyorsa, halen biz siyaset yapabiliyorsak ve insanlarımız kanuna, hukuka, devlet otoritesine saygı gösteriyorsa, bunun birinci ayağı, muhafazakâr bir toplum olmasından kaynaklanıyor. Onun için, bu neviden kavramları, siyasette başka anlamlara çekmeye gerek yok; yerli yerine oturtmak ve siyaseti doğru tavsif etmek lazım gelir.

Değerli arkadaşlarım, biz, ne yapmak istediğimizi, evvela, 3 Kasım seçimlerine giderken seçim beyannamemizde söyledik; başka partiler de

söyledi. O yetmedi, 58 inci Hükümet Programında söyledik, Acil Eylem Planımızda söyledik ve şimdi 59 uncu Hükümet Programımızda söylüyoruz. Bizim bu söylediklerimiz içerisinde, başka anlam çıkarmayı gerektirecek ve bunun üzerinden birilerinin kafasına soru işareti sokmamızı mümkün kılacak en ufak bir şey olduğu kanaatinde değilim.

Şimdi, gölge taşlanarak siyaset yapılamaz. Gelin, siyaset adına gölge taşlamayalım; çünkü geçmişte bu gölgeler taşlandı, yarım yamalak gazete malumatları üzerine siyasî demeçler verildi, bunlar üzerinde bu memlekette kavga yapıldı, gürültü çıkarıldı, kamplaşmalar oldu, kutuplaşmalar oldu; Türkiye'nin geldiği nokta da burasıdır.

Ha, bir şey daha söyleyeyim: Hiçbir parti, diğer partinin meşruiyetini test etme kantarı da değildir. Bunun altını da özellikle çizerim.(AK Parti sıralarından alkışlar) Eğer, bir partiye birileri meşruiyet tanıyacaksa, o, milletin ta kendisidir, anayasasıdır. Biz de, bu memlekette siyaset yapan her parti kadar Anayasaya bağlı, Anayasadaki devletin niteliklerine bağlı ve millet tarafından da aklanmış, millet tarafından tescil edilmiş bir partiyiz. Dolayısıyla, rejimle ilgili, laiklikle ilgili meselelerde bir başka partiden cevaz alacak noktada değiliz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Eğer metin okunmuş olsaydı, bu, çok açık olarak da ortaya çıkacaktı. Kaldı ki, biz, 58 inci Hükümet Programında da, Acil Eylem Planımızda da, Anayasa değişikliği yapacağımızı söylemişiz. Türkiye'de bunu söylemeyen parti var mı? Bu Anayasayı yapanlar bile belli bir süre sonra, "ben bu Anayasanın kefiliyim, bunda delik açtırmam" diyenler dahi, aradan on sene geçtikten sonra, Anayasanın eskidiğini kabul etmiş, değişmesinin lazım geldiğini ifade etmiştir. Onun içindir ki, hiçbir parti gösterilemez ki, seçim beyannamelerinde, seçim meydanlarında bu Anayasanın eskidiğini söylemiş olmasın, bu Anayasanın topluma dar geldiğini söylemiş olmasın.

Biz, şimdi burada ne diyoruz; "Artık, ülkemize dar gelen yürürlükteki Anayasa yerine, katılımcı ve özgürlükçü yeni bir anayasayı hazırlayacağız. Bu anayasanın hazırlanmasında, kendi fikirlerimiz kadar, muhalefet partilerinin ve tüm toplumsal kesimlerin katılımını en etkin biçimde sağlama çabası içinde olmaya söz veriyoruz" diyoruz. Şimdi, "hava bulutlu" dan "bana niye ördek dedin" mantığını bırakmanın zamanı gelmedi mi hâlâ?! (AK Parti sıralarından alkışlar) Gelmedi mi?.. Leblebiden nem kapmanın ne anlamı var?

Bu Anayasanın dar geldiğini herkes kabul ediyorsa, her parti söylüyorsa ve millet de bunu böyle anlıyorsa, o Anayasayı değiştireceğiz; kiminle, sizlerle beraber değiştireceğiz. Teşekkür ederim, birinci paket sırasında, hakikaten çok anlamlı, çok önemli bir katkı sağladınız. Ben ve arkadaşlarım, sadece bu kürsülerde değil, her platformda, bu katkınızı şükranla ifade etmeye çalıştık. Bu değişikliği sizlerle beraber yapacağız. Kaldı ki, bu Mecliste bunun geleneği

de teşekkül etti. Uzlaşma Komisyonu kuruluyor. O komisyon da, partilerin Meclisteki dağılımına bakmaksızın, sandalye sayısına bakmaksızın, eşit üyelerden teşekkül ediyor ve bu metinler oybirliğiyle hazırlanıyor. Dolayısıyla, yöntemi belli. Herkesin şikâyet ettiği bir Anayasa ve diyoruz ki: "Özgürlükçü bir anayasaya Türkiye'nin ihtiyacı var."

Değerli arkadaşlarım, siyaset yaptığımız dönem, 2003. Artık, yasakçı dönem geride kaldı. Eskiden, yasakçılığı bir siyaset üslubu, bir siyaset modeli haline getirmiş dönemler oldu bu ülkede, böyle partilerimiz de oldu; ama bunlar geride kaldı. "Yeter, söz milletindir" denildi ve millet, bu yasakçılığı sandıkta ortadan kaldırdı. Kaldı ki, yasakçılığın en organize olduğu, en sistematize olduğu rejimler, bugün, tarihten silindi. Eğer, yasakçılık bir ülkeyi bir yere getirebilseydi, Saddam rejiminde Irak bir yere gelebilirdi.

Meseleleri, oturup, doğru anlamak lazım. Özgürlüklerden korkmaya gerek yok. Milletimize güvenmemiz lazım, insanlarımıza güvenmemiz lazım. Artık "millet bir şeyden anlamaz" deyip, tepeden bakma dönemi geçmiştir. Millet, belki de kendisini yönetenlerin yapmış olduğu birçok yanlışı, götürmek istediği birçok uçurumu kendi ferasetiyle önlemiş ve tekrar, rejimi yerli yerine oturtmaya, sistemi yerli yerine oturtmaya çalışmıştır. Dolayısıyla, millete güvenmek lazım. Özgürlükçü bir anayasayı eğer bu dönem başarabilirsek, bu dönemin milletimize en büyük armağanı o olacaktır.

Dolayısıyla, bu Anayasanın değişmesi gerekiyor. Nerelerinin değişmesi gerekiyor; bu gayet açık; çünkü Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmeler var, Türkiye'nin altına imza koyduğu metinler var, Türkiye'nin içerisinde yer almaya çalıştığı bir demokrat dünya var, o dünyanın standartlarına uygun yeni bir anayasa yapma mecburiyetimiz var. Eğer, biz, bunu, kendi irademizle yapmazsak, kendi isteğimizle yapmazsak, sonra sıkışıyoruz, zaman daralıyor, hiç olmayan bir zamanda, hiç olmayan bir üslupla, hiç de bize yakışmayan bir şekilde anayasa değişiklikleri yapıyoruz. Geçtiğimiz dönemde bunun başka misalleri de vardır. Onun için, biz diyoruz ki, toplumun bütün kesimleriyle işbirliği yapmak suretiyle bir anayasa değişikliğini yapmaya mecburuz. Milletimize yakışan da özgürlükçü bir anayasadır.

Kaldı ki, bir şeyi daha ifade etmemiz lazım; çünkü 58 inci Hükümet Programında da, bu anayasa lafı üzerinden, bu kürsüde, aşağı yukarı 20 dakikaya yakın bir konuşma oldu. Bizim niyetimiz o değil, maksadımız o değil; gayet açık bir metin. Ben biliyorum ki, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunda çok değerli hukukçularımız var: Hemen, buradan görüyorum, Sayın Güneş var; Adalet Komisyonunda çok değerli hukukçu arkadaşlarımız var. Eğer onlardan birine sorulabilmiş olsaydı, şunun bilinmesi lazımdı: Anayasanın

2 nci maddesi, değiştirilemeyecek maddeler arasındadır. Bu ülkede, hiç kimse, değiştirilmesi mümkün olmayan bir şeyi, anayasa değiştireceğim diye değiştiremez. Bu, Anayasaya aykırı. Bu Anayasa değişecekse, Anayasadaki usullere göre, esaslara göre değişecek. 2 nci maddenin değişmeyeceği yazılı olduğu halde, kim böyle bir yola tevessül eder? Ayrıca, bizim aklımızdan geçmeyen, niyetimizden geçmeyen bir şeyi, bir bühtanı, ikide bir önümüze getirip, koyup, bunun üzerinden siyaset yapmak, doğrusu, geldiğimiz noktada, geldiğimiz zaman dilimi içerisinde, bir an evvel terk edilmesi gereken bir alışkanlıktır diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, biz, hizmet partisiyiz, bunun için kurulduk. Her partinin hedefi de budur; millete hizmet etmek için kurulur. Ben, herkesi öyle görüyorum, öyle anlıyorum. Herkes, çıkar, millete fikirlerini, düşüncelerini söyler; sonra da, millet, bunlar arasında bir değerlendirme yapar ve sonuçta kararını verir. 3 Kasımda, bu millet, 40'a yakın partiyi, seçime giren 20'ye yakın partiyi dinledi, sonuçta tercihini yaptı; AK Partiyi iktidar yaptı, Cumhuriyet Halk Partisini de muhalefet yaptı. Dolayısıyla, milletin ortaya koyduğu irade üzerinde spekülasyon yapmanın bir anlamı yok. Biz, neye göre iktidar olduk; milletimizin önüne koyduğumuz metinlere ve vaatlerimize göre. Şunun şurasında dört ay oldu olmadı. Bakınız, herkes kabul ediyor; insafla kabul etmek lazım, değerlendirmek lazım ki, şu yakın tarihimiz içerisinde, hiçbir hükümetin önünde bugünkü kadar büyük meseleler olmadı. Bunlardan birisi dahi, hükümetlerin feleğini şaşırtmaya yeter. İnsafla bunun altını çizmemiz lazım.

Şu kadar zamandır "Avrupa Birliği" diyoruz. Hani hatırlar mısınız "eğer AK Partiye rey verilirse, AK Parti iktidar olursa, Avrupa Birliği süreci tehlikeye girer, şöyle olur, böyle olur; Avrupa Birliğine girişin teminatı bizleriz" denildi; bizim üzerimizden, yine, hayalet taşlayarak, bir sürü spekülasyonlar yapıldı. Millet, bunların hiçbirisine itibar etmedi, hepsini geldiği yere geri gönderdi; ama insafla kabul etmemiz gerekir ki, 4 Kasım sabahından 12 Aralık akşamına kadar AK Partinin yapmış olduğu çalışmanın onda 1'ini -geriye dönük- başka hükümetler yapmış olsaydı, bugün, Türkiye, 2004 aralığını beklemek durumunda olmazdı. Bunu kabul etmeniz lazım.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Bu noktada, Cumhuriyet Halk Partisinin de katkısı oldu; iktidar ve muhalefet... Doğrusu, millet de bu üslubu benimsedi. Gelin, bu üslubu devam ettirmeye çalışalım; Türkiye'nin yararı buradadır. Türkiye'nin dış meselelerinde, önemli meselelerinde omuz omuza vermemizin zamanı gelmiştir. Bakınız, bunun en güzel örneğini, daha dün, İngiliz Parlamentosu verdi. Demokrasinin beşiği oraysa, işte, güzel örnekler oralarda da var.

4 Kasımdan 12 Aralık akşamına kadar, biz, Avrupa Birliği için yapılması gereken ne varsa yaptık; bütün toplum kesimlerini de yanımıza almak suretiyle, Avrupa'nın dolaşmadığımız başkenti kalmadı ve 4 Kasımdan 12 Aralık akşamına kadar, dünyanın gündeminde, Batı'nın başkentlerinde, hep Türkiye olmuştur, hep AK Parti iktidarı olmuştur.

Burada, bu vesileyle ifade edeyim: Halen, şu an, buradaki dış misyonlarda görev yapan bir değerli bürokratın beni ziyarete geldiğinde söylediği şey şudur: "Ben, on altı senedir bu kuruluşta görev yapıyorum. 4 Kasımdan bugüne kadar yaptığım çalışmalarda, hiç bu dönemdeki kadar rahat etmedim; hep Türkiye aleyhine kötü şeyler söylenirdi, yanlış şeyler söylenirdi, Türkiye'ye olumsuz bakılırdı. İlk defadır ki, böyle bir kuruluşta devletimi temsil etmenin gururunu yaşıyorum. Size teşekkür ederim" demiştir. Dolayısıyla, bakınız, işin doğrusunu yapmak, işin güzelini yapmak, birlikte bu güzellikleri ortaya koymak varken, toplumumuzda tereddütler meydana getirmenin hiçbir anlamı yoktur diye düşünüyorum.

Avrupa Birliği meselesi... Geriye dönüp bir bakalım; bu ülkede, bu Parlamento çatısı altına, "Çırpınırdı Karadeniz" türküsünü siyasî söylem olarak gündemlerine getiren, meydanlarda konuşan insanlar geldi. Onlar, bugün burada yok. Gıyapta konuşmak için söylemiyorum, bir tespit anlamında söylüyorum. 1990'dan beri Türk cumhuriyetlerine gidip gelen, belli aralıklarla oraları ziyaret eden, Türkiye acaba oralarda ivme mi kazanıyor, ileri mi gidiyor geri mi gidiyor, ağırlığı var mı yok mu... Çok şükür, bunu mukayese imkânına sahip oldum. Samimiyetle söylüyorum ki, uzunca bir zamandan beri, Türkiye Cumhuriyeti, maalesef, oraya karşı görevlerini yerine getiremedi. Üç buçuk yıllık geriye dönük iktidar döneminde doğru dürüst temaslar yapılamadı. Ekonomide kaybettik, siyasette kaybettik, çok şeyde kaybettik. Olumsuzlukları söylemek istemiyorum; ama 4 Kasım sabahından itibaren, bir taraftan Avrupa, öbür taraftan Türk cumhuriyetleriyle en üst düzeyde temas, bu iktidar döneminde yapıldı. Şimdi, bunun arkasının gelmesi gerekiyor; aksi halde, bu boşluk, başkaları tarafından dolduruluyor. Eğer, biz, Orta Asya'da doğru bir politika takip edemezsek, Ankara'da da sağlam oturmamız mümkün değildir. Oraya karşı, Türkiye'nin, her seviyede ilgisinin ve alakasının devam etmesi lazım. 4 Kasım sabahından itibaren, bu ilgi tekrar kurulmaya başlamıştır.

İlk defadır ki, Türkiye, içine kapanık olmaktan çıkmış, kaplumbağa siyasetinden kurtulmuş, çok yönlü bir dış politikanın ipuçlarını vermeye, çabasını ortaya koymaya, hedeflerini ortaya koymaya çalışmıştır.

Yeri gelince hep söyleriz, yüzde 98'i Müslüman olan bir ülke... İslam dünyası diye, geçen hükümet programlarında doğru dürüst bir kavram var

mı? Biz, çevremizdeki İslam ülkeleriyle bile ilişkimizi kestik. İlk defadır ki, bu hükümetler döneminde, AK Parti iktidarı döneminde, bölge politikalarının oluşturulabilmesi bakımından, bölgemizdeki sıkıntıların bertaraf edilmesi bakımından, acaba birlikte bir çözüm bulabilir miyiz diye bu ülkelerle temas da, ilk defa bu hükümet döneminde başlamıştır, AK Parti iktidarları döneminde başlamıştır.

Hal böyle olunca, şu aradan geçen dört aylık süre zarfında, eğer insafla değerlendirmek gerekirse, dört aya sığmayacak kadar, dış politikada çok ciddî gayretler, çabalar gösterilmiştir. Tabiî, dış politikayı götürürken, içerideki durumumuza da bakmamız gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, burada dile getirilen hususların hiçbirisinin sorumlusu AK Parti iktidarı değildir. Bugünkü olumsuz sonuçlara bakarak AK Partiyi değerlendirmek yanlış olur. Biz, bu sonuçları ortadan kaldırmaya, sebepleri izale etmeye çalışıyoruz. Eğer, bu ülkenin sorunları dört ayda değişebilseydi, dört ayda ortadan kaldırılabilseydi bugüne kadar bunların çıkmış olması lazım gelirdi.

Kaldı ki, zaten "biz bu işleri düzlüğe çıkarırız" diyen, "ben Halep'te kırk arşın atladım" diyen ne kadar babayiğit varsa, 3 Kasım seçimleri öncesi çıktılar meydana; çoğunun kırk santim atlayamayacağına millet karar verdi; neticede, bu başarıyı AK Partinin göstereceğini tescil etti.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, biz, samimiyetle, ülkenin meselelerini çözmeye çalışıyoruz, geceyi gündüze katarak bu işleri düzeltmeye çalışıyoruz; ama ülkenin içinde bulunduğu manzarayı da doğru tespit etmek lazım. Bakınız, 15 Ekim itibariyle, Anayasa gereği, İçtüzük gereği, giden 57 nci Hükümet bir bütçe koydu orta yere. Zaten, o bütçeye bakmak bile, 4 Kasım sabahı -çünkü o metin başkalarının ortaya koyduğu bir siyasî metindir- ülkenin hangi iç sıkıntılarla karşı karşıya olduğunu açıkça ortaya koymaya yeter. Daha 15 Ekim itibariyle bu devletin iki yakasının bir araya gelmesi mümkün değil. Bu ülkedeki yolsuzluklar, israf, memleketi, maalesef, dik yürüyemez hale getirmiştir. O hırsızlıklar ve yolsuzluklardır ki, bu ülkeyi namerde muhtaç hale getirmiştir. Şimdi, AK Parti olarak, geceyi gündüze katarak yapmaya çalıştığımız şey, acaba, devletin iki yakasını bir araya getirebilir miyiz... Hazırladığımız metin, Hükümet Programı, bir anlamda, devletin iki yakasını bir araya getirme çabası ve gayreti içerisinde olan bir metindir. Elbette, bu metinde eksik olanlar olabilir, yanlış olanlar olabilir; buna hiç itirazım yok; ama bu metnin hiç mi doğru tarafı yok; yani, bu 51-52 sayfalık metinde "şurası yanlış, ama burası doğru" diyebileceğimiz bir tek cümle, bir tek hedef, bir tek çözüm yok mu?! Hakkı teslim etmek lazım gelirse, ben, eksiğimi kabul ederim, yanlışımı da kabul ederim; ama lütfen,

bu işin doğrularını da birlikte söyleyelim ki, bu memlekette, 2003'te, yeni bir siyaset üslubunu da geliştirmiş olalım diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, tabiatıyla, biz, burada, sorunlara genel yaklaşımlarımızı ortaya koyduk. Zaten, hükümet programları, böyle bir çerçeveyi ifade eder. Bunun içinin doldurulması, hükümetin huzurunuza getireceği yasa tasarılarıyla ilgilidir. Bu çerçevelerin içerisini, bu yasa tasarılarıyla, bu reformlarla yapmaya çalışacağız; ama şunu kabul etmemiz lazım: Bugün, burada zikredilen pek çok konu var ki, aslında, hepimiz, şurasından veya burasından, Türkiye'nin sorunu olduğunu kabul ediyoruz. Mesela, Türkiye'nin bir eğitim sorunu var. Kimse "eğitim sorunu yoktur" diyemez; üniversitesinde var, temel eğitiminde var, lisesinde var, her tarafında var. Eğitim adı altında, Türkiye'yi, giderek bir mesleksizler toplumu haline getiriyoruz, mesleksizler toplumu... Hepimizin kapısındadır, sizin de kapınızda... Liseyi bitirmiş, askerliğini yapmış, geliyor... Soruyorsunuz –lise mezunu neyi bilir- Kızılırmak'ın uzunluğunu biliyor, Türkiye'nin komşularını saymayı biliyor; ama bu bilgi, ekmek parası kazanmasına yetmiyor. Bu sistem çürümüştür, bu sistem köhnemiştir, bunu değiştireceğiz diyoruz, değiştirmeliyiz diyoruz, meslekî eğitime önem vermeliyiz diyoruz.

Üniversitelerin hali ortada. Üniversiteler en seçkin kurumlar; ama Türkiye'nin, bugün, ayak nasırı haline gelmiştir. Bilim yok. Kafanın içiyle uğraşılacağına, dışıyla uğraşılıyor.(AK Parti sıralarından alkışlar) Halen köhnemiş sistemleri devam ettirmeye gayret ediliyor. Yani, bilime dayalı, üretime dayalı, yazmaya dayalı eğitim sistemi ortadan kalkmış, herkes, ideoloji bezirgânlığıyla koltuk kapmanın çabası içerisinde, gayreti içerisinde. Bu, böyle gitmiyor. Üniversiteleri liseleştirdik. Lisedeki sıkıntı neyse, üniversitedeki sıkıntılar da, aynen, bir yıl sonra, iki yıl sonra oraya yansımış oluyor. Gelin, oraları özgür bir ortam haline getirelim diyoruz. Onun çerçevesi belli. Zaten, Millî Eğitim Temel Kanununda, bu düzenlemeler yapılırken nelere dikkat etmemiz gerektiği açıkça orta yerde. Dolayısıyla, eğer, eğitimle ilgili bir düzenleme yapılacaksa, bir çaba gösterilecekse, bunu birlikte yapacağız. Biz, bu noktadaki kriterlerimizi ortaya koyduk. Bunun neresine yanlış diyorsanız -samimiyetle söylüyorum- sadece sol kulağımızla değil, can kulağımızla dinlemeye hazırız biz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü bunun da bir fazilet olduğuna inanıyoruz. Yani, şöyle bir mantık içerisinde değiliz: Muhalefet hep yanlış söyler, iktidar hep doğru söyler. Biz, -yeri gelmiş- 7 üyeli bir derneğin bile feryadına, beyanına, bildirisine itibar etmeye, acaba buradan da ülkemiz yararına bir cümle çıkar mı, bir imkân çıkar mı, bir çözüm çıkar mı diye göz nuru dökmeye, bunları dinlemeye hazırız. Kaldı ki, ana muhalefet Partisini haydi haydiye dinleriz; çünkü ana muhalefet önemlidir, muhalefet

önemlidir. Hepimizin bildiği bir şey var ki, iktidar her rejimde var, muhalefet demokraside var. Dolayısıyla, demokrasi yaşasın istiyorsak, en az iktidar kadar muhalefet partileri de saygındır, saygıdeğerdir ve toplumsal bir görevi vardır. O sebeple, biz, bu programda neresi eksik bulunuyorsa, neresi yanlış bulunuyorsa, çözümleriyle birlikte, emin olun, dinlemeye hazırız; nerede istiyorsanız, gelip, bu bilgileri almaya hazırız. Kaldı ki, gerek 58 inci Hükümet gerekse 59 uncu Hükümet, sadece bunu söylemekle kalmadı; uzun zamandır toplanamayan Ekonomik Sosyal Konsey, ilk defa bu iktidar döneminde toplandı. Bu anlayışımızın gereği olarak, katılımcılığın gereği olarak, toplumda uzlaşma olsun, sorunları birlikte çözelim diye... Çünkü kavga ederek harcayacak zamanımız kalmadı, kavga etmeye mecalimiz de kalmadı.

Eğer, bir atımlık barutumuz varsa, bunu, birlik içerisinde, dirlik içerisinde, Türkiye'nin iyiye gitmesi için, Türkiye'nin iyiliği için, Türkiye'nin refahının artırılması için kullanmak mecburiyetindeyiz. Onun için, farklı bir anlayışı ortaya koyabildiğimiz takdirde, siyasetin kalitesi de yükselecek, siyasetin itibarı da yükselecektir. Biz, şimdi, bu kürsüye geldiğimiz zaman hep diyoruz ki. Yüce Meclis, Yüce Meclis... Gerçekten de bu Meclis yücedir; ama yüce tavırları da ortaya koyarak, bu düşüncenin, bu fikrin arkasına güzel örnekleri koymak durumundayız. Zannediyorum, bu dönem böyle bir fırsatı Türkiye yakaladı; bu fırsatı, iktidarıyla yakaladı, muhalefetiyle yakaladı. Gelin, bu fırsatı boşa kullanmayalım milletimize güzel örnekleri birlikte yapalım diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir de, vatandaşımıza "umutlar tükendi" filan tarzında, hep olumsuz anlamlar taşıyan, olumsuzluklar taşıyan bir kısım mesajlar vererek Türkiye'de siyaset yapma alışkanlığını da bırakalım.

Şimdi, bir iktidara ümit tükendi mi tükenmedi mi; bunun göstergesi, benim veya bir kişinin beyanı değildir, sadece kamuoyu araştırmaları da değildir; iktidara ümidin devam edip etmediğinin en önemli göstergesi, bizatihi milletin kendisidir.

Bakınız, AK Parti iktidara geleli şunun şurasında dört ay oldu, eski tabirle, kırkı bile çıkmadı daha; ama bakınız, iki defa testten geçiyoruz; bir Siirt'ten geçtik; itirazı olan var mı? Siirt'ten, bundan daha güzel test var mı, ümidin devam edip etmediğini gösteren?! (AK Parti sıralarından alkışlar) İkincisi, pazar günü Çorum'da var. Çorum'da seçim yapıyoruz, on binlerce insan orada rey kullanacak.

Bakalım, kime ümit bağlamış, ümidi devam ediyor, kimden ümidi kesmiş; bunun hepsini de pazartesi günü sabahı görmüş olacağız. Eğer bu

söylediklerimde yanlış varsa, o zaman, ben, oturup düşüneceğim. Eğer başkalarının fikri yanlış çıkıyorsa, tahmini yanlış çıkıyorsa, onların da oturup düşünmeleri lazım diye düşünüyorum.

Dolayısıyla, benim görebildiğim, Siirt seçimlerinin sonuçlarına bakarak diyoruz ki, bu hükümete milletin ümidi devam ediyor, desteği devam ediyor. Bu desteğin bize ne vebal ne sorumluluk yüklediğinin çabası ve gayreti içerisindeyiz ve inşallah, milletimize karşı da yaptığımız hizmetlerle mahcup olmayacağız diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, siyaset, benim anlayabildiğim kadarıyla, sadece konuşmak değildir, sadece doğruları söylemek değildir; siyaset, doğruları söylemek kadar doğruları da yapmaktır. Belki Türk siyasetinin temel eksikliği, yeteri kadar doğruların söylenmiş, fakat, yeteri kadar doğruların yapılamamış olmasıdır.

Biz, burada, elbette, başka partilerin de, başka iktidarların da söylediği, kendimiz de inandığımız için, bir kısım doğruları aldık; inandığımız için aldık ve yapmayı taahhüt ettiğimiz için, taahhüt etmek istediğimiz için, gereğini yapmak için aldık. Bunların başında kamu yönetimi geliyor.

Hep beraber söylemiyor muyuz; artık bu devlet yapısı hantaldır, bu devlet çalışmıyor, bu devlet giderek millete yük olmaya başladı, topladığımız vergiler şuraya gidiyor buraya gidiyor, köklü bir reform ihtiyacı var. Bizim söylediğimiz, bu genel doğrudur, herkesin kabul ettiği doğrudur.

AK Parti olarak diyoruz ki, bunlar geçmişte yapılamadı, biz yapacağız. Bunu Acil Eylem Planımızla ortaya koyduk. Şimdi, bizim muhalefetten beklediğimiz, bu doğruları niye yapmıyorsunuz, Eylem Planınıza uygun olarak bunu niye gündeme getirmediniz diye bizi sıkıştırmanızdır.

Eğer bunları yapmazsanız- iktidar boşluğu olabilir; ama bir rejim için, bir demokrasi için en büyük tehlike, muhalefet boşluğudur- eğer Cumhuriyet Halk Partisi, bugün 59 uncu hükümeti tenkit ettiği şekliyle, o muhtevayla tenkit etme durumunda olursa, korkarım ki, bir süre sonra, toplum, Mecliste muhalefet boşluğu var kanaatine varır.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bunu doğru bulmam, bunu rejim hesabına fevkalade tehlikeli bulurum. Onun için, gelin, biz iktidar olarak yaptığımızı doğru yapalım, siz de muhalefet olarak yaptıklarınızı doğru yapın; çünkü rejimin selameti bundadır; milletin geleceği de, bu iki doğrunun bir noktada kesişmesine bağlıdır.

Değerli arkadaşlarım, tabiatıyla, Türkiye olarak zor bir dönemden geçiyoruz, sıkıntılı bir dönem. Bunu kabul etmeyen hiç kimse yok. Keşke sorunları zamanında çözebilseydik, keşke konulan sorun haline getirmeseydik.

Bu ülkede, hepimiz kabul ediyoruz ki, yarım yüzyıldır tartıştığımız konular var; halen bir çözüme bağlayamadık. Bağlayamadığımız için de, işte, kırk yılın çarşambası geldi AK Parti iktidarının önünde duruyor. Onun için, tabiatıyla "bu sorunların, bu sıkıntıların sebebi biz değiliz" diyoruz; bu doğrudur; ama bu, sorunları çözmemek için de bizim bir bahanemiz değildir. Onun için, gayret sarf ediyoruz, bu sorunları ortadan kaldıralım diye uğraşıyoruz.

Bunların başında da, dış politika sorunlarımız geliyor. Bakınız, dış politika konularını konuşurken geçmişte yaptığımız bir yanlışı burada siyaset adına itiraf edip meseleyi doğru bir zemine oturtmamız lazım. Şimdi, genelde, bizim siyasî söylememizde "vatanseverler", "vatan hainleri" kavramları çok kullanılır. Siyasette bunun kadar tehlikeli, bunun kadar ayırımcı iki kavram bilmiyorum. Bunun bir kantarı yok. Bunun bir kantarı olmadığı için, filancalar çok vatansever, falancalar az vatansever... Bu ülke için, bu ülkenin menfaatine, kendi düşüncesi bana göre yanlış bile olsa, ben herkesin vatansever olduğuna, düşüncelerini bu anlayışla dile getirdiğine inanıyorum ve olabildiğince de bunlardan istifade etmeye çalışıyorum.

Şimdi, içinden geçtiğimiz dönem, Türkiye'nin belki yüz yıllık geleceği bakımından gerçekten tarihî önemi olan günlerdir. İşte, Ortadoğu'da işler karıştı, Ortadoğu'da kan gövdeyi götürdü, götürüyor. Türkiye olarak, hiç kimse, insafı olan hiç kimse, bu partinin barış için çaba göstermediğini, üzerine düşeni yapmadığını söyleyemez. Emin olun çalmadığımız kapı kalmadı; bunu, yalnız sizlere söylemiyorum, bu vesileyle, milletimize ifade etmeye çalışıyorum. Çalmadığımız kapı kalmadı. Bilinen bilinmeyen, açıklanan açıklanmayan her türlü yola başvurduk; acaba, bu bölgede barış olur mu... Çünkü bu bölgenin barış içerisinde olması, en evvel, Türkiye'nin menfaatinedir.

Biz, hem inancımız itibariyle hem tarihî geçmişimiz itibariyle hem de geldiğimiz nokta itibariyle barışı en çok isteyen milletiz. Bizim devletimizin geleneksel politikası, bölgede, dünyada, evimizde, evimizin dışında her tarafta barış esasına dayanır. Böylesine geleneksel bir politikayı sürdüren bir devlet ve onun adına şu an icrai hükümet eden bizler, sonuna kadar barıştan yana olduk; ama hepiniz görüyorsunuz ki, bizden başka da bu çabayı gösteren olmadı. Şimdi, geldiğimiz nokta itibariyle, kimse, AK Parti iktidarlarına üzerine düşeni yapmadı diyemez. Elimizden geldiği kadar uğraştık; ama barışı temenni etmek başka, barışı temin etmek başkadır; temin etmeye de gücümüz yetmedi. Gücümüzü aşan noktada, kimse başkasının ağzıyla, bu ülkeyi, bu devleti, bu devletin hükümetlerini, Meclisi suçlamasın.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Kimin ağzı?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hakikaten, birçok kişi, barışı istiyoruz gözüktü; ama el altından yardım yapmaktan da geri kalmadı. Dolayısıyla, barış istiyoruz; ama barış isterken de, ülkemizin menfaattarını korumak gibi de bir sorumluluğumuz var, tarihimize karşı var, milletimize karşı var, Meclisimize karşı var. Bu sorumluluğun gereği neyi gerektiriyorsa dün onu yaptık, bugün bunu yapıyoruz, yarın da onu yapmaktan geri kalmayacağız; bundan herkes emin olmalıdır.

Bu noktada üzerimize ne düşürse yapacağız.

İşte, Irak meselesini biz böyle anlamaya çalıştık. Ülkemizin menfaattarını korumaya çalıştık. Orada akan her kan, herkesten evvel bizi rahatsız eder. Bizim, Irak'ta yaşayan insanlarla tarihî beraberliğimiz var, kardeşliğimiz var, akrabalığımız var. Başkaları aklı verdi, geçmişte, ekmeği vermedi -bunun altını çiziyorum- başkaları ekmeği vermedi, aklı verdi, silahı verdi, fitne fesadı ekti oraya, bir sürü gizli servisler orada cirit atıyor, NGO adı altında bir sürü kuruluş orada fitne fesat tohumlarını ekmeye devam ediyor, orada katliamlar oldu. 517 000 kişi Türkiye hudutlarına geldiği zaman -ben o zaman hükümetteydim- Kırşehir'den, Nevşehir'den, Niğde'den patates, başka yerden bulgur, un toplayarak, oradaki insanlara yardımcı olmaya çalıştık, bunlar, bizim görevimizdi. Orada kimin kanı akarsa aksın, en evvel bu ülkenin insanının yüreği yanar; ama bir şeyi de görmemiz lazım, biz, o bölgede tekrar bir Bosna dramı yaşamak istemiyoruz, bir Kosova dramı yaşamak istemiyoruz. Devletimiz meseleye böyle bakıyor, biz, hükümet olarak meseleye böyle bakıyoruz.

Bunun dışındaki her türlü düşünce, devlete de bühtandır, bize de bühtandır; bunu da açıkça ifade etmek isterim.(AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü bakınız, bu meselede, ne tip çarpıtmaların olduğunu görüyoruz. Bir taraftan manşet attılar -maalesef, birçok kurum, birçok kuruluş iyi bir imtihandan geçmedi- "Türk'ün kanını parayla mı satıyorsunuz" dediler; ama sonra "6 milyar dolar ne oldu" diye bizden hesap sormaya kalktılar.(AK Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, ya o söylediğiniz doğru ya bu geldiğiniz nokta doğru. Onların da bir tercih yapmış olması lazım gelir, onların da sorumluluk taşıması lazım gelir. Yazan çizen, söyleyen konuşan kim ne varsa, gelin, bu noktada hepimiz aynı hedefe yöneldim; o hedef de, burasıdır.

Dolayısıyla, şu an, biz, AK Parti iktidarı olarak, bir devlet politikası yürütüyoruz. Elbette, siyasî sorumluluğu bize aittir; elbette, bunun omuzlarımıza yüklediği mesuliyet neyse, biz, onu, şerefle, şanla taşımaya hazırız; ama biz, hiçbir şeyi kendiliğimizden yapmıyoruz; devletin ilgili birimleriyle istişare ederek, danışarak, bilgimizi, tecrübemizi, devletimizin

hafızasını orta yere koyarak bir politika götürmeye çalışıyoruz hem burada hem Kıbrıs'ta hem başka tarafta. Onun için, eğer bir siyaset yapılacaksa, onu tarım alanında yapalım, sanayileşme politikalarında yapalım, başka tarafta yapalım; ama dış politika konusunda, olabildiğince beraberliklerimizi öne çıkarmak suretiyle, şu zor dönemi birlikte geçmemiz lazım. Hakikaten, çok sıkıntılı bir dönem, çok zor bir dönem. İnşallah, bu zorlukları birlikte aşmak bu Parlamentoya nasip olacaktır, inşallah AK Parti iktidarına nasip olacaktır diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, Kıbrıs konusu, tabiatıyla, bizim, en önemli konumuz, bununla ilgili de, zaman zaman bir kısım çarpıtmalar oluyor. Ne söylüyorsak, ne yapıyorsak, ne demek istiyorsak, bunu çok açık söyledik; söylediğimiz her şeyin de arkasında duruyoruz, durmaya da devam edeceğiz. Gelip, size, her zaman hesap vermeye de hazırız. Hele hele dış politika konularında, eski alışkanlıkla değil... Şu AK Parti iktidarı döneminde, eski Başbakanımız, şimdiki Dışişleri Bakanımız, üç defa, muhalefet partisi liderini ziyaret etti; etmesi gerekiyordu, yapılan doğruydu, böyle olması gerekiyordu. Bu gelenekleri artırmamız lazım, bu güzellikleri artırmamız lazım.

Dediğim gibi, bu noktalarda eğer bir yanlışımız varsa, biz, bunu düzeltiriz; ama kimse, bunun üzerinden de başka anlamlar çıkarma gayreti içerisinde olmamalıdır. Böylesine sıkıntılı bir dönemde, bu devlet ve bu hükümet, geldiğimiz noktada, yedi cephede birden mücadele vermek gibi bir durumla da karşı karşıyadır. Ee, Türkiye'yi de bu noktaya biz getirmediğimize göre, geçmişi suçlayarak olumsuzlukları ortadan kaldıramadığımıza göre, gelin, bu sıkıntıları ortadan kaldırabilme noktasında, Meclis içindeki, Meclis dışındaki bütün partilerle işbirliği yapalım. Nitekim, bunun örneklerini de vermeye çalıştık. Bu, aslında, bizim, bir siyaset anlayışımızı ifade ediyor. Hükümet Programının girişinde yazdığımız metinde, siyaseti bir uzlaşı alanı haline getirelim dedik. Ben, bunda bir yanlışlık görmüyorum, bir beis de görmüyorum; çünkü öbür metodu çok denedik, yani, siyaseti kavga alanı kabul etmeyi çok denedik. Hatırlıyorum, o zaman, tek kanallı televizyon var iken, her akşam, şu parti lideri, öbür parti liderine, acaba, nasıl usturuplu bir laf edecek, nasıl köşeye sıkıştıracak... Siyasetin bir horoz dövüşü haline geldiği dönemleri yaşadık. Bir kısmımız o partinin arkasında, bir kısmımız öbür partinin arkasında saf bağladık. Sonra yumruklarımızı sıktık, sonra dişlerimizi gıcırdattık. Onlar olmadı, sopalara, taşlara sarıldık, o da yetmedi, silahlara sarıldık. İşte, bu, öbür üsluptu. Bu üslubun hepsi geride kaldı. Onu geride bırakın diye, bu 2 partiyi, millet, Meclise seçti getirdi.(AK Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, biz, yeni bir siyaset anlayışını birlikte tesis etmeye mecburuz.

Onun için, siyaset, bir uzlaşı alanıdır; uzlaşacağız, konuşacağız, müştereklerimizi öne çıkaracağız. İnanıyorum ki, ülkemizin kaynaklarını kavgaya değil, enerjimizi birbirimizi boğazlamaya değil, kendi varlığımızı bir başkasının yokluğunda aramada değil, birlikte yaşamada arayacağız. Fikirleri ne olursa olsun, düşünceleri ne olursa olsun, orijini ne olursa olsun bu coğrafyada yaşamanın, bu devletin vatandaşı olmanın, böyle bir kültüre, böyle bir medeniyete mensup olmanın gururunu, hazzını kendi içimizde taşıyarak enerjimizi, gücümüzü birleştireceğiz ve inşallah, aynen İstiklal Harbinde olduğu gibi, sıkıntılı zamanlarda oluğu gibi bu zorlukları birlikte aşacağız. Bunun yolu uzlaşı alanı haline getirmekten geçiyor siyaseti. Kavga alanı haline getirmek, Türkiye'ye bir fayda getirmedi. Belki, bunun en acı tecrübelerini de Türkiye yaşamış oldu. İşte, AK Parti, kurulduğu günden beri, esas itibariyle, böyle bir fikri temsil ediyor. Buradaki 365 kişilik grup içerisinde, çok değişik partilerde görev yapmış arkadaşlarımız var; siyasete ilk defa bu parti çatısı altında girmiş olanlar var; belki, daha evvel, bu parti çatısı altında olmadan evvel farklı dünya görüşlerini temsil eden insanlar var; ama netice itibariyle, bu parti, bir şemsiye olarak, Türkiye'de ne varsa onu kabul etti. Siyaset de, zaten, realiteleri kabul etmektir. Realitelere sırt çeviren, gerçeklere sırt çeviren, millete sırt çeviren bir partinin gidebileceği de hiçbir yer yoktur, bu siyasetin Türkiye'yi götürebileceği de bir yer yoktur. Onun için, biz, AK Parti olarak, AK Parti iktidarı olarak, bu ülkede ne varsa hepsi bizim kabulümüzdür. Bu ülkede kim ne söylüyorsa hepsini can kulağıyla dinlemeye hazırız. Bu ülkede insanların düşüncesi, kanaati ne olursa olsun, işbirliği yapılabileceğine inanıyoruz. Birlikte sorunların üstesinden gelebileceğimize inanıyoruz. Çağdaş siyaset de budur, AK Partinin ve AK Parti iktidarının Türkiye'de tesis etmeye çalıştığı siyaset de budur. İnanıyorum ki, bu geçtiğimiz süreçte, bu anlayışla, bu mantaliteyle, sorunlara böyle yaklaşmak suretiyle bu sıkıntıların üstesinden geleceğiz. İnşallah, milletimiz, önümüzdeki zaman dilimi içerisinde bugünkü sıkıntılardan kurtulacak, geleceğe güvenle bakabilmenin hem fikrî zeminini hem siyasî zeminini, her türlü ortamını bu iktidar döneminde bulmuş olacaktır diye düşünüyorum.

Bu temenniyle hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

22. DÖNEM

BÖLÜM IV

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 8
Tarih : 11 Aralık 2002

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve yeni yasama yılında hepinize başarılar diliyorum.

Dün, 10 Aralık İnsan Hakları Günüydü. Bütün dünya insanlığı için 10 Aralık, fevkalade önem ifade ediyor. Bugün ise, gündem dışı konuşmalarda da ifade edildiği gibi, tarihi 5 Aralık olmakla beraber, içinden geçtiğimiz süreç, Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının tanınışının 68 inci yıldönümü.

Bu iki tarih bile, getirilen bu tasarının ne kadar önemli ve anlamlı olduğunu ifade ediyor; çünkü 58 inci Hükümet olarak huzurunuza getirdiğimiz ilk tasarı, netice itibariyle haklar ve özgürlüklerle alakalı bir tasarıdır ve Türkiye'nin daha demokratik, daha çağdaş, daha uygar bir ülke olabilmesi noktasında önemli hükümleri ifade etmektedir; Sayın Komisyon Başkanının da ifade ettiği gibi, 16 yasada 37 maddelik bir değişikliği içermektedir. Bu ve benzeri paketler, önümüzdeki günlerde yine huzurunuza getirilecek ve Türkiye'nin daha modern, daha çağdaş, daha ileri bir ülke olabilmesi noktasındaki yasal altyapıyı hazırlamış olacaktır. Şüphesiz, tasarının huzurunuza gelinceye kadar geçirdiği dönemlerde, devrelerde, İçişleri Komisyonumuzun, Adalet Komisyonumuzun ve son olarak da Anayasa Komisyonumuzun Sayın Başkanlarının ve üyelerinin çok önemli katkıları olmuştur. Hassaten, huzurunuzda ifade etmek isterim ki, muhalefet partimizin de çok önemli katkıları olmuştur; huzurunuzda hepsine teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu tasarı, basın tarafından "Avrupa Birliğine uyum yasası" olarak ifade edildi. Sanki Avrupa Birliği olmasaydı, 12 Aralık zirvesi olmasaydı Türkiye'nin bu neviden düzenlemelere ihtiyacı yokmuş gibi bir tek sebebe indirgenen, bir yanlış anlamaya imkân veren bir üslup içerisinde takdim edildi. Şunu çok açık olarak ifade edeyim ki; bu ülkede hükümet eden herkesin en

öncelikli meselesi içinden geldiğimiz millettir; ona layık olan bir düzenlemeyi yapıyoruz. Bu tasarının getiriliş amacı da, milletimizin bu düzenlemelere ihtiyacı olduğundandır. İster 12 Aralık ister 15 Aralık, bu, olur ya da olmaz, bunun hiçbir önemi yok ya da belli bir saatten sonra çok fazla önemi yok; ama biz, bu ülkede yaşıyoruz, bizim insanımız da bir Alman vatandaşı kadar, bir İngiliz vatandaşı kadar, Batı'da yaşayan herhangi bir insan gibi daha özgür bir ortamda yaşayabilmeli, daha demokratik bir ortamda yaşayabilmelidir. (AK Parti sıralarından alkışlar) 37 maddelik bu değişikliği düzenlerken, huzurunuza getirirken en öncelikle düşündüğümüz mesele budur; çünkü bizim milletimiz her şeyin üstündedir ve her şeye layıktır; bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

İkincisi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Anayasasının 2 nci maddesinde de ifade edildiği gibi "...demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir." Getirdiğimiz tasarı açısından baktığımızda, demokratik niteliği ve hukuk devleti niteliği öne çıkmaktadır; çünkü demokrasi dediğimiz şey mevsimlik bir statü değildir, toplumumuzun, milletimizin en az yarım yüzyıllık bir tecrübeden sonra bir tercihidir, bir hayat tarzıdır. Belli zamanlarda, zaman zaman askıya alınmış olsa bile, Türkiye'deki halkımız, insanlarımız, hepimiz demokrasiyi özlüyoruz, demokrasiyi özümsemek istiyoruz.

Demokrasi dediğimiz mesele sadece bir slogan değil, bir hayat tarzı olacaksa, bunun gereğini yapmak, bunun yasal ve anayasal alt zeminini de hazırlamak mecburiyetindeyiz. Dün, bu Mecliste görüşülen anayasa değişikliği ve bugün getirdiğimiz tasarı böyle bir altyapının hazırlanmasında önemli adımları atmaktadır.

Bu getirilen tasarıda temel hak ve özgürlükler açısından iki özgürlük önem arz ediyor; bunlardan birincisi siyasî özgürlüklerdir. Maalesef, Türkiye'de siyaset alanı daralmıştır, siyaset yapan insanlar bakımından yeteri kadar özgürlük yoktur. Bunun en açık misalini bu dönem yaşıyoruz, AK Parti olarak da yaşıyoruz, bütün dünyanın kabul ettiği bir sayın genel başkanı, halen yasaklı durumda tutmanın ayıbını taşıyoruz, Türkiye, bu ayıptan bir an evvel kurtulmalıdır.(AK Parti sıralarından alkışlar)

İşte, gerek Siyasî Partiler Kanununda gerekse Milletvekili Seçimi Kanununda yaptığımız düzenlemeler, bir anlamda hem siyaset alanını genişletmekte, hem de ikinci ve önemli bir özgürlük olarak, İnsan Hakları Sözleşmesinde de ifadesini bulan örgütlenme özgürlüğüne kolaylıklar getirmekte, yeni imkânlar, yeni fırsatlar açmaktadır.

Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin niteliği, eğer demokratik hukuk devletiyse, demokrasi ile hukuk devleti arasında doğrudan bir bağ vardır, yani, bir ülkede demokrasi varsa, orada bir hukuk devleti var; hukuk devletinden başlayarak hukukun üstünlüğüne giden bir çaba, bir gayret, bir mücadele vardır demektir. Eğer bir taraftan bir ülkeye demokratik ülke deniyorsa; ama diğer taraftan da temel hak ve özgürlükler baskı altındaysa, bu anlamda olabildiğince yasaklar varsa, daha açık bir ifadeyle yasaklar kural, özgürlükler istisna haline gelmişse, ne yazılırsa yazılsın, ne söylenirse söylensin sadece belli metinlerde demokrasinin yazılmış olması, belli metinlerde "hukuk" lafının geçmiş olması, o toplumun demokratik bir hukuk devleti olduğu anlamını ifade etmez. O halde, mesele, sadece bu kavramları, bu nitelikleri metinlere yazmak değil, onu, toplumun her kesimindeki insanlarımızın teker teker yaşadığı birer nitelik haline getirmek lazım.

İşte, getirdiğimiz bu 37 maddelik tasarı, bir anlamda Anayasada ifadesini bulan ve çok önemli olan, Anayasada yazılmış olmasa bile -yani, önemi Anayasada yazılmış olmaktan kaynaklanmıyor- demokratik hukuk devleti, laik ve sosyal hukuk devleti, zaten çağdaş devletin, modern devletin özellikleridir. Bu anlamda, bu önemli nitelikleri, özellikleri toplumumuzda yaşanır hale getirmek çabası ve gayreti içerisindeyiz. İşte, bu tasarının gündeme getirilmesindeki ikinci amaç da budur.

Üçüncü amaç şudur: Tabiatıyla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti pek çok uluslararası sözleşmeye taraf olmuştur. Oradaki ilkeleri, düşünceleri, fikirleri benimsemiştir ve bunları benimsediğini de Parlamentolarından geçirmek suretiyle, çok açık metinler olarak, uyulması geren metinler olarak ortaya koymuştur. Bunların başında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi geliyor, bunların başında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi geliyor, bunların başında Çocuk Hakları Sözleşmeleri geliyor.

Bunların hepsi bu Parlamentoda görüşüldü ve Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girdi. O halde, biz; geçmişte olduğu gibi, bundan sonra da huzurunuza hangi metinleri getirirsek getirelim –ister teklif tarafınızdan getirilmiş olsun, isterse tasarı olarak tarafımızdan getirilmiş olsun- bu metinlerin uluslararası sözleşmelere uyumunu sağlamak da bir vecibedir, bir görevdir, Anayasa emridir. Dolayısıyla, bu getirdiğimiz tasarıda, bu sözleşmelere uyumu sağlamak babında da önemli adımlar atılmaktadır.

Bir başka özellik de şuradadır: Tabiatıyla, 1982 Anayasası, 1982 şartlarında yapılmış bir Anayasadır ve yapıldıktan kısa bir süre sonra da bu Anayasanın Türkiye'nin bünyesine uymadığını, o günün şartlarında, makul, anlayışla karşılanabilecek bazı hükümlerin, artık, aradan geçen zaman

zarfında eskidiğini, önemini yitirdiğini, yeni bir konseptle, yeni bir anlayışla bu maddelerin yeni baştan gözden geçirilmesi lazım geldiğini herkes kabul etmiştir, her parti kabul etmiştir.

Bu noktadan hareketle, yapıldığı günden bugüne kadar -bildiğim kadarıyla 7 defa değişiklik yapılmış oluyor, 8 incisi de dün gündemdeydi- bu değişikliklerin hepsi bir ihtiyaçtan kaynaklanmıştır ve önemli değişikliklerdir. Anayasayı değiştirmişiz -belli maddelerini değiştirmişiz, önemli maddelerini değiştirmişiz- fakat, buna karşılık yasalarımızda halen eski hükümler devam etmektedir; yani, bir tarafta Anayasanın emredici hükümleri, öbür tarafta bunlara aykırı mevzuatımızdaki, kanunlarımızdaki hükümler. Doğrusu, hukuk devletinde, hukuk normlarının bir hiyerarşisi söz konusu olacağına göre, yasaların Anayasaya uygun hale getirilmesi lazım. Dolayısıyla, bu 37 maddelik değişiklik bir anayasal zaruret olarak, yasaların Anayasaya uygunluğunu sağlamak anlamında, uyumunu sağlamak anlamında bir zaruretin sonucu olarak huzurunuza getirilmiştir ve nihayet, önemli bir sebeptir. Şüphesiz, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Avrupa Birliği meselesini bir millî politika haline getirmiştir, bir devlet politikası haline getirmiştir. 58 inci Hükümet olarak da bunu uyguluyoruz, uygulamak durumundayız, bu politikanın da arkasındayız. Belki, hiçbir dönemde olmadığı kadar, iktidarıyla muhalefetiyle, sivil toplum kurumlarıyla beraber 12 Aralık meselesini diğer saydığım sebeplerin yanında önemsiyoruz ve bu getirilen 37 maddelik tasarının 12 Aralık sürecinde önemli bir katkı sağlayacağına inanıyoruz ya da en azından, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girmesini istemeyen bir kısım Avrupalı çevreler varsa onların istismarına da meydan vermek istemiyoruz, onların samimiyetini test etmek istiyoruz. Yani, Avrupa Birliği dediğimiz nesne, Avrupa Birliği dediğimiz şey bir coğrafî beraberlik midir, yoksa bir değerler bütünü müdür; bu noktada da 12 Aralık önemli bir gösterge olacaktır.

Biz inanıyoruz ki, iktidar olarak da, parti olarak da, Avrupa Birliği bir değerler manzumesidir, bir değerler topluluğudur, çağdaş değerler topluluğudur. Biz de Türkiye olarak bu değerler topluluğu içerisinde yer almak istiyoruz ve Türkiye'nin bu topluluğa çok önemli katkıları olacaktır, Türkiye'nin yapabileceği bu katkıyı da hiçbir Avrupa ülkesinin veya bir başka ülkenin yapması söz konusu değildir.(AK Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, meseleye bu açıdan da baktığımızda getirilen bu tasarının, ümit ediyoruz ve inanıyoruz ki, 12 Aralık Zirvesinden çıkacak karara olumlu katkıları olacaktır.

Şimdi, bu tasarıyla nelerin getirildiğini, şüphesiz, maddelerin görüşülmesi sırasında daha teferruatlı bir şekilde görüşeceğiz; ancak, kabul etmemiz lazım ki, bir iki hususta bir özeleştiri yapmaya, geriye dönüp kendimize bakmaya, hep

başkalarını suçlamak yerine kendimizin de nerede hata yaptığını zaman zaman ortaya koymaya mecburuz. Haklı ya da haksız, doğru ya da yanlış, içinden geçtiğimiz sürecin getirileri ne olursa olsun, bugün uluslararası platformlarda, özellikle Batı platformlarında, Batı organlarında Türkiye bir işkenceci ülke olarak gözükmektedir; en çok insan hakları ihlallerinin yapıldığı birkaç ülkeden biri olarak gözükmektedir. Dolayısıyla, biz, bu görüntüyü ortadan kaldırmaya mecburuz, bu görüntü bize yakışmıyor. Şüphesiz, Türkiye'de görev yapan insanlarımız, sıfatı ne olursa olsun, ister güvenlik görevlisi, ister yargı görevlisi, ister bir başka kamu görevlisi olsun; ne olursa olsun, bu insanların tamamını aynı kategoriye koymak, aynı kare içerisinde mütalaa etmek haksızlık olur, insafsızlık olur. Bu insanların hepsinin büyük bir vatanperverlikle görev ifa ettiklerine inanıyoruz ve bundan dolayı kendilerine huzurunuzda şükranlarımızı ifade etmek istiyoruz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Ancak, sayıları az dahi olsa -ki, her toplumda bulunur, her organın içerisinde yanlışlık yapanlar olabilir- bu yanlışlıkları düzeltmek de, ülkeyi yöneten insanlar olarak, Türkiye'de yasama faaliyetini yürüten ve bu noktada yetkili olan insanlar olarak, bu görüntüleri de ortadan kaldırmak bizim görevimiz oluyor.

Şimdi, elimdeki birkaç rakam bile Türkiye'nin bu noktadaki gölgesinin ne kadar koyu olduğunu göstermesi açısından bir anlam ifade ediyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Türkiye aleyhine başvuruda bulunanların sayısı 5 000'in üzerindedir ve dava sayısı, 2001 rakamları itibariyle 3 142'dir. 3 142 dava İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye'nin aleyhine sürdürülmektedir. Bu 3 142 dava Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yetkisini kabul etmiş olan ülkelerin açtığı davaların üçte 1'dir; yani, üçte 1 'i Türkiye aleyhine, üçte 2'si de, geriye ne kadar ülke kalıyorsa, ne kadar devlet kalıyorsa onların aleyhinedir.

Bu görüntüyü ortadan kaldırmamız lazım gelir diye düşünüyoruz; çünkü Türkiye bu görüntüyü hak etmiyor. Elbette, bu noktada, yasalarımızdan kaynaklanan boşluklar varsa, bunları düzeltmeliyiz.

Nitekim, getirdiğimiz tasarının 1 inci maddesi bu anlamda önemli bir açılım ifade ediyor, önemli tedbirleri içermektedir. Şüphesiz, bundan daha ileri adımlar atılmasını isteyen değerli üyelerimiz olabilir, partilerimiz olabilir; ancak, biz, getirdiğimiz düzenlemenin bu haliyle bile çok önemli adımları attığını ve işkencenin Türkiye'de bugünkü bulunduğu noktadan itibaren, hiç olmazsa caydırıcı bir nitelik taşıması açısından önemli olduğunu düşünüyoruz. Ancak, şunu da kabul etmiş olmamız lazım gelir: Tabiatıyla, zaman zaman Türkiye için söylenen de budur; bu noktada bir kabulü de huzurunuzda ifade etmemiz lazım. Eğer, bir ülkenin tüm sorunlarını yasak çıkararak çözmek mümkün olsaydı, dünyada sorunlu olan hiçbir ülke de olmazdı. Demek ki,

mesele, sadece yasa çıkarmak değil. Yasayı çıkarmak belki bunun ön şartıdır ya da ilk şartıdır; ama bütün mesele, kendi insanımızı da kanunlarla, bu getirdiğimiz düzenlemelerle korumaya çalıştığımız değerler noktasında eğitmektir, insanımızın bilincini o noktaya getirmektir, en evvel de kamu görevlilerini çıkan bu yasalarla ilgili, bugün, bundan sonra çıkacak yasalarla ilgili bilgilendirebilmek, eğitebilmek ve bu yasaların doğru uygulanmasını temin etmek lazım gelir. Kabul edelim ki, zaman zaman bu noktalarda sıkıntılarımız var, bunları açık yüreklilikle konuşmakta da ben şahsen bir beis görmüyorum.

Bakınız, demin bir şey arz etmeye çalıştım; Avrupa Birliği meselesini biz bir millî politika haline getirmişiz, bir devlet politikası haline getirmişiz. İktidarıyla muhalefetiyle, Sayın Cumhurbaşkanımızla, muhalefet partimizle, sivil toplum kuruluşlarımıza varıncaya kadar 4 Kasım sabahından itibaren yollara düştük, kendi haklılığımızı anlatmaya çalışıyoruz. Yarın ne tarih çıkar, ne anlam ifade eder, bunun hepsini bu kürsüden yine tartışabiliriz; ama 4 kasım sabahından itibaren bütün Avrupa başkentlerinde Türkiye var, üstelik, Türkiye iyi adımlarla var, iyi görüntülerle var, bunu devam ettirmemiz lazım, bunu daha ileri bir noktaya götürmemiz lazım. Şimdi, bunu bu noktaya götürürken devletin bütün organlarının, devlette görev yapan herkesin tasarruflarını, kararlarını, tefsirlerini, yorumlarını bu hedefe göre yapması gerekir. Devletin bir organı Avrupa Birliğine girelim diye uğraşırken, bir başka noktada buna ters düşecek, acaba Türkiye bu noktada samimi midir, değil midir tarzındaki bir ikileme imkân verecek uygulamalardan da kaçınmış olmamız icap ediyor. İşte, bir manada, 1 inci maddeyle birlikte getirilmeye çalışılan düzenlemeler, bundan sonra getirilecek olan düzenlemeler, devletin bütün organlarının, bütün birimlerinin bir devlet politikası haline gelmiş Avrupa Birliği noktasında bir uyum içerisinde çalışmış olması lazım gelir. İşte, bu anlamda da bu tasarıyı biz bir uyum yasası olarak kabul edebiliriz.

Tabiatıyla bu 37 madde içerisinde yine siyasî partilerimizle ilgili, siyasî alanı daraltan, siyasî özgürlükleri kısıtlayan bir kısım hükümler ya değiştirilmekte ya ortadan kaldırılmaktadır.

Dernekler Kanununda örgütlenme özgürlüğüyle ilgili önemli imkânlar, önemli fırsatlar getirilmeye çalışılmaktadır. Adlî sicil kaydı zaman zaman Türkiye için çok önem arz ediyor. İnsanların geçmişte yaptığı bir hatadan dolayı ömür boyu o sıfatla anılması, çoluğunun çocuğunun herhangi bir devlet kurumuna başvurduğunda babasının otuz sene evvel, kırk sene evvel veya kendisinin küçük yaşta işlediği bazı suçlardan dolayı hep önüne bu lekeyle çıkılıp, onun devlet hayatında, toplum hayatında görev almasını engelleyecek bir kısım aksaklıklar, eksiklikler ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır.

Diğer maddelerde de yeri geldiğinde açıkça ifade edeceğiz ki, bu tasarı yasalaştığında, şüphesiz, bugün bulunduğumuz noktadan çok daha ileri bir noktada olacağız. Türkiye'yi dışarıda temsil durumunda olan yabancı ülkelerde görev yapan misyonlarımız da Türkiye'yi savunmakta, Türkiye'nin hakkını, hukukunu başı dik olarak savunabilmekte önemli bir yasal imkâna kavuşmuş olacaktır.

Ben, Genel Kurulumuzun, bu tasarının yasalaşması noktasındaki katkılarına şimdiden, peşinen teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 8
Tarih : 11 Aralık 2002

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

Gerekçesini de ifade edelim; çünkü, hassas bir madde: Bir defa, 1999 yılında çıkardığımız 4449 sayılı Yasada zamanaşımı süreleri, zaten, yüzde 50 artırıldı, 15 yıla çıkarıldı. 15 yıla çıkarılırken de, zaten, işkence ve başka zalimce insanlıkdışı ya da onur kırıcı davranış ya da cezaya karşı sözleşme hükümleri dikkate alınmak suretiyle dava ve ceza zamanaşımında böyle bir artırım meydana getirildi. Kaldı ki, en önemli suçlardan bir tanesi adam öldürmedir. Adam öldürme suçunda bile zaman aşımı yirmi yıl. Dolayısıyla, Avrupa'da da bir uygulaması yok. Onun için, biz, onbeş yıllık sürenin o anlamda yeterli olacağını kabul ediyoruz.

Kaldı ki, eğer, bir ülke, bir devlet, işkence gibi bir insanlık suçunu işlemiş olan birisini onbeş yıl içerisinde yargılayamıyorsa, buna ceza veremiyorsa, oturup, başka şeyleri düşünmek lazım gelir.

Onun için, biz, mevcut düzenlemenin uygun olduğu kanaatindeyiz; bu sebeple katılmıyoruz.

Konu **: *Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları raporları münasebetiyle***
Yasama Yılı **: *1***
Birleşim **: *8***
Tarih **: *11 Aralık 2002***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Eğer, "gibi" sözcüğünün çıkması tarzında, sadece bu kelimenin çıkması tarzında önergeyi düzeltirseniz, o zaman şöyle olacak: "Hükümlü veya tutuklulardan, olağanüstü hâl ilânına neden olan suçların soruşturmasında ifadelerine başvurulması gerekenler, yer gösterme, yüzleştirme, teşhis, tıbbî muayene, cezaevinde yapılacak ifade almanın yeterli olmayacağı durumlarda..." Böylece sınırlandırmış oluyoruz, "... gibi" sözcüğünün...

SALİH KAPUSUZ (Ankara) — İstenilen bu...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Evet; ama önerge, bu metni biraz daha daraltıcı bir ifadedir. Sadece "gibi" sözcüğünün çıkarılması tarzında bir önerge olursa, önergeye katılırız.

Konu : Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 17
Tarih : 02 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bir açıklama yapmak istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşmekte olduğumuz tasarıyla ilgili birkaç hususa kısaca temas etmek istiyorum.

Evvela, sözlerimin başında hemen belirtmek isterim ki, muhalefet sözcümüz Sayın Say tarafından ifade edildiği gibi, bu bir af yasası değildir -bunun altını kalın çizgiyle çiziyorum- çünkü özü itibariyle, bu yeni bir yasa da değildir; daha evvel çıkarılmış olan bir yasanın uygulamasından doğan haksızlığı, adaletsizliği ve eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik bir düzenlemedir; bunu yapmakla da kendimizi mükellef hissediyoruz; çünkü hep, her vesileyle söylediğimiz bir husus var:

Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devletidir, diğer niteliklerinin yanında. Hukuk devleti kavramının ifade ettiği bir anlam olmalı. Aynı konuda, aynı konumda olan insanlara farklı muamele yapılması, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Esasen, bu yasa çıkarılırken, tutanaklara bakıldığında, bu eşitsizlik, bu adaletsizlik, bu hakkaniyetsizlik müteaddit defalar ifade edildi; ancak, o günkü iktidar, bugünkü iktidar kadar muhalefetin sesine, itirazlarına, bu noktadaki telkin ve tavsiyelerine fazla itibar etmediği için, bu adaletsizlik o günden bugüne sürdü, geliyor.

Şimdi, bir yasa çıkarılmış. Bu yasayla, evvela, basın yoluyla suç işleyen ile işlemeyen arasında bir ayırım yapılmış; ondan sonra da, cezası infaz edilmiş olan ile edilmemiş olan arasında bir ayırım yapılmış ve Anayasa Mahkemesi

de, bu kanun kendi önüne geldiğinde, adalet ve eşitlik ilkesine aykırı bularak, basın yoluyla işlenmiş olsun ya da olmasın, yeni bir düzenleme getirmiş; ancak, bu, şimdi yaptığımız düzenleme o gün söz konusu olmadığı için, o adaletsizlik ve eşitsizlik aynen devam ediyor; bunu ortadan kaldırmamız lazım. Kaldı ki, burada çok açık bir adaletsizliğin olduğunu da hepimiz kabul ediyoruz. Birileri, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlardan, durumlardan, otorite zafiyetinden istifadeyle suçu işlemiş, mahkûm olmuş, cezası kesinleşmiş, yolunu bulmuş yurtdışına gitmiş. Öbürü de -öbürü ya da öbürleri, kimlerse- bir suç işlemiş, gitmiş adalete teslim olmuş, devlete teslim olmuş, cezasını çekmiş. Şimdi, birincisinin cezasını, belli bir süre içerisinde suç işlememiş olması halinde, bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırıyor, mahkûmiyet vaki olmamış sayılıyor; bedelini ödemiş olan, cezasını çekmiş olan insanlarla ilgili hak mahrumiyetleri devam ediyor. Bunun insafla, hakla, nasafetle bağdaşır bir yanı yoktur; yasanın getirilmesindeki temel espri temel anlam da budur.

İkincisi -doğrusu, Sayın Sav'a ne kadar uygun düştü o ifade bilemiyorum- kılıf bulma gibi bir niyetimiz de yok; çünkü kılıf tabiri hukukî bir tabir değil; onu da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Üçüncüsü; bu, kişisel de değildir. Neden kişisel değildir; kişisel bir düzenleme olması için düzenlemeden yalnız o kişinin istifade etmesi lazım, başka hiç kimsenin istifade etmemesi gerekir.

Tabiatıyla, hükümet olarak değerli Parlamentomuzu, değerli milletvekillerimizi bilgilendirmek bizim görevimiz.

Şimdi, bakınız, geriye dönüp baktığımızda -hep belli bir isim çağrıştırılıyor bu yasadan dolayı ama- bu düzenlemeyle ne tip bir haksızlığı ve adaletsizliği ortadan kaldırdığımızı da bilgilerinize arz etmek isterim.

Şimdi, 312 nci maddenin ikinci fıkrasından... Bu kanun çıkmadan evvel bizim adlî sicil kayıtlarımızdaki kayıt sayısı 2.126'dır. Bu kanuna evet dediğimiz takdirde, bu anlamda 312'ye 2'den, 2.126 kaydı da silmiş olacağız. 5680 sayılı Basın Kanununa muhalefetten ve ondan hüküm giymiş olanlardan da 1.146 kaydı silmiş olacağız. Sadece bu iki kanuna muhalefetten dolayı, maddelere muhalefetten dolayı 3 000'den fazla kayıt ortadan kaldırılmış olacak. Yani, dışarıdaki propagandaya, izah tarzına baktığımızda, âdeta, bu kanun bir tek kişi için çıkarılıyor, kişisel bir kanun; dolayısıyla, kişisel bir kanun çıkmaz, kişiye uygun kanun olmaz. Kaldı ki, hukuk teorisi açısından baktığımızda şunu da söylemeden geçemeyeceğim; Kişiye mahsus kanun çıkmaz; ama hangi hukuk devletinde kişiye mahsus yasak olur ki?(AK Parti sıralarından alkışlar) Yani, bu ülkede bir kanun çıkaracağız biz, herkes istifade eder, illa x

şahsı istifade edemez; bu da, doğrusu, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşamaz. O sebeple, Anayasanın 10 uncu maddesi dikkate alınarak, Türk Ceza Kanunun 2 nci maddesinin II nci fıkrası ve Türk Ceza Kanunun 95 inci maddesinin II nci fıkrası esas alınarak bu düzenleme yapılmıştır.

Bu mülahazayla düşüncelerimi ortaya koymak istedim; hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 17
Tarih : 02 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

2003 yılının, ülkemiz ve milletimiz için, hepimiz için, sağlık, mutluluk dolu bir yıl olmasını, bölge ve tüm dünya için barış ve esenlik getirmesini diliyorum.

Bütün bu temennilerin gerçekleşmesi ise, herkesin, her kesimin, özellikle de uluslararası gücü elinde bulunduranların, hukuka, uluslararası hukuka, insan hak ve özgürlüklerine itibar etmesine, intiba etmesine bağlıdır. Çağdaşlığa giden yolun başlangıcı, hukuka bağlılıktan geçer. Kuvvetin hukuku değil, hukukun kuvveti, gücü kontrol ettiği bir dünya, bütün insanlığın ortak ideali olmalıdır.

Bu açıdan, Türkiye, 2003'e umutla giriyor, önemli adımlar atarak giriyor. Onaylanarak yürürlüğe giren anayasa değişikliği ve şimdi kabul ettiğimiz bu yasayla, ülkemiz, hukuk devleti ilkesine yakışan düzenlemeleri hayata geçiriyor.

Bu konuda emeği geçen herkese, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna ve bağımsız milletvekili arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum.(Alkışlar)

Bu değişiklikler, milletimize ve demokrasimize bir yeni yıl armağanıdır. Bu düzenlemeler, bizi, Atatürk'ün özlemi olan çağdaş medeniyet idealine bir adım daha yaklaştırmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, anayasa değişikliği ve uyum yasaları, ülkemizin ihtiyacıdır ve bunun için yapılmaktadır. Bu yasalar, bu değişiklikler ve bu düzenlemeler, Hans için değil Hasan için, Tony için değil Turan için, Jessica

için değil, Jülide, Ayşe, Fatma içindir, bu ülkenin aziz insanları içindir.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bu böyle bilinmelidir.

58 inci Cumhuriyet Hükümeti olarak, sizlerin de katkı ve desteğiyle, bu çabalan artırarak sürdüreceğiz ve inanıyorum ki, siyasî tarihimiz açısından, 2003 yılı, siyasî yasakların kaldırıldığı, insan hak ve özgürlükleri alanında köklü, kapsamlı değişikliklerin yapıldığı önemli ve anlamlı bir yıl olacaktır.

Yasaları çıkarmanın tek başına yeterli olmadığını ve olmayacağını bittecrübe biliyoruz; ancak, yasa çıkarmak ilk adımdır. İkinci adım, bunların uygulanmasıdır. Şimdi sıra, bunu uygulayacak olanlardadır. Onlar, Yüce Meclisin maksadını ve varmak istediği hedefi iyi anlamalı, yasaları, çağdaş hukukî değerleri ve özgürlükleri koruyacak bir anlayışla uygulamalı ve yorumlamalıdır. Yasaklarla bir yere varılamayacağını hepimiz bilmeli ve anlamalıyız. Yasakların kural, özgürlüklerin istisna olduğu anlayış artık geride kaldı.

Bunlar, işkencenin, hak ihlallerinin himaye görmeyeceği düzenlemelerdir. Siyaset alanını genişleten, örgütlenme özgürlüğünün önündeki engellerin bir kısmını daha kaldıran, ülkemizi demokrasi dünyasında daha itibarlı kılacak ve arkası da gelecek olan hayırlı çabalardır. Bu çabalarla, demokrasi alanında, insan hak ve özgürlükleri alanında mevcut bulunan ve zaman zaman uluslararası platformlarda önümüze konulan hukukî altyapı eksikliklerimizi tamamlayacağız ve medenî dünyada hak ettiğimiz yeri mutlaka alacağız.

Bu düşüncelerle, hepinize tekrar teşekkür ediyor; saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun ve Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 19
Tarih : 08 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasanın, milletimiz için, toplumumuz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Gerçekten de, trafik kazalarıyla ilgili olarak önemli bir düzenlemeyi burada gerçekleştirmiş oluyoruz.

Komisyonda da ifade ettiğim gibi, aslında, bir tek yasayla Türkiye'de trafik sorunlarını çözmek ne mümkündür ne de yeterlidir; çünkü trafik kazalarına etki eden pek çok faktör var; yollarımızın standardından tutun başkaca unsurlara varıncaya kadar bu kazalara tesir icra ediyor. Şüphesiz, belki de, trafik kazalarını önlemenin en temel yolu eğitimdir. Toplumumuzda pek çok üzücü sonucun sebebi de eğitimdir, çözümü de eğitimden geçiyor. Ancak, eğitimi dünden bugüne bir gecede, bir haftada halledemeyeceğimize göre, öbür taraftan caydırıcı tedbirleri alma mecburiyeti de vardır.

Bugün yasalaştırdığımız ve kabul ettiğimiz bu tasarı, geçtiğimiz dönemde de, değişik partilere mensup milletvekillerimizin şu veya bu vesileyle gündeme getirdiği bir konu. Neden bu tasarı gündeme geldi; çünkü son 5 yılda 26 000'den fazla insanımız hayatını kaybetti, 1 500 000'e yakın vatandaşımız bu trafik kazaları sebebiyle yaralandı ve millî servet heba oldu. Bütün bunlar karşısında anlaşıldı ki, meri mevzuatımızdaki trafik cezaları yeterli değil. Özellikle ölümle sonuçlanan kazaların çok önemli bir kısmının alkollü sürücüler yüzünden meydana geldiği de, istatistiklerle açıkça ortaya çıkmış vaziyette. Onun için, kabul ettiğimiz bu kanunla, alkollü sürücülerle ilgili bir kısım cezaların getirilmiş olması, tedbirlerin getirilmiş olması, caydırıcı bir unsur olması düşüncesiyle, kanaatiyledir ve bu kanunda alkole çok fazla vurgu yapılmasının sebebi de bundan dolayıdır; yoksa, yasakçı bir zihniyetle, alkolü

yasaklamak vesaire gibi bir düşünce kesinlikle yoktur, olamaz. Biz, Türkiye'de, yasaları yaparken, olabildiğince realist davranmaya, Türkiye'nin menfaatini, içinde bulunduğumuz toplumun taleplerini, ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak bu düzenlemeleri yapmaya çalışıyoruz. Ümit ederim ve temenni ederim ki -benden evvel konuşan arkadaşlarımızın da dile getirdiği gibi- bu tasarı, alkollü araç kullanmak durumunda olan insanlarımız için yeterli bir uyarıcı etki yapar.

Tabiatıyla, burada, özellikle meslek odalarına çok büyük görev düşüyor; şoför esnafımızın bu noktada uyarılması lazım, kanunun getirdiği bir kısım müeyyidelerin iyi anlatılması lazım. Aksi halde, biz bunları bilmiyorduk gibi bir durumla da, inşallah, karşı karşıya kalmayız.

Yalnız, burada, yine zabıtlara geçmesi açısından bir hususu ifade edeceğim. Bu kanunla birlikte "bilinçli taksir" diye bir kavram ilk defa ceza hukukumuza girmiş gözüküyor. Biz, bu düzenlemeyi yaparken, şu an Başbakanlıkta bulunan ve inşallah, bu yasama dönemi içerisinde yasalaştırmayı düşündüğümüz Türk Ceza Kanunu Tasarısındaki bölümden buraya aktarma yaptık. Bu Türk Ceza Kanunu Tasarısının İkinci Kısım Birinci Bölümünde yer alan ve kasıt ve taksiri düzenleyen -20 nci madde kastı düzenliyor, 21 inci madde de taksiri düzenliyor- maddelerde "failin öngördüğü neticeyi istememesine karşın neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır, bu halde ceza üçte l'den yarısına kadar artırılır" denilmektedir. Şimdi bu kanuna naklettiğimiz cümle, aynen buradaki cümledir, bir uyumu sağlamak bakımından ifade edilmiştir.

Doğrusu, bu Ceza Kanunu Tasarısı da, başta değerli hukukçularımız Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Feridun Yenisey, Prof. Bahri Öztürk, Prof. Durmuş Tezcan, Prof. Doğan Soyhasan olmak üzere, Yargıtay'ın ilgili ceza dairelerinin, Cumhuriyet Başsavcılığımızın, barolarımızın mutabık kaldığı bir metindir. Bu neviden tasarılar hazırlanırken, yüksek malumlarınızdır, bu kavramlar üzerinde uzun uzadıya tartışma yapılıyor ve bir mutabakatın sonucu olarak, bu, orta yere çıkmış oluyor.

Dolayısıyla, bizim, bu düzenlemedeki "bilinçli taksir" kavramı, böyle bir münakaşanın, müzakerenin ve mutabakatın sonucunda ortaya çıkmış bir metinden, bugünkü kanuna aktarılmış bir bölümü ifade ediyor. Bunu da bilvesile ıttılaınıza arz etmek istiyorum. Kanun memleketimiz için hayırlı olsun.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 17
Tarih : 02 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Bugün yasalaşmasına fırsat verdiğiniz bu tasarılarla, aslında çok önemli adımları atmış oluyoruz. Belki de, bazıları bir tek kelime değişmesinden ibaret, bazıları bir tek cümleden ibaret, bazıları da birkaç paragraflık maddelerden ibaret düzenlemeler; ama ne yazık ki, geriye dönük yasama çalışmaları içerisinde, toplum hayatı açısından, devlet hayatı açısından çok önemli olan ve şu yarım saatlik, bir saatlik zaman harcamakla yapmış olduğumuz bu düzenlemeler geçmişte yapılamadı. Türkiye bunun kıymetini bilecek ve takdir edecektir. Özellikle bu son yasalaştırdığımız tasarı, fevkalade önem arz ediyor.

Bakınız, bu seçimlere gelirken Türkiye'de en çok konuşulan konu yolsuzluk idi; hepimiz, burada bulunan partiler, iktidar-muhalefet, bu konunun üzerinde çok durduk, çok vurgu yaptık ve zannediyorum seçimler de bu mesele üzerinde cereyan etti.

Şimdi, Türkiye, belki, bilimde, sanatta, teknikte dünya ülkeleri içerisinde ilk 10'a girmedi, maalesef giremedi; ama yolsuzluklar konusunda, uluslararası raporlara baktığımızda, yolsuzluğun, rüşvetin en çok olduğu ilk 10 ülke arasına girmeyi -tırnak içerisinde söylüyorum- başarabildi.

İşte, bütün dünyada, bu yolsuzluk, rüşvet dediğimiz olay, devlet hayatını kirleten, siyaseti kirleten ve haksız rekabete sebebiyet veren bir konu. Onun için de, ülkeler, uluslararası ticarî işlemlerde yabancı kamu görevlilerine verilen rüşvetin önlenmesiyle ilgili bir sözleşme düzenledi 17 Aralık 1997 tarihinde ve bunu 30 ülke imzaladı, Türkiye de bu sözleşmeye taraf. Türkiye de gerçekten böyle bir sözleşmenin yararına inandı ve kabul etti; ancak, bununla

ilgili düzenlemeyi bugüne kadar bir türlü gerçekleştiremedi ve Türkiye'nin uluslararası platformlarda en çok ikaz edilen, tenkit edilen konularından bir tanesi.

Son olarak, 12-13 Aralık 2002 tarihinde, yani bizim hükümetimiz göreve başladıktan sonra Paris'te yapılan çalışma grubu toplantısında, bu konu tekrar gündeme geldi ve OECD ülkeleri arasında biz bu uyum kanununu çıkarmayan tek ülke olmak gibi bir ayıbı taşıyorduk.

Size çok teşekkür ediyorum. Bu kanunu kabul etmekle, gerçekten, bu ayıptan Türkiye'yi kurtardınız, Türkiye de artık, kamu görevlilerine rüşvet verilmesinin önlenmesi hususundaki sözleşmenin taahhütlerini yerine getirme durumunda olan bir ülke olma özelliğini taşımış oluyor; yasalaşan bu tasarının böylesine de bir önemi var.

Onun için sizlere katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum, hepinize tekrar saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 20
Tarih : 09 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında, Diyarbakır'da ve Malatya'da hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyor; ailelerine, Türk Silahlı Kuvvetlerine ve milletimize de başınız sağ olsun diyorum.

Değerli milletvekilleri, hepimiz biliyoruz, insanların üzüntülerini ve sevinçlerini paylaşacağı en tabiî, en vazgeçilmez, en sağlam, en alternatifsiz kurum, hiç şüphesiz ki ailedir. Belki bundan dolayı Anayasamızın isabetle belirlediği, 41 inci maddede ve 58 inci maddede, iki konuyla ilgili olarak "korunma" tabiri kullanılır. 41 inci maddenin başlığı "ailenin korunması", 58 inci maddenin başlığı da "gençliğin korunmasıdır. Demek ki, bizim toplumumuz açısından da, ailenin korunması, gençliğin korunması fevkalade önem arz eder; ancak, aileyi korumak çeşitli tedbirlere bağlıdır. Elbette, esas olan, ihtilafların, varsa aile içi geçimsizliklerin, yine, aile içerisinde çözüme kavuşturulmasıdır; ama hayatın akışı icabı, zaman zaman, bazı problemleri aile dışında da çözme mecburiyeti hâsıl olduğunda, işte, o zaman mahkemeler devreye girmekte ve bunun için de ihtisas mahkemelerine zaruret hâsıl olmaktadır.

Biraz evvel değerli oylarınızla kabul ettiğiniz aile mahkemeleri, toplumumuzdaki önemli bir ihtiyacı karşılamış olacaktır. 2001 yılı itibariyle, mahkemelerimize intikal eden ve şimdi kabul ettiğiniz mahkemelerin görev alanına giren davaların genel davalar içerisindeki nispeti yüzde 15'tir. Dolayısıyla, aile mahkemeleri, gerek boşanma gerek vasi tayini ve nafaka davalarıyla ilgili olmak üzere, yüzde 15 nispetindeki davalara bakmış olacaktır; bunu, bir rakam olarak ifade etmek istiyorum.

Tabiatıyla, ailenin, her toplum için önemi olmakla beraber, bizim toplumumuz bakımından ayrıca da bir özelliği var, önemi var; çünkü aile, bir sosyal kurum, sosyolojik kurum, nesiller arası kültür aktarımını yapan,

dayanışmayı sağlayan, birliğin ve beraberliğin tesisinde önemli rol oynayan bir kurum. Eğer, Türkiye'de demokratik standartları yükseltmek istiyorsak, bunun önemli ayaklarından bir tanesinin de aile olduğunu, aile içi demokrasi olduğunu unutmamak lazım gelir.

Aileyi ihmal eden toplumların ne büyük bedeller ödediğini, bugün, hep beraber görüyoruz. Yapılan istatistiklere baktığımızda, özellikle Batı toplumları, geçtiğimiz yüzyıldaki bir kısım felsefî akımların tesiriyle ihmal ettikleri aile kurumunu, bugün, yeniden canlandırmak, tekrar sağlıklı bir yapıya kavuşturabilmek noktasında ciddî politikalar ortaya koymakta, aile bakanlıkları kurmakta, aile mahkemeleri kurmakta, bunu, öncelikli bir politika haline getirmektedir.

Hatta gerek Amerika'da gerekse gelişmiş Batı toplumlarında, bir partiyi diğerine tercih ettiren önemli sebeplerin başında sosyal politikalar öne çıkmakta, sosyal politikaların özünde de aile politikaları belirleyici bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, aile politikaları bütün dünyada güncel bir konudur, aile kavramı da yükselen bir değerdir.

Çok şükür, bizim toplumumuz, her türlü eksikliğine rağmen, aile konusunda fevkalade duyarlıdır ve hassastır. O sebeple, bugün, aile mahkemelerinin bir başka açıdan ele alınmasını, aile ihtilaflarına bir başka açıdan yaklaşılmış olmasını da, bu anlamda fevkalade isabetli buluyoruz. Katkılarınızdan dolayı, bu anlamda, çok teşekkür ediyorum.

Benim bakımımdan ise, aile mahkemelerinin özel bir önemi var övünmek anlamında söylemiyorum; ama bir tespit olarak ifade ediyorum ki, bugünkü hükümet, 58 inci Hükümet; bu 58 inci Hükümet içerisinde aile politikalarının Türkiye'nin gündemine gelmesi, benim görev aldığım zamana rastlar. Aile danışma merkezleri ilk defa benim tarafımdan kuruldu, Aile Araştırma Kurumunu ben kurdum. Aile Komisyonu, ilk defa, bu Mecliste, benim zamanımda kuruldu. İlk defa Aile Şûrasını ben topladım, Beş Yıllık Kalkınma planlarında "müstakil aile politikaları" adı altında bir başlığın tespit edilmiş olması benim dönemime rastlar. Eksik olan aile mahkemeleriydi; bugün, çok değerli oylarınızla, bunu Türk Milletine armağan etmiş oldunuz.

Bu katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. İnşallah, bu mahkemelere ihtiyaç kalmadan, toplumumuz, huzur içerisinde, barış içerisinde, aile içerisinde bu mutluluğu paylaşsın; sıkıntıları, sevinçleri orada halletmeye bakalım; ama ihtiyaç hâsıl olduğunda da, bir farklı anlayışla konuya yaklaşmış olmak, tabiatıyla, milletimizin geleceği açısından da önem arz ediyor.

Hayırlı ve uğurlu olsun diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 22
Tarih : 15 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasa vesilesiyle katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Verdiğiniz kabul oylarıyla birlikte, bu yasa, önemli bir boşluğu doldurmakta ve Anayasaya aykırılığı da ortadan kaldırmaktadır. Esasen, bu düzenleme, 4087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesiyle ilgili Anayasa Mahkememizin vermiş olduğu iptal kararının gereğini yerine getirmektedir ve böylece, bir aykırılık, bir boşluk ortadan kaldırılıyor ve dolduruluyor.

Burada, bu kanun vesilesiyle, değerli arkadaşlarımızın yargının sorunlarıyla ilgili güzel beyanları oldu; onlara da, ayrıca, Adalet Bakanı olarak teşekkür ediyorum. Gerçekten de, yargının pek çok sorunu var; Özlük haklarıyla ilgili sorunları var, çalışma mekânlarıyla ilgili sorunları var, yasadan, Anayasadan kaynaklanan sorunları var. Bunların her birisinin, ayrı ayrı, burada üzerinde durulması lazım. Belki, bunları, bir kanun vesilesiyle ya da Adalet Bakanlığı bütçesi vesilesiyle de dile getirmek mümkün; ama bunların, ayrıca, bir Meclis araştırması konusu yapılması, belki, yargıya hizmet açısından, bu mesleğin mensupları açısından daha hayırlı bir çaba olacaktır. Esasen, biz, 58 inci hükümet olarak bu konuya önem veriyoruz; bu konuyla ilgili ciddî çabalarımız var, gayretlerimiz var; bunu da, zaman zaman, bu mesleğin mensuplarıyla birlikte yaptığımız toplantılarda gerekse mülakatlarda ifade etmeye çalışıyoruz. Ama memnuniyetle gördüğüm ve bildiğim bir husus daha var ki, hükümete ilaveten, AK Parti Grubu da, yargının sorunları ve çözüm yollarıyla ilgili olarak bir çabanın, bir araştırmanın gayreti içerisindedir. Ankara Milletvekilimiz Sayın Haluk İpek ve arkadaşları, önümüzdeki birkaç gün içerisinde, zannediyorum, bu konuyla ilgili bir Meclis araştırması önergesi vereceklerdir. Ben de, şimdiden, böyle bir katkı sağlayacakları için kendilerine huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Bir yanlış anlamaya da meydan vermemek bakımından belirteyim; burada kastı aşan bir husus oldu; elbette, yargının bir ayağı da avukatlardır ve gerçekten, çok güzel hizmetler yapıyorlar. Bu mesleğin içerisinden gelen bir insan olarak, avukatsız, savunmasız bir yargının olabileceğini asla düşünmüyoruz. Ancak, bu tasarı getirilirken, sayılan 49 000'e varan insanlarımıza bir iş bulabilmek maksadıyla getirilmemiştir; oradaki arkadaşlarımıza haksızlık olur. Başka ülkelerde, özellikle Batı ülkelerinde hâkimlik mesleğine intisap ederken, evvela belli bir süre avukatlık yapılması öngörülmektedir. Bu, önemli bir hususdur; âdeta, masanın iki tarafında da görev yaparak belli bir tecrübeyi, belli bir birikimi elde etmiş olan insanların avukat olarak sonradan hâkimlik mesleğine geçmiş olması, bu mesleğe daha fazla bir kalite katmaktadır. Dolayısıyla, yargının daha verimli, daha kaliteli hizmet üretebilmesi açısından, bu kanun, önemli bir boşluğu dolduracaktır; meseleye öyle bakmakta fayda var.

4087 sayılı Kanun çıkmadan evvel, avukatlık mesleğinden hâkimliğe geçiş vardı. O süre zarfında bu mesleğe intisap etmiş olanlar, bugün Türkiye'nin muhtelif yerlerinde, hâkim olarak, savcı olarak, mahkeme başkanları olarak çok güzel hizmetler yapıyorlar. Bu vesileyle, onlara da huzurunuzda teşekkür ediyorum, inşallah, bu kanun yasalaşmasıyla birlikte, aynı dönem yeniden başlayacak ve böylece, hâkimlik ve savcılık mesleğindeki bir boşluk doldurulmuş olacak ve yeni bir kaynak açılmış olacaktır.

Bu kanun, yargı camiasına ve milletimize hayırlı uğurlu olsun.

Hepinize teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Konu ***: Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Adalet Komisyonları raporları münasebetiyle***
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 26
Tarih : 23 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, katkılarınız için hepinize teşekkür ediyorum.

12 Aralıktan sonra, Türkiye, sanki Avrupa Birliği süreci durmuş, bu konuda her şey olup bitmiş gibi bir atmosfere girdi, çevremizde olup biten yakın gelişmeler sebebiyle. Aslında, Avrupa Birliği süreci devamlı bir süreçtir ve Avrupa Birliği müktesebatı dediğimiz bu müktesebat, aşağı yukarı 100 000 sayfayı bulan bir müktesebattır. Türkiye, Avrupa Birliği konusundaki bu kararını sürdürdüğü sürece de, zaman zaman, bu nevi tasarılarla, tekliflerle karşınıza gelmiş olacağız. O sebeple, Avrupa Birliği meselesiyle ilgili olarak, özellikle bu çıkarılan yasayla ilgili olarak, bir iki hususu bilgilerinize arz etmek istiyoruz.

Bugün kabul ettiğiniz bu yasayla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen kararlarla ilgili olarak, olağanüstü bir kanun yolu olan, yargılamanın iadesi yoluna gidilebilecektir. Esasen, Avrupa Birliğine üye olup da, bu yolu bir iadei muhakeme sebebi, yargılamanın iadesi sebebi kabul etmeyen hiçbir ülke yoktur. Her ülke, kendi şartlarına göre bu yolu kabul etmekte, kendine uygun da bir formül bulmaktadır. Bizim bulduğumuz formül ise. aynen iç hukukumuzda olduğu gibi, onlara bir madde ilavesi suretiyle, İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen kararların, yargılamanın iadesi sebebi olarak kabulünden ibarettir.

Tabiatıyla, Türkiye, kendi iradesiyle, özgür iradesiyle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini kabul etmiş ve bunun gereğini yapmayı da taahhüt etmiştir. Gereğini yapmadığı takdirde, hem bu sözleşmede hem de taraf olduğumuz başkaca sözleşmelerde bunun müeyyideleri vardır. Bunun anlamı

açıktır ki Türkiye, kendi iç hukukunu düzenlerken, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilmiş olan kararların gereğini de yerine getirmeyi taahhüt etmiş oluyor. Bunu özellikle burada ifade etmek istiyorum; çünkü bundan sonra, bu ve benzeri tasarılar geldiği takdirde, zaman zaman, millî mahkemelerimizin yetkisi ne oluyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunların üzerinde bir mahkeme midir tarzındaki tartışmalara, itirazlara muhatap olacağız. O sebeple, Türkiye, kendi iradesiyle bu mahkemenin yetkisini kabul ettiğine göre, bu kararların gereğini de yerine getirmek mecburiyetindedir. Arzu edileni, Türkiye'de, yargılamanın adil yapılması, iç hukukumuzdaki düzenlemelerin süratle yapılması ve kendi vatandaşlarımızın da mümkün olduğu kadar millî mahkemelerimizde verilen kararlarla iktifa etmesi ve İnsan Hakları Mahkemesine müracaat etmemesidir. Bu noktada, bazı eksikliklerimizin olduğunu da kabul etmiş olmamız lazım gelir.

Bir bilgi olarak Yüce Heyetinize arz etmek isterim ki, şu ana kadar Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuruların sayısı 4 820'dir. Türkiye'nin aleyhinde açılmış 5 000'e yakın dava vardır; bunun 2 250'si Güney Kıbrıs tarafından açılmış davalardır. Bu davalardan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin aleyhimize verdiği karar sayısı 286'dır, lehimize verdiği karar sayısı 12'dir. Delegeler Komitesinin Türkiye aleyhine verdiği karar sayısı 12'dir, dostane çözümle sonuçlanan başvuru sayısı 513'tür, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kabul edilemez bulduğu başvuruların sayısı 107'dir ve diğer nedenlerle kayıttan silinen başvuruların sayısı da 16'dır.

Şimdi, aleyhimize verilen bu kararlar sonucu Türkiye'nin maruz kaldığı maddî kayıpları burada ifade etmek istiyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde Türkiye'nin ödeyeceği ve ödemiş olduğu tazminat miktarları şudur: Türk Lirası karşılığı ödenen tazminat miktarı 2 917 550 000 000'dur. Küsuratları var, onları geçiyorum. Döviz olarak ödenen tazminat miktarı ise, 768 658 İngiliz Sterlini, 420 516 Amerikan Doları, 4 424 252 de Fransız Frangıdır. Dolayısıyla, döviz olarak ödenecek tazminat miktarı ise 3 574 814 İngiliz Sterlini, 14 139 043 Fransız Frangı, 15 022 228 ABD Doları ve 6 241 217 de euro olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'nin dostane çözüme icabet etmesi sonucu ödediği maddî tazminat tutarı 4 624 110 Fransız Frangı. manevî tazminat olarak 30 000 frank, yargılama gideri olarak da 45 000 frank olmak üzere toplam 4 699 110 Fransız Frangıdır.

Dolayısıyla, Türkiye, bundan sonra yasalarını yaparken, bir taraftan Anayasaya uyumu dikkate alacak, öbür taraftan da altına imza koyduğu uluslararası sözleşmeleri dikkate almak mecburiyetindedir.

Kaldı ki, uluslararası sözleşmelerin, Anayasanın 90 inci maddesine göre iç hukukumuzun bir parçası olduğu, kanun mesabesinde olduğu ve bunlar aleyhine Anayasa Mahkemesine gidilemeyeceği de çok açıktır.

Dolayısıyla, belki, bu kanun vesilesiyle bu bilgileri sizlere sunmak ve bundan sonraki düzenlemelerde bu hususları da dikkate alarak bir düzenleme yapmamız lazım geldiği hususunu tekrar bilginize sunmak istedim.

Bu vesileyle, katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 28
Tarih : 29 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuyu ikinci defa Yüce Meclisin huzurunda görüşüyoruz. O zaman da ifade etmeye çalıştım; bu bir af kanunu değildir. Bu konuda ısrar ediyorum; sebeplerini, biraz sonra, bir defa daha burada arz etme imkânını bulacağım.

Bu kanunu getirişimizin sebebi, mevcut durumun hukuk devleti ilkesine aykırı olmasıdır; çünkü hukuk devleti ilkesine göre, aynı konumda olanlara aynı şekilde muamele edilmesi lazım, aynı şekilde uygulamaların yapılması lazım. Bu Kanun bidayette çıkarılırken -o günkü zabıtlar okunma fırsatı bulunursa çok açık olarak görülecektir ki- o zaman da bu adaletsizliğin, eşitsizliğin olduğu ifade edildi; ancak, çeşitli sebeplerden dolayı bu dikkate alınmadı. Burada bir eşitsizliğin olduğu aşikâr, bir adaletsizliğin olduğu aşikâr; biz de bunu ortadan kaldırmak üzere bunu getirmeye çalıştık.

Eğer, burada ifade edildiği gibi, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme tezkeresini hüccet kabul edeceksek ya da mehaz kabul edeceksek, o zaman, bu kanunun ilk görüşüldüğü sırada, burada dile getirilen hususlara bakmamız lazım.

O zaman denildi ki: "Bu, bir kişiye mahsustur." Şimdi, tezkerede, kişiye mahsus olmadığı çok açık ortada. Demek ki, o zaman, görüşmeler sırasında, o kısımda bir isabetsizlik yapmışız. Biz de onu demeye getiriyoruz; diyoruz ki: "Bu, kişiye mahsus değil." Kaldı ki, bir kişiye mahsus dahi olsa, kişiye mahsus yasak olur mu bir hukuk devletinde?(AK Parti sıralarından alkışlar) Bir kanun çıkaracaksınız, herkes istifade edecek; ama ille filanca şahıs istifade etmeyecek. Esas hukuk devleti ilkesine aykırılık buradaydı.

Onun için, biz, burada, bu düzenlemeyi yaparken, en az 3 700'den fazla sabıka kaydının bizim adlî sicil kayıtlarımızda mevcut olduğunu, bundan dolayı insanların hak kayıplarına uğradığını söylemeye çalıştık, bunu ortadan kaldırmak istedik. Dolayısıyla, bu düzenleme, bir haksızlığı, bir adaletsizliği, bir eşitsizliği ortadan kaldırıyor.

Peki, bunu neye dayanarak söylüyoruz; bunu da, yine Anayasa Mahkemesinin kararlarına dayanarak söylüyoruz. Daha evvel çıkarılmış olan erteleme yasalarında adaletsizlik vardı, eşitsizlik vardı, basın yoluyla işlenen suçlarla, basın yoluyla işlenmeyen suçlar arasında bir tefrik vardı;

Anayasa Mahkemesi, bunu, adalet ve eşitlik ilkesine aykırı buldu ve kanunu iptal etti. Ondan sonra bir düzenleme yapıldı, bu kanundaki adaletsizliğin bir kısmı giderildi, bir kısmı belki de siyasî mülahazalarla kalsın istenildi; çünkü o zaman, belli şahısların, kanunun bu kısmından istifade etmesi engellenmek istenildi; ama yanlış hesap, bu defa vatandaştan döndü. Şimdi, bizim görevimiz, burada, olabildiğince eylemlerimizi de, işlemlerimizi de hukuka uygun hale getirmektir.

Kaldı ki, şahsen bir şeyi anlamakta güçlük çekiyorum, o da şudur: Bu kanun Anayasa Mahkemesine gitti -kanunun başlığı ertelemeyle ilgiliydi- ve Anayasa Mahkemesi, 99/39 esas, 2000/23 karar sayılı, bu konuyla ilgili verdiği kararında, bunun bir erteleme yasası olduğunu kabul etti.

Anayasanın 153 üncü maddesi, bizi bu anlamda bağlar. Yargıyla ilgili Anayasanın 138 inci maddesi, mahkeme kararlarının herkesi bağladığını ifade eder. Bir akademik tartışma yapabiliriz, bunda tereddüt yok; ama netice itibariyle, mahkeme kararlarına baktığımızda, bu bir ertelemedir.

Akademik olarak tartışacağımız konu şudur; bunu komisyonda da ifade etmeye çalıştım: Elbette, bizim ceza tatbikatımızda erteleme hâkime tanınmış bir yetkidir; sanığın duruşmadaki hal ve tavrına bakacak, geçmişine bakacak, ifadelerine bakacak, samimiyetine bakacak, cezanın ertelenmesinde fayda görürse ona göre bir karar verecek. Belki, hukukumuzda ilk uygulama olabilir; ama bu ilk uygulama Anayasa Mahkemesine gitti. Bu Meclisten de erteleme yasasının çıkabileceğini Anayasa Mahkemesi kabul ettiğine göre, işin bu kanun bağlamında tartışılacak bir yönü yoktur; olsa olsa, akademik olarak bunu tartışabiliriz.

İkinci arz edeceğim husus şudur: -Tabiî, burada, her zaman kanun üzerinde konuşmak olmaz, bazen, kanun vesilesiyle de bazı şeyler söylenebilir, bunu anlayışla karşılarız şüphesiz; ama- Af konusuyla ilgili olarak, burada, bir defa daha ifade etmeye çalışayım; Türkiye kadar, af konusunun sulandırıldığı

bir başka ülke tanımıyorum. Cumhuriyet kurulalı 79 sene oldu; bildiğim kadarıyla, 43 üncü affı çıkardık. Birisi gelsin bana desin ki "bu aflar Türkiye'ye fayda getirmiştir." Aflardan Türkiye fayda görmüyor, atlarda adaletsizlik var. özellikle altını çizdiğim husus da şudur: Kişi hukukuna taalluk eden noktada, afların, bu ülkede barışa katkı sağlamadığını, tam tersi, ülkeyi sıkıntıya soktuğunu hep beraber biliyoruz; benim söylediğim de budur. Elbette "dünün suç teşkil eden bir kısım düşünceleri bugün suç olmaktan çıkar, o insanlar kalsın" anlamında söylemiyoruz, o ayrı bir bahis; ama benim söylediğim... Bugün bu fikrimde ısrar ediyorum, inşallah, görevde kaldığım süre içerisinde böyle bir tasarının altına imza atmak gibi bir sıkıntıyla da karşı karşıya kalmam; ama şunu kesin olarak biliyorum -43 üncü affı çıkarmış bir Parlamento olarak geriye dönüp iyi bir bakmamız lazım- af, bu ülkeye iyi şeyler getirmiyor, bir adaletsizlik doğuruyor, kırgınlıklar artıyor.

Bakınız, bu af kanununun çıkmasıyla birlikte -öyle diyelim, erteleme; çünkü iki ayrı kanun olarak çıktı; birincisinde af olarak çıktı, cezası şuraya kadar olan, buraya kadar olan; ama ikincisi ayrı bir kanun. İptalden sonra ikisi birleştirildi. Şimdi konuştuğumuz farklı bir konu- cezaevlerimizdeki hükümlü, tutuklu sayısı 40 000'in altına düşmüştü, aradan geçen 2 sene içerisinde cezaevlerimizde hükümlü, tutuklu sayısı şu an 60 000'i geçmiştir. Neye yaradı bu; cezaların caydırıcılığı ortadan kalktı; yapanın yanına kâr kaldı diye vatandaştaki kanaat giderek kuvvetlendi; yargıya güven azaldı, adalete güven azaldı. O halde, benim söylediğim, bir polemik konusu yapmak yerine, Parlamento olarak 43 üncü affı niye çıkardık diye, belki, kendi vicdanımızda da afla ilgili değerlendirmenin, bir muhasebesinin yapılmış olması lazım.

Bu düşünceden hareketledir ki ve samimî olarak inanıyorum ki, bu bir af değildir. Esas itibariyle, burada bahse konu olan kişiler, zaten, bunun bedelini cezaevlerinde yatarak ödemişlerdir; bilfiil yatmışlardır, çıkmışlardır, ister şartlı tahliye olarak ister bihakkın tahliye olarak tahliye edilmişlerdir.

Geriye, hak mahrumiyetleri vardır. Burada da bir adaletsizlik olduğunu hesaba katarak, böyle bir düzenlemeyi yaptık. Onun için, yaptığımız işte, yasalara, Anayasaya aykırı, hukuka aykırı bir konunun olmadığı kanaatini taşıyorum.

Desteklerinizden dolayı, şimdiden, peşinen teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu ile Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 31
Tarih : 05 Şubat 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum; bu yasa vesilesiyle, katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkürlerimi arz etmek istiyorum.

Evvela, bu yasanın neden gündeme geldiğini kısaca ifade etmek isterim. Bu yasa, bir tepkiden dolayı gündeme gelmiyor. Testi kırılmadan tedbir alma anlayışıyla bu yasa gündeme gelmiştir; bunun altını evvela çizmek isterim. Bir ihtiyaçtır; cezaevlerinde bir defa daha eski sıkıntıları, eski acıları, ıstırapları yaşamak istemiyorsak, bu neviden düzenlemelere ihtiyaç vardı. Yasal yetersizliği, yetmezliği, boşluğu ortadan kaldırmak istiyoruz; bunun için bu yasa gündeme getirilmiştir.

İkincisi, burada ifade edildiği gibi, biz, 58 inci Hükümet olarak ve onun Adalet Bakanı olarak, doğruların kabulünde hiçbir kompleksim yok, hükümet olarak da yok. Doğruyu kim söylerse söylesin, kimin zamanında gündeme getirilirse getirilsin, biz, o doğrunun takipçisi oluruz, o yasa tasarısının arkasında oluruz. Elbette, bu yasanın, belli acıların, belli üzüntülerin ve sıkıntıların arkasından gündeme getirildiği doğrudur; ancak, belli düzenlemelerden sonra da, çok şükür, belli sıkıntılara rağmen, şu an, cezaevlerinde huzur ve düzen sağlanmıştır. Temenni ediyoruz ki, bu yasayla birlikte, burada görev yapan infaz memurlarımız ve bizler, buraların sevk ve idaresinde daha yetkili ve daha etkili olma imkânına kavuşmuş olacağız.

Şüphesiz, ceza infaz kurumlarıyla ilgili kurallar belirlenirken, bunların maksadı, cezaevleri içerisinde düzeni sağlamak, oradaki insanların güvenliğini sağlamak ve orada hükümlü bulunan insanların cezaların infazından sonra topluma faydalı bir insan olarak katılmalarını temin etmek maksadıyla yapılmaktadır. Dikkat ederseniz, bu yasanın 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci maddelerine baktığınızda, esas itibariyle, bu maksatlardan birini, ikisini,

üçünü karşılamak üzere düzenleme yapılmıştır. En çok tartışılan konu, 6 ncı maddeyle alakalıdır.

Şüphesiz, burada, maksadı aşan değerlendirmeler yapıldı. Ben de avukatlık mesleğinden geliyorum. Bugün sahip olduğum imkânı bu meslekteki kazanımlarıma borçluyum. Bundan dolayı da, avukatlık mesleğini icra etmiş ve bugün bu noktaya gelmiş bir insan olarak, bu mesleğin mensuplarıyla ilgili bizim bir peşin hükmümüz olamaz; bu, mümkün değildir. Tümünü hesaba katarak bir değerlendirme yapmamız da mümkün değildir.

Onun için, burada, maksadı aşan beyanların bu tasarıyla uzaktan yakından bir alakası da yoktur. Kaldı ki, bir şey daha ifade etmek isterim. Eğer bu düzenleme yapılmasaydı... Zaten, burada zikredilen bir protokol var, üçlü protokol; Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı. Bugün getirdiğimiz düzenlemelerden daha ağır birkısım hükümleri ihtiva etmekte ve bunlar uygulanmakta. Halbuki, bu 6 ncı maddeyle ilgili düzenleme, muhalefetle birlikte -bizim getirdiğimiz tasarıya rağmen- ortaya çıkan bir düzenlemedir. Dolayısıyla, üçlü protokole nazaran da daha ileri bir uygulamayı getirmektedir. Bu protokol yargıya gitmiştir. 15 baro, bu uygulamanın savunma hakkını kısıtladığı, Anayasaya, yasaya aykırı olduğu iddiasıyla Danıştaya götürmüştür. Şimdi, biz, burada hukuk adına bir konuşma yapıyorsak... Anayasanın 138 inci maddesi de gayet açık, orada deniliyor ki, yargı kararları herkesi bağlar. Bu üçlü protokolle ilgili olarak Danıştay 10. Dairesi, 2000/776 esas 2000/2531 sayılı kararıyla "ceza ve tutukevlerindeki gözetim ve denetim görevinin en etkin biçimde yapılabilmesi ve avukatlık görevinin her türlü isnat ve iftiralardan da korunmasını sağlamak amacıyla getirilen düzenlemede hukuka aykırılık görülmemiştir" demiştir. Biz de zaten bunları düzenlemeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, yaptığımız işte hukuka aykırı bir yan da yoktur. Vicdanen müsterih olabilmeniz açısından -şu an yasalaştı; inşallah, bunları kullanmaya ihtiyaç olmaz; orada huzur ve sükûn sağlanır; bir defa daha o acılı günleri yaşamak istemeyiz- bir şeyi ifade etmek istiyorum; acaba, biraz evvel kabul ettiğimiz yasa, bize mahsus bir yasa mı; 6 ncı maddeyle ilgili düzenlemeler sadece Türkiye'de mi var?.. Şimdi, her cümlemize başlarken Avrupa Birliğine bir atıf yapıyoruz, bütün müktesebatımızı Avrupa Birliği normlarına uydurmaya çalışıyoruz. Bunun için de ne fedakârlıklara katlandığımız hep beraber ortadadır. Ben, komisyonda da ifade etmeye çalıştım. Bir tartışma açmak anlamında söylemiyorum; ama, vicdanen müsterih olasınız.

Şimdi, Avrupa Birliği ülkelerinde cezaevi giriş çıkışlarıyla ilgili uygulamadan birkaç metin okuyacağım. Mesela Almanya'da, tutuklu ve hükümlüleri ziyaret izni verilmiş olan avukatlar, güvenlik nedeniyle,

dedektör ya da elle aranabilmekte; savunmaya ilişkin belgelerine bakılmakta; fakat, içeriği incelenmemektedir. Söz konusu belgeler, idarece verilen bir dosyaya konulmakta; çantaları içeriye sokulmamaktadır. Birçoğumuzun Almanya'da yakınları var; isterseniz, burada okuduğum bilgileri, bilvesile oradan da öğrenme imkânı olabilecek; ancak, Alman Ceza Kanununun 129 uncu maddesi kapsamında, terör örgütleri veya mensuplarının avukatı olan kişilerin beraberinde bulunan belgeler, Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148 inci maddesi gereğince, cezaevinde el konularak hâkime incelettirilebilmektedir. Ayrıca, avukatla ilgili olarak, tutukluyla yaptıkları görüşmeler izlenebilmekte, yaptıkları yazışmalar denetlenebilmektedir.

Diğer taraftan, Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 138 inci maddesine göre, örgüt üyesi müvekkiliyle ilişkiye giren ya da gireceğinden haklı olarak şüphe edilen avukatlar, hâkim kararıyla davadan uzaklaştırılabilmektedir. Alman yüksek mahkemeleri, kararlarında, tutuklu müvekkillerini ziyaret etmek isteyen avukatların, cezaevi ziyaretçileri için öngörülmüş bulunan üst baş arama yükümlülüğüne katlanmak zorunda olduklarını belirterek, açmış oldukları davaları reddetmişlerdir.

İtalya'da, cezaevlerine giren avukatlar, duyarlı kapıdan geçerek bir metal dedektörle üst aramasına tabi tutulmakta; eğer, cezaevine yasaklanmış bir şey sokacağına dair bir şüphe varsa, savcının sözlü emriyle üzerleri de aranabilmekte; bu arama sırasında, savunmaya ilişkin belgeleri incelenmemektedir; ancak, bu belgeler, avukat tarafından, doğrudan tutukluya verilmemekte, bir zarfa konularak idareye verilmekte ve idare tarafından tutukluya verilmektedir. Avukatlar mafya veya terör örgütü mensuplarıyla açık görüş yapamamakta, aralarında ayrıca cam bulunmaktadır. Bizde yüz yüze görüşüyorlar.

Belçika'da cezaevlerine giren avukatlar, meslekî belgesini göstererek duyarlı bir kapıdan geçirilmekte ve çantaları açılarak içerisinde bulunan belgelere basitçe bakılmakta, şüphe üzerine üzerleri elle aranabilmekte; ancak, bu arama polis tarafından yapılmaktadır. Fransa'da, Amerika'da, Kanada'da, Hollanda'da, Danimarka'da, Finlandiya'da, Norveç'te benzer hükümler var.

Demek istediğim şey, bizim getirdiğimiz düzenleme, Avrupa Birliği uygulamalarından farklı bir uygulama değil; belki, bazı noktalarda ondan çok daha fazla bu konuda avukatlık mesleğine duyarlılık gösteren, savunma hakkının kısıtlanmaması noktasında bir çabanın, gayretin mahsulü olarak huzurunuza gelmiştir; bunu da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı tekrar teşekkür ediyor; saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Adlî Tıp Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 34
Tarih : 19 Şubat 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İnanıyorum ki, kabul ettiğiniz bu yasayla, Türk yargısına çok önemli bir katkı sağlamış bulunuyorsunuz. Bu katkılarınızdan dolayı, Genel Kuruldaki tüm arkadaşlarıma şükranlarımı arz ediyorum. Hassaten de hükümet teklifini komisyonda çok büyük duyarlılıkla inceleyerek bugünkü hale getiren ve mükemmelleştiren Adalet Komisyonunun tüm üyelerine de ayrıca huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Şüphesiz, Adlî Tıp Kurumu, bir uzmanlık kuruluşumuzdur; öyle olmalıdır ve öyle de olacaktır; siyasî yönü olmayan, olmaması gereken bir kurumdur ve buna da azamî gayret gösterilecektir.

Şahsımla ilgili olarak burada dile getirilen güvene de ayrıca şükranlarımı ifade ederim. Adlî Tıp Kurumu, şüphesiz, bir teknik kuruluştur, teknik kurumdur. Türkiye'de hep şikâyet edilen husus, yargının uzamasıdır, adaletin geç tecelli etmesidir. Bunun en önemli unsurlarından bir tanesi, Adlî Tıp Kurumunun yeteri kadar hizmet üretememesi, yeteri kadar hizmeti verememesidir.

Bu noktada, bu kanun, inanıyorum ki, adlî yargıda davaların hızlandırılmasında ve sonuca bir an evvel ulaşmada önemli bir görev ifa edecektir. Esasen, bizim hukuk sistemimiz, büyük ölçüde, itirafa ve şahit beyanlarına dayalıdır. Halbuki, çağdaş hukukun, büyük ölçüde, teknik bilgiye, teknik delile dayanması gerekmektedir. Beyandan, itiraftan karara ve sonuca ulaştığımız zaman, zaman zaman Türkiye'yi de sıkıntıya sokan bazı zorluklarla, bazı ithamlarla, iddialarla karşılaşılmaktadır. Halbuki, çağdaş hukuk, delilden, teknik delilden sanığa ve oradan karara ulaşmak gibi yeni bir anlayışı sergilemektedir. İnanıyorum ki, Adlî Tıp Kurumu, çıkardığımız bu yasayla, bu görevi de büyük ölçüde ifa edecek güvenilir bir yargının ortaya çıkmasında önemli bir katkı sağlayacaktır.

Şüphesiz, yasayı çıkarmak önemlidir; ama yasadan daha önemlisi, belki en az onunki kadar önemlisi, burada çalışan insanlarımızın özlük haklarıyla ilgili durumlardır; o noktada, Sayın Koç'un bu kürsüden beyanlarına da aynen katılıyorum. Esasen, 24 üncü maddeye getirdiğimiz ek ilavelerle, bunu, bir ölçüde telafi etmeye çalışıyoruz. Kabul etmek gerekir ki, zaten, kamuda çalışanların tamamıyla ilgili olarak bir ücret dengesizliği olduğu da aşikârdır. Hükümet olarak da, bu dengesizliğin ortadan kaldırılması noktasında, zaten, bütçe hesapları, bütçe dengeleri içerisinde bir çalışma başlatılmaktadır; ama onu bekleyinceye kadar, burada çalışan insanların, hiç olmazsa, çalışmalarının karşılığının döner sermayeden giderilmesi, karşılanması noktasında da, bir önergeyi kabul etmekle, zannediyorum, bu beklentiyi belli ölçüde karşılamış bulunuyoruz.

Bu kanun, tüm yargı camiasına ve milletimize hayırlı uğurlu olsun.

Hepinize, bu vesileyle teşekkürlerimi ve saygılarımı arz ediyorum. (Alkışlar)

Konu : Bazı Kanunlardaki Cezaların İdarî Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 71
Tarih : 24 Nisan 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün arka arkaya çıkardığımız iki yasa sebebiyle katkılarınızdan dolayı hepinize şükranlarımı arz ediyorum. Ayrıca, müsaade ederseniz, Divan Üyesi değerli arkadaşım Ahmet Küçük'e de hassaten teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Bugün, gerçekten, demokrasi tarihimiz açısından tarih düşülecek özel bir gün. Birinci çıkardığımız yasayla, konunun taraflarıyla uzlaşarak, anlaşarak; bu ikincisinde de, Cumhuriyet Halk Partisiyle, muhalefetimizle anlaşarak, iki güzel uzlaşma örneği vermiş oluyoruz.

Birinci yasalaştırdığımız kanunla, milyonlarca insanın 15 yıldan beri bekleyen, kangren olmuş, çözümlenememiş bir konuyu, üstelik de, Türkiye'nin ekonomik açıdan fevkalade sıkıntılı olduğu bir dönemde çıkarmış olduk.

Biraz evvel dinlerken bile yorulduğumuz; ama inanıyorum ki, mahkemelerimizdeki on binlerce davayı bir kalemde yargının dışına çıkarıyoruz ve böylece, mahkemelerin iş yükünü de büyük ölçüde azaltmış oluyoruz.

Demek ki, içeriği ne olursa olsun, bu ülkenin ihtiyacı olan uzlaşmadır; bu vesileyle söylemek istediğim o.(Alkışlar) Bu ülkenin ihtiyacı uzlaşmadır, bu ülkenin ihtiyacı işbirliğidir; birbirimizi tüketmek değil, birbirimize diş gıcırdatmak değil; varsa, gücümüzü, kuvvetimizi, bu ülkenin sorunlarını birlikte çözmeye hasretmektir. Bunun başarısı bize yeter, bunun şerefi bize yeter. Zannediyorum, hükümet olarak biz bu anlayıştayız. Eksiğimiz olabilir, yanlışımız olabilir, biz bunu düzeltmeye hazırız; ama kavgayla Türkiye'nin bir yere varamayacağını da, artık, bunca tecrübeden sonra anlamış olmamız lazım. Zannediyorum, bugün burada çıkardığımız bu iki tasarı, bu anlamda

güzel örnektir. Bu ülkede demokrasi adına çok güzel sözler söyledik; ama güzel örneklerimiz, sözlerimiz kadar çok değil. Gelin, bundan sonra bu sayıları çoğaltalım, gelecek nesillere de, demokrasi adına, özgürlük adına güzel örnekleri ortaya koymuş olalım.

Ben, bu vesileyle, bu duygularla hepinize teşekkür ediyorum. Bu iki yasa milletimize hayırlı uğurlu olsun.(Alkışlar)

Teşekkür ederim.

Konu : İş Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 77
Tarih : 08 Mayıs 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu 33 üncü maddeyle, daha önce İş Kanunumuzda yer almayan bir düzenleme yapılmaktadır. İşverenin konkordato ve iflas kararıyla, aciz vesikası alınması nedeniyle ödeme güçlüğüne düştüğü hallerde, işçinin son üç aylık ücreti güvenceye alınarak, bir garanti fonu oluşturulmaktadır. Bu güvence, Avrupa Birliğinin 980/36 numaralı yönergesi doğrultusunda getirilmiş olup, ulusal program kapsamında da taahhütlerimiz arasındadır; İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında oluşturulacak ayrı bir ücret garanti fonuyla da sağlanacaktır. İşverene ayrı bir yük getirilmemesi amacıyla, ücret garanti fonu primlerinin, işverenlerce, işsizlik sigortası primi olarak yapılan ödemelerin yıllık toplamının yüzde 1'inden oluşacaktır.

Ayrıca, İcra İflas Kanunu da, dün, Adalet Komisyonunda gündeme alındı; bir alt komisyon kuruldu. Dolayısıyla, işçi alacakları var ise, bunun rüçhaniyeti İcra İflas Kanunu içerisinde düzenlenecektir.

Komisyonda Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız da var. Buradaki endişelerini orada dile getirirlerse, orada karşılama imkânımız da vardır.

Teşekkür ederim.

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 96
Tarih : 19 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bu konuyla ilgili olarak kısa bir açıklama yapmam gerekiyor:

Burada dile getirilen hususlar, zannediyorum, konuyu yanlış bir zemine oturtuyor. Burada, kimse, çocuğun öldürülmesine cevaz vermiyor; kimse, kasten adam öldürmeye bir kolaylık gelsin istemiyor. Ancak, bu düzenlemeleri yaparken, hayatın gerçeklerini, içinde yaşadığımız toplumun, dünyanın gerçeklerini de bir ölçüde dikkate almak gerekiyor. Tabiatıyla, Türk toplumunun da önemli bir kısmı halen kırsal kesimde yaşıyor. Orada kadınların ne ölçüde himaye gördüğü, ne ölçüde hak ve hukuka sahip olduğunu hepimiz biliyoruz; büyük şehirlerin varoşlarında onların nasıl himayesiz kaldığını, hukuken yetersiz şartlar altında yaşamak durumunda kaldığını biliyoruz.

Dolayısıyla, bu gerçek, yalnız bizim toplumumuzun değil, Avrupa'nın da gerçeğidir. Adı üzerinde, bunlar uyum yasalarıdır. Uyum yasalarını yaparken, şüphesiz, bu düzenlemelerde, içinde yer almaya çalıştığımız ülkelerin hukukunda ne var; onları da dikkatle incelemeye ve değerlendirmeye gayret ediyoruz. Zannediyorum, burada biraz eksik bilgi verildi. Almanya dışında bütün ülkelerde -İspanya, Portekiz, Yunanistan, Danimarka, İsveç, Fransa dahil olmak üzere- bu neviden fiiller suçtur; ancak, bu saik altında işlenmiş olması da bir indirim sebebi olarak kabul edilmiştir.

Halen yürürlükte olan Türk Ceza Kanununa göre cezası belli ölçüde tutulmuş idi; tasarı hazırlanırken bu cezada, bir anlamda caydırıcılığı temin edebilmek bakımından bir artırıma gidilmiştir.

Dün yapılan komisyon müzakerelerinde komisyon üyesi arkadaşlarımızın verdiği önergeyle bu cezalar biraz daha artırılmıştır. Dolayısıyla, bugün, eğer birileri, işte, medenî dünya, Batı dünyası, Avrupa bu noktalarda hiçbir indirim

yapmıyor deyip, sanki bizim toplumumuza mahsus bir düzenleme, bizim toplumumuzun bir eksikliği gibi konu takdim edilirse bizim toplumumuza da haksızlık olur.

Dolayısıyla, bütün Batı hukukunda, Almanya dışında, bu neviden fiiller suçtur; ancak, cezada bir indirim sebebi olarak kabul edilmiştir. Bunları da hesaba katarak komisyon dün değerlendirmesini yapmış, cezada bir miktar da artırıma gidilmiştir. Dolayısıyla, biz önergeye katılmıyoruz.

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 96
Tarih : 19 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, bu maddenin Uyum Paketi içerisinde yer almasının temel sebebi, 3 Kasım seçimleri öncesi, Türkiye'nin yaşamış olduğu bir sıkıntıdan kaynaklanıyor.

Bu kürsüden de ifade edildiği gibi, Türkiye'nin elli yıldan beri şeksiz, şüphesiz, şaibesiz başardığı en önemli işlerin başında, yapılan seçimler gelmektedir. Elli yıldan bu tarafa yapılan seçimlerin sonuçlarında, kazanan olmuştur, kaybeden olmuştur; ama kaybedenlerin hiçbirisi çıkıp da "bu seçimlere şaibe karışmıştır, hile karışmıştır" dememiştir. Dolayısıyla, Türkiye'nin bu noktada alnı açıktır, başı da diktir; fakat, AGİT Sözleşmesi var, onun 25 inci maddesi var...

Şüphesiz, bu sözleşme, hukukî niteliği olan, hukukî sonuçlar doğuran bir sözleşmeden ziyade, daha çok bir siyasî taahhütler belgesidir. Geçtiğimiz 3 Kasım seçimleri öncesi, bu Parlamentodan pek çok kişi, ben de dahil olmak üzere, AGİT Sözleşmesini imzalamış, kabullenmiş ülkelerin seçimlerine katıldık, o seçimleri gözledik, izledik. O ülkelerin hiçbirisinde "bu gözlemciler niye geliyor; neden geliyor" tarzında hiçbir itiraz da söz konusu olmadı; ama ne yazık ki, Türkiye'nin en başarılı olduğu bir konuda bile, zaman zaman aykırı sesler çıkabilmekte, Türkiye'nin imajı bozulabilmektedir.

Türkiye'nin en rahat olduğu, en başı dik olduğu bir konuda bile, bu neviden sıkıntılarla karşı karşıya kalınmaması açısından, böylesine bir düzenlemeyi, Hollanda'da olduğu gibi... Şimdi, Hollanda da, Avrupa Birliğinin önemli ülkelerinden bir tanesidir; diğer başka ülkeler de var; ama onlarla ilgili başka itirazlar olabilir düşüncesiyle, ben, Hollanda'yı misal olarak verdim. O sebeple, Hollanda, bunu, iç hukukunun bir parçası haline getirmiştir. Biz de, bundan yola çıkarak, böyle bir düzenlemeyi uygun görmüştük; ama anladığım kadarıyla, bu, maksadı dışına taşar bir tarzda yorumlanmaya başlandığı için...

Bizim, hiçbir endişemiz yok; AK Parti olarak, burada dile getirilen hususlara aynen katıldığımızı, hükümet olarak da katıldığımızı ifade etmek istiyorum; ama ne yapalım ki, Türkiye'de, aykırı sesler, bu yenileşmeye, çağdaşlaşmaya karşı aykırı sesler, maalesef, bu ülkede en üst düzeyde sorumluluk taşımış insanlar tarafından da dile getirilebilmekte, yapılabilmekte; tam da seçimin başlangıcında, ortasında, Türkiye'nin imajını sıkıntıya sokabilmektedir.

Bu açıklamayı yaptıktan sonra, bu endişeyle biz bu maddeyi getirmiştik. Muhalefetin bu konudaki, mademki, talebi var, ısrarı var; biz de, bu önergeye katılıyoruz.(CHP sıralarından alkışlar)

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 96
Tarih : 19 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel, çok değerli oylarınızla ve ittifakla yasalaştırdığımız bu düzenlemelerle çok önemli bir adım atmış bulunuyoruz. Türkiye'nin demokratik standardının yükseltilmesi, temel hak ve özgürlüklerin kullanım alanının genişletilmesi, insanı esas alan, insanı insan olduğu için saygıya değer bulan bir anlayışla, bu yasaları geçirmiş bulunuyoruz ve böylece, bu anlayışa da yasal destek sağlamış oluyoruz.

Bu yasayla, Türkiye'nin siyasî, sosyal ve kültürel alanda gelişmişlik çapını büyüten, genişleten gayretlere, Meclis, önemli bir destek vermiş oluyor ve yine bu yasayla, 164 yıllık çağdaşlaşma, medenî dünyayla beraber olma ve bunun somut hedefi olan Avrupa Birliğine, ümit ediyorum ki, bir adım daha yaklaşmış oluyoruz.

İnanıyorum ki, ileride, Türkiye'nin siyasî tarihini yazanlar, 22 nci Dönem Parlamentosu için, onun siz değerli milletvekilleri ve değerli üyeleri için ayrı bir bölüm ayıracaklardır. Bu onur hepimize aittir; bu onur, AK Partiye, Cumhuriyet Halk Partisine ve bugün bu yasanın gerçekleştirilmesi için çaba sarf eden tüm milletvekillerine ait olacaktır; çünkü Avrupa Birliği hedefi hepimizin hedefidir. Avrupa Birliği politikası, 44 yıllık bir devlet politikasıdır ve millî bir politikadır.

Birlikte bu politikaya katkı sağladığınız için, hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. Bu kanun, hepimiz için, milletimiz için hayırlı olsun.

Çok teşekkür ederim.(Alkışlar)

Konu : Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 98
Tarih : 25 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan tasarıyla ilgili olarak bazı hususları dile getirmeye ve bir kısım yanlış anlamaları da ortadan kaldırmaya gayret edeceğim. Burada ifade edildiği gibi, Türkiye'de hukuk sistemi, gerek hukuk alanında gerekse ceza alanında, iki dereceli mahkemeler tarzında yargı hizmeti sürdürmektedir; ilk derece mahkemesi ve üst derece mahkeme.

İlk derece mahkemesi, davaya ilk kademede bakan yargı organıdır. Bu mahkeme, tahkikat ve yargılama yapar ve somut uyuşmazlığı, kanunları uygulamak suretiyle çözmeye çalışır. Onun içindir ki, ilk derece mahkemelerine "olay mahkemeleri" ya da "hüküm mahkemeleri" diyoruz. Üst derece mahkeme ise, bizde Yargıtay'dır. İlk derece mahkemesinde dava görülüp hüküm verildikten sonra, temyiz yoluna müracaat edildiğinde, hüküm ve hükmün dayandığı yargılama, hukuka ve kanuna uygunluk açısından Yargıtay tarafından incelenmekte, onanmakta ya da bozulmaktadır.

Hemen hemen bütün ülkelerde davalar ilk dereceden sonra ikinci derece -üst mahkeme ya da istinaf mahkemesi olarak- mahkemeler tarafından görülmekte, temyiz mahkemeleri de hukuka uygunluk açısından meseleye bakmaktadır. Dolayısıyla, somut uyuşmazlıkta doğru ve adil karar verilmiş olup olmadığını denetlemek için yeniden müzakere edilmesine ihtiyaç var. Bu neviden sistemlerde, yargı üç derecelidir ve istinaf mahkemesi denilen mahkeme ise, ikinci derece mahkeme olarak görev yapmaktadır.

Aslında, istinaf mahkemesi, bizim toplumumuzun tarihte, geçmişte yabancı olduğu bir konu değildir. Tanzimat'la beraber, Türkiye'nin, Osmanlı

Devletinin yeni hukuk düzenine geçmesiyle birlikte, 1924 yılına kadar bu uygulanmıştır. 1924 yılında istinaf mahkemelerinin kaldırıldığı doğrudur; ancak, bunun gerekçesini doğru ortaya koymak lazım; o gün neden kaldırıldı, bugün neden ihtiyaç var.

1924 yılında bu mahkemelerin kaldırılmış olmasının sebebi, istinaf mahkemelerinin yurt sathına sistemli bir şekilde yayılamayıp sadece büyük şehirlerde kurulmuş olması ve özellikle ehil hâkim bulunamamasıdır. Osmanlı ülkesinde cumhuriyete kadar, 1924'e kadar gelen süre içerisinde arka arkaya yaşanan savaşlar, o ülkenin aydın kesimini, bunlar içerisindeki hâkim, hukukçu sayısını büyük ölçüde azaltmıştır, özellikle, Çanakkale Harbinin bir yedek subay harbi olduğunu herkes bilmektedir.

Dolayısıyla, 1924'te bu mahkemelerin kaldırılmasının en önemli sebeplerinden bir tanesi, yeterli hâkimin bulunamamış olmasıdır. Hatta, hukuk mezunu sayısı az olduğu için, kıdemli hâkimler bulunamıyor, bunun yerine zabıt kâtipliğinden, hatta mübaşirlikten gelme insanlar buralarda görev yapıyor; ilk hukuk mezunları da ilk derece mahkemelerinde... O sebeple, böyle bir yokluğun sonucu olarak, istinaf mahkemeleri kaldırılıyor. Ancak, 1929 yılına gelindiğinde -meselenin önemli kısmı burasıdır- bir taraftan istinaf mahkemelerini kaldırıyoruz; ama ona karşılık, mehaz kanunda olmayan, usul kanunumuza bir hüküm ilave ediyoruz.

O da, tashihi karar yolu. Şimdi, tashihi karar yolu başka ülkelerde yok, bizde var. Neden; çünkü istinaf yerine, acaba tashihi karar yoluyla... Eğer dava üzüyorsa, şimdi -zaten avukatlık yapan, hukuktan gelen arkadaşlarımız biliyor ki- neredeyse hemen hemen bütün davalara bir tashihi karar yolu açılmakta, yine aynı yola gidilmektedir. Dolayısıyla, "tashihi karar yolunun kabul edilmiş olması, istinaf mahkemelerinin olmamasından doğan hukukî boşluğu ortadan kaldırmak için bulunmuştur" diyor. Bu, sadece bizim görüşümüz değil; Türkiye'de iyi bir usul hukukçusu olduğunda herkesin ittifak ettiği değerli Prof. Dr. Necip Bilge'nin de görüşü böyledir. Demek ki, karar düzeltme yolu, tamamen, Osmanlı ve Türk hukukuna mahsus bir yoldur.

1970'li yıllarda İsrail hukukunda da karar düzeltmeye benzer bir kurum mevcuttu. Caziptir, ilgi çekicidir ki, o dönemde İsrail'de de istinaf mahkemesi mevcut değildi. İsrail, ne zaman ki, istinaf mahkemelerini kurdu, bu defa da tashihi karar yolunu usul hukukundan çıkardı. Dolayısıyla, istinaf kabul edildiği zaman, karar düzeltme yolunu ortadan kaldırmak gerekecektir. Öte yandan, yanlış anlaşılan bir konu daha var. Biz, bölge adliye mahkemelerinin kurulmuş olmasını, Türkiye'de yargının uzun sürmesinin tek çaresi olarak

gündeme getirmiş olmuyoruz. Eğer meseleyi böyle kabul edersek, istinaf mahkemelerini çok basit bir sebebe indirgemiş oluruz. Bir taraftan, şüphesiz, yargının hızlanması lazım; ama yargılama yaparken de iki şeye dikkat etmemiz kesindir. Acele karar çıkaracağız diye;

1- Adil yargılama ilkesinden vazgeçemeyiz.

2- Verdiğimiz hüküm, hak ihlali sonucunu doğurmamalıdır.

Özellikle içinde yer almaya çalıştığımız Avrupa Birliği müktesebatı açısından konuya baktığımızda, bir taraftan, tabiatıyla, süratle ihtilafların çözülmesi arzu edilmekte; ama diğer taraftan, sürati öne çıkararak, adil yargılama ilkesine aykırı, hak ihlali sonucunu doğuracak hüküm tesisine matuf bir yargılamayı da yapamayız. İşte, onun içindir ki, bugün, Batı hukukunda en çok üzerinde durulan konulardan bir tanesi, adil yargılama ilkesine ve hak ihlali sonucunu doğurmayacak bir hükme varabilmenin yolu, üç dereceli bir yargılama sistemini kabul etmektir. Bu da, şahsen bizim, Bakanlığımızın görüşü değildir; onunla birlikte, yine bir değerli usul hukukçusu olan Prof. Üstündağ'ın da görüşü bu yöndedir.

Şimdi, bir de Türkiye'deki tatbikata bakalım; iki dereceli mahkeme. Normal şartlarda Yargıtay, bir temyiz mahkemesi, bir içtihat mahkemesi; ama gelin görün ki, her yargı yılını açış konuşmasında Yargıtay'ın iş yükünün fazlalığından bahsedilir. Bugün, 450 000'in üzerinde dava vardır ve bu 450 000'in üzerindeki dava, 21 hukuk dairesi, 11 ceza dairesinden müteşekkil bir Yargıtay düzeni içerisinde görülmeye çalışılmaktadır. Dünyanın hiçbir ülkesinde 250 üyeden müteşekkil bir Yargıtay düzeni, bir Yargıtay sistemi de yoktur. Böyle olunca, 450 000 davayı matematiksel olarak 32 daireye böldüğünüzde, her bir dairenin ne kadar büyük bir iş yüküyle karşı karşıya olduğu ortadadır.

Şimdi, Yargıtay, bir taraftan bidayet mahkemesi rolünü görüyor, üsteleniyor, öbür taraftan da, içtihat üretmeye, hukuk açısından önüne gelen davaları incelemeye çalışıyor. Bu kadar iş yükü altında ne kadar incelendiğini siz de takdir edersiniz. Dolayısıyla, o zaman ne olacak; Yargıtay'ın iş yükünü azaltmanın yolu olarak, olmadı 32 daire, bir 10 tane daire daha ilave edeceksiniz. Bunu söylediğiniz zaman, Yargıtay ayağa kalkar; daire sayısının artırılmasına da karşıdır.

Zaten, bu kadar çok üst derece üyelerden ve hâkimlerden müteşekkil bir Yargıtayın hukuk üretmesi, dünyanın hiçbir yerinde mümkün olmadığı gibi, bizde de mümkün değildir. Onun için... Biz, bu neviden sistemleri Fransa'dan aldık; Türkiye'deki birçok -Sayıştay da dahil- müessesemizin mehazı Fransa'dır.

Şimdi, Fransa'da ise, ikiyüz yıl içerisinde -ikiyüz yıl; nüfusu, yaklaşık olarak, Türkiye'ninkine yakın- Fransa'da, temyizde çalışan hâkim sayısı 91'dir. Bizde, 250 hâkim 450 000 dava ve bugün geldiğimiz nokta da ortadadır.

Dolayısıyla, biz, bu tasarıyla, esas itibariyle, tabiatıyla, bir taraftan, yargının hızlandırılmasını istiyoruz; üç dereceli bir yargılama yapmak suretiyle, Türkiye'de, adil bir yargılamanın tesis edilmesini, hak ihlali sonucunu doğurmayacak bir yargılamanın yapılmasını istiyoruz; ama öbür taraftan da, Yargıtay'ın, gerçekten, bir içtihat mahkemesi olmasını istiyoruz. Parlamenter sistem açısından, Yargıtay'ın, bu görevini, bu şekliyle yerine getirmesinde de, doğrusu, zaruret vardır; çünkü biz, buradan kanunları çıkarıyoruz; kanunların Türkiye'nin her tarafında aynı uygulanması lazım. Bu kadar iş yükü altında, doğru dürüst içtihat üretmekte, içtihat birliğini sağlamakta ciddî zorluklar olduğu için, bunun beraberinde getirdiği pek çok hak kayıpları vardır; buna da, zaman zaman şahit oluyoruz.

Onun için, istinaf, Türkiye'de kaçınılmaz bir yargılama kademesidir. Bunun yapılmasında sayısız zaruret var. Eğer, biz, iki dereceli mahkeme sistemine devam edersek, o zaman, tersinden, başka bir şey yapıyoruz; Yargıtay'ı istinaf seviyesine indirmiş oluyoruz. Şimdi, Yargıtay, en yüksek yargı mercii, içtihat üretecek merci; ama bugünkü haliyle o görevini yapamıyor; ikinci derece mahkeme görevini yapıyor, istinaf görevini yapıyor. Dolayısıyla, biz, taşları yerli yerine oturtmaya ve Türkiye'de, gerçekten, hukuku tesis etmeye, hukuk devletini tesis etmeye gayret ediyoruz.

Tabiatıyla, burada, söylenen bazı eksiklikler var; onlara benim itirazım yok. Geçen hükümetler döneminde, yargıya ayrılan payın az olduğunda şüphe yoktur; ama bu azlığı gerekçe göstererek, doğru bir işin yapılmasını engellemek de doğru değildir, ona karşı çıkmak da doğru değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, eğer, bu meseleye, adalete öncelik veriyorsa ki, verecektir, vermek mecburiyetindedir; vermediği takdirde, alternatif adaletin Türkiye'de yürürlüğe gireceğini hep ifade etmeye çalışıyoruz; ona, mafya adaleti diyorlar. Dolayısıyla, biz, taşları yerine oturtup... Bu bütçede de önemli artışlar yapılmıştır, hem parasal olarak hem de başka türlü, Adalet Bakanlığına sağlanan bir kısım imkânlardan dolayı.

Şimdi, burada, yanlış olan bir başka husus daha var, onu da ifade etmeye çalışayım. Sayın Orhan Eraslan, çok dikkatli, çok müdekkik bir arkadaşımızdır; herhalde eski taslaklara ya da yanlış bir bilgiye dayanıyor.

Sayın Eraslan, kuruluşla ilgili 25 inci maddeye bakarsanız "bölge adliye mahkemeleri, bölgelerin coğrafî durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen yerlerde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur" deniliyor. Yani, burada...

ORHAN ERASLAN (Niğde) — 8 söylediler Bakanlıktan...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır, o gayrı... Biz, şimdi, mevcut tasarıyı tartışıyoruz ya...

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Evet.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sizin de doğru olduğunu kabul ettiğim bir görüşünüz var; o şudur: Bu, daha evvelki taslakta 8 değil, 15 yer olarak vardı; ama biz, şimdi, taslağın taslağını değil, tasarıyı tartışıyoruz.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — 100'den aşağı...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Tasarıyı tartıştığımızda da, 25 inci maddede böyle bir 8 rakamı yok. Burada, belirtilen prosedüre uygun olarak, Türkiye'nin nerelerinde, ne kadar ihtiyaç varsa, bunları gerçekleştirmek mümkün olacaktır.

Bir başka husus da şudur: Türkiye'de, hâkim ve savcı açığı noktasında bir mübalağa vardır. Bugün, Türkiye'de, şu an, fiilen hâkim ve savcı açığı yoktur. Bizim, norm kadro olarak 9 400 civarında hâkim ve savcı kadromuz var. Bunun 9 250'si şu an fiilen görevdedir. 250 idarî yargı, 200 de adlî yargı hâkimi alınmak suretiyle, Türkiye'nin şu an ihtiyacı olan kadro sayısal olarak vardır.

Belki, bunların dağılımında, yerleşiminde ve görevlendirilmesinde bir kısım sıkıntılar var. Bu da, kadro yetmezliğinden değil, hâkim sayısının azlığından değil, tam tersine, maalesef, siyasî bir kısım sebeplerden dolayı, yerli yersiz ilçe açmamızdan kaynaklanıyor. 3 000 nüfuslu bir ilçe, 9 köyü var; 1 savcı, 2 hâkim, dosya sayısı 38'dir. Böylesine bir kısım karmaşık işlerden dolayı, doğru olmayan, gerçekçi olmayan, belki politik sebeplerle... Hepimiz bir seçim bölgesinden geliyoruz. Bana, kendi seçim bölgesinde, ilçe talebi olmayan bir tek il gösteremezsiniz. İşte, yerli yersiz ilçe açıyoruz. İlçe açınca, otomatik olarak, dava sayısına bakmaksızın da hâkimler ve savcılar tayin ediliyor. Tayin edildikten sonra da, o hâkimleri ve savcıları almaya kalkıştığınızda ilçe ayağa kalkıyor. Halbuki, 10 kilometre aşağıda, zaten, bir ilçe daha vardır. Belki, bunlar zamanında bir anlam ifade ederdi; ama, şimdi yol hizmetleri, köy hizmetleri bu anlamda epey mesafe kat ettiği için... Bu anlamda, Türkiye'de, belki, iyi

bir hesaplama yapılsa, hâkim ve savcı fazlalılığı bile çıkar; ama söylediğim çarpıklıktan dolayı bir açık var gibi gözüküyor.

Dolayısıyla, bütün bu çarpıklıkları öne getirerek, hukuk devletinin, adil yargılamanın ve hak ihlali sonucunu doğurmayacak bir düzenlemenin önünde bunları engel olarak, mazeret olarak görmenin doğru olmadığını ve bu tasarının kanunlaşması halinde, bugüne kadar, büyük ölçüde, hukukçuların kurulmasında zaruret gördüğü bir önemli adımı, bir reformu -bu reform tabiri çok aşındığı için kullanmak da istemiyorum; ama netice itibariyle, çok önemli, çok köklü bir değişikliği- birlikte gerçekleştireceğimizi ümit ediyor; bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 98
Tarih : 25 Haziran 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, katılmıyoruz; sebebini kısaca ifade etmek isterim.

Bu müzakerelerin gizli yapılmasının sebebi, karar verecek hâkimlerin her türlü baskıdan, tesirden azade, kendi vicdanlarıyla baş başa kalmaları açısındandır; birinci sebep budur. Jüri sisteminde bile karar verecek olanlar bir odaya çekiliyorlar, dışarıyla irtibatları kesiliyor, onlar da müzakereyle... Yani, anglosakson sisteminde de bu böyledir. Üçüncüsü, Yargıtay Kanununun 40 ıncı maddesinde de "müzakereler gizli cereyan eder" denilmektedir. Bu üç sebepten dolayı önergeye katılamıyoruz.

Konu : İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 108
Tarih : 17 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz, bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; eski 69 uncu maddede, bu türlü bir düzenlemeyi niye getirdiğimiz çok açık olarak, gerekçesine baktığınızda görülmektedir. Zaten, biz de bu kanun tasarısını düzenlerken, birçok maddesinde de ifade ettiğimiz gibi, kötü niyetli borçluyu himaye eden hükümler varsa, bunları, olabildiğince ayıklamaya çalıştık ve her türlü kararı objektif kriterlere bağladık.

Şimdi dile getirilen maddede, tetkik merciin konkordato talebinin nazara alınmasına ilişkin şartlar yeniden düzenlendi. Getirilen düzenlemeyle, tetkik mercii hâkiminin, bizim, bugün, burada öngöremediğimiz bir kısım ihtimalleri, gelişmeleri de dikkate alarak, objektif kriterlere bağlı değerlendirme yapabilmesi açısından kriterler getirilmiş, düzenleme yapılmıştır. Halbuki, verilen bu önerge, daha çok sübjektif bir kısım kriterler getiriyor. O sebeple de tasarının esas maksadı, burada gözden kayboluyor; onun için önergeye katılmadık; yoksa, mevcut metnin, kötü niyetli borçluyu himaye etmesi gibi bir durum, esas itibariyle söz konusu değil. Umulmadık şartlarda hakimin takdir hakkını kullanabilmesi bakımından objektif kriterlerin getirilmesi gerekiyor. Madde, bütün, bu beklentileri karşılayan bir şekilde düzenlenmiştir.

Konu : İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 108
Tarih : 17 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bir açıklama yapabilir miyim efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Eraslan'ın burada dile getirdiği hususlar, komisyonda da uzun uzun tartışıldı.

Türkiye'nin içerisinden geçtiği süreç bellidir. Arka arkaya yaşanan devalüasyonlar sebebiyle, pek çok başarılı şirket bile bir gecede servetinin yüzde 70'ini kaybetti. Tabiatıyla, bir taraftan, alacaklının alacağının süratle tahsilinden yanayız; ancak, öbür taraftan da -eğer, işletmeler tümüyle ortadan kaldırılacaksa- bir de bu işin sosyal boyutu var. Netice itibariyle, uzlaşmaya dayalı bir sistem.

Eğer, bu kanunun tümünde borçlu kötü niyetliyse, bunu ortadan kaldıracak, bunu engelleyecek mekanizmaları zaten kendi içinde var, mevcut; ama bu üç yoldan birine şartları uymuyorsa, öbürüyle -alacaklılarla anlaşarak- bu işin gereğini yapacaksa, borçlarını ödeyecekse -ortada da bir rıza var zaten- rıza varsa, zaten, mesele yok; kabul etmiyorsa, öbür yollara gidebilecektir. Dolayısıyla, içinden geçtiğimiz süreçte şirketlerin tümüyle ortadan kaldırılması, beraberinde... Eskiden 100 kişi çalışıyorsa, şimdi 30 kişi çalışıyor, hiç olmazsa 30 kişi bakımından ekmek kapısıdır, bırakalım bir taraftan o şirket varlığını devam ettirsin, iyi niyetle borçlarını ödüyorsa, buna da imkân getirelim, kötü niyetliyse, zaten, kötü niyeti engelleyecek her türlü mekanizma bu kanun içerisinde getirilmiştir; biz, o sebeple katılmıyoruz. Öbür önergeler bakımından fikrimizi söyledik zaten.

Konu : İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 108
Tarih : 17 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, çok önemli bir tasarıyı kanunlaştırdık, yasalaştırdık. Bu yasa, aslında, uzunca bir süreden beri kamuoyunun beklediği, özellikle iş hayatımızda, ticarî hayatımızda çok önemli beklentilere, sıkıntılara, mağduriyetlere, hak kayıplarına sebebiyet veren bir yasaydı. Bu yasa, sizin de gördüğünüz gibi, düzenlenmesi fevkalade zor, teknik, çok çaba isteyen, çok emek isteyen bir yasadır. Bunu kabul etmiş olmakla, icra tetkik merciindeki davaların önemli bir kısmı süratlenmiş olacak, duruşma yapılmadan, ceza kararnameleriyle süratle neticelendirilecektir.

Bu yasa, aynı zamanda bir temel yasadır, gerçek anlamda temel bir yasadır. İş hayatımızın, aşağı yukarı her bölümüyle, her alanıyla alakalı önemli düzenlemeler, önemli açılımlar getirmekte ve beklentileri karşılayacak bir yasa olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Bu yasa, özel bir komisyon tarafından hazırlanmıştır. Şüphesiz, bu yasanın hazırlanmasında emeği geçen başta Prof. Selçuk Öztek olmak üzere, konunun taraflarından olan Odalar Birliği, Bankalar Birliği, Barolar Birliği, Yargıtay'ın ilgili dairesi, hukuk fakültelerinden öğretim üyeleri dahil olmak üzere, Bakanlığımız elemanlarına huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Ayrıca, bu dönemde kabul ettiğimiz bir önemli temel yasa olması hasebiyle de, başta Adalet Komisyonu Başkanımız olmak üzere, bu komisyonda görev alan arkadaşlarımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum; ama bilhassa, alt komisyonda görev yapan Sayın Hakkı Köylü, Sayın Halil Özyolcu, Sayın Harun Tüfekçi, Sayın Mehmet Ziya Yergök'e ve bilhassa Sayın Orhan Eraslan'a katkılarından, çabalarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

Bu yasanın iş hayatımız için, toplum hayatımız için hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyor, hepinize çok teşekkür ediyor ve saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Tasarısı ile Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 110
Tarih : 23 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel çok değerli oylarınızla kabul etmiş olduğunuz bu tasarı, inanıyorum ki, Türk yargı sistemine çok önemli katkılar sağlayacaktır.

Tasarının genel gerekçesinde de ifade edildiği gibi, dünyada ve ülkemizde çok önemli ve çok yönlü değişimler yaşanmaktadır. Şüphesiz, bu değişimlerin tabiî sonucu olarak da, hukukî sorunlar, hem bir taraftan artmakta hem de nitelik itibariyle büyük değişiklikler arz etmektedir. Bu ihtilafları çözecek olan yargı sisteminin, gelişen ve değişen bu şartlara göre bilgilenmesi, bilgilerini tazelemesi, dünyada ve ülkemizde olup bitenler hakkında bilimsel açıdan bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin en temel problemi -hepimiz biliyoruz ki- büyük ölçüde, eğitim yetmezliğinden kaynaklanıyor. Eğitim yetmezliği ve yetersizliğinin en büyük sıkıntısını da, biz, yargı hizmetlerinde ve adalet hizmetlerinde görüyoruz. Açılan hukuk fakültelerinin sayısının artmış olması, bir bakıma sevindirici gibi gözükmüş olsa bile, büyük ölçüde, hukuk eğitiminde çok ciddî ölçüde kalite düşüklüğüne sebebiyet verdiği için, bu okullardan, bu fakültelerden yetişen öğrenciler, meslek hayatına intikal ettiklerinde, yetersiz bilgi sebebiyle, büyük ölçüde, kararlarında isabetsizlikler kaydetmekte, bunun sonucu olarak da hak kayıplarına sebebiyet vermektedir.

İnanıyorum ki, bu değerli katkılarınızla çıkarmış olduğunuz Adalet Akademisi Kanunu, eğitim sistemimizdeki bu eksikliği, bu noksanlığı ve adalet hizmetlerindeki ihtiyacı karşılayacak ve gerçekten Türkiye'nin hukuk devleti olma noktasındaki önemli bir açığı da kapatmış olacaktır.

Tasarının yasalaşması sebebiyle, bugüne kadar desteklerini esirgemeyen iktidar ve muhalefet gruplarına ve bağımsız milletvekili arkadaşlarımıza ve teker teker hepinize çok teşekkür ediyor, yasalaşan bu tasarının adalet camiamıza hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum, İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 113
Tarih : 30 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Gerekçe gayet açık Sayın Başkan; burada kastedilen şey şudur: Millî Güvenlik Kurulu, yaptığı toplantılar sonucunda, belki, birden fazla bakanlığı ilgilendiren tavsiye kararı alabilir; bu kararın koordinasyonunun sağlanabilmesi açısından Başbakanın bir başbakan yardımcısını görevlendirebileceğiyle ilgili bir düzenleme getiriliyor.

Konu : Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum, İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 113
Tarih : 30 Temmuz 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Meclis gündemi son derece yüklü; o sebeple, birkaç cümleyle bu kanun hakkındaki düşüncelerimi ifade etmek istiyorum.

Yasalaştırdığımız bu paketle, Türkiye, Avrupa Birliği yolunda bir önemli adımı daha atmış bulunmaktadır. Bu yasa, daha kaliteli bir demokrasi için de, daha özgür bir toplum için de önemli bir adımdır. Hepimiz biliyoruz ki, dünyada gelişmiş ülkeler grubunda yer alanların hemen tamamı, yüksek demokrasi standardına sahip ülkelerdir. Biz, bu düzenlemeleri yaparken, Türkiye'nin demokrasi tarihine birlikte not düşerken yapmak istediğimiz şey, çağı yakalamak, hak ve özgürlükler açısından birinci lig ülkeler arasında yer almaktır; esas hedefimiz budur. Bu yasalar dolayısıyla, ülkemiz için, milletimiz için, devletimiz için herhangi bir endişeye de mahal yoktur. Bu değişiklikler ve bu değişikliklerin içeriğini Avrupa Birliği uğruna verilmiş tavizler olarak görüp pişmanlık duymak yerine; Türkiye'nin ihtiyacı olan düzenlemeler olarak görmek, ülkenin hep ertelediği sorunlarını kalıcı çözümlere kavuşturmak için gerekli iklimi ve ortamı hazırlayan düzenlemeler olarak görmek daha doğru olacaktır. Şimdi, belki, bu Meclise düşen en önemli görevlerden bir tanesi, sadece yasalarda değişiklik yapmak değil, bu yasaların hedeflediği demokrasi adına, demokrasi için, bireyin hak ve özgürlüklerini öne çıkaran, çağdaş bir anayasayı yapmaktır. Zannediyorum, yeni dönemde, belki, en öncelikli meselemiz, yine, iktidarıyla ve muhalefetiyle, bu Parlamento içerisinde, günün ihtiyaçlarına uygun, beklentilerine uygun bir çağdaş anayasayı yapmaktır.(AK Parti sıralarından alkışlar) Ümit ediyorum ki, bunu da, birlikte başaracağız.

Bu düşünce ve bu inançla, bu tasarılara destek veren herkese, siyasî parti gruplarına, teker teker milletvekillerimizin hepsine, Başkanlık Divanına teşekkür ediyor; bu yasanın, ülkemiz için, milletimiz ve demokrasimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Artvin Milletvekili Orhan Yıldız ve 3 Milletvekilinin; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 41
Tarih : 13 Ocak 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu teklifi veren arkadaşlara huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Yargı dediğimiz erk, iddia ve savunmadan müteşekkildir. İddia makamı, ister demokratik rejim, ister totaliter-otoriter rejim olsun, her rejimde var. İster demokratik rejim olsun, ister totaliter rejim olsun, her halükârda, bu iddiaları karara bağlayan bir makam var; ama, savunma ve savunma hakkı, yalnız demokratik rejimlerde var. O sebeple, Türkiye Cumhuriyeti Devleti de demokratik bir hukuk devleti olduğuna göre, savunmayı güçlendirecek, savunma hakkının kullanılmasını teminat altına alacak ve bu mesleği icra edenlerin de olabildiğince teminatlı hale getirilmesi noktasında yapılacak her çalışma, hukuk devletine katkıdır, demokrasiye katkıdır.

O sebeple, bugün yapılmış olan bu düzenleme, arkadaşlarımızın getirmiş olduğu bu teklif, inanıyorum ki, Türkiye'de savunma mesleğinin daha rahat şartlarda icra edilebilmesi bakımından önemli bir aşamayı teşkil edecektir. Bizim gönlümüzde yatan, esas itibariyle, bu Parlamentoda, bunu Barolar Birliğinden ve barolarımızdan bekliyoruz, Türkiye'de savunma hakkının layıkı veçhile kullanılmasına imkân verecek bir düzenlemeyi kendilerinin hazırlayıp, getirip tepeden tırnağa yepyeni bir avukatlık yasasını hazırlamamızdır. Ümit ediyorum ki, Barolar Birliği bunu gündemine alır, genel kurulda bunun tavsiye kararlarını alır ve yeni bir yasama dönemi içerisinde avukatlık kanununu Türk hukuk sistemi içerisine katma imkânını buluruz.

Hepinize, bu vesileyle, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Konu ***: Elektronik İmza Kanunu Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle***
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 43
Tarih : 15 Ocak 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu çatı altında pek çok kanun tasarısını yasalaştırdık. Bugün değerli oylarınızla yasalaştırdığımız husus, bu alanda bir ilk düzenlemedir. Tasarı üzerinde söz alan çok değerli konuşmacıların da ifade ettiği gibi, bir ilk düzenleme olması sebebiyle, şüphesiz, bazı eksiklikler de olabilecektir.

Esasen, bu alanda düzenleme yapmış olan ülkeler dahi, bu konuda -eski tabirle, efradını cami, ağyarını mâni- bütün eksiklikleri tümüyle ortadan kaldıracak bir düzenlemeyi henüz yapamamışlardır.

Bu alandaki değişim hızla devam ettiği için, yeni ihtiyaçlar çıktıkça ya da uygulamada bazı eksiklikler, aksaklıklar oldukça, bunlar devamlı gündeme gelmekte, yeni kanunlar devreye girmektedir.

Esas itibariyle, biz, bu yasayı düzenlerken, daha çok usul hukuku açısından ağırlık vermeye çalıştık; ama bu boyutu aşan, bu alanda düzenleme yapılması da gerekmektedir ve bunun pek çok eksiklikleri de vardır. Önümüzdeki zaman dilimi içerisinde, inanıyorum ki, hem bu yasanın uygulamasının ortaya koyabileceği, varsa, sakıncalar, onları gidermek hem de diğer alanlardaki boşluğu da ortadan kaldırabilmek için, başkaca düzenlemeleri de elbirliğiyle bu Meclisten geçireceğiz; çünkü bu elektronik çağında, daha evvel alışmadığımız veya karşılaşmadığımız pek çok ihtilaflar önümüze gelmektedir.

Elektroniğin sağladığı kolaylıklar olduğu kadar, bir kısım zorluklar da var, sürprizler de var. Bunların tümünü ortadan kaldıracak sağlam bir hukukî altyapının oluşabilmesi açısından, bugün kabul ettiğimiz yasa bir ilktir ve önemlidir, arkasının devam etmesi gerekiyor, ileri teknoloji politikaları

çerçevesinde başkaca düzenlemelerin gelmesi gerekiyor. Hatta, belki, bazı alanlarda sadece yasal düzenlemenin yetmediği, belki Anayasa değişikliğine kadar gidebilecek bir hukukî altyapının oluşması gerekiyor; ama ilk olması hasebiyle, bunu, fevkalade önemli buluyoruz.

Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum.

Konu : İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 52
Tarih : 12 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, aslında, bu Tasarıdaki 2 nci maddenin düzenlenmesinin sebebi, icra iflas ilanlarının, olabildiğince, Türkiye'deki herkes tarafından bilinmesini ve ona göre, bu ilandan beklenen faydanın azamî ölçüde sağlanmasıdır; bunu teminen böyle bir düzenleme yapıldı. Daha evvel "tirajı en yüksek beş gazete" denilmişti, sonradan, bu "tirajı yüz binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden" şeklinde komisyondan geçti. Bizim de kanaatimiz bu yöndedir. Esas itibariyle, bugün, bu 2 nci maddenin uygulamasına baktığımızda, tirajı yüz binin üzerinde, Türkiye çapında dağıtım yapan 17 gazete vardır.

Dolayısıyla, bizim açımızdan, esas itibariyle, beklenen fayda hâsıl olmaktadır; ancak, tabiatıyla, Hükümet olarak, bu bizim fikrimizdir. Takdir Yüce Meclisindir ve kararına da saygı duyarız.

Konu : İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 52
Tarih : 12 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, kısa bir açıklama yapmam gerekiyor.

Aslında, önergeyi veren arkadaşlarımızın bir endişesi var. Bu endişe, buradaki sürelerin uzun olması sebebiyle kendilerine tanınan imkânın kötüye kullanılabileceği noktasındadır. Hukukun bir temel kuralı var. Bir hakkın kötüye kullanılmasını hiçbir zaman kanun himaye etmez. Hele hele, işleyen bir süreç yargı denetimi içerisinde ise ve ortada da bir kötüye kullanma durumu söz konusu olacaksa, şüphesiz, mahkemelerin bunu dikkate alması gerekir diye düşünüyoruz. Onun için "mahkemece uygun görülecek süreler" ifadesi burada geçtiği için ben önergeye katılmıyorum; "mahkeme" ifadesi olmasaydı bu önergeye katılırdım.

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 55
Tarih : 19 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz tasarı, esas itibariyle, Yüce Meclisin huzuruna gelmezden evvel, toplumun çok değişik kesimlerinde, değişik platformlarda, değişik komposizyonlar içerisinde tartışılmıştır. Bu tasarıyı sadece hükümet hazırlayıp, çalakalem Parlamentonun önüne getirmemiştir. Üniversitelerimizde, sivil toplum kuruluşlarımızda ve mahallî idarelerimizden değişik görüşlere sahip belediye başkanlarımızın da zaman zaman katıldığı, değişik platformlarda gerekli danışmalar yapılarak, istişareler yapılarak buraya getirilmiştir. Yüksek mahkemelerde zaman zaman bu tasarıyla ilgili paneller tertip edilmiştir. Dolayısıyla, aslında, Türkiye'de etkin ve verimli bir devlet yönetiminin kurulabilmesi açısından bir toplumsal talep vardır. Bu talep olduğu içindir ki, bütün siyasî partiler seçim beyannamelerinde bu konuya özel önem vermişlerdir.

Türkiye, şu an Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı sürecine girmiştir ve onun da neredeyse sonuna gelmiştir. Bu Sekizinci Beş Yıllık Plan döneminde de, hemen hemen her plan hedefleri içerisinde, merkezî idare ile mahallî idarenin görev, yetki ve sorumluluklarının güncelleştirileceği, modern hale getirileceği, vaki şikâyetlerin ortadan kaldırılacağı hep zikredilegelmiştir. Aslında, taa 1937'den beri Türkiye'nin tartıştığı bir konudur. Dolayısıyla, altmışyedi yıldan beri tartışıla, tartışıla, tartışılmaktan bu toplum bıkmıştır; yani, bu konuda lafın iyisi söylenmiştir, ama, işin iyisi de yeteri kadar yapılamamıştır.

Şimdi, Hükümet, bütün bu tartışmalardan, yazılmış bunca raporlardan gerekli neticeleri çıkarmak suretiyle bugün önemli bir adımı atmıştır. Dolayısıyla, değerli arkadaşlarımızın sorduğu soruları, bu tasarı büyük ölçüde karşılamaktadır. Tabiatıyla, böylesine köklü bir değişiklikte, ne kadar çaba sarf edersek edelim, uygulamaya geçildiğinde bazı aksaklıklar, eksiklikler

olabilecekse, onu da uygulamanın belli bir döneminde tekrar gözden geçirmek her haliyle mümkün olacaktır. Tabiatıyla, bu tasarı hazırlanırken, bir taraftan altmışyedi yıldan beri tartışılan ve ortaya çıkarılan tüm görüşler, tüm teklifler, tenkitler dikkate alındığı gibi, öbür taraftan da Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak altına imza koyduğumuz bütün anlaşmalar, bütün sözleşmeler, bütün şartlar da dikkate alınmak suretiyle hazırlanmaya çalışılmıştır.

Üzerinde tartıştığımız 9 uncu madde ise -başlığından da bellidir- merkezî idare ile mahallî idare arasındaki ilişkileri düzenliyor. Eğer, bu ilişkileri bir bütünlük içerisinde düzenlemediğimiz takdirde, parça parça bu değişiklikler gündeme geldiğinde, işte o zaman esas problem ortaya çıkıyor. Bugüne kadar yapılan şudur: Köklü bir değişiklik yapmak yerine, bazı maddeler değiştirilmek suretiyle zaman zaman kanunlarda bu bütünlük bozulduğu için, bu değişikliklerden beklenen maksat da hâsıl olmamıştır.

İlk defadır ki, bir cumhuriyet hükümeti, 59 uncu hükümet, hükümet programına, seçim beyannamesine uygun olarak ve demin söylediğim altmışyedi yıllık tecrübeyi de dikkate almak suretiyle, Parlamentonun önüne böyle bir tasarıyı getirmiştir. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Burada dile getirilen hususların da büyük ölçüde varit olmadığını görüyoruz. Mesela, idarî vesayet kavramının kalktığı ifade ediliyor. 18 inci maddeye bakıldığında, denetim unsurları itibariyle de bakıldığında, aslında, Sayın Kart'ın sorduğu sorunun cevabı 18 inci maddede var.

Diğer hususlar da arz ettiğim çerçevede değerlendirildiği takdirde, 9 uncu maddeyle ilgili soruları cevaplandırdığımız kanaatini taşıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; evvela, Sayın Işık'ın sorduğu sorularla ilgili olarak bir iki hususa temas etmek istiyorum. 30 uncu maddede, strateji geliştirme başkanlığı, "Danışma Birimlerinin Görev ve Yetkileri" başlığı altındadır. Şüphesiz, bunlar, danışma nitelikli kuruluşlardır.

Devlet hayatı dinamik bir hayat; şartlar devamlı değişiyor, her gün değişiyor, her sene değişiyor. Özellikle, globalleşen dünyamızda, eskiden ülke şartları sadece kendi içerisinde oluşuyordu. Bugün dünyanın herhangi bir yerindeki bir beyan, bir olay, anında, dünyanın bir başka ülkesinde hiç istenmedik sorunları gündeme getirebilmektedir. O sebeple, çok önceden konulmuş bir kısım yapılara göre bugünün şartlarında devlet hizmetini götürmekte bazı zorluklarla karşı karşıya kalınmıştır.

Esasen, devlet bünyesindeki bir kısım kuruluşlar görevlerini bugünün şartlarında yapabilmiş olsalardı, zaten, böyle bir düzenlemeye gerek yoktu, böyle bir yasayı çıkarmaya gerek yoktu. Anlaşılıyor ki, bizim yönetimimizde bir eskime var, günün şartlarını doğru dürüst okuyamama var, anında bilgiye ulaşıp onu karar haline getirememe durumu söz konusu. Onun için, yeni bir anlayışla, devlet yönetimini yeni baştan bir gözden geçirmek gerekiyor. O sebeple, böyle bir tasarı hazırlandı. Bunun içerisine de strateji geliştirme başkanlığı konuldu.

Şüphesiz, böyle bir başkanlığın kurulmuş olması, APK' dan bazı noktalarda farklılıklar ifade edecektir. Her ne kadar, bugün APK var ise de, bunlar büyük ölçüde fonksiyonel değil, senede bir defa belki bütçe hazırlanmasına yardımcı olur, onun dışında yeteri kadar kadrosu da yoktur, imkânı da yoktur, anlayışı da farklıdır. Onun için, burada yeni bir anlayış geliştirilmiştir ve APK'dan farklı

görevleri olacak, bütçenin dışında -şüphesiz, bütçeyi de hazırlayacak yine- bu başkanlık, sadece araştırma, veri derleme, politika önerileri geliştirme gibi faaliyetler yapmakla kalmayacak, aynı zamanda, malî alanda da sorumluluk üstlenecektir. Böylece, politika geliştirme fonksiyonu ile bu politikaları bütçeye yansıtma fonksiyonu birleşmiş olacaktır.

Ayrıca, Sayın Işık'ın bahsettiği, bütçe hazırlanırken, şüphesiz, bu strateji geliştirme başkanlıkları daha bilimsel metotlara ve usullere göre çalışacak; çünkü bunun arkasında çok ciddî bir birikimi olacak, arşivi olacak, verileri olacaktır. Bugünkü gibi sembolik bir kuruluş olmanın ötesinde, bu anlamda daha fonksiyonel bir birim olarak varlığını sürdürecektir.

Şimdi, Sayın Çetin'in söylediği birkaç husus var; onu kısaca cevaplamak isterim: Tabiatıyla, bugünkü, beş yıllık kalkınma planları var, şu an Sekizinci Beş Yıllık Plan, dokuzuncusu da hazırlanacak, onuncusu da hazırlanacaktır. Buna karşılık, planlara uygun olarak kalkınma programları var. Bunlar bir harita diliyle ifade etmek gerekirse, kalkınma planları bir anlamda 1/1 000 000 ölçeğindeki yaklaşımlardır, programlar bunu 1/100 000'e, 10 000'e indirmektir. Şimdi, bu çerçevede, bakanlıkların bu strateji geliştirme merkezleri ise, bu direktifler doğrultusunda, kendi açılarından, kendi görev alanlarıyla ilgili, bunu 1/1 000'lere indirmek suretiyle, uygulanabilir, herkesin görebildiği, herkesin takip edebildiği, herkesin anlayabildiği tarzda bir çalışmayı orta yere koymuş olacaktır.

Bu da, şeffaf bir kamu yönetimi açısından, kimin, neyi, ne zaman, nasıl, neye göre yaptığını kamuoyunun denetimi açısından fevkalade faydalı olacaktır diye düşünüyoruz. Kaldı ki, zaten 30 uncu maddede yazılı hususlara baktığımızda, bu neviden görevlerin yapılmasında, böyle bir birimin kurulmasında herhangi bir sakınca da yoktur.

Bu maddeyle ilgili olarak dile getirilen sakınca, bir kadrolaşma iddiasıdır; yani, bu neviden yeni yeni birimler kurulmak suretiyle devlete adam alınacak, kadrolaşma yapılacak diye. Bu hükümet için söylenmeyecek en önemli şeylerden bir tanesi de budur. Çünkü her sene devletten 3 misli, 5 misli aldığımızın ötesinde insan emekli olduğu halde, bizim bu sene kamuya alacağımız her alandaki görevli sayısı 40 000'i geçmeyecektir. Zaten bunu bir taahhüt haline getirmişiz. Eğer bir hükümet kadrolaşma ihtiyacında ise, böyle bir görüntüsü varsa, neden 100 000 kişi ayrılmışken, 40 000 alacağım deyip de 60 000 kadroyu iptal etsin ki?!. Onun için, bunlar, belki, bir siyasî söylem olarak söylenebilir, bunda bir mahzur da yoktur; ama şunu söyleyelim ki, bizim kadrolaşmak diye bir niyetimiz olmadığı gibi, Türkiye'de herkes her istediğini de yapamaz. Türkiye bir hukuk devletidir.

Bir yanlış yapılırsa, bunun, bugünkü hukuk düzeni içerisinde, en azından, dört beş tane bariyeri vardır. Bir yerde bir yanlışlık yapılırsa, bir başka noktada zaten onu düzeltecek mekanizmalar bu devletin kendi içerisinde de vardır.

Sayın Kılıçdaroğlu'nun sorusu, büyük ölçüde, şahsa yönelik bir konu. Dolayısıyla, böylesine bir çatı altında şahıslarla ilgili karşılıklı bir değerlendirme yapmayı, doğrusu ben pek uygun bulmuyorum; ama istiyorsanız, onu bir başka şekilde, bir başka platformda tartışırız.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde müzakere yaptığımız tasarı, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili bir tasarıdır. Görüştüğümüz madde de "Hukuk Müşavirliği" başlığını taşıyan, bakanlıklardaki, kuruluşlardaki, kurumlardaki hukuk müşavirlerinin görevlerini, sorumluluklarını, yetkilerini belirleyen bir maddedir.

Şüphesiz, bu kürsüye gelen her arkadaşımız bu neviden tasarılar görüşülürken iki türlü konuşma yapar; birincisi, doğrudan doğruya ilgili madde üzerinde, tasarı üzerinde; ikincisi de, bu tasarı vesilesiyle ya da bu madde vesilesiyle biraz da dışa dönük, biraz da tribünlere dönük konuşma.

Bunun ikisi de saygıya değerdir; çünkü burası, milletin kürsüsüdür, milletin vekillerinin burada istediği gibi konuşma hakkı vardır. Kaldı ki, AK Parti İktidarı olarak biz, bu Meclisten, insanlar, fikirlerini, düşüncelerini, cebir ve şiddete kaçmaksızın, terörü teşvik etmeksizin; ama kişisel haklara da tecavüz etmeden, istediği gibi konuşsun diye kanun çıkaran bir iktidarız. Onun için, bu çerçevede her türlü görüşmeyi, her türlü fikri saygıyla karşılıyoruz; ama zaman zaman, insanlarımızın yanlış anlamalarına imkân verecek, toplumda gerginliklere, sıkıntılara sebebiyet verecek, yanlış anlamalara sebebiyet verecek, insanlar hakkında, kişiler hakkında, kurumlar hakkında, partiler hakkında yanlış hükümler tesis edilmesine imkân verecek, aslı esası olmayan, gerçekle bağdaşmayan, hiçbir temeli olmayan sözler söylenirse, buna karşı söylenecek, elbette, bazı şeylerin de olması gerekir.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, siyaset adına hayalet taşlamaktan vazgeçmeliyiz. Bunun, siyasete bir faydası olmadı, çok samimî söylüyorum.

(AK Parti sıralarından alkışlar) İnsanların niyetlerini okuyan bir alet edevat da icat edilmedi. Hiç kimse, bir diğerinin demokrasiye sadakatinin, cumhuriyete sadakatinin mihenk taşı değildir; kimsenin böyle bir görevi de yoktur. Yani, birileri, bu kürsüde konuşan bir değerli arkadaşımız, böyle bir cumhuriyete sadakat kantarı icat edildi de, o kantara çıktı 100 kilo vurdu da, bir başkası 80 kiloda mı kaldı? Böylesine indî değerlendirmelerin siyasete bir faydası olduğunu mu zannediyoruz ya da konuşan kişiye bir prim yaptığını mı zannediyoruz?!

Şimdi, bakınız, 28 Martta bir seçim var. Buradaki konuşmalar dinleniyor. Eğer, meseleyi böylesine keskin bir eksene getirir, oturtursanız, ya yarın vatandaş, bize yüzde 50 verir, size yüzde 15 verirse, o zaman durumunuz ne olacak, o zaman nasıl izah edeceğiz bu durumu? (AK Parti sıralarından alkışlar) Yani, cumhuriyete sadakati olanlar yüzde 15, sadakati olmayanlar yüzde 50 mi diyeceğiz? Neden, faydası olmayan, toplumda kamplaşmalara, kutuplaşmalara sebebiyet veren böylesine bir anlayışı buradan dile getirmeye çalışıyoruz?! Bunlar, yanlıştır.

Bu Hükümeti tenkit edebilirsiniz, belki tenkit edilecek 50 tane noktasını da bulabilirsiniz; ama bu Meclisin çatısı altında olan ve buradan güvenoyu almış bir hükümetin cumhuriyete sadakatini tartışma konusu yapmak, emin olun, rejime de, sisteme de, demokrasiye de zarar verir. Hepimiz cumhuriyete inanıyoruz, bunda hiç kimsenin tereddüttü yok. Bunlar, bizim temel mutabakatlarımızdır. Gelin, ihtilaflarımızı başka konuda götürelim, bu noktada değil; birincisi budur.

İkincisi, Topluma Kazandırma Yasası. Şimdi, hatırlıyorsanız, İstanbul'daki ikinci terör olayı olduğu zaman, burada, bu konu yine gündeme geldi. Ben, o zaman -hatırlarsanız, tutanaklarda da var- dedim ki: Cumhuriyet Halk Partisi olarak, eğer bu kanunun nasıl gündeme geldiğini, neden gündeme geldiğini konuşmak istiyorsanız, bir önerge verin, gelin, detaylarını burada konuşalım. Bizim bu konuda çekineceğimiz hiçbir husus yoktur.

Daha birkaç gün evvel, burada, bu Mecliste, Kıbrıs'la ilgili müzakereler yapılırken, genel görüşme yapılırken, Cumhuriyet Halk Partisi adına söz alan değerli arkadaşımız "siz bu konuyu Millî Güvenlik Kurulunda görüştünüz mü" dedi. Eğer, bir işin Millî Güvenlik Kurulunda görüşülüp karara bağlanması işin doğruluğunun temelini oluşturuyorsa, biz, bu konuyu Millî Güvenlik Kurulunda konuştuk.(AK Parti sıralarından alkışlar) Oradan çıkan karar çerçevesinde, bir devlet ihtiyacı olarak... Hatta, bu Grubun içerisinde pek çok arkadaşımız "böyle bir yasa niye gündeme geliyor" dediğinde "devletin ihtiyacı olarak gündeme geliyor; devlet hayatında, devlet yönetenler, yeri gelir,

bağırlarına taş basarlar, şahsen kanaatleri o istikamette olmasa bile, ülkenin âli menfaati icabı, bu neviden kararları alırlar, bu neviden yasaları çıkarırlar" dedik.

Dolayısıyla, eğer, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Eve Dönüş Yasası ya da Topluma Kazandırma Yasası Türkiye'nin gündemine nasıl geldi, ne zaman geldi, kimler getirdi; bu, bir devlet politikası olarak mı geldi, yoksa, AK Parti İktidarının bir talebi, bir ihtiyacı olarak mı gündeme geldi; bunun teferruatını öğrenmek isterseniz, biz, bu hesabı bu Yüce Meclise vermekten şeref duyarız.

Bunu çok açık olarak söylüyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Siz çıkardınız Sayın Bakan. Siz çıkardığınıza göre, sizin tasarrufunuzda.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Devletin ihtiyacı ile siyasetin ihtiyacını karıştırmamamız lazım gelir diye düşünüyorum.

Bakın, cumhuriyet diyoruz, devlet diyoruz. Bu neviden, aslı esası olmayan bir kısım yaklaşımlarla, emin olun, korumaya çalıştığımız değerlere en fazla zararı veririz diye düşünüyorum.

Bu duygularla, hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bir anlamda, 31 inci maddede "Hukuk Müşavirliği" başlığı altında, idarenin ihtiyacı olan alanlarda hizmet satın alması ve hukuk müşavirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Bu, ilk defa bu kanun tasarısıyla gündeme gelen bir husus değil. Bugün, devlet örgütü içerisinde, hemen hemen her genel müdürlüğün, her bakanlığın hukuk müşavirliği vardır; esas itibariyle, o hukuk müşavirleri hangi görevleri icra ediyorsa, bugün, bu 31 inci maddeyle getirilen hukuk müşavirleri de aşağı yukarı aynı görevleri ifa edeceklerdir.

Yalnız, burada, uygulamada bir farklılık şurada ortaya çıkıyor: Madde gerekçesinde de açıkça ifade edildiği gibi, gerçekten, artık, günümüzde birçok ihtilaf, sıradan hukuk bilgisiyle çözme imkânı yoktur. Hatta, biz, yargıyla ilgili, burada, bu çatı altında, bazı konuları konuşurken, özellikle Adalet Bakanlığı bütçesi üzerinde söz alan arkadaşlarımız da ifade ettiler ki, yargıda bile bir ihtisaslaşmaya gidilmekte, bunun için de ihtisas mahkemeleri kurulmaktadır. O sebeple, ihtisası gerektiren konularda, pekâlâ, idare, kamunun menfaatini korumak, devletin menfaatini korumak, milletin menfaatini korumak noktasında, ola ki, özel ihtisası gerektiren konuda yetişmiş biriyle kendisini temsil ettirme ihtiyacını duyabilir. Özellikle ekonomik ilişkilerin son derece girift hale geldiği ve uluslararası şirketlerin günümüzde bir realite olarak gündemde olduğu bir dönemde, devlet aleyhine açılan pek çok davada, realiteyle de biliyoruz ki, artık, sadece pratisyen düzeyindeki hukuk müşavirleriyle devletin hukukunu korumak mümkün olamamaktadır. Bunu, bittecrübe görüyoruz. İşte, böyle bir noktada, idareye bir imkân getirilmekte; icap ediyorsa, kamunun menfaatini korumak adına hizmet satın almasına imkân getirilmektedir. Devlet, zaman zaman böyle bir ihtiyacı geçmişte de duydu, bugün de duyuyor, yarın da duyabilecektir.

Burada dikkat edilecek husus ne; evvela, hizmet satın alma söz konusu olduğuna göre, tabiatıyla, bu konuda bir kısım şartlar zaten mevzuatımızda, kanunlarımızda var. Buna ilaveten, konunun içeriği ne ise, muhtevası ne ise, zaten o konuda uzmanlaşmış, belgesi olan, bilgisi olan, sertifikası olan, doktorası olan insanları getirecektir. Tabiatıyla, bunun bir sorumluluğu yok mu; elbette var.

Evvela, bu kararı verecek, böyle bir hizmet satın alacak kişi, bakandır, onayı verecek bakandır, bunun bir siyasî sorumluluğu vardır. Eğer böyle bir konuda yanlış yapıyorsa, devletin, milletin menfaatini korumayacak bir işlem gerçekleştirdiyse, bunun hesabını gelir hem yargıda verir hem Parlamento huzurunda verir.

İkincisi, eğer böylesine bir kişi -biriyle bir vekâlet sözleşmesi yapıldı- maksat hilafına ya da devletin, milletin menfaatini koruyacak yerde davadan vazgeçti, eğer böyle bir tereddütünüz varsa, o zaman anlaşma yaptığınız kişiye hangi konularda yetkili olduğu hususunda daha titiz davranırsınız, bilfarz, davadan vazgeçme yetkisini vermezsiniz, sulh yetkisini vermezsiniz; eğer böyle bir yola gidecek idiyse, gelip, sizden çok açık talimat alması gibi bir yola da gidilebilir. Onun için...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bizim dediğimiz o değil.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Anayasa açısından, 128 inci maddesi...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Topuz, arkadaşlarımızın sorduğu soru sizin söylediğiniz gibi değil, ben sorulara cevap verdiğim için bu açıdan söylüyorum.

Sayın Özyürek'in söylediği açıdan, ben, şahsen, Anayasa açısından bir problem görmüyorum. Bugün de, zaman zaman devlet, hakem kurullarında vesairede bu neviden uzmanlıklardan istifade edebilmekte, hizmet satın alabilmektedir, görevlendirme yapmaktadır. Onun için, getirilen düzenleme, aslında, kamunun menfaatini daha iyi koruyabilme adına, mevcut müesseseleri ve bugüne kadar işleyen sistemin yeterli olmamasından yola çıkarak yeni bir alternatif getirmekte, yeni bir açılım ortaya koymaktadır. Tabiatıyla, burada verilen her yetkinin beraberinde getireceği bazı sorumluluklar var; bu kararın altına imza atan insanlar da bakandır, müsteşardır, genel müdürdür; bunun da bir sorumluluğu ortaya çıkacaksa, bunun hesabını da gelir yargıda verir, siyasî kişiyse Parlamentoda verir. Onun için, bu maddenin düzenleniş şeklinin, bir ihtiyaçtan kaynaklandığı ve günün ihtiyaçlarına cevap verebileceği kanaatini taşıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, evvela Sayın Oral'ın beyanı üzerine bir iki hususu ifade etmek isterim; Sayın Çetin de ona atıfta bulundu. Benim söylediğim de, zaten, aşağı yukarı aynı şeyler. Yani, bu çatı altında veya dışarıda pek çok şeyi tartışabiliriz; ama meseleyi bir rejim noktasına getirip de bizim söylediğimiz doğrudur, bizim karşımızdakiler rejim karşıtıdır gibi, meseleyi böylesine keskin bir zemine oturttuğumuzda, sonuçta, toplum bunları dinliyor, bir karar da verecek. O zaman, farkında olmadan, korumaya çalıştığımız değerlere zarar veririz, yanlış algılamalara da sebebiyet veririz. Onun için, bu Kamu Yönetimi Tasarısını veya başka tasarıyı konuşurken, ille de bunu rejimle irtibatlandırarak, hakikaten rejime karşı bir tavır, rejimi değiştirme gayreti filan gibi hiç de aklımızın köşesinden geçmeyen ve en az, bu neviden itirazları yapanlar kadar samimî olduğumuzu, vatansever olduğumuzu, cumhuriyetten yana, demokrasiden yana olduğumuzu ifade ederek bir şeyi söylemeye çalışıyoruz. Onun için, kimse kimsenin mihenk taşı değil. Gelin, birbirimizin samimiyetini bu noktalarda tartışmayalım, bu noktada sınama noktasına gitmeyelim. Millet dinliyor, millet bir karar verecek. Yani, cumhuriyetin kuruluşunun üzerinden seksen sene geçmiş. Seksen sene sonra halen rejim tartışması yapıyorsak, bir yerde bir yanlışlığımız var, bir eksikliğimiz var. Cumhuriyet bu ülkenin seksen yıllık kazanımıdır. Bunda kimsenin tereddütünün olmaması lazım. Tereddüt varmış gibi her vesileyle bu dile getirildiğinde, o zaman topluma karşı da haksızlık olur. Eğer, bu tasarıyı getirenlerin böyle bir niyeti varsa, vatandaş bunu okuyamadı mı anlayamadı mı; bu kadar insan, milyonlarca insan bir yanlış üzerine ittifak ederek bir tercih mi yaptı?! Onun için, gelin tartışmaları bu zeminden çıkaralım. Tabiatıyla, bir siyasî iktidar kendi anlayışına uygun olarak, seçim propagandasına, seçim beyannamesine, partisinin programına

uygun olarak bir tasarı getirdi. İlle de diğer partilerin bu konuda mutabakatını aramak gibi bir durum yok; bir tercih meselesidir. Siz beğenmezsiniz, gelirsiniz, değiştirirsiniz ya da eğer burada bir kısım sıkıntılar varsa, zaten, devletin birçok kontrol mekanizmaları var. Bu tasarı buradan yasalaştıktan sonra Sayın Cumhurbaşkanına gidecek. Beğenilmiyorsa, Anayasaya aykırılık iddiaları varsa, Anayasa Mahkemesi var. Bunların hepsine biz saygılıyız. Onun için, endişeye mahal yok. Olmayan şeyleri burada gündeme getirip, rejimle irtibatlı bir yasa haline getirilmesi yanlıştır. Tam tersine, bu yasa tasarısının eksiğini söyleyebilirsiniz; ama şunu asla tartışmayız sizinle, bu doğru olmaz; o da şudur: Biz, cumhuriyetin nimetlerinden bu toplum daha iyi istifade etsin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kamu hizmetini vatandaşlarına daha verimli, daha kaliteli sunsun diye bu tasarıyı getirmeye çalışıyoruz. Meselenin bu kadar samimî bir zeminde tartışılması gerekirken, onbeş yirmi gündür, işte, bu tasarı çıkarsa, şöyle olur da, böyle olur da... Laiklik de falan... Yani, bu tartışmalarla Türkiye nereye varır? Geçmişte de bu tartışmalar yapıldı; siyasete de faydası olmadı, ülkeye de faydası olmadı; ama şunda herkes müttefik: Şimdi, bakınız, biz bir tasarı getirdik; aksi takdirde, eğer bunu beğenmiyorsanız, sizin de teklif getirme hakkınız vardı. Bu çatı altında, bir konu iki şekilde çözüme kavuşturulur; ya hükümet tarafından tasarı haline getirilir ya da ilgili milletvekili veya milletvekilleri tarafından teklif haline de getirilebilir. Siz de, senelerdir bu konuda çalıştığınızı ifade ediyorsunuz; ben de aynı kanaatteyim; çalıştınız. Biz de sizin teklifinizi görmek isterdik. O zaman, bu tasarı ile sizin teklifinizi yan yana getirirdi millet; derdi ki: Burada şu yanlışlık var, burada şu fazlalık var... Siz, sadece, eski alışkanlıkla... Hükümetin tasarısı üzerinde konuşuyoruz tabiatıyla; ama sizin teklifiniz nerede?

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Teklif vermemize sizin tahammülünüz var mı?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ben, Meclis komisyonlarında, kamu yönetimiyle ilgili bir teklifinizi görmedim.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Önergelerle tıkıyorsunuz, sorularla tıkıyorsunuz...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun için, bu, kolaycı bir muhalefet anlayışı oluyor. Bunun, size de faydası olmuyor, bize de faydası olmuyor; onu söylemek istiyorum.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Kolaycılık falan yok.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — İkincisi; şimdi, burada, basın ve halkla ilişkiler müşavirliği... Tabiatıyla, bugün, aşağı yukarı bütün

bakanlıklarda, hatta, bazı genel müdürlüklerde basın ve halkla ilişkiler müşavirliği var. Yeteri kadar fonksiyonel mi derseniz, fonksiyonel değil; ama biz, bugünkü duruma göre düşündüğümüz için böyle bir sonuca varıyoruz. Sayın Özyürek'in o noktadaki tenkitlerine katılıyorum ama bakın, biz, göreve geldiğimizden beri, bir kısım yasaları çıkardık; çıkarmaya devam ediyoruz. O şartlar altında bu müesseseye baktığımızda, çok daha işlevsel hale gelecek, çok daha fonksiyonel olacak; çünkü Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çıkardık. Bugün, kamunun, idarenin, vatandaşa bilgi verip vermemesi, kamu görevlisinin, bir anlamda, lütfuna ve inisiyatifine bağlıdır; isterse verir, isterse vermez. Bir dilekçe verdiğinizde, belli bir süre içerisinde cevap verirse verir; vermediği takdirde, reddedilmiş sayılır. Böylesine inisiyatifi kamu görevlisine vermiştir. Halbuki, hep beraber çıkardığımız Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gerçekleşti, yasalaştı; belli bir süre sonra yürürlüğe girecek. Şu an, Başbakanlıkta, Genel İdarî Usul Kanunu Tasarısı var. Bu iki tasarı birlikte yürürlüğe girdiğinde... Biri yürürlüğe girdi; diğeri, bir süre sonra gündeme gelecek; muhtemelen, mahallî seçimlerden sonra gündeme getireceğiz. Dolayısıyla, bu ikisi Türkiye'de yürürlüğe girdiği anda, artık, kamu görevlisi, "ben sana bilgi vermiyorum" diyemez, bilgi vermek mecburiyetindedir; çünkü işin sahibi millettir, işin sahibi vatandaştır. Kamu görevlisinin - birinci önceliği- kendisine müracaat eden kişiye o bilgiyi vermek mecburiyeti var; vermediği takdirde, bunun müeyyidesi de, bu yasada ya da çıkarılacak yasalarda var. Onun için, adına "basın ve halkla ilişkiler müşavirliği" desek de demesek de, mecburen bu görevi yapacak bir birim olacaktır.

Biz, o düşüncelerle, bunu, daha kurumsal hale getirmeye, daha işlevsel hale getirmeye çalışıyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, katılıyoruz; çünkü bu maddeyle ilgili, biraz evvel cevap olarak arz ettiğim hususta, zaten bir mecburiyet getirilmiyor, ihtiyaç varsa "kurulabilir" deniliyor. Bağlı kuruluşların da, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu -ve ileride çıkaracağımız Genel İdarî Usul Kanunu- çerçevesinde, müracaat sahiplerine bilgi verme ihtiyacı hâsıl olabilir. Bu bilgiyi bir birim verecektir. Dolayısıyla, ihtiyaç varsa, bağlı kuruluşlarda da böyle bir başkanlığın kurulmasında fayda mülahaza ettiğimiz için katılıyorum.

Konu : Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İçişleri, Plan ve Bütçe ve Anayasa Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 59
Tarih : 27 Şubat 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; müzakeresini yaptığımız 33 üncü madde, bakanlık müşavirleriyle alakalıdır. Bakanlık yapan her arkadaşımız bilir ki, gerçekten, bulunduğunuz makamda bir kısım görevleri klasik devlet sistemi içerisinde yürütme imkânınız yoktur. Şube müdürü, daire başkanı, genel müdür yardımcısı, genel müdür, müsteşar muavini vesaire... Halbuki, bazı işler özel takip gerektiriyor; özellikle, vatandaşın acil ihtiyacı olan konularda, bir kişinin, yani, tabiri caizse, bir mobil tim gibi gidip o işi yapıp gelmesi, takip edebilmesi ve vatandaşın işlerinin süratle görülebilmesi açısından. Onun için, bir tecrübenin sonucu olarak, bugünkü bakanlıkların teşkilat kanunlarında da bu müşavirlikler vardır. "Müşavir" tabiri yerleşik bir tabir olduğu için kullanılmaktadır "danışman" denirse, o da olabilir, o da Türkçenin zenginliğidir. Dolayısıyla, bu ikisi de, bugün günlük lisanımızda kullanılmaktadır. Onun için, bakanlıkların müşavirlere, şüphesiz, ihtiyaçları var.

Ancak, her bakanlığın ne kadar müşavire ihtiyacı olduğu, tabiatıyla, bu kanun çıktıktan sonra, her bakanlığın teşkilatlarını, görevlerini, yetkilerini, sorumluluklarını düzenleyen kanunlar Meclisin gündemine gelecektir; o zaman -bu sayının azamî miktarı burada belirlenmiştir- bunu geçmemek üzere Tarım Bakanlığı gibi, Millî Eğitim Bakanlığı gibi çok yaygın teşkilatı olan yerlerde bu sayıda müşavire ihtiyaç olabileceği gibi, bir başka bakanlık için belki bunun çok daha altında müşavire ihtiyaç olabilir. Onun takdiri, o bakanlığın teşkilat kanunu görüşülürken burada tartışılabilecek ve konuşulabilecektir. Dolayısıyla, buradaki sayı belli bir yaklaşımla tespit edilmiştir.

Kaldı ki, bu tasarının özünde şöyle bir yaklaşım var: Her iktidar değişikliğinde, hep beraber görüyoruz ki, gerçekten, kamu personeli arasında ciddî bir hareketlilik yaşanıyor. Bir önceki iktidar döneminde mağdur olduğunu düşünen bir kısım kamu görevlileri, üst düzey makamlara gelebilmek

noktasında ciddî bir çekişmenin, ciddî bir yarışmanın içerisine giriyor. Kamu yönetiminin siyasallaşması da, aslında, memurlar arasındaki bir çekişmeden, bir koltuk kapma kavgasından kaynaklanıyor. Bunu geriye dönük çokça da görüyoruz. Belki seçim kanunları düzenlenirken bu noktanın üzerinde ayrıca durulması lazım. Onun için, idarenin politize olmasını önlemek, adil ve eşit bir uygulamayı tesis edebilmek adına burada çok önemli bir adım atıldı. Hükümetin değişmesiyle beraber belli görevdeki insanların da otomatik olarak değişmesi lazım. Bu, Batı'da da bazı ülkelerde uygulanan bir konudur. Şimdi, tabiatıyla, bu görev değişikliği söz konusu olduğunda, özlük haklarında da bir geriye gidişin olmaması gerekir. Onun için, müşavirlikler, bir anlamda böyle bir ihtiyacı da karşılamak üzere ihdas edilmiş demektir. Zaten bugün yapılan durum da budur. Aksine bir durum söz konusu olduğunda; yani, görev değişikliğinin sonucu olarak özlük haklarında bir geriye gitme söz konusu olursa, bir kayıp söz konusu olursa, bu, zaten yargıdan geri dönmektedir, onun da getirdiği bir sürü sakınca var. Bunu bu vesileyle belirtmek istiyorum.

Bir kısım arkadaşlarımızın sorduğu soruların, müzakeresini yaptığımız maddeyle de tasarıyla da bir alakası yoktur Sayın Oral. Özellikle...

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Cevap alamadık Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Eğer, çalışma hayatıyla ilgili bir düzenlemeyi burada konuşsaydık, mesela bir Sendikalar Kanununu konuşsaydık, bir ücret konusunu konuşmuş olsaydık, şüphesiz...

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Ama, yasanın içinde var Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır, işçi ücretleri vesaire, bugün konuştuğumuz 33 üncü maddeyle doğrudan alakalı değil; biz burada müşavirleri konuşuyoruz. O sebeple, birkısım soruların müzakeresini yaptığımız maddeyle doğrudan bir alakası yok. Onun için de müsaade ederseniz ona burada cevap vermek durumunda değilim.

Sayın Koç, sizin sorunuz her ne kadar bir cümleyle -bir teğet gibi- konuyla bağlantılı gözüküyorsa da dış politikayla alakalı, hazineyle alakalı, Türkiye'nin ekonomik politikalarıyla alakalı bir konudur, bu ise kamu yönetimiyle ilgili bir konudur.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Onu da mı beğenmediniz?

HALUK KOÇ (Samsun) — Yasayla da alakalı.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Dolayısıyla, her sorunun cevabını ilgili bölümde vermek belki daha uygun olacaktır. Onun için, sorularınıza maalesef bu anlamda cevap veremeyeceğim bu oturumda; ama, başka bir konumda, istediğiniz boyutta bu konuları tartışabiliriz diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Konu **: *Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *2***

Birleşim **: *83***

Tarih **: *04 Mayıs 2004***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

7.11.1982 tarihinde kabul edilen, bugünkü, yürürlükteki Anayasanın üzerinden yaklaşık yirmi iki sene geçmiş oluyor. Bu yirmi iki sene zarfında, yürürlükteki Anayasa 8 defa bu Parlamentoda değiştirildi; 9 uncu değişiklik için, konu tekrar Meclisimizin gündemine getirilmiş bulunuyor. Bir anayasa, aradan geçen yirmi iki sene içerisinde, neden, 8 defa değiştirildi, 9 uncu defa tekrar değiştirilme ihtiyacı doğuyor ve bu 9 uncu değişiklikle, acaba, bu anayasada yapılacak değişikliklerin tamamı gerçekleşmiş oluyor mu?

Meseleye bu açıdan baktığımızda, bu yirmi iki sene zarfında dünyada ve ülkemizde olan değişikliklerle irtibatlı olarak bunları değerlendirmemiz lazım. Şüphesiz, 1982 Anayasası yapılırken, bu Anayasanın yapılmasından önceki şartlar, Türkiye'nin yaşadığı şartlar, sıkıntılar ve bunları dünyadaki soğuk savaş yıllarıyla birlikte değerlendirebilirsek, o zaman, 1982 Anayasasının önceliği ve felsefesi ile bugün yapmakta olduğumuz değişikliğin felsefesi arasında, zaman zaman farklılıklar olduğunu görürüz. 1982 Anayasası yapılırken, esas itibariyle öncelik verilen konu, güvenlik konusudur; çünkü Türkiye, 12 Eylül darbesini yaşamış; bunun önemli gerekçesi olarak, ülkenin bölünmez bütünlüğü, Türkiye'de yaşanan anarşi ve terör olayları, şiddet olayları... Bu gerekçe üzerine demokratik rejim askıya alınmış. Tabiatıyla, bunun sonucu olarak yapılan Anayasanın önceliği de güvenliktir. Şüphesiz, güvenliğin olduğu yerde yasaklar olur, yasaklamalar olur; yasaklar esastır, özgürlükler istisnadır; çünkü özgürlüklerin kullanılmış olması halinde güvenliğin tehlikeye girebileceği gibi

bir endişe, ister istemez, o anayasayı yapanlara egemen olur; ama aradan geçen süre içerisinde, hepimizin bildiği, sıkça vurguladığı gibi, artık iki kutuplu dünya yok, soğuk savaş şartlarının ülkeler için ortaya çıkardığı problemler büyük ölçüde ortadan kalkmış. Şüphesiz, başkaca problemler var, başkaca sıkıntılar var, o ayrı bir konu; ama 2004 yılına geldiğimizde, bütün dünyada öncelikli konu demokrasidir, hak ve özgürlükler konusudur; bireyin hak ve özgürlüğü, diğer bütün tercihlerin önüne geçmiştir. Hatta ve hatta, bir ülkenin güvenliğini ve bütünlüğünü sağlamanın yolu da, yasaklardan ya da yasaklamalardan değil, özgürlüklerden geçmektedir. Eğer, yasaklar ve yasaklamalar bir ülkenin bütünlüğünü sağlamış olsaydı, bir ülkenin kalkınmasını sağlamış olsaydı, o zaman dünyanın en kalkınmış ülkelerinin, en birlik ve bütünlük içerisindeki ülkelerinin, komünist ülkeler olması gerekirdi; çünkü netice itibariyle, komünist sistem, yasakların en ayrıntılı bir biçimde uygulandığı rejimin adıdır; buna rağmen, oralar birliğini, bütünlüğünü sağlayamamış. Şimdi onlardan önemli bir kısmı, 1 Mayıs tarihi itibariyle, hak ve özgürlüklerin öne çıktığı ülkelerin safında yer almak durumunda olmuştur. Dolayısıyla, 2004 yılına geldiğimizde "neden bir anayasa değişikliği" denildiğinde, işte bu öncelikler sebebiyle bu değişikliği yapıyoruz.

Şüphesiz, bu değişikliğin son olmasını arzu ederdik; ama bununla da meselenin hallolmadığının bilinci içerisinde olmamız lazım. İnşallah, ümit ediyorum ki, bundan sonraki bir düzenlemede, teker teker milletvekili olarak hepimizin veya partiler olarak hepimizin "keşke şu madde şöyle düzenlenseydi, daha iyi olurdu" diyeceği tarzda, beklentimiz, arzumuz, taahhütlerimiz ne ise bunların tamamını son bir paket olarak, birlikte, bir araya gelip değerlendirmekte ve bu Meclisten, bu çatı altından onu son defa geçirmekte, şahsen, fayda görüyorum. Bunu, bu vesileyle bir defa daha ifade etmek istiyorum.

Şüphesiz, yapılan bu değişiklikler, bundan evvelkilerde olduğu gibi, Türkiye'nin ihtiyacı içindir. Tekliflerin ya da tasarıların gerekçesinde ister olsun ister olmasın, demin söylediğim felsefe açısından baktığımızda, bu değişikliklerin hepsi bu ülkenin vatandaşları içindir, hepimiz içindir. Dolayısıyla Avrupa Birliği hedefinin, belki bu isteğimizin gerçekleşmesi, bu ihtiyaçlarımızın karşılanması noktasında teşvik edici bir rolü var, tetikleyici bir rolü var; bir an evvel, takvime bağlı bir süreç işlediği için, belki normal zamanlarda ihmal edebileceğimiz ya da önceliği yeteri kadar kovalayamadığımız bir kısım değişiklikleri daha süratli bir tarzda gerçekleştirmemize imkân veriyor.

Kaldı ki, Avrupa Birliği konusu, yapılan anketlerden, araştırmalardan, seçimde yaptığımız çalışmalardan da anlaşılıyor ki, zaten, bizim, millet olarak hedefimizdir. 1963 Ankara Antlaşmasından hesap edersek, kırk bir yıldır, Avrupa Birliği, bizim devlet politikamızdır; 1959 üzerinden hesabını yaparsak, kırk beş yıldır; 1839'dan ve sonraki Osmanlı döneminden itibaren hesaplamalar yaparsak, yüz altmış yılı aşan bir süreden beri, bir kısım değerlerin toplumumuzda hayata geçirilmesi noktasında bir politika sürdürüyoruz. Dolayısıyla, Avrupa Birliği konusu, sadece bu Meclisin. 22 nci Dönem milletvekillerinin değil, sadece 59 uncu cumhuriyet hükümetinin değil, bundan evvel ve bundan sonraki hükümetlerin titizlikle takip etmesi gereken bir devlet politikasıdır, bir modernleşme projesidir. Dolayısıyla, böylesine kapsamlı bir modernleşme projesine uygun olarak, devletin en temel yasasının da Avrupa Birliği standartlarına uygun olarak düzenlenmesinde, yeni baştan gözden geçirilmesinde fayda var.

Hepinizin hatırlayacağı gibi, paket bu Parlamentodan geçtiğimiz temmuzda kabul edilirken şöyle bir temennide bulunmuştum; demiştim ki inşallah, bundan sonra, köklü bir anayasa değişikliğini bu Parlamentoda, bu dönemde gerçekleştirme imkânı olur. Belki tamamını yapamadık; ama, 11 maddeden müteşekkil bir değişikliği daha yapıyoruz.

Şimdi, bu 10 maddede -1 tanesi yürürlük maddesi- yapılan değişikliklerin bir kısmı, daha evvel mevzuatımızda değişikliğini yaptığımız bir kısım hususların anayasal bağlantılarıdır. Mutlaka, Anayasadan bunların çıkması gerekiyor, böyle bir hukukî zaruret var, idam cezalarında olduğu gibi. Ceza Kanunundan idamı kaldırmışsınız, başka mevzuatınızdan idamı kaldırmışsınız, çıkarmışsınız metinlerden; ama Anayasanızda halen onunla ilgili bağlantılar varsa, bu bizim dışarıdaki görüntümüz açısından da sakıncalı, hukuk açısından da sakıncalı. Bu düzenlemelerin bir kısmı böyle bir zaruretin sonucu; ama bir kısmı var ki, bunlardan her biri bile tek başına, Türkiye için önemli bir kazanımdır, önemli bir adımdır.

Şüphesiz, bu maddelerle, bu paketle biz neyi amaçlıyoruz Parlamento olarak, milletvekilleri olarak, bir defa hak ve özgürlükleri daha fazla teminat altına almaya gayret ediyoruz, özgürlük alanını genişletiyoruz, sivil inisiyatiflerin gelişmesine ve genişlemesine imkân hazırlıyoruz. Bunlar, aslında, başkaca ülkelerin uzun mücadelelerden sonra elde ettiği kazanımlardır; yani, söylenildiği kadar kolay kazanılabilecek hususlar değildir. Çok şükür Türkiye, uzunca bir mücadelenin sonucunda, demokratik bir süreç içerisinde, bugün, işte, Avrupa ile bütünleşme adına, Avrupa Birliğiyle bağlantılı olarak hak ve özgürlüklerini daha fazla teminat altına almaya ve özgürlük alanını genişletmeye kadirdir ve bu parlamentolar bunları rahatlıkla yapabilmektedir.

İkincisi, getirilen bu değişikliklerden birisiyle, adil yargılanma hakkının teminat altına alınmasına imkân sağlanmaktadır. Adil yargılanma hakkı, demokratik sistemler içerisinde temel hak ve özgürlükler açısından en temel bir haktır; bunun üzerinde hassasiyetle durulması lazım. Esas itibariyle, 59 uncu hükümet olarak bilgilerinize sunduğumuz, onayınıza sunduğumuz Hükümet Programımızda da olduğu gibi, adil yargılama ilkesiyle bağdaşmayan yargı kademelerinin kaldırılacağı hususunu, biz, hem 58 inci Hükümetin Programına koyduk hem de 59 uncu Hükümetin Programına koyduk. Dolayısıyla, bu değişiklikle, adil yargılama hakkıyla bağdaşmayan düzenlemeleri de ortadan kaldırmış oluyoruz. Belki, geriye dönük, Türkiye'nin yaşadığı bir kısım sıkıntılara, zorluklara baktığımızda, bunların önemli bir kısmında, devlet yönetimimizin yeteri kadar şeffaf ve saydam olmamasından kaynaklanan sıkıntılarımız vardı.

Esas itibariyle, demokratik devlet, demokratik hukuk devleti, millet adına, toplum adına yapılan her işlemin, toplum adına, millet adına parlamento tarafından denetlenebildiği ya da parlamento adına anayasal kurumlar tarafından denetlenebildiği devlettir. Dolayısıyla, Anayasamızda şu veya bu şekilde geçmişten kalmış bazı kısıtlamalar vardı; bütün bunları ortadan kaldırmış oluyoruz. Böylece, inanıyorum ki, bu değişiklikle, Türkiye, önemli bir adımı daha atmış olacak, önemli kazanımları elde etmiş olacak.

Maddeler üzerinde ayrıca durmak istemiyorum. Yeri geldiğinde, bu konudaki düşüncelerimizi her bir maddeyle ilgili olarak sizlere ifade etmeye çalışacağım.

Bu anayasa değişikliğinin, demokrasimiz için, toplumumuz için, hepimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum ve hepinize bu vesileyle saygılarımı sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 2
Birleşim : 83
Tarih : 04 Mayıs 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifin 1 inci maddesiyle ilgili olarak bir iki hususu bilgilerinize sunmak istiyorum; çünkü bu, bir tasarı değil; malum, anayasa değişiklikleri teklif olması hasebiyle, Hükümet olarak, ancak düşüncelerimizi burada ifade etmek istiyoruz; katılmak ya da katılmamak tarzında bir husus, bizim açımızdan, geçmiş tatbikatlara da uygun değil.

Ancak, bu önergeleri, bu maddenin yazılım tarzını ve getirdiği yeniliği anlayabilmek ve değerlendirebilmek adına, evvela dünyadaki anayasa uygulamaları ve anayasadaki yazılımlarla ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum. Şüphesiz, bu teklifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, bu değişikliklerin esas amacı, Türk toplumunu, hak ve özgürlükler açısından Avrupa Birliği standartlarına yükseltmektir. Dolayısıyla, Avrupa Birliği hedefiyle de uyumlu olması hasebiyle, acaba Avrupa Birliği ülkelerinde bu madde nasıl düzenlenmiş?

Mesela, Belçika Anayasası, 10 uncu madde: "Ülkede sınıf ayırımı yoktur. Belçikalılar kanun önünde eşittirler. Özel haller için kanunla getirilebilen istisnalar dışında sivil ve askerî hizmetlere kabul edilebilirler. Kadın ve erkek eşitliği garanti altına alınmıştır."

Finlandiya Anayasasının 6 ncı maddesi:

"1- Herkes kanun önünde eşittir.

2- Hiç kimseye cinsiyet, yaş, köken, dil, din, inanç, fikir, sağlık, sakatlık veya kişiliğiyle ilgili diğer nedenlerden dolayı, makul bir neden olmaksızın, farklı muamele edilemez. Çocuklara, tüm haklara sahip bireylere olduğu gibi

muamele edilir; sosyal faaliyetler ve iş hayatında, özellikle ücret ödenmesinde ve iş hayatının diğer şartlarında iyileştirme sağlanır. Daha detaylı düzenlemeler kanunla düzenlenir."

Portekiz Anayasasının 13 üncü maddesi: "Tüm vatandaşlar, aynı sosyal statüde, kanun önünde eşittir. Hiç kimseye, ailesi, cinsiyeti, ırkı, dili, doğum yeri, dini, siyasî veya ideolojik inançları, eğitimi, ekonomik ve sosyal durumu nedeniyle imtiyaz tanınamaz, desteklenemez ve ayırıma tabi tutulamaz."

Lüksemburg Anayasasının "Temel Haklar" başlıklı 11 inci maddesi: "Ülkede sınıfsal farklılık yoktur. Lüksemburglular kanun önünde eşittir."

Malta -Avrupa Birliğine yeni girdi- Anayasasının "Cinsiyet Eşitliği" başlıklı maddesi: "Devlet, ekonomik, sosyal, kültürel, medenî ve siyasî haklardan yararlanmaları amacıyla kadın ve erkek eşitliğini geliştirir ve bu amaçla, kişiler, kurumlar ve yatırımcılar tarafından cinsiyetler arasında yapılan her türlü ayırımcılığın ortadan kaldırılması için uygun önlemleri alır."

Avusturya Anayasasının "Eşitlik ve Siyasî Haklar" başlıklı 7 nci maddesi: "Herkes kanun önünde eşittir. Doğum, cinsiyet, mülkiyet, sınıf veya dinsel tüm imtiyazlar kaldırılmıştır."

Aynı şekilde, Estonya Anayasası: "Herkes kanun önünde eşittir; hiç kimseye milliyeti, ırkı, rengi, cinsiyeti (...) dayanılarak ayırımcılık yapılamaz."

Fransa: "Kanun, seçimle gelinen makamlardan kadın ve erkeğin eşit yararlanmasını teşvik eder."

İtalya Anayasası biraz evvel burada ifade edildi.

Hollanda Anayasasının, yine, eşitlikle ilgili 1 inci maddesi: "Hollanda'daki herkese, aynı durumlarda eşit muamele yapılır. Din, inanç, siyasî fikir, ırk veya cinsiyet veya bunlar gibi nedenler dolayısıyla ayırımcılık yapılmasına izin verilemez."

İspanya Anayasası öyle, Polonya Anayasası öyle.

Şimdi, anladığım kadarıyla, bizim düzenlemede örnek aldığımız anayasa, Alman Anayasasıdır. Alman Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 3 üncü maddesi: "Herkes kanun önünde eşittir; erkek ve kadın eşit haklara sahiptir. Devlet kadın ve erkeklerin eşitliğinin sağlanmasını özendirir ve var olan aleyhe durumun giderilmesi için çaba gösterir. Hiç kimse cinsiyeti, soyu, ırkı, dili, anavatanı ve kökeni, inancı, dinî ve siyasî fikirlerinden dolayı kınanamaz ve bu sebeplerle imtiyaz sağlanamaz. Hiç kimse sakatlığı dolayısıyla ayırıma tabi tutulamaz.

Yunan Anayasasıyla ilgili konuda da Sayın Anayasa Komisyonu Başkanı burada bir açıklama yaptı.

14 tane Avrupa Birliğine üye ülkede, şu an, aşağı yukarı düzenlemeler aynı. Şimdi, teklifi veren arkadaşlarımız "kadın ve erkek eşit haklara sahiptir" şeklinde cümleyi bitirmişti. Komisyonda yapılan ilaveyle "kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür" diyor. Şimdi, bu ne anlama geliyor; şüphesiz, kaç günden beri kamuoyumuzda tartışılan konu, aslında, memnuniyet verici bir husus; çünkü bir meseleyi sadece anayasaya yazmak yetmez, toplumda o şuurun uyandırılması ve o haklara sahip çıkılması, en az yazılım kadar da önemlidir. Bir şeyi anayasaya yazarsınız; fakat, onun gereği toplumda gerekli yansımaları bulmazsa, bunu talep edenler olmazsa ve bu şuur devamlı canlı tutulamadığı takdirde, onlar, ölü maddeler halinde kalmaya devam eder. Biz istiyoruz ki bu düzenlemelerle...

Zaten, 10 uncu maddede işin olumsuz yönüyle ilgili düzenlemeler var; yani, şu, şu, şu sebeplerle ayırım yapılamaz, herkes kanun önünde eşittir diye. Şimdi, böylesine bir düzenlemenin yapılmış olması, birinci fıkrada yazılandan daha farklı bir anlam taşıyor. Öbürü, olumsuzluktan yola çıkarak, devlete, kurumlara ve herkese, bu anlamda ayırım yapmayın diyor; ama bu ikincisinde, eşitliği sağlamak üzere devlete bir görev yüklüyor; çünkü ileride çıkaracağımız yasalar açısından burada yapılan çalışmalar, konuşmalar, yasa koyucunun bundan ne murat ettiğini anlayabilmek açısından önemli.

Şüphesiz, değerli hukukçularımız bilir, mevcut anayasalarda iki türlü norm var; bir tanesi ölçü norm, öbürü destek norm. Bu düzenleme, bir ölçü norm niteliğindedir. Yani, bundan sonra buraya gelecek olan yasaların ve diğer düzenlemelerin, bu ölçü norm esasına dayalı olarak bu ayırımcılığı ortadan kaldırması gerekiyor, eşitliği sağlaması gerekiyor -varsa ayırımcılık- ve üstelik, kadınlarımızın bu haklardan istifade edebilmesi noktasında, pozitif bir yükümlülük yüklüyor.

Şimdi, tabiatıyla, bunu daha açık yazmak mümkün olabilir mi; olur, buna da engel bir durum yok. Mevcut anayasalara baktığımızda, 14 anayasada, aşağı yukarı, aynı klişe, aynı kriterler kullanılmak suretiyle bu düzenleme yapılmış; ama biz, onlardan farklı olarak, şimdi, yeni bir düzenleme daha getiriyoruz. Onu özellikle bilgilerinize sunmak istiyorum. Bununla beraber olduğu takdirde, değerlendirmeyi böyle yaptığımız takdirde, kafalarımızda bir tereddüt varsa, o ortadan kalkmış olur. O da, 7 nci maddedeki değişikliktir. Biz, 1 inci maddede sağlanan imkânı sadece 1 inci maddeyle sınırlı düşündük. Halbuki, bu teklifin 7 nci maddesinde, biraz sonra göreceğiz, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının

90 ıncı maddesinin son fıkrasına eklenen cümleyle, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklerle ilgili milletlerarası antlaşmalar, sözleşmeler kanun ile Anayasa arasında bir yere gelmiş oluyor; yani, ikisi çatıştığında sözleşme hükümleri uygulanacak.

Şimdi, Türkiye, yerinde bir kararla, yerinde bir benimsemeyle, 1985'te Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayırımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini kabul etmiştir ve 1986'dan beri de taraftır. Dolayısıyla, şimdi önergeyle getirilmek istenilen husus...

BAŞKAN — Sayın Bakanım, lütfen toparlar mısınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, hemen bitiriyorum.

Aslında, ayırımcılığa karşı bu sözleşmenin 4 üncü maddesinde "uygulamada kadın ve erkek eşitliğini sağlamak amacıyla alınacak önlemler ayırımcılık sayılmaz" diye bir hüküm var. Dolayısıyla, zaten, biz, 90'ıncı maddeyle, iç hukukta, kanundan evvel, öncelikle uygulanabilir bir madde haline getirmiş olmakla, bütün tereddütlerin ortadan kalkacağı kanaatindeyiz.

Meseleyi bilgilerinize arz ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım.(AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Bakanım, Hükümet olarak önergeye katılıyor musunuz?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, Anayasa görüşmelerinde Hükümetin katılıp katılmaması...

Biz, tasarı sevk ettiğimiz takdirde katılırız ya da katılmayız. Bu bir tekliftir. Ben, Genel Kurulun bilgisine sundum ve verdiğim izahat çerçevesinde, önergenin, 7 nci maddedeki düzenlemeyle karşılandığı kanaatindeyim. Onu ifade etmek istedim.

Konu : Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 83
Tarih : 04 Mayıs 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bu değişiklik önergesi komisyonda da gündeme geldi. Aslında, benim anladığım kadarıyla, 7 nci madde de, temel hak ve özgürlükleri düzenleyen uluslararası antlaşmaları iç hukukta kanuna nazaran öncelikle uygulamayı temin eden, hak ve özgürlükler lehine bir düzenlemedir. Şayet biz, sadece burada yazılan kuruluşlarla ilgili sözleşmeleri esas alırsak, burada zikredilmeyen başka uluslararası sözleşmelerde de temel hak ve özgürlüklerle ilgili hükümler olabilir ya da bu anayasa maddesi yürürlüğe girdikten sonra bir yeni uluslararası sözleşme imzalandığında, o takdirde daraltıcı bir şekilde bu hak ve özgürlükleri ülkede uygulamış oluruz, yeniden bir anayasa değişikliğine ihtiyaç olur; o sebeple, mevcut metnin daha doğru olduğu kanaatindeyim.

Konu : Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz, Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile 193 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 86
Tarih : 07 Mayıs 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir dönüm noktası olan bu değişiklikler inşallah demokrasimizi daha kurumsallaştıracak, daha kalıcı kılacak, hak ve özgürlüklerimiz bu değişikliklerle daha ileri bir noktaya gelecek. Onun için, böylesine önemli bir başarıyı gerçekleştiren Parlamentomuzdaki değerli bağımsız milletvekili arkadaşlarıma, Doğru Yol Partisine, Cumhuriyet Halk Partisine ve Adalet ve Kalkınma Partisine ve teker teker hepinize teşekkür ediyorum, özellikle, bu paketin hazırlanıp huzurunuza gelmesinde çok büyük katkı sağlayan Anayasa Komisyonunun Sayın Başkanına ve sayın üyelerine huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Şüphesiz, bu, 1982 Anayasasında yapılan 9 uncu değişikliktir; ama bir 10 uncu değişikliğe daha ihtiyacımızın olduğunu burada ifade etmek isterim; çünkü bu Anayasanın, geneli üzerinde yaptığımız değerlendirmede de ifade etmeye çalıştım, değiştirilecek daha pek çok maddesi var. 1982 şartlarında belki öyle düzenlenmesi gerekiyordu; ama 1982'den bu tarafa dünya değişti, Türkiye değişti, öncelikler değişti, anlayışlar değişti. Dolayısıyla, yeni anlayışa uygun olarak, geri kalan maddelerinde, bir bütünlük içerisinde ve bugünkü değişiklik anlayışına paralel bir düzenlemeye gidilmesinde sayısız fayda var. Onun için, 1995'ten beri bu Parlamento çatısı altında görev yapan uzlaşma komisyonunun, inşallah, bundan sonra çalışmasını temenni ediyorum. Siyaseten tartıştığımız pek çok madde var. Bunların hepsinin değiştirileceği yer bu uzlaşma komisyonudur. Ümit ederim ki, bu tartışmaları dışarıda

yapmak yerine, dışarıdaki beklentileri de karşılayacak tarzda bu komisyonları çalıştırırız, başta yargı bölümü olmak üzere, temel hak ve özgürlükler alanıyla ilgili olarak ve yürütme bölümünde yapılacak diğer değişiklikleri de bir 10 uncu anayasa değişikliği olarak getirir ve uzun süre, bir defa daha, tekrar, anayasa değişikliğine dönmüş olmayız. Bunu temenni ediyorum; emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Ancak, bir teşekkürüm daha var Adalet Bakanı olarak; bu yaptığımız değişiklikle devlet güvenlik mahkemeleri ortadan kalkmış oluyor, Sayın Cumhurbaşkanımız onayladığı takdirde. Devlet güvenlik mahkemeleri kurulduğu günden beri, bu mahkemelerin, neden kurulduğu, niçin kurulduğu, buna ihtiyacın olup olmadığı epey tartışılmıştır. Bu mahkemelerle ilgili, lehte yazanlar olmuştur, aleyhte yazanlar olmuştur; takdir edenler oldu, tenkit edenler oldu; ne olduysa oldu, ama, burada görev yapan hakimlerimiz var, savcılarımız var. Temennim odur ki, bir daha, Türkiye, böylesine mahkemeleri kurma ihtiyacıyla karşı karşıya kalmaz. Arzumuz odur; yaptığımız düzenlemeler, değişiklikler, bir daha böyle bir ihtiyaç olmamasına, demokrasi içerisinde sorunlarımızı çözmeye yöneliktir; bunu hep arzu ettik, arzu ediyoruz; ama burada görev yapan hâkim ve savcılarımızı, geriye dönük, mahkemelerin kurulduğu günden beri burada çalışan insanlarımızı düşündüğümüzde, can pazarında bu insanlar büyük bir vatanseverlikle görev yaptılar. Pek çok insanın taşın altına elini koymadığı dönemlerde, bu hâkimlerimiz ve savcılarımız, değil ellerini ayaklarını, kafalarını bu taşın altına koydular ve büyük bir vatanseverlikle, sadece kendileri değil, aileleri, çocukları her türlü tehdide maruz kalmak pahasına, büyük bir vatanseverlik örneği verdiler. Kararlarını tartışabiliriz, verdikleri kararlar doğruydu, yanlıştı; bu bir akademik tartışmadır, bir hukukî tartışmadır; ama burada görev yapan insanların hepsinin saygıdeğer birer hukukçu olduklarını ve Türk Milleti adına görev yaptıklarını belirtmek, Türk Milletinin bir ferdi olarak, bir vatandaş olarak ve bir Adalet Bakanı olarak, bu mahkemelerde, kurulduğu günden bugüne kadar görev yapmış olan herkese, milletim adına şükranlarımı ifade etmek istiyorum; hayatlarını kaybedenler varsa, onlara da Allah'tan rahmet diliyorum.

Bu düzenlemenin, bu değişikliğin, milletimiz ve demokrasimiz için hayırlı ve uğurlu olması temennisiyle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Değişiklik Yapılması ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 102
Tarih : 16 Haziran 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vermiş olduğunuz oylarınızla, Türk hukuk tarihinde, Türk yargı tarihinde, yirmi yılı aşan bir süreden beri görev yapan ve son anayasa değişikliğiyle birlikte anayasal dayanağı da ortadan kaldırılmış bulunan devlet güvenlik mahkemelerinin hukukî varlığı da sona ermiş bulunmaktadır.

Şüphesiz, burada da ifade edildiği gibi, bu mahkemelerin kurulmasına ihtiyaç var mıydı yok muydu; acaba, böyle bir mahkeme kurmadan, Türkiye, o günün şartları altında, yargılamayı bir başka şekilde yapabilir miydi yapamaz mıydı; bunlar, hep, tartışılagelmiştir. Zaman zaman, bu mahkemelerden verilen kararlar da, kamuoyunda, şu veya bu şekilde, bazen siyasî platformlarda bazen akademik çevrelerde hep tartışılmıştır. Bunlar olağan şeylerdir, bunlar tartışılabilir; ama tartışılmaması gereken bir husus var ki, bunu, burada, müsaade ederseniz, sizler adına da ifade etmek istiyorum.

Bu mahkemelerde görev yapan insanlar, Türk yargısının ayrılmaz birer parçalarıdır. Anayasa değişikliği sırasında da ifade etmeye çalıştım; bu insanlar, bu mahkemelerde, Türkiye'de terörün çok azdığı dönemlerde, kelle koltukta, kendilerini riske atarak, çocuklarını, eşlerini, ailelerini büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakarak, büyük bir vatanseverlikle bu görevi yapmışlardır. Bunları tarihe karşı söylemek benim sorumluluğumun gereğidir. Adalet Bakanı olmanın ötesinde, bir Türk vatandaşı olarak, burada görev yapmış olan insanlara, müsaade ederseniz, sizler adına teşekkürlerimi ve şükranlarımı ifade etmek isterim. Hayatlarını kaybedenler vardır, onlara da, Allah'tan rahmet diliyorum.

Yalnız, her şeyi yerli yerinde konuşmak ve taşları da yerli yerine oturtmak lazım. Şüphesiz, Türkiye'deki demokrasi eksikliğinin sorumlusu devlet güvenlik mahkemeleri olmamıştır. Belki de, demokrasi yeteri kadar işlemediği için ve başka alanlarda önemli açılımlar, atılımlar yapılamadığı için, sistemin aksaklıkları, hukuk devleti kavramının içini iyi dolduramadığımız için, demokratik süreçleri iyi işletemediğimiz için, bütün sorumluluk, bütün sonuçlar, ister istemez, zaman zaman, çok da hak etmedikleri tarzda, devlet güvenlik mahkemelerinin üzerine kalmıştır. Bunun doğru olmadığını burada ifade etmek istiyorum.

Şüphesiz, Türkiye'de arzu edilen şey, keşke, bu mahkemelere veya şimdi yaptığımız düzenlemelerde olduğu gibi ağır ceza mahkemelerine hiç iş düşmese, hiç, böyle mahkemeleri kurmak için gecenin bu saatinde zaman harcamasak, başka türlü alanlarda yasal düzenlemeler yapsak.

Şimdi, devlet güvenlik mahkemeleri kalktı; ama Türkiye'de, devlet güvenlik mahkemelerinin baktığı suçlar kalkmadı, bunlar ortadan kalkmadı; halen, bu ihtiyaç, bütün boyutlarıyla ortada duruyor. Bir taraftan hukuk devletinin gereğini yapacağız, demokratik standartları yükselteceğiz, ona uygun yasal düzenlemeleri yapacağız; ama öbür taraftan da, devlet gücünde zafiyet meydana getirecek bu neviden örgütlere ya da bu neviden fiilleri işleyenlere cesaret vermeyecek yasal düzenlemeleri yapma mecburiyetimiz var. İşte, kabul ettiğiniz tasarı, böyle bir ihtiyacı eksiksiz yerine getirmek maksadıyla huzurunuza getirilmiştir.

Bakınız, devlet güvenlik mahkemeleri kalktı; ama şu an, devlet güvenlik mahkemeleri başsavcılıklarında derdest hazırlık soruşturması dosyası sayısı 18 469'dur; hazırlık soruşturması... Devlet güvenlik mahkemelerinde toplam derdest dava dosyası sayısı da 6 270'tir.

Bu bilgiyi, hani "devlet güvenlik mahkemeleri kalktı, artık yeni mahkemelere neden ihtiyaç var; bırakalım, geneli içerisinde bu davalar görülsün" diyenler açısından ifade ediyorum ki, halen, böylesine bir ihtisas mahkemesine ihtiyaç var.

Böylesine bir ihtiyaç düzenlenirken, şüphesiz, Türkiye, bazı hususları gözetmek mecburiyetinde. Bunların başında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yargılama yetkisini kabul etmiş ve kararlarına uymayı da bir hukuk devletinin gereği olarak kabul etmiş olan bir ülkede, acaba, devlet güvenlik mahkemeleri kararlarının nesine Avrupa'dan itiraz geldi, İnsan Hakları Mahkemesi bu kararların nesini beğenmedi; şüphesiz, bunun bilinmesinde fayda var; çünkü zaman zaman "canım, devlet güvenlik mahkemeleri kaldırıldı

da ne değişti, yine eski tas, eski usul, eski üslupla bu işler götürülüyor tarzında, bence Avrupa Birliği ülkelerinde de yanlış değerlendirmelere imkân verecek tarzda, bir kısım beyanlar oluyor, bir kısım yazılar yazılıyor.

Bakınız, biz bu düzenlemeyi yaparken, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden verilmiş 112 tane karar var. Bu 112 kararla ilgili, esas itibariyle, geriye dönük olarak, gerek bizim Hükümetimiz döneminde gerekse bizden evvelki hükümet ve Parlamento döneminde, bu eksiklikler, devlet güvenlik mahkemelerine yöneltilen eksiklikler, hemen hemen tamamıyla ortadan kalkmıştı; ancak, ne yazık ki, devlet güvenlik mahkemesi ismi bizatihi tartışma konusu olduğu içindir ki, aslında yeni bir düzenleme ihtiyacı doğmuştur. Değilse, geriye dönük olarak birçok noktada, zaten, peyderpey, zaman zaman yapılan düzenlemelerle, bu İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında zikredilen noksanlıklar ortadan kaldırılmıştı. Mesela, bu 112 dosyadan, en büyük kategoriyi oluşturan 74 dosyada "neden devlet güvenlik mahkemeleri heyetinde askeri hâkimler bulunmaktadır, mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olmadığı bu askerî üyelerden dolayı" diye, 74 ihlal kararı verilmiştir. Bilinen sebeplerden dolayı, zaten, uzunca bir süreden beri, devlet güvenlik mahkemeleri bünyesinden asker üyeler ayrılmışlardı.

2 dosya da, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılamaması nedeniyle verilen ihlal kararıdır. Yargılamanın süratli yapılması lazım, kısa sürede neticelenmesi lazım. Bu, yalnız devlet güvenlik mahkemeleri için değil, Türk yargı sisteminde, zaman zaman, istimlak davaları da dahil olmak üzere, davalar uzadığı için, ondan dolayı da verilen ihlal kararlarıdır; bizatihi DGM'ye mahsus bir hukukî eksiklik değildi.

Yine, 14 dosya, gözaltı süresinin uzunluğu ve yakalamaya itiraz edilememesi nedeniyle verilen ihlal kararları idi. Biz, gözaltı süresini, çıkardığımız uyum paketleri içerisinde, zaten, anayasadaki değişikliğe de paralel olarak, 4 güne indirmiştik; dolayısıyla, bu eksiklik de ortadan kalkmış oldu.

İfade özgürlüğünün ihlali nedeniyle verilen karar sayısı 14'tür. Bu da, yine, yasal düzenlemelerle, hem bizim çıkardığımız hem bizden evvelki hükümetin çıkardığı düzenlemelerle giderilmiştir.

Savunma hakkının kısıtlandığı, özellikle soruşturma sırasında avukatın bulunamamasından doğan 6 davada ihlal kararı verilmiştir. Yine bu da, çıkardığımız yasalarla giderilmiş.

2 dosyada da, cezaların yasallığının ihlal edildiğine ilişkin karar... Özellikle 312 nci maddenin unsurları bakımından 2 davada böyle bir ihlal kararı verilmişti. Orada da, geçtiğimiz hükümet döneminde önemli bir değişiklik yapıldı.

Dolayısıyla, şimdi bu tasarı hazırlanırken, herkesin bilmesi lazım gelir ki, şurada zikredilen ihlal kararlarındaki hususların hiçbirisi yaptığınız düzenlemede yoktur, bunların hepsi karşılanmıştır.

Ayrıca, terör, yalnız Türkiye'de değil, Avrupa'da da söz konusu olduğu için, acaba Avrupa Birliği ülkelerinde bu neviden suçlara bakan mahkemeler nasıl çalışıyor, yargılama usulleri ne, hangi usullerle bu suçlarla mücadele ediliyor?.. Özellikle, üniter yapısı itibariyle bizimle aynı olan Fransa, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde terörden en çok çeken ülkelerin başında gelen İspanya ve daha sonra da Almanya uygulamaları dikkate alınmak suretiyle bugün Avrupa'da da benzerleri olan bir yasal düzenleme yapılmıştır.

Gecenin bu saatinde işi uzatmamın sebebi vaktinizi almak için değil. Şimdi bu yasa çıktıktan sonra, insanlar yasanın içeriğini okumadan, herkes tarafından, bulunduğu noktadan ya da peşin hükümlerle "canım, bir şey değişmedi, ceket değişti, şapka değişti, eski usule devam" tarzında, bence Türkiye'yi dışarıda yanlış tanıtan bir kısım yazılar yazılıyor, sözler söyleniyor, sonra da bunları izah edebilmek için, bugün burada sarf ettiğimiz çabanın elli misli, yüz misli, bu öyle değil, bu böyledir demek gibi bir işle uğraşmak mecburiyetinde kalıyoruz. Onun için, şundan müsterih olunuz ki, hukuk devleti ilkelerine uygun, adil yargılama ilkelerine uygun, İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uygun ve Avrupa'da da benzerleri olan bir hukukî düzenleme yapılmıştır. İnşallah bu mahkemelere ihtiyaç olmaz; bunu hep temenni ediyorum.

Katkılarınızdan dolayı, tekrar, teşekkür ediyorum ve devlet güvenlik mahkemelerinde görev yapmış herkesi sizin adınıza buradan selamlıyorum.

Saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 119
Tarih : 14 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yapmakta olduğumuz bu çalışmaların ülkemiz için, demokrasimiz için, insanlarımız için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Şüphesiz, bugün, Parlamento çalışmaları içerisinde, bence, çok önemli, çok anlamlı ve gerçekten, herkesi ilgilendiren, gelecek kuşakları da ilgilendiren bir temel yasayı konuşuyoruz.

Şüphesiz, böyle bir tasarının huzurunuza gelmesi kolay olmamıştır. Sözlerimin başında, uzun bir maraton, çalışma yapacağız, ola ki unutabiliriz, şimdiden ifade etmeliyim ki, bu tasarının huzurunuza gelmesinde gece gündüz demeden büyük bir fedakârlıkla çalışan Adalet Komisyonunun Sayın Başkanına ve sayın üyelerine, özellikle alt komisyonda görev yapan arkadaşlarımıza, bu çalışmalar sırasında her türlü fikrî desteği veren Yargıtay'ın sayın üyelerine, Yargıtay Başkanlığına, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında görev yapan değerli savcı arkadaşlarımıza, üniversitelerden katılan bilim adamlarına ve sair kişi ve kuruluş temsilcilerine, Adalet Bakanlığında görev yapan değerli arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Konuştuğumuz tasarı bir temel tasarıdır, temel yasadır. Aslında, yasa çalışmalarıyla uğraşan herkes bilir ki, temel yasalar netameli yasalardır; kimseyi memnun etmeniz mümkün değil. Herkes kendi bulunduğu noktadan bakar. Onun önceliği Türkiye'nin önceliğidir; onu düzenlerseniz, o yasa çok önemlidir, onu düzenlemediğiniz takdirde, başkaca maddelere bakmaksızın külliyen inkâr eder.

Aslında, toplumumuzda böyle bir genelleme alışkanlığı da vardır; iyiyi kötüden ayırt etmeden, doğruyu yanlıştan ayırt etmeden, bir tasarının ya da bir hizmetin, bir eserin iyi ve kötü yanlarını, doğru ve yanlış yanlarını birlikte

görme alışkanlığı, maalesef, yoktur. Toplumumuz, nedense, bir muhalefet anlayışı olarak da, eskiden beri, bardağın hep boş tarafından bakmıştır; o, çok kolaydır; ama dolu tarafın nasıl dolduğuna bakmak gibi bir alışkanlığımız da yoktur.

Talihsiz bir tartışmayla, maalesef, uzun bir emek mahsulü olan bu tasarı, bu 346 kareden müteşekkil, 346 labirentten müteşekkil bir güzel eser; belki bazı noktaları gölgeye geldi, bazı noktalarında ufak tefek eksiklik varken, geri kalanları, sanki hiçbir özelliği yokmuş, bu topluma hiçbir şey vermiyormuşçasına, küllî bir karalama içerisine götürüldü. Bu, haksızlıktır. Bu, tasarı için çalışanlara haksızlıktır, en azından, bize haksızlıktır; çünkü biz, hepimiz -bu çatının altında olan herkes- birbirimizi beğensek de beğenmesek de, fikirlerimizi eksik, yanlış bulsak da, bu ülkenin iyiliği için çalışıyoruz, bu ülke iyiye gitsin diye uğraşıyoruz. Bir temel yasayı yaparken de en temel niyetimiz budur. Bunun aksini düşünen, bize bühtanda bulunmuş olur. Bunu burada belirtmek istiyorum.

İkincisi, bizim toplumumuzdaki bazı kesimlerin -katılır mısınız, bilmem- şöyle bir alışkanlığı daha var: Sizler de, bizler de, zaman zaman, panellere katılırız. Bu panellere umumiyetle 4-5 kişi çağrılır. O panellerde, o toplantılarda da çok sayıda değerli zevat vardır. Bizim konuşma üslubumuzda da bu sayınları saymak gibi de bir geleneğimiz var. Salonun yarısı sayınlarla dolu olunca, 20 dakikalık konuşmanın 5 dakikası sayınları saymakla geçer. Ondan sonra, ne iyi ettik de bu toplantıyı yaptık tarzında, kelamı rüşvet kabilinden de bir 5 dakikalık peşrev konuşması yapılır. Sonra, her yerde, her toplantıda söylenen bir iki söz ki, özü itibariyle de şikâyetten ibarettir o ve çözüme bir türlü yönelinemez; çünkü çözüm, biraz gayret ister, gece biraz uykusuz kalmak ister, biraz kitap karıştırmak ister. Sonra, 1-2 dakika kalınca da, saatine ikide bir bakar "söylenecek çok söz vardı; ama maalesef, zaman doldu..." Şimdi, bu tasarı yirmi yıldır Türkiye'nin gündeminde, halen, bir kısım insanlar diyor ki: "Bu tasarıyı biraz geri çeksek." Sizi temin ederim, bahse girerim; bu tasarıyı biz bugün çeksek, bir yıl sonra Türkiye'nin gündemine getirsek, yine, aynı kişilerden, aynı adamlardan aynı mazeretleri dinleyeceğiz.

Bu tasarı Meclisin gündemine geleli onyedi ay oldu, onyedi ay!.. Televizyonlarda ben defeatle söyledim, Komisyon Başkanımız, değerli arkadaşımız, demin, bu tasarı gündeme geldiği günden beri katkı için nasıl bir çabada bulunduğunu burada ifade etti. Bu tasarı metnini 1 000'e yakın yere göndermişsiniz, gelebilen teklif, tenkit sayısı 40 veya 50'yi geçmiyor. Onların da önemli bir kısmı tasarının bütünlüğüyle ilgili değil, haklı olarak, kendilerini ilgilendiren üç beş maddeyle alakalıdır; bunların tamamını toplasanız 15-20

maddeyi de geçmez. Şimdi, böylesine bir ortamda, halen, bir toplum, yirmi sene bir konuyu tartışıyor da, bir yere getirip bağlamıyorsa, yirmi sene bir konuyu tartışıyor da bundan bir eser orta yere çıkaramıyorsa, o zaman bir yerde bir yanlışlık var demektir.

Belki, bir Adalet Bakanı olarak, kötü adam rolünü oynayıp, böylesine Ceza Kanunu Tasarısı gibi netameli bir tasarıyı toplumun gündemine getirmek yerine, böyle gelmiş böyle gider, eski Kanunla nereye kadar gidersek gidelim deyip, işi böylece bırakıp Bakanlığın tadını çıkarmak da vardı; ama ben, siyasî hayatım boyunca hep zor olanı seçtim; bu da zor, gerçekten zor; çünkü böylesine, uzlaşma kültürünün olmadığı, kavga kültürünün bir siyaset üslubu haline geldiği, bir felsefe haline geldiği, rant aracı haline geldiği bir toplumda uzlaşmaya dayalı bir temel yasayı toplumun önüne koyabilmek çok kolay değildir. Bu Parlamento bunu başardı; bu Komisyon bunu başardı, hepsine müteşekkirim; Cumhuriyet Halk Partilisine de, AK Partilisine de, gelip, orada konuşan herkese müteşekkirim. Türkiye'nin aradığı tablo da budur, Türkiye'nin geleceği de burada yatıyor. Belki, bu tasarıdan çok daha önemlisi, böyle bir uzlaşmanın ortaya konulabilmesiydi. Geçmişte kavga ettik de ne oldu; birisi bana söylesin, desin ki, kırk yıl kavga ettik, şöyle bir neticeyi elde ettik.

Bu tasarı, bir uzlaşma tasarısı; elbette eksikliği var, elbette yanlışı var. Öyle olmasaydı, komisyona gelmezdi, başka yere gelmezdi. Şimdi hepimiz iyi niyetle diyoruz ki, gözden kaçan hususlar varsa "daha iyi olurdu şöyle düzenleseydik" diyeceğimiz hususlar varsa, bunu, birlikte, vakit geçmeden, dün yaptık, geçen hafta yaptık, komisyonda yaptık, yarın da yaparız, bu müzakereler devam ettiği sürece de yaparız. Mühim olan, bu alışkanlığı, bu güzel geleneği burada kaybetmemiş olmamız lazım gelir. Belki, Parlamentonun bu anlamda en önemli eserlerinden bir tanesi budur. Demokrasi adına misal verirken, uzlaşma adına misal verirken, ülkenin yararı için yan yana gelmek için misal ararken, ben niye İngiltere'den misal vereyim, niye Fransa'dan misal vereyim! İşte, yeni dönemde bu da güzel bir misal; bunu toplumun önüne koymak, bunu paylaşmak, bunun gururunu taşımak, her halde, bu tasarı vesilesiyle bu Parlamentoya nasip olmuştur; bunun gözden kaçırılmaması lazım.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bu tasarı, elbette nereden baktığımıza bağlı. Dedim ya, 346 madde; eksiği varsa düzeltiriz, hiçbir inadımız yok, tartışacağız, konuşacağız, birlikte bunları yapacağız; ama bir şeyi gözden kaçırmamamız lazım; artık, 765 sayılı Türk Ceza Kanunuyla Türkiye'nin bir yere varması mümkün değil; çünkü ihtiyaç hâsıl oldukça her gün bir tuğlası sökülmüş; bir engel çıkmış, oradan bir parçası sökülmüş; sonra tamir etmeye

çalışmışız, ucube bir bina haline gelmiş; 60'tan fazla değişiklik... Felsefesi eskimiş; bu Ceza Kanunu, soğuk savaş döneminin yürürlükteki ceza kanunu izlerini taşıyor, felsefesini taşıyor; çünkü soğuk savaş döneminin önceliği güvenliktir, devletin güvenliğidir. Güvenliğin söz konusu olduğu yerde, yasaklar olur, yasaklamalar olur; ama Türkiye artık o dönemi çoktan aştı; dünya o dönemi aştı. Onun için, dünyanın felsefesi değişti ister istemez. Eğer, ceza kanunlarınızı bu felsefeye uyduramazsanız, haksızlıklar olur, özel kanunlarla ceza düzenlemesine gidersiniz, o zaman da ceza hukuk sisteminin sistematiği bozulur, dengesi bozulur, haksızlıklar meydana gelir. Nitekim, yürürlükteki yasanın dengesi bozulmuştur, sistematiği bozulmuştur, felsefesi de eskimiştir. Bununla Türkiye nereye kadar gidebilir; bu, daha ne kadar götürebilir? Dedim ya, niye netameli işle uğraşıyoruz, böyle gelmiş, böyle gitsin diyerek bu dönemi de kapatıp gidebiliriz; ama bu toplumun modern bir ceza kanununa ihtiyacı vardır; öncelikleri dünya şartlarına uygun, dünyanın öncelikleriyle örtüşen, kendi içinde sistematiği olan, felsefesi olan yepyeni bir ceza kanununa ihtiyaç vardır.

Şimdi, tutanaklara geçmesi açısından burada ifade etmek istiyorum. Hükümet olarak, biz, bugüne kadar olmamış bir yolu denedik bu Ceza Kanunu Tasarısında. Herkesin bilmesi gereken bir hususu ifade etmek istiyorum. Bir konunun çözümü için, yasa, Parlamentonun gündemine, Genel Kurula iki türlü gelir; ya teklif olarak gelir ya da tasarı olarak gelir; ama geriye dönüp baktığımızda, bizim yasalaştırma tarihimiz açısından, teklif adedi fevkalade sınırlıdır, daha çok tasarı olarak gelir. Ama gördük ki, yirmi yıldan beri, belli bir hükümet döneminde bir yere kadar gelmiş olan ceza kanunu tasarısı, her hükümet değişikliğinde veya her seçim öncesinde geriye çekilmiş; olmadı, baştan, yeni bir komisyon iki sene, üç sene, dört sene çalışmış, Meclis gündemine gelmiş... Ben, bunların birçoğunu bu çatı altında yaşadım. Birçok bakan arkadaşımız ceza kanunu tasarısını komisyona kadar getirdi; fakat, sonradan, seçimler veya hükümet değişiklikleri sebebiyle bu tasarılar geri çekildi. Ceza kanunu tasarısında, yirmi yıldır, gel git, gel gitten başka yapılan çok fazla bir şey yok.

Şimdi, düşündük, elbette, bizim Meclise sevk ettiğimiz tasarının birçok noktada demin söylediğim ilkelere uymayan yönü, eksikliği var, yanlış olan tarafları var, felsefesi itibariyle itiraz ettiğimiz noktaları var, parti öncelikleri açısından kabul edemediğimiz noktaları var; ama bir sürecin başlaması lazımdı. Bir süreç başlasın, bu ülkeye tekrar üç sene, dört sene kaybettirmek yerine -ben, bunu televizyonlarda hep söyledim- komisyonlarda süreyi olabildiğince uzun tutarız, herkesin katılımını da olabildiğince sağlarız ve böylece, bir temel yasayı birlikte yaparız mantığı içerisinde, takdir edilmesi

gereken bir yolu tercih etmiş olmamıza rağmen, klasik anlayışla, hep eski usul yasa yapma alışkanlığı olanlar veya böyle bir beklenti içerisinde olanlar "efendim, hükümet o tasarıyı gönderdi, bu tasarıyı gönderdi..." Gayet net söylüyorum, bu tasarıyı göndermemizin esas sebeplerinden bir tanesi zaman kazanmak, süreci işletmektir. Şu tasarı, yarım yüzyıllık çok partili hayatımız içerisinde, belki de ilk defa Parlamentonun kendisinin yaptığı bir tasarıdır; bunu, kimsenin göz ardı etmemesi lazım. Elbette, Hükümetin gönderdiği tasarı bir mukayese unsuru olmuştur. Onun arkasında da çok değerli katkılar var, çok değerli çalışmalar var, pek çok insan o tasarı içerisinde... Kabul ederiz etmeyiz, tenkit ederiz, takdir ederiz, o, ayrı bir olay; ama onun arkasında da bir çalışma var. Şüphesiz, böylesine bir temel yasa yaparken, toplumun hafızasında, bakanlığınızda, ilgili kurumlarınızda, dünyada ne varsa bunların hepsini ortaya koyup, bir düzenleme yapmanız gerekiyor.

İlk defadır ki, bu tasarı vesilesiyle, Türkiye, kendi inisiyatifiyle, Parlamentosunda bir ceza kanunu tasarısı gerçekleştiriyor. Demin arkadaşlarımız da söyledi, elbette, beğenmediğimiz noktalar varsa, antidemokratik olduğunu kabul ettiğimiz hususlar varsa... Gözden kaçan olabilir. Hiçbirimizin niyeti, bu ülkeye antidemokratik bir dayatma yapmak değildir, Türkiye onları çok geride bıraktı. Artık, o dönemler bir daha gelmez. Bakınız, gelmemesi için de doğru siyaset yapmamız lazım. Elbette, Türkiye, zaman zaman, antidemokratik süreçlere geldiyse, bunda bizim de sorumluluğumuz var, başkalarının da var. Biz, sorumluluğumuzun gereğini yapar, uzlaşarak, anlaşarak, antidemokratik tavırlara karşı birlikte bir cephe oluşturabilirsek, korku ve endişe dönemi geride kalır. Eğer, siz, böyle yapmaz da, Türkiye'de her şeyi bir yasa maddesiyle çözmeye kalkarsanız, bu mümkün olmaz. Benim anayasa hukukunda rahmetli Kübalı Hocamdan öğrendiğim bir şey var "meşruiyetin kaynağı nedir, devlet organları bir kısım yetkiler kullanıyor, bu yetkilerin kullanılması neden meşrudur, bunun kaynağı nedir" denildiğinde verdiği cevap şuydu: "Anayasadan alır." Nitekim, Anayasamızda da böyle bir hüküm var, 6 ncı maddede "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz" deniliyor. Evet, bugünkü Anayasada da var.

Şöyle bir sual daha var; o dönem de okuyanlar için bu temel sualdi: "Peki, bir gece darbe oldu, ortada anayasa da kalmadı; o yetkiyi kullanan meşruiyetini nereden alacak? Öbürleri Anayasadan alıyordu; Anayasa askıya alındığına göre nereden alacak?" Verdiği cevap, benim siyasî hayatım bakımından, birçok sorunun çözümü için anahtar cümledir: "Her kuvvet kendi hukukunu beraberinde getirir." Eğer hukukun kuvvetini bu ülkede hâkim kılabilirsek, işte, o korkuların ve endişelerin hepsi zail olur; hepimizin gayret etmesi gereken nokta da burasıdır.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Ama siz, kuvvet hukukuna davet çıkarırsanız, kuvvetin egemen olmasını isterseniz, olmanız gereken yerde birlikte olamazsanız, demokraside hak ve özgürlükler çiğnenirken "adam, bana ne" derseniz, 1 000'e yakın kişi ve kuruluşa bu kanun tasarısı gönderildiği halde, bir magazin sayfasına gösterdiğiniz ilgi kadar ilgi göstermeyip de, ondan sonra "bu ülkede demokrasi kökleşsin" diyorsanız, o zaman, bu demokrasiyi de yeteri kadar hak etmek lazım; çünkü her şey hak edilerek daha anlamlı oluyor, daha önemli oluyor.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bunu hak etmediğiniz takdirde, bir tek Ceza Kanununa bu kadar vebali yüklemenin anlamı var mı?

Değerli arkadaşlarım, bir başka şeyi daha ifade etmek istiyorum. Bu kanun tasarısından beklentinin çok fazla olduğunu biliyoruz. Geriye doğru, bu toplum çok sıkıntılar yaşadı; ekonomik sıkıntılar yaşadı, siyasî sıkıntılar yaşadı, antidemokratik süreçlerden geçti. İsteniliyor ki, bütün bunlar bir tek kanunla halledilsin. Böyle bir marifeti gösterecek hiçbir komisyon, hiçbir parlamento, hiçbir bilim adamı heyeti olamaz. Yani, bu ülkede -arkadaşlarımız da söyledi- gelir dağılımında uçurum varsa, çarpık kentleşme varsa, siyasî, sosyal, idarî, adlî kontrol yeteri kadar tesis edilemediyse, ailevî sıkıntılar varsa, yozlaşma varsa, yabancılaşma varsa, en önemli programlar televole programlarıysa ve toplum, her geçen gün, bir başka istikamete doğru sürüklenmek isteniyorsa, siz, kapkaçı hangi ceza kanunu maddesiyle önleyebilirsiniz? İşsizlik sigortanız yoksa, toplumun halen üçte 1'inin sosyal güvenlik sistemi getirilememişse...

Bunu bir muhalefet milletvekili gibi konuşuyor demeyin; bunlar Türkiye'nin gerçekleridir. Bunlar varsa, siz, hırsızlığın cezasını yedi seneye değil yetmiş seneye de çıkarsanız... Canım, Ceza Kanununun ne günahı var; yani, yedi senelik ceza, yetmiş senelik ceza bu işleri çözüverseydi –tek başına ceza sistemi- o zaman, en ağır cezaları o ülkeye getirirdiniz, ortalık dümdüz olurdu. Ya da daha iddialı bir ifade söyleyeyim: Bir ülkenin sorunlarını sadece kanun çıkararak çözmüş olsaydık, o zaman, yeryüzünde sorunlu hiçbir toplum kalmazdı. Onun için, bu Ceza Kanununa olduğundan çok daha fazla bir anlam yükleyerek, bir aşırı beklenti içerisinde "eyvah, bu beklentiler karşılanmıyor, demek ki yanlış yapıldı" tarzındaki bir yanlış kanaate de -maalesef- kendi kendimizi, burada saplamayalım, böyle bir noktaya da getirmeyelim.

Bir başka hususu daha ifade etmek istiyorum. Şüphesiz, bir arkadaşımızın -Meclise de yeni girdi ama- klasik muhalefet üslubunu çok iyi benimsediğini görüyorum; ama bu yol, yol değil. Kendisi de burada yok.

Şimdi, bakınız, söylemek istediğim şey şu: Değerli arkadaşlarım, bugün burada konuşulan her söz tutanaklara geçiyor. İleride bu kanun maddelerini yorumlayanlar, bunları da hesaba katarak yorumlayacaklar, kanun koyucunun muradı nedir diye. Şimdi, siz, hep beraber, burada "antidemokratik bir yasa

var, hürriyetler kısıtlandı, özgürlükler yok oluyor" derseniz, o zaman, hâkime, savcıya ne kabahat bulacaksınız uygulamalarından dolayı?!

Gelin, tersinden bakalım; bu kanun özgürlük getiriyor, hakkı, hukuku yerli yerine oturtmaya çalışıyor. Bugüne kadar çıkardığımız hiçbir yasanın 1 inci maddesinin birinci cümlesi "kişi hak ve özgürlükleri" ile başlamıyor. Bu maddede, bu kanunun, kişi hak ve özgürlüklerini teminat altına almak için çıkarıldığı söyleniliyor. 1 inci ve 2 nci maddeyi okumak bile, bu kanunun ne kadar yeterli olduğunu anlamak için yeter, anlamak isteyenler varsa; ama özel problemlerinin çözümünü bu kanun maddeleri içerisinde arayanlar varsa, onlara bir şey diyemem. Bilmiyorum, onların tamamını karşıladık mı karşılayamadık mı; ama biz, ortalama bir yasa yapıyoruz. Özel beklentilere göre yasa yapacaksak, bu, temel yasa olmaz, özel yasa olur.

Bakın, burada ne getirdik; hepimizin bildiği "kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesine ilaveten "idarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz..." Bu önemli bir maddedir. Bu ülkede, geriye dönük bakanlar kurulu kararlarıyla, yönetmeliklerle, tüzüklerle hatta genelgelerle hak ve özgürlüklerin nasıl kısıtlandığını hep beraber biliyoruz. Bu cümlenin, buraya girmiş olması bile, başlı başına, bu yasanın nasıl bir zihniyet değişiminin ürünü olduğunu, ne kadar özgürlükçü olduğunu çok açık olarak ortaya koyar.

Yaşadığımız tecrübelerden sonra bir başka şey daha getirdik; diyoruz ki: "Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz." Herkesin bunu iyi anlaması lazım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bakınız, okuduğum bu üç fıkra dahi, ne kadar özgürlükçü, ne kadar hukukun üstünlüğüne önem veren bir anlayışla, böyle bir felsefeyle yasanın yapıldığını gösteriyor. Ayrıca, bu yasanın felsefesi farklı. Öbüründe, genel hükümlerden sonra, devlet aleyhine işlenen cürümler varken, bu tasarıda, bu defa, kişi aleyhine işlenen suçları, biz, birinci plana almışız, ondan sonra diğerleri geliyor. Bu bile, yasa koyucunun neleri önemsediğini göstermesi bakımından önemlidir.

Bütün bu maddeler ortadayken, hiçbir uygulayıcı -eğer kastı yoksa, keyfî davranmıyorsa- bu yasadaki hiçbir hükmü, özgürlükler aleyhine yorumlayamaz, yorumlamaması lazım. Keyfî uygulama yaparsa, hukuk devleti içerisinde onun kendi mekanizmaları vardır. Eğer, hukukî bir konudan, ihtilaftan bahsediyorsak, itirazı var, temyizi var, kanun yolları vardır. Öbür

türlü bir şey varsa, onun da kendi içerisinde mekanizmaları vardır. Mühim olan, bizim burada, ne niyetle bu yasayı hazırladığımızdır, nelere öncelik verdiğimizdir ve beklentilerimizin neler olduğudur.

Değerli arkadaşlarım, özellikle, bir başka şeyi de belirtmek istiyorum. Şüphesiz, bir tasarı değerlendirilirken, evvela genel hükümlerinin çok iyi algılanması lazım. İnsanlarımıza daha yüksek bir kısım hesap düzenlerini okuturken bile, evvela, kerrat cetvelinin bilinmesi gerekiyor. Kerrat cetveli bilinmeden cebire veya başka türlü işlemlere geçmek mümkün değil. Bu Ceza Kanunu Tasarısıyla ilgili birileri bir şey diyecekse, şu temel hükümleri çok iyi okuması lazım. O temel hükümler okunmadan, oradaki ilkeler, oradaki düzenlemeler iyice sindirilmeden özel maddelerdeki hususları anlamak mümkün değil. Anlayabildiğim kadarıyla, yazılanlara çizilenlere baktığımda, onlar sadece bir kareden bakarak fotoğrafın tümünü görmeye gayret ediyorlar; bu da fevkalade yanlış bir husustur. Böyle olunca da, biz meseleyi takdimde zaman zaman zorlandık.

Ümit ediyorum ki, bu çalışmalar sırasında fırsat olacak. Tasarının sair maddeleriyle, getirdikleri konularla ilgili arkadaşlarımızın söylediklerine aynen katılıyorum. Buna ilaveten başka söylenecek hususlar varsa, bunları da tekrar burada dile getireceğiz.

Antidemokratik olduğunu düşündüğümüz, düşündüğünüz, dile getirilen hususlar varsa, bunları mutabakat içerisinde, olabildiğince belli bir noktaya getirmeye gayret edeceğiz; ama kendi kendimize haksızlık etmeyelim. Bu yasa tasarısı özgürlükçü bir yasa tasarısıdır. Bu yasa tasarısı Avrupa Konseyinin bile takdirine... Yani, onların takdirine ihtiyacımız yok; ama moda oldu diye orayı örnek gösteriyorum. Bizim kendi yaptığımız, kendi ürünümüz... Gayet açık söylüyorum. Bundan sonra Avrupa'da, dünyanın başka yerinde ceza kanunu düzenlemesi yapanlar, emin olun, bu tasarıdan da büyük ölçüde istifade edeceklerdir. Böylesine özellikleri olan... Ama eksikliği varsa da, bunu bugün gideriz, bugün gideremiyorsak daha sonra gideriz. Yanlış anlaşılan hususlar varsa, mahkemeler zaten bu işler içindir, Yargıtay bunlar içindir. Ama birbirimize güvenmemiz lazım, birbirimize inanmamız lazım. Hiçbirimizin niyeti, bu ülkede insanların mutsuz olması değildir, tu kaka yapılması değildir; ayırımcılığa, başka türlü eşitsizliklere, haksızlıklara maruz kalması değildir.

Bunları artık geride bıraktık. Hepimiz artık yeni bir geleceğe doğru yürüyoruz. Yaşadığımız tecrübeler, inanıyorum ki, hem bu kanunların yorumlanması açısından hem de atacağımız adımlar açısından bize yol gösterecektir.

Hepinize teşekkür ediyorum. Bu tasarının milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.(Alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 120
Tarih : 15 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu bölümde yazılı olan suçlar, esas itibariyle Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin gereğidir, ilk defa burada ihdas edilmiyor. Bu uluslararası sözleşmelerde eğer Türkiye'nin aleyhine bir durum söz konusuysa, zaten, o konularda bir rezerv koyuyoruz, bir çekince koyuyoruz. Türkiye'nin aleyhine olan hiçbir uluslararası sözleşmeyi Türkiye kabul etmemiştir. Türkiye'nin kabul etmediği bir konuyla ilgili, ona rağmen, burada bir düzenleme yapıyor değiliz. Kaldı ki, bu kanun bir yıl sonra yürürlüğe girecek, geriye dönük suçlarla ilgili bir yargılama filan da yapılmayacak.

Konuşmalar arasında "Ermeni soykırımı" gibi bir kısım laflar da geçti. Ola ki, bizi dinleyen vatandaşlarımızda bundan yanlış bir kanaat hâsıl olabilir. Bizim maksadımız hiçbir zaman bu neviden konulan buraya getirmek değildir.

Başta da söyledim; bu tasarıyı çıkarırken, özgürlükleri kısıtlamak gibi bir niyetimiz de yok; tam tersi, yasa koyucunun maksadı, özgürlükleri teminat altına almak ve olabildiğince de kullanılmasını sağlamaktır. Bunu tavzihen ifade etmek istedim.

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 120
Tarih : 15 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bir önemli maddeyi konuşuyoruz. Türkiye, bu maddede düzenlenen suçlar sebebiyle, uzun süre, dış dünyada, gerçekten çok konuşulan, çok tartışılan bir ülke haline geldi. Özellikle, Türkiye'nin dış itibarı açısından, geçmişte yaşanan pek çok olay, Türkiye'yi sıkıntıya soktu; katıldığımız hemen hemen pek çok uluslararası toplantıda, Türkiye'nin, âdeta, bir işkenceler ülkesi, işkenceciler ülkesi gibi algılanmasına sebebiyet verdi.

Hep beraber bu Parlamento döneminde çıkardığımız yasalarla -ki, bunların bir kısmını uyum yasası sadedinde, o paketler içerisinde getirdik; şimdi, bir temel yasa olan Türk Ceza Kanununda da bu konuyu yeni baştan düzenlemiş oluyoruz- bu konuda, siyasî irade olarak, Parlamento olarak, Hükümet olarak, işkence konusundaki kararlılığımızı, tavrımızı çok net bir şekilde ortaya koymuş bulunuyoruz.

Göreve geldiğimiz günden beri, işkence konusunda hiçbir toleransın sahibi olmadık, bu konuda hiçbir himayekâr tavrın içerisinde olmadık ve gerçekten, bu kararlılığımızın sonucu olaraktır ki, bir tarafta yasalarda işkenceyle ilgili hükümleri, özellikle, dava zamanaşımını ve ceza zamanaşımını yükseltmek suretiyle işkenceyle ilgili suçluların acilen yargılanması, acele mevattan işler olarak adlî tatilde de bunların yapılabilmesi maksadıyla; ayrıca, işkence suçlarıyla ilgili olarak hiçbir indirici sebebin, cezayı hafifletici sebebin kullanılmamasını gündeme getirmek suretiyle, işkence konusunda gerçekten sıfır bir toleransa sahip olduğumuzu ifade etmeye çalıştık.

Bunu söylemekle de kalmadık, eğer, Türkiye'de bir işkence iddiası varsa, bize ulaştıysa, Hükümetimize ulaştıysa, bunun üzerine de gerçekten

gittik. Senelerce sürüncemede kalan davalar neticelendi, suçlularıyla ilgili, mahkemelerimiz gerekli kararları verdi ve sonuçta cezaların infazlarına da başlandı. Münferit bir olayda değil, pek çok olayda bu kararlılığımızı gösterdik.

Bunu söylemiş olmamın sebebi şudur: Geçtiğimiz günlerde, yine bir Avrupalı yetkilinin "Türkiye'de sistematik işkence vardır" tarzında, çok da gerçeği yansıtmayan; ama, bir kısım çevrelerde de istifhamların doğmasına sebebiyet veren bir beyanı oldu.

Kesinlikle ifade ediyoruz ki, Türkiye'de sistematik bir işkence yoktur, her Avrupa ülkesinde olduğu gibi bizde de, zaman zaman, münferit olarak bu neviden suç işleyen kamu görevlileri olabilir, olması da muhtemeldir. İşte, bu ihtimalleri tümüyle ortadan kaldırmak adına da 94 üncü maddede çok önemli bir düzenlemeyi birlikte yapıyoruz. Bu konuda, münferit dahi olsa, bunların tümüyle ortadan kaldırılabilmesi ve Türkiye'nin gerçekten bir hukuk devleti olması noktasında elimizden gelen her türlü gayreti ve kararlılığı göstermeye çalışıyoruz. Bunun böyle bilinmesi lazım, hem içeriden hem de dışarıdan bu konunun böyle anlaşılmış olması lazım.

Esasen, Türkiye, bir siyasî irade olarak, devlet olarak bu konudaki kararlılığını çok önceden bildirmiştir; uluslararası sözleşmeleri imzalamıştır, milletlerarası sözleşmelere taraf olmuştur. Bütün mesele, bunun sıfır noktaya getirilmiş olması gerekir.

Hep ifade etmeye çalıştık, mesele sadece yasa düzenlemesiyle mümkün olsaydı... İşkence dün de suçtu, bugün daha büyük bir kararlılıkla ifade ediyoruz ki, suçtur, hem cezası ağırlaştırılmaktadır hem de takibi bakımından birçok kolaylık getirilmektedir; ama, kabul etmemiz gerekir ki, bu neviden suçların, maalesef, eğitim yetersizliğinden veya eski alışkanlıklardan veya başkaca sebeplerden dolayı, bir gecede önünün alınmasının mümkün olmadığını da bilmiş olmamız gerekir. Sizlerin, bizlerin kararlılığı, Meclisin bu noktadaki iradesi, Hükümetin kararlılığı ve toplumumuzun bu konuya göstermiş olduğu duyarlılık, ümit ediyorum ki, zaten sistematik olmayan münferit olayların da sonunun gelmesine imkân hazırlayacaktır diye düşünüyorum.

Bu konuda, Hükümet adına ben de, sizlerin burada dile getirdiğiniz hassasiyete katıldığımızı ve bu konudaki kararlılığımızı ifade etmek istiyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.(Alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 120
Tarih : 15 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Gerçekten de, yürürlükteki Ceza Kanununun 312 nci maddesinin, bugün, bu tasarıda 216'ncı madde olarak düzenlenmiş olması, yürürlükteki yasa açısından hak ve özgürlüklerin, özellikle bu manada özgürlük açısından çok önemli bir açılım getirdiğini burada ifade etmek istiyorum. Aslında, biraz evvel reddettiğimiz önerge ile bu önerge arasında özü itibariyle çok fazla farklılık yok; ancak, reddettiğimiz önerge ceza hukuku tekniği açısından usulüne uygun yazılmadığı için, biraz daha popülist bir yaklaşımla kaleme alındığı için, biz reddettik. Değilse, biz, burada, kabul edeceğimiz -ümit ediyorum- bu önergeyle hak ve özgürlükler açısından "açık ve yakın tehlike" kavramını getirmiş olmakla hem Amerikan Yüksek Mahkemesinin hem de sık sık atıfta bulunduğumuz İnsan Hakları Mahkemesinin kullandığı kavramı buraya derç etmiş oluyoruz. Geçmiştekilerden çok farklıdır. Özellikle "bu Ceza Kanunu hiçbir şey getirmiyor" diyenler açısından, geçmişte Türkiye'de demokrasi açısından sıkıntı çıkaran bu maddenin "açık ve yakın tehlike" kavramını madde metnine dahil etmesi suretiyle, geriye dönük bütün hesabı kapatmış durumdadır. İnanıyoruz ki, zaten, 312 nci maddenin uygulaması bakımından geçtiğimiz süreçte, demokratikleşme sürecinde çok önemli adımlar atılmıştır. Artık, eskiden olduğu gibi yüzlerce dava bundan dolayı mahkemelere gelmiyor ve eskiden olduğu gibi çok mahkûmiyet kararları da verilmiyor, ama biz, bütün bunların ortadan kalkmasını istiyoruz. Fikir özgürlüğünün, ifade özgürlüğünün olabildiğince serbest olmasını istiyoruz. Onun için de, uluslararası kriter olan İnsan Hakları Mahkemesinin uzunca bir zamandan beri içtihat haline getirdiği, Amerikan Federal Mahkemesinin içtihat haline getirdiği ve bizim ceza hukukumuzda da sana göresi bana göresi olmayan bir kriteri getirmiş oluyoruz "açık ve yakın tehlike" tabirini, kavramını buraya sokmuş olmakla.

Bunun daha ilerisi olabilir miydi; şüphesiz, belki olabilirdi; ama açık ve yakın tehlikenin de, zaten, neyi ifade ettiği açık. Bir önceki önergede deniliyor ki: "Açık ve mevcut tehlike." Zaten, tehlike mevcutsa, suç teşekkül etmiş demektir. Yani, kamu güvenliğinin tehlikeye maruz kaldığı açıktır; çünkü mevcut; bunun hesabı kitabı yok. Dolayısıyla, suç teşekkül etmiş, cezası verilecek. Halbuki, biz, burada, ondan çok daha önemli bir kriteri, uluslararası hukukta da kabul edilmiş bir kriteri koyuyoruz. Bunun anlamı şunun için de önemlidir: Eğer, Türkiye, İnsan Hakları Mahkemesinin yargı yetkisini kabul etmiş olmasaydı, belki, başka türlü düşünülebilirdi; ama Türkiye'de, artık, insanlarımız da biliyor ki, ifade özgürlüğü önünde, şu veya bu şekilde, herhangi bir kararın verilmiş olması halinde, zaten, İnsan Hakları Mahkemesinden bu neviden kararlar dönüyor. Hep ifade ettik; bundan böyle, yanlış kararlar Strasburg'dan dönüyor. O sebepledir ki "açık ve yakın tehlike" hâkimlerimizi, bunu uygulayacak olanları da büyük ölçüde tereddütten kurtaracak. Fikir özgürlüğü, ifade özgürlüğü önündeki, yürürlükteki 312 nci maddedeki bir ihtimali de ortadan kaldırmış oluyoruz. İnşallah, bundan sonra, Türkiye daha özgür olur. İnşallah, bu maddelerin uygulanmasına hiç ihtiyaç kalmadan, Türkiye'de herkes fikirlerini, düşüncelerini, tenkit hudutları içerisinde rahatlıkla söyleyebilir.

Teşekkür ederim.

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 121
Tarih : 16 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ceza Kanununun bazı maddeleri var ki, gerçekten, içinden geçtiğimiz süreç açısından üzerinde konuşulabilir, tartışılabilir, olmasaydı denilebilir. Biz de, nitekim, bu müzakereler sırasında bazı şeyler olmasın; bunu bir başka şekilde düzenledik, bir başka şekilde karşıladık; artık, bu neviden maddelere gerek yoktur dedik, demek istedik; ama netice itibariyle, bu tasarının bir uzlaşma tasarısı olduğunu daha ilk günden ifade etmeye çalıştık. O sebeple, bazı maddeleri değerlendirirken, o izahatın ışığı altında değerlendirmek lazım; birincisi budur.

İkincisi, sanki, bu Ceza Kanunundaki tartışılan bazı maddeler ilk defa bu dönemde geliyor, bu dönemde düzenleniyor, daha evvel yokmuş gibi yeteri kadar bilgi sahibi olunmadığından ya da bir iç tüketim malzemesi olarak kullanmak daha kolay olacağı için, o yol tercih edildiğinden dolayı, vatandaşımız da, haklı olarak, kendi binbir türlü derdi içerisinde, acaba, bugün burada konuşulan madde ya da bazı maddeler eski kanunda var mıydı yok muydu, bunu doğru dürüst araştırma imkânı da bulamadan belli bir noktaya doğru yönlendirilmek isteniyor. Onun için, bazı arkadaşlarımız da, bunu, burada, bir bütünlük içerisinde konuşmak yerine, ifade ettiğim gibi, iç tüketim malzemesi yapmakta fayda görüyor. Hatta, bazı telgraflardan, yazılardan bahsediyor. Bizim, zannediyorum, Malatya'daki arkadaşlarımız, halen, Ümmet Beyi AK Partide zannediyorlar galiba; yanlış adrese gitmiş. O da işin bir başka yanıdır.

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) — Olmadı Sayın Bakan...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Olabilir, mahzuru yok, herkese gidebilir de; yeri gelmişken ifade etmek istedim.

Şimdi, tabiatıyla, demokratik süreç, demokratik standart bir gecede olmuyor, bir haftada olmuyor, bir iktidar döneminde olmuyor. Bunun, bölüm bölüm, parça parça ve olabildiğince sancısız, sükûnet içerisinde, soğukkanlılıkla sürdürülerek bir yere getirilmesi gerekiyor. Biz, parti olarak da, hükümet olarak da şu an üzerinde konuştuğumuz maddenin Ceza Kanunundan çıkarılmasında fayda gördük; çünkü burada zikredilen hususların, Ceza Kanunu Tasarısının başka maddelerinde zaten karşılanabileceğini ifade etmeye çalıştık. Neticede, herkesin bu tasarıyla ilgili içine sindiği noktalar var, sinmediği noktalar var; ama işin bu noktasında... Bu yasa tasarısını böylece geçiririz; belki, zaman içerisinde, bugün birlikte kabul ettiğimizi, yine birlikte yeni baştan gözden geçirme imkânımız olur.

Özellikle bu madde bakımından gözden kaçan bir husus var. 219 uncu madde, yürürlükteki Ceza Kanununun 241 ve 242 nci maddeleridir; 241 inci madde, görevin kötüye kullanılması, 242'nci madde, sıfatın kötüye kullanılmasıyla ilgilidir. Bunu, herkesin iyi bilmesi lazım; yani, ilk defa bu Hükümet, bu Parlamento döneminde böyle bir madde düzenlemesi yapılmıyor; çünkü burada bir çarpıtma var, bu çarpıtmayı herkesin iyi bilmesi lazım, iyi anlaması lazım.

İkincisi, biraz evvel konuşan arkadaşımız, böyle bir maddeye gerek yoktur diye bir önerge vermiş olsaydı, sözlerini daha tutarlı bulurdum. Halbuki, verilen önergeye bakarsanız, orada, bu maddeleri metinden çıkarmak bir yana, üstelik, ilave bir unsur daha getiriliyor. Bakınız, orada deniliyor ki -şimdi, esas tezat da burada- "imam, hatip, vaiz, müftü, rahip, haham gibi din hizmeti veren kişiler görevlerini yerine getirirken devlet idaresini ve kanunlarını alenen kötüler yahut hükümet icraatının veya herhangi bir siyasî partinin..." Herhangi bir siyasî partiyi de katıyor, 241 ve 242 nci maddelerde bu yok; bunu da getiriyor koyuyor. Şimdi, hani, özgürlüğü genişleteceğiz, herkes konuşsun derken, bu defa işi biraz daha daraltıyorsunuz. Kendi içerisinde bir tutarsızlık var; ama tutarsızlık maddenin kendisinde; belki, onu, zaman içerisinde uzlaşarak kaldırmamız lazım. O da şuradadır: Giderek, kamu görevlilerinin de bir siyasî partiye üye olup olmaması tartışılıyor. Şu anda, kamu görevlilerinin sendikaları var; hatta, bir adım ötesi, grev yapma hakkına da sahip olarak sendika kurmasını öngörüyoruz; önümüzdeki dönem böyle bir sürece doğru gidiyor. Eğer, siz, siyasî partilere üye olmayı da kamu görevlilerine imkân olarak getirirseniz, zaten bu neviden maddelerin çok fazla bir anlamı da kalmayacak; ancak, bu bir süreç meselesi, bir zaman meselesi. Bunun kaldırılması şu an mıdır derseniz; uzlaşabilseydik bugün kaldırabilirdik, uzlaşamadığımıza göre, ümit ederim, kısa bir süre içerisinde, bunu ortadan kaldırmak gibi bir imkânı birlikte bulabiliriz.

Bir şey daha var, onu da söyleyeyim. Bizim, bugün, tasarıda yaptığımız düzenleme, bu söylediğim çerçevede, yürürlükteki 241 ve 242 nci maddelerden çok daha iyi bir düzenlemeydi; bunu samimî olarak söylerim; ancak, bu anlamda, sağdan soldan konunun o kadar çok çarpıtıldığı anlaşıldı ki, biz, iyileştirme yapacağız derken, mesele tümüyle başka bir istikamete doğru tartışılmaya başlayınca, biz de, dedik ki "herhalde maksadımızı anlatamadık. Diyelim ki, bu kanun yürürlükte yok, tasarıyı geri çektik, uygulanacak olan 241 ve 242 nci maddeler değil mi; o zaman, aynı maddeleri getirir, buraya derç ederiz; sistematiğine uymasa da, bir kısım kavramlara uymasa da, biz, 241 ve 242 nci maddeleri getirip bu noktaya derç ederiz." Bu, böyle bir mutabakatla geliyor.

Benim temennim, hepimizin temennisi, uygun bir sürede, birleşerek, uzlaşarak, anlaşarak, bu ve benzeri yasakları tümüyle ortadan kaldıran makul bir düzenlemeyi, bir demokratikleşme paketi içerisinde, herhalde Türkiye'nin gündemine getiririz; böyle düşünüyorum; ama bunları yapabilmenin yolu, burada görev yapan insanları rencide etmeden, kurumları rencide etmeden, Türkiye'de gerginliklere de sebebiyet vermeden Türkiye'yi bir yere getirebilmektir.

Bence, gözardı ettiğimiz husus, belki başka maddelerde de göz önüne almamız gereken husus şu: Biz zannediyoruz ki, demokratikleşme, sadece ve sadece yasal düzenlemelerle olur. Bence, demokratikleşmenin, en evvel anlayışlarda olması lazım, zihinlerde olması lazım, sonra, onun maddelere yansıması lazım. Henüz o noktaya geldik mi derseniz; gelebilmiş olsaydık, bu maddeleri burada düzenlemek durumunda olmazdık. Böyle bir zaruretin olduğunu da ben takdirlerinize arz ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 121
Tarih : 16 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türk Ceza Kanunu Tasarısını Mecliste görüşmeye başladığımız günden bu yana bir kısım vatandaşlarımız, olağanüstü dönemlerde yaşanan gayri hukukî uygulamalar sebebiyle ileride de benzer uygulamalar olabileceği endişesini de taşıyarak, bu ve devam eden bazı maddelerde bir değişiklik ihtiyacını gündeme getirmişlerdir. Şüphesiz gayri hukukî uygulamalar, Türkiye'nin, genellikle, olağanüstü dönemlerinde yaşanmaktadır. Arzu edilen husus, Türkiye'nin o neviden uygulamalara meydan verecek şartları hazırlamaması. Böyle bir dönemin artık sonuna gelinmiş olması gerekir.

Bu yasayı getiren bizler kaç günden beri çok yoğun bir çalışma yapıyoruz. Bu yasayla ilgili yaptığımız konuşmalarda, her defasında şunu söylemeye çalıştık ki, ceza kanununu biz Türkiye'de özgürlükleri kısıtlamak için değil, tam tersine, özgürlüklerin teminat altına alınması ve daha iyi kullanılabilmesini temin etmek için getirdik. Şüphesiz, karşılaştığımız her somut olayda bu kanun maddeleri uygulanırken, uygulayıcıların şunu hiçbir zaman gözardı etmemeleri lazım: Kanun koyucunun bu maddeleri düzenlerken muradı nedir denilir ise, muradı özgürlüklerdir, özgür bir Türkiye meydana getirmektir; hukukun egemen olduğu bir Türkiye'nin meydana gelmesidir. O sebeple, bu değişikliği, bu tereddütler meydana gelmesin diye, bu müesseseye güven olsun diye, kanun tasarısının bu maksatla getirildiğini vurgulamak adına biz de, Hükümet olarak uygun buluyoruz; ama bir şeyi daha ifade etmek istiyorum. Demokrasiler, sadece kanunlarla kurulmuyor; olağanüstü dönemler, kanunlara rağmen, anayasalara rağmen o ülkeye geliyor zaman zaman. O sebeple, eğer, biz bu kanunda neyi yazarsak yazalım, tek başına kanunlarla demokrasiyi, hukuk devletini tesis etmek mümkün olsaydı, birçok ülkenin hukuk devleti olması çok kolay olurdu. Onun için, esas mesele şudur: Belki, olağanüstü

dönemlerde karşılaştığımız bu hukuka uygun olmayan davranışların bir daha meydana gelmemesi, keyfî uygulamaların söz konusu olmaması için, herkesin bu Parlamentoya güvenmesi lazım; Türkiye'nin en itibarlı kurumunun burası olması lazım; herkesin, ülkenin sorunlarının çözümünü bu müessesede araması lazım. Bu müessesenin dışındaki sorun çözme anlayışları ve beklentileridir ki, keyfî uygulamalara kapı aralıyor demektir.

Bunu, bu vesileyle ifade etmek istiyorum ve temenni ediyorum ki, bundan sonra, hiçbir zaman, bu yasa tasarısının 309 uncu maddesi -arzumuz hiçbir maddesinin uygulanmamasıdır- Türkiye'de hiç uygulanmasın. Bu temenniyle, biz de bu önergeye, evet, uygundur diyoruz.(Alkışlar)

Konu : Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 124
Tarih : 26 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, şu an görüşmekte olduğumuz bölge adliye mahkemeleriyle ilgili yasa tasarısının maddeleri ve geneli görüşülürken, böyle bir yapılanmaya neden ihtiyaç duyulduğunu o zaman ifade etmeye çalışmıştık. Aslında, Türkiye garip bir ülke; uzunca bir süreden beri tartışılan konu sanki ilk defa bu hükümet döneminde gündeme geliyormuş gibi, nereden çıktı böyle bir tasarı, nereden çıktı böyle bir teşkilatlanma diye, temelsiz değerlendirmeler yapılıyor.

İstinaf mahkemeleri konusu, Türkiye'de, evet, uzunca bir zamandan beri tartışılan bir konudur. Bunun lehinde görüş serdedenler var, aleyhinde görüş serdedenler var. Bu konu, ilk defa bu hükümet döneminde gelmiyor. Hükümet, bugüne kadar yapılan tartışmaları değerlendirdi, Türkiye'de, yargının sorunlarının çözülebilmesi açısından, yargı reformu açısından böyle bir teşkilatlanmaya gidilmesinin ülkenin yararına olacağına kanaat getirdi; dolayısıyla, bir tercih yaptı ve bu yasa tasarısını getirdik. Kaldı ki, bakınız, Türkiye'de, hepimiz bakımından önem arz eden bir kısım belgeler vardır, bir kısım dokümanlar vardır; onları hepimizin iyi değerlendirmesi lazım. Mesela, bunlardan bir tanesi kalkınma planlarıdır. Beş yılda bir, kalkınma planlarını getiririz, ilgili komisyonda ve Genel Kurulda enine boyuna tartışırız, sonunda, hepimizi -bir ölçüde- bağlayan bir metin haline gelir. Bu açıdan değerlendirdiğimizde, hem Yedinci Kalkınma Planında hem Sekizinci Kalkınma Planında –bu hükümetten evvel de- bunlar, bu Parlamentoda oturulmuş konuşulmuş ve böyle bir yapılanmaya gidilmesinin ülkenin yararına olacağı, bizim dışımızdaki başka siyasî heyetler ve bizden evvelki Parlamento dönemlerinde de bu konu karara bağlanmıştır. Dolayısıyla, bunlar gözardı edilerek böyle bir değerlendirme yapılması, bence çok doğru bir husus

değildir. Kaldı ki, içinde yer almaya çalıştığımız dünya açısından baktığımızda da, birçok Avrupa Birliği ülkesinde bu derece bir mahkeme vardır. Şu an, biz, iki dereceli bir yargılama yapıyoruz; Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda üç dereceli yargılama yapılmaktadır. Neden; çünkü buna ihtiyaç var, adil yargılama ilkesi bakımından ihtiyaç var. Neden; çünkü, Yargıtay'ın bir içtihat mahkemesi olarak görev yapabilmesi açısından böyle bir derecelendirmeye gitmekte, bir istinaf mahkemesi tarzındaki kuruluşa gitmekte fayda var.

Dolayısıyla, bugün geldiğimiz noktada, Yargıtay'ın, aşırı iş yükü sebebiyle, senede yaklaşık 450.000 ilâ 500.000 dosya gelmektedir; bu çerçeve içerisinde, her dairenin önünde yeri geliyor 10 000 dosya, 15 000 dosya, 30 000 dosya, 100 000 dosyaya varıncaya kadar dosya Yargıtay'ın önüne yığılmakta; dolayısıyla, içtihat üretme, hukuk üretme görevini yerine getirebilme noktasında yeterli zamanı da bulamamaktadır. Bu, önemli bir eksiklik olarak önümüzde durduğu için, Yargıtay'ın gerçekten böyle bir görevi yapabilmesi açısından da buna ihtiyaç var; yargının süratlenmesi açısından da buna ihtiyaç var. Neresinden bakarsak bakalım, böyle bir düzenlemede, biz, fayda görüyoruz, onun için konu tekrar bu olağanüstü toplantı döneminde gündeme gelmiştir, eşzamanlı olarak diğer yasalarla birlikte yürürlüğe koyabilmek adına. Evvela, bu tasarıyla ilgili söylemek istediğim kısaca bu; zaten başlangıçta bunları konuştuk.

Bu tasarı, öyle ya da böyle kararınızla, oylarınızla belli bir noktaya gelir; ama, üzüldüğüm bir noktayı da ifade etmek isterim. Bakınız, biz, iktidar ve muhalefet olarak bu dönemde gerçekten çok başarılı çalışmalar yaptık. Belki geçmiş dönemlerde milletimizin arzu ettiği, ama, siyasetçiler olarak çok da başaramadığımız, çok da iyi örneklerini ortaya koyamadığımız uzlaşma örnekleri vermeye çalıştık. Bunun için karşılıklı görüşmeler oldu, konuşmalar oldu. Ben, şu ana gelinceye kadar, Adalet Bakanı olarak, yaptığım hiçbir görüşmeyle ilgili bunun siyaseten dışarıda bir istismar konusu yapılmasına, birinin aleyhine kullanılmasına, birinin lehine kullanılmasına, bu noktada asla fırsat vermedim şu dönemde en çok sıkıntıyı yaşayan bir arkadaşınız olarak.

Şimdi, bir değerli arkadaşımızın -ki, kendisini şahsen çok takdir ederim, fikirlerine de hep itibar ederim; ama üslubunu hiçbir zaman tasvip etmedim- burada yüksek sesle konuşması, çok haklı olduğu, çok doğru şeyler söylediği anlamına gelmez. Kaldı ki, hükümetinde görev almakla şeref duyduğum bir başbakan aleyhinde, burada, beni veya bir başkasını -ki, hiç de doğru değil- bizi kaynak göstererek bir suçlamaya gitmesini siyasî nezaket açısından da doğru bulmadığımı ifade etmek isterim.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bakınız, siyaset, biraz da nezakettir; bu nezaketi dışladığımız zaman, nezaketi yok saydığımız zaman, bundan sonraki her toplantıya cebimizde teyplerle

gitmemiz lazım, ki, ileride, Türkiye'de bir başka istismara, bir başka konuya fırsat verilmesin, bir kapı aralanmasın diye.

Bakınız, ben söyledim; kendi fikrimi, düşüncemi televizyon kanalları önünde söyledim. Evvela Anayasayı dikkate alacaksak, zinayla ilgili bir düzenlemenin yapılması, bugünkü Anayasaya aykırı değildir; çünkü, 153 üncü maddeye göre, Anayasa Mahkemesi kararları herkesi bağlar, kişileri de bağlar, kurumları da bağlar. Anayasa Mahkemesi, 1996 yılında verdiği kararla, siyasî irade, yasa koyucu, zinayı suç olmaktan çıkabileceği gibi, eşitliğe riayet etmek kaydıyla, yeni bir düzenleme de yapabilir dedi. Dolayısıyla, Türkiye'nin mevcut, yürürlükteki Anayasası açısından baktığımızda, böyle bir hukukî düzenlemenin yapılması Anayasaya aykırı değildir söylediğim gerekçelerden dolayı; bu, hukuken savunulabilir. Daha, nasıl bir düzenleme yapılacağı ortaya çıkmadan evvel, herkes kendi yönünden, kendi bulunduğu noktadan baktığı için, Türkiye'de bir hukukî düzenleme, bir siyasî tartışmanın, bir ideolojik tartışmanın, hatta hükümeti yıpratmanın bir aleti, bir enstrümanı, bir kampanyasına dönüştü maalesef. Zaten, Türkiye'de birçok sorunu çözemediysek, bugüne getirdiysek, kendi bağlamı dışına taşırdığımız için, kendi çerçevesi dışında ve başka platformlarda tartıştığımız için bunları çözemedik.

Şimdi, zina konusu Türkiye'nin gündemine geldi, Avrupa'nın gündemine geldi. Bu noktada kimin ne söylediğini basın da yazdı çizdi, ille basını burada konuşacaksak... Ama bu noktada birbirimizi suçlamak yerine birbirimizi biraz anlayışla karşılamamız lazım. O takdirde herkes, ikili, üçlü, dörtlü toplantılarda birbirimize ne söyledik, bunları burada ifşa etmek gibi bir durumla karşı karşıya kalırız. O zaman da bundan sonra, eski usul bir siyaset-iktidar ilişkisi ortaya gelir ki; bu, Türkiye'nin yararına değildir.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bir şeyi çok iyi bilmemiz lazım: Avrupa Birliği noktasında çok zor, çok önemli bir sürece girdik; yani, amiyane tabirle, 40 ton yükle Cinnah yokuşundan çıkmaya çalışıyoruz. Bilelim ki, bundan sonraki süreçte, şu ana kadar hangi zorlukla karşılaştıysak, bunun yüz misli daha bir zorlukla karşılaşacağımız bir süreci başlatacağız. Burada, birbirimize destek vermemiz lazım, birbirimize yardımcı olmamız lazım. Bir ülkenin başbakanını "süklüm püklüm" tarzındaki bir ifadeyle burada dile getirmenin kime ne faydası var, ne kadar doğru, ne kadar nezakete sığar! Bu, son derece yakışıksız bir ifadedir, bunu reddediyorum, bunu doğru bulmuyorum; bu, doğru bir olay değil.(AK Parti sıralarından alkışlar) Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir başbakanı, hiçbir yerde süklüm ve püklüm olmamıştır; ne bugünkü Başbakan ne de bundan evvelkiler. Bu neviden ifadeler doğru değil.

Hepimiz kendimizi aşarak ülkemizin menfaatini korumak durumundayız.. Geldiğimiz nokta itibariyle bir çözüm bulmaya çalışıyoruz, Türkiye'nin hayrına bir çözümü çıkarmaya çalışıyoruz.

Zina tartışması başladığı günden beri "bu resen takip edilsin" diyenlerimiz de oldu. Onun da kendine göre gerekçesi vardı. Bunu hemen itham mevzuu yapıp, bunu alıp yola mı çıkmamız gerekirdi! Bir işin resen takip edilebilmesi için, evvela Ceza Kanununda suç olması lazım. Demek ki, bu ülkede bu işin resen takip edilmesini isteyen arkadaşlarımız oldu, milletvekillerimiz oldu, görüş sahibi olanlar oldu. Bunu, hemencecik, tu kaka yapmanın anlamı yok. O da kendine göre bir görüş serdediyor. "Şikâyete bağlı olsun" diyenler de oldu. Bunun hiçbirisini kabul etmeyip, tümüyle Ceza Kanunu dışına çıkaralım, başka alanlarda, özellikle medenî hukuk alanında bunları düzenleyelim diyenler de oldu. Bunların hiçbirisini, biri diğerinin aleyhine bir itham mevzuu yapmak, hele hele siyaset malzemesi yapmak, hele hele bu ülkenin Başbakanın aleyhine dört tane cümle söyleyeceğiz diye, böyle çok da nezaket dışı bir üslup içerisinde bunu buraya getirmeyi, bundan sonraki müzakereler açısından, bundan sonraki ilişkiler açısından çok sağlıklı bulmadığımı, böyle bir konuşmayı yapmak üzere huzurunuza geldiğim için de özür dilediğimi ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 124
Tarih : 26 Eylül 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok önemli bir çalışmayı bugün nihayetlendirmiş bulunuyoruz. Zaman zaman hareketli, zaman zaman hararetli geçen; ama, netice itibariyle, sabırla, birbirimizi olabildiğince anlayışla karşılayarak, bugün önemli bir çalışmayı burada noktalamış bulunuyoruz. Bu vesileyle, işin bu noktaya gelmesinde emeği geçen insanlar var; evvela, Sayın Başkan, size, sizden evvel oturumu yöneten değerli Meclis Başkanlarımıza, Başkanvekillerimize, Divan Üyelerine; hiç şüphesiz, ufak tefek eksikliklerimiz olsa bile, yine de büyük bir mutabakatla işin bu noktaya gelmesinde çok büyük katkı sağlayan Sayın Genel Başkanlara, Sayın Grup Başkanvekillerine, Gruplarımıza, teker teker tüm milletvekillerimize; onyedi aydan beri bu metin üzerinde gece gündüz demeden çalışan Adalet Komisyonunun başta Sayın Başkanı, komisyon üyeleri, özellikle altkomisyonun başkan ve üyelerine; Yargıtaydan, bu uzun çalışma dönemi içerisinde her türlü fikrî ve fiilî katkısını esirgemeyen, çalışmalara katılan bütün Yargıtay üyelerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temsilcilerine, bilimadamlarına ve müsaade ederseniz, Bakanlığımızda görev yapan değerli arkadaşlarımıza, sivil toplum örgütlerinin tümüne, katkı sağlayan herkese bu vesileyle teşekkür etmek istiyorum.

Çok değerli arkadaşlarım, bir önemli yasa, belki bir anayasadan çok daha fazla düzenlenmesi zor, herkesi memnun etmesi ise daha da zor olan bir yasayı bu noktaya getirdik. Sayın Baykal'ın ifadesiyle de netameli bir yasayı çok şükür buraya kadar getirdik. Şüphesiz, bu, en mükemmel bir yasa değil; bunu, hep ifade ettik. Esasen en mükemmel dediğimiz şey zaten işin sonunun gelmesi demektir. Çağdaşlaşma, demokratikleşme, özgürleşme süreci devam ettiği sürece, hangisine en iyi yasadır diyorsak, bilelim ki, ertesi gün, bunun daha ilerisi, daha mükemmeli, daha çağdaşı aranacaktır, tekâmül de buradan

kaynaklanıyor, tekâmül ihtiyacı da buradan neşet ediyor. Dolayısıyla, şunun hep bilinci içerisindeyiz: Bu yasa, inşallah, 1 Nisan 2005'ten itibaren yürürlüğe girmiş olacak; ama, şunu bilmemiz lazım ki, değişim süreci devam ettiği sürece, küreselleşme devam ettiği sürece, toplumdaki değişim talebi devam ettiği sürece çıkardığımız yasaları zaman zaman tekrar gözden geçireceğiz; bu, işin tabiatında var; çünkü, Türkiye, hep beraber görüyoruz ki, bir önemli değişim sürecini yaşıyor. Bu önemli değişim sürecinin zaman zaman heyecanını yaşıyoruz. Türkiye'yle ilgili dışarıdan iyi haberler geldiğinde içeride ferahladığımız zaman bu heyecanı yaşıyoruz; ama, aynı zamanda, bu değişim sürecinin bazen sıkıntılarını, hatta zorluklarını yaşıyoruz. Onun da ötesinde, zaman zaman zihinsel karmaşasını da yaşıyoruz. Bu, değişimin tabiatında olan bir hususdur.

Bu sıkıntıların kolaylıkla aşılabilmesi, toplumda gerginliklere, huzursuzluklara, kamplaşmalara sebebiyet vermeden aşılabilmesi, birbirimize tahammül etmemize bağlıdır. Ola ki, sürçülisan ederek, kastımızı aşarak bir şey söylediysek, bilesiniz ki kastımız o değildir; kastımız, şu sıkıntılı dönemi bir an evvel aşmak ve Türkiye'nin modernleşme sürecinin en önemli virajı olan şu virajı kazasız belasız almak ve Türkiye'nin varmak istediği noktaya bir an evvel varabilmektir. Bunun kolay olmadığını biliyoruz.

Şimdi, müsaade ederseniz, benim görebildiğim bir husus var, onu burada, bu vesileyle, özellikle son ziyaretten sonra da ifade etmek istiyorum. Şimdi, Türkiye olarak bizim, Avrupa Birliği konusunu tam olarak zihinlerimizde şekillendirebildiğimiz kanaatinde değilim. Bu eksikliği en evvel kendimde duyuyorum. Onun için, uygun bir zamanda, Meclis açıldığında, uygunsa, şu ulusal taahhüt olarak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına, bizden evvelki hükümetin, bizim Parlamentoda görüşerek Avrupa Birliği makamlarına verdiğimiz Ulusal Programda ne var ne yok, buna bir defa daha bakmamız lazım. Neden bakmamız lazım; bir evvelki konuşmada da ifade ettim; çünkü, bundan sonraki süreç, gerçekten zor bir süreçtir.

Çok sıkıntı var, zaman zaman Türkiye'de "keşke bu işe girmeseydik" diyebileceğimiz noktalara gelir miyiz gelmez miyiz bilemiyorum; ama, önümüzde hangi engellerin olduğunu, hangi zorlukların olduğunu, neleri kabullenmemiz gerektiğini çok iyi bilmemiz lazım. Onun için de, müsaade ederseniz, birbirimizi suçlamak yerine, şu neden geldi, bu niye çıktı, bunun burası neden eksik, bu neden fazla demek yerine, birbirimizi anlamaya çalışalım. Birbirimizi anlayabilirsek bu zorlukları daha kolay aşarız diye düşünüyorum.

Bizim yönümüzden böyle bir problem var Türkiye olarak; yani, işsiz bir vatandaşımız bakımından Avrupa Birliğinin 80 000 sayfalık müktesebatının çok fazla önemi yok; onun için, eğer Ankara'da iş bulamazsam, dayımın oğlu Berlin'dedir, gider orada iş bulurumdur. Onun nezdinde, onun nazarında, Avrupa Birliği, bir an evvel iş bulmaktır; tüccarımız bakımından, sanayicimiz bakımından, kolaylıkla gidip orada mal satabilmektir, vizesiz girip çıkabilmektir; bir başkası bakımından, başka bir nokta; yani, böylesine karmaşık bir işte, herkes kendi bulunduğu kareden baktığı zaman, bu Avrupa Birliğinin bize ne gibi imkânlar sağladığını, ne gibi yükümlülükler getirdiğini birlikte göremiyoruz; imkân kısmında heyecan duyuyoruz, yükümlülük kısmına geldiğimizde birkısım zorluklarla karşı karşıya kalıyoruz. Bu da, zaman zaman, bizim kendi içimizde, siyaset platformunda, yanlış değerlendirmelere, yanlış üsluplara da sebebiyet veriyor. Onun için, uygunsa, bir denetim gününde, ucu açık bu Avrupa Birliği meselesini bir defa daha görüşmemizde fayda var; bu, bizim yönümüzden.

İkincisi, Avrupa Birliği açısından baktığımızda, onların da Türkiye'yi kafalarında tam yerli yerine oturttukları kanaatini taşımıyorum. Halen, birkısım beklentileri var, birkısım tereddütleri var. Bu tereddütler, kendi yönünden birkısım sıkıntıları da beraberinde getiriyor. 70 000 000'luk bir büyük ülke, dengeleri çok değiştiren bir ülke; üstelik de, Avrupa Birliği içerisinde, halkının çok önemli bir kısmı Müslümanlığı benimsemiş, kültür farklılıkları, vesaire olan bir ülke. Dolayısıyla, bunun algılanmasında birkısım zorlukların olduğunu da, bana gelen heyetlerden, karşılaştıklarımızdan, okuduklarımızdan, duyduklarımızdan anlıyoruz. Dolayısıyla, böylesine bir tarihî projeyi gerçekleştirmede... Müzakere süreci verilecektir; benim kanaatim odur; yani, vermemiş olmaları, verdikleri sözde durmamaları anlamına gelir; bu da çağdaş değerlerle bağdaşmaz; ama, müzakere sürecinin başlamasıyla birlikte tam üyelik sürecinin kısalması, biraz bize bağlı, biraz onlara bağlı; kendimize de olduğundan çok fazla haksızlık etmememiz gerekir, demin söylediğim, gereğini yerine getirmek kaydıyla.

Değerli arkadaşlarım, böylesine önemli bir düzenleme yapılırken, tabiatıyla, herkesin, bulunduğu noktadan, düzenlediğimiz maddelerle ilgili tereddütü olanlar oldu, farklı düşünceleri söyleyenler oldu; hatta ve hatta, yeteri kadar, kanun -özellikle Genel Kurulun tartıştığı metinler- okunmaksızın yazı yazanlarımız oldu, fikir söyleyenlerimiz oldu, konuşma yapanlarımız oldu; ama, bunların hepsinin ve Ceza Kanununun maksadı da, zaten, alenen aşağılama olmaksızın, herkesin fikrini açıkça söylemesidir. İnanıyorum ki, daha bu kanun yürürlüğe girmeden bu maksat hâsıl olmuştur. Herkes bunları

söylemeye gayret etmiş, birkısım endişelerini de dile getirmiştir. O endişeleri de şahsen anlayışla karşılıyorum; ama, bu endişelerin temelinde yatan husus, acaba, buradaki düzenlemeler keyfî olarak uygulanabilir mi!

Değerli arkadaşlarım, bakınız, keyfî uygulamalar, sadece yasal düzenlemelerle önlenemez. Keyfî uygulama, doğrudan doğruya insan kalitesiyle alakalı bir husustur ve keyfilîk biraz da kişilik zaafıdır. Bu ülkede keyfilîkler ne zaman söz konusu oldu diye baktığımızda, esas itibariyle olağanüstü dönemler olduğunu görürüz. İnşallah, bu Ceza Kanunu Tasarısıyla -artık, şu an kanunlaştı- Türkiye'de, olağanüstü dönemlerin sonunu getirmiş olmamız lazım. Bunun için de, bu müesseseyi, Türkiye Büyük Millet Meclisini açık tutmamız lazım, bu müesseseyi itibarlı kılmamız lazım, her türlü çözümü de siyasetin içerisinde ve burada aramamız lazım. Ne zaman ki bunun dışında çözümler aranır, ne zaman ki siyasetin dışında "nerede kaldınız" gerekçeleri ortaya çıkar, birkısım insanlar da koşa koşa, sağa sola gider, işte, o zaman keyfî uygulamalar başlıyor. O halde, yasa metinlerine neyi yazarsanız yazın, eğer o türlü dönemlere gidiyorsak, geçen seferde ifade etmeye çalıştım... Anayasa hukukundan aklımda kalan bir cümle var "her kuvvet kendi hukukunu beraberinde getirir" deniliyor. O halde, kuvvetin egemen olduğu bir olağanüstü dönemi sona erdirip, demokrasiyi, özgürlükleri olabildiğince yaşanabilir hale getirmek, kurumsallaştırmak gerekir.

Onun için, bu yasa maddeleri uygulanırken, sizin adınıza, uygulayıcılara buradan bir şey demek istiyorum: Elbette, burada söylenen her söz, ifadeler, zapta geçen hususlar, bu kanun maddelerinin yorumlanmasında önemli olacaktır, acaba, yasa koyucunun bundan muradı nedir diye. Bizim muradımız, iktidarıyla, muhalefetiyle -itiraz ettiğimiz maddeler de dahil- hepimizin Türk kamuoyuna vermek istediği mesaj, uygulayıcılara söylemek istediğim husus şudur: Biz, özgürlüklerden yanayız, demokratik hukuk devletinden yanayız. Buradaki hiçbir madde hükmü hak ve özgürlükler aleyhine yorumlanamaz; bunu herkesin bilmesi lazım. (AK Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, biz, özgürlükleri kısıtlamak adına değil, tam tersi, olabildiğince özgürlükleri daha kullanılabilir hale getirmeye çalışıyoruz.

Müsaade ederseniz, bir şey de önemlidir; artık, Türkiye, Avrupa Birliği süreciyle beraber kuralların işlediği bir döneme giriyor. Hiç kimse, kendi davranışına kanun arama gayreti içerisinde olmamalıdır, kendi davranışını kanuna uydurmak durumundadır. Keyfîliğin adı hiçbir rejimde, keyfîliğin söz konusu olduğu... İster bunu uygulayıcılar yapsın "ben ne istersem yaparım, kanun da bana uymak mecburiyetindedir ya da kanunu kendime uydurmak

durumundayım" tarzındaki bir anlayış demokratik hukuk devletiyle bağdaşmaz. Onun için, kuralların egemen olduğu bir döneme, inşallah, bundan sonra daha fazla girmiş olacağız.

Dediğim gibi, uygulamaları göreceğiz. Şüphesiz, böylesine karmaşık bir süreçte ve böylesine müktesebat olarak çok miktarda düzenlemenin önümüzdeki dönemlerde yapılacağı hususlarda, bu kanunda, gözümüzden kaçan, muradımız hilafına madde metnine geçmiş olan veya uygulamalarda aksaklıklarını gördüklerimiz olursa, aynen, bugün, böylesine önemli bir zorluğu aştığımız gibi, o zaman onu buraya getiririz, tekrar bunları burada düzeltme imkânımız olur diye düşünüyorum.

Ben, hepinize teker teker katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Bu tasarının, yasalaşmış olan bu kanunun, ülkemiz için, milletimiz için, demokrasimiz için, hak ve özgürlükler için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyor; hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu ***: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 26
Tarih : 03 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Ceza hukuku alanıyla ilgili üç temel yasadan ikincisini bugün görüşmeye başlamış bulunuyoruz. Birincisi, Türk Ceza Kanunu idi ve geçtiğimiz eylül ayı içerisinde, Meclis, olağanüstü bir toplantı yapmak suretiyle, onu yasalaştırdı ve 1 Nisan 2005 tarihi itibariyle o yasa yürürlüğe girmiş olacak.

Tabiatıyla, Ceza Kanunu çıkarıldıktan sonra, ona dayalı, eğer felsefesi farklıysa, sistematiği farklıysa, öncelikleri farklıysa, ona uygun bir usul yasasının çıkarılması da, bunun tabiî sonucudur. O sebeple, Ceza Kanunu çıkmadan, Ceza Muhakemesi Yasasını görüşmek doğru olmazdı, teknik olarak da doğru olmazdı. Eylülde yapılan o görüşmelerin sonucunda, Ceza Kanununu Yüce Meclis kabul ettikten sonra, şüphesiz, çıkarılması gereken ikinci yasa, bugün müzakeresine başladığımız yasadır. Bu tasarı yasalaştıktan sonradır ki, bunun tabiî sonucu olarak da, Ceza İnfaz Yasasını görüşmemiz gerekecektir; bunun akabinde, Genel Kurulumuzda, ümit ediyoruz ki, muhtemelen önümüzdeki hafta veya daha sonraki günlerde onu da konuşmuş olacağız. Böylece üç tane temel yasayı arka arkaya gündeme getirmiş oluyoruz.

Tabiatıyla, bu tasarının hazırlanması, huzurunuza gelmesi, ifade ettiğim kadar kolay olmamıştır. Bu tasarının huzurunuza gelmesinde emeği geçen pek çok insan var. Müsaade ederseniz, bu tarihî dönemde, tarihî müzakerede onları burada şükranla anmak isterim. Bunların başında, en evvel, Adalet Komisyonunun alt komisyon başkan ve üyeleri, sonra, Adalet Komisyonu üyelerinin hakikaten insanüstü çabası ve gayreti olmuştur; Komisyon Başkanımızın bu konuda çok büyük gayreti, çok büyük çabası olmuştur; onlara huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca, bu müzakereler sırasında,

Yargıtay'ın, çok olumlu, çok pozitif katkıları oldu, oradan katılan çok değerli üyeler, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından katılan savcı arkadaşlarımız, akademisyenler oldu, kamu kurum ve kuruluşlarından, emniyetimizden, jandarmamızdan katılanlar oldu, konuya ilgi duyan Barolar Birliğinden bir arkadaşımız bu müzakereleri takip etti, başka türlü bize intikal eden ne varsa, bunların hepsini, biz, en ince ayrıntısına varıncaya kadar değerlendirmeye, huzurunuza iyi bir yasa tasarısıyla gelmeye gayret ettik. Dolayısıyla, hepsine huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Şüphesiz, bugün yürürlükte olan yasa, tam yetmiş beş yıllık bir yasadır. Bu yetmiş beş yıllık süre içerisinde, 1929'dan bugüne gelinceye kadar, dünyada meydana gelen gelişmeler, özellikle hak ve özgürlükler alanında meydana gelen gelişmeler, ceza hukuku alanındaki anlayış değişiklikleri, felsefî değişiklikler, insana verilen önem ya da içinden geçilen sürecin ortaya koyduğu bir kısım şartlara göre nasıl Ceza Kanunu 70'ten fazla değişikliğe maruz kaldıysa, bunun tabiî sonucu olarak da 32 defa, o yetmiş beş yıllık süre içerisinde, bu Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu değişikliğe maruz kalmıştır.

Demek ki, bir temel yasada değişen ihtiyaçlara göre 32 defa değişiklik yapma ihtiyacı hâsıl olduysa, bu yasanın bütünlüğü bozulmuş demektir. Bu yasanın, artık, parça parça, içinden 3 maddeyi, 5 maddeyi değiştirmek suretiyle ceza adaletini tesis etmek fiilen mümkün değildir. Onun içindir ki, bu yasanın, hem öncelikleri hem sistematiği hem felsefesi hem de oturduğu temel akslar itibariyle yeni baştan gözden geçirilmesine zaruret hâsıl olmuştur.

Esas itibariyle, bu yetmiş beş yıllık dönem içerisinde, evvela 1946'da tepeden tırnağa bir usul yasası yapma ihtiyacı hâsıl olmuş, o günün şartları içerisinde bu gerçekleşememiş. Çok partili hayata geçtiğimizde, 1951'de, yepyeni bir ceza usul yasası, ceza muhakemeleri yasası değişikliği yapılmak istenmiş, o günün şartlarında da buna imkân olmamıştır.

İşte, 22 nci Dönem Parlamentosu, diğer pek çok alanda olduğu gibi, yetmiş beş yıllık dönemde gerçekleştirilemeyen bir başka ilki daha gerçekleştirmeye, temel yasalardan ikincisini tepeden tırnağa değiştirmeye muvaffak olmuş bulunmaktadır. Bundan dolayı, bu Meclisin, hiç şüphesiz takdir edilmesi lazım, bundan dolayı şükran duygularımızı burada ifade etmemiz gerekiyor.

Şüphesiz, bu değişiklik ihtiyacının çok değişik sebepleri var. Bunların başında, evvela, insan hakları ve özgürlükleri alanında, güvenlik anlayışında ve önceliklerde meydana gelen değişiklikler bulunmaktadır. İçinden geçilen her sürecin kendine göre öncelikleri var. Özellikle soğuk savaş döneminde öncelikler daha çok güvenlik ihtiyacına dayanmaktadır. İster Ceza Kanunu

ister ona dayalı Ceza Muhakemeleri Yasası olsun, ister istemez güvenliği öne alan ve bunun öne çıkarılmasına imkân veren bir anlayışla hazırlanır. Halbuki, içinden geçtiğimiz süreçte, özellikle Avrupa Birliğiyle bağlantılı meseleye baktığımızda, esas olan, insan hakları ve özgürlükleridir. O halde, öyle bir yasa yapmalıyız ki, hem Ceza Kanununda hem de ona dayalı Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasında insan hakları ve özgürlüklerinin öne çıkması lazım, onun teminat altına alınması lazım.

Değerli arkadaşlarım, bir şeyin altını çiziyorum: Bizi burada dinleyen sayın milletvekillerimiz var, televizyonlardan dinleyenlerimiz var. Getirdiğimiz bu Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası Tasarısına -çok iddialı bir şey söyleyeceğim- Batı'da uygulaması olmayan hiçbir hükmü, Batı'da uygulaması olmayan hiçbir kavramı, Batı'da uygulaması olmayan hiçbir kurumu ithal etmedik. Bunu söyleyişimin sebebi şu: Yasa tasarısını yeteri kadar inceleme imkânını bulamayanlar, ola ki, bizim dışımızda, acaba, hak ve özgürlükler kısıtlanıyor mu gibi bir endişeye kapılabilirler. Bir değerlendirme yapılacaksa, bu getirilen tasarının bütününe bakmak lazım, felsefesine bakmak lazım, bunu hazırlayan heyetin hangi zaruretlerle, hangi önceliklerle meseleyi önümüze getirdiğine bakmak lazım.

Biz, özgürlüklerden yanayız. Yaptığımız her işte, attığımız her adımda, her yasal düzenlemede, bugünkünden daha özgür bir Türkiye meydana gelsin, hak ve özgürlükler teminat altına alınsın, yaşadığımız geriye dönük sıkıntılar varsa, bu sıkıntıları bu toplumun fertleri, bu ülkenin vatandaşları yaşamasın anlayışı içerisinde biz bunları hazırladık, hazırlıyoruz. Ola ki, zaman zaman, kanun tasarısı metninde, bazı yerlerde geçen "gizli" lafına bakarak, hemencecik, Türkiye'de bir polis devleti mi kuruluyor gibi bir anlayış, bence, doğru olmaz. Onun için tekrar ifade ediyorum ki, bu getirilen düzenlemenin içerisinde, insan hak ve özgürlüklerine olabildiğince önem verildiği kabul edilerek, bizim de içerisinde yer almaya çalıştığımız Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde, o dünya içerisinde, oradaki uygulamalar içerisinde olmayan hiçbir kavram, hiçbir hüküm, hiçbir düzenleme bu kanun tasarısı metninde yoktur. Bu noktada arkadaşlarımızın emin olması lazım gelir diye buradan ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının maksadı, amacı, gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır, gerçeği orta yere çıkararak adaletin tecelli ettirilmesidir. Gerçeği orta yere çıkarırken, yasa hazırlayanların, bizlerin dikkat ettiği iki husus var; bunlardan bir tanesi hak ve özgürlükler, ikincisi ise sosyal düzenin, kamu düzeninin sağlanmasıdır. Bir yasa bunlardan sadece birini esas alır, buna ağırlık verir öbürünü gözardı ederse, bundan en evvel zarar görecek olan şey, bizatihi hak ve özgürlüklerin kendisidir. Eğer, bir ülkede kamu düzeni

tesis edilemiyorsa, orada sağlıklı işleyen bir kamu otoritesi yoksa, bunun kuralları belli değilse, hiç şüphesiz, Türkiye, geriye dönük pek çok tecrübeyle de yaşamıştır ki, bundan en evvel zarar gören, haklar ve özgürlüklerdir.

Türkiye 1980 öncesinin sıkıntılarını yaşadı. Ben Yozgat'ta avukatlık yapıyordum, Ankara'da duruşmalara gelirdim. Anayasamızda seyahat hürriyeti vardı; ama biz, Yozgatlılar olarak "66" plakayla Kızılay'a inemezdik. Anayasada kişilerin istedikleri yere gitme imkânı vardı, seyahat etme özgürlüğü vardı; bir caddeden öbürüne geçmek mümkün değildi, bir kahvehaneden öbür tarafa gitmek mümkün değildi. Neden; sebebi ne olursa olsun, Türkiye'de kamu düzeniyle ilgili ciddî sıkıntılar vardı, kamu otoritesi sarsılmıştı.

O halde, biz, bir taraftan hak ve özgürlükleri koruyacağız; ama öbür tarafta da kamu düzenini tesis etmemiz lazım; aksi halde, bu düzenin bozulmuş olması halinde, yasalar neyi yazarsa yazsın, en evvel, bundan, hak ve özgürlükler zarar görür. Bundan sonraki maddelerin değerlendirilmesi sırasında, arkadaşlarımızın, bu çerçevede, bu anlayış içerisinde bu tasarının hazırlandığını görmeleri ya da en azından değerlendirmeleri bu açıdan yapmalarında fayda var.

Bir başka husus, hak ve özgürlükler alanında meydana gelen gelişmelere paralel olarak, öbür tarafta, hem nüfusun artması, çarpık şehirleşme, suçların niteliğindeki farklılıklar, teknolojideki gelişme, yeni suç şekillerini ya da aynı suçların değişik imkânlarla, değişik vasıtalarla, değişik mekânlarda işlenmesine imkân doğurmuştur. Dolayısıyla, eski usul yasaları bu değişiklikleri karşılayamadığı için, parça parça değişiklikler yapılmak suretiyle, maalesef, sistem bütünlüğü de bozulduğu için, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasını yeni baştan ele alıp, bugünkü şekliyle ortaya koyma mecburiyeti hâsıl olmuştur.

Şüphesiz, arkadaşlarımızın dile getirdiği bir hususa ben de katılıyorum. Keşke, önümüzde çok uzun zaman olsaydı. Bu Parlamento, zaman sıkıntısı çekiyor. Ben, şu kadar zamandır bu Parlamentoda görev yapıyorum, hiçbir dönem, bugünkü Parlamento dönemi kadar çalışma temposu yüksek bir dönem yaşamamıştır. Neden; çünkü, Türkiye'nin, artık, kaybedecek zamanı yok. Kırk yılın çarşambası, hepsi bir araya gelmiş toplanmış. Avrupa Birliği hedefi, 1963 anlaşmasından hesap edersek, tam kırk bir yıllık mazisi olan bir mücadele, Türkiye'nin varmak istediği bir nokta. Siz, geriye dönük, on sene evvel yapmanız gereken bir kısım çalışmaları son iki yıla getirirseniz, bu Parlamento, ister istemez... Bugün, aslında, cuma günü; cumartesi günü, pazar günü bu Parlamentonun olağan çalışma günleri değildir; ama ne yapalım ki, tarih, hepinizin omzuna, hepimizin omzuna, böylesine önemli, şerefli, ancak, sorumluluk taşıyarak çalışma yapmamızı gerektirecek bir zaman darlığını da

getirip koymuştur. Keşke, önümüzde beş ay olsaydı, beş sene olabilseydi; belki, bugün zaman dardı, yeteri kadar tartışamadık gerekçesini ortadan kaldıracak bir imkâna da sahip olurduk.

Dediğim gibi, bu tasarının Meclise sevki aşağı yukarı iki sene olmuştur. İki sene içerisinde bu Parlamento hiçbir şey yapmadı değil, gece yarılarına kadar çalıştı; ama Türkiye'nin üstlendiği ulusal programın hedefleri yakalayabilmesi ve 17 Aralıkta -ki, hepimiz önemsiyoruz, Parlamento alarak önemsiyoruz, iktidar ve muhalefet olarak önemsiyoruz, millet olarak önemsiyoruz- buradan önemli bir tarihin alınabilmesi açısından yapmamız gereken işlerin süratle yapılması gerekiyor. Bu Parlamento bu sıkıntıyı çekiyor, Adalet Komisyonu da çekiyor, gece yarılarına kadar arkadaşlarımız çalıştı ve Hükümet olarak biz de çekiyoruz. Takdir edersiniz ki, bu Parlamentonun çıkardığı yasaların önemli bir kısmı, siyasî kriterlerle alakalıdır ve Adalet Bakanlığının sevk ettiği tasarılardır ve günlerce siz emek verip, bu tasarıları yasalaştırmaya gayret ettiniz. Onun için, aslında, belki, somut yasa açısından yasa tasarısı açısından yeteri kadar zaman bulunamamış olabilir; ama Ceza Kanunu vesilesiyle de ifade ettim ki, bakınız, 32 defa Ceza Muhakemesi Usulü Kanununda değişiklik, ilgi duyanların gündemine gelmiştir. Bu tasarı, Meclise sevk edileli iki sene oldu. Bu tasarı, Meclise sevk edilirken, çok değişik çevrelerin de, geriye dönük pek çok çalışmaları var. Demek ki, o dönemlerde de bunlar konuşulmuş; yani, işin açıkçası, bugün, müzakeresine başladığımız tasarıyla ilgili olarak geriye dönük, konuşulmadık konu, söylenmedik söz, yazılmadık yazı da kalmamıştır. Bütün mesele, bunları sentez yapmak suretiyle, bunlardan iyi bir yasa tasarısı ortaya çıkarmak ve bunu toplumun istifadesine sunmaktır.

Bizim yapmak istediğimiz şey de, bu kısa süre içerisinde, olabildiğince, bunlardan istifade etmek suretiyle, bir taraftan sosyal düzeni tesis edecek, öbür taraftan da hak ve özgürlükleri teminat altına alacak bir önemli düzenlemeyi gündeme getirmektir.

Bu tasarı hazırlanırken, aynen Ceza Kanununda olduğu gibi, bir başka hususa özel dikkat edilmiştir. Maalesef, hem Ceza Kanununda hem de bunda, bunlar temel yasa olmasına rağmen, özel yasalarda, pek çok özel usul hükümleri vardır. Ceza Kanunu dışında, nasıl, ceza hükmü içeren özel yasalar var, bu alanda bütünlük bozulmuş ise de, Usul Yasasıyla ilgili olarak da özel yasalarda usul hükümleri vardı. Bu da, uygulamada sıkıntılar çıkarıyor, farklılıklar meydana getiriyordu. Bu yapılan düzenlemelerle, olabildiğince, başta 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri ile Mücadele Kanunu dahil olmak üzere, daha evvel Devlet Güvenlik Mahkemeleriyle ilgili bir kısım yasalarda ve benzeri yasalardaki özel usul hükümleri de dahil olmak üzere,

olabildiğince bunlardan ayıklama yapılmış, mümkünse, bu alandaki bütün usul hükümlerinin, bu konuştuğumuz temel yasa içerisinde yer almasına, buraya derç edilmesine de azamî gayret sarf edilmiştir. Bu da, ileride, meseleye bir bütünlük açısından bakılmasına imkân verecektir, fırsat verecektir.

Şüphesiz, getirdiğimiz bu yasanın en mükemmel yasa olduğunu söyleme imkânımız hiçbir zaman olmaz. Hukuk hayatı, dinamik bir hayattır; her gün değişiyor, her sene değişiyor, devamlı değişiyor. Bu değişiklikleri olabildiğince uzunca süre karşılayabilecek ilkeleri, sistemleri buraya getirmeye; öbür taraftan, suçla mücadelede olabildiğince, delilden sanığa gitmeyi mümkün kılacak bir felsefî değişikliği getirmeye; ama öbür tarafta da, arkasından çıkaracağımız yasayla, maalesef, bugün Türkiye'de etkinliği kalmamış olan cezada caydırıcılığı öne çıkarmak suretiyle, Türkiye'de, gerçekten, hukuku egemen kılmaya, insanların daha özgür bir ortamda faaliyetlerini sürdürmelerine imkân verecek bir anlayışla bu tasarıyı huzurlarınıza getirmiş oluyoruz.

Şüphesiz, maddelerin görüşülmesi sırasında ihtiyaç hâsıl oldukça daha neleri getirmeye çalıştık; mevcut yürürlükteki yasadan farklı, çok çağdaş, çok yeni, günün ihtiyaçlarına cevap verecek yeni kurumlar da getirilmiştir; çünkü bugünkü hukuk sistemimiz içerisinde, bir insan ya tutuklanır ya serbest bırakılır; üçüncü bir ihtimal söz konusu değil.

Adlî kontrol sistemini getirmek gibi, çağdaş hukuk dünyasında itibar gören bazı kurumları da buraya olabildiğince yerleştirmeye ve uygulamaya sokmaya çalıştık.

Ümit ediyorum ki, bu ikinci yasanın çıkmasıyla birlikte önemli bir boşluğu dolduracağız; arkasından da elbirliğiyle infaz yasasını çıkarmak suretiyle ceza hukuku alanındaki en çağdaş düzenlemeyi 22 nci Dönem Parlamentosu Türk Milletine armağan edecektir.

Ben, şimdiden, katkılarınıza, göstereceğiniz ilgiye peşinen teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 26
Tarih : 03 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; müsaade ederseniz, bu maddenin ne maksatla düzenlendiğini kısaca ifade etmek istiyorum.

Hiç şüphesiz, hekimlik mesleği, son derece saygın ve yüce bir meslektir. Bütün doktorlarımıza, bütün hekimlerimize, hepimizin saygısı var; çünkü insan sağlığıyla alakalı, insanla alakalı bir konudur.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Komisyonda niye müdahale etmediniz?!

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) — Bir dinle!.. Bir dinle!..

CANAN ARITMAN (İzmir) — "Dinle" demekle olmuyor!

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Dolayısıyla, bu düzenleme, hukukî bir düzenlemedir, hekimlikle alakalı, doğrudan bir düzenleme konusu değildir.

Bu tasarı 1999 yılında Meclise sevk edildiğinde, Alman Ceza Usul Yasasından alınan bir maddenin buraya geçirilmesidir.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Ama değiştirdiler Sayın Bakanım; şu anda yürürlükte değil.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bildiğiniz gibi, 1929 yılında, biz, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununu Almanya'dan aldık. Şüphesiz, bu kanunda bir değişiklik ihtiyacı zuhur ettiğinde de, her defasında, acaba, Almanya'da bu konuda ne gelişmeler vardır diye düşünülür, araştırılır ve oradaki gelişmeler de olabildiğince Türkiye'ye yansıtılmaya çalışılır.

1999 yılında tasarı hazırlanırken, Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 8l/d maddesi, aynen, buradaki düzenlemedir. Hatta, şöyle bir tereddüt hâsıl oldu.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Alman hukukundan çıkmış bir maddeyi söylemeyin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkanım...

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ben, sadece, doğru bilgiyi ortaya koymak adına söylüyorum. Baştan da ifade ettim; hekimlik mesleğiyle alakalı doğrudan bir düzenleme değil. Biz, bir hukukî düzenleme yapıyoruz, ceza hukuku alanıyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz. 1999 yılında bu madde tasarıya aktarılırken, neden ve nereden geldi, onu ortaya koymak adına bunu söyledim.

Sonradan bir tereddüt hâsıl oldu; acaba, önceden böyle bir düzenleme vardı, sonradan, ola ki, Alman Usul Yasasında bu değişiklik oldu mu diye. Nitekim, en son, 1 Eylül 2004 tarihinde bir değişiklik daha yapmışlar. Yani, bizim, bu Parlamentoda Ceza Kanunuyla ilgili düzenlemeyi yaptığımız günlerde Alman Parlamentosunda da bir düzenleme yapılmış. Daha evvelki düzenleme aynen şöyle, 81/d maddesi: "Kadının muayenesi, utanma duygusunu rencide ediyorsa, bir kadın veya tabip tarafından yapılır. Muayene sırasında kadının istemesi halinde, bir kadın veya yakınının hazır bulundurulmasına izin verilir." Şimdi tartışılan madde, aynen 8 l/d. 1 Eylül 2004'te bunu değiştirmişler; o zaman aynen şöyle olmuş: "Vücudun muayenesi, utanma duygusunu rencide ederse, aynı cinsiyetten bir kişi veya bir doktor -erkek veya kadın- tarafından yapılır" diye daha genel bir ifade kullanmışlar.

Şimdi, bununla söylemek istediğim şey şu: Tasarının geneli üzerinde de konuşulurken, bu tasarıdaki hiçbir kavram, hiçbir hüküm, hiçbir cümle, uygulaması olmayan bir husus değil; Batı hukukunda da olabilen bir husus. Neticede, Avrupa Birliği müktesebatıyla da uyum içerisinde bu düzenleme yapıldığına göre, bize mahsus, ilk defa bizde ortaya çıkan değil, Almanya'da da, Avusturya'da da var.

Şimdi, verilen 2 tane önerge var; birisinde "madde, tasarı metninden çıkarılsın" deniyor, ikinci önergede de Avusturya Ceza Usul Yasasının 133 üncü maddesi var. Belki, bu, Sayın Güney'in büyük bir hassasiyetle ve nezaketle dile getirdiği, belki doktorlarımız açısından yanlış anlamaya imkân verecek hususları da ortadan kaldıracak tarzda bir düzenleme. Orada, Avusturya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 133 üncü maddesinde şöyle

deniliyor: "Kadının bedeninin muayenesinde mümkün ise, bir kadın hekim görevlendirilir." Önergede ise "istemi halinde ve imkânlar elverirse" deyip, ikinci cümle çıkarılırsa, belki, bu endişeleri de ortadan kaldıracak bir orta yol bulunmuş, bir düzenleme yapılmış olur. Bunu bilgi olarak sunuyorum.

Sayın Değerli'nin bana sorduğu sorular, hükümetin tasarrufuyla ilgili, hükümetin icraatlarıyla alakalı değil. Ben, burada Hükümeti temsilen bulunuyorum, teker teker arkadaşlarımızın beyanlarıyla ilgili benim bir şey söylemem mümkün değil, yorum yapmak benim görevim değil; ama şunu biliyorum, o arkadaşlarımızın da, hepimizin de bu ülkede hekimlere saygımız var, hepimiz, hekimliğin yüce bir meslek olduğunun idraki, öneminin bilinci içerisindeyiz. Yanlış anlaşılan bir husus varsa, eğer, arkadaşlarım izin verirse, ben, onlar adına da özür dilerim; çünkü hepimiz hata yapabiliriz. Siyaset adamıyız; yeri geldiğinde de özür dileyebiliriz, dilemeliyiz; bunda bir mahzur da yoktur. Belki, zaman zaman, yorgunluk sebebiyle, şu veya bu şekilde kastı aşan cümleler de olabilir; meseleyi, ben, böyle değerlendiriyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 26
Tarih : 03 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu madde ve bundan sonra da, zaman zaman, bu ifadelere rastlayacağız. Bu vesileyle, bir iki hususu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, hep söyleniyor, işte, acele geldi, vesaire geldi, zaman sıkıntısı... Hükümetin değil, Türkiye'nin zaman sıkıntısı var. Ben, tasarının geneli üzerinde konuşurken de söyledim; siz, Avrupa Birliği gibi bir medeniyet projesinin tüm yükümlülüklerini getirip, bir iki yılda yapmak gibi bir mecburiyetle karşı karşıya kalırsanız, geldiğimiz nokta budur.

Bu tasarı Meclise sevk edileli aşağı yukarı iki sene olmuştur. Kimse de "Adalet Komisyonu çalışmadı" diyemez "Adalet Bakanlığı çalışmadı" diyemez "bu Parlamento çalışmadı" diyemez. Geç saatlere kadar çalışıyoruz; hepimizin zamanı 24 saat; bunu yetiştirmeye çalışıyoruz. Daha biraz evvel Avrupa Parlamentosu Başkanının konuşmasını dinledik. 14 Aralığa kadar bu tasarıların çıkması gerekiyor. Bu tarihi koyan biz değiliz, bu tarihi koyan hükümet değil, bu tarihi koyan bu Parlamento değil; ama, bir zaman baskısı altındayız. Bunu arkadaşlarımızın da, bize veya Parlamentoya, Hükümete bir nakısa gibi söylemesi ya da böyle anlaşılması yanlış olur; bir.

İkincisi; biz, bu yasa tasarını hazırlarken -yine başta da ifade ettik- iki şeyi gözetmeye çalışıyoruz; birincisi, evvela hak ve özgürlükleri olabildiğince teminat altına almak. Bu kesin. Burada hiçbir arkadaşımız özgürlüklere karşı bir tavır içerisinde değildir, biz de değiliz; ama, bir taraftan özgürlükleri korurken, öbür taraftan da kamu düzeninin işlemez olduğu, kamu düzeninin bozulduğu, kamu otoritesinin zaafa uğradığı bir yerde özgürlüklerin kullanılamayacağını da biltecrübe yaşamış bir ülkenin insanları olarak, siyasetçileri olarak, acaba Batı düzeninde -şimdi bunların hepsi Avrupa Birliği bağlamında yapılıyor- bu

düzenleme var mı?.. Onun için de ben dedim ki, zaman zaman karşılaşacağımız bazı kavramlar, acaba ilk defa bizim Ceza Usul Yasamızda mı var, Batı'da yok mu, Batı'da uygulaması yok mu ve onun cevabını da şöyle söyledim: İlk defa, bizim tarafımızdan bu yasa metnine dahil edilmiş hiçbir kavram yok, hiçbir kural yok. Mesela, Alman Ceza Usul Yasası; hep Alman Ceza Usul Yasasına atıf yapıyoruz. Sebebi; uygulanmakta olan 1412 sayılı Yasanın mehazı Alman Ceza Usul Yasasıdır. Hemen önümde var, 100 üncü maddesinde "gecikmesinde sakınca bulunan hallerde" deniliyor. Demek ki "gecikmesinde sakınca bulunan hal" Avrupa hukukunda da var olan bir kavram. Dolayısıyla...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Orada varsa, bakın, oranın demokrasi anlayışı farklı, felsefesi farklı!

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Tanımlayalım efendim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Müsaade ederseniz, bir dakika, bir şey söyleyeceğim.

Sayın Başkan...

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Şimdi, demek ki orada var. Peki...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Orada varsa, burada nasıl olacak?!

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Böyle bir konuşma âdetimiz yok ki; yani, ben, aynı anda... Müsaade ederseniz, fikrimi bitireyim, bir madde üzerinde söz alın.

Yani, söylemek istediğim şey şu: Tasarıda 1990...

BAŞKAN — Konuşmacıya konuşma imkânı verelim, gerekirse soru sorma hakkınız var madde üzerinde.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Tabiatıyla; yani, olabildiğince bildiğim her şeyi söylerim, bir şeyden alınganlığımız da yok, olabildiğince düzgün bir yasa yapmaya çalışıyoruz.

Şimdi, tasarıda varken, müzakere ettiğimiz metne niye konulmadı; arkadaşlarımızın endişe ettiği sebepten dolayı konulmadı; çünkü, tasarıda şöyle bir ifade var: Bakın, gecikmesinde sakınca bulunan hal nasıl tarif edilmiş: "Derhal işlem yapılmadığı takdirde, suçun delil, iz, eser ve emarelerinin ortadan kaybolması olasılığının ortaya çıkması hali." Bununla, gecikmesinde sakınca bulunan meçhul bir kavramı, arka arkaya başka meçhul kavramlarla izah etmeye kalkışıyoruz; dolayısıyla, bu da, çok geniş bir uygulama alanı

bulur ve bundan da özgürlükler zarar görür mantığıyla; yoksa, bu, madde metninde var. Eğer, sizin için bu kadarı yetiyorsa, bütün sorumluluğu size ait olmak üzere, ben, bu teklifi, bu metni, bu izahı buraya aynen alırım, bunda hiç mahzur yok. Ama, demişiz ki biz, endişe ettiğiniz gerekçelerle, madem ki özgürlükçü bir yasa yapmaya çalışıyoruz, bu kadar meçhul kavramı arka arkaya sıraladığımızda, bundan özgürlükler zarar görür, bir arama söz konusu olduğunda, bir yakalama söz konusu olduğunda "eser ortadan kalkacaktı, iz ortadan kalkacaktı, emare ortadan kalkacaktı da ondan dolayı bu kararı verdim, bu adımı attım" tarzında keyfî uygulamaya meydan vermemek adına, tasarıda sevk edilmiş olan tarif, müzakere ettiğimiz metne dahil edilmemiştir. Bu da, bir tercih konusu olmuştur; kaldı ki, zaten, 24.5.2003 tarihli Adlî ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinde aşağı yukarı benzer tarif var; yani, mevzuatımızda, kabataslak dahi olsa, meçhul dahi olsa, buna benzer tarifler de yapılmıştır. Ama, şunu bilmemiz lazım; ister Ceza Kanunu ister Usul Yasası, önünde sonunda insanların uygulayabileceği, insanların takdirine ister istemez yer veren bir yasadır. Olabildiğince, biz, bu yasada, bunu hukukî temellere, mümkünse anlaşılabilir, uygulanabilir kriterlere bağlamaya çalıştık.

İşin esası da budur; takdirlerinize arz ediyorum.

Konu **: *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *3***

Birleşim **: *27***

Tarih **: *04 Aralık 2004***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Değerli arkadaşlarım, tabiî, Ceza Muhakemesi Yasası, kendi içinde dengeleri olan, arkadaşlarımızın burada dile getirdiği hususları bir bütünlük içerisinde tolere eden, hak ve özgürlükleri de olabildiğince teminat altına alan bir düzenlemedir.

Geneli üzerinde konuşurken de söyledim; hiç şüphesiz, biz, iki şeyi gözetiyoruz ve gözetmek mecburiyetindeyiz. Bunlardan bir tanesi, hak ve özgürlüklerdir. Şu anki uygulamalara ve genel mevzuatımıza baktığımızda, bu düzenlemenin birçok noktada yeni teminatlar getirdiği, mahkemelerin daha aleni bir yargılama yapmasını, daha adil bir yargılama yapmasını ve kısa sürede gerçeğin ortaya çıkarılmasını hedeflediği aşikârdır; ama öbür taraftan da, sosyal düzenin korunması esastır. Hep ifade etmeye çalışıyoruz; bundan sonra da ifade edeceğiz; sosyal düzen bozulduğu andan itibaren, hiçbir özgürlüğü kullanma imkânınız yoktur; bu bir.

İki; biz bu düzenlemeyi yaparken, hem devlet ve toplum olarak bizim geçirdiğimiz tecrübeler hem de hukuk devleti olarak birbirimize örnek gösterdiğimiz ya da hukuk devleti olarak bugün yeryüzünde mevcut olan devletlerin uygulamalarının dışında hiçbir hüküm de getirmedik; ama, şunun kabul edilmesi lazım: Sayın Yarbay'ın söylediği tarzda ne tarihte bir devlet var ne de bugün bir devlet var. Eğer bir sanal devlet için, bir sanal toplum için usul hukuku yapıyorsak, ona bir diyeceğim yok; ama, yaşanan gerçeklerden ki, usul kuralları, belli tecrübelerin, belli sıkıntıların sonucu konulmuş olan, trafik kuralları kadar hayatî bir kısım kurallardır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, şimdi, lise önlerine varıncaya kadar uyuşturucu tacirleri dağılmaya başladı. Gençlik tehdit altında; kapkaç vesaire. Şimdi, buradaki suçları, devletin örgütü, nasıl takip edecek, nasıl izleyecek,

bunları nasıl ortaya çıkaracak da gelecek kuşakları uyuşturucu belasından, kapkaçtan, örgütlerin... Şu an arkadaşlar bilmiyor, emniyetten gelenler bilir, cezaevlerimizdeki örgüt sayısını, isimlerini bile çoğunuz bilmiyorsunuz; 47 örgütün mensubunu biz cezaevlerimizde barındırıyoruz. Türkiye örgütlü suçlar açısından ya hedef ülke ya geçiş ülkesidir. Bunları hesaba katmadan bir hukuk düzenlemesi yapılamaz. Ben de özgürlüğün ne anlama geldiğini biliyorum, komisyonumuz da ne anlama geldiğini biliyor, sizler de biliyorsunuz. Onun için, özgürlükler kadar, Türkiye'yi suç örgütlerinin cirit attığı, her istediğini yaptığı, geleceğimizi tehdit edecek bir özgürlük ortamını onlara vermememiz lazım. Devletin, güvenlik güçlerimizin, bu anlamda, bu düzenlemeleri yapmasına ihtiyaç var, bunların güçlendirilmesine...

Kaldı ki -bir şey var- yine biz, Ceza Kanunu düzenlemesini yaparken, özel ceza hükmü taşıyan kanunların hepsini Ceza Kanununun bütünlüğü içerisinde değerlendirmeye çalıştık. Şimdi, burada, 139 uncu madde, arkasından gelen 140 ıncı madde, zaten, 4422 sayılı Kanunda var olan düzenlemelerdir. Biz, artık, yasanın yürürlük tarihiyle birlikte bu kanunlar ortadan kalkacağı için, onlarla ilgili, suçla mücadelede ihtiyaç duyulan yetkileri bu kanunun içerisine almaya çalıştık.

Bir üçüncüsü, tabiatıyla, bir hukukî düzenleme yaparken, mukayeseli hukuktan istifade edersiniz. Dün de sıkça atıf yaptım; 1 Eylül 2004 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Alman Ceza Usul Yasasının 110 uncu maddesinde aynen böyle "aşağıda yazılı suçlar söz konusu olduğunda, gizli soruşturmacı görevlendirilebilir" diyor; yani, bu, ilk defa bizim hukukumuza bu kanunla gelen olmadığı gibi, Batı hukukunda da uygulama imkânı bulan ve her devlette olan bir uygulamayı burada getirmeye çalıştık.

Bunu şunun için söylüyorum: Yani, böyle bir yasa, özgürlükçü bir yasayla ilgili olarak, sadece içinde iki yerde gizli maddesi geçiyor diye ya da gizli ifadesi geçiyor diye, özgürlükleri kısıtlayan, polis devleti imajını ortaya koyan bir düzenleme yapmadık. Bu yasa güzel bir yasadır ve kendi içinde de tutarlılığı olan bir yasadır.

Bunu bilgilerinize arz etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konu **: *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *3***

Birleşim **: *27***

Tarih **: *04 Aralık 2004***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ceza Muhakemesi Yasa Tasarısıyla ilgili olarak, yukarıda, bu madde, üzerinde en çok tartışılan maddelerden bir tanesidir. O sebeple, kısaca bilgi vermek istiyorum. Gereğini, şüphesiz, takdirlerinize arz edeceğiz.

Bu konuyu, biz, yukarıda müteaddit defalar konuştuk. Ayrıca, hükümet olarak kendi içimizde de konuştuk. Son defa, Sayın Dengir Mir Mehmet Fırat, Sayın Salih Kapusuz, Sayın Komisyon Başkanımızla beraber, bu tasarıyla ilgili, Sayın Başbakana ve Ana muhalefet Partimizin Değerli Genel Başkanına bilgi verdikten sonra, Sayın Başbakanla birlikte de konuştuk. Hukukumuzda da, zaman zaman tartışılan bir konudur; ancak, bu tartışmalar yapılırken, dünyadaki uygulamaları da ortaya koyarak bir değerlendirme yaparsak daha sağlıklı bir sonuca varırız diye düşünüyorum. Umumiyetle, konuşmayı yaptığımızda, zannediyoruz ki dünyada tek tip bir uygulama var; yani, bütün Avrupa ülkelerinde, demokratik ülkelerde, iddia makamıyla, savcıyla sanık ve müdafii eşit seviyededir. Böyle bir genelleme yapılıyor. Evvela, bu doğru değil. Özellikle, Amerikan filmlerinin de belki etkisiyle, sanki bütün uygulamalar o filmlerde gördüğümüz gibi gözüküyor. Esas itibariyle, bu uygulama Anglosakson ülkelerindedir; yani, İngiltere'de ve Amerika'dadır. Hâlbuki bizim uygulamalarımız, daha çok, Kıta Avrupası hukukundan alınmadır; ya kaynak ülke Fransa'dır ya da büyük ölçüde Almanya ya da İtalya'dır. Oradaki uygulamalara baktığımızda ise, bu söylediğimizin bu kadar olmadığını, böyle olmadığını, orada iddia ile savunmanın aynı seviyede olmadığını görüyoruz. Fotoğrafı göreceğiz, ona göre karar vermemiz lazım.

Şimdi, bu neden böyle; bunun sebebi şudur: Anglosakson sisteminde, iddia makamı taraftır, sadece iddia ettiği hususlarla ilgili olarak delil toplar;

sanık lehine delil toplamaz, sanığın menfaatına olan herhangi bir talebi söz konusu olmaz. Halbuki, bizim hukuk sistemimizde, Fransa'da, Belçika'da ve benzeri ülkelerde, savcı, teorik olarak da -şu ana kadar kabul ettiğimiz bazı maddelerdede var- sanığın lehine olan delilleri de toplamak, onun lehine bir talep söz konusu olacaksa onu da ortaya koymak durumundadır. Yeri geldiğinde tutuklanmasını talep eder, yeri geldiğinde beraatını talep eder, yeri geldiğinde tahliyesine katılır, tahliyesini talep eder. Eğer, şimdi, biz, bu eşitliği sağlayacaksak, iddia makamının, gerçek anlamda, aynen Anglosakson ülkelerinde olduğu gibi, tam taraf olması lazım, teşkilatlanmasının ona göre yapılması lazım, anayasal düzenlemelerin de ona göre yapılması lazım. Halbuki, bizim Anayasamızda, savcılar ve hâkimler aynı statüye tabidir, aynı teminatlara tabidir. Mesleğe atanmalarından, mesleğe kabullerinden, tayinlerine, terfilerine, özlük haklarına varıncaya kadar, hâkim ne hakka sahipse, savcılar da aynı hakka sahiptir. Halbuki, bu ülkelerde savcılık ayrı bir teşkilattır. Bunların çoğunun bağımsızlığı da yoktur, bu neviden teminatları da yoktur, önemli bir kısmı da Adalet Bakanlığına bağlıdır, bir nevi Adalet Bakanlığı memuru gibidir. Bunu görmüş olmamız lazım. Eğer, taşları yerli yerine oturtacaksak, o zaman bu düzenlemeleri de yapmak gerekir.

Bakınız, bu maddeden evvel -şimdi bu 188'i konuşuyoruz- 170 inci maddede şöyle bir düzenleme yaptık: "İddianamenin sonuç kısmında, şüphelinin sadece aleyhine olan hususlar değil, lehine olan hususlar da ileri sürülür." Yani, iddia makamı bunu da tespit edecek, bunu da araştıracak, buna göre de değerlendirme yapacak.

Ayrıca, arkadaşlarımızın haklı olarak şikâyet ettiği bir husus var. Zannediyorum, bunu karşılayacak düzenlemeyi de, biraz sonra görüşeceğimiz 227 nci maddede yaptık. O da şudur: Heyet halindeki müzakerelerde, ağır ceza mahkemelerinde, savcıların müzakereye katılmamaları lazım; ama zaman zaman müzakereye katılıyorlar. Bu, hukuku yeteri kadar hazmedememiş olmalarından ya da müzakereyi yürüten mahkeme başkanının dirayetsizliğinden kaynaklanıyor. Müzakereyi, sadece mahkeme başkanı ve katılan üyelerin yapması gerekir, cumhuriyet savcısının bu müzakerelerde olmaması lazım; birçok yerde de olmuyor; ama bu kurala riayet etmeyenler de var; o da arkadaşlığa, aynı çatı altında olmaya... Mesela, hâkim ve savcıların çoğu aynı lojmanlarda oturuyorlar. Bu anlamda, çok fazla bir farklılıkları da yok.

Onun için, biz, bu endişeleri ortadan kaldırmak adına, 227 nci maddeye şöyle bir hüküm getirdik: "Müzakerede ancak karara ve hükme katılacak hâkimler bulunur." Yani, bundan sonra, 227'nci madde bakımından savcıların müzakerede bulunmaları mümkün değildir. Eğer bulunurlarsa, işte, o zaman,

sanık müdafii veya sanık şikâyet ederse, görevini yapmayan savcıyla ilgili soruşturmayı da açarız, müzakereye katılmaması gerekenleri kattığı için o mahkeme heyeti hakkında da soruşturmayı açarız. Dolayısıyla, bu anlamda, biz, burada, taşları yerli yerine oturtmaya azamî ölçüde gayret sarf etmeye çalıştık.

Kaldı ki, sistem bu esasa göre düzenlenmediği için, şimdi bu maddeyle ilgili farklı bir düzenleme getirdiğimizde, gerçekten çok ciddî bir karmaşa çıkar. Yargının zaten yeteri kadar sıkıntıları var, zorlukları var; bir de, bu neviden kargaşalarla hukuk hayatını içinden çıkılmaz hale getiririz. Özü itibariyle, ben de, bu düzenlemelerin belli bir süre sonra Türkiye'nin gündemine geleceğine, bunu yapacağımıza inanıyorum; ama kabul edelim ki değerli arkadaşlarım, şu iki sene içerisinde o kadar çok, o kadar yoğun değişiklikler yaptık ki, hepsini de bu sene içerisinde, bir kanun içerisinde çözmemize gerek yok. Bunu, zaman içerisinde, belki bir başka dönemde; ama Anayasanın ilgili maddelerinde de değişiklik yapmak kaydıyla... Çünkü o değişiklik yapılmadan bir teşkilat yasasını çıkarmak da mümkün değil, Anayasaya aykırı bir düzenleme yapmış oluruz. Bütün bunları hesaba katarak, inşallah, Anayasadan başlamak üzere, yargı hayatımızda bir başka temel değişikliği ileride yapma imkânı olur.

Bu 188 inci maddenin bu şekliyle düzenlenmesi, bir ihtiyaçtan, bir zaruretten ve şu ana kadar yaşadığımız tecrübelerden kaynaklanıyor. Kaldı ki, şu an, Fransa'daki uygulaması aynen bizdeki gibidir, Belçika'daki uygulaması aynen bizdeki gibidir. Bu, benim fikrim değil; bir yanlış beyanda bulunmamak adına, bilim adamalarından da mütalaa aldım, metinleri de kendi el yazılarıyla elimdedir.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Bakan, Almanya'da bizim dediğimiz gibi, aynı platformda...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Almanya'da bizimki gibi değil; onu da, şöyle okuyayım: Elimdeki metinde, aynen "Almanya'da ise, saray içinde yer alan mahkemelerde hâkim ve savcı yüksek konumda bulunurken, yeni yapılan duruşma salonlarında -eyaletlere göre değişiyor- hâkim dahil, tüm mahkeme süjeleri aynı düzlemde oturmaktadır" diyor; hâkim dahil; bakın, orada farklı. Şimdi, bu getirilen sistemde, hâkim yukarıda; iddia edilen sistemde, savcı ile sanık tarafı aynı düzlemde. Halbuki, yeni Alman düzeninde, hâkimi, savcısı ve sanık tarafı aynı düzlemdedir diye, bir bilim adamımızın -oradaki uygulamayı da bilen bir arkadaşımız ve biz, usul düzenlemelerinde ondan çok istifade ettik- metni var. Bu bilgiyi de takdirlerinize arz ediyorum.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

Konu ***: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 27
Tarih : 04 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz, buradan birkaç cümle ifade edeceğim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Kılıç'ın ifade ettiği hususlara, hiç şüphesiz saygı duyuyoruz.

Benim arz etmek istediğim husus şu: Bu konuşmayı dinleyen sizler ya da kamuoyu, Türkiye'de yeni bir olağanüstü mahkeme dönemi başlıyor gibi bir kanaate varabilir. Bu, kesinlikle doğru değil. Biz, Hükümet olarak da, Parlamento olarak da, olağanüstü mahkemelere karşıyız. İşlenen bir suç varsa, olağan sistem içerisinde bunun cezalandırılmasını, yargılamasının yapılmasını esas alıyoruz. Bunun içindir ki, elbirliğiyle, devlet güvenlik mahkemelerini kaldırdık.

Olağanüstü mahkemelere karşıyız; fakat, ihtisaslaşma diye de bir olay var. Hepimiz biliyoruz ki, bütün dünyada, her bilim dalında, giderek, ihtisaslaşma, daha özel konularda bilgisini, kabiliyetini, becerisini geliştirme gibi bir temayül esas itibariyle var. Ben, hukuk fakültesinde okurken, fikrî ve sınaî haklar diye bir ders okumadık; ama bugün, dünyada da, ülkemizde de en önemli hukukî ihtilafların başında fikrî ve sınaî haklar geliyor. Şimdi, fikrî ve sınaî haklar dersini okumamış bir yargıcın böyle bir mahkemede yargılama yapması hak kayıplarına sebebiyet veriyor. Onun için, ayrı bir fikrî ve sınaî haklar mahkemesi kuruyoruz, geneli içerisinde ihtisas sahibi olabilmesi bakımından. Bütün dünyadaki örnekler... Üstelik bunun kaynaklarını, eğitimini, finansmanını da Avrupa Birliği sağlıyor.

Yine, aile mahkemeleri kurduk. Daha evvel yoktu, biz avukatlık yaptığımız dönemde, aile mahkemeleri diye bir mahkeme yoktu; ama değişen şartlar, gelişen şartlar, asliye hukuk mahkemelerince görülen bu davaların, daha mütehassıs, bu konuda ihtisas sahibi hâkimlerimiz ve onlara danışmanlık

hizmeti verecek bir kısım unsurlarla birlikte bir karar verilmesini mümkün kıldı. Yine, sizler ve bizden evvel de yapıldığı gibi, nüfusu 100 000'i aşan yerlerde aile mahkemeleri kurduk; olağanüstü mahkeme değil, bir ihtisas mahkemesi.

Bakınız, çağımız, İnternet çağı. Artık, oturduğu yerden, insanlar, her türlü işini bilgisayarlarla yapıyor; ama hiçbirimiz, hukuk fakültesinde okurken "iletişim suçları" diye suç okumadık. Şimdi, böyle bir dersi okumamış, bu konuda ihtisası olmayan insanlar, bir yargılama söz konusu olduğunda, ister istemez, hak kayıplarına sebebiyet verecek, hukukî hatalar yapacak. Önümüzdeki dönem- de, mecburen, iletişim mahkemelerini, bilişim suçlarıyla ilgili bir mahkemeyi kurmak gerekecektir, olağan sistem içerisinde. Bu, bizim yaptığımız bir şey değil, bütün Avrupa'da olan bir hususdur. Kaldı ki, örgütlü suçlar, sınır aşan suçlardır. Bu konuda da, hiç şüphesiz, mahkemelerimizin ihtisas sahibi olması gerekiyor, gerekmektedir. Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu durum, bu neviden düzenlemeleri getiriyor. Bu düzenlemeleri yaptık; bugün burada tartıştığımız konuları, uyum paketleri içerisinde teker teker gündeme getirdik, Anayasaya aykırılıklar varsa onları ortadan kaldırdık, gözaltı sürelerini düzelttik. Nitekim, bu düzenlemelerdir ki, ilerleme raporunda, Türkiye'nin yaptığı önemli adımlar olarak zikrediliyor. Onun için, gelen hususlarda, emin olasınız diye ifade ediyorum, hukuka aykırı, hukukun temel kurallarına aykırı, olağanüstü bir dönemi veya olağanüstü mahkeme imajını verebilecek herhangi bir düzenleme yoktur; bunu, bilgilerinize sunuyorum.

Kaldı ki, bir başka şey daha var: Bakınız, özellikle bu örgütlü suçlar bakımından –geçtiğimiz günlerde gazetelerde de çıktı- jüri sistemini kabul etmiş olan ülkeler bile, bu neviden suçlarla mücadele bakımından, genel hukuk sistemi içerisinde ve mahkeme düzeni içerisinde farklı usullerle, jüri yerine, bizim sisteme benzer sistemlerle ilgili bir yargılama yapmak ve bu suçlarla mücadele edebilmek noktasında ciddî bir çabanın, ciddî bir gayretin içerisindedirler.

Onun için, vatandaşlarımızın şundan emin olması lazım; lütfen, sizler de emin olasınız ki, olağanüstü mahkemeler dönemini, bu Parlamento, bu dönem kapatmıştır. Yapılan düzenleme, geneli içerisinde ihtisaslaşmaya doğru giden bir düzenlemedir; doğru olanı da budur. Tıpta ihtisaslaşma var. Genel cerrah diyoruz; şimdi, onun kaç çeşit alt branşları çıktı. Hukukta da yapılmak istenen budur. Kaldı ki, bu, avukatlıkta da vardır. Ben ceza avukatıyım diyor, ben deniz ticaret hukukuyla ilgileniyorum; ben ticaret davalarına bakıyorum diyor. Avukatlarda bile ihtisaslaşma var. Hâkimler için de, bu, tabiî bir sonuçtur. Adil yargılama açısından da buna ihtiyaç var.

Bilgilerinize saygıyla arz ediyorum.

Konu ***: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 27
Tarih : 04 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu uzlaşma maddesi, ceza muhakemesi hukukumuz açısından ilk defa düzenlenen bir maddedir. Bunun dar bir alanda uygulamasını burada derç etmiş bulunuyoruz, özellikle şikâyete bağlı suçlar bakımından. Bu, yeni bir uygulama olması hasebiyle önümüzü görmemiz lazım; bu bir.

İkincisi, bahsettiğiniz belge ve onun dayanağı olan metin şu an yanımda yok. Müsaade ederseniz, o konuları inceleyip, daha doğru ve gerçekçi bilgiyi size yazılı olarak vereyim.

Konu : Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 27
Tarih : 04 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; uzun bir konuşma yapacak değilim. Hukuk hayatımız bakımından çok büyük bir önemi haiz bulunan bu tasarıyı, büyük bir çabayla, büyük bir özveriyle ve çok değerli katkılarınızla ve oylarınızla yasalaştırmış bulunuyoruz.

Bundan dolayı, milletvekillerimizin hepsine teker teker teşekkür ediyorum, parti gruplarımıza teşekkür ediyorum, değerli başkanvekillerimize teşekkür ediyorum, bu çalışmanın Meclis huzuruna gelmesine kadar emeği geçen Değerli Komisyon Başkanımıza, komisyon üyelerimize, burada görev yapan herkese teşekkür ediyorum.

Hiç şüphesiz, iki günden beri büyük bir sabır ve dirayetle bu oturumları yöneten Sayın Başkan size ve Divanda görev yapan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) — Stenograflara teşekkür ediyoruz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bu kanunun, milletimiz için, hukuk hayatımız için, yargı hayatımız için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Hiç şüphesiz, burada görev yapan arkadaşlarımızı genel olarak ifade ettim; çünkü bilim adamlarımız var, Yargıtay'dan var, başka taraftan arkadaşlarımız var ve burada görev yapan kamu görevlileri var; onların hepsine teşekkür ediyorum.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) — Özelde; onların özel hakları var.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayırlı, uğurlu olsun. (Alkışlar)

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, toplum hayatımız bakımından fevkalade önemli bir tasarının müzakerelerini yapıyoruz. Bu tasarı, birkaç bakımdan önem arz ediyor; evvela, ceza hukuku alanındaki temel düzenlemelerle ilgili son yasa tasarısıdır. Bundan sonra, ceza hukukuyla ilgili olarak, bu kapsamda ve bu içerikte başkaca bir yasa tasarısı gelmeyecektir; sadece Ceza Muhakemesi Yasasının yürürlüğüyle ilgili, hemen acelesi de olmayan birkaç maddelik başka bir tasarıyı getireceğiz. Böylece, seksen yıllık cumhuriyet döneminde, ceza hukuku alanındaki en köklü değişiklikleri, bu Parlamentoda, bütün üyeleriyle birlikte -ki, hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum, özellikle ana muhalefet Partimize çok teşekkür ediyorum; bu düzenlemelerde en az bizimki kadar pay sahibidirler, şeref sahibidirler, bunu da, tarihe not düşmek adına buradan ifade etmek istiyorum- bu alanda çok köklü bir değişikliği yaptık, Ceza Kanunu çıktı, Ceza Muhakemesi Yasası çıktı, onun tabiî sonucu olarak da bugün görüştüğümüz yasa tasarısıyla huzurunuza geldik. Bu anlamdaki son tasarıdır.

İkincisi, yine, iki yıldan beri sürdürdüğümüz çabaların ürünü olarak, 17 Aralık 2004 tarihi, Türkiye'nin modernleşmesiyle ilgili önem arz ediyor. İlerleme Raporunda, Türkiye'nin 17 Aralık öncesi çıkarması gereken bir kısım yasalar vardı, yapması gereken bir kısım hukukî düzenlemeler vardı. Bu düzenlemeler içerisinde bir ön şart olarak ortaya konulan bu tasarıyı da, bugün, ümit ediyorum ki, katkılarınızla, desteklerinizle çıkarmış olacağız. Böylece, Türkiye, tarih önünde, alnı açık, başı dik, görevini yapmış bir millet, bir Parlamento, siyasî bir heyet olarak tarihin önüne çıkmış olacaktır; bu anlamda, tasarının böyle tarihî bir önemi de var.

Bu tasarıyı hazırlarken dikkat ettiğimiz hususlar ne, bu tasarının felsefesi ne, neyi dikkate aldı komisyon; bunları bir defa daha ifade etmek istiyorum. Bu

tasarıyı hazırlayan komisyon, parti kimliklerinin üstüne çıkarak, bir hukukçu gözüyle, Ceza Kanununda hangi felsefeyi öne çıkardıysa, Ceza Muhakemesi Yasasında nelere öncelik verdiyse Ceza İnfaz Yasasında da bunu hayata geçirmeye, bu felsefenin devamını bu kanuna yansıtmaya olabildiğince gayret sarf etmiştir. Her zaman ifade ettim, bu neviden düzenlemeler hiçbir zaman en mükemmel değildir; en mükemmel denildiği zaman, bu, işin tabiatına aykırı olur. Hayatın değiştiği, şartların değiştiği, beklentilerin süratli değiştiği bir çağda, şüphesiz, her şeyi önceden görmek mümkün değil; ama felsefesi itibariyle, bu değişime imkân veren, bunu doğru okumaya çalışan bir anlayışla düzenlemeye çalıştık.

Şüphesiz, bu anlayışın gereği olarak, İnfaz Yasasının birinci önceliği, her ne sebeple olursa olsun, suç işlemiş bulunan insanı topluma tekrar kazandırmaktır. Bir atasözümüz var: "Dağ başına kış gelir, insan başına iş gelir." İnsan başına iş gelmiş olabilir, sebebi şudur ya da budur, bu insanı tekrar topluma kazandırmak ve ondan istifade edebilmek adına, Ceza İnfaz Yasası, bir anlamda rehabilitasyon yasasıdır; bu anlayışla hazırlanmaya çalışılmıştır. Bununla ilgili pek çok hükümler göreceksiniz. Geçmiş uygulamalarda olmayan pek çok ifadeye, hükme, maddeye, anlayışa rastlayacaksınız; birinci önceliği budur.

Bu tasarının ikinci önceliği, hiç şüphesiz, bireye, insan haklarına ve özgürlüklerine önem veriyoruz; bunun toplumda en iyi şekilde kullanılmasına, yaşanmasına önem veriyoruz, öncelik veriyoruz. Bununla ilgili epey düzenlemeler de yaptık, elbirliğiyle yaptık; ama öbür tarafta bir de toplum düzenini korumak gerekiyor, aynen Ceza Kanununda gözettiğimiz ikinci hedef gibi. Bu tasarıyı hazırlarken, toplum düzenini korumak, barışı sağlamak ve insanların özgürlüklerini rahatça kullanabilmesine imkân verecek bir toplum düzenini kurmayı da arzu ediyoruz. Bu da önemlidir ve hep beraber biliyoruz ki, toplum düzeni bozulduğu zaman, kargaşa, kaos ortamında en fazla özgürlükler zarar görüyor. Onun için öyle bir İnfaz Yasası çıkarmamız lazım gelir ki, bir taraftan suç işlemiş kişiyi, adil bir yargılama sonucu hükmü kesinleşmiş olan kişinin infazını yaparken, onu, topluma tekrar kazandırma hedefini gözetirken, öbür taraftan da suç işleme ihtimali olan kişileri de bir anlamda caydırabilmek, toplumu suçtan koruyabilmek adına da bir düzenlemenin yapılması gerekiyordu; olabildiğince bunu sağlamaya çalıştık.

Hiç şüphesiz gözettiğimiz üçüncü husus, bütün dünyada ve bizde de, ceza infaz kurumları, o toplumların ve bizim en hassas kurumlarımızdandır. Geriye dönük yaşadığımız acı tecrübeler sebebiyle, bir taraftan kişiyi kazanmak, kamu düzenini sağlamak; ama öbür taraftan da bu infaz kurumlarında düzeni

ve disiplini sağlamak gerekmektedir. Bir devlet, eğer hapishanelerinde, infaz kurumlarında düzeni sağlayamıyorsa, orada otoritesini hukuka uygun olarak tesis edemiyorsa, o zaman vatandaşına güven veremez, o zaman dışarıdaki insanlarda bir tedirginlik meydana gelir, toplum huzursuzluk içerisine itilmiş olur. Öyle bir Ceza İnfaz Yasası yapmamız lazım gelir ki, öncelik verdiğimiz diğer iki konuya ilaveten infaz kurumlarında da bu düzenin sağlanması gerekecektir.

Nihayet bir dördüncüsü, şüphesiz, her suçun da bir mağduru vardır. Esas itibariyle, modern ceza hukuku anlayışında, işlenen bir suçtan dolayı en fazla zarar gören kamudur, kamu otoritesidir, kamu düzenidir; ama netice itibariyle, bireylerin zarar gördüğü de muhakkaktır. O halde, dördüncü bir hedef olarak da, mağdurların adalete güvenini tesis etmemiz lazım. Aksi halde, insanların, eğer, devlet eliyle, hukuk yoluyla, yargı yoluyla, infaz kurumları aracılığıyla beklentisi karşılanmadığı takdirde, o zaman "ihkakı hak" dediğimiz bir başka yola kapı açılmış olur. Onun için, bir suç işlendiğinde, bu devlet, hukuk çerçevesinde, suç işleyeni yakalıyor, yargılıyor ve infaz kurumlarında gereğini yapıyor tarzındaki kalıcı bir güvenin vatandaşlara, mağdurlara verilmesi lazım, mağdurların bundan emin olması lazım. Bu da, bu tasarının dördüncü hedefidir.

Şüphesiz, bu dört hedefi yakalarken acaba nelere dikkat edildi; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, başka konularda olduğu gibi, ceza infaz kurumlarıyla ilgili olarak da altına imza koyduğu pek çok sözleşme var, pek çok uluslararası metin var. Bu konuda, cezaevi standartlarıyla ilgili asgarî ilkeler metinleri var; bunlar olabildiğince bu tasarıya yansıtılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, geriye dönük beraber çıkardığımız Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Yasası ve benzeri yasalarda veya uyum paketleriyle, daha evvel yasalaştırdığımız hususlara dikkat edilerek, onlarla ters düşmeyecek bir anlayışla bu tasarı maddeleri düzenlenmiş, bunlar karşılanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü gözettiği bir husus da, bu yasanın -yürürlükte olan yasanın- yürürlüğe giriş tarihi 13 Temmuz 1965'tir; geriye dönük kırk yıllık bir tecrübesi var. Türkiye, ceza infaz kurumlarında, kırk yılda, belli bir tecrübe edindi. Bunların iyi yönleri var, bunların üzücü yönleri var. O halde, belki, bugüne kadar çıkardığımız yasalar içerisinde en tecrübî bir yasadır, tecrübeye dayalı bir yasadır. Yani "bazı maddeler niye öyle değil de şöyledir" diyorsak, bunun arkasında, kırk yıldır, ceza infaz kurumlarında, devlet olarak, Bakanlık olarak elde ettiğimiz tecrübeler var. Bu tecrübeleri de dikkate almak suretiyle, böyle bir yasa tasarısıyla huzurlarınıza gelmiş olduk.

Ben, sözü fazla uzatmak istemiyorum; zaten, maddeler görüşülürken de bu anlayışın ürünlerini şüphesiz ortaya koyacağız. Keşke, bu yasaları çıkarabilme adına önümüzde çok fazla zaman olabilseydi. Arkadaşlarımızın bu noktadaki şikâyetlerini, beklentilerini anlayışla karşılıyoruz. Bunlar doğru tespitlerdir; ama, Türkiye'nin zamanı yok maalesef. Zaman eksikliği Adalet Komisyonunun değil, benim değil, sizin değil, Türkiye'nindir. Keşke, geriye dönük, 1963'ten bu tarafa, Türkiye, Avrupa Birliği yolunda öngörülen hususları geniş bir zaman dilimi içerisinde tartışabilseydi, belki bugün böyle bir sıkışıklığı yaşamazdık; ama, ne olursa olsun, büyük bir çabayla, büyük bir gayretle, bu milletin, istendiğinde, çok kısa süre içerisinde çok önemli başarıları elde ettiğinin en önemli göstergelerinden bir tanesi de şu birkaç ay içerisinde çıkardığımız yasalardır. Dolayısıyla, bir eksiğimiz olabilirse zaman içerisinde bunları düzeltme imkânı var. Getirilen hükümler, kendi içerisinde bu dengeleri büyük ölçüde korumaya, sıkıntıları belli ölçüde ortadan kaldırmaya da müsait düzenlemelerdir. İnanıyorum ki, burada yapacağımız görüşmelerle bu husus daha da mükemmelleşecek ve ceza hukuku alanındaki son düzenlemeyle birlikte milletimize yepyeni bir köklü ceza hukuku reformunu ortaya koymuş olacağız.

Hepinize, katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; aslında, müzakeresini yaptığımız bu maddeyi komisyonda da çok etraflı bir şekilde görüştük. Bir yanlış anlamaya meydan vermemek açısından ifade etmek istiyorum.

Ceza infaz kurumlarındaki hiçbir idarî eylem ve işlem yargı denetimi dışında değildir. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu var. Kişinin yüksek güvenlikli veya diğer cezaevlerinde, tasnifinden tutun, orada verdikleri her türlü karar, infaz hâkimliğine, şikâyet üzerine veya itiraz üzerine gelebilir. Dolayısıyla, cezaevinin bu anlamda denetimi, büyük ölçüde bağımsız yargı organına, bağımsız hâkimin teminatına bağlanmıştır. Birincisi budur.

İkincisi; bizim bu infaz tasarısında kullandığımız terminoloji, Avrupa Birliği ülkelerinde kabul edilen uygulamalara da paraleldir. Nitekim, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 17 sayılı Tavsiye Kararında tehlikeli mahkûm kimdirin tarifi var; aynen oradan okuyorum: "İşlediği cürmün nitelik ve icra şekli göz önüne alındığında, toplum için ciddî bir tehlike oluşturan ve cezaevinin güvenlik ve nizamını ihlal edebileceği inancının tesisi için delil var olan hükümlü tehlikeli sayılır."

Demek ki, biz, bu tasarıda böyle bir ifadeyi, aslında, Avrupa Konseyinin tavsiye kararını dikkate alarak kullandık. Dolayısıyla, içi boş bir kavram değil, bugüne kadar da doldurulmuştur.

Üçüncüsü; yüksek güvenlikli cezaevi tasnifi de yalnız bizde değil, İngiltere'de de var, başka Avrupa Birliği ülkelerinde de var. İşlediği suçun niteliği ve suçu işleyen kişinin oradaki durumu dikkate alınarak, ister istemez, hem kendi güvenliği açısından hem diğer hükümlülerin güvenliği açısından hem de cezaevinin düzeni ve disiplini açısından, böyle bir tasnife ihtiyaç var. Dolayısıyla, ne bir keyfî uygulama söz konusu ne de ilk defa bizim tarafımızdan gündeme getirilen bir konudur. Bunu tavzihen açıklamak istedim.

Teşekkür ederim.

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; küçük bir açıklama yapmak istiyorum.

"Mahpusların İyileştirilmesi İçin Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kuralları" başlığı altındaki belgenin 71 inci maddesinin 2 nci fıkrasında aynen şöyle deniliyor: "Sağlık görevlisi tarafından, çalışmalarında bedensel ve ruhsal bakımdan sakınca görülmeyen bütün hüküm almış mahpuslar çalışmak zorundadır."

Burada bir zorunluluk var. Halbuki, biz, getirdiğimiz bu düzenlemeyle, bu kadar kesin bir hüküm koymadık. Bazı konularda isteğe bağlı olmak şartını da getirdik. Dolayısıyla, asgarî standartların çok üzerinde bir düzenleme söz konusudur ve Birleşmiş Milletlerin ilgili belgesine de uygun bir düzenlemedir.

Arz ediyorum.

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; disiplin suçlarıyla ilgili hususlar bizim hazırladığımız tasarıda yoktu; bunlar, tüzüklerde zikredilen cezalardı. Arkadaşlarımız hassasiyet göstererek "kanunsuz suç ve ceza olmaz" tarzındaki ceza hükmünün disiplin suçları bakımından da geçerli olabileceğini düşünerek, tüzükte düzenlenebilecek hususları kanun maddesi haline getirdiler. Bizim ona bir itirazımız yok; ancak, burada yazılı olan hususların ne anlama geldiği geriye dönük yaşadığımız tecrübelerden bellidir. Hukuka aykırı bir yanı da yoktur. Eğer, öyle olmuş olsaydı -zaten, yargı denetiminde- bunların geçmesi de söz konusu olmazdı. Kimseye, uygun bir zamanda İstiklal Marşını söyledi diye veya bir maç seyrederken slogan attı diye bir ceza da verilmiyor. Bunun ne anlama geldiğini hep beraber biliyoruz; ama tabiî, bizim bildiğimizi başkalarının da bilmiş olması gerekir; o bakımdan söylüyoruz, hukuka aykırı bir yanı yok.

Tavzihen arz ediyorum Sayın Başkanım.

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bir hususu yine açıklamak mecburiyetindeyim.

Geneli üzerinde konuşurken de söyledim; bizim burada kullandığımız terminoloji, uluslararası belgelerde geçen hususdur. Hücreye koyma cezası var, sadece karanlık hücreye koyma cezası yok; dolayısıyla, bizim hücremiz de karanlık değil. Onu burada tavzihen yine ifade etmek istiyorum. Yoksa, ilk defa bizim Ceza İnfaz Kanunumuzda zikredilen bir husus değildir.

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bahse konu maddeyle ilgili olarak düzenleme yapılırken, şüphesiz, işlenen suçun toplumda meydana getirdiği vahamet dikkate alınarak, tabiatıyla, çok farklı düzenlemeler getirilmiştir. Bu farklılıklar dikkate alınırken de, tabiatıyla, devletin bir ceza siyaseti var; bu siyasetin gereği düşünülmüştür. Ayrıca, daha evvel Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesiyle -başlığı da "şartla salıverme"dir ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar var; farklı bir düzenlemenin, bu anlamda, Anayasaya aykırı olmayacağı yönünde de karar verilmiştir. Dolayısıyla, böyle bir hüküm buraya yazılırken, yine, Anayasa Mahkemesi kararı dikkate alınmıştır. Kaldı ki, Anayasanın 153 üncü maddesinde de Anayasa Mahkemesi kararlarının herkesi bağlayacağı ifade edilmiştir. Bahse konu düzenlemede Anayasaya aykırı bir yön yoktur. Tümüyle devletin ceza siyasetiyle alakalı bir husustur. Tabiatıyla, her suç için zaman zaman şartla salıvermede farklı usullerin, farklı esasların belirlenmiş olması da devletin hakkıdır. Bu çerçevede yapılmış bir düzenlemedir. Bu yalnız bize mahsus da değil, Batı hukukunda da benzer uygulamalar vardır.

Konu : Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 31
Tarih : 13 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; bugün, çok önemli bir tasarıyı değerli oylarınızla yasalaştırmış bulunuyoruz. Bundan dolayı, teker teker hepinize, gruplarımıza, grup başkanvekillerimize, Sayın Başkan, zatıâliniz başta olmak üzere Divanda görev yapan arkadaşlarımıza, ceza hukuku alanıyla ilgili olarak bugüne kadar katkı sağlamış bulunan Yargıtaya, Yargıtay'ın değerli üyelerine, Barolar Birliğine, Yargıtay Başsavcılığından bu çalışmalara katılan cumhuriyet savcısı arkadaşlarımıza, bilim adamlarına, Bakanlığımız mensuplarına ve bu tutanakları tarihe intikal ettirmek adına zahmet çeken değerli görevli arkadaşlarımıza huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, bugüne kadar yaptığı gibi, bu müzakerelerle tarihe önemli bir not düşmüştür. Biz, burada, bu müzakereleri yaparken, sürdürürken, belki şu sıralarda veya biraz sonra Avrupa Parlamentosu da "Türkiye" gündemli bir toplantı yapacaktır ve 17 Aralık için görüşlerini, tavsiyelerini ortaya koyacaktır. Bu yasa, 17 Aralık öncesi çıkarmamız gereken son yasaydı; bunu elbirliğiyle gerçekleştirdik. Bundan dolayı, bu yasanın, getirdiği yenilikler, içerdiği hükümlerden daha önemli, daha anlamlı bir konumu var. Artık kimsenin söyleyeceği bir şeyi kalmadı.

Bu Parlamento, iki yıldır gece gündüz çalışarak üzerine düşeni fazlasıyla yaptı. Milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. Bu millet, böyle bir yüce kuruma ve böyle bir parlamentoya sahip olduğu için, her zaman iftihar etmelidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu, Parlamento tarihimize altın harflerle yazılacak insanüstü bir çalışmayı iki yıldır sürdürdü; büyük bir vatanseverlikle, büyük bir özveriyle, partiler üstü bir anlayışla ve fakat milletimizin özlediği uzlaşmayı, işbirliğini, birlikte başarıyı sağlama adına, Türkiye'deki köklü değişimin hukukî altyapısını oluşturmak için gece gündüz

çalıştı ve bunu da başardı. En başta Değerli Komisyon Başkanımız Sayın Koksal Toptan olmak üzere Cumhuriyet Halk Partili ve AK Partili tüm komisyon üyesi arkadaşlarıma da minnetlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Bugün, iktidarıyla, muhalefetiyle, hükümetiyle ve lütfedip takdir ederseniz, Adalet Bakanlığıyla ve Adalet Bakanı olarak üzerimize düşen görevi yapmış olmanın huzuruyla tarih huzuruna çıkıyoruz, başımız her zamankinden daha dik, alnımız her zamankinden daha açık olarak.

Herkes, bu vesileyle, bir şeyi iyi bilmelidir; 17 Aralıkta, Türkiye için karar verecek olanlar özellikle iyi bilmelidir ki, 17 Aralık, yalnız Türkiye için değil, belki bizden daha çok Avrupa için, Avrupalılar için tarihî bir fırsattır. Türkiye, üzerine düşeni fazlasıyla yaptı, yerine getirdi; şimdi, sıra onlarda. Böylesine tarihî bir fırsatı Avrupalılara Türk Parlamentosu vermiştir.

Biz Türkiye olarak, özellikle son iki yıldır, Avrupalıları yanıltmadık; ama onları şaşırttık; ahde vefa göstererek bize düşeni fazlasıyla yaptık, masanın üzerinde hiçbir şey kalmadı yapmadığımız. Şimdi sıra onlarda. Kimsenin bahane araması gerekmez. Bu, doğru da değil, uygun da değil, hele hele çağdaş bir tavır hiç değil. Şu birkaç aydır Avrupa ülkelerinden yükselen itiraz sesleri, aklî değil, gerçekçi değil, bilimsel hiç değil, hele hele 1963 Ankara Antlaşmasına hiç uygun değil ve Avrupa'nın menfaatına da değil.

Biz, Avrupa Birliğini önemsiyoruz; bu, bizim hedefimizdir; ama "her şeye rağmen, her ne olursa olsun, ne şart koşarlarsa koşsunlar" için kabul edeceğimiz bir hedef de değildir. Biz yolumuza birlikte devam edeceğiz. Kopenhag Kriterleri eksiksiz yerine getirildikten ve ilerleme raporuyla bu teyit edildikten sonra, şimdi ne söyleniyor: "Türkiye büyük bir ülke." Bu millet her zaman büyüktü, bugün de büyüktür, yarın da büyük olacaktır.(Alkışlar)

Avrupa Birliği uluslararası bir güç olacaksa, stratejik bir aktör olacaksa, bu, ancak Türkiye'yle mümkün olur; bunu herkesin iyi bilmesi lazım. Başka ne diyorlar: "Türkiye Müslüman bir ülke." Peki, bu, 2002 Kopenhag Zirvesinden sonra ortaya çıkan bir durum değil. Bu millet çok uzun zamandan beri bir Müslüman ülkedir, bundan sonra da öyle olacaktır. Demokratik değerlerini kendi inancıyla örtüştürmüş, bunu özümsemiş dünya üzerindeki tek İslam ülkesidir. Bunun Avrupa Birliğine sağlayacağı inanılmaz katkı vardır. Bunu da başka bir toplumun, başka bir milletin sağlaması mümkün değildir. Türkiye'yi hesaba katmayan bir Avrupa Birliği eksiktir, çatışma kültürüne zemin hazırlar ve bir Hıristiyan kulübü olarak kalır, güvenirliliğini de kaybeder. Bu açıdan Türkiye, Avrupa Birliğinin de hayat sigortasıdır. Türkiye, soğuk savaş döneminde Avrupa'nın güvenliğini sağlamada çok önemli yükler üstlendi.

Türkiye, bugün, OECD'nin üyesidir, AGİT'in üyesidir, Avrupa Konseyinin üyesidir, NATO'nun üyesidir. O zaman, Türkiye'nin büyüklüğü, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması ya da farklı bir kültürden bulunması hiçbir bahane teşkil etmiyordu. Şimdi, Avrupa Birliği üyesi olmak açısından bunların hiçbirisi bize bir bahane olarak ileri sürülemez, bir mazeret olarak ortaya konulamaz. Türk Parlamentosu, 17 Aralıkta karar vereceklerin işini kolaylaştırmıştır.

Onlar, eğer bu noktada adım atacaklarsa, bu parlamento, bu hükümet, bu dönem görev yapan siyasî irade, bunların hepsini gerçekleştirmiştir.

İşte, biraz evvel değerli oylarınızla yasalaştırdığımız bu yasanın böylesine önemli bir anlamı vardır. İnanıyoruz ki, 17 Aralık tarihi, milletimiz için de Avrupa için de ve temennimiz odur ki bütün insanlık için de önemli bir tarihî dönemeç olacaktır.

Bu duygularla, sağladığınız katkılardan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Bu yasa hepimiz için, milletimiz için, hukuk hayatımız için hayırlı ve uğurlu olsun.

Saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Antalya Milletvekili Osman Özcan ve 10 milletvekilinin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 76
Tarih : 29 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, üzerinde müzakere yapılan konu bir hükümet tasarısı değil, bir milletvekili tasarrufudur ve tekliftir. Dolayısıyla, teklifle ilgili olarak da kararı verecek olan milletvekillerinin kendileridir. Dolayısıyla, takdire bırakıyoruz.

Konu : Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 77
Tarih : 30 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, aslında, mevcut düzenleme açısından endişeye mahal bir hususun olmadığı kanaatindeyiz. Sadece, Muharrem Bey arkadaşımızın üzerinde konuştuğu konu, vatandaşın bu konuda bir tereddüdü varsa, onu izale etme adına bir ilavedir; yoksa, hukuken bunun metinde bulunmasında herhangi bir fayda olmadığı kanaatindeyiz.

BAŞKAN — Katılıyorsunuz?..

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Evet, katılıyoruz.

Konu **: *Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *3***

Birleşim **: *78***

Tarih **: *31 Mart 2005***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, 184 üncü madde, ceza hukukumuza bu anlamda yeni giren bir maddedir ve komisyonlarda bu madde metne dahil edilmiştir. Türkiye'de de pek çok kişiyi ilgilendirmektedir. Maalesef, Türkiye'de mülkiyet ihtilafı yeteri kadar çözümlenmediği için ve bundan dolayı da halen pek çok sıkıntı yaşandığı için, bu meselenin, hemen bir anlık bir önerge konusu yapılıp burada kabul veya reddedilmesi yerine, üzerinde bir süre daha çalışılmaya ihtiyaç var. O süreyi kazanabilmek adına, bu önergeye katılıyorum.

Konu : Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 78
Tarih : 31 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, bu maddeyle getirilen birden fazla yasa, birbirleriyle bağlantılı yasalardır. Ceza Kanunuyla da irtibatı var; çünkü, oradaki 5 inci maddeyle ilgili olarak ifade ediliyor ki "bu kanundaki genel hükümler ceza hükmü taşıyan diğer yasaları da kapsayacağı için..." Birbirleriyle irtibat sebebiyle bu Lisanslı Depoculuk ve benzeri yasalar buraya yazılmıştır. O irtibat kesildiği takdirde, o zaman, o kanunların yürürlüğü tekrar tartışılır hale gelecektir. Dolayısıyla, önerge doğrudur.

Konu ***: Konya Milletvekili Kerim Özkul'un, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi; Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç ile 29 Milletvekili ve Trabzon Milletvekili Cevdet Erdöl ile 5 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***

Yasama Yılı : 3

Birleşim : 78

Tarih : 31 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Anlayışınız ve katkınız için hepinize de teşekkür ederim.

Eğer bu düzenlemelerle ilgili bir siyasî sorumluluk gerekiyorsa, bunu, alnım açık, yüzüm ak olarak peşinen kabule hazır olduğumu da burada ifade etmek isterim.(AK Parti sıralarından alkışlar) Ben, uzun zamandan beri bu çatı altında siyaset yapıyorum. Hiçbir yasaya, bu ceza hukuku alanıyla düzenlenen yasalarda ayrıldığı zaman kadar zaman ayrılmamıştır. Bu tasarı, 2003'ün mayısında Türkiye Büyük Millet Meclisine geldi; yani, şimdi, şu aceleye getirildi, aceleye getirildi, aceleye getirildi... Yani, iki sene bu Meclisin çatısı altında müzakereye tabi tutulmuş, toplumun her kesiminin katkısına açık olduğu açıkça ifade edilmiş bu tasarılarla ilgili 7 klasör -bilseydim buraya getirirdim- yazı yazılmış. Bunun çok önemli bir kısmında da çok demokratik bir düzenleme olduğu, çok demokratik yasalar olduğu, Türkiye'nin bu yasalarla çağ atlayacağı hep ifade edilmiş. Kimler tarafından; bu toplumun toplum önderleri tarafından, yazarları, çizerleri, konuşanları tarafından, neticede bu kürsüde de dile getirildi ve ilk defa bir şeyi yaptık; bunu gözardı ediyoruz. Elbette, muhalefeti anlarım; ama, bu müesseseye bu dönemdeki kadar da çok fazla imkân tanınmamıştır, fırsat tanınmamıştır şu yakın tarihimiz içerisinde. Her defasında dile getirilen husus ne; milletvekilleri emme basma tulumba gibi, hükümet bir tasarı getirir, ne olduğu bilinmeden eller kalkar iner... Bu defa öyle olmamış, bu tasarı, bizatihi Meclis tarafından hazırlanmış. Hükümet, bu tasarıya demiş ki, geçiş süreci bir yıl; ama, katılımı sağlama adına, uygulamacılarla konuşulmuş, bu alandaki bilim adamlarıyla konuşulmuş,

kendi içimizde tartışmışız; denilmiş ki, bu neviden yasalar için bir yıl uzun bir süre, davalar sürüncemede kalır, zaten yeteri kadar iş yoğunluğu var, bir yıl beklemek hak kayıplarına sebebiyet verir; onun için, bu yasanın yürürlük tarihinin öne alınması gerekir. Hükümet bu neviden gelen taleplere kulaklarını açtıysa, kamuoyunun sesine kulak verdiyse, uygulamacıların sesine kulak verdiyse, bu, olsa olsa, bu hükümetin fazileti olması lazım, lehine yazılacak bir not olması lazım.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir taraftan deniliyor ki, iktidar hiç kimsenin sesine kulak vermez, getirilen değişiklik önergelerine itibar etmez, kendi bildiğini okur; bu bir suç oluyor. Şimdi, bu defa, tam tersi, bir demokratik hükümet geliyor, toplumun her kesiminin taleplerine olabildiğince itibar ediyor, onun gereğini yasalarına yansıtmaya çalışıyor, eğer, bu noktada bir yanlışı varsa da bundan açık yüreklilikle dönüyor. Ben dönerim, bunda hiçbir mahzur yoktur; çünkü, siyaseti, hepimiz, bu millet için yapıyoruz, bu milletin hayrına olmayan bir şeyden son anda dahi olsa dönmekte ne mahzur var ki, siyaset hesabına olumlu bir puan olarak zikredilmesi gereken hususlar -ister bu yasa için ister bu uygulamalar için- bir hata olarak yazılıyor; bunu anlamak mümkün değil.

Biz, katılıma açığız. Günümüzdeki demokrasi sadece sandıktan çıkmayla olmuyor. Toplumun her kesiminin katılımına açık olmak lazım. Biz, bu katılımı sağlamak adına, bu ceza hukuku alanıyla ilgili olarak herkese başvurduk. Bunu sizler de biliyorsunuz. 400 tane kuruluşa başvurduk. Hukuk fakültelerinin tamamına gönderdik. Şimdi, mart ayından itibaren, televizyonlarda fikirlerini saygıyla dinlediğimiz hukukçularımız var, ilim adamlarımız var; bunların her birisi de bir fakültede görev yapıyor; bana desinler ki, benim fakültem, görev yaptığım benim filanca hukuk fakültesi, bu Ceza Kanunuyla ilgili şu itirazları yaptı.

Şimdi, zamanında hiçbir itiraz yapmayacaksınız, sesiniz çıkmayacak, ne oluyorsa onbeş ay, onaltı ay sonra, onyedi ay sonra, mart ayı gelince, herkes, düne kadar çok demokratik açılımları sağlıyor bu yasal düzenlemeler derken, birdenbire bu yasalar, mart ayında bir antidemokratik yasa görüntüsüne bürünmeye başladı; ama, bu memlekette zamanında görüş bildirmediği halde "evet, biz o noktada atladık" diyen dürüst, medenî cesareti olan, yeri geldiğinde de bu sorumluluğu alan insanlar oldu. Belki şu anda böyle bir yürürlük süresini iki ay uzatmamızda da, bu neviden insanların, bu süre zarfında, bu yasaların daha da demokratik olabilmesi noktasındaki katkısına imkân sağlamak...

Şimdi televizyonlarda bu yasalarla ilgili görüş serdedenlerin varsa son diyecekleri, bunu bir an evvel söylemelerine imkân vermek adına böyle bir tehir, yürürlüğün iki ay süreyle tehir edilmesi Meclisin iradesi olarak ortaya çıktı.

Sayın Koç, ben, eğer, bugün bir şey söylediysem Meclise saygımdan dolayı söyledim; çünkü, ben, hükümetin emrinde bir Meclis anlayışına, parlamenter anlayışına çok fazla itibar etmiyorum. Meclis iradesinin yerine geçerek, o konuşmayı yaptığım saatte 1 Nisan olarak bu yasalar yürürlüktedir; şu an itibariyle de bu sözüm geçerlidir; ama, yarın itibariyle ne olacak; çünkü, buna burada Meclis karar verecek. Meclis iradesinin yerine geçerek, ben, kamuoyuna bir açıklama yapamam; bu, sizlere olan saygımdandır, parlamenter sisteme olan saygımdandır. Yoksa, bu noktadaki bir belirsizlikten ya da başkalarının söylediği gibi bir farklılıktan meydana gelmiyor; bunun, böyle anlaşılması gerekiyor.

Bir şeyi daha ifade etmeden geçemeyeceğim.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sayın Başbakanın da aynı özeni göstermesi lazım, Sayın Bakan!

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi, arkadaşlarım, hepimizin hedefi Avrupa Birliği. Toplumun önemli bir kesiminin önünde böylesine bir önemli hedef var. Bu hedef önümüze bir takvim koymuş, bir zaman koymuş; bu zamandan sekmek mümkün değil, bu zamandan sapmak mümkün değil. Yani, diyelim ki -bugün bir vesileyle daha ifade etmeye çalıştım- bir banda binmişsiniz; bu, saatte 6 kilometre hızla dönüyor; ama, bizim alışkanlıklarımız da saatte 2 kilometre yürümeye müsait. Bu bandın üzerinde yürüyemezsiniz. Bundan sonra kim ne katkı sağlayacaksa, saatte 6 kilometre hızla dönen bir banda göre görüşlerini, katkılarını, fikirlerini söyleyecek.

Sizi temin ederim, bakın göreceksiniz, efendim bu kanunlar aceleye getirildi... 1985'ten beri Türkiye'nin gündeminde olan bir alanı bu Parlamento alnının akıyla tamamladı, bu noktaya getirdi. Sizi temin ederim, iki ay değil de iki sene versek, yarından itibaren birkaç gün bu konu konuşulacak, başka gündemler girecek, yine herkes kendi hayatına, kendi gündemine devam edecek.

Onun için, şunu biliyoruz: Biz, bu Parlamento olarak, bu Hükümet olarak yepyeni bir bina yapmışız, yepyeni, modern bir bina; ama, eski evin perdesi bu binaya uymuyor. Şimdi, perde uymuyor diye binaya girmekten vaz mı geçeceksiniz?! Lazım olan şey, doğru olan şey, yeni binaya anlayışımızı, felsefemizi, katkımızı, usullerimizi, üslubumuzu uydurmak mecburiyetindeyiz. Aksi halde, o zaman, bu bindiğimiz bant, bizi, gelir, bir gün atar.

Onun için, bu noktada, 1 Nisan tarihi itibariyle bizim bir tereddütümüz yok, onu söylüyoruz; ama, niye söylüyoruz "biz katkı sağlayacağız" deniliyor. Bizim yaptığımız düzenlemeler sadece bizi ilgilendirmiyor, başkalarını da

ilgilendirir hale geldi. Onun için, demokratik katkıyı zamanında verememiş olanlar "biz bu katkıyı vereceğiz" diyor; vereceksiniz, buyurun.

Biz, bu anlamda bir açılım sağlamak, bu anlamda bir demokratik katılımı daha üst noktaya çıkarmak, yaptığımız yasayı Türk Milleti adına ve onun için yaptığımıza göre onun mutluluğunu temin edecek ilave bir düzenleme olacaksa bunu yaparız. Bu noktada da bir inatlaşma içerisine girmenin bir anlamı yok.

Parlamentolar eğer yasaları yapıp bir daha ona dönmeyecekse, bu kadar dinamik bir hayat içerisinde, o zaman toplumu geri bırakırız. Çok statükocu bir toplum oluruz, çok statükocu bir hukuk düzenini tesis etmiş oluruz. Dinamik hayata, dinamik yasalar da gerekir. Lazım olduğu zaman, bunu, icap ediyorsa 10 defa da değiştiririz, 20 defa da değiştiririz. Niye; çünkü, ülkenin ihtiyacı bunu gerektiriyor. Bu anlayış içerisinde bunun böyle kabul edilmesi gerekir. Kaldı ki, bu değişiklikler bunun için değil.

Hepimizin partileri var. Hiç kimse partisinin kurulduğu gündeki tüzüğüne göre bugün partisini yönetmiyor. Yeri geldi haftada bir tüzük değişiklikleri oldu, yeri geldi her kongre arasında tüzük değişiklikleri oldu. Halbuki, bu tüzük değişiklikleri, işte, yeteri kadar partinin kademelerinde tartışılıyor, tartışılıyor, tartışılıyor; ama sonra tekrar değiştiriyoruz. O zaman, bu tenkitlerimizin altında hepimiz kalırız bakın. Meseleyi doğru yere oturtmak lazım.

Muhalefetin, muhalefet üslubunu saygıyla karşılarım. Bu kanun tasarılarında da, bu düzenlemelerde de, en az benimki kadar bu arkadaşlarımızın da katkısı oldu ve hiçbir zaman, bu olumlu katkıyı gizleyen, bu noktada hasislik eden, cimrilik eden, inkâr eden bir anlayış içerisinde olmadım. Eğer, siyaseti böyle yaparsak, önümüzdeki bu süreci böyle anlayabilirsek, bunun ülkemize çok büyük katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 90
Tarih : 27 Nisan 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; sorulan sorulardan bazıları doğrudan tasarıyla ilgili değil, bilvesile sorulmuş sorulardır; ama, cevap vermek isterim.

Şimdi, bunlardan bazıları, hem polislerimizle ilgili hem de ceza infaz kurumlarında çalışan personelle ilgili, iyileştirmeyle alakalı beklentilerdir. Tabiatıyla, her mesleğin birkısım sıkıntıları var, birkısım zorlukları var. Bunları Hükümet olarak belli ölçüde karşılamaya çalıştık, çalışıyoruz. Esasen parça parça yapılan bu neviden iyileştirmelerle Türkiye'deki personel rejimi büyük ölçüde darmadağınık olmuştur, bütünlük kaybolmuştur; aynı işi yapanlara farklı ücretler ödenmektedir. Onun için, her defasında bu konu, her hükümetin gündemine geliyor.

Personel rejimi olarak bir bütünlük içerisinde konu üzerinde çalışıyoruz. Yakın bir gelecekte, her mesleğin, yaptığı hizmete göre, sıkıntılarını da dikkate alarak, beklentilerini de dikkate alarak, adalet ölçüleri içerisinde, eşit işe eşit ücret mantığıyla bir düzenleme, önümüzdeki günlerde, ümit ediyorum Meclisin de gündemine gelecektir. Bunu buradan ifade etmek istiyorum.

İkincisi; askerlikle ilgili konu da ilk defa bugün gündeme geliyor değil. Hiç şüphesiz, Türkiye'de, askerlik hizmetleriyle ilgili olarak zaman zaman hepimiz bazı taleplerle karşı karşıya kalıyoruz. Polislerimizin bu neviden beklentileri var, başka meslek gruplarının da ona göre beklentileri, talepleri var. Şüphesiz, bu anlamdaki bir değerlendirme için Millî Savunma Bakanlığıyla, Genelkurmay Başkanlığıyla görüşerek bu konuya bir cevap aramak gerekmektedir. Ülkenin savunma ihtiyacı da ortadadır. Bu anlamda, Millî Savunma Bakanlığının 12 Mart 1997 gün ve 4400-91 sayılı cevabî yazılarında "önümüzdeki on yılda askerlik çağına girecek erkek nüfus sayısı ve Genelkurmay Başkanlığının ihtiyacı incelendiğinde ihtiyaç fazlası olmayacağı anlaşıldığından, Askerlik

Kanununun 10 uncu maddesine göre bedelli askerlik veya kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmak suretiyle askerlik hizmetinin yerine getirilmesi uygulamasının yapılamayacağı değerlendirilmektedir" denilmektedir. Dolayısıyla, halen bugün, bu sorunun sorulduğu tarih itibariyle bu ihtiyacın devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu konuda söyleyeceğim de budur.

Ayrıca, bir emniyet müdürünün açıklamasıyla ilgili olarak burada dile getirilen soru için de şunu söylememiz mümkün: Evvela, bu bir şahsî görüştür; ancak, şahsî görüş olması, üzerinde durmamamız anlamına gelmez. Devletin ilgili birimleri, sadece Emniyet Genel Müdürlüğü değil, Emniyet Teşkilatı değil, devletin ilgili birimleri her zaman Türkiye'deki suç oranlarını takip eder, bunların sebepleri üzerinde durur, analizlerini yapar, bununla ilgili de tedbirleri almaya gayret eder. Bugün de yapılmakta olan çalışma budur. O görüşü de şahsî bir değerlendirme olarak lütfen kabul ediniz.

Teşekkür ederim.

Konu : Kilis Milletvekili Hasan Kara ile Tokat Milletvekili Zeyid Aslan'ın, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 101
Tarih : 24 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu 6 ncı maddeyle ilgili olarak, ben de düşüncelerimi ifade etmek isterim. Tabiî, eğer fikrimizde bir yanlışlık varsa, bunu değiştirebilmeyi de içimize sindirebiliyorsak, karşılıklı olarak birbirimizi ikna ederiz; ama, bir fikir inadı içerisindeysek, kim ne söylerse söylesin, yine herkes bildiğini okur. Onun için, eğer bu 6 ncı maddeyle ilgili düzenleme nereden çıktı, nasıl oldu tarzındaki bir düşünceyi tartışacaksak, olup bitenlere bakmak lazım.

Türkiye'de, terör olaylarını yaşadığı günden bu tarafa, çok değişik hükümetler döneminde, bazen tek parti hükümeti döneminde, bazen koalisyonlar döneminde, bunun içerisinde, sağ ve sol partilerin birlikte koalisyon yaptığı dönemler de dahil olmak üzere, müteaddit defalar, pişmanlık yasası, topluma kazandırma yasaları çıkarılmıştır. Bu yasaların özünde de, her defasında, bu insanlar şu veya bu sebeple suç işlemiş olsalar dahi, tekrar bir pişmanlık içerisinde iseler, bunları topluma kazandırmamız lazım; devlet böyle bir atıfet müessesesini çalıştırsın istenmiştir. Bunun sonucu olarak da, evet pişman olduysa, bu pişmanlığın da bir şekilde gösterilmesi gerekir. Nitekim, Ceza Kanununda da pek çok maddeyle ilgili olarak, insanlar hangi saikle suç işlerse işlesin, bir pişmanlığı varsa, vicdanî bir rahatsızlık duymuş ve o işten dolayı bir nedamet hali söz konusu ise, cezalarında indirim yapılıyor.

Şimdi, burada da getirilmek istenen şey şu: Netice itibariyle, cezaevinde hükmü kesinleşmiş olan birisi "ben, bu işlerden dolayı pişman oldum; ama, benim karıştığım, bildiğim birkısım olaylar var, birkısım bilgiler var, birkısım belgeler var, birkısım suç aletleri var; bunları, ben göstermek istiyorum" diyor. Bu, isterse, kendi içindeki örgüt çatışmasından olabilir veya başka türlü

taahhütlerin yerine getirilmemesinden olabilir veya vicdanî sebeplerden dolayı olabilir; ne olursa olsun, birkısım faili meçhul, geçmişte yaşanmış cinayetlerin, suçların aydınlatılması açısından da bu bilgiler faydalı olabilir. Bunların ortaya çıkarılabilmesi adına, bu kişinin hâkim teminatına bağlı olarak cezaevinden dışarıya çıkarılması söz konusudur.

Şimdi, burada, farkında olmadan değerli arkadaşlarımızın düştüğü bir çelişkiyi de ifade etmek istiyorum. Şimdi, biz, Ceza Kanununu, Ceza Usul Yasasını, İnfaz Yasasını büyük ölçüde hâkim teminatına, hâkim kararına bağlamadık mı?! Hatta, zaman zaman, bizden bazı arkadaşlarımızın, maksadını aşar bir tarzda, yargıya güven meselesiyle ilgili olarak söylediği bir iki beyan üzerinden nasıl fırtınaların kopartıldığını ve buna karşılık da "siz yargıya güvenmiyor musunuz" diye, bu kürsüden müteaddit defalar konuştuğunuzu ben hatırlıyorum.

Şimdi, bu kararı cezaevi müdürü vermiyor; işte, hep çok güvendiğiniz ve çok güvendiğimizi ifade ettiğimiz yargı karar verecek. Filanca konuya geldiği zaman yargıya güven, böyle bir konuya geldiğinde infaz hâkimine güvenmemek!.. O zaman, gelin, buradan şunu söyleyin: Biz, asliye hukuk hâkimlerine güveniyoruz, sulh ceza hâkimlerine güveniyoruz; ama, infaz hâkimlerine güvenmiyoruz deyin; gelin, bunu burada da bir söyleyin; yargıya nereye kadar güvendiğinizi, nereye kadar güvenmediğinizi de bir tescil edelim.

Şimdi, gayet açık, burada deniliyor ki; evvela, kişinin rızası, arkasından ilgili makamın talebi üzerine hâkim karar verecek ve buna karşı da itiraz imkânları var ve sairleri var; eğer, hâkim falan devreden çıkmış olsaydı, bunu anlamak mümkündü.

İkinci arz edeceğim husus: Komisyon çalışmalarında, Adalet Komisyonu Sayın Başkanının, sizlerin katkısıyla ne kadar demokratik bir usul ve üslup içerisinde çalıştığı ortadadır. Burada, herkesin katkısına açık bir müzakere süreci sürdürülüyor. Hepimizin isteği, arzusu, en iyi şekilde yasaları çıkarmaktır; ama, bakın, Türkiye çok değişiyor. Bugün burada yaşadığımız bir olay var; hem muhalefet partisinden değerli bir milletvekili hem bağımsız bir milletvekili hem de İktidar Partisinden milletvekili bir arkadaşımızın yaptığı gündemdışı konuşmalar var. Biz, özgürlüklerden yanayız; ama, bundan, dört ay evvel, beş ay evvel, bu ülkenin ilim adamlarıyla, profesörleriyle "Türkler soykırım yapmıştır" tarzında bir toplantının bir Türk üniversitesinde yapılacağını birisi söyleseydi, biz bunları katiyen kabul edemezdik, havsalamız almazdı. İktidar-muhalefet, bu yalandır diye çaba gösterirken, milletin ve bu çabaların arkadan hançerleneceğini birisi beş ay evvel bu kürsüden söylemiş olsaydı, hiçbirimiz bunu tahayyül bile edemezdik. Hatta, şimdi

ne diye tartışılıp duruluyor; bu 305 inci madde, bakınız, bununla ilgili hep aleyhte yazılar yazılıyor. Boğaziçi Üniversitesindeki toplantıdan sonra, acaba, bu, millî yararlarla ne kadar bağdaşıyor, böyle bir maddeye ihtiyaç var mı yok mu, herkesin düşünmesi lazım. Onun için, Türkiye gibi süratli değişen bir ülkede, bazen üç ay evvel, dört ay evvel öngöremediğiniz bir problem çıktığında, elbette, bunu, açık yüreklilikle burada tartışacağız, konuşacağız, bir kanun çıkarmak gerekiyorsa da çıkaracağız; bundan daha tabiî bir şey yoktur; bu meclisler bunun için vardır, değişen ihtiyaçlara, değişen şartlara göre kanunları gözden geçirecek, değişmesi gerektiği şekilde de değiştirecektir. Onun için, ben, aslında, bu konuların daha rahat bir ortamda daha uzun bir zaman içerisinde konuşulmasını çok da arzu ederim; ama, Türkiye gerçeklerini gözardı ederek bir düzenleme yapılamadığını, yapılmaması gerektiğini, eğer bir eksiklik varsa, nereden çıkmış bu eksiklik... Çünkü, bu eksiklikler şuradan çıkıyor: Bu tasarılar yasalaştıktan sonra aradan beş ay, altı ay bir süre geçti. Hatırlarsanız, biz, bir yıl demiştik bu yasaların yürürlüğü için, geçiş süreci olarak bir yıl. Tatbikatçılarla konuşuldu, ilgili kurumlarla konuşuldu, yargı müesseseleriyle konuşuldu, bunun altı ay olması istenildi. Bu altı aylık süre zarfında hep ifade etmeye çalıştık ki biz, cumhuriyet savcılarıyla ve ceza hâkimleriyle değerlendirme toplantıları yapıldı. Bu ihtiyaçlar, o değerlendirme toplantılarında dile getirildi. Yasa yürürlüğe girdikten üç ay sonra, dört ay sonra, biz, zaten bu değerlendirme toplantılarını yapacaktık, yine de yapacağız.

Biz, mayıs sonunda düşünüyorduk; şimdi 1 Haziranda gireceği için eylülde tekrar yapacağız. Tabiatıyla, uygulamaları gördükçe bu değişiklikleri yaparız ve ilk defa da olmuyor. İsterseniz, bunu bugün söyleyeyim, yarın da tartışacağımız yasalar var. Ceza Kanunu, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tam 65 defa değişmiş. Hadi, biz aceleye getirdik, biz bu işleri yeteri kadar tartışamadık. Peki, geçmişte bu 65 değişiklik nereden çıkmış? Niye, 65 defa Ceza Kanununda değişiklik yapılmış?

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Kaç yılda?..

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Peki, Ceza Muhakemesi Yasası kaç defa değişmiş; en az 32 defa değişmiş.

Demek ki, hadi, biz bugün aceleye getirdik, vesaireye getirdik. Bu acelenin ne anlama geldiğini, müteaddit defalar ben de bu kürsüden izah ettim. Yani, Türkiye'nin önünde on sene zaman vardı da biz on güne mi sıkıştırdık?!

Şimdi, bakın, Borçlar Kanununu, Türk Ticaret Kanununu gönderdik. Birinin arkasında beş yıllık çalışma var, öbürünün arkasında yedi yıllık çalışma var. Süre verdik, buyurun yazın dedik, ne diyorsanız dedik. Üstelik, daha

taslak halindeyken sizin grubunuza da gönderdik, üstelik Adalet Komisyonu üyelerimize de gönderdik. Önümüzde zaman olan noktada, her türlü katkıyı alacak imkânı vermeye çalıştık; ama, şunu da biliyoruz, bakın, Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunuyla ilgili olarak bu kadar süre vermiş olmamıza rağmen, daha, şu ana kadar dişe dokunur iki tane de katkı gelmemiştir. Hep bunu söyleyip duruyorum; sivil toplum örgütleri filan deyip çoğul ifadeleri kullanınca çokça katkı filan da olmuyor. Keşke, bu tasarılar, teklifler bize gelmese de, biz de hiç olmazsa sonunda bir mazeret bulsak demeye getiriyorlar.

Onun için, birbirimizi anlayarak, Türkiye'nin sıkıntılarını, Türkiye'nin zorluklarını anlayarak... Ben sizi anlıyorum; ama şunu da kabul etmeniz lazım ki, Türkiye'nin bugün karşılaştığı zaman sıkıntısı, bu hükümetten kaynaklanmıyor. 1963'ten beri Türkiye, Avrupa Birliği yolunda yürümeye gayret ediyor. Son kırk yılın meselesini son dört aya, son iki yıla, son ikibuçuk yıla çıkarırsanız, zaman sıkışıklığı bu hükümetin değil, Türkiye'nin sıkışıklığıdır. Bunun da bilinmesini bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 102
Tarih : 25 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bu konuyla ilgili müzakereler Adalet Komisyonunda da yapılırken, şüphesiz önemli bir madde olması hasebiyle, Barolar Birliğinin de bu konuda ne düşündüğü öğrenilir ve mümkünse müşterek bir metin hazırlanırsa, aşağıda önerge tarzında verilsin istenmiştir.

18.5.2005 tarihinde yapılan bir toplantıda, Barolar Birliği adına da bir temsilcinin katıldığı, şöyle bir ifade var: "Toplantı sonucunda aşağıdaki metin, toplantıya katılanlarca kararlaştırılmış ve birlikte imza altına alınmıştır" deniliyor.

Şimdi, bendeki metin ile önergeye baktığımda ikisi aynıdır; dolayısıyla, avukatların en üst kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği adına da imza altına alınmış bir metin olması hasebiyle biz de katıyoruz.

Konu : Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 102
Tarih : 25 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize teker teker teşekkür ediyorum, gruplarımıza teşekkür ediyorum katkılarınızdan dolayı.

Şunu açıklıkla ifade etmek isterim: Aslında, bu getirdiğimiz düzenlemelerle, kabul ettiğimiz düzenlemelerle, hukuk devleti ilkesine aykırı herhangi bir durum kesinlikle söz konusu değil. Ceza muhakemesi denildiğinde, soruşturma evresinde yetkili olan esas itibariyle savcıdır, cumhuriyet savcılarıdır. İşlenmiş bir suçla ilgili olarak, cumhuriyet savcısı, soruşturmayı her zaman kendisi yürütebilir, hiçbir şekilde bunu kolluğa devretmek gibi bir mecburiyeti de söz konusu değil; ancak, iş yoğunluğu sebebiyle, başkaca zorluklar sebebiyle bazen bu soruşturmayı savcılarımız kendileri yürütmemekte, özellikle bazı suçlar bakımından bizatihi kendileri yürüttükleri halde bazılarında yürütmemekte, onun adına, ona niyabeten kolluk güçleri bu soruşturmaları yürütmektedir. Dolayısıyla, esasen bu düzenlemelerin omurgasında cumhuriyet savcıları vardır. Cumhuriyet savcılarımızın soruşturmaları sonuna kadar kendilerinin yürütmeleri bizim arzumuzdur, bizim tercihimizdir. Bize düşen de, onların bu soruşturmayı yapabilmeleri için gerekli imkânları sağlamaktır. Bugün bu imkânlarda bazı eksiklikler olabilir, zorluklar olabilir; bunları gidermek için elimizden geleni yaptık. Bundan sonra da her geçen gün yargının durumu daha iyileşeceği için, ümit ederiz ki, en kısa sürede, bugün, burada, arkadaşlarımızın iyi niyetle dile getirdikleri eksiklikler de ortadan kalkmış olsun; yani, burada kolluğa devrediliyor, hukuk devleti ilkesi çiğneniyor hususu söz konusu değil.

Şimdi, burada, gecikmesinde sakınca bulunan haller, gecikmesinden sakınca bulunan haller... Bu, bu kanuna mahsus bir düzenleme değil, Anayasa emri. Açın 20 inci maddeye bakın, 21 inci maddeye bakın, diyor ki: "Hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca

bulanan hallerde kanunla yetkili kılınmış mercii...” 20 nci maddede var, 21 inci maddede var; yani, Anayasa ifadesidir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, esas itibariyle, hâkim kararına bağlı olarak usul kanunundaki işlemlerin sürdürülmesi lazım; ama, gecikmesinde sakınca varsa... Olabilir mi; var. Demek ki, bu da durup dururken yazılmış bir husus değil, bugüne mahsus bir husus değil. Türkiye'nin coğrafyasını, Türkiye'nin şartlarını, Türkiye'nin iklim durumlarını dikkate aldığımızda, bazen Bingöl'de, Bitlis'te yol kapanıyor, iki gün, üç gün gidilemediği zamanlar oluyor. Şimdi, bütün bunları hesaba kattığımızda, gecikmesinde sakınca vardır; ama, bir işlemin de sürdürülmesi gerekiyor. Onun için, burada, bugüne kadar olan keyfîlikler de ortadan kalksın, varsa kolluk güçlerimizin eski alışkanlıkları, onları da bertaraf etme adına burada rezerv bir cümle koyduk; önemli bir yetki verdik. Eğer savcılığa ulaşılamıyorsa diyoruz, o zaman, bu işin omurgası soruşturmada cumhuriyet savcısı olduğuna göre, eğer bir eski alışkanlık varsa, savcıya ait bir yetki keyfî olarak kullanılıyorsa, kötüye kullanılıyorsa, o zaman cumhuriyet savcılarımız pekala şu soruyu sorabilir kolluk güçlerine; sen beni aradın da ne zaman bulamadın? Ben bu telefondaydım, bu adresteydim, gittiğim yer belli, geldiğim yer belli.

Nöbet çizelgesi getiriyoruz; getirdiğimiz 2802 sayılı Yasayla bunu daha da sağlıklı hale getiriyoruz. Hadi bir defasında eski alışkanlık devam etti, ikincisinde devam etti, üçüncüsünde buradan ifade ediyorum ki, cumhuriyet savcılarımız, kolluk güçlerine şu soruyu mutlak surette sormalıdır. Benim yerim belli, telefonum belli, nöbetteydim, işimin başındaydım, sen beni ne zaman aradın da bulamadın deyip, iki tane soruşturma açtığı takdirde herkes eski alışkanlıklarından vazgeçer.

Onun için “gecikmesinde sakınca bulunan hal” tabiri, bir Anayasa ifadesidir; dolayısıyla, usul kanununun da Anayasaya uygun çıkarılması gerektiği... Şimdi, bunlar da usul hükümleriyle alakalı olduğu için buradan getirilmiştir.

İkincisi, en çok üzerinde vurgu yapılan husus, savunma mesleğiyle alakalıdır. Bendeniz de ekmek parasını bu meslekten kazanmış, avukat olarak, bundan da şeref duyarak huzurunuzda ifade ediyorum ki, bizim maksadımız savunma mesleğinin önemini ne ikinci plana itmek ne de avukatlık mesleğini binbir güçlükle yerine getiren arkadaşlarımızı bir potansiyel suçlu kabul etmektir. Eğer öyle düşünürsek, Ceza Kanunu yetmiş milyon vatandaşımız için çıkıyor. O zaman, yetmiş milyon adam mı öldürecek ki, adam öldürme maddesini düzenliyoruz; yetmiş milyon insan kapkaççılık mı yapacak ki, hırsızlık maddesini düzenliyoruz?! Her mesleğin çok önemli bir kısmı

saygıdeğerdir; ama, içinde her meslekte yanlış yapanlar var. Bu yanlışların yapılabileceği kabul edildiği içindir ki, her meslek için disiplin kurulları vardır, disiplin kuralları getirilmiştir; hatta bunun da ötesinde meslek kuralları getirilmiştir. O sebeple, yaptığımız düzenleme açısından bu meslekte de zaman zaman yanlışlıklar yapılabileceği, savunma hakkının kötüye kullanılabileceği hesaba katılarak bir düzenleme getirilmek istenmiştir. Bu düzenleme yapılırken de -özellikle hep diyoruz ya Avrupa Birliği filan- acaba bu sadece bize mahsus bir düzenleme mi, Avrupa Birliğinde hiç yok mu; Avrupa Birliğinde var. Peki, Avrupa Birliğinde -şimdi okuyacağım bir maddeyi, doğrudan doğruya biraz evvel konuşulan konuyla alakalıdır- orada savunma hakkı kısıtlanmıyor da, savunma mesleği ikinci plana itilmiyor da Türkiye'de niçin itilsin?! Biz, bu mesleğe, bu meslek örgütüne saygımızdan dolayı olabildiğince bu düzenlemeyi yaparken kendilerinin de görüşlerini almaya çalıştık.

Bakınız, Alman Ceza Usul Yasasının 138/a bendi: "Müdafiin görevden yasaklanması." Maddenin başlığı da bu. "Müdafi, hakkında aşağıda sayılanlar bakımından kuvvetli veya son soruşturmanın açılmasını gerektirecek derece kuvvetli şüphe varsa, aşağıdaki hallerde muhakemeye katılmaktan yasaklanabilir." Nedir o: "Muhakemenin konusunu teşkil eden fiile iştirak ettiği, serbest bulunmayan şüpheliyle olan ilişkisini suç işlemek veya infaz kurumunun emniyetini önemli derecede tehlikeye düşürmek için kullandığı, şüpheli mahkûm edildiği takdirde suçun işlenmesinden sonra faile yardım etme suçu, failin cezasız kalmasına yol açma suçu veya yataklık etme suçu olarak tavsif edilebilecek bir fiilî işlemişse" diye başlıyor, böyle hallerde müdafilikten yasaklanacağını ifade ediyor.

Peki, 138/b'de ne var; çok daha geniş, biz daralttık bunu daha çok terör suçları ve örgütlü suçlar bakımından. Orada diyor ki: "Devlet güvenliğini tehlikeye düşürmek nedeniyle müdafiin görevden yasaklanması." Yukarıdakilerden farklı olarak bir de, devlet güvenliğini tehlikeye düşürüyorsa diyor. "Belirli olaylar müdafiin mahkemeye katılmasının Almanya Federal Cumhuriyetinin güvenliği için bir tehlike doğurabileceği şüphesini haklı gösteriyorsa, böyle hallerde de müdafi bu görevden yasaklanabilir" deniliyor.

Peki, bu yasaklanma, oradaki cezaevi müdürünün veya herhangi bir idarî görevlinin emriyle olmuyor, aynen bizim buradakine benzer tarzda. Biz de burada hâkim kararına bağlıyoruz. Her defasında ifade etmiyor muyuz; işte, kollukla ilgili görev devri iddiası söz konusu olduğunda diyoruz ki: Hâkim, bu neviden işlerde daha sorumlu davranacaktır, daha bağımsızdır, daha isabetli karar verecektir. O halde, avukatlık görevini kötüye kullanarak ya da savunma hakkını suiistimal ederek yardım ve yataklık yapıyorsa, örgüt

işlemlerinden talimat alıp, getirip götürüyorsa ve bunu da alenî söylüyorsa, bunu ifade ediyorsa kamuoyu önünde, şimdi, buna karşılık devlet savunmasız kalamaz. Tam tersi, avukatlık mesleğinin itibarı bakımından, onun saygınlığı bakımından, bu, son derecede önemlidir.

Mesela, bir televizyon kanalında -bilinmesi açısından ifade ediyorum, hemen bitireceğim sözümü- birkaç tane avukatla ilgili olarak yapılan bir televizyon konuşmasında -bu, 8.4.2004 tarihinde- şu an hükümlü olan bir kişiyle olan görüşmesinden bahisle diyor ki: "Bizim, sadece hukukî temsilci durumumuz yok; bir yerde siyasî temsilcilik de yapıyoruz. Sadece içe yönelik değil, dışa yönelik görüşmelerimize de bu yansıyor zaten. Birileri bizimle görüşmüş olunca, işte, onunla görüşmüş gibi olur." Bir başka avukat diyor ki: "Silahlı güçler ülke dışına çekilsin dediğinde, şimdi kime diyecek bunu; içeride, cezaevinde; bunu birine demesi lazım; bize diyor, biz de bu talimatı alıp götürüyoruz, bunda ne var." Üstelik, buna da kendine göre bir gerekçe söylüyor. Bir başka avukat, o televizyon kanalında diyor ki: "Oraya giderken, şüphesiz, deyim yerindeyse, iyi hazırlanarak, gündemdeki bütün önemli değişmeleri, perde arkalarını analiz ederek, o gelişmelere ilişkin değişik analizleri, yurt içinde mi, yurt dışında mı ve benzeri, oraya iletmek durumunda kalıyoruz tabiî." Şimdi, bunun, avukatlık göreviyle ne alakası var.

Dolayısıyla, getirilmek istenen de, çok büyük bir ekseriyeti hukuka saygılı olarak mesleğini icra eden avukatlarımızı bu neviden sıkıntılardan kurtarmak, eğer bir kısıtlama getirilecekse de, bunu hâkim kararına bağlamak gibi, yine de hukuk devleti ilkesini olabildiğince koruyarak getirilmiş düzenlemelerdir. Bundan emin olmanızı tekrar rica ediyor, katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kilis Milletvekili Hasan Kara ile 2 milletvekilinin, Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 103
Tarih : 26 Mayıs 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, bu neviden çok maddeli yasalarla ilgili olarak geriye dönüp tutanaklara baktığınızda -bu dönem dahil, geçmiş dönemler de dahil- her zaman söylenen genel bir şey vardır: İşte, yeteri kadar tartışılmadı. Yeteri kadar tartışmak...

Aslında, Türkiye'nin bazı konuları vardır ki, seksen yıldır tartışıyoruz, yetmiş yıldır tartışıyoruz, elli yıldır tartışıyoruz, bir sonuca varamıyoruz. Mesele, işi çok uzun tartışmak değil, mümkün olan süre içerisinde bunu tartışıp bir sonuca bağlamaktır.

Bugün, ister üzerinde çalıştığımız Ceza Kanunu isterseniz başkaca kanunlarla ilgili olarak çok uzun zaman bu ülkede görev yapmış olan insanlar -ister ilim adamı olarak ister uygulayıcılar olarak- gelmişler çalışmışlar, ortaya koymuşlar birçok eser, birçok fikir, birçok tasarı. Yeni bir düzenleme yapılırken, bunlardan azamî ölçüde istifade edilir; ama, bu tartışmaların zamanlaması önemlidir. Yasa yapılmazdan evvel, bizim sitemimiz, zamanında niye göndermediniz, niye yapmadınız; zamanında gönderseydiniz bunlar olmayacaktı; mademki göndermediniz, biz, bundan sonra geri adım atmayız tarzındaki bir inatlaşma içerisinde değil, tam tersine, olabildiğince herkesin taleplerini iyi niyetle karşılayarak bir değerlendirme yapmaya çalıştık. Hatta, zaman zaman, bu, bazı çevrelerce "ya, bu hükümet bir adım atıyor, sonra geri çekiliyor" tarzında, özellik olması gereken, güzellik olması gereken bir husus, hükümetin ya da bu partinin bir zaafı gibi de takdim edilmeye başlandı.

Şimdi, bir taraftan deniliyor ki, herkesin katkısına açık olacaksınız, herkesin fikrini dinleyeceksiniz, ona uygun bir uzlaşmayla bu işleri düzenleyeceksiniz;

buyurun, işte, şu zaman dilimi içerisinde bunları tartışalım denildiğinde, gerekli katkı sağlanmayacak; yasa çıktıktan sonra, itirazlar yükseliyor; tabiatıyla, bir serzenişimizi ifade ediyoruz. Bunları, yine de, iyi niyetle yapılmış tenkitler olarak değerlendirip düzeltme yapmaya çalıştığımızda da, bu defa, demin söylediğim gerekçe ortaya konulmaya çalışılıyor.

Şimdi, Türk toplumu, çok değişen bir toplum. Bazı ülkelerde, bir tek gündem bir ay tartışılır. Bizde ise, gündem, öğleden evvel farklı, öğleden sonra farklıdır. Gündemi böylesine hızlı değişen bir ülkede, yasalarda bugün öngörmediğimiz hususların -bazı eksiklikler, aksaklıklar- önümüzdeki günlerde ortaya çıkmış olması karşısında, bunları -eğer hukuk alanıyla ilgiliyse- içtihatlarla düzelterek bu ihtiyacı karşılayacaksınız; eğer ihtiyaçlar bunu karşılamıyorsa, o zaman da, bunu, yasa değişiklikleriyle yapmaya çalışacaksınız.

Belki bu dönemin getirdiği özelliklerle, alışılagelmiş usullerin dışında, biz bir şey yapmaya çalıştık. 1 Nisanda yürürlüğe girecek yasalarla ilgili olarak, bütün yargı mensuplarıyla çok geniş, çok kapsamlı değerlendirmeler yapılmıştır. Bunun içerisinde, Yargıtaydan üye arkadaşlarımız bulunmuş, bilim adamları bulunmuş ve tabiatıyla, bu yasayı uygulayacak olanlar da, bir fikrî hazırlık içerisinde olduğu için, acaba şöyle olursa daha mı iyi olur tarzındaki fikirlerini dile getirmişlerdir. Yasa da 1 Hazirana kadar tehir edilence, bu boşluktan istifadeyle, arkadaşlarımızla da konuşarak, bu neviden değişiklikler gündeme getirilmiştir, olabildiğince, uygulamadaki aksaklıkları, eksiklikleri dikkate almak adına. Bu, uzlaşmacı bir anlayışın tabiî sonucudur ve dolayısıyla, belki, bu, bizim iktidarımızın da takdirle karşılanması gereken bir özelliği olması icap eder diye düşünüyoruz.

Tabiatıyla, Türkiye'de, çok sayıda mevzuat olduğu için, çok sayıda yasası olduğu için, bazı konularda çelişkiler olabilir. Aslında, bize göre, bunların önemli bir kısmını, geniş bir hukukî yorumla karşılamak mümkün; ancak, ne olur ne olmaz, bir hak kaybı olmasın diye de, geçici maddeler getirdik -Sayın Sarıbaş buradan ayrıldı- mesela, Basın Kanunuyla ilgili olarak, orada getirilen düzenlemelerin bir kaybına sebebiyet vermeme adına ve başkaca kanunlarda, eğer, bu Ceza Kanunuyla ilgili çelişen noktalar varsa, bunların bir ayıklanması gerekiyor. Bununla ilgili olarak, zaten, Bakanlıkta sürdürülen bir çalışma var. En az 200 yasa, Ceza Kanunuyla şu veya bu şekilde ilgilidir. Bunları da zaman içerisinde belli bir noktaya getirmek adına, zaten, bir süre evvel çıkardığımız bir yasa var, bu yasayla, farklılık arz eden hususlar 31 Aralık 2006 tarihine kadar, o yasalar uygulanması suretiyle giderilecektir, böylece de, bir hak kaybına sebebiyet verilmeyecektir. Onun için, bir bunu burada ifade etmek istiyorum.

İkincisi, tabiatıyla, biz, Ceza Kanununda bu düzenlemeleri yaparken, olabildiğince Türkiye'ye mahsus düzenleme yapmadık, Batı hukukunda benzer düzenlemeler varsa, Batı ülkelerinde, onlara paralel düzenlemeler getirmeye çalıştık; ama, konu öylesine takdim edildi ki kamuoyuna, sanki bu düzenlemeler Almanya'da yok, Fransa'da yok, İspanya'da yok, İtalya'da yok; bunların hepsi bizde var. Eyvah, filanca kesim için cezaevleri hazırlandı, falancalar... Böyle bir panik havası içerisinde konu takdim edilmeye başlandı.

Bu neviden değerlendirmelerin hukukî bir yanı yok esas itibariyle, daha çok propagandaya yönelik ve bir de talep müesseseleri olması hasebiyle... Ben, geçmiş hükümetlerde sendikacılık da yaptım. Mesela, yüzde 500 zam istenirdi. Biz onlarla oturup, konuştuğumuzda "yahu, işte enflasyon bu kadar, hayat pahalılığı bu kadar, devletin imkânları bu kadar, yüzde 500 zam olur mu" dediğimizde "biz talep müessesesiyiz, biz isteriz..."

Şimdi, bu getirdiğimiz değişikliklerle de, esas itibariyle, kendi aramızda yaptığımız değerlendirmelerde önemli iyileştirmeler yapılmıştır, önemli ölçüde talepler de karşılanmıştır. Daha fazlası olmaz mı? Daha fazlası da, netice itibariyle, ceza siyasetidir. Bazı ülkeler bazı suçlara para cezası verir, bazı ülkeler hapis cezası verir, bazı ülkeler bu ikisini bir arada verir. Her ülkenin şartları kendine göre olacağı için, bunlar arasında bir tercih yapar. Türkiye'de böyle bir tercih yapmıştır; ama, bunları yaparken de, bu yasayı yapanların temennisi, keşke, insanlar, konuşurken, söylerken, yazarken, herhangi bir meslek ve sanatı icra ederken, mümkün olsa da hiç suç işlemese; çünkü, hukuk adamları bakımından en tercih edilen husus kimsenin adliyeye işi düşmemesidir, kimsenin bu kanunlarla bir tezada düşmemesidir. Bunu hep temenni ederiz; ama, buna karşılık, bir yanlışlık olursa, buna karşı kamu düzenini sağlamak da Ceza Kanununun görevi olduğu için, hak ve özgürlükleri sağlamak da bu kanunların temel amacı olduğu için bunları da belli bir dengede tutmak mecburiyetindedir; ama, şöyle bir anlayışı da hep beraber görüyoruz: Eğer, birilerinin dediğini yaparsanız mesele yok, yapmayıp da siz farklı bir şey söylediğinizde kıyamet kopuyor.

Sizin özgürlüğünüz var da, muhatabınızın yok mu?! Sizin her şeyi yapma özgürlüğünüz var da, mukabilinde, birilerinin bunu niye yapıyorsunuz deme özgürlüğü yok mu?! Yani, bu ülkede birilerinin özgürlüğünün olup olmadığının mihenk taşı falancanın onayına mı bağlı?!

Eğer, bu anlamda bir onay gerekecekse, bütün Batı ülkelerinde ihtilaf ile madde arasındaki hususu ortaya çıkaracak olan yargıdır, yargı sistemidir. Doğrudur yanlıştır, o, kendi içerisinde bu yargılamaları yapar, kanun yollarından, derecattan geçmek suretiyle de hukukî bir sonuca bağlar;

dolayısıyla, biz, ihtilaflarımızı daha çok, hukuk çerçevesinde tartışmak yerine, onunla irtibatlı bir değerlendirme yapmak yerine "eğer benim söylediğim uygunsa mesele yok, değilse farklı" anlayışı içerisindedir. Halbuki, biz, bu kanunda, mümkün olduğu kadar eskisinden geriye gitmemeye çalıştık; ama, şunu, yeri gelmişken burada ifade edeyim; sözlerimi de bitirmek istiyorum: Şimdi, Türkiye, uzunca bir süreden beri, belki siyasetin de büyük ölçüde sorumluluğu sebebiyle, bir kuralsızlıklar toplumu haline geldi, hiçbir şeyin kuralı yok.

Arsamıza inşaat yaparız, en evvel belediyeyi dışlar, binayı çıkmaya çalışırız, sonra, belediye memurları gelip inşaatın kaçak olduğu anlaşılınca, bunun adamını nereden buluruz, nasıl buluruz da bu kaçak inşaatı kitabına uydururuz!..

Fabrika kurarız, devletin kanununu, nizamını yok sayarız!

Falanca bir ticarî faaliyeti yapmaya çalışırız, sonra, her defasında da seçimler vesilesiyle, siyasetçinin zor anından istifadeyle, bunu nasıl yaparız da bir kitabına uydururuz!..

Şimdi, değerli arkadaşlarım, içinden geçtiğimiz süreçte, bu kadar kuralsızlığa uygun bir toplumda kurala dayalı bir sistemi gerçekleştirmekte, buna uygun düzenleme yapmakta zorluk var. Gerçekten, biz, bunun zorluğunu bu dönemde çok açık olarak gördük; İktidar olarak gördük, Parlamento olarak gördük. Herkes kendisini yasaya uydurarak mücadelesini vermek yerine, yasayı kendine uydurma ve fiilî durum meydana getirme çabası içerisinde, gayreti içerisinde. Bunların her birini bir toplumsal talep olarak kabul edebiliriz, bunları anlayışla karşılarız ve mümkün olanın da en doğrusunu yapmaya gayret ederiz; ama, şunu da bilelim ki, artık, içinden geçtiğimiz süreç mahalle futbolu oynamaya benzemiyor. İçinden geçtiğimiz süreçte kalenin ebadı da belli, sahanın ebadı da belli, oyuncuların sayısı da belli, yasakları da belli, serbestlikleri de belli. Şimdi, buna uygun bu futbolu oynayabilirsek bundan zevk alırız, değilse, bu keyfîlikler, bu kuralsızlıklar, Türkiye'de, birkısım kırgınlıklara, birkısım gerginliklere, birkısım yanlış anlaşılmalara, hatta ve hatta, kamplaşmalara ve kutuplaşmalara sebebiyet veriyor.

Onun için, geriye doğru bir çizgi çekip, ne olduysa olmuştur, bunların hepsini anlayışla karşılayıp, belli bir noktaya getirmenin çabası ve gayreti içerisinde, iyi niyetle bu düzenlemeleri yapmaya çalışıyoruz. Burada değerli arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, bu yasayı hazırlayanların hiçbirisinin kötü bir niyeti yok. Ne yapıldıysa iyi niyetle, bu ülkede işler yolunda gitsin, huzur ve barış sağlansın, insanlar bu ülkede güven içerisinde, emniyet içerisinde

özgürlüklerini yaşasın anlayışından hareketle bu düzenlemeler yapılmıştır. Eksiklikler olabilir, yanlışlıklar olabilir; ama, kimse, bunu, bir başkası için bir itham konusu, bir isnat konusu, hatta ve hatta bir iftira konusu haline getirmeye çalışırsa, o, insanî değerlerle de bağdaşmaz. Bunu burada ifade etmek istiyorum.

Bu değişikliklerin, bu anlamda, arkadaşlarımızın gündeme getirdiği düzenlemeler olduğu kanaatindeyim. Bunlar yapılır, icap ediyorsa yenileri yapılır. Bu değişiklikler ortaya çıktıkça, hepimizin görevi, efendim, biz bunu daha yeni yaptık, bir sene oldu deyip inatlaşmak yerine, günün şartlarına, toplumsal taleplere uygun olarak bu değişiklikleri yapmamızın Türkiye'nin daha ileriye gidebilmesi açısından önemli bir sorun çözme yöntemi olduğunu düşünüyorum; ama, artık, eski alışkanlıklarımızdan da vazgeçmenin zamanının geldiğini de bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunarım.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 117
Tarih : 24 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; uzun ve yorucu bir çalışmadan sonra, Türk havacılığı açısından son derece önemli bir tasarıyı yasalaştırmış bulunuyoruz. İnanıyoruz ki, bu kanunla, Türk havacılığı önemli bir ivme kazanacak, gelişmesini daha sağlam temeller üzerinde sürdürecektir.

Katkılarınızdan dolayı, hepinize teker teker teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyoruz; hayırlı, uğurlu olsun.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; evvela, Sayın Koç'a, benimle ilgili düşüncelerinden dolayı çok teşekkür ederim. Ümit ederim, sizi yanıltacak, bu anlamda, bir davranış içerisinde olmam.

Şimdi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısıyla ilgili, Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülürken veya Yargıtayda veya başkaca platformlarda zaman zaman bu husus gündeme geliyor. Tabiatıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısında, 61 Anayasından bugüne gelinceye kadar muhtelif değişiklikler yapıldı, kurulun teşkil tarzıyla ilgili, seçimleriyle ilgili; 82 Anayasasına geldiğimizde de, o günden bugüne böyle bir yapı var.

Şimdi, Avrupa Birliği ülkelerine baktığımızda, hâkim ve savcıların atanmaları, özlük hakları, mesleğe kabulleriyle ilgili yeknesak bir uygulama yok -bunu evvela belirtmiş olmam Iazım- her ülke kendi şartlarına göre, kendi ihtiyaçlarına göre bu konuyu düzenliyor. Bu konuyu düzenlerken, eğer, şöyle bir düzenleme yaparsak, bu, hâkimlik teminatına, bağımsızlığına aykırıdır diye herkesin kabul edebileceği tek tip bir uygulama da yok. En az 5 tane model var. Bunlardan bir kısmı, mesela, bazı yerlerde -İsviçre bunlardan bir tanesidir- bazı kantonlarda hâkimleri halk seçiyor; belediye başkanı seçer gibi, milletvekili seçer gibi, pekâla, hâkimleri halk seçebiliyor. Bazı yerlerde, bazı ülkelerde -bunların hepsi Avrupa Birliği ülkeleri ya da o coğrafyada olan ülkeleri kastederek söylüyorum- bazılarında, bizdekine benzer herhangi bir kurum da yok. İlk derece mahkemelerine Adalet Bakanının tek başına atadığı yerler de var, ülkeler de var. Nitekim, bizde, cumhuriyetin ilk yıllarında Adalet Bakanı atıyordu; sonra, şartlar değişti, değişik atama usulleri getirildi.

İstinaf mahkemelerini ise, bazı ülkelerde, Adalet Bakanının teklifi, başbakanın ve kraliçenin ya da kralın onaylaması tarzında uygulamalar da

var. Bazı ülkelerde, yüksek mahkemelerin tamamının parlamento tarafından, aynen RTÜK usulüne benzer, geçtiğimiz günlerde kabul ettiğimiz RTÜK usulüne benzer bir usulle parlamentonun seçtiği yerler de var. Bazı ülkelerde, tümüyle bu tasarrufları hükümetin yaptığı yerler de var.

Biz ise, umumiyetle, Anayasadaki kurumları, birçok noktada bize benzediğini kabul ederek ya da eskiden beri karşılıklı fikir alışverişinde daha çok bulunduğumuz düşünülerek, Fransız modelini birçok konuda örnek almışız. Orada da, aynen böylesine benzer bir kurul var. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna benzer bir kurul, onun başkanı cumhurbaşkanı, adalet bakanı kurulun başkanvekili, müsteşarı ve benzeri başkaca üyelerle birlikte böyle bir kurul oluşuyor. Bütçesi adalet bakanlığı bütçesidir, sekretaryasını adalet bakanlığı yapıyor.

Şimdi, bütün bunlara baktığımızda, şu an Anayasamızda mevcut olan uygulama bize mahsus, yalnız bizde olan. Bizde olduğu için de hâkimlik teminatına aykırıdır demek, bence, dünyadaki uygulamalara baktığımızda da, çok doğru gözükmüyor. Onun için... Haa, buna rağmen, yargı bölümüyle ilgili bir düzenleme ihtiyacı yok mu Türkiye'de, Anayasada? Hatırlarsanız, benim sayısız konuşmam vardır bu kürsüden. Biz, her defasında dedik ki; bu Anayasada yapılması gereken başkaca değişiklikler var; en az bir 20-25 maddelik değişiklik yapmak gerekir, bunda yargı bölümü de dahil olmak üzere.

Dolayısıyla, Sayın Koç'un sorduğu soru, doğrudan doğruya Anayasayla alakalı bir konudur. Eğer, Anayasa değişikliği konusunda bir irade orta yere çıkıyorsa, yalnız bunda değil bakınız, tümünü birden… Artık, teker teker, iki maddelik, üç maddelik değişiklikler Anayasayı da bütünlükten yoksun bıraktı. Mümkünse…

HALUK KOÇ (Samsun) — Siz düşünün…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ben düşünebilirim, ben bunu ifade ettim; ama, neticede... Benim birçok düşüncem var; fakat, arz talep meselesidir. Biz arz ettik; ama, yeteri kadar talep de bulunamadı. Bunu görmemiz lazım. Hatta, benim, hem Plan ve Bütçe Komisyonunda hem de burada başka bir teklifim daha oldu; dedim ki: Gelin, şu yargının sorunlarıyla ilgili bir Meclis araştırması önergesi verin de, şu yargının sorunlarını tepeden tırnağa bir konuşalım.

Acaba, yargının sorunu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun başkanının, Anayasa gereği, Adalet Bakanı ile onun müsteşarının orada bulunması mıdır? Sizi temin ederim ki, yargının sorunları karşısında, bu, devede kulak kabilinden kalır, nokta kadar bir problemdir; ama, ben, şuna kesinlikle inanıyorum: Yargı bağımsızlığı, tek başına bir yasal düzenleme meselesi değildir; doğrudan doğruya insan meselesidir, eğitim meselesidir.

Bunu tek başınıza yasayla çözemezsiniz. O zaman, eğer öbür problemleri görmediğimiz takdirde, hukuk devletini hâkim devleti haline getiririz, o da bir başka problem teşkil eder.

Onun için, böyle bir şeyi tartışarak, olgunlaştırarak, tabiatıyla, belli bir noktaya kadar getirebiliriz; ama, yargının sorunlarını bir bütün halinde görmemiz lazım, bir yerden başlamamız lazım. Biz, bir yerden başladığımızı düşünüyoruz. Bakınız, bundan sonraki tartışmalara da belki ışık tutmak adına, biz, şu tasarıyı önünüze getirinceye kadar -bazı arkadaşlarımız aceleye geldi filan diyor- tam birbuçuk sene çalıştık. Yani, 50 maddelik bir tasarı için birbuçuk sene az zaman değil. Eğer, böyle bir tasarı için beş sene, on sene çalışacaksak, Türkiye, içinden çıkılmaz bir hal alır. birbuçuk sene çalışmışız, konunun tarafı olan bütün kurumlara göndermişiz, görüşlerini almışız. Onun sonucunda, karşınıza böyle bir yasa tasarısıyla geldik. Üzerinde tartıştığımız 1 inci madde, senelerdir uygulanan bir konudur, biz getirmiyoruz. Yani, şu an uygulama neyse, 70'te, 72'de, 75'te, Cumhuriyet Halk Partisinin iktidar olduğu dönemlerde de -ister büyük ortak olarak, bazen de ikili üçlü koalisyonlarda, öyle söyleyeyim veya bağımsızlarla olan koalisyonları döneminde- mesleğe bu insanları nasıl alıyorsa, biz, bugün, aynen aldık, almaya çalışıyoruz. Yani, 1934'ten beri yapılan bir uygulamadır ve üstelik, bu uygulamalarda görev yapan insanların hepsi, bu Anayasanın bağımsızlık teminatını elde etmiş olan insanlardır; yani, bir Ulaştırma Bakanlığındaki, bir İçişleri Bakanlığındaki bürokrat gibi bürokrat değil. Bunlar, bağımsız hâkimlerdir, her türlü anayasal teminatları vardır ve vicdanî kanaatlerine göre bunlar hüküm verirler. Eğer, bu insanlar yaptıkları imtihandan dolayı haksızlık, hukuksuzluk yapacaklarsa, bunlar yarın kürsüye döndüklerinde, orada da yapacaklar demektir. Bunların hiçbirisi bence doğru değil.

Kaldı ki, bir şey daha var. Sayın Koç, bu önemli. Arkadaşlarımız, belki, Anayasa hükmünü tam şey yapmadı. Biraz uzattım cevabı, biliyorum; ama, bundan sonra tekrar tekrar buraya dönmemek için, son açıklamayı yapacağım.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır. Halbuki, bizim yaptığımız imtihanlarda, bunlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre namzet insanlardır, adaylardır bunlar. İki yıllık stajın sonunda eğer mesleğe kabulü hak ettilerse, ondan sonradır ki hâkim ve savcı olacaklardır, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Anayasadaki yetkileri çerçevesinde işlemleri yapılabilecektir. Ondan evvel, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun özelliklerini taşımaktadır ve yargı denetimine açıktır. Dolayısıyla, 1 inci maddeyle ilgili getirilen düzenleme yargı denetimine açık bir düzenleme olması hasebiyle kişiler adına da bir önemli teminattır diye düşünüyorum. Meseleye böyle bakarsak, 1 inci maddeyi değerlendirmek daha kolay olacaktır.

Anayasa değişikliği veya yargının sorunlarıyla ilgili her meseleyi samimiyetle konuşmaya, tartışmaya, olabildiğince de bir çözümü birlikte bulmaya ben hazırım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, ikinci sorusu kaldı. Zamanımız doldu; ama…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, o konu… Maalesef, o türlü istatistikler bizde bulunmuyor. Genellikle, özel kuruluşlarda görev yapanların bir kısmı yüksek yargıdan ayrılanlar. Bununla ilgili, zaman zaman bana da… Burada biz düzenlemedik;çünkü, bu, biraz farklı bir durum. Acaba, özgürlükleri de, çalışma özgürlüğü de kısıtlanabilir mi diye, bazen, yüksek yargıdan, geçtiğimiz dönemlerde, birkısım başka mesleklerden emekli olanların banka yönetim kurullarına veya bazı yerlere yönetim kurulu olarak atanmalarından doğan sakınca sebebiyle, onlar, başka bir formül buldu gibi gözüküyor. Burada da, özellikle yüksek yargı mensuplarının, emekli olduktan sonra, büyük holdinglerde hukuk müşaviri olarak görev yapmış olmalarının yargı bağımsızlığı… İşte, bir problem diyorsanız, bu da bir problemdir. Yani, her işi yasayla mı çözsek; şöyle mi dememiz lazım: Yargıtaydan, Danıştaydan emekli olan bir üye, bundan sonra hiçbir şirkette görev alamaz diye her şeyi yasaklamamız mı lazım; yoksa, bu, başka bir konu mudur? Bu noktada talebi olanlar da oldu, bana geldiler, bunu rahatsız edici bulduklarını da ifade ettiler; ama, sayıyı bilmiyorum. Bana sorarsanız, bu, gerçekten, tartışılabilecek ve üzerinde durulması gereken bir konudur.

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; lojman konusu, yalnız doğu, güneydoğu bakımından değil, Ankara, İstanbul, özellikle İstanbul başta olmak üzere bazı il ve ilçelerimizde bir sorundur. Bununla ilgili, hem Toplu Konut İdaresiyle çalışmalarımız var, bağlantılarımız var hem de onun dışında, özellikle kamu kuruluşlarının, belediyelerin bazı yerlerde yaptıkları lojmanlar var; bunlarla birkısım bağlantılarımız var. Bu sıkıntıyı gidermek için ciddî bir çaba içerisinde olduğumuzu meslektaşlarımız da biliyor.

Ben, yargının sorunlarının araştırılması meselesini bir parti meselesi olarak görmediğim için, bunu, herkesin huzurunda ifade etmeye çalıştım. Tabiatıyla, bir araştırma önergesi 20 milletvekilinin talebiyle verilebilir, imzasıyla verilebilir; ama, burada herkes, özellikle Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımız, hep beraber biliyoruz ki, biz buraya getirdiğimiz tasarıları, şu partinin görüşü diye, bu partiye göre diye değil, hukukçu kimliğimizle olabildiğince objektif olarak değerlendirmeye çalıştık.

Ben, o bakımdan, meseleyi bir parti meselesi olarak anlamadığımız, algılamadığımız için ve her işe de parti meselesini getirip ilişkilendirmeyi de çok doğru bulmadığımız için böyle bir beyanda bulundum. O araştırmayı siz de verirsiniz, bizim Grubumuz da pekala verebilir, hiçbir mahzuru yoktur. Neticede, bir gerçeği, olabildiğince, Meclis çatısı altında tespit etmek, araştırmak istiyoruz.

Özlük hakları konusu, araba ve sair ihtiyaçlar; şimdi bizi dinleyen başsavcılarımız, komisyon başkanlarımız biliyor ki, şu dönemde, geldiğimiz günden beri, en fazla araç tahsisi yapılan dönem, bu dönemdir. Yani, bu mesleğin mensupları, bu hükümetin ve şahsımın, geceyi gündüze katarak bu

konuları çözmek için çaba sarf ettiğinden emindirler. Ben de o kanaatlerinden eminim. Dolayısıyla, elimizden geldiği kadar bu sorunları çözmenin çabası, gayreti içerisindeyiz; ama, şunu da ifade edeyim -teşekkür ederim Sayın Meral- bu getirdiğimiz düzenleme, bir özlük hakları, maaşla ilgili bir düzenleme değil; onun için, onunla ilgili burada çok fazla hüküm bulamazsınız. Çünkü, bu ayrı bir çalışma konusudur; o konu üzerinde de zaten çalışıyoruz, hem tüm personel rejimi hem de yargının bu alandaki beklentileriyle ilgili olarak.

Teşekkür ederim.

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

İzmir Adliyesi yakın zamanda bitmiş olan ve şu an itibariyle de, büyük ihtiyaçları karşılanmış olan adliyelerimizin başında geliyor; ama, buna rağmen, İzmir, gelişmekte olan, yeni göç alan ve dava sayısı da artan bir il; doğrusu, yeni ihtiyaçlar karşısında da yeni imkânların tahsis edilmesi gerekiyor. Biz, Başsavcımızla, Komisyon Başkanımızla geçtiğimiz günlerde görüştük, zaten, sizlerle de görüşüyoruz; somut talepler geldikçe elimizden geldiği kadar da karşılamaya gayret ediyoruz.

Teşekkür ederim.

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, hiç şüphesiz, biz, bir işlemi yaparken hukuka, yasalara aykırı olup olmadığına bakarız. Eğer, yapılan işlemde yasaya aykırı bir durum söz konusu değilse, bunun şu veya bu banka olması açısından çok fazla bir önemi yok; çünkü, bizim Bakanlığımızda görev yapan arkadaşlarımızın tamamı, hâkimlik ve savcılık mesleğinden gelen ve bu uygulamaları da yasalara uygun olarak yapan insanlardır. Dolayısıyla, yapılan işlemde herhangi bir husus yok; paralar, Türkiye'deki millî bankalara yatmaktadır; eğer, bunun dışında başka bir gerekçe aranıyorsa, o, bizim bu tasarruflarımızın dışında bir hususdur.

Bir de, soruyla bağlantılı olmasa da, bir şeyi, daha sonraki tartışmalara meydan vermemek açısından ifade edeceğim.

Sayın Kılıç, yürürlükteki 2802 sayılı Yasanın 7 nci maddesi aynen şöyle diyor: "Adaylar, Devlet Memurları Kanunundaki genel idarî hizmetleri sınıfına dahil olup, hâkimlik ve savcılığın sınıf ve derecelerine dahil değildirler ve haklarında, Devlet Memurları Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır." Bununla şunu söylemek istiyorum: Mülakat sonucu alınan arkadaşlarımız, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir, Hâkimler ve Savcılar Kanununa tabi değildir; stajın sonucunda Yüksek Kurul karar verdiği andan itibaren 2802 kapsamına girmektedirler. Bunu da, bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 118
Tarih : 25 Haziran 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, benim söylemek istediğim şey şu: Biz, bir işlemi yaparken -ister bir para yatırma işlemi veya başkaca bir işlem- eğer yürürlükteki mevzuat açısından bir hukukî sakınca yoksa, bir kanunî engel yoksa, bu paranın kamu bankasına veya bir millî bankaya -bu anlamda söyledim; yabancı banka da olabilir- yatırılması arasında bir fark yoksa, bir yasal engel yoksa, yapılan işlem hukuka uygun bir işlemdir. Benim de söylemek istediğim, burada hukuka aykırı herhangi bir durum söz konusu değildir; onu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

Konu ***: Çocukları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 125
Tarih : 03 Temmuz 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarı, çocukların korunmasıyla alakalı bir tasarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir süre evvel, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesini kabul etmiştir. Dolayısıyla, bugün görüşmekte olduğumuz ve ikinci bölümünü biraz sonra değerlendireceğimiz bu tasarıyla, aslında, Türkiye, uluslararası bir taahhüdünü yerine getirmektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesinden doğan yükümlülüklerin iç hukukumuza uyarlanması söz konusu olmaktadır.

Biliyoruz ki, ülkemizde de, son zamanlarda çocukların suça itilmesi, suçta kullanılması giderek boyut kazanmaktadır. Klasik yöntemlerle, klasik soruşturma ve kovuşturma yöntemleriyle çocukları suçtan koruma imkânı söz konusu olmamaktadır. Evvela, bu suçların işlenmesinde, çocuğun çevresinin, yetiştiği aile ortamının önemli rolü olduğu gibi, içinden geçtiğimiz sürecin, ekonomik sıkıntıların ve başkaca sebeplerin de, çocuğun özellikle erginlik çağlarındaki ruhî durumu da suç işlenmesinde önemli bir etken olarak gözükmektedir. Dolayısıyla, çok değişik sebeplerden dolayı suç işlemek durumunda kalan bu çocukların topluma kazandırılması, yetişkin insanlara mahsus yöntemlerle, soruşturma ve kovuşturma yöntemleriyle, yargılama usulleriyle gerçekleştirilmesi doğrusu yeterli faydayı da temin etmemektedir. Genellikle toplumsal anlayış olarak, birileri bir suç işlediği zaman, biz isteriz ki "bunu atalım içeriye, ağzını bellesin, bir daha bu suçları işlemesin"; bu neviden yaklaşımların, maalesef, geriye dönük uygulamalardan da görüyoruz ki, istenilen neticeyi vermediği ortadadır. Onun için, çocuk suçluları bakımından, hem yargılanması, soruşturulması, kovuşturulması hem de bu işlemleri yapacak olan savcılarımızın ve mahkemelerimizin o anlamda özel donanımlara sahip olmaları gerektiği gibi, ayrıca, çocuğun topluma kazandırılabilmesi açısından da birkısım müşavirlik hizmetlerinin de kendisine sağlanması gerekmektedir.

Esas itibariyle, bu getirdiğimiz tasarı -ki, biraz sonra ikinci bölümü üzerinde değerlendirme yapacağız- Adalet Komisyonunun da büyük katkısıyla huzurunuza gelmiştir. Orada bulunan arkadaşlarımız da, bu yasayı fevkalade olumlu ve çağdaş bir yasa olarak kabul etmiş, bu yönde önemli katkıları sağlamışlardır.

Bu yasanın çıkmış olmasıyla birlikte, çocuk adaleti bakımından çok önemli bir adımı atmış olacağız. Hiç şüphesiz, uygulamada zaman zaman bazı sorunlarımız olacak; ama, yepyeni bir anlayışla, çocuk suçluluğuna bir bakış açısı getirmesi, soruşturma, kovuşturma ve bunları yürütecek olan makamların birkısım müşavirlik hizmetlerinden yararlanmış olmaları, bununla ilgili gerekli imkânın sağlanmış olması, gerçekten çocuk adaleti açısından çok önemli bir merhaleyi teşkil etmektedir. Meclisinizin bu noktadaki desteği, hiç şüphesiz, bu adımın atılmasında da önemli bir katkı sağlamış olacaktır.

Bu düşünceyle, hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu **: *Çocukları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle***
Yasama Yılı **: *3***
Birleşim **: *125***
Tarih **: *03 Temmuz 2005***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; inanıyorum ki, çocukların korunmasıyla ilgili çıkardığımız bu yasa, kendi alanındaki en önemli yasadır. Dolayısıyla, çocuklarımızın suçtan korunması, suç işleyenler varsa bunların topluma kazandırılması noktasındaki bugünkü katkınız her türlü takdirin üzerindedir. Bundan dolayı, hepinize teşekkür ediyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 125
Tarih : 03 Temmuz 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; infaz hukukumuz açısından önemli bir düzenlemeyi daha değerli oylarınızla gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Ümit ediyorum ki, bu yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, cezasının bir bölümünü ceza infaz kurumlarında çekmiş ve tahliye edilmiş olanlar ya da hapis cezası yerine alternatif tedbirlerin uygulanması yoluyla, kişiyi topluma kazandırma yönünde çok önemli, çok çağdaş bir düzenlemeyi gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Bu yasanın bu noktaya gelmesinde, değişik komisyonların, özellikle Adalet Komisyonunun çok büyük katkısı olmuştur. Tam da Sayın Uzunkaya'nın belirttiği gibi, iktidar ve muhalefet birlikte düzenleyip, yürürlüğe koymaya çalıştığımız bir yasal düzenlemedir. Bunun hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum. Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyor, yeni çalışma döneminin hepimiz için hayırlı, uğurlu olmasını diliyor; sağlık ve başarı dileklerimle saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 13
Tarih : 27 Ekim 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Çok değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son günlerde tartışma konusu olan bir olay, yargıya intikal etmiş olan bir konu burada bir şekilde de gündeme tekrar getirilmiş oldu. Aslında her vesileyle söylüyoruz ki, Türkiye bir hukuk devletidir. Hukuk devleti demek, herkesin olabildiğince hukuk kurallarına riayet etmesi gerekir. Hepimiz sık sık vurgu yapıyoruz buna, komisyonda da, burada da, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız da haklı olarak yargı bağımsızlığından sıkça bahsederler, buna temas ederler. Yargı bağımsızlığının birinci ayağı, yargıya intikal etmiş bir konuda kimsenin yargının işine karışmamasıdır. Buna azamî dikkati hep beraber göstermemiz lazım.

Van'da cereyan eden bir olay var. Geçmişe dönük bir soruşturma. Siyasetle bağlantısı vardır diyenler oldu; ama, bunun arkasını doldurmadı. Birisi gelir -ister bu kürsüden ister bir başka yerde- derse ki orada cumhuriyetin savcıları tarafından, cumhuriyetin hâkimleri tarafından soruşturması, mümkünse bilahara kovuşturması yapılacak bir olayla ilgili olarak siyasetin şu kesimi, bilfarz Adalet Bakanı, bilfarz Millî Eğitim Bakanı veya kim kastediliyorsa, şu tarihte savcıya şu talimatı verdi, hâkime bu talimatı verdi, şu şu şu olaylar sebebiyle yargı tarafsız davranmadı filan gibi altını doldurabilecek laflar, beyanlar, deliller ortaya koyabilirse, biz, bunu saygıyla karşılarız. Ama, bu olmadan, en zor şartlar altında vatanseverce görev yapan hâkim ve savcıların işlerine karışma anlamına gelecek, onları kendi vicdanlarıyla ve dosya münderecatına göre, hukuka göre karar vermesini zorlaştıracak beyanlarda, tavırlarda bulunurlarsa, bunu hukuk adına anlayışla karşılamak da mümkün değildir. Bir süreden beri bu, alışkanlık haline geldi, yazılıyor, çiziliyor, konuşuluyor. Biz, bu olaylar karşısında, mümkün olduğu kadar, siyasetin bu işle alakasının olmadığını, yargının haksız yere suçlanmış olmasını bilerek,

bunu görerek, vicdanımız da bu noktada sızlayarak bir şey demek istemedik, işi hukuk çerçevesinde tutmaya çalıştık.

Van Üniversitesi bir cumhuriyet üniversitesidir. Orada meydana gelen her olay hepimizi üzer. Hiçbir insanın tutuklanması, yargıyla ilişkisinin olması, yargılanması hiçbirimizi memnun etmez, bundan hepimiz üzüntü duyarız. Bu, ister rektör olsun ister sade bir vatandaş olsun. Biz, o olayla ilgili burada bir kıymet hükmü veremeyiz.

Rektörler Komitesinin o günkü toplantısındaki bildiriyi hepiniz hatırlıyorsunuz, 6-7 maddelik bir bildiri. O bildirinin bazı maddelerinde, o üniversitede işlerin usulüne uygun gitmediği, ihaleye fesat karıştırma, alımlar, satımlar, bir kısım işlemlerde yanlışlıkların olabileceğini bu bildiride zaten kendileri de kabul ediyorlar; ama, diyorlar ki: "Tutuklanan Sayın Aşkın'ın bu işle alakası yok." Bunu anlarım; ama, orada işler yolunda gitmiyorsa, bir kısım usulsüzlükler varsa, bir kısım yanlışlıklar varsa, kimin suçlu olup olmadığına, ne Rektörler Komitesi ne Adalet Bakanı ne siz ne ben değil, Türkiye Cumhuriyeti yargıçları, savcıları karar verecek. Türk Milleti adına yargılama yetkisi yalnız hâkimlerimize ait. Hâkimlerimizin işine karışırsak, işimize geldiği zaman yargı bağımsızlığı, işimize geldiği zaman yargı bunu niye böyle yapıyor, öbür türlüsünü yapıyor…

Değerli arkadaşlarım, biz, burada çıkardığımız yasaları, genel ve eşit, herkese uygulansın diye çıkarıyoruz. Cezaevinin yönetimiyle ilgili yasayı da beraber çıkardık. Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın da bu yasanın çıkarılmasında çok büyük katkıları var. Bunlarla ilgili katkıları da hep teşekkürle burada ifade etmeye çalıştık. Cezaevinin kuralları var. O kurallara herkes uymak mecburiyetinde. Üstelik, bunları, Avrupa Birliği adına yaptık. Şimdi, herkes Avrupa Birliği diyor ama, kendisiyle ilgili bir uygulama söz konusu olduğunda, tutuyor, imtiyaz istiyor; efendim, rektör aranır mı, milletvekili aranır mı, bakan aranır mı, filanca şey aranır mı?.. Peki, o zaman, biz, bu yasaları sadece düz vatandaş için mi, sadece sade vatandaşlar için mi çıkarıyoruz?! Yani, onlar uyar, belli makam sahipleri, belli mevki sahipleri bu kurallara uymaz kanunda yazılı olmasına rağmen... Böyle bir uygulama olamaz, böyle bir anlayış olamaz. Dolayısıyla, orada, yasalara aykırı bir tek uygulama varsa, ki, Sayın YÖK Başkanı -benim de hocamdır, kendisiyle her zaman saygı hudutları içerisinde ilişkimiz olmuştur- bu uygulamadan rahatsız olmadığını, yasalara aykırı bir durum olmadığını kendisi de söylüyor. Şimdi, onun yerine başkaları rahatsız oluyor. O zaman şunu getirirsiniz, bunu yaparız: Cezaevlerine bundan sonra -inşallah, hiç kimse düşmez de- filanca kesimlerden insanlar düşerse, onların ziyaretçileri ayrı bir muameleye tabi tutulur der, bunu yasaya

koyarsınız, koyarız; o zaman, oradaki infaz memurları da farklı bir muamele yapar. Yasayı genel ve eşit çıkarıyoruz; sonra, insanların konumlarına göre ayrıcalıklar istiyorsak, bu, demokrasi olmaz arkadaşlar. Bunu hep söylemeye çalıştık. Yazıktır, yargıya da yazıktır.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bu insanlar, orada, zor şartlar altında görev yapıyor, adalet tevzi etmeye çalışıyor. Önüne gelen tu kaka yaparsa, önüne gelen hırpalamaya çalışırsa, bu memlekette kamu düzenini nasıl tesis edeceksiniz! İşimize geldiği zaman yargı bağımsızlığı, işimize geldiğinde genel ve eşit kural; ama, işimize geldiğinde, belli imkân sahipleri… Türkiye, zaten, bu anlamda, oligarşik adacıklarla dolu, bunları hep beraber temizlememiz lazım, bunları olabildiğince ayıklamaya çalışıyoruz; ama, eski alışkanlıklarımız sebebiyle, farklı uygulamaları bir beklenti içerisine sokuyoruz, bunu gündeme getiriyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu doğru değildir. Yargı, bakın, böylesine suçlamalar karşısında sessiz kaldıysa, bunun bir tek sebebi var; çünkü, yürümekte olan bir dava var, bu davayla ilgili bir fikir açıklamış olsa, ihsası reyde bulunmuş olacak. Bu hassasiyetle, bugüne kadar olup bitenleri ibretle izliyor. Sessiz kalmış olması, bütün bu suçlamaları, bütün bu olumsuzlukları kabul ettiği anlamına gelmiyor, tam tersi, hukuka saygının gereği olarak, şu an, bir sabır imtihanından geçiyor, hiç kimse de bir şey demiyor. Onun için, ne olur, bu kürsüyü, bu anlamda… Ceza Kanununu beraber çıkardık. 288 inci maddeyi açın okuyun. Yargılanmakta olan bir davayla ilgili olarak, Tür Milleti adına yasama yetkisini kullanan Meclislerde bile görüşme yapılamaz diyor. Neden; çünkü, hâkimler, hukuka, kanuna, dosya münderecatına ve vicdanî kanaatlerine göre karar versin diye bütün bu kurallar tespit edilmiştir, belirlenmiştir. Bunu aşan, bunu zorlayan… Siyasetin gündem konusu haline getirmek, bence, çok doğru bir şey değil. Kaldı ki, bu konuyla ilgili birkısım da yanlış bilgiler var. Mesela, ben, 70 kişi, 80 kişi filan demedim, bunları iyi açıp, bakın. Ben, bir gün evvel Sayın YÖK Başkanını aradım, bir hoca-talebe ilişkisi içerisinde aradım, saygıda hiç kusur etmedim, bundan sonra da etmem; çünkü, benin anlayışım bunu gerektirir. Hocam, yarın bir toplantı yapılacak, bir gerginlik olmasa, cumhuriyetin kurumları karşı karşıya gelmese, yargıya müdahale anlamına gelecek bir şey olmasa iyi olur Hocam, siz bunları daha iyi takdir edersiniz diye, edep ölçüleri içerisinde bir şeyi karşılıklı konuştuk. Onun da bana verdiği cevap şudur: "Bizim daha evvelki bildirimizi hatırlıyorsunuz, o bildiride, biz, yargıya kusur anlamına gelecek hiçbir şey ifade etmedik " dedi. Ertesi günkü bildiri, tam tersi bir bildiri olarak çıktı.

Benden ziyaret için randevu istediler, Sayın YÖK Başkanı ve birkaç arkadaşı gelecek denildi; toplantı bitmiş, 15 dakika sonra. Ben, kendisine saygımdan dolayı, derhal randevu verdim. Pekâlâ, o gün -çünkü, benimle bir

alakası yok bu işin- meşgulüm derdim, iki gün sonraya randevu verirdim. Tam tersi, kendilerine saygının gereği olarak, hemen 15 dakika sonra randevu verdim. Ben zannettim ki iki kişi gelecek, üç kişi gelecek; makam odalarındaki oturulacak yer belli.

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — 50 kişi olsa ne olacak, ağırlayamıyor musun makam odanda!..

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Kendileri gelmezden evvel bütün yayın nakil araçları Bakanlığın önüne doldu. Herkes otobüslerle veya başka türlü, nasıl geldiler bilemiyorum, oturacak gerçekten yer yok. Eğer bir sorun çözmek için geliniyorsa, herhalde geliş tarzının böyle olmaması lazım, üslubun böyle olmaması lazım ya da bana niye gelmiş oluyorlar?! Bana, eğer bir şey için geliyorlarsa, bunun geleceği yer en evvel ben değilim.

Zaten, Yükseköğretim Kurumundan, Van'daki soruşturmalarla ilgili olarak, bakınız, pazar günkü bir televizyon programında da kamuoyuna yanlış bilgi verildiği anlaşılıyor.

Müracaatta bulunmuşlar. Kime; gereği için Van Cumhuriyet Savcılığına, bilgi için Adalet Bakanlığına ve Hâkimler Savcılar Yüksek Kuruluna. Demek ki, dilekçenin gereğini yapacak Van Cumhuriyet Savcılığı. Tarihi ne; 21 Temmuz 2005.

22 Temmuz, bir gün sonra, Van Cumhuriyet Başsavcılığı YÖK'ün bu müracaatına anında cevap veriyor, bir gün sonra, hiç savsaklamadan; YÖK'e, Yükseköğretim Kurumuna saygının gereği olarak, bir gün sonra, böylesine önemli bir olayla ilgili olarak derhal cevap veriyor.

Yazının bana gelişi 26 Temmuz. Hatta, ben değil, Müsteşarımız ilgili birime havale ediyor. 26 Temmuzda YÖK'ün başvurusu bilgi için bize geldiğinde, zaten Van Cumhuriyet Savcılığı gerekli bilgiyi vermiş, ekine de Danıştayın bir kararını koymuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Bakan, konuşmanızı tamamlar mısınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Dolayısıyla hukuk çerçevesinde olan bir iş "üç aydır cevap alamıyoruz" falan diye, işe bir de dramatik boyut katılmak suretiyle, anladığım kadarıyla Van olayı, Van'ın dışına taşırılmak suretiyle, siyasetin eski gündem maddelerinden biri haline getirilmeye çalışılıyor.

Bakınız, üniversitelerimize de yazık olur, yargıya da yazık olur, bu ülkeye de yazık olur; siyaset yapıyoruz, hepimizin sorumluluğu var. Yapmamız gereken şey, hukuk yolundan gitmek suretiyle Türkiye'nin sorunlarını çözmektir, buna katkı sağlamaktır. Değilse, tansiyonu yükselterek, olur olmaz her meseleyi kendi bağlamı dışına taşırarak Türkiye'de gündem konusu yaparsak, o zaman, birdenbire, Türkiye ne oluyor diye, en evvel kendi vatandaşlarımız dahil olmak üzere herkes bu ülkenin huzurundan, barışından, geleceğinden endişeye düşer. Buna hiçbirimizin hakkının olmadığını, olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Bu fırsatı verdiği için de arkadaşımıza teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti ve Anavatan Partisi sıralarından alkışlar)

Konu : 3.7.2005 Tarihli ve 5394 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ve Anayasanın 89. ve 104. Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 17
Tarih : 10 Kasım 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin çok saygın kurumlarından bir tanesi, Devlet İstatistik Enstitüsüdür, yeni adıyla Türkiye İstatistik Kurumu. Müzakeresini yaptığımız bu kanunla da, bu kurumu daha etkin hale getirmek, idarî açıdan daha özerk bir yapıya kavuşturmak istiyoruz. Dolayısıyla, bununla ilgili, gerçekten hem ilgili bakanlığın, kurumun hem de Plan ve Bütçe Komisyonunun çok önemli, çok olumlu katkıları olmuştur ve bu yasa, bazı gerekçelerle, birkaç maddesinden dolayı da, tekrar Yüce Meclisin huzuruna gelmiştir. Aslında, şu an müzakeresini yaptığımız madde, Plan ve Bütçe Komisyonunda oybirliğiyle kabul edilmiş bir maddedir.

BİRGEN KELEŞ (İstanbul) — Biz oy vermedik, kendi oylarınızla kabul ettiniz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Dolayısıyla, o gün orada bulunan arkadaşlarımız, esas itibariyle, şu an bizim hükümet olarak savunduğumuz görüşü ve düzenlemeyi benimsemiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, hiç şüphesiz anayasal yetkisini kullanarak, bu maddenin de bir defa daha bazı gerekçelerle gözden geçirilmesini arzu etmiştir; buna saygı duyuyoruz, bir anayasal yetkinin kullanılmasından ibarettir; ancak, burada dile getirilen hususlar isabetli midir; onu da takdir edecek olan hiç şüphesiz Meclistir. Müzakeresini yaptığımız husus acaba ne getiriyor, bugüne kadarki devlet uygulamalarında benzerleri var mı, yoksa sadece bu kanunla getirilmiş olan bir istisnaî düzenleme midir; ona baktığımız takdirde, aslında, bunun geri gönderilmesiyle ilgili gerekçelerin çok da isabetli olmadığı, benzer uygulamalardan orta yere çıkacaktır.

Şimdi, bugünkü düzenlemeye göre de ve halen uygulanmakta olan duruma göre de, kurum başkanı, başkan yardımcılarını kendisi atayabilmekte, daire başkanlarını kendisi atayabilmekte, neticede, aynı sorumluluğu taşıyan, aynı, benzer yetkilere sahip olan bölge müdürleri ile birinci hukuk müşavirinin atanması bunun dışında tutulmaktadır. Neden dolayı; yirmidört sene evvel çıkarılmış olan bir yasadan dolayıdır. O günün şartları altında böyle bir düzenleme yapılmış; aradan geçen yirmidört sene içerisinde Türkiye'de çok şey değişti, devlet kurumlarının birçok noktada iç bünyesinde değişiklikler oldu, teşkilat yasalarında değişiklikler oldu; ama, buna karşılık 2451 sayılı Yasada değişiklik yapılamadı bu anlamda.

Dolayısıyla, yirmidört sene evvelki bir düzenlemenin istisnası, bugün, burada ortadan kaldırılmak isteniyor. Yapılmak istenenin özü, esası bundan ibarettir; yani, siz, bu yasayla, başkan yardımcılarını, kurum başkanının atamasına bir itirazımız yok, daire başkanlarının atanmasına bir itirazımız yok; ama, bölge müdürleri söz konusu olduğunda, bu, ille de üçlü kararnameyle olsun…

Peki, buna gerekçe olarak ne gösteriliyor; gerekçe gösterilirken, üst düzey yönetici kriteri. Üst düzey yönetici kriteri ne anlama geliyor; gösterge olarak 3 600 ve daha yukarı gösterge üzerinden maaş alan kamu görevlileri üst düzey görevli sayılıyor ve bunlar kararnameye bağlı olarak… Halbuki, aradan geçen süre içerisinde, bazı devlet kurumlarında, 3 600 gösterge ve daha yukarıdan maaş aldığı halde hiç de üçlü kararnameye tabi olmadan atanmış olan, görev yapan kamu görevlileri var. Bizatihi bu kurumun kendisinde bile, başkan yardımcıları da 3 600 gösterge üzerinden maaş alıyor; onun atamasını kurum başkanı yapabiliyor. İçimizde Diyanet İşleri Başkanlığı yapmış olan değerli milletvekillerimiz var; başkan yardımcıları 3 600 üzerinden maaş alır, onların ataması üçlü kararnameyle değildir. Özelleştirme İdaresinde aynı durum söz konusudur, Devlet Personel Başkanlığında aynı durum söz konusudur.

Burada yapılmak istenen şey de; kurumu daha etkin hale getirmek, mümkün olduğu kadar, bu kurum içerisinde -başkan yardımcıları, daire başkanları, bölge müdürleri de dahil- aynı statüye tabi kılmak adına yapılan bir teknik düzenlemeden ibarettir.

Biz, bu düzenlemenin doğru olduğu kanaatini taşıyoruz. Plan ve Bütçe Komisyonunun kabülünün de bu yolda olduğu dikkate alındığında, ısrarımızın gerekçesi de bundan ibarettir.

Sayın Cumhurbaşkanının, hiç şüphesiz, geri gönderme gerekçesine de saygı duyarız.

Benzer uygulamaları da arz ettim. Takdir Yüce Meclisindir.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : 29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 39
Tarih : 22 Aralık 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Koç, gerçekten de bütçe müzakereleri sırasında da bu konuyu gündeme getirdi. Ben, bu konuyla ilgili olarak o gün cevap veremeyişim zaman sıkıntısı sebebiyledir.

Tabiatıyla, iki görevin bir arada bulunmasının getirebileceği bazı sıkıntılar, zorluklar olabilir; ama, ben, mümkün olduğu kadar bu konularla ilgili yaptığım açıklamalarda, 138 inci maddedeki hassasiyeti dikkate almaya ve bu konularla ilgili de ille de bir cevap vermem gerektiğinde, umumiyetle madde numarasını söylemeksizin, ya Anayasanın maddesini tekrar ederek veya usul hükümlerini tekrar ederek cevap vermeye çalışıyorum; o hassasiyete dikkat etmek adına.

Şimdi "yargının başı" tabiri, tabiatıyla, tam olarak, yerli yerine oturmuyor; çünkü, Türkiye'de yargı birliği olmadığı için; askerî yargı ayrıdır, Anayasa Mahkemesinin statüsü ayrıdır, onu temsil eden kişi ayrıdır. Yargıtay, yüksek mahkeme sıfatıyla -zaten Adalet Bakanlığıyla demin söylediğim diğer mahkemelerin de bir alakası yok- Yargıtayı, Yargıtay Başkanı temsil etmektedir, Danıştayı, yine, yüksek mahkeme sıfatıyla Danıştay Başkanı temsil etmektedir. Bu nedenle de "yargının başı" tabiri, bu parçalanmışlık içerisinde tam yerli yerine oturmuyor.

Tabiî, Türkiye'deki bir kısım sıkıntılar da yargı birliğinin olmayışından kaynaklanıyor. Keşke, yargıyı bir çatı altında toplayabilecek bir imkânı anayasal açıdan bulabilsek, bu, hem yargının özlük hakları açısından hem yargının işleyişi açısından da beraberinde de pek çok sorunu getiriyor.

Hassasiyetinize teşekkür ediyorum, ben de belli ölçüde bunları paylaşıyorum.

Konu : 29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 39
Tarih : 22 Aralık 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk yargı sistemi açısından önemli bir yasa tasarısını, bir defa daha, değerli katkılarınızla, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşmüş ve sonuca bağlamış bulunuyoruz.

Teker teker hepinize, bütün parti gruplarına huzurunuzda teşekkür ediyorum. Hâkim ve savcılarımız için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Sağ olun.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 77
Tarih : 21 Mart 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şüphesiz, burada hangi meslek grubuyla ilgili olarak açıklama yapsak, söylenebilecek çok önemli sözler vardır. Burada dile getirilen hususlara esas itibariyle katılmamak da mümkün değil. Ancak, personele imkân verirken, bütçe imkânlarını dengeleyerek vermekte bir zaruret olduğu da ortadadır. Esas itibariyle, bu getirilen tasarı, Hükümetin kamu görevlilerine ilave bir imkân sağlama noktasındaki iyi niyetini göstermesi açısından önem arz etmektedir. Meseleye öyle bakmak lazım. Yoksa "şu grup neden fazla, öbürü neden almıyor" tarzındaki bir tartışmaya girdiğimizde, bunu bu kanun çerçevesinde çözme imkânımız esas itibariyle yok. Personel rejimi, aradan geçen süre içerisinde, dengeleri kendi içinde bozulduğu için, hükümet bugünkü şartlar altında bu çerçevede bir ilave imkân yapmayı faydalı görmüş ve o çerçevede bu tasarı hazırlanmıştır.

Şimdi, Türkiye'de 25 000 civarında gardiyan, infaz memuru olduğu bilinmektedir. Esas itibariyle, onların, ben, cezaevlerini ziyarete gittiğimde de her defasında bize söyledikleri birinci öncelikli talepleri, aynen polislerimizde olduğu gibi, bazı mesleklerde olduğu gibi, 20 yıl çalışıp, 25 yıl üzerinden emekli olmayı arzu etmektedirler. En önemli ve öncelikli talepleri budur, itibarî hizmet. Hükümet olarak, biz, bu konuya olumlu baktık, şu an Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen Sosyal Güvenlik Tasarısı içerisinde bu konuya çözüm getirmeye çalışıyoruz. Buna ilaveten de, bunlar, 657 sayılı Kanuna tabi olmakla birlikte, emniyet hizmetlerinden sayılmıyor; çünkü, bu hizmete girenler de, bunu baştan bilerek kabul ediyorlar. Onların, ancak, bugünkü şartlar altında, 40+40'tan yararlanma imkânı var. Geçtiğimiz senelerde de, Bakanlar Kurulu

kararıyla, Yan Ödeme Kararnamesinde bazı iyileştirmeler yaptık. Dolayısıyla, şu üç seneyi aşkın süre içerisinde, belki geriye dönük hiçbir dönemde olmadığı kadar, gardiyanlarımıza önemli imkânları sağlamaya çalıştık. Özellikle bu itibarî hizmet, onların en önemli konusudur. Ümit ediyoruz ki, Genel Kurula geldiğinde -Plan ve Bütçe Komisyonunda da gerekli desteği göreceğinden eminim- önemli bir problemi çözmüş oluyoruz.

4/C kapsamında olanlar bakımından, konuya, geriye dönük iyi bakmak lazım. Aslında, bunlar, bizden evvelki dönemlerde özelleştirme sebebiyle işlerinden ayrılmak durumunda kalmış olan personeldi. Biz, birçok vilayete gittiğimizde, bu insanlar, bugünkü haliyle dahi olsa, bu hizmetlere tekrar dönmeyi çok arzu ediyorlardı. Biz de, bununla ilgili bir düzenleme yapmak suretiyle, onların bu konudaki taleplerini yerine getirmiş olduk. Bunların bir kısmı Millî Eğitim Bakanlığında çalışıyor, bir kısmı Adalet Bakanlığında çalışıyor ve bu çalışmalarında da, mümkün olduğu kadar, kendi taleplerini ve görev yapmak istedikleri hususu dikkate almaya çalıştık. Dolayısıyla, bu açıdan bakıldığında, aslında, Hükümet olarak, biz, onlara vermiş olduğumuz sözün gereğini yerine getirmiş olduk.

Şimdi, bir başka konu, veterinerlerimizin durumuyla ilgilidir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bir dakika…

Değerli arkadaşlarım, lütfen, sessiz olun, Sayın Bakanı süresi içinde yanıt verme fırsatına kavuşturun.

Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Veterinerlerin durumuyla ilgili dile getirilen hususlar, şüphesiz önemli hususlardır. Onların da bu kanundan 40+40 olarak yararlanma imkânı var. Daha fazlasını gönlümüz arzu eder; ama, bütçe meselesidir.

Çevre orman mühendisleri ve teknisyenleri bu kanundan faydalanacaklardır.

Şimdi, bakınız, burada telaffuz edilen rakamlar belki küçük gibi gözükse bile, toplam bütçe içerisinde getirdiği yükü hesaba kattığımızda 2 katrilyon gibi bir önemli imkânı, bir geliri bu kesimlere Hükümet olarak transfer ediyoruz. Rakamın büyüklüğü de -Sayın Göksu'nun sorduğu soru olarak- 2 katrilyon demektir; bu da azımsanacak bir rakam değildir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konu : 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Yargıtay Başkanlığına Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 85
Tarih : 06 Nisan 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde konuştuğumuz yasa tasarısı, esas itibariyle, önü sonu, Yargıtaya 30 tane güvenlik görevlisi kadrosu verilmesinden ibarettir. Bunun, esas itibariyle, çok fazla bir tartışılacak yanı da yoktur. Artan olaylar ve başkaca sebeplerden dolayı, Yargıtayın binalarının korunması, güvenliğinin sağlanabilmesi açısından 30 tane güvenlik kadrosu istiyor.

Plan ve Bütçe Komisyonunda da bunu konuştuk; bunun itiraz edilecek bir yanı da yok. Dolayısıyla, oybirliğiyle önünüze gelmiş olan bir konu; herhalde biraz sonra da bu şekliyle çıkacak; ancak, burada, tabiatıyla, bu kürsü hür bir kürsüdür, kanun tasarısı üzerinde de konuşulur, o vesileyle de konuşulur; buna bir itirazımız da olmaz; ancak, burada dile getirilen hususların olabildiğince doğru bilgiler olması lazım gelir. Biz de doğru bilgiyi veririz bize sorulduğunda, bu konuşmaların, burada, daha verimli, daha isabetli, daha gerçekçi olabilmesi açısından bu bilgileri veririz, ondan sonra tutanaklara da bu doğru bilgiler geçer. Onun için, şimdi, burada dile getirilen birkısım hususlar var, onlarla ilgili bir iki şey söylemek istiyorum.

Bu, yargı bağımsızlığı konusu, yargının sorunları konusunu, böyle, perakende, yani, bilvesile üç beş cümle de yeri gelmişken söyleyelim tarzında konuştuğumuzda, fotoğrafın tümünü görme imkânımız olmuyor. Şimdi, buna ne ölçüde cevap verelim ya da vermeyelim, işin esası da budur; ama, şunu bilmemiz lazım değerli arkadaşlar: Hepimiz siyaset yapıyoruz, ister muhalefet, ister iktidar olarak. Yani, siyasetçiyi, bu kadar, her şeyi kötü yapar, her şeyi yanlış yapar, takdirini her defasında kötü kullanır ve bir işi berbat eden insanlar topluluğu gibi algılanabilecek, bizi bu noktaya götürecek değerlendirmelerden kaçınmış olmamız lazım gelir diye düşünüyorum. Yani, burada siyaset yapan

insanlar, bu çatının altında olan insanlar bu toplumun ortalamasıdır. Bizde ne fazlalık var, ne eksiklik varsa, benzerini toplumda da görme imkânı var. O nedenle, başka yerde de siyasetin müdahil olduğu birkısım alanları, Türkiye'de siyasetçilerin müdahale etmemesi ya da siyasetçilerin bu alanda söz sahibi olmaması tarzındaki bir düşünceyi demokrasiyle, seçilmiş insanların hak ve özgürlükleriyle bağdaştırmak mümkün değil. Onun için, ne olur, bu konuları konuşurken biraz daha… Eğer demokratik standartların yükseldiği ve her şeyin yerli yerine oturduğu ülkelere baktığımızda, Türkiye'deki birkısım uygulamaların istisnaî uygulamalar olmadığını, Batı'da da olduğunu çok rahatlıkla görebileceğiz.

Bu safhada bu kadar söyleyeceğim; ama, isteniyorsa, gelin, şu yargının sorunlarını derli toplu bir konuşalım, elimizde ne bilgi var, ne belge var ve bizdeki hangi uygulamalar istisnaî, ayıp, günah, yanlış, yasa dışı, Anayasaya aykırı…

Çünkü, bir şey söylüyoruz, tutanaklara geçiyor, farkında olmadan kurumları ve o kurumlar bünyesinde gece gündüz büyük bir fedakârlıkla görev yapan insanları da zan altında bırakıyoruz, sıkıntıya sokuyoruz. Ondan sonra da tereddütler meydana geliyor, kurumların itibarları zedeleniyor.

Şimdi, bakınız, geçtiğimiz günlerde, Diyarbakır başta olmak üzere bazı yerlerde, hepimizin tasvip etmediği, yürekten yaralandığı, ıstırap duyduğumuz, nefret duyduğumuz, tepki koyduğumuz olaylar meydana geldi. Şimdi, burada savcılar ne görev yaptı deniliyor… Arkadaşlar, bu haksızlık olur. O savcılar da, en az, burada, benimki kadar, konuşan arkadaşlarımız kadar bu ülkenin hassasiyetlerini benimseyen, adı üzerinde, cumhuriyet savcılarıdır. Cumhuriyeti korumak, kollamak, ülkenin birliğini, bütünlüğünü sağlamak noktasında elindeki yetkileri sonuna kadar kullanmak bu arkadaşlarımızın görevidir ve şundan da hiç kimsenin tereddütü olmasın, münferit birkısım bu görevini yerine getirmeyenler olabilir, yanlış getirenler olabilir; ama, o bölgede görev yapan insanları hiçbir şey yapmadı konumuna getirir sokarsanız, fevkalade yanlış olur.

Eğer istiyorsanız soru önergesi olarak verin, isterseniz önümüzdeki hafta gündemdışı konuşma olarak getirin buraya, ben de o savcılıklardan sorayım, hangi tarihten diyorsanız, hangi konuda ne kadar dava açılmış, bunların hepsini buraya koyalım, eğer burada bir eksiklik varsa, diyelim ki, cumhuriyet savcıları görevlerini yapmadı; ama, gece gündüz, tabiri caizse, kelle koltukta görev yapan insanları, hiç görev yapmamış, hiçbir işlem yapmamış, hiçbir soruşturma yapmamış… Şimdi, bakınız, evvelki günler açıklandı, gazetelere de çıktı, son olaylar sebebiyle, işte, Diyarbakır'da şu kadar adam tutuklandı,

burada bu kadar adam tutuklandı… Savcılar bu görevlerini yapmasa, hâkimin kendiliğinden tutuklama yetkisi var mı Sayın Sarıbaş?!

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Belediye başkanları diyorum Sayın Bakan…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yani, hiçbir hâkim, savcı tarafından talep edilmeden, dava önüne gelmeden, dosya önüne gelmeden, sokaktan geçen herhangi birisini, gel tutuklayayım deme imkânı var mı?! Bu kadar soruşturma yapmışlar; üstelik de, bunca sıkıntı içerisinde. Burada, hiç olmazsa, bir teşekkür edip, varsa, eksikliğini söylemek varken, bu insanları hiçbir şey yapmıyormuş durumuna düşürürsek, o takdirde de… Yani, marifet biraz da iltifata tabidir.

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Sayın Bakan, belediye başkanları…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ne olur, bir teşekkür cümlesini de burada ifade edelim. Ben teşekkür ediyorum.

Ben, cumhuriyet savcılarının, eksiğiyle fazlasıyla, bu görevi layıkı veçhile yerine getirmeye çalıştığını, bunun çabası içerisinde olduğunu, böyle bir duygu içerisinde, sorumluluk duygusu içerisinde hareket ettiğini biliyorum ve ben buna inanıyorum; burada, huzurunuzda şahadet de ediyorum. Onun için, kendilerine de, huzurunuzda teşekkür ederim.

Maliye Bakanlığıyla ilgili konu… Biraz sonra Sayın Bakan gelecek herhalde. Onun tasarısıdır. Vergi Dairesi Müdürüyle ilgili olarak ne söylenecekse, onu kendileri cevaplayabilirler.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 23/2/2006 Tarihli ve 5462 Sayılı Kanun ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 85
Tarih : 06 Nisan 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, bu kürsüde yaptığımız müzakereler büyük ölçüde tartıştığımız tasarıyla ilgili olsa veya teklifle ilgili olsa, belki bazı sıkıntıları birlikte yaşamamış olacağız; ama, her zaman tartışmalarımızı, konuşmalarımızı bu çerçevede tutamıyoruz. Bu da, farkında olmadan, istemesek de, arzu etmesek de, birkısım gerginliklere, birkısım yanlış anlaşılmalara ya da arzu etmediğimiz sonuçlara bizi götürebiliyor.

Üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi belli. Anayasanın 104 üncü maddesine göre "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır" ve "Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder" diyor. Cumhurbaşkanlığı makamına saygı, aynı zamanda bu değerlere de saygıdır. Onun içindir ki, konuşmalar yapılırken, kastımız bu olmasa da, değerlendirmemiz bu maksada matuf olmasa bile, son derece titiz, son derece duyarlı ve o çerçeve içerisinde yapılması gerekir. Esasen, siyaset, biraz da nezakettir. O çerçeve içerisinde yapılırsa çok anlamlı oluyor, çok faydalı oluyor. Dolayısıyla, buradaki yapılan tartışmaların bu çerçeveyi aşmamasına azamî gayreti göstermemiz gerekir; çünkü, bu, aynı zamanda, milletimizin birliği için lazımdır, Türkiye Cumhuriyeti Devletine saygı için lazımdır. Cumhurbaşkanlığı makamı bu ülkenin en üst, en saygıdeğer bir kurumudur. Buna elbirliğiyle gayret göstermemiz gerektiği kanaatini ifade ediyorum.

İkincisi, tabiatıyla, birkısım yetkiler kullanılırken bunun usulünün de bilinmesinde fayda var.

Şimdi, burada yapılan iki değerlendirme de bana göre yanlış. Cumhurbaşkanının Anayasanın 104 üncü maddesine göre birçok yetkisi var, 61 Anayasasında da vardı; bazı kişileri affedebiliyor. Bu da, o makamın yüceliğinden, büyüklüğünden kaynaklanan bir husustur. Dolayısıyla, bu, geçmişte de, bugün de, bundan sonra da, hiç ihtiyaç olmamasını temenni ederiz, ama, zaman zaman bu af keyfiyeti kullanılabilmektedir.

Bir yetkinin kullanılmasının hukuka uygun olup olmadığına bakmak gerekir. Şimdi, bu yetki kullanılırken prosedür şudur, usul şudur; onun bilinmesinde fayda var: Hüküm giymiş olan bir kişi, sağlık sebepleriyle, yasada ve Anayasada yazılı şartları taşıyorsa, talebini, Cumhurbaşkanlığı makamına iletebilir, Adalet Bakanlığına doğrudan gönderebilir veya ilgili cumhuriyet savcılığına veya cezaevi müdürlükleri kanalıyla usulüne uygun tarzda bu müracaatlar yapılır ve bu müracaat, Adalet Bakanlığına gelir. Adalet Bakanlığı dosyasını ister, kişinin, gerçekten, yasada ve Anayasada yazılı şartları taşıyıp taşımadığı açısından evrakı hazırlar; bunun için, sağlık sebebiyle ise adlî tıp kurumundan bir rapor alınması gerekir; yani, Cumhurbaşkanı bu yetkisini kullanırken bu rapor olmadan herhangi bir yetkisini kullanması söz konusu olamaz. Dolayısıyla, Adalet Bakanlığı kimseyi affetmediği gibi, Cumhurbaşkanı da rapor olmadan, müstenidatı olmadan, gerekli dosya tekemmül etmeden de bu af yetkisini kullanamaz. Dolayısıyla bizim yaptığımız iş, Bakanlık olarak, ister Sayın Cumhurbaşkanının makamından gelen talep, isterse başka kanaldan gelen talebin dosyasını hazırlamak ve ilgili makamın takdirine sunmaktan ibarettir; zaman zaman bu bize soru önergeleri olarak da geliyor, başka türlü değerlendirmelere de konu oluyor. Bir değerlendirme yaparken usulü bilmek, yasayı bilmek ve ona göre değerlendirme yapmak zannediyorum birbirimizi anlayabilmek açısından; toplumda huzuru, barışı tesis edebilmek bakımından; yardımlaşmayı, dayanışmayı ve hukuk devletinin kurallarını işletebilmek açısından önemli olduğu kanaatini taşıyorum.

Bugün buradaki bu tartışmaların, yapılan bu çerçevede, bu izah çerçevesinde değerlendirilmesinin doğru olduğunu, özellikle devlet kurumlarıyla ilgili bir değerlendirme yapacaksak, gerçekten, içinden geçtiğimiz sürecin nezaketi de dikkate alınmak suretiyle, daha ölçülü, daha hukukî, daha bilimsel ve konuştuğumuz konunun bağlamında ve çerçevesinde tutmakta fayda olduğunu düşünüyorum. Benim kanaatim budur. Bu konuşmaları da ben böyle anlıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 115
Tarih : 14 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısıyla ilgili olarak, gruplar adına ve şahsı adına söz alan, katkı sağlayan ve işin bu noktaya gelmesinde emeği geçen Avrupa Birliği Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkan ve üyelerine ve bu tasarının hazırlığında çaba sarf eden tüm çevrelere huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, kamu deneticiliği olarak huzurunuza getirdiğimiz, bazı ülkelerde "halkın avukatlığı" ya da son ifadelerle "ombudsman" olarak bilinen bu müessese, aslında, tarihî dayanakları olan ve bizim kendi kültürümüz açısından da yabancısı olmadığımız bir kurum. Bir taraftan tarihî dayanağı var; ama, Batı uygulamalarına baktığımızda da, aynı zamanda çağdaş bir kurum. Dolayısıyla, çağdaş bir kurum olması hasebiyle de, uygulamaya konulduğu ülkelerde uluslararası hukukta dayanağı olan, yeri olan, mevzuatı olan bir kurum.

Arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, aslında, böyle bir kurumun toplumumuza, toplum hayatımıza kazandırılmasında bir gecikme olmuştur; ama, gecikme olsa dahi, bugün huzurunuza getirilmiş olması önemli bir olaydır. Gerçekten de, Yedinci ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarında da, idare ile vatandaş ilişkilerinde meydana gelen birkısım şikâyetleri etkin ve hızlı bir şekilde çözüme kavuşturma noktasında yeni önerilere, yeni kurumlara ihtiyaç olduğu ve bunun kurulması gerektiği bu kalkınma planlarında da ifade edilmiştir. Şimdi, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemine girdiğimize göre, demek ki, en azından Türkiye'nin geriye dönük on yıllık süresi içerisinde de böyle bir kurum kurulabilirdi; ama, bugüne kısmet olmuştur. Dolayısıyla, biz, bugün, burada, kalkınma planlarının ilkeleri arasında, önerileri arasında bulunan bir düzenlemeyi huzurunuza getirmiş bulunuyoruz.

Tabiatıyla, yeni bir kurum kurmanın getirdiği zorluklar vardır, karşılaşacağı problemleri tümüyle önceden öngörebilmekte de zaman zaman zorluklar bulunabilmektedir. Ancak, tasarı hazırlanmazdan evvel, bununla ilgili, çok değişik seminerler, toplantılar yapılmıştır; bu kurumu uygulayan Batılı ülkelerden uzmanlar getirtilmiştir. İnsan Hakları Komisyonu -Meclisimizin- bu toplantılara ev sahipliği yapmıştır. Hem İstanbul'da hem Nevşehir'de, çok yönlü, konular tartışıldı. Ondan sonra, Bakanlığımızda, konuya ilgisi olan, bilgisi olan kişiler de davet edilmek suretiyle, uzun bir hazırlık döneminin sonunda, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edildi. Burada da hem Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda hem Plan Bütçe Komisyonunda enine boyuna tartışıldı; dolayısıyla, bugünkü şekle geldi.

Böyle bir kuruma ihtiyaç var mı; evet, ihtiyaç var. İhtiyaç var; çünkü, Yedinci, Sekizinci Beş Yıllık Planda da bu konu tartışılmış.

İkincisi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devletidir. Şüphesiz, idarenin eylem ve işlemleri yargı denetimine tabidir; ancak, herkesin bildiği, ifade ettiği, kabul ettiği gibi, yargının işleyişi zaman almaktadır ve masraflıdır. Vatandaşın ise, ihtilafın kısa yoldan çözümünü istemek gibi de bir hakkı, bir özlemi de bulunmaktadır. Bunu karşılayabilmek adına, kamu denetçiliği olarak ifade edilen böyle bir kurum, belki birçok ihtilafın mahkemelere intikal etmezden evvel çözümüne katkı sağlayabilecektir.

İkincisi, bütün dünya da, yargı yoluyla ihtilafları çözmek yerine, alternatif uyuşmazlık çözümleri üzerinde, bugün, başta Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi olmak üzere, ciddî bir çaba sarf etmekte, bununla ilgili sayısız toplantılar yapmaktadır. Oradaki dava sayısı bizimle kıyas kabul etmeyecek derecede az. Halbuki, milyonlarca -her yıl- davanın yargı önüne geldiğini hesaba katarsak, demek ki, bizim de, yargı yolu dışında, ihtilafların çözümü için alternatif uyuşmazlık çözümleri üretmemiz ve bu türlü kurumları toplumumuza kazandırmamız gerekmektedir.

Biz, bu çözümlerin bir kısmını, uzlaşma müessesi olarak, Ceza Muhakemesi Yasasında düzenlemeye çalıştık. Önümüzdeki günlerde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edeceğimiz hukuk muhakemeleri yasasıyla ilgili olarak da, nizasız kaza ve benzer çözümleri orada da getirmeye çalışıyoruz; ama, bütün bunların yetmediğini de düşünerek, çağdaş bir kurum ve tarihî geçmişi olan kamu deneticiliği, ombudsmanlık, kamu hakemliği veya halkın avukatlığı -ne dersek diyelim; halk nasıl algılayacak, esas olan odur isminden ziyade- böyle bir müesseseyi de bir alternatif uyuşmazlık çözümü olarak değerlendirmekte bir mahzur yoktur.

Ancak, şunu hemen ifade etmek isterim: Bu kurum yargının alternatifi değildir. Bunun altını çiziyorum. Çünkü, bunu böyle kabul etmediğimiz takdirde, o zaman bazı hukukî sorunlar gündeme gelebilir. Hiçbir şekilde, bu, yargının alternatifi değil; bunu böyle anlamamak gerekir. Böyle olmadığı içindir ki, Anayasaya, bugünkü şartlar altında, aykırılık da söz konusu olmayacaktır; çünkü, bu kurum karar vermeyecek, sadece, idarenin işleyişiyle ilgili incelemeler yapacak ve bunun neticesinde önerilerde bulunacaktır. Ve ayrıca, madde düzenlemelerinde de görülebileceği gibi, yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarında karara bağlanmış uyuşmazlıklar bu Kurumun inceleme alanı içerisinde değildir. Bundan dolayı da yargının alternatifi değil. Eğer, kişi kendi iradesiyle sorununu yargının önüne götürdüyse, hem yargıya hem buraya müracaat etmek, oradan ayrı bir karar buradan ayrı bir karar söz konusu olamaz. Dolayısıyla, biri diğerinin alternatifi değil.

Yargı kararları, eski tabiriyle "lazımül icra" kararlarıdır, uyulması gerekli kararlardır ve zorunludur Anayasaya göre. Halbuki, burada öneriler söz konusudur, tavsiyeler söz konusudur. İdare buna uyup uymamakta, hiç şüphesiz, hukuken bir rahatlık içerisinde olmakla birlikte, kamuoyu baskısı ve başkaca yöntemlerle, idare, kurumun işleyişinden iyi neticeler gördükçe… İnşallah, bu Kurumda görev yapacakları ne kadar isabetli seçebilirsek, seçtiğimiz başdenetici ve deneticilerin kişiliğiyle birlikte, kişisel ağırlığı, popülaritesi ve saygınlığına paralel olarak da ihtilafların bir kısmını bu şekilde çözme imkânı olacaktır.

Bu nedenle, Anayasaya aykırılık durumu söz konusu değil. Arkadaşlarımız, bunu, bilvesile ifade etmeye çalıştılar. Belki, anayasal dayanağını ileride bulma imkânımız da olabilecektir. Gerçekten, önümüzde fırsat ve imkân olursa, belki, bu işleyişleri de görüp, karşılaştığımız sorunları da yeni baştan bir değerlendirdikten sonra, belli bir süre sonra bu yasayı tekrar gündeme getirebiliriz, bu eksiklikleri giderebiliriz. Ümit ediyorum ki, Meclisimiz bir anayasa değişikliği sırasında bunu da bir anayasal dayanağa kavuşturmuş olur.

Bu Kurumun kurulmasının bir başka avantajı da şudur: Hiç şüphesiz, çağdaş devletin işlemleri şeffaf olmak mecburiyetindedir. Devletin güven tesis etmesi, vatandaşın devletine ve idareye güveninin sağlanması açısından, yaptığı işlemlerin halkın önünde, şeffaf, açık ve saydam bir şekilde yapılması gerekmektedir. İşte, bunu temin etmenin araçlarından bir tanesi de, böyle bir kurumun kurulmuş olmasıdır, böyle bir maksadı da bu temin edebilecektir.

Şüphesiz, bu Kurumun kurulmasıyla beraber, başkaca yasaların da çıkması gerekmektedir. Yine, söz alan arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, ticarî sır ve

devlet sırrıyla ilgili düzenlemelerin de bunun akabinde yapılması, bu Kurumun kurulmasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, azamî ölçüde sağlanabilmesi açısından önem arz ediyor. Biz, Bakanlık olarak, hem ticarî sırla ilgili hem de devlet sırrıyla ilgili yasa tasarılarını hazırladık, Başbakanlığa gönderdik. Orada da son bir değerlendirilmesi yapıldıktan sonra, bunun akabinde onların da Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, bu düzenlemelerin de yapılmasıyla birlikte, ümit ediyorum ki, Kamu Deneticiliği Kurumu, toplum hayatımızda, devlet hayatımızda önemli bir boşluğu dolduracak; birkısım vatandaşlarımızın, gerek idarenin hukuka ve hakkaniyete uygun olmayan tasarrufları gerekse idarenin tutum ve davranışları, sadece eylem ve işlemleri değil, idarenin, hukuka ve hakkaniyete uygun olmayan tutum ve davranışlarıyla ilgili de başvurabileceği bir merci ve hakkını elde etmede başvurabileceği bir alternatif kurum, yeni bir kurum toplumumuzun hizmetine sunulmuş olabilecektir.

İnanıyoruz ki, bu tasarı, aynı zamanda, devlet-millet kaynaşması açısından da sayısız faydalar sağlayacaktır; ama, şunu komisyonda da ifade etmeye çalıştım: Esas olan, metinlerin düzenlenmesi, metinlerdeki mükemmeliyet değildir, burada görev yapacak başdenetici ve deneticilerin, her türlü siyasî düşüncelerin üstünde, herkese saygı telkin eden, güven telkin eden kişiler olmasındadır. Eğer o kişileri birlikte bulur, birlikte seçebilir, birlikte böyle bir kurumda görev alır hale getirebilirsek, yazılı olanların ötesinde de, topluma önemli faydalar sağlayabilecektir. Eğer buradaki düzenlemeler çok mükemmel olsa, ama, seçim yanlış yapılırsa, isabetsiz yapılabilirse, o takdirde, başka bir problem karşımıza çıkar. Bu hususu da bu vesileyle tekrar ifade etmek istiyorum.

Bu tasarının oylarınızla, inşallah, yasalaşması halinde, toplumumuzda önemli bir boşluğu dolduracağı inancıyla, katkılarınızdan ve oylarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 116
Tarih : 15 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; toplum hayatımız bakımından son derece faydalı olacağına inandığımız bir reformu daha sizlerin çabalarıyla gerçekleştirmiş bulunuyoruz. İnanıyoruz ki, Kamu Denetçiliği Kurumu hayata geçtiğinde, vatandaşlarımız, devletle olan ihtilaflarında alternatif bir çözüme daha kavuşmuş olacaklardır. Dolayısıyla, devletmillet kaynaşması açısından, vatandaşın idareye, devlete güveni açısından alternatif bir kurum toplum hayatımıza kazandırılmış olmaktadır.

Bu tasarının yasalaşması sırasında gösterdiğiniz çaba, destek ve gayretten dolayı, teker teker tüm milletvekillerimize, siyasî parti gruplarımıza ve komisyon çalışmalarında emeğini, katkısını esirgemeyen hem Plan ve Bütçe Komisyonunun Başkan ve üyelerine, hem Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun Sayın Başkan ve üyelerine ve sabırla bu oturumları yönetip bunun yasalaşmasında çaba gösteren, dirayet gösteren Başkanlık Divanın Sayın Başkan ve üyelerine huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Bu yasanın milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, çok önemli bir yasa tasarısını, sizlerin katkılarıyla yasalaştırmış olacağız. Bu Meclis, pek çok alanda ilkleri başardı. Bugün, yasalaştırmaya çalıştığımız Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkındaki Kanun Tasarısı da, bu alandaki ilklerden bir tanesi olmaktadır; çünkü, ülkemizde bu mesleği icra eden yaklaşık 9 000'e yakın mühendis camiası, meslek yasasına ilk defa kavuşmuş olacaktır. Bu, hem Hükümet olarak bu mesleğe ve ormancılığa verdiğimiz önemin göstergesidir hem de Meclis olarak böylesine önemli bir yasayı çıkarmış olmakla, Türk ormancılığına büyük bir katkı sağlamış olacağız. Bu katkılarınızdan dolayı hepinize, parti gruplarımıza ayrıca teşekkür ediyorum.

Böyle bir yasaya gerçekten ihtiyaç var mıdır yok mudur... Şüphesiz, böyle bir yasa gündeme geldiğinde, bir ihtiyacın sonucu olarak gelmiştir. Sadece, Hükümetin düşüncesi kanaati olarak değil, yasa bu safhaya gelinceye kadar Meclisin ilgili komisyonu başta olmak üzere, bu mesleği icra eden kesimin örgütleri ve Meclisimizde grubu bulunan partilerimiz yasanın bu hale gelebilmesi noktasında çok ciddî çabalar sarf etmişlerdir ve böylece tasarı huzurunuza gelmiştir.

Gerçekten de, Türkiye'de bazı mesleklerin yasaları vardır ve olması da gerekmektedir. Türkiye, Avrupa Birliği süreci içerisinde muhataplarıyla görüşebilmesi ve tanınmışlık problemini ortadan kaldırabilmek adına da hem meslek standartlarının, meslek ilkelerinin belirlenmesi hem de her mesleğin mensuplarının belli bir yasa çerçevesinde faaliyetlerini sürdürebilmesinde, zaten bu anlamda da bir zaruret vardır. Dolayısıyla, bu yasa, böyle bir zarureti de karşılamış olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, hepimiz biliyoruz ki, ormancılık konusu, Türkiye'nin en önemli konularından bir tanesidir. Ayrı bir bakanlık çerçevesinde yürütülmüş olması da, zaten Türkiye açısından önemini açıkça ortaya koymaktadır. Çünkü, ormancılık, sadece bizim üzerinde durduğumuz konu değil, birçok ülke, çölleri yeşillendirmek, ağaçlandırmak için büyük kaynaklar sarf etmektedir. Öbür taraftan da, Türkiye'de, sayıları milyonlarla ifade edilebilecek vatandaşlarımızın önemli bir kısmı ormancılıktan geçimini sağlamaktadır. Dolayısıyla, bu yasa, çok yönlü ormancılık hizmetini sürdürenlere katkı sağlayacak bir yasadır ve dünyada da ormancılık konusunda önemli bir konsept değişikliği var.

Bizim ülkemiz ormanlarının neredeyse tamamına yakını devlete aittir ve devlet eliyle işletilmektedir. Halbuki, dünyadaki ormancılık konusundaki konseptte bir değişiklik var. Bir taraftan devlet ormancılığı faaliyetleri sürdürülürken, öbür tarafta devletin denetiminde, gözetiminde ve öncülüğünde bu hizmetler sürdürülmekte ve özel sektörün imkânlarından da azamî ölçüde faydalanılmaya çalışılmaktadır. Eğer, biz de, bu gelişime ayak uydurarak Türkiye'deki ormancılık hizmetlerini sürdüreceksek, bunun hukukî altyapısının açıkça ortaya konulması, ilkelerin, yetkilerin, sorumluların, sorumlulukların açıkça ortaya konulması lazım gelir.

Öbür taraftan, bu mesleği icra eden 9 000'e yakın insanımız var. Bunların bir meslek yasası yok. Orman mühendisleri ve genelde "orman mühendisliği" adı altında ifade etmeye çalıştığımız bu insanlar, kış yaz demeden, dağ bayır demeden, senelerden beri Türkiye'de ormancılığın gelişmesi, ormanlarımızın giderek daha güçlü hale gelmesi, ülke ekonomisine katkı sağlayabilmesi açısından büyük bir özveriyle çalışmaktadırlar; fakat, buna karşılık bir yasal düzenlemeleri, yasal güvenceleri de söz konusu değildir. Ormancılık faaliyeti devlet eliyle yürütüldüğü için, orman mühendislerinin neredeyse tamamına yakınını da devlette istihdam etmek gibi de bir mecburiyet vardır, özel sektörde istihdam imkânı fevkalade sınırlıdır.

O nedenle, Türkiye'de işsizlik en öncelikli problemlerden olduğuna göre, eski usullerle, eski yöntemlerle yeni sorunlara çözüm bulma imkânı olamayacağı için, bu anlamda, Türkiye'deki orman fakültelerinden mezun olan bu değerli insanlarımıza, teknik elemanlarımıza yeni iş sahalarının açılabilmesi açısından da böyle bir meslek yasasının çıkarılmasında fayda olmaktadır.

Biraz evvel de ifade ettim, Avrupa Birliği süreciyle ilgili olarak da, böyle bir yasada zaruret var. Biz, çıkardığımız her yasayı, aynı zamanda, Avrupa Birliği müktesebatıyla yerine getirmek durumunda olduğumuz bir kısım yükümlülükleri de karşılamak için çıkarıyoruz. Bu yasa, aynı zamanda, böyle bir amaca da hizmet edecektir.

Kısaca ifade etmemiz gerekirse, bu tasarı, inşallah, biraz sonra değerli katkılarınızla ve oylarınızla yasalaştığında, kamu yönetiminin yeniden yapılanmasında ormancılık hizmetleri, merkezî yönetimin yanında yerel yönetimlerle de yapılabilecektir. Yerel yönetimler, ihtiyaçları olan ormancılık hizmetlerini, bu yasayla kurulacak olan serbest ormancılık bürolarından temin edebileceklerdir.

Kamunun küçülme politikasına uygun olarak yeni istihdam sağlanacak ve devlet daha ucuza hizmet satın alabilecektir.Devletçe teşvik edilen özel ağaçlandırma çalışmaları ve oluşacak özel ormanlar bu meslek mensupları tarafından yönetilebilecektir.

Katılımcılık sağlanacak, sektörün üretim gücü artırılacaktır ve nihayet, Avrupa Birliği müktesebatına uyum açısından da önemli bir yasayı, bugün, değerli oylarınızla gerçekleştirmiş olacağız.

Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Bu yasa tasarısının, mühendisler camiamıza, bu meslekte hizmet veren herkese hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum; hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, size ve değerli milletvekillerimize ve gruplarımıza, böylesine önemli bir yasaya katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz; ormancılık camiasına hayırlı ve uğurlu olsun.

Konu : Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Teşekkür ederim.Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Önemli bir yasa tasarısını görüşüyoruz. Keşke böyle bir yasa tasarısıyla, Hükümet olarak, huzurunuza gelmemiş olsaydık. Sevimsiz bir tasarı olduğunun farkındayız, biliyoruz; ancak, siyaset yapan insanlar olarak, zaman zaman, bu türlü sıkıntılarla, bu türlü zorluklarla da karşı karşıya kaldığımız, kalacağımız da bir gerçektir. Aferin alacak yasalar varken, yaşa, var ol, aslan bakan, iyi ki sen varsın tarzında methüsena alacak yasalar varken, bunları getirmek varken, hepimizin yüreğini yakan bu tip olayları çözmek için yasa tasarıları getirmek, hem de birkısım insanlarımızın kafasında bazı kuşkular, bazı tereddütler varken, olmaya devam ederken, cep telefonlarınıza mesajlar gelirken, gelmeye çalışırken, böyle bir yasa tasarısıyla huzurunuza gelmek, bu da bizim kaderimizde olan bir husus. Ama, şunu bilmemiz lazım; terör, bugün, Türkiye'nin bir gerçeğidir ve yeni bir gerçek de değildir. Burada değerli konuşmacı arkadaşlarımız genel bir rakam veriyoruz; işte, 30 000'den fazla insanımızı bu uğurda şehit verdik. Hepsine Allah'tan rahmet diliyoruz. Bu uğurda görev yapan bütün güvenlik birimlerimize şükranlarımızı, minnetlerimizi, teşekkürlerimizi ifade etmek istiyorum.

Bu ülkede yaşadığımız sürece, elbette, ülkenin birliği, dirliği, bütünlüğü neyi gerektiriyorsa, bunun gereği yapılacaktır; mevzuat olarak da yapılacaktır, başka türlü de yapılacaktır. Bu, sadece bu Hükümetin değil, bundan evvelki hükümetlerin yaptığı gibi bundan sonraki hükümetlerin de en öncelikli görevidir ve böyle de olacaktır. Bu mücadeleye kim destek veriyorsa, bu Hükümete destek veriyor değil, ülkenin birliğine bütünlüğüne, huzuruna, barışına destek veriyor demektir. Bundan dolayı da kim katkı sağladıysa, sağlıyorsa, sağlayacaksa, hepsine, tekrar, teşekkür ederim.

Türkiye'nin bir gerçeği, aynı zamanda bölgenin bir gerçeği ve terör olgusu dünyanın da bir gerçeğidir. Bunu kimse gözardı edemez ve bugün yeryüzünde hiçbir devlet yoktur ki, hiçbir ülke yoktur ki, en gelişmiş olanlar da dahil, yüzde yüz terör saldırılarına karşı kendisini korumuş olsun. Böyle bir emniyet, böyle bir güvenlik hiçbir ülke için söz konusu değil. Onun için, her ülke kendi varlığını, kendi değerlerini, kendi bütünlüğünü, kendi düzenini korumak adına ne gerekiyorsa onları yapıyor, bizim de yapmaya çalıştığımız esas itibariyle budur. Ancak bu meseleyi değerlendirirken sadece bir ceza hukuku meselesi olarak almamamız gerektiğini hep ifade etmeye çalıştım; yani, bu kanun çıkarsa bütün işler bitmiş olacak gibi bir iyimserliğe hiç kimse kapılmamalıdır. Böyle bir iyimserlik, belki de teröre en büyük desteği vermek olur; çünkü, terör, devam eden bir süreç, dinamik bir olgu, bugün bu şekilde yarın başka bir şekilde, bugün bu örgüt altında yarın başka bir örgüt altında varlığını sürdüren bir olgu. Dolayısıyla, bir yasa çıkacak, bu yasayla bütün bu işler ortadan kalkacak diyor isek, böyle bir değerlendirme yanlışına Hükümet olarak biz düşmedik, kimse de düşmemelidir.

Yasayla olmaz, ama, yasasız da olmaz. İşte, biz, bu yasayla, yasasız olmaz kısmının bir bölümünü düzenlemeye çalışıyoruz; çünkü, şu an, Türkiye'nin şu veya bu bölgesinde hayatını ortaya koyarak ülkenin birliği ve dirliği için mücadele veren insanlar, bizim yetkilere ihtiyacımız var, Terörle Mücadele Yasasının yeni baştan gözden geçirilmesine ihtiyacımız var diyor. Yani, durup dururken bu yasa niye geldi diyorsanız, bu ihtiyaçtan dolayı geldi. Bunu herkesin iyi anlaması lazım. Özellikle cep telefonlarınıza mesaj gönderen çevrelerin çok iyi anlaması lazım! Durup dururken bu yasa Meclisin gündemine gelmedi, bir ihtiyaçtan geldi, bu ihtiyaçla sınırlı tutmaya çalışıyoruz ve şu kadar senelik tecrübem içerisinde söylüyorum ki, düzenlenmesi en zor olan yasadır bu, en zoru. En zor olduğu için uykumuz kaçarcasına, kimse rahatsız olmasın; ama, kimsenin de canı yanmasın, bu ülkede kan dökülmesin, kimse kin kusmasın adına — uykumuz kaçarcasına her cümlesine, her virgülüne dikkat ederek bir dengeyi kurmaya çalıştık. Nedir o denge diyorsanız: Bir tarafta güvenlik ihtiyacı var, öbür tarafta da özgürlük talebi var. Kantarın topunu o tarafa, bu tarafa kaçırmadan bu dengeyi kurmak gerektiğini düşündük; ama, bunun söylendiği kadar da kolay olmadığını biliyoruz. Bütün ceza hukukunun, ceza içeren — kanunların iki tane temel amacı var; bir tanesi, hak ve özgürlükleri teminat altına almak; ikincisi de, kamu düzenini tesis etmek.

Değerli arkadaşlarım, kamu düzeni adına özgürlüklerden feda edemeyiz; ama, özgürlükler adına da ülkeyi bir kaosun içerisine sürükleyemeyiz. Kamu düzenini tesis edemezseniz hiçbir özgürlüğü kullanma şansınız yoktur. Bugün özgürlük Irak'ta var mı, var mı Irak'ta? Seyahat özgürlüğünüz var mı; mülk

edinme özgürlüğünüz var mı; toplantı, gösteri yürüyüşü hakkını kullanma imkânınız var mı? İsterseniz en modern anayasayı getirin Irak'a kabul ettirin, isterseniz en modern ceza yasasını getirin Irak'a kabul ettirin… Kamu düzeni bozulduktan sonra ülkenin neler kaybettiğini bırakın Irak'ı biz 80 öncesi yaşadık, 80 sonrası da zaman zaman yaşadık. O halde bu yasa niye getirildi diyorsanız, işte bir taraftan kamu düzenini tesis etmek; ama, öbür tarafta da hak ve özgürlükleri belli bir teminat altına almak. Bunun söylendiği kadar kolay olmadığını bildiğimiz içindir ki, herkesin iyi niyetle bu noktada — yaklaşımını, katkısını bekledik. Destek verenlere huzurunuzda teşekkür ediyorum. — Bu yasayı beğenenler olur, beğenmeyen de olur; ama, ben biliyorum ki, bugün burada söz alan arkadaşlarımızın hepsi daha iyi bir yasa çıksın diye bir çabanın, bir gayretin içerisinde oldular; ama, bu yasa tasarısı ya da hatta taslağı, taslağın taslağı gündeme geldiğinden beri birkısım değerlendirmeler oldu. Bu değerlendirmeler aslında siyasî değerlendirmelerdi. Bunları belli ölçüde anlayışla karşılıyoruz; ancak, bizim huzurunuza getirdiğimiz yasa tasarısı bir hukukî düzenlemedir. Biz burada bir hukukî çerçeve çizmeye, kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesinden, hukukun temel kuralından hareketle bu alandaki fiilleri, kullanılacak yetkileri, kullanacak makamları, soruşturma usullerini olabildiğince net, açıkça ortaya koymaya çalıştık.

Eğer, bu yasa tasarısında beğenilmeyen hususlar varsa, eksik olan hususlar varsa, televizyonlarda veya mesajlarla genel geçer ifadeler yerine, o maddeyi öyle değil de şöyle düzenlersek daha uygun olur tarzında teklif bekledik. Doğrusu, şu ana kadar da bize dişe dokunur bir teklif gelmedi. Hatta, Ankara'ya kadar gelenler oldu; biz kendilerine, "içinizden iki hukukçu seçin, 25 kişiyle, 30 kişiyle, 50 kişiyle bu türlü meseleleri konuşmakta, düzenleme yapmakta zorluk var, oturun, konuşun, teklifiniz neyse iki hukukçu arkadaş getirsin onu, bak, alt komisyonda biz bunların hepsini dinlemeye varız" dedik. Hiç kimseden haber çıkmadı. Kendilerine haber verildiği halde, "bugün işimiz var, ben değil de öbür arkadaşımız gelsin…" Hiç kimse gelmedi.

Eğer, filanca maddede özgürlüğü kısıtlayan bir madde, bir hüküm, bir fıkra var diyorsanız, özellikle teröre destek anlamında, o zaman sizin teklifiniz ne? Siyasî değerlendirmeler için kimsenin Ankara'ya kadar zahmet etmesine gerek yok. Zaten, televizyonlarda biz bunları dinliyoruz ve azamî ölçüde istifade etmeye çalışıyoruz, çalıştık. O zaman sizden metin bekliyoruz dedik. Herkes ezberini okudu, ondan sonra çekti gitti. Kimse bir tek cümle bu noktada açık söylüyorum bakın, tarihe not düşmek adına belki kendi aralarında konuştular, belki bir siyasî mesaj konusu yaptılar; ama, hukukî düzenlemeye gelince, işin zor olan kısmına hiç kimse yanaşmadı. Bunu herkesin de bilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Tabiatıyla, terör olayı, bir ceza hukuku olayı değil. Birçok yönüyle tedbirlerin alınması lazım. Bütün cumhuriyet hükümetleri de bunu almaya çalışıyor. Hiçbir hükümetin terörle mücadelede kararsızlığı diye bir şey söz konusu olamaz; çünkü, bu kararsızlığın bedelinin çok ağır olduğunun, hükümet etme becerisini gösteren, hükümet etmekte olan her siyasî heyet, her siyasî iktidar bunun farkındadır; ama, şunu biliyoruz ki, terörü ayakta tutan dış destektir büyük ölçüde. İç şartlar, belki bunun azalmasına, artmasına, daralmasına, genişlemesine tesir edebilir; ama, biliyoruz ki, bugün Türkiye'de eylem koyan her terör örgütünün arkasında mutlak surette bir dış destek vardır, hem de bir değil, birden fazla vardır. Bütün cumhuriyet hükümetleri de, bunların isimlerini zikretse de etmese de bunu çok tarife de gerek yok bunların kim olduğunu biliyor, elinden geldiği kadar da çaba gösteriyor kendi imkânları içerisinde.

Dolayısıyla, terörün kökü kurusun isteniyorsa, mutlak surette uluslararası camianın işbirliğine ihtiyaç var; ama, maalesef, bugün, böyle bir işbirliği söz konusu değil; hem hukukî metinlerde bu işbirliği söz konusu değil hem uygulamada söz konusu değil. Sizin terörist dediğinizi, pekâlâ, onlar vatansever olarak kabul edebiliyor, siyasî sığınma hakkı tanıyor, dernek kurma imkânını tanıyor; başka türlü, siyasî, ekonomik ve propaganda desteği sağlıyor, eğitim desteği sağlıyor, stratejik imkânlar sağlıyor, taktik imkânlar sağlıyor, subay gönderiyor, başka türlü elemanlarını gönderiyor. Bunların hepsini, bu ülkede, biz, gördük, yaşadık. Dolayısıyla, bu kanunu konuşuyoruz; ama, bu kanunun sağlayabileceği avantajların neler olduğunun da farkında olarak bunu söylemeye çalışıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve hükümetleri, terörle mücadelede, çok yönde, tabiri caizse, yedi cephede birden savaş veriyor. Bugüne kadar elde ettiği başarıyı da... Hiç kimseye, bu noktada, özel olarak bir teşekkür borcumuz yok. Bir tek kesime borcumuz var; bu milletin anlayışına, birliğine, dirliğine ve güvenlik güçlerimizin fedakârlığına, hayatını ortaya koyarak elde ettiği başarılara ve onlara teşekkür borcumuz var. Onun dışında, hiç kimseye borcumuz da yoktur. (AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü, bu desteği vermediler, vermediler!.. Üç sene, silahın yarı otomatik, otomatik olduğunu tartışmaya devam ediyorlar. Biz, böyle bir ortamda terörle mücadeleyi yürütüyoruz. Herkes, nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzu iyi anlamalıdır, milletin kafasını ifsat etmemelidir; çünkü, bu yasanın amacı, terör örgütüdür, teröristtir. Onun dışında, sade vatandaşın, hizmet eden insanların hedefi bu yasa değildir, bununla sınırlıdır. Uygulayıcıların da bunu böyle anlaması lazım; böyle anlaması lazımdır ki, biz, terörün tanımını değiştirmedik, 1 inci madde aynen duruyor. Cebir ve şiddet kullanarak, silah kullanarak toplumda korkutma, yıldırma meydana getirerek,

1 inci maddede yazılı amaçları elde etmek maksadıyla bir araya gelirlerse, bu terör örgütüdür. Bu amaçla bu örgütte görev alanlara da terörist diyoruz. Biz, bunları değiştirmedik.

Dolayısıyla, bu kanun ilk defa da gündeme geliyor değil bazı tereddütler için söylüyorum şu kadar zamandır uygulanıyor ve bu uygulamanın ortaya koyduğu bir birikim var. Bu tasarı hazırlanırken, mümkün olduğu kadar bunlardan istifade edilmiştir.

İkincisi: Terör, bütün dünyanın olgusuysa, birçok ülke de terörle mücadele açısından kendi mevzuatını güncelleştiriyor. Otuz sene evvelki yasalarla bugünkü ihtiyaçları karşılamak mümkün olmadığı içindir ki, bugün, bu yasayı çıkarıyoruz. İnşallah ihtiyaç olmaz, inşallah gereği tekrar gündeme gelmez; ama, ihtiyaç hâsıl olduğunda, yeni yetkiler, yeni imkânlar tabiatıyla devlete vereceksiniz, güvenlik güçlerinize vereceksiniz.

Bundan on sene evvel "intihar bombacısı" diye bir şey var mıydı?! Hatırlayanlarınız var mı?! Ama, bugün, intihar bombacılığı tipi, terörle mücadelede en önemli enstrüman haline geldi. Siz, şimdi, eski yasalarınızda bununla ilgili hüküm yok diye, mevzuatınızı gözden geçirmeyecek misiniz?! Başka türlü birkısım tedbirleri almayacak mısınız?! Çünkü, teknolojiyi kullanıyorlar. Teknolojiyi, belki de, bizim toplumlarımızdan evvel teröristler kullanıyor. Bunlar cahil insanlar da değil; önemli ölçüde bir kısmı doktora yapmış, üniversite tahsili yapmış, belli konularda uzmanlaşmış insanlar. Eğer, mevzuatınız eskidiyse, mutlak surette, bunları da tabiî olarak gözden geçireceksiniz. Yeni tedbirleri de almak bizim için söz konusu olacak.

Nitekim, geriye dönük olarak da, hükümetler, bu belayı defedebilmek adına, bazen alınması çok zor kararları almıştır; siyaseten istismar konusu olabilecek, siyaseten tribünlere oynamayı mümkün kılabilecek kararları da almıştır. 8 tane pişmanlık yasası çıkmıştır ve her hükümet de çıkarmıştır o günden bugüne. Niye, durup dururken, bir hükümet pişmanlık yasasını çıkarmak lüzumunu duyar; demek ki, bir devlet ihtiyacı olarak. Hatta, bu yasa tasarısını çıkaran hiçbir hükümetin gündeminde de "ben, böyle bir yasa tasarısını çıkaracağım" diye ne hükümet programında var ne seçim beyannamesinde var. Ama, devlet oturur konuşur kendi birimlerinde, kendi kurumlarında, kendi bilgilerini ortaya koyar, böyle bir ihtiyaç hasıl olursa, bunu da getirir çıkarır, çıkarmıştır. O nedenle, söylemek istediğim şey şudur: Bu konular her geçen gün yeni tedbirleri gündeme getirebilecek konulardır ve bu tedbirleri… İşte siyasî kararlılık burada gerekiyor. Nitekim bizim Hükümetimiz de çıkardı. O yasa tasarısını da savunmak gibi bir talihsizlik de benim başıma geldi. Ama, ben bunu, ülkem için yaptım. Bugün yapılması gerekiyorsa, bir defa daha yaparım,

bir defa daha yaparım. Yeter ki, bu beladan Türkiye kurtulsun. Bunun da çok kolay olmadığını biliyoruz. Bunu da açık yüreklilikle söyleriz. Söylediğimi yanlış bulanlar olabilir, eksik bulanlar olabilir; ama, bu ülkeye sadakatimi hiç kimseyle tartışmam, özgürlüklere bağlılığımı hiç kimseyle tartışmam, hiç kimseyle!.. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu tasarının altında benim imzam var. Maksadımız, bu beladan Türkiye'yi kurtarmak. Bakın, diyoruz ki, her gün şehit cenazeleri geliyor, her gün bir eve bomba düşüyor, yürekler yanıyor. Böyle bir ortamda hiçbir hükümet eski yöntemlerle, eski usullerle, eski yetkilerle bu belayı ortadan kaldırma imkânına sahip değilse, oturup yasalarını, mevzuatını gözden geçirecektir; İngiltere'nin yaptığı gibi, Almanya'nın yaptığı gibi, İspanya'nın yaptığı gibi, Amerika'nın yaptığı gibi. Tabiatıyla, biz de oturacağız, bakacağız. Bu yasa niye gündeme geldi diyorsanız, işte bir ayağı da buradadır.

Üçüncüsü: Bakınız, biz burada neyi yapmaya çalıştık? Bize mahsus bir şey de yapmadık bakınız. Kafa karışıklığını giderme adına söylüyorum. Türkiye'nin, kurucusu olduğu birkısım kurumlar var, üyesi olduğu birkısım kuruluşlar var, karar organlarında bulunduğu birkısım uluslararası kuruluşlar var, taraf olduğu sözleşmeler var ve tanımlar var. Oralarda ne yazılıyorsa onları getirip yazmıştır; hatta, onlardan çok daha net yazmıştır. Bakınız, Avrupa Konseyinin 13 Temmuz 2002 tarihli bir kararı var. Orada terörü şöyle tarif ediyor; diyor ki: "Her üye devlet, aşağıda (a) bendinden (i) bendine kadar sayılan kastî fiillerin, halkı ciddî şekilde korkutmak, bir devleti veya uluslararası bir kuruluşu herhangi bir tasarrufu yapmaya ya da yapmamaya aşırı zorlamak." Şimdi, bizim terör tanımını muğlak bulanlar, acaba başımıza bir iş gelir mi diye tereddüt edenlerin, şu metin karşısında ne kadar hassas davrandığımızı görmeleri lazım. Ne demek halkı ciddî şekilde korkutmak? İşte, size, bir muğlak ifade. Bunun içini kim doldurur? Yargı doldurur. "Şu fiili ya da bu tasarrufu yapıp yapmamaya aşırı zorlamak..." Ne demek aşırı?!.. Size göre aşırı olan bana göre normal, bana göre normal olan bir başkasına göre aşırı. Dolayısıyla, ortada, Batı dünyasının kabul ettiği metin ve orada hangi fiiller suç olarak kabul edildiyse, biz onları da büyük ölçüde irdeleyerek, toplumun hassasiyetine, geçmişteki birkısım uygulamaları, hatta yapılmış yanlışlıkları da dikkate almak suretiyle, olabildiğince net, sapla samanı ayırt etmeye çalışan, masum vatandaşla teröristi birbirinden ayırt etmeye çalışan bir metni, bir düzenlemeyi, aklımızın erdiği kadar, gücümüzün yettiği kadar getirmeye çalıştık. Dolayısıyla, bununla bizim hedefimiz, doğrudan doğruya terör örgütleridir ve o örgütlere bilerek ve isteyerek…

Bakınız, şimdi, birkısım maniplasyonlar yapılıyor. Deniliyor ki: "Efendim, birisi, bir kuruluşa 50 000 000 lira yardım etti. Ya, yarın bunu alıp getirir, birini de terörist diye içeri tıkarlarsa, soruşturma açarlarsa…" Şimdi bunlar metni okumadan, kulaktan dolma bilgilerle…

Bir defa, terör fiilleri, terör suçları kasten işlenen suçlardır; yani, bilinerek ve istenerek işlenen suçlardır. Eğer, siz, verdiğiniz parayı, bir kişiye veya bir örgüte, terör örgütü olduğunu bilmiyorsanız ve bunu da isteyerek yapmıyorsanız, zaten suç teşkil etmiyor. Bu, kanunlarda bu kadar açık. Bundan daha açık ne ifade yazılabilir ki… Şimdi, ortada bir kargaşa, bir tereddüt meydana getirip Türkiye'de huzuru kaçırmaya çalışıyor. Halbuki, biz bu tasarıyı, kimsenin huzuru kaçsın diye değil, Türkiye'de huzur tesis edilsin diye yapmaya çalışıyoruz.

Onun için, bu tasarı, bu niyetlerle Türkiye'nin gündemine gelmiş. Bir taraftan kamu düzenini tesis etmek ihtiyacı var. Bunu devamlı gündemde tutmamız gerekir. Ceza mevzuatının, söylediğim gibi, esas amaçlarından bir tanesi budur. Öbür tarafta da hak ve özgürlükler… Hak ve özgürlükler adına bu Parlamentonun yaptığı, geriye dönük yapılanlardan çok daha fazladır. Halen, her getirdiğimiz yasada, bu açılımları biraz daha zenginleştirmek, biraz daha artırmak istiyoruz; ama, şunu da biliyoruz ki, kamu düzeni tesis edilmediği zaman, yasalara neyi getirip koyarsanız koyun, terörün olduğu yerde seyahat özgürlüğü olmaz, terörün olduğu yerde can ve mal emniyeti söz konusu olmaz, temel hak ve özgürlükler söz konusu olmaz. En önemli hak hayat hakkıdır; çünkü, bütün özgürlükler bu hayat hakkıyla bağlantılıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, size de 2 dakikalık eksüre vereceğim; konuşmanızı tamamlayınız.Buyurun.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biliyoruz ki, bütün özgürlükler hayat hakkıyla bağlantılıdır, yaşayan insan içindir; terör ise, hayat hakkını ortadan kaldırıyor; suçlu suçsuz demeden, genç ihtiyar demeden, yaşlı çocuk demeden hayat hakkını ortadan kaldırıyor. Ölen insana hangi özgürlük lazım ki?!

O nedenle, bu tasarının ikinci amacı, olabildiğince kamu düzenini devamlı ayakta tutabilmek, istikrarlı kılabilmek ve bozulma emaresi varsa, istidadı varsa bunları ortadan kaldırmaktır.

Şüphesiz, bu maddelerle ilgili, arkadaşlarımızın söyleyecekleri olabilir, değerlendirmeleri olabilir; ama, buradan şunu ifade etmek istiyorum özellikle uygulayıcılar açısından: Tabiatıyla biz demin söyledim bu yasanın çerçevesini özgürlükleri kısıtlamak gibi bir niyetimiz yok, yasa maddeleri uygulanırken de buna uygun yorumlanması lazım. Buradaki her fiilin, terör örgütüyle bağlantısının, terör amacıyla bağlantısının kurularak yapılması lazım gelir. Eğer, böyle bir uygulama söz konusu olmazsa, böyle bir bağlantı tesis edilemezse, o zaman, bu, keyfî uygulama olur. Bu da, tabiatıyla hukuk devletiyle bağdaşabilen bir durum değildir.

Tasarı, bu düşüncelerle hazırlanmış bir tasarıdır. İnşallah, ülkemize faydalı olur, hayırlı olur diye düşünüyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, evvela, Sayın Koç'un belirttiği hususlarla ilgili bir iki hususu belirtmek isterim. Tabiî, şu an itibariyle, bahsedilen konularla ilgili, benim, ayrıntılı bilgi verme imkânım yok; ancak, tevcih ettiği sorular tutanaklara geçtiği için, ben, o konuyu inceleyip, kendisine yazılı cevap vermeyi tercih ederim; çünkü, şu an vereceğim cevap en azından eksik olur.

Yalnız, şunun bilinmesinde fayda var: Basında çıkan bu tip iddialarla ilgili olarak, hiç şüphesiz, yargı makamları, herhangi bir ihbara veya bu anlamda bir şikâyete gerek olmaksızın, suç teşkil eden bir husus varsa, buna muttali oldukları andan itibaren, kendiliklerinden, gereği neyse bunu yaparlar, yapmaları gerekir. Eski Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, 1412 sayılı Kanunun 148 inci maddesinde bu tip gündeme gelen konularla ilgili, yargı makamları herhangi bir işlem yapmamış ise Adalet Bakanı olarak, bu konuyu soruşturma konusu yapma konusunda emir verme imkânı vardı; ancak, 1 Haziran 2005'ten itibaren, yargıya yerli yersiz siyasî müdahaleler olmasın diye, Adalet Bakanının böyle bir yetkisi yok. Dolayısıyla, şu an, yargı makamları bir suça muttali olduklarında veya kendilerine herhangi bir talep vaki olduğunda, zaten kendiliklerinden, sorumluluklarının gereği olarak bir işlem yapıyorlar, yapacaklardır, yapmaları da gerekir. Ayrıntısıyla ilgili hususları, müsaade ederseniz çünkü, çok kapsamlı cevaplar vermek gerekiyor ben, size yazılı olarak memnuniyetle bildiririm, gerekli bilgileri ilgili yerlerden topladıktan sonra.

HALUK KOÇ (Samsun) — Efendim, basında çıkan haberlerle ilgili değil bizim bugünkü değerlendirmemiz; uzun süredir takip ettiğimiz bir dosyanın tekâmül etmesi sonucundadır.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hiç şüphesiz bunu takip ediyorsunuz; ama, bundan benim bilgim yok, kamuoyunun bilgisi de belki

büyük ölçüde basın yayında yer alan hususlarla alakalıdır. Müsaade ederseniz, o yolla, size, gerekli bilgileri topladıktan sonra cevap vereceğim.

Sayın Işık'ın sorduğu soruyla ilgili olarak, konuşmamın başında da belirttim, Avrupa Konseyi çerçeve kararı var "terör örgütüyle ilişkilendirilen suçlar" diyor 2 nci maddesinde "her üye devlet, aşağıdaki kastî fiillerin cezalandırılması için gerekli tedbirleri alır.

a) Terör örgütü yönetmek

b) Bu önemli Terör örgütünün suç faaliyetlerine katkı sağlayacağını bilerek, örgüt faaliyetlerine bilgi veya materyal temin etmek ya da malî destek sağlamak."

Ben de zaten şunu ifade etmeye çalıştım; bu Terörle Mücadele Yasasında biz yeni bir şey getirmedik, bize mahsus bir şey getirmedik, ilk defa bir suçu ihdas ediyor değiliz. Esasen, uluslararası camianın kabul ettiği, neticede Avrupa Konseyinin ki, Türkiye buranın kurucu üyesidir almış olduğu çerçeve kararında, terörün finansmanıyla ilgili olarak "devlet gerekli tedbirleri alır" diyor. Bizim yaptığımız da, yardım yapan kişi, hem yardım yaptığı kuruluşun, örgütün terör örgütü olduğunu bilecek ve bunu da isteyerek yapacak.

Şimdi, konu bu şekliyle bilinmediği için, sanki dağ başında teröristler geldi, mezrada köylü vatandaşlarımızı sıkıştırdı, o da mı suçlu olacak diye konu biraz çarpıtılıyor. Tabiatıyla, silah tehdidi altında herhangi bir yardımda bulunduysa, zaten bu istemeyerek yapılan bir iştir; suçun unsurları bakımından zaten suç teşkil etmiyor.

Yine, ifade ettim: Kamuoyunda bir tereddüt meydana gelmesin diye, eski düzenlemede "kasten" demiştik; ama, kasıt tabirinin bilmek ve istemek unsurlarının ikisinin bir arada olmasını zarurî kıldığı için, bunu kamuoyu anlayamayabilir düşüncesiyle açık hale getirdik.

Burada da, zaten, çerçeve kararın 2 nci maddesinde, suç faaliyetlerine katkı sağlayacağını, terör örgütünün, bilerek örgüt faaliyetlerine bilgi veya materyal temin etmek ya da malî destek sağlamak.

Aynı zamanda, yine, Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme var; bu, bizim de benimsediğimiz sözleşme; yani, bu 7 nci maddede zikredilen husus, zaten sözleşmeyle taraf olduğumuz hususu ceza hükmüne bağlayan bir düzenlemedir.

Son olarak, değerli arkadaşımızın, köye dönüşle ilgili olarak, o rakamı şu an veremem, size de müsaade ederseniz yazılı cevap vereyim. Geldiğimiz nokta itibariyle biz o projeyi destekliyoruz, onu önemli buluyoruz, İçişleri Bakanlığı bünyesinde yürütülen bir faaliyet olduğu için de, müsaade ederseniz, oradan bilgi aldıktan sonra size yazılı cevap vereceğim.

Teşekkür ederim.

Konu : Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; tavzihen, kısaca, bir durumu izah etmek isterim.

Biraz evvel, Sayın Kart'ın dile getirdiği basın yayın organlarıyla ilgili olarak Şanlıurfa Milletvekilimiz, değerli arkadaşımız Mehmet Faruk Bayrak da bir önerge vermişti; bahsettiği basın yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleriyle ilgili olarak süreli basın yayın tarzında bir düzeltme yapılmasını istemiş idi. Ancak, İçtüzüğün 87 nci maddesinin ikinci fıkrasına paralellik sağlanamadığı için bu önerge sizin makamınıza intikal etmedi. Ancak, içeriğine de katılmadığımızı Hükümet olarak ifade ediyorum.

Burada, biz, şuna özellikle dikkat ettik: Her maddeyi düzenlerken, acaba bu madde uluslararası hukuk açısından, mukayeseli hukuk açısından başka ülkelerde bir düzenleme var mı yok mu; Avrupa Birliği ülkesi üyelerin uygulamalarına özellikle dikkat etmeye çalıştık.

Şimdi, İspanya Ceza Kanunu, Avrupa'daki en yeni ceza kanunlarından ve en önemli ceza kanunlarından bir tanesi. Onun için, o ülkelerde bu konular nasıl düzenlenmiş diye bu yasa metinlerini getirdik.

İspanya Ceza Kanununun 571 ve müteakip maddeleri terör suçlarını kapsıyor. 578 inci maddede şöyle bir hüküm var; onu, özellikle değerli üyelerin bilgisine sunmak isterim: "Bu Ceza Kanununun 571 ve 570 inci maddeleri kapsamındaki suçlar yani terör suçları veya bu suçları ifa edenleri, herhangi iletişim ya da yayın aracıyla öven ya da haklı gösterenler süreli süresiz ayırımını yapmıyor, televizyonbasın ayırımını yapmıyor, internet ayırımını yapmıyor ya da terör suçları kurbanlarının veya bunların ailelerinin itibarını zedeleyen, hor gören ya da onurunu kıran faaliyetleri gerçekleştirenler bir ilâ

iki yıl hapis cezasına çarptırılacaktır. Ayrıca, yargıç, bu Ceza Kanununun 57 nci maddesinde öngörülen bir veya birden fazla yasaklamayı da uygulamaya kara verebilir. Söz konusu yasaklamanın süresi, yine, yargıç tarafından belirlenir."

57 nci madde, suçluların beş yıla kadar bir süre boyunca suçun işlendiği mahalle dönmelerinin yargıç tarafından menedilebileceği hükmünü de içermektedir.

Dolayısıyla, bir defa daha ifade ediyoruz ki, burada getirdiğimiz düzenlemelerin hiçbiri bize mahsus düzenleme değil; mutlak surette, bu terör belasına muhatap olmuş ülkelerde bizden daha ileri boyutları da vardır. Nitekim, ceza veriyor, ayrıca, o bölgeye beş yıl da girememe cezasını yargıç kararıyla verebiliyor. Halbuki biz, kendi şartlarımız ve tecrübelerimiz içerisinde, hiçbir zaman aklımızın köşesinden basın özgürlüğünü kısıtlama, ifade özgürlüğünü kısıtlama gibi bir düşünce içerisinde olmadık. Bu noktada önemli adımları atmış bir Hükümet ve bir Parlamento olarak; ama, başka arkadaşlarımızın da dile getirdiği gibi, terör örgütünü yücelten, teröristbaşını açıkça kahraman ilan eden ve bu suçları teşvik ve tahrik edenlerle ilgili hem mukayeseli hukukta hem çerçeve kararlarındaki metinleri buraya aktarmaya çalıştık.

Arkadaşlarımızın bilgisine tavzihen arz etmek isterim.

Teşekkür ederim.

Konu : Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Kılıçdaroğlu'nun tevcih ettiği soru, biraz evvel Sayın Koç'un bana yönelttiği soruyla aynı mahiyettedir ya da değişik bir şekilde ifade edilmektedir. O cevabı aynen tekrar etmek mecburiyetindeyim; çünkü, şu an itibariyle, benim, işin bu kadar ayrıntısını bilme imkânım yok. Bugün, basın toplantısında da, zannediyorum, dile getirdiğiniz hususlar. Bu konuyu inceledikten sonra bunun cevabını vereceğimi ifade ettim.

Müsaade ederseniz yazılı cevap vereceğim.

Konu : Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinize teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Güvenlik güçlerimizin ihtiyacı, beklentisi, arzusu olan ve inşallah, toplumun huzura ve barışa kavuşmasına da katkı sağlayacağına inandığımız, en azından beklentimizin, temennimizin, duamızın bu olduğu bir yasayı değerli katkılarınızla gerçekleştirmiş bulunuyoruz, yasalaştırmış bulunuyoruz. Hepinize teker teker teşekkür ediyorum, gruplarınıza teşekkür ediyorum.

Hepimizin ortak arzusu, inanıyorum ki, bu kanunun hiç uygulanmamasıdır. Bu kanunun uygulanmasını arzu etmiyoruz, bu kanun uygulansın diye de çıkarmıyoruz; ama, bir ihtiyaç sonucu bu kanun gündeme geldiğinde de uygulanmaması temennisini de, hem kendi adıma hem de sizler adına, burada ifade etmek istiyorum. Ama, öbür taraftan da, sizin adınıza, kendi adıma bir şeyi daha ifade etmek istiyorum; o da uygulamayı yapanlarla ilgili olarak.

Bakınız, bu tartışmalar sırasında gördük ki, aslında, bu düzenlemenin zaruretini kabul edenler dahi, acaba, haksız yere, hukuksuz yere birkısım insanlar bu uygulamalardan etkilenebilir mi endişesini de hep beraber taşıdık, taşıyoruz. Tabiî, marifet, bunu uygulayanlara ait olacaktır. Biz, bu tasarıyı getirirken, hiç kimsenin kılına zarar gelmesini istemedik, özgürlüklerinin kısıtlanmasını istemedik, hak kısıtlamalarına maruz kalmalarını da istemedik.

Nasıl, terör örgütünün eylemleri, toplumda endişe, korku, yılgınlık, bezginlik meydana getiriyor ve toplum huzurunu bozuyorsa, uygulayıcılar da, bir başka açıdan, toplumda keyfî uygulamalar yapılıyor endişesini, korkusunu bu topluma vermemelidir; verdikleri takdirde, bunların tarihî sorumluluğu da uygulayıcıların üzerinde olur. Onların da gerekli hassasiyeti bundan sonra daha fazla göstermeleri gerekir; çünkü, bu toplum, her geçen gün, biraz daha açık

toplumdur. Yapılan ne varsa, hukuk çerçevesinde yapılacaktır, yapılmalıdır. Aksine bir durum söz konusu olduğunda, hem Parlamentoda hem kamuoyu önünde bu uygulamalar tartışma konusu olmaktadır.

Bu nedenle, uygulamayı yaparken, burada, Meclis iradesini, kanunun gerekçesini, konuşan arkadaşlarımızın dile getirdiği hususları çok iyi özümsemeleri ve bunları iyice içlerine sindirmeleri ve bu çerçevede bu uygulamaları yapmaları gerekmektedir. Aksine bir durum, devlet ile milletin arasını açar. Bu da, terörün beslenmesine imkân veren bir atmosferin oluşmasına sebebiyet verir. Dolayısıyla, bu endişeyi, bu beklentiyi de, bu vesileyle, sizler adına burada dile getirmek istiyorum.

Bu yasa tasarısını hep birlikte gerçekleştirdik. İnşallah, ülkemiz için hayırlı ve uğurlu olur. Barışın ve huzurun tesis edilmesine, terör belasının defedilmesine vesile olur düşüncesini ve temennisini dile getiriyorum.

Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ederim; hayırlı uğur olsun.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 122
Tarih : 29 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok değerli arkadaşlarım, biraz evvel değerli oylarınızla, katkılarınızla yasalaştırdığınız Hâkimler ve Savcılar Kanunu sebebiyle hepinize teker teker teşekkür ediyorum; yargı camiasına, bu yasanın, hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabiatıyla, hem size teşekkür ederken bir teşekkürüm de, en evvel, Sayın Başbakana ve Hükümetimizedir. Gerçekten, onların desteği, talimatı, bu noktadaki gücü olmasaydı, bunca sıkıntı içerisinde, bunca zorluk içerisinde bu yasayı çıkarma imkânımız olmazdı. Keza, Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkan ve üyeleri, özellikle alt komisyonda görev yapan arkadaşlarımıza, Maliye Bakanına, Maliye Bakanlığı Müsteşarına ve değerli Maliye bürokrasisine de huzurunuzda teşekkür ediyorum. Onlar da, gerçekten, birçok kamu görevlisinin beklediği bir noktada, hâkim ve savcılarımızla ilgili olarak, büyük bir özveriyle bu yasanın çıkmasına katkı sağladılar.

Hepimiz şunu biliyoruz ki, yargı, her toplum için önemlidir. Türk Milleti adına yasama yetkisini biz kullanıyoruz, Türk Milleti adına yargılama yetkisini de yargı mensupları kullanıyor. Demek ki, bizim yaptığımız iş ile Yasama Meclisi olarak yargının yaptığı iş, ikisi de millet adınadır. O nedenledir ki, yargının öneminin hepimiz farkındayız ve bu önemin gereği olarak da bu yasa tasarısı huzurunuza getirildi ve yasalaştı.

Bugüne kadar yargıyla ilgili çok şey söylendi, yargının önemi adına çok vurgu yapıldı; ama, kabul etmek gerekir ki, şu dönemdeki kadar da yargıya önemli hizmet verilmemiştir. Eğer bu ülkede hak varsa, hakşinaslık varsa, bir gün gelip yargının tarihini yazanlar, bu döneme ayrı bir sayfa ayırmaları gerekecektir; hak, hukuk bunu gerektiriyor.

Açıkça ifade ettik hükümeti kurarken de, Adalet Bakanlığı bütçeleri vesilesiyle; dedik ki, yargı dünden daha iyi olacaktır ve insaf sahibi herkes kabul eder ve etmelidir ki dört sene evvelinin yargısı ile bugünün yargısı, imkân itibariyle de, mekân itibariyle, sağlanan kolaylıklar itibariyle, dört sene evveliyle kıyas kabul etmeyecek derecede önemli imkânlara kavuşmuştur; helal olsun, daha fazlasını da vermek istiyoruz. Bu, bizim, hukuka bakışımızın, yargıya bakışımızın, ona, bu kuruma verdiğimiz önemin bir göstergesidir.

Tabiatıyla, milletimizin, yaşadığımız süreç içerisinde, yargıdan beklentileri de her geçen gün artmaktadır. En evvel demokratik standartların yükseltilmesi, hak ve özgürlüklerin teminat altına alınması, daha çağdaş bir Türkiye'nin inşası noktasında bugüne kadar yargının gösterdiği özveri her türlü takdirin üstündedir, çaba her türlü takdirin üstündedir; ama, bugün ondan daha fazlasını beklemektedir; çünkü, içinden geçtiğimiz süreç, doğrudan doğruya, bire bir yargıyla alakalıdır. O nedenledir ki, hemen hemen her gün yargının bir kararı, bir tasarrufu Türkiye'de tartışma konusudur, övgü konusudur veya çeşitli tartışmalara vesile olmaktadır.

Açık bir toplum olmanın gereği olarak, Türk Milleti adına yetki kullanan her kurumun kararları bir beş sene evveline nazaran, bir on sene evveline nazaran toplumun gündeminde daha çok tartışılmaktadır. O nedenle, yargı, bugün, daha çok toplumun dikkatinin çevrildiği bir kurum haline gelmiştir. Tabiatıyla, yargıdan beklenen bu görevlerin ve sorumluluğun yerine getirilebilmesi adına, biz elimizden geleni yapıyoruz. Tabiatıyla, biz yapıyoruz, yargımız da yapıyor ve yapmalıdır.

Burada yargıyla ilgili ve bizim uygulamalarımızla ilgili bazı değerlendirmeler oldu. Gecenin bu saatinde bunlara cevap vermek gibi bir durum içerisinde olmayacağım. Bunları başka bir zeminde enine boyuna tartışırız. Cevap vermemiş olmamız, bunların çok doğru olduğu anlamına gelmiyor. Bunları ayrı bir platformda veya burada yine, bir başka vesileyle bunları tartışmaya devam ederiz; ama, bilelim ki, yargıyla ilgili söylenen birkısım hususlar gerçeği tümüyle yansıtmıyor ya da gerçeğin sadece bir yönünü gösteriyor.

Şunu yapmamamız gerektiği kanaatindeyim: Tabiatıyla, yargı kararını verirken Anayasaya, yasalara, hukuk kurallarına ve vicdanî kanaatine göre verecektir. Yargı siyasallaşmamalıdır. Bir ülkede yargının başına gelebilecek en büyük felaket yargının siyasallaşmasıdır ki, o, ülke için de en büyük felakettir. Yargı ne dışarıdan siyasallaşmalıdır ne de kendi içinden siyasallaşmalıdır. Bu ikisi de önemlidir. Biz buna azamî hassasiyeti gösteriyoruz ve göstermeliyiz. Yargı mensuplarından da, hiç şüphesiz, bunu beklersek, çok fazla bir şey

beklemiş olmayız. Tam tersi, yargının daha da itibarlı hale gelebilmesi noktasında bunu bir önşart olarak görüyoruz; çünkü, yargı siyasallaştığı anda Türkiye'de yargıya güven azalır, yargı itibar kaybeder ve hak ve hukuku korumakta, özgürlükleri korumakta sıkıntılar meydana gelir.

Bir başka şey daha yapılmamalıdır; onu da ifade etmek istiyoruz. Yargı, ideolojilerin bağnazlığına da kurban edilmemelidir. O da en büyük tehlikedir. Yargı, kararını verirken, Anayasadaki ilkelere göre karar vermesi durumundadır. Geçmişte, bazı devlet kurumlarının içine düştüğü sıkıntıları, bölünmeleri, parçalanmışlıkları gördük. Dolayısıyla, yargıyı, bu türlü bölünmüşlüklerden, parçalanmışlıklardan korumak da bizim, hepimizin görevidir; bizim görevimizdir, kendilerinin de görevidir.

O nedenle, bunları da bu vesileyle söyleme ihtiyacını duydum. Bu yasa tasarısı değerli oylarınızla yasalaşmış oldu. İnşallah, yargı camiası için hayırlı olacaktır. Bununla her şeyi düzelttiğimizi söyleyemem. Yargı dediğimiz zaman, sadece hâkim ve savcılarımızdan ibaret değil, yardımcı personel de var; ama, şunu açıklıkla ifade ediyoruz. Bizim burada değişiklik yaptığımız kanun 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunudur. Halbuki bahsedilen personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir. O konuyla ilgili geçmişte bazı adımlar attık, yeterlidirdeğildir; ama, bundan sonra da bu çalışmalarımız devam ediyor. İnşallah, önümüzdeki dönemde onları da sevindirecek bir çabayı hep birlikte gerçekleştiririz ve o mutluluğu da birlikte paylaşırız.

Bu düşüncelerle, hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 123
Tarih : 30 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birinci arkadaşımızın sorduğu soru görüştüğümüz maddeyle doğrudan ilgili bir soru değil; esas itibariyle, Bayındırlık Bakanlığı ve onun bütçesini, onun programını ilgilendiren bir sorudur. Denetim yollarından birisini kullanmak suretiyle veya konu gündemdışı Meclise gelirse, o zaman, burada bunları cevaplama imkânı olabilecektir. Şu safhada vereceğimiz cevaplar yaklaşık cevaplar olabilir; o da, benim anlayışıma göre doğru değildir.

İkinci arkadaşımızın sorduğu soru da, keza, doğrudan maddeyle alakalı sorular değil. Gündemdışı buraya getirilebilir. O zaman da daha etraflı cevap verme imkânımız olabilecektir.

Teşekkür ederim.

Konu : Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 123
Tarih : 30 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İstihdam üzerindeki yüklerin azaltılmasıyla ilgili olarak, istihdamı artırabilmek adına, işsizliğin önlenmesi adına, Çalışma Bakanlığının koordinatörlüğünde, zaten bir çalışma yapılmaktadır. Kalkınma politikalarının, tek bir tedbirle, istenilen neticeyi hâsıl etmesi mümkün değildir; onun için hükümetler, değişen şartlara göre, ihtiyaçlara göre, teşvik tedbirleri de almaktadır, malî politikaları da devreye sokmaktadır, başka türlü çalışmaları da yapmaktadır. Hükümet de, bu yönde çalışmaları yapıyor. Zaten, çıkardığımız, getirdiğimiz yasaların bir kısmı da, bu politikaların gerçekleşmesine matuftur.

Konu : Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 123
Tarih : 30 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; doğru olmayan bir kısım beyanları ya da sözleri buraya taşıyarak bizden cevap beklemek, bence çok doğru olmaz.

Sayın Özdoğan'ın sorduğu sorular, tabiatıyla, bir hazırlığı gerektirmektedir. Eğer, kendileri lütfeder, yazılı ya da sözlü soru önergesi tarzında bize tevcih ederlerse, biz de kayıtlara bakarız, ilgili kurumlardan sorar, daha net bir cevabı verme imkânı buluruz.

Teşekkür ederim.

Konu : Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş ve 9 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 123
Tarih : 30 Haziran 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; değerli arkadaşımızın yönelttiği soru, müzakeresini yaptığımız maddeyle doğrudan alakalı bir konu değil. Eğer, Genel Kurul uygun görecekse, biraz sonra mülkî idare amirleriyle ilgili tasarı gündeme gelecek, o zamana kadar da bir hazırlık yapar, o safhada gerekli açıklamaları yaparız.

Konu : 15.6.2006 Tarihli ve 5521 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 131 (Olağanüstü)
Tarih : 28 Eylül 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu Deneticiliği Kurumu Kanunu Tasarısıyla ilgili olarak burada görüş serdeden arkadaşlarımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Aslında bu kanunun amacı, idarenin işleyişiyle ilgili olarak vatandaşların şikâyetlerini sulhen halletmek, nizasız halletmektir; yani, bir anlamda toplumsal barışa katkı sağlamaktır. Özünde barış olan, uzlaşma olan bir kanunun görüşüldüğü sırada meydana gelen bu görüntülerden dolayı üzüntü duyduğumu da ifade etmek istiyorum.

Şüphesiz arkadaşlarımızın burada dile getirdiği hususlar, kanun hazırlandığı süreç içerisinde de birçok yönüyle değerlendirilmiştir. Kanunun geri gönderilmesinin gerekçesi büyük ölçüde Anayasaya aykırılık temeline dayanmaktadır. Zaten bu hazırlıklar yapılırken, çoğunluğu hukukçu olan, hem akademisyen hem de tatbikatın içinden olan değerli kurul üyeleri meseleyi en evvel bu yönde değerlendirmişlerdir. Yürürlükteki Anayasamız açısından bir sakınca var mıdır, yok mudur; bu, tartışma konusu olmuştur. Sonuçta komisyon ve şahsen ben de bu kanunun Anayasaya bu anlamda bir aykırılık teşkil etmeyeceği kanaatine vardık. Çünkü, yasamanın yaptığı her iş, yasama faaliyeti olmadığı gibi, yargının yaptığı her iş de yargısal faaliyet değildir, idarî işleri vardır. Dolayısıyla, bu organların da işleyişinden kaynaklanan bazı sıkıntılar varsa, yargı yoluna gitmeden, bu anlamda çözüme kavuşturmak gibi bir görevin bu Kurum tarafından yerine getirilmesinde bir sakınca biz şahsen görmedik, görmüyoruz. Kaldı ki, arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, kanunun 9 uncu maddesinde, bu Kurumun hangi noktalarda görevli olacağı çok açık olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla, burada dile getirilen hususların hiçbirisi,

zaten bu anlamda… Yani, bir konu yargıya intikal ettiyse, zaten bu Kurum görev yapamayacak. Daha evvel yargıda karara bağlandıysa, zaten Kurumun görevi dışında. Ayrıca, yasama faaliyetiyse, o, zaten bu Kurumla alakalı bir görev değil.

9 uncu madde iyi tetkik edildiğinde, gerekçelerine de bakıldığında, geri gönderme gerekçelerinin bizim tarafımızdan da isabetli olmadığı kanaatindeyiz. Hiç şüphesiz, yüce bir makamdan geri gönderilmiş olması sebebiyle, dile getirilen hususlara saygı duyuyoruz; ancak, şöyle bir kanaate varırsak o da yanlış olur: Yani, Sayın CumhurBaşkanının geri gönderme gerekçeleri hakikatin ta kendisidir diyorsak, o zaman, çok farklı bir anlayışı burada dile getirmiş oluruz. Size göre isabetli olabilir, bir başkasına göre isabetli olmayabilir. Kaldı ki, yargı kararlarında bile, dün öyle karar verebiliyor, benzer, hatta aynı olayla ilgili olarak, aradan süre geçtikten sonra, o kararını, o görüşünü değiştiriyor, yeni bir içtihat ortaya koyuyor. Neden; çünkü, hukukî değerlendirmelerde matematik kesinlik söz konusu değildir. Nitekim öyle olmuş olsa, bizim buraya getirdiğimiz kanunlarla ilgili olarak, muhalefet açısından baktığımızda, buradan çıkan birkısım kanunlar Anayasa Mahkemesine gidiyor, Anayasaya aykırılık sebebiyle dönüyor. O zaman denilebilir ki, hükümetin getirdiği yasalar Anayasaya aykırıdır. Tersinden baktığınızda da, Anayasa Mahkemesine götürülen her talepte de Anayasaya aykırılık yoktur. İşin o kısmına da bakmak gerekecektir. Yani, hukukta mesele iki yanlıdır; o tarafından bakarsanız farklı sonuca varırsınız, bu tarafından bakarsanız da farklı bir sonuca varabilirsiniz. Onun için, geri gönderme gerekçelerini saygıdeğer buluyoruz; ancak, isabetli bulmadığımız içindir ki ısrar ettik. Yoksa, gruplarımızın, bu anlamda, bu kanuna verdikleri katkıyı biliyoruz, buna da müteşekkiriz. Böyle bir kurumun kurulmasına iktidarıyla muhalefetiyle ihtiyaç duyduğumuz, destek verdiğimiz, geçmişte de bugün de ifade edildi. Yani, burada bir şey üzerinde ısrar etmek değil, Anayasaya aykırı olmadığı kanaatini samimi olarak taşımış olmamızdan dolayıdır ki, kanunun aynen çıkmasını istedik.

Yine, burada dile getirilen bazı hususlar var; onlar da, öyle de olsa olabilirdi, böyle de olmasında bir sakınca yok. Mesela, yemin işleminin niye Türkiye Büyük Millet Meclisi huzurunda yapılması… Yani, burada yapılmasa da bir yargı organı önünde yapılmış olsaydı o da doğru olurdu, o da doğrulardan bir tanesidir; ama, bu yapılan da yanlış değildir; bunun da bir gerekçesi var. Bu gerekçe ne; bu görevi yapacak insanları bu Meclis seçiyor, bu Yüce Meclis seçiyor; ona saygının ifadesi olarak burada yemin yapılması… Bu kuruma böyle bir önem atfedildiği içindir; çünkü, bunların kararları bağlayıcı değildir. Büyük ölçüde konumundan alacak, bu işlerde getirdiği çözümlerden alacak, hakka hukuka uygun olarak ortaya koyduğu önerilerden alacak. Dolayısıyla,

böylesine yüce ve önemli bir görev yapacak insanların yemininin mahkemeler yerine burada yapılmasında da hiçbir sakınca yok. Mahkemelerde yapılsaydı; ister Anayasa Mahkemesi önünde, ister Yargıtayda veya herhangi bir bidayet mahkemesi önünde de yapılmış olsaydı bir sakınca olur muydu; bana göre onda da olmazdı; ama, bu kurum ilk defa kuruluyor. İlk defa kurulduğu içindir ki, burada görev yapacak insanların arkasında Meclisin gücü, Meclisin desteği, Meclisin saygınlığı olabilirse, olabildiğince çözüm noktasında da etkinliği artar. Bir anlamda, etkinliğini artırmak adına böyle bir gerekçeyle bu düzenleme yapılmıştır. Dolayısıyla, bu açıdan baktığımızda, aynı konuyla ilgili olarak birden fazla doğru olabilir, biz bu doğruyu tercih ettik. O açıdan, burada da, bana göre, bir eksiklikten ziyade bir değerlendirme farklılığı olarak meseleye bakma imkânı vardır.

Bir de, yürürlük maddesiyle ilgili olarak, " bir taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi, öbür taraftan da Bakanlar Kurulu..." deniliyor. Bu da, yapılan faaliyetin tabiatından kaynaklanan bir husus; yani, ilk defa yasalarımızda aynı konuyla ilgili, hem Bakanlar Kurulunun hem Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkili kılındığı, sorumlu kılındığı, görevli kılındığı bir düzenleme değildir bu. Bundan evvel de var. Mesela, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliğiyle Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanunda, hem "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı" hem de Bakanlar Kurulu bu Kanunu yürütür" diyor. Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunda hem "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, diğer hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" diyor. 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun yürütmeye ilişkin maddesinde hem "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı" hem de "Bakanlar Kurulu yürütür" diyor. Bunun böyle olması yapılan işin tabiatı gereğidir; yoksa, onun dışında başka bir düşünceyle, başka bir mülahazayla böyle bir çifte yürütme durumu konulmuş değildir.

Bir başka husus daha var: Şimdi, bu kurumlar ilk defa kurulduğu için iyi niyetle kuruluyor. Yarın tatbikatın içinde birkısım eksiklikler, birkısım noksanlıklar olabilecektir. Belki, zaman içerisinde bazı maddeler değiştirilebilecek, yenileri ilave edilebilecek, bugün öngöremediğimiz hususlar da ortaya çıkabilecektir. Onun için, kurumun oturabilmesi ve başlangıçta gerekli tecrübeyi elde edebilmesi açısından ilk önce merkezî idarenin işlemleriyle ilgili, arkasından da mahallî idarelerle ilgili işlemler için de bir geçiş süreci konulmuştur. Şimdi, buradan, yani iyi niyetle ortaya konulmuş bir tasarıdan hemen nem kapıp tabiri caizse leblebiden nem kapıp, ki, o leblebi sabahtan akşama ateşin üzerinde pişiyor, ondan nem kapıp buradan, şunu yapıyor, bunu yapıyor tarzındaki bir şey, iyi niyetle hazırlanmış bir tasarı açısından düşünülmemesi gereken hususlar olduğu kanaatini taşıyorum.

Burada arkadaşlarımızın dile getirdiği hususlarla ilgili, Sayın Baştopçu, büyük ölçüde bir değerlendirme yaptı. Ben, onlara aynen katıldığımı tekraren ifade etmek istiyorum.

Diğer hususlarla ilgili de, zaten kanunun hem burada görüşülmesi sırasında hem de komisyonda görüşülmesi sırasında Hükümet olarak görüşlerimizi ifade etmiştik. İnşallah, bugün bu yasayı birlikte tekrar kabul ederiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak önemli bir adımı tekraren atmış oluruz.

Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : 15.6.2006 Tarihli ve 5521 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ve CumhurBaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 4
Birleşim : 131 (Olağanüstü)
Tarih : 28 Eylül 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teker teker tüm milletvekillerimize ve parti gruplarımıza, bu kanun için verdikleri destekten ve katkıdan dolayı teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Konya Milletvekili Ahmet Işık'ın; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 5
Birleşim : 23
Tarih : 23 Kasım 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; evvela, görüşmekte olduğumuz konu, teklif olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelmiştir. O nedenle, görüştüğümüz bu teklifi tasarı olarak kabul edip "niye şunun görüşünü almadınız" tarzındaki bir kısım beyanlar, belli ki, bunun teklif mi tasarı mı olduğu henüz iyice incelenmeden bize soru yöneltilmiş oluyor. O nedenle, burada bir eksik değerlendirme var, onu ifade etmek istiyorum. Bu bir tekliftir, teklif olarak gelmiştir.

MEHMET NURİ SAYGUN (Tekirdağ) — Hükûmet görüşüne göre çıktı.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Hükûmet görüşüne göre çıktı Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bir dakika… Hayır… Evvela teklif olarak gelmiştir, tasarı değil.Şimdi, tasarı hazırlanırken…

BAŞKAN – Müdahale etmeyelim arkadaşlar.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — … ilgili kuruluşların görüşleri alınır, bakanlıkların görüşleri alınır, ondan sonra Bakanlar Kurulunda görüşülür, imzaya açılır, o usulle Meclise gelir. Buradaki bir şeyi ifade ediyorum. Ha, benim açımdan, teklif olarak gelmiş, tasarı olarak gelmiş, ne söyleyeceksem onu söylerim, ama tasarı olarak kabul edip ona göre "şunlar oldu mu olmadı mı" derseniz, orada bir eksiklik var, onu ifade etmek istiyorum. Müsaade ederseniz, bu kadarını da söyleme imkânım olsun. Dolayısıyla, konu, bir teklif olarak Genel Kurul gündemine kadar geldi.

İkincisi: Ümit ediyorum ki, önümüzdeki hafta Meclis karar verirse ya da gündemindeki konuları sırayla götürdüğü takdirde, Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu Sayın Özdoğan'ın söylediği zorunlu müdafilik ve bunlarla ilgili düzenlemeler orada görüşülecek, müzakere edilecek. Müsaade ederse Sayın Özdoğan, o konularla ilgili görüşlerimizi önümüzdeki hafta, eğer imkân varsa önümüzdeki hafta, değilse daha sonraki hafta görüşülme ihtimali bulunan Ceza Kanunu uyum çerçevesindeki tasarı üzerinde bunlara daha ayrıntılı görüş serdetme imkânı hiç şüphesiz olabilecektir.

Şimdi, hiçbir meslekte kalite düşüklüğünü anlayışla karşılamak, bunu doğru bulmak mümkün değildir. Türkiye'deki temel problem, her meslekte, her işte kalite problemidir, ama kalite problemini çözmek… Bunun sihirli bir tek formülü de yoktur. Yani, sadece imtihan usulüyle eğer bir mesleğe kalite kazandıracağız diyorsak, bu bana göre kesinlikle doğru değil. Ama, bir yerden başlamak adına, hani bir adım atma anlamındaki kısmen doğru kabul edilebilecek bir husus olarak değerlendiriyorsak, tabii, buna "evet" de diyebileceğimiz konu da olabilir, "hayır" da diyeceğimiz… Çünkü, bu konu ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine bugün gelmiyor. İmtihan konulduğunda da bu konular tartışılmış, kaldırılırken de tartışılmış, tekrar konurken de tartışılmış. Denilmiştir ki, bulunduğunuz konuma göre, pozisyona göre, onun lehinde de görüş serdetmek mümkün, aleyhinde de görüş serdetmek mümkün. Nitekim, bugün, burada olan da budur.

Şimdi, bir kısım mesleklerde üniversiteyi bitiriyor, 20 katlı, 50 katlı binayı yapıyor, o projenin altına imza atıyor. Herhangi bir yerden, bir sınavdan filan geçme durumu da yoktur. Onlar için, eczacılar için, doktorlar için… Bunlar da son derece hayati ve saygın mesleklerdir. Buralarda imtihan söz konusu değilken, avukatlık için niçin söz konusu olsun denilmiştir. Tutanaklara baktığımızda… Vakit kaybetmek adına onları okumak istemem. Buna karşılık, aynen, bugün bir kısım arkadaşlarımızın dile getirdiği gibi, bu bir başlangıçtır, buradan başlasak da olur mu diye… Ama, şunu kabul edelim: Belki, bazı arkadaşlarımız hatırlayacak. Ben göreve geldikten sonra, Cumhuriyet Halk Partisinden iki değerli arkadaşımız, bizim AK Partiden iki değerli arkadaşımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, bendeniz ve Adalet Komisyonu Başkanımızla bir toplantı yaptık. Barolar Birliğinin Sayın Başkanı ve bazı yöneticiler de vardı. Neresinden bakarsak bakalım, çağdaş bir avukatlık yasasına ihtiyaç var. Gelin, bu yasayı getirin, el birliğiyle çıkaralım dedik. Belli ki, bu mesleğin birçok sorunları var. Kalite sorunu da bunlardan bir tanesidir.

Şimdi, bir bütünlük anlayışı içerisinde, bu yasa tekrar Meclis gündemine gelebilir, sizlerle mutabakat içerisinde bunları çıkarabiliriz. Ama, bir

kısım mağduriyetlerin de bu imtihan sebebiyle olduğu ortada. Bir kısım arkadaşlarımız burada bekliyor, bir kısmı dışarıda bekliyor, gruplar hâlinde geldiler, gruplarımızı ziyaret ettiler. Onun için, ortada bir sancının, bir sıkıntının olduğu da muhakkak. Acaba imtihan koymuş olsak bunu çözmüş olabilir miyiz? Bu noktada da herkes, açık yüreklilikle, tamam, bu iş bu sorunu çözüyor deme imkânı yok. Bu mesleğin, gerçekten, burada dile getirilen getirilmeyen birçok sorunları var. Ben de Barolar Birliğinden... Müteaddit defalar ifade ettim, şimdi bizi dinleyenler de var. Bakın dördüncü senemiz bitti, beşinci seneye girdik. Doğrusu, tamamı hukukçulardan oluşan ve bu mesleğin sıkıntısını çekmiş insanlardan müteşekkil barolardan da, dördüncü sene bitmiş olmasına, iktidarıyla muhalefetiyle, bu mesleğe olabildiğince daha fazla imkân ve itibar kazandırmak adına, mevcut durumundan daha ileri bir noktaya götürmek adına, her türlü çabayı göstereceğimizi söyledik, ama şu ana gelinceye kadar da bizim önümüze, Bakanlığa gelmiş bir teklif yok. Sizlere geldi mi onu da bilmiyorum. Belki bu bir vesile olur. Bunun arkasından, bu Meclis, görevini bitirmeden düzgün bir avukatlık yasasını çıkarabiliriz. Bunu buradan ben taahhüt ediyorum Hükûmet adına. Ama, bize de bir çalışmanın gelmiş olması lazım. Yani, meslek kuruluşlarının esas birinci öncelikli görevi, kendilerinin konumlarını daha teminatlı hâle getirecek, daha güçlü hâle getirecek, daha çağdaş hâle getirecek ki, çağdaşlık adına söylemediğimiz laf yok bir yasa tasarısı, dördüncü yıl bitmiş olmasına rağmen gelmedi. O nedenle biz, avukatlarla ilgili, Bakanlık olarak hiçbir çalışma yapmadık. Daha evvel çıkardığımız, sandık kurulması da dâhil, bütün konular teklif olarak geldi. Teklif olarak gelince de iki taraftan biz de bunlara olumlu baktık. Dolayısıyla, konu teklif olarak geldiği için de, Bakanlık olarak resmen yazıp bir görüş alma durumu olmadı. Ancak, bu teklif Bakanlığa gelince, Bakanlıkta, Barolar Birliği adına da Sayın Avukat Özcan Çine, bizden bazı genel müdür ve Bakanlık görevlilerinin katıldığı, zannediyorum gayri resmî olarak da bazı milletvekillerimizin katıldığı bir toplantı yapıldı. Orada da, ne burada dile getirilen şekliyle ne de teklif şekliyle, daha farklı bir kısım şeyler düzenlenmiş. Mesela denilmiş ki: "Eğitimde fırsat eşitliği sağlanamadığı için..." Yani, görüş bildirmek yerine, o günkü toplantıda ortaya çıkan görüşü bildirmiştir: "Eğitimde fırsat eşitliği sağlanamadığı için sınav şartının sosyal mülahazalarla kaldırılması gerektiği…" Sadece sınav yapmakla meslekte kalitenin sağlanamayacağı, sınav yapılacaksa stajdan sonra yapılmasının gerektiği o günkü toplantıda da böyle bir sonuç çıkmış sınavın yılda üç kez yapılması gerektiği, ki, bazı arkadaşlarımız da eğer, bu, yılda bir defa yapılırsa mağduriyetlere sebebiyet verir diyor. Demek ki, bakın, bu konuyla kimi iki defa yapalım, kimi üç defa yapalım…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Altı defa yapalım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — …önce yapalım, sonra yapalım; eşitliği sağlar, sağlamaz… Demek ki, rivayet muhtelif. Neticede, ortaya gelmiş bir teklif var. Bu teklif konusunda yüce Meclis bir karar verecek.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Sizin görüşünüz ne efendim?

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — Siz ne düşünüyorsunuz?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ama, şunu yapmamız lazım, bakınız: Parça parça yapmayalım. Buradan hiç şüphesiz değerli baro mensuplarımız, baro Başkanlarımız, Barolar Birliğinin yöneticileriyle bir toplantıyı süratle yapalım.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sizin görüşünüz ne?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır… Hayır…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Sayın Bakan, sizin görüşünüz ne? Adalet Bakanısınız Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Müsaade ederseniz, söylüyoruz yani. Gayet açık söylüyoruz. Bakın, ben görüş olarak diyorum ki, bu düzenlemelerle ister kaldırın ister koyun avukatlık mesleğinin hiçbir sorununu çözemiyorsunuz. Onun için, düzgün, çağdaş bir Avukatlık Yasası var. Ben, bunu, göreve başlayışımın hemen akabinde söyledim. Dört yıl geçti, bize bir avukatlık teklifi en azından barolarımızdan gelmediğine göre, imtihanı koysanız ne olacak koymasanız ne olacak? Bir şeyi çözmüyorsunuz, onu söylemeye çalışıyorum. Bu da bir cevaptır.

MEHMET NURİ SAYGUN (Tekirdağ) — Gelmediğine göre cezayı kesin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır… Yani, biz burada bir anket çalışması yapmıyoruz.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Bu konudaki görüşünüz nedir efendim?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Yani, anket çalışması yapmıyoruz, evet mi hayır mı? Kusura bakmayın, ne siz anket yapansınız ne de ben ankete cevap verme durumundayım.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Adalet Bakanısınız, görüşünüzü öğrenelim efendim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Neticede, sorduğunuz sorular karşısında ben kendi görüşümü gayet net ve açık, yeni bir teklifle karşınıza…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Hiç net değil, anlayamadık efendim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Gayet açıktır.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) – Biz anlamadık, gerçekten anlamadık.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Orhan Bey, senin söylediğini…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Anlayamadık efendim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Şimdi, sizin anlayıp anlamamanıza göre değil…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Anlayamadık, özür dileriz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — …ben kendi düşüncelerimi söylemeye çalışıyorum.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Sorunun cevabı bu değil.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Diğer konularla ilgili, süremiz doldu, yazılı cevap vereceğim. Bazı konularda da tümüyle yanlış bilgiler var. Çünkü, Meclis tutanaklarına da bakmamız lazım. Bunları inceleyip, diğer konulara da daha sonra yazılı cevap vereceğim.

Teşekkür ederim.

Konu : Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 5
Birleşim : 25
Tarih : 29 Kasım 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, evvela, zorunlu müdafilikle ilgili sorudan başlamak istiyorum. Zorunlu müdafilikle ilgili, biz, geçtiğimiz haziranda yürürlüğe giren yasayla bazı düzenlemeler yaptık. Bu düzenlemeleri, adil yargılama ilkesi ve hukukun üstünlüğü ilkesine dayalı olarak yaptık. Türkiye'deki yargılamayla ilgili, yerli yersiz, dışarıda içeride, tartışmaları ortadan kaldırmak ve yargı kararlarına olan güveni sağlamak adına bu düzenlemeleri yaptık.

Esas itibarıyla, maddenin yazılış tarzında, barolarla yaptığımız görüşmelerde, herhangi bir yanlışlık ya da eksiklik yok. Ancak, uygulamada, maalesef, maddenin düzenlenişindeki maksadın dışında uygulamalar söz konusu olduğu için, bir, bundan dolayı yeni baştan bu maddeyi düzenleme mecburiyeti hasıl oldu.

İkinci olarak da, yine, zorunlu müdafilikle ilgili olarak, hakikaten, barolarımızın ve avukat meslektaşlarımızın çok büyük bir özverisi oldu, fedakârlığı oldu, buradan kendilerine teşekkür ediyorum. Bunun, yeni baştan, ödemelerle ilgili olarak da bir usule bağlanması zarureti hasıl oldu. Bunları da dikkate almak suretiyle, barolarla yaptığımız görüşmeler, münferit olarak bize ulaşan talepler ve arzuları da dikkate alarak bir düzenlemeyi burada getiriyoruz. Burada konu biraz daha daraltılarak bir düzenleme var. Ödemelerde karşılaştığımız sıkıntıları ortadan kaldırmak adına Adalet Bakanlığı bütçesinden ve yargılama gideri olarak karara dercedilmek üzere bir düzenlemeyi getiriyoruz. Ümit ediyorum, bu uygulama bu sıkıntıları büyük ölçüde ortadan kaldırmış olacaktır.

Şimdi, hırsızlık ve yağma suçlarıyla ilgili olarak… Aslında, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100'üncü maddesinde tutuklama sebepleri yazılıdır. Özellikle son fıkrasında da, o son fıkra tersinden okunduğunda bir yılı geçen hapis cezaları bakımından tutuklama imkânı var. Ancak, şu ana kadarki uygulamada bu fıkraya daha fazla açıklık getirebilmek ve son zamanlarda artan hırsızlık ve yağma suçlarıyla ilgili kamuoyunun beklentilerini dikkate alarak konuyu uygulamacıların dikkatine getirebilmek için, onunla ilgili olarak da 100'üncü maddeye, katalog suçları içerisine kuvvetli şüphenin mevcudiyeti halinde tutuklama imkânını daha net ortaya koyabilmek adına bir düzenleme burada getirilmektedir.

Bu yasaların Avrupa Birliğiyle alakası yoktur, bugün görüştüğümüz maddelerin veya görüşeceğimiz maddelerin. Avrupa Birliğiyle doğrudan alakası olan bir husus değil. Ancak, bunlar, netice itibarıyla, Türk insanının, toplumun ihtiyaçlarını dikkate alarak yapılmış düzenlemelerdir. Özellikle göz ardı edilen husus şudur: Her adli yılın açılışında sayın Başkanların yaptığı açıklamalarda… Biz de zaman zaman aynı konuya temas ediyoruz, vatandaşlarımızın da bu konuda serzenişleri var, her geçen gün davaların sayısı artıyor. Davaların sayısı artıyor, bu davaların üstesinden gelebilmek adına da hiç durmadan yeni mahkemeler kuruyoruz. Yeni mahkemeler kurdukça da, daha beş sene evvel, on sene evvel bitmiş olan adliye binaları kâfi gelmiyor. Mesela, en yeni biten adliyelerin başında Bursa Adliyesi gelir. — Daha dün denecek kadar kısa bir süre evvel yapılmış, bitirilmiş olan Bursa Adliyesi bugün kâfi gelmiyor. Ankara, başkent, bugün adliyeye neredeyse kiralık bina arayacak hale geldik artan davalar sebebiyle.

O halde, klasik usulle yargının iş yükünü azaltmak mümkün olamayacağına ve hâkimlerin yetişmesi de çok kolay olmayacağına göre, mutlaka çağdaş çözüm usullerini hukukumuza kazandırmak gerekmektedir. Bu konu, alternatif uyuşmazlık çözümleri Avrupa Konseyinin de gündeminde olan bir konudur ve müteaddit defalar bu konuyla ilgili Avrupa'da toplantılar yapılmıştır. Biz de katıldık. Daha bir süre evvel katıldığımız toplantılar var. Bunun yollarından bir tanesi de, işte, bugün bu kanunla, bu teklifle gündeme getirilen bir kısım yeni usullerdir. İşte, uzlaşma bunlardan bir tanesidir, diğer iki müessese bununla bağlantılıdır. Dolayısıyla, bir taraftan yargının iş yükünü azaltabilmek, öbür taraftan kamu barışını tesis etmek ve benzeri bir kısım sebepler dikkate alınmak suretiyle bu düzenlemeler yapılmıştır.

Yine, burada bir yanlışlık oldu Sayın Özdoğan, okuduğunuz maddeyle gerekçe farklı maddelere tekabül ediyor, onu tavzih etmek isterim.

Şimdi, bir arkadaşımızın sorduğu "savcılar cesareti nereden alıyor" tarzındaki bir sorudur. Bu soru, keşke sorulmamış olsaydı diye düşünürüm. Bir hukuk devletinde, hâkimler de savcılar da kamu adına yetki kullanan herkes cesareti de yasadan alır, gücü, kuvveti de yasadan alır.

ATİLLA KART (Konya) — Hukuksuzluğun cesaretini nereden alıyor?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Hukuksuzluk da var Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Müsaade ederseniz...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Adam, Bakan!

ATİLLA KART (Konya) — Sayın Bakan, hukuksuz bir fiilin cesaretini nereden alıyor? Bunu bilmek istiyorum.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ben kendi inancımı söyleyeyim. Bir soru sordunuz...

ATİLLA KART (Konya) — Benim soruma cevap verin.

BAŞKAN — Sayın Kart, lütfen, cevabı dinleyelim. Beğenmeyebiliriz... Cevabı dinleyelim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Beğenirsiniz, beğenmezsiniz, takdir edersiniz, etmezsiniz, ama, Sayın Kart, kusura bakmayın, yani, sizin arzu ettiğiniz tarzda cevap vermek mecburiyetinde değilim. Soruyu sordunuz, ben inandığımı söylüyorum.

ATİLLA KART (Konya) — Himayeyi nereden alıyor Sayın Bakan?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Bakan hakkında...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Savcılar yetkiyi Anayasa'dan alır, yasadan alır, cesareti de oradan alır.

ATİLLA KART (Konya) — Himayeyi nereden alıyor?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bunun dışında, hiçbir yerden, ne hâkim ne savcı cesaret alamaz. Vereceğim cevap budur.

ATİLLA KART (Konya) — Sayın Bakan, himayeyi nereden alıyor? Onu soruyorum.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun dışında bir husus varsa, İçtüzük'teki denetim yollarından gitmek suretiyle, yazılı soru sorarsınız, biz de size cevabını, bugüne kadar verdik, bundan sonra da vermeye devam ederiz.

ATİLLA KART (Konya) — Başardınız Sayın Bakan, bravo! Soruyu gene geçiştirdiniz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Bakan olmuş, nasıl takipsizlik kararı veriliyor?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Evet. Yani benim bu noktadaki söyleyeceğim şeyler bunlardır.Diğer konularla ilgili olarak, arkadaşlarımızın sorduğu sorular etraflı izahatı gerektiren sorulardır; süreye de dikkat ettiğimiz göz önüne alınarak, onlara da yazılı cevap vereceğim.

Teşekkür ederim.

Konu : Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 5
Birleşim : 25
Tarih : 29 Kasım 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu kanun teklifiyle gündeme getirmeye çalıştığımız veya yasalaşmasını arzu ettiğimiz müesseseler, başta da ifade etmeye çalıştım, bir alternatif uyuşmazlık çözümüdür. Bize mahsus da değildir. Bunu anlatmakta zorlanıyoruz. Ben diyorum ki: En gelişmiş ülkelerde dahi yargının iş yükünü azaltabilmek adına alternatif uyuşmazlık çözümleri aranıyor. Bu çözümlerin içerisinde bugün bizim getirdiğimiz hususlar da var ve birçok ülkede de uygulanıyor. Uygulandığı için bizim de ceza hukuk sistemimiz içerisine bu müesseselerin kazandırılmasında hem yargının iş yükünü azaltmak hem toplumsal barışı sağlamak hem kamu düzenini tesis etmek hem suç işlemiş olan kişiyi rehabilite etmek gibi sayısız faydaları olan müesseselerdir. Uygulamayla faydası Batı'da ortaya çıkmış olan müesseselerdir. Biz de bunlardan istifade etmek için bunları getirmiş oluyoruz.

İkinci olarak Sayın Kart'ın sorduğu soru: Kendisi bize soruyu sormuş, biz de cevabını orada vermişiz. Eğer o soru tatmin etmiyorsa bir defa daha sorar, biz de, yine mevcut kayıtlarımız içerisinde ne tip bir bilgi varsa o bilgileri kendisine memnuniyetle veririz. Bugüne kadar bize soru sorup da cevabını vermediğimiz hiçbir soru yoktur. Tekraren ifade ediyorum: Hâkimlerimiz de, savcılarımız da cesareti, yetkiyi yasalardan, anayasalardan alır, hukuktan alır, onun dışında başka bir yerden alamaz. Eğer, onun dışında başka bir durum söz konusu ise, şikâyet müessesesi var, başka türlü denetim konuları var.

Şimdi, bu getirdiğimiz yasalarla, Sayın Kılıç, suçluları özendirmek gibi bir durum asla söz konusu değil. Siz de biliyorsunuz ki, suçluların Türkiye'de biraz cesaret bulmasının sebebi sık sık çıkarılan aflardır ve hep beraber bundan şikâyet ediyoruz ve bir daha bu konularla ilgili af getirilmesin diye her defasında bu konudaki kararlılığımızı vurguluyoruz. Yani, cumhuriyet kurulduğundan bu tarafa seksen üç sene içerisinde, kırk sekiz diye biliyorum,

belki daha fazladır her on sekiz ayda, her yirmi ayda bir af çıkarılırsa, o takdirde bir kısım insanlar suç işlemekte kendilerini daha cesur hissedebilir.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sayın Bakan, bu da üstü örtülü bir af değil mi?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun için, bundan sonra ümit ederim ki hiçbir parlamento ceza hukukuyla ilgili bir af kanunu gündeme getirmez. Bunun zararlarını hep beraber çekiyoruz. Yani bugün, toplumda bazı insanlar kendilerini çok cüretkâr hissediyorsa, getirilen bu Ceza Kanunu'ndan değil, geriye dönük çıkarılan aflardandır. Birincisi budur.

İkincisi: Ceza infaz sisteminde yüz gün ceza alıyor, kırk gün yatıyordu. Dolayısıyla, adamın girdiğiyle çıktığı bir oluyordu. Bu da belli ölçüde yine bir ikinci af durumu. Siz de biliyorsunuz ki, getirdiğimiz sistemle bunu üçte 2'ye çıkardık ve nitekim, eskiden bu kanunlar yürürlüğe girmezden evvel, cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu sayısı yılda 5 bin artarken, son üç dört ay içerisinde 14 bin 15 bin artmıştır. Şu an 68.500 civarında, cezaevlerinde, hükümlü ve tutuklu vardır. Eğer cezaların artması ve içeride kalma süresinin uzatılması suçun önlenmesinde bir tedbir ise, biz, sizlerle beraber bu tedbiri getirmeye çalıştık. Halbuki, siz de biliyorsunuz ki, suç olgusu tek başına ceza hukuku tedbirleriyle önlenemez. Bunun belli bir dahli vardır, belli bir müessiriyeti vardır her suç bakımından. Nitekim, en çok gündemde olan konuların başında töre cinayetleri var. Mahkemelerimiz ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarını da veriyor, ama buna karşılık, maalesef, kültürden, töreden ve başka türlü sebeplerden kaynaklanarak her gün, neredeyse, gazetelerde bir töre cinayetine, maalesef, şahit oluyoruz. O nedenle, bu getirdiğimiz bugünkü düzenlemede, tam tersine, suçlara serbestiyi getiren değil, suçları bu anlamda caydırmaya yönelik önemli tedbirler içermektedir. Onun için, bunun kamuoyu tarafından bilinmesinde fayda vardır.

Üçüncüsü: Yargı dediğimiz zaman, yargının üç tane ayağı var. Bir tarafta cumhuriyet savcıları, öbür tarafta hâkimlerimiz, beri tarafta da savunma. Dolayısıyla, savcılarımız da netice itibarıyla yargının bir parçasıdır. Yani, yargılama bir ölçüde onunla beraber başlıyor. Savcılara güvensizlik gibi bir durum söz konusu olmayacağına göre, bugün burada dile getirilen hususlar getirdiğimiz teklifle varit olan hususlar değil, biraz speküle edilmiş olan hususlardır. Eğer savcının kararını veya bir hâkimin kararı beğenilmiyorsa, sizi tatmin etmiyorsa, kanun yolları var, itiraz yolları var, temyiz yolları var. Onun için, somut olarak verdiğiniz misallerdeki hususların hiçbirisi getirdiğimiz düzenlemeler açısından, şu an tartıştığımız düzenlemeler açısından varit olan hususlar değil. Bunun kamuoyu tarafından bilinmesinde fayda vardır.

Diğer hususları yazılı olarak cevaplayacağım.

Teşekkür ederim.

Konu : Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 5
Birleşim : 28
Tarih : 06 Aralık 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Soru soran arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bunların bir kısmını bu süre içerisinde açıklamaya çalışacağım, bir kısmı ise belli bir hazırlığı gerektirir, onlara da yazılı cevap vereceğim.

Evvela, bu bilirkişilik sorunu… Bugün sabahleyin TOBB Üniversitesi ve TEPAV'la birlikte düzenlenmiş "yolsuzlukla mücadelede siyasi güvenilirlik" konusu, "siyasi etik" konusu…

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen arkadaşlar, arka sıradaki arkadaşlarımız, lütfen, Sayın Bakanın cevaplarını dinleyelim.

Sayın milletvekilleri, lütfen…

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bugün bir değerlendirme konusu oldu. Öğleden sonraki oturumda da siyasi parti temsilcileri konuşacak, bu konuyla ilgisi olan değerli konuşmacılar var. Orada da ifade etmeye çalıştık. Türkiye'de, maalesef, bir, bilirkişilik sorununun olduğunu, ben, aylar evvel, hatta göreve geldikten kısa bir süre sonra ifade etmeye çalıştım. Bu doğrudan doğruya insanla alakalıdır. Gerçekten, bu konularda, hassasiyetle, bilgisiyle, tecrübesiyle, vicdanıyla karar veren bilirkişiler olduğu gibi, onlara hepimiz medyunu şükranız ama, maalesef, kendi işini bilerek rapor veren olduğu da artık kamuoyu tarafından bilinen bir hususdur, vicdanen rahatsızlık meydana getiriyor. Herkesin çok rahat "bu olayda şöyle bir durum vardır" dediği konuda gelen bilirkişi raporlarına göre de farklı durumlar orta yere çıkabiliyor. Onun için, Türkiye'de bir bilirkişilik sorunu vardır ve bunun bedelini de en başta yargı çekmektedir. Çünkü, sonuçta kararı veren yargı olduğu için bu bilirkişi

raporuna göre, fatura yargıya çıkmaktadır. Bu hepimizin sorunu. Maalesef, bu, bilirkişi olarak değerlendirilen kişiler de bu toplumda en üst düzeyde tahsil görmüş, eğitim görmüş insanlardır, bunu biliyoruz. Bu, üzücü bir durum ve yolsuzluğun en önemli ayaklarından bir tanesi de budur.

Tabii, bununla ilgili bir düzenleme yapmaya çalıştık. Takdir edersiniz ki, düzenlenmesi en zor alanlardan bir tanesi bu bilirkişilik konusudur. Hatta, bu konuyla ilgili basında çıkan bir haberi dikkate alarak, o konuda bilgisi olduğunu düşündüğümüz insanları dahi bu çalışmalara davet ettik, kendisiyle görüştük, brifing vermek istedi, gittim, ben, şahsen, bunları da dinlemeye çalıştım. Ceza Muhakemesi Yasası'nda bir düzenleme yapmaya çalıştık, 62'nci ve müteakip maddelerde.

Ayrıca, bilirkişilik konusuyla ilgili, olabildiğince bir düzenlemeyi yapmaya çalıştık. Bunu da Başbakanlığa gönderdik. Bir süre sonra, ümit ederim ki, Meclisin huzuruna gelir. Ama, eninde sonunda, insanla alakalı bir konudur ve maalesef, bu tip raporları verenlerle ilgili de işlem yapmakta ciddi zorluk vardır. Bu, herkes… Bunu söylemekte kolaylık var, ama bunu işleme dönüştürmekte zorluk var. Eninde sonunda "bu benim kanaatimdir" deyip çıkıveriyorlar. İşin zorluğu da buradadır. "Ben böyle düşünüyorum, benim kanaatim bu." "Bu olayda şu vardır" veya "bu yoktur" denilebiliyor. Onun için de, düzenlenmesi zor bir konu. İnsan aklı neye erebiliyorsa, bu konuda tecrübesi olan insanları da, Yargıtayda daha evvel görev yapmış, bu konuyu dile getiren, uzman olduğuna inandığımız kişileri de davet etmek suretiyle bir kanun tasarısı hazırlamaya çalıştık. Ümit ederim ki, bunlar, hepimizin katkısıyla belli bir noktaya kadar gelir.

Ticari sır, devlet sırrı konusuyla ilgili olarak, bu tasarıları hazırladık biz Bakan olarak, Başbakanlığa gönderdik. Yani, bunlar da üzerinde önemle durduğumuz bir konuydu Bakanlık olarak. Eğer Bakan olarak soruyorsanız, biz, bu tasarıları da hazırladık, Başbakanlıkta. Onların da, bir an evvel Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesini istiyoruz. Bunlar, aynı zamanda, kendi hesabıma düşünürsem, benim bu dönemde neler yaptığımla ilgili de önemli bir belge teşkil edecek. Ben de, bunların, bir an evvel Meclis önüne gelmesini arzu ediyorum, böyle bir hazırlığı da yaptık.

Şimdi, bu erteleme konusu, Sayın Eraslan'ın sorduğu… Tabii, sorular arka arkaya gelince, bazen atladığımız oluyor, cevap vermek istemediğimizden değil. Bana, bugüne kadar kim ne soru sorduysa, tatmin oldunuz ya da olmadınız bilemem, ama, kendi inancımı, kendi kanaatimi, kendi bilgimi aktarmaya çalıştım. Bu cevapları veriyoruz, eğer, değilse de, kendi Bakanlığımızda arkadaşlarla oturup konuşup, yine, değerli milletvekillerinin bu konudaki tereddütlerini gidermeye çalışıyoruz.

Şimdi, konuşmalardan öyle anlaşılıyor ki, bu uzlaşma veya erteleme otomatiğe bağlanmış, hiçbir kayıt ve şartı yok, derhal yapılacakmış gibi bir, kamuoyunda, değerlendirmeye imkân veriliyor. Bunlar doğru değil. Bunların kanunda açık açık şartları bellidir.

Şimdi, bugün, diyelim ki, götürdünüz, cumhuriyet savcılığına bir dilekçe verdiniz, bir kişiden şikâyet ediyorsunuz bir konuda. Savcı inceliyor, bakıyor, dinliyor, sonunda takipsizlik kararı veriliyor. Buna karşılık ne yapıyorsunuz? Ağır ceza mahkemesine, yasadaki hükme ve usule uygun olarak itiraz ediyorsunuz ve ağır ceza mahkemesi bunu inceliyor. Dava açılması gerekir diyorsa dava açılıyor, değilse, o takipsizlik kararı kesinleşmiş oluyor. Şimdi, bu ertelemede de, 173'üncü maddeye göre bir itiraz mümkündür, var burada. Hiç o noktada şey yok.

Dolayısıyla…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Sayın Bakanım, takipsizlikte delil yok.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Delil varken…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Orhan Bey, bu Meclis usulü böyle karşılıklı şeye müsait değil. Ben bunu söylüyorum…

ORHAN ERASLAN (Niğde) – Peki, buyurun.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — İtirazı kabil hususlardandır. Dolayısıyla, eğer, böyle bir şey karşısında kişi tatmin olmadıysa, kararı beğenmiyorsa, bundan memnun değilse, buna itiraz etme imkânı her hâlükârda vardır.

Kaldı ki, şimdi tasarıda, zaten "kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için" deniliyor. Şüphelinin… Bir de otomatiğe bağlı değil. Ceza hukukunda, eninde sonunda bu kararları hâkim verecek. Yani, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını da bu ülkenin yargıçları veriyor, bu kararları da bu yargıçları verecek. Tabiatıyla, ceza hukukunda da en büyük sorumluluk yargıçlarımızdadır. Onlardan da bu sorumluluğu bekliyoruz bugüne kadar olduğu gibi. Bunun gereğinin yapılması, tabii olarak bizim de hakkımızdır, sizlerin de hakkıdır. Çünkü, Türk milleti adına yargılama yapıyor.

Buradaki şartlar varsa… Nedir o şart? Şüphelinin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasıyla mahkûm olmamış bulunması. Bu çok net, anlaşılır bir şeydir, sabıkası varsa bundan istifade edilemeyecek.

Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi hâlinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi… Ee, bunu kim takdir edecek? Eninde sonunda yargıç, hâkim takdir edecek. Kamu davası açılmasının ertelenmesinin şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasının daha yararlı olması, suçun işlenmesiyle mağdurun ve kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gibi toplumun belli ölçülerde de beklentisini karşılayan bir kısım kayıt ve şartlara bağlamıştır. Biz de, hâkimlerimizin, herhâlde, bizler kadar da bu konuda hassasiyet göstermeleri gerektiğini düşünüyoruz, gerekeceğini düşünüyoruz bugüne kadar olduğu gibi. Koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekir diyor, bu koşulların.

Dolayısıyla, bütün bunlar dikkate alındığında, bugün, bu teklifle getirilen müesseseler, çağdaş müesseselerdir. Yalnız bizde değil, Batı hukukunda da olan müesseselerdir. İlla da, eski usulle biz böyle yapıyorduk, bundan sonra da bütün bu işleri böyle yapacağız tarzında bir şey yok. Zaman değişiyor, teknoloji değişiyor, şartlar değişiyor, tabiatıyla buna karşılık da uyuşmazlıkları, alternatif, nasıl çözebiliriz diye bütün dünyanın gündeminde. Ben, şu Bakanlık döneminde an az üç defa, dört defa bu toplantılara katıldım. Sadece hukuk davasında değil, ceza davasında da bugün bu teklifle getirilen müesseseler, daha evvel de konuşup tartıştığımız müesseseler, Batı hukukunda da uygulamaya konulan ve mümkün olduğu kadar da genişletilmeye çalışılan müesseselerdir.

Bu teklifte, bir başlangıç olması hasebiyle, olabildiğince daraltılmıştır. Zaman içerisinde yargının artan iş yükünü azaltmak, toplumda uzlaşmaya dayalı bir barışı tesis etmek adına da, bu ve benzeri bir kısım yaklaşımlar bu teklifte vardır.Bu tekliflerin önünde arkasında bir niyet aramak da yanlıştır. Bugün, bu sorudan bu niyet çıkmıyor, ama geçtiğimiz gün konuşmaları uzatmamak adına söyledim, niyet okumak son derece yanlıştır. Hem hukuki bir konuyu konuşuyoruz hem de niyete dayalı, daha, buradan, hüküm tesis etmeye çalışıyoruz. Bunlar da fevkalade hukuki olmayan beyanlardır diye burada ifade etmek isterim.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Soru ortada!

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Şimdi, bu tekliflerin neden verildiğini de bir ölçüde ifade etmeye çalıştım.

Zorunlu müdafilik ücreti, yargılama gideri olarak artık bundan sonra kararlarda yer alacaktır, mahkûm olan sanıktan tahsil edilecektir.

Bugün toplumda, şunu hepimizin görmesi lazım: Evet, hepimiz görüyoruz ki, Türkiye, geriye dönük süreler içerisinde çok sayıda af yasaları çıkarmıştır.

Yargı kararlarını etkisiz hâle getiren, cezaların caydırıcılığını ortadan kaldıran birkaç yanlışı, geriye dönük, siyaset kurumu olarak biz yaptık, siyaset kurumu olarak yaptık. Her birbuçuk senede bir af çıkardık. Her birbuçuk senede bir af çıkarsa, 48 mi oldu, 49 mu oldu, 50 mi oldu, sayısını bile bilmekte zorlanıyoruz... Eğer siz her birbuçuk senede bir af çıkarır, adam öldürmüş insanı beşaltı sene sonra tekrar sokağa bırakırsak, bugün karşılaştığımız bir kısım üzücü durumlar, geçmişte meydana gelen bu sıkıntılardan dolayıdır. Bir tanesi budur.

İkincisi, infaz sistemimizdeki, geçmişte yaşanan kolaycılıktır. 1 Hazirandan itibaren içeride kalma süresi artmıştır. Bunu herkesin bilmesi lazım. Bakınız bir istatistiği yaklaşık olarak vereyim: Eskiden, senede, cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklu sayısı yaklaşık 4 bin ile 5 bin civarında artıyordu. Mayıstan ağustos sonuna kadar, sadece mal aleyhine işlenen cürümlerde 3 binden fazla bir artış olmuştur, içeride hükümlü ve tutuklularda. Neden? Çünkü, artık, beş gün ceza alıp, iki gün yatıp çıkma yok. Bundan sonra üçte 2 kalacak ve daha yukarıda kalacaktır. Eğer içeride kalma süresi cezalarda caydırıcılık olacaksa, cezaların artırılması suç işlemeyi önlemede caydırıcılık teşkil edecekse, bu düzenlemelerimizle, beraber yaptığımız düzenlemelerle, hem cezalar artmıştır birçok suçta hem de içeride kalma süresi artmıştır. Ama bundan sonra, af noktasında herhangi bir temayülün içerisinde hiç olmamamız gerekir. Ben ne zaman cezaevine gitsem, herkesin bana söylediği "Baba, yakında af var mı?" Çünkü alışmış, bu iş tiryakilik hâline gelmiş. İçeride sorulan soru budur.

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Sayın Bakan, siz de Eve Dönüş Yasası'nı çıkardınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun için, birçok noktada caydırıcılık bundan kaynaklanmaktadır.

Savcı sayıları, hâkim sayılarının yetersizliğini hep ifade ediyoruz.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Eve Dönüş Yasası'nı biz mi çıkardık Sayın Bakan?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Şimdi, Orhan Bey, bakınız, ben size yakıştıramıyorum. Eğer bunları soruyorsanız... Eğer bunları soruyorsanız, ben size dedim ki, bir kapalı oturum yapın, 20 tane milletvekilinin kapalı oturum yapması, bu gerçekleri enine boyuna konuşmaya müsaittir.

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — İsteyin efendim, iktidarsınız!

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Türkiye, geriye dönük 8 defa, tabiri caizse, pişmanlık yasası çıkarmıştır…

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) — Kimden neyi saklıyorsunuz?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — …ve ben dedim ki, bu, devletin ihtiyacı olarak gelmiştir, AK Partinin ihtiyacı olarak gelmedi. Devletin ihtiyacının ne anlama geldiğini devlette görev yapanlar çok iyi bilir. Bu konuyu merak ediyorsanız, herkesin huzurunda, ikide bir, bir nakisa gibi benim önüme getirmek istiyorsanız, ben bunu kabul etmem.

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Siz getirin, siz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ben, çünkü, siyasette ne olduğunu çok iyi bilen bir insanım. Gayet açık.(AK Parti sıralarından alkışlar)

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — O zaman siz getirin Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bakın, ben size bir teklifte bulunuyorum: İç Tüzük'ün ilgili maddesine göre, muhalefet olarak bu da sizin hakkınız, 20 milletvekili kapalı oturum ister. Kapalı oturumda, bugüne kadar "pişmanlık yasası" adı altında gelen yasalar hangi zaruretlerle, neyin sonucu, ne zaman, hangi derecattan geçerek bu toplumun önüne, Parlamentonun önüne gelmiştir, ben bunları izah ederim.

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Kim istedi de geldi?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — İşte, onları sorun diyorum ya.**ŞEVKET ARZ** (Trabzon) – Soruyoruz.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Soruyoruz işte. Açık söyleyemiyorsanız, kapalı oturuma geçelim Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Kapalı oturum isteyin, ben söyleyeyim. Kapalı oturum isteyin, ben bunları söyleyeyim.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen tartışmayalım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun için, parti yönetimiyle de inşallah görüşürsünüz; istiyorsanız, ben, özel olarak parti yönetimlerine de gelir bu bilgiyi veririm,

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Burada, burada… Kapalı oturumda.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Zaman zaman da verdiğim olmuştur.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Açık anlatamıyorsanız kapalı oturumu siz getirin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Onun için, aklınız sıra

beni sıkıştırdığınızı filan zannediyorsanız, ben bu konularda sıkışmam, çünkü, gayet net. Devlet ihtiyacı ne demektir, ben bunu bilirim. Bizim Grubumuzun da zorlanarak çıkardığı yasaların başında bu Pişmanlık Yasası gelir. Bizim Grubumuz içeride… Neden dolayı bu sıkıntılar vardır? Belli ölçüler içerisinde bunları ifade etmeye çalıştık hem Adalet Komisyonunda hem başka tarafta. Onun için, ne olur bu konuya girmeyin.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Milletvekillerinin bilgilendirilmesi lazım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Çünkü, bu konu böyle bir, karşılıklı…

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Biz de öğrenelim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Öğrenmek istiyorsan, kapalı oturum dilekçeni ver, biz de enine boyuna anlatalım.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Biz aydınlanmak istiyoruz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Evet, diğer konuları… Herhâlde vakit geçiyor, süremi de aştım, aşmadıysam cevap vereceğim, değilse yazılı cevap vereceğim.

BAŞKAN Tamam Sayın Bakanım. Diğer konulara da yazılı cevap verebilirsiniz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Peki, diğer konuları yazılı cevaplayacağım.

Çok teşekkür ederim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 11 Milletvekilinin; Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu münasebetiyle
Yasama Yılı : 5
Birleşim : 28
Tarih : 06 Aralık 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım, bu Yasa vesilesiyle görüş serdeden bütün arkadaşlarımıza ve parti gruplarımıza, desteğini esirgemeyen sız değerli milletvekillerine, hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum

Hayırlı ve uğurlu olsun (Alkışlar)

22. DÖNEM

BÖLÜM V

BÜTÇE KANUNU TASARISI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Adalet Bakanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı, Ulaştırma Bakanlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı ve Denizcilik Müsteşarlığı 2003 Malî Yılı Bütçesi ile 2001 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 1
Birleşim : 55
Tarih : 25 Mart 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Programın sarktığını biliyorum, onun için, mümkün olduğu kadar size kısa bir maruzatta bulunmak istiyorum.

Türkiye'de, adalet eşittir problem demektir. Bunun idraki içerisindeyiz. Ama iktidarıyla muhalefetiyle bu dönem farklı bir dönem; adalete ve hukuka inanan ve bu sorunları çözmek üzere işbirliği yapan yeni bir dönem, farklı bir dönem. Onun için, burada, Bakanlığımızla ilgili olarak, adalet hizmetleriyle ilgili olarak dile getirilen hususlar, benim de tasvip ettiğim, benim de bunları çözmek üzere gayret içerisinde bulunduğum farklı bir dönemi ifade ediyor.

Gerçekten, Türkiye'de, adalet hizmetlerinde, mekân problemi var, özlük haklarıyla ilgili problemler var, personel problemleri var, yasa problemleri var; netice itibariyle problemler var; ancak, bu problemleri çözmeyi öncelikli görev kabul eden bir hükümet var ve onun arkasında da bu Yüce Parlamento var. İnanıyorum ki, Türkiye'nin hukuk tarihini yazanlar, yazacak olanlar, bu 22 nci Dönemi farklı cümlelerle ifade edeceklerdir ve bu döneme ayrı bir paragraf ayıracaklardır.

Gerçekten de, 22 nci Dönem Parlamento çalışmaları başladığı günden beri, gerek Adalet Komisyonunda gerekse Plan ve Bütçe Komisyonunda, adalet hizmetleri için, arkadaşlarımız, ellerinden geleni yapmışlardır. Huzurlarınızda, bütün bu arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Çünkü şu kısa dönem içerisinde, biz, Adalet Bakanlığı olarak, Türkiye'de, temel hak ve özgürlüklerin teminat

altına alınması, özgürlük alanının genişlemesi, örgütlenme hakkının tesisi ve siyasî yasakların ortadan kalkması da dahil olmak üzere, pek çok alanı düzenleyen 15 kanunu birlikte çıkardık.

Şu an, Bakanlık olarak, başta Türk Ceza Kanunu olmak üzere, Türkiye'nin temel yasalarını esas alan 10 tane kanun taslağı Başbakanlıktadır -kısa bir süre sonra bunlar Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilecektir-18 kanun taslağı görüşe sunulmuştur ve 25 konu üzerinde de Bakanlığımızda çalışma yapılmaktadır; dolayısıyla, şu an, Bakanlık olarak -10'u Başbakanlıkta, 18'i görüşe sunulmuş, 25'inin üzerinde çalışıyoruz- 53 konuyla ilgili bir düzenlemeyi bu yıl içerisinde mümkünse sizlerin huzuruna getirmeye çalışacağız. Bu düzenlemeler yapıldığı takdirde, inanıyorum ki, Türkiye'nin hukuk altyapısı büyük ölçüde sağlamlaşmış olacaktır.

Esasen, bunların yapılabilmesi için de, gerçekten, hiçbir dönemde olmayacak kadar bir anlayış var. Hukuka olan ihtiyacı, özlemi yüreğinde hisseden ve bunun için de, çabasını, gayretini, teklifini, tenkitini bu maksada yöneltmiş olan ve hukuka saygıda kusur etmemek için çaba gösteren bir Parlamentomuz var; dolayısıyla, hükümet olarak da, biz, bunun idraki içerisindeyiz. İnşallah, bu dönemi en iyi şekilde değerlendirmeye çalışacağız.

Sözlerimi, Gandhi'ye izafe edilen bir sözle bitirmek isterim. Gandhi diyor ki: "Büyükbabam, bana, iki tip insan olduğunu söylemişti. Birinci grupta, çalışıp iş yapanlar; ikinci grupta, övgüleri toplayanlar. Büyükbabam, bana, ilk grupta yer almamı söyledi; çünkü o grupta rekabet az olurmuş." İnanıyorum ki, bu dönem (22 Dönem Parlamentosu) birinci grupta yer alan bir parlamento dönemi olacaktır.

Bu duygularla, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 2
Birleşim : 32
Tarih : 20 Aralık 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı ve Danıştay Başkanlığıyla ilgili olarak burada görüşlerini ifade eden değerli milletvekili arkadaşlarıma ve adalet konusuna her zaman destek vermiş, hizmet noktasında bize yardımcı olmuş olan tüm milletvekili arkadaşlarıma, bu vesileyle, huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Yargı konusu, şüphesiz çok önemli. Bir süreden beri de, Türkiye'de bu konu tartışılıyor. Aslında, bu konudaki bir memnuniyetimi ifade etmek isterim. Yargı hizmetleriyle ilgili, yargının sorunlarıyla ilgili konular çoğu zaman, ya adlî yılın açılışında veya yüksek mahkemelerin kuruluş günlerinde gündeme gelir, eğer, sayın başkanlar aykırı birkaç cümleyi söylediyse birkaç gün tartışılır, ondan sonra, bu konu Türkiye'nin gündeminden kalkardı. Memnuniyet verici olan husus şu ki, bugün, Türkiye'nin her tarafında, mütevazı bir Anadolu şehrinde bile yargıyla ilgili, adaletle ilgili, hukukla ilgili, insan haklarıyla ilgili sempozyumlar düzenlenmektedir. Bundan da şu sonuç çıkıyor ki, giderek Türkiye'de, adalet, bir toplumsal talep haline gelmeye başlamıştır. Bir işin çözümü de, esas itibariyle, bir toplumsal talep haline gelmesine bağlıdır. Avrupa Birliği süreci de, belki, bu konuların bütün Türkiye'de tartışılmasına vesile olmuştur.

Şüphesiz, yargı konusunu tartışırken, bazı hususlara dikkat etmemiz gerekiyor; çünkü yargının itibarı, devletin itibarıdır. Geldiğim günden beri, hep bunu ifade etmeye çalışıyorum. Yargıya güven, aynı zamanda devlete güvendir. Aksi bir düşüncenin doğru olduğu kanaatinde olmadığımı hep ifade ettim; bugün, bir kere daha, burada ifade etmek istiyorum.(Alkışlar) Hepimize düşen görev, şüphesiz, elbirliğiyle, yargının itibarını, bugün hangi noktadaysa, ondan çok daha yukarılara çıkarmaktır. Buna, hepimizin gayret etmesi lazım; çabamız, gayretimiz de bu maksada matuftur. Bu konuda bize görev düştüğü kadar, şüphesiz, büyük fedakârlıklarla, büyük özveriyle bu hizmeti yürüten yargı mensuplarına da bu anlamda görevler düşmektedir.

Yalnız, müsaade ederseniz, bu vesileyle, müsamahanıza da sığınarak, bir hususu da açıklamak isterim. Hepimiz siyaset yapıyoruz. Zaman zaman, konuşmalarımız olur, bu konuşmalarımızda, bazen, çok samimî olarak da söyleyebiliriz; ama, kamuoyu, onu yanlış bulabilir. Maksadımızı aşan beyanlarda da bulunabiliriz veya öyle kastetmediğimiz halde, ertesi gün, basında, bir başka türlü yer alır ve sonra, onun üzerine, hükümler, fikirler beyan edilir. Bir arkadaşımızın "yargıya güvenmiyorum" tarzındaki bir beyanını, tümüyle bir partinin görüşüymüş gibi, bir iktidarın görüşüymüş gibi mütalaa edip, böyle bir genellemeye gitmek, zannediyorum, bugün için güzel bir konuşma mevzuu olsa bile, siyaseti yıpratıyor. Geriye dönük, hepimizin, siyasî hayatında, nerede yanlış yaptığımıza bir baktığımızda...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Sayın Bakan, bir arkadaşınız değil, birkaç arkadaşınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, bir arkadaşımızın...

Müsaade ederseniz... Bakın, ben, çok samimî söylüyorum.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Sizin samimiyetinize inanıyoruz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Burada, bu Parlamentoda, benden evvel görev yapan, Sayın Topuz'u görüyorum, Sayın Güneş'i görüyorum, benimle beraber görev yapan Sayın Güney var; yani, şu Parlamento çatısı altında, içinizde, en fazla görev yapan insanlardan biriyiz.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Size sözümüz yok.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Eğer, bir kişinin beyanı, bir partinin, bir hükümetin beyanına delil teşkil edecekse, bunun tam tersini söyleyen Adalet Bakanı da var; onu niye partinin görüşü olarak mütalaa etmiyorsunuz? İşin bir de bu yönü var.(AK Parti sıralarından alkışlar)

İkincisi... Yani mantık hatası yapıyorsunuz, mantık hatası... Onu demek istiyorum.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Söyleyen kişi Başbakan Yardımcısı, parti üyesi değil...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Efendim, bunu hepimiz için söylüyorum. Hiç gerek yok...

İki...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Başbakan Yardımcısı...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bakınız... Hayır, hayır... Başbakan Yardımcısı... Onu da söyleyeceğim, müsaade ederseniz.

Siyasette sabırlı olursak, birçok şeyde anlaşabiliriz. Burada, hepimizin maksadı, demin söyledim, yargının itibarını yükseltmek.

Şimdi, aynı gün, Sayın Mehmet Ali Şahin'in televizyonda beyanı olunca, kendisini aradım, Mehmet Ali Bey, senin böyle bir beyanını televizyonlar veriyor, doğru mu, dedim; "Ağabey, yanlış. Nereden çıktı bu? Anadolu Ajansından metni göndereyim hemen size" dedi. Bakın, şimdi, aynı gün, benim açıklama yaptığım saatte, Mehmet Ali Şahin'in Anadolu Ajansından metnini okuyacağım. Bir gazeteci arkadaşımızın "yargıda insan hakları konusunda bir direnç var, değerlendirmesine ne diyorsunuz" tarzındaki bir sorusuna "ben, tüm yargı erkini karşımıza alarak, demokrasi ve insan hakları konusunda karşımıza engeller çıkıyor değerlendirmesine katılmam. Yargı mensuplarımızın kahir ekseriyetinin hukuka, özellikle evrensel hukuka, kanunlara ve vicdanlarına göre hareket ettikleri kanaatindeyim; ama çok istisnaî bazı örneklerin hem kamuoyunu hem de onlar adına siyaset yapan milletvekillerini endişelendirdiğini tespit ediyorum" diyor. Şimdi, olay bu.

Değerli arkadaşlarım, zaman zaman, bakın -bunun altını çizelim- siz de bir yerde konuşma yaparsınız, onun içinden bir cümle, iki cümle... Sonra, ne kadar tavzihler yaptığınız da ortadadır. Bu grubun içerisinde olanlar da vardır. Nitekim, daha birkaç gün evvel bir açıklama yapmıştır; "ben onu demek istemedim, kastım o değildi, şöyledir" diye, bir saat sonra bir açıklama yapmak lüzumu doğmuştur.

Bununla söylemek istediğim şey şu: Biz, siyasetçiler olarak, birbirimizin açığını arayarak bir şey yapmak istiyorsak... Bakınız, burada, bugün, grubu bulunan partilerimiz ve diğer partilerimizin, yüzlerce, binlerce, on binlerce, yüzbinlerce üyesi var. O zaman, işi gücü bırakıp, acaba, falanca partinin filanca yerdeki üyesi zülfü yâre dokunan ne konuşma yaptı deyip, onu, koskoca bir

gruba, koskoca bir partiye mal edersek, sonunda ne oluyor; sonunda, siyaset birbirini yıpratıyor ve sonuçta, bakınız, 3 Kasım seçimlerinin ne zorluklarla yapıldığını gördük.

Değerli arkadaşlarım, demiri çürüten kendi pasıdır. Gelin, biz, birbirimizin bu noktasında, paslanmaya, korozyona sebebiyet verecek davranışlardan, beyanlardan kaçınalım.

Dediğim gibi, ben, yargıya güveniyorum, benim grubum yargıya güveniyor, benim Hükümetim yargıya güveniyor. Esas itibariyle, demokratik bir ülkede siyaset yapan insanlar iki şeye güvenir, güvenmek mecburiyetindedir, hepimiz de güveniyoruz; evvela milletimize güveniyoruz, onun iradesine güveniyoruz, ikincisi de yargıya güveniyoruz. Dolayısıyla, meseleyi böylece anlarsak taşları yerli yerine oturtmuş oluruz; aksi, bence bir polemik konusu olur. Bugün için fiyakalı bir konuşma yapmaya belki vesile olabilir; ama çok doğru da değildir. Bunu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, ikincisi, tabiatıyla, Türkiye sorunlu bir ülke; maalesef, senelerden beri sorunlarını çözmüyor, sorunlarını devrediyor. Samimî olarak ifade ediyorum ki -bu benim görev aldığım beşinci hükümet- kırk yılın çarşambasının bir araya geldiği bir hükümetle karşı karşıyayız. Bu kadar sorunları olan bir ülke, çözülmemiş devredilmiş, Kıbrıs karşımızda, Irak karşımızda, dış borç, iç borçtan tutun, her türlü dengenin altüst olduğu bir Türkiye'de, geceyi gündüze katarak, şüphesiz, sizlerle birlikte bir kısım şeyleri yapmaya çalışıyoruz. Biz bu noktada iyi niyetliyiz, sizler de iyi niyetlisiniz. Biz, doğruları yapmaya çalışıyoruz. Siz de, tabiatıyla, muhalefet olarak, bizim yanlışlarımız varsa, eksikliklerimiz varsa, bunları söyleyecekseniz, emin olun bundan çok memnun oluruz; çünkü biz, muhalefetin görevini yapmasının demokrasi için sağlıklı bir yol olduğu kanaatindeyiz. Muhalefet, görevini yapmazsa, o zaman, muhalefet yapmaması gerekenler, siyaset yapmaması gerekenler muhalefet yapıyor; o zaman da, iş çığırından çıkıyor. Onun için, buradaki her konuşmanın, benim hoşuma gitse de gitmese de, bazı eksiklikleri, yanlışlıkları da olsa, samimî olarak söylüyorum ki, ben, ciddiyetle üzerinde dururum, ondan bir şeyler çıkarmaya çalışırız. Yargı konusunu da biz böyle kabul ediyoruz.

Şüphesiz, yargının sorunları var, uzunca bir zamandan beri biriken sorunları var, özlük haklarıyla ilgili sorunları var, düzeltmeye çalışıyoruz, çalışacağız da; ama, bir şeyi hep beraber görüyoruz -işte, bir bütçe müzakeresi sebebiyle, biz, bu konuşmaları yapıyoruz- geldiğimiz günden beri devlet havuzu su alıyor, havuzda su yok, delik tıkamaya uğraşıyoruz, oradan o deliği tıkıyoruz, öbür taraftan bir başka delik, oradan oraya, buradan buraya... Havuz

da su alacak ki, bundan toplumun tüm kesimlerine bir şeyler verme imkânınız olacak; değilse, şu an bir Adalet Bakanı olarak, ben de biliyorum ki, 1 milyar lira maaş alan, İstanbul'da görev yapan, yeterli lojman olmadığı için, bunun 400 000 000'unu, 500 000 000'unu kira parası vererek hizmet yapmaya çalışan arkadaşlarımız var. Başka mesleklerden de var; ama önünde sonunda bunlar düzelecektir, düzeltilmesi lazımdır. Uygun bir zamanda, uygun bir fırsatta bunları düzeltmek de bizim görevimizdir.

Yargıdan beklenen hizmetlerin gereğince yerine getirilebilmesi için üç şartın olması lazım. Bunlardan bir tanesi, kaliteli yasa çıkarmaktır. Buna gayret ediyoruz. Şüphesiz, bu noktada, özellikle, yasalarımızın Avrupa Birliği standartlarına uyması açısından yaptığımız çabalar ortadadır. 7 tane paket çıkarılmıştır. Şu an, Meclis gündeminde, komisyonların gündeminde, Türkiye'nin hukuk altyapısını sağlamlaştırmak adına yaptığımız çok önemli düzenlemeler var. İnanıyorum ki, bu sene içerisinde, Türkiye'nin temel yasalarının tamamını Meclisin huzuruna getireceğiz ve 2004 yılı biterken, Adalet Bakanlığı olarak bu konuda çok önemli bir adım atmış olacağız; daha çağdaş, günün ihtiyaçlarına cevap veren bir yasal düzenlemeyi, yasal altyapı hazırlığını tamamlayacağız.

İkincisi, nitelikli yargı personelidir. Hâkimlerimizin ve savcılarımızın, değişen dünya şartlarını, ihtilafların çeşidini, niteliğini ve dış ve iç bağlantılarını da hesaba katarak bunların hepsine vukuf peyda etmiş, bu konuda ihtisas yapmış insanlar olarak mahkemelere çıkmaları, tahkikatlarını sürdürebilmeleri lazım. Bununla ilgili yaptığımız düzenlemeler var -bu Meclis yaptı; yani, sadece biz yaptık demiyoruz- ve bu yönüyle de medyunu şükranım ki, bu hizmetlerin tamamında, benim Grubum kadar, Cumhuriyet Halk Partisinin ve diğer arkadaşlarımızın, bağımsız milletvekillerimizin, hepsinin katkısı oldu. Bunları açık yüreklilikle söyleyelim. Siyasetin itibarı böyle yücelir, başka türlü yücelmez. Biz birbirimizi kötüleye kötüleye, sanki bu memlekette en kötü insanlar bu çatının altındaymış gibi bir imajı kendi ellerimizle götürdük, teslim ettik, onun getirdiği sıkıntıları yaşıyoruz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Benim samimî kanaatim bu; ama, müsaade ederseniz, yeri gelmişken bir şey daha ifade edeceğim. O da şudur:

Şimdi, bakınız, bir dokunulmazlıklar meselesi gidiyor. Allaha şükür, şu kadar zamandır bu ülkede siyaset yapan bir insanım. 83 üncü maddeyle ilgili -bir trafik cezası dahil- hiçbir şeyim olmadı ve Allahtan dileğim de, bu mesleği, bu işi bıraktığımda böylece gelip gitmektir, Kızılay'da elim cebimde, alnım açık yürüyebilmektir. Allahtan hep bunu istedim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Bir şeyi yanlış yapıyoruz. Bakınız, demokrasi, dengeler rejimi değerli arkadaşlarım; yasaması var, yürütmesi var, yargısı var. Bu üç erkin birbirleriyle olan dengeleri için, nasıl işçi-işveren münasebetlerinde işçinin grev hakkı var, patronun, sermayedarın lokavt hakkı varsa, aynen demokraside de yasamanın yetkileri, imkânları var, sınırlanması gereken hususları var, yürütmenin var, yargının var. Şimdi, maalesef, Türkiye'de demokrasi, hep beraber görüyoruz ki, çalılıklar içerisindeki bir perili köşke benzedi uzunca bir süre. Bu perili köşkten her gün haberler geliyordu, sesler vesaire geliyordu. Biz, bu köşkü, elbirliğiyle düzeltmeye uğraşıyoruz. Dolayısıyla, düzeltme yapılırken, bu üç erkin haklarını, yetkilerini, sorumluluklarını birlikte düzeltmediğiniz takdirde, o zaman bir kısım dengeleri bozulmuş olur. Bunun faturası da, sonunda çok acı çıkıyor.

1982 Anayasası olağanüstü dönemde yapıldı; bu Parlamento kapalıydı, bugünkü partilerin hiçbirisi yoktu. Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye'nin en köklü partisi kapatılmıştı. Bu dokunulmazlıklar o dönemde konuldu. Bu dokunulmazlıklarla ilgili, daha sonra bir şey yapılmadı. Bununla, dokunulmazlıklardan kaçıyor filan değiliz; meseleyi bir bütünlük içerisinde koymadığımız takdirde, taşlar yerli yerine oturmuyor.

Şimdi, bu Anayasaya baktığımızda, yasamanın dokunulmazlığıyla ilgili 83 üncü maddede; yürütmeyle, Bakanlar Kurulu üyeleriyle ilgili 100 üncü maddede, kamu görevlileriyle ilgili 129 uncu maddede, yargıyla ilgili ise 140 ıncı ve müteakip maddelerinde bir kısım ayrıcalıklar var; yani, Türkiye, ayrıcalıklar rejimi... Emin olun, ayrıcalığı olmayan sadece vatandaş, onun dışında, devlet adına kim yetki kullanıyorsa, her birisinin tahkikatı da farklı, yargılaması da farklı, zırhları da farklı, lojmanları da farklı, oturdukları yerleri farklı, hatta, mezarlıkları bile farklı.(AK Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, bütün bu ayrıcalıkları bir bütünlük içerisinde almadığımız takdirde, o zaman vur abalıya, vur siyasetçiye; dokunulmazlık... Şimdi, bu siyasetçinin dokunulmadığı tarafı kalmadı ki değerli arkadaşlarım. Zincirbozanlarda yatanlar kimlerdi? Menderes olarak, bakanları olarak, başbakan olarak ipe çekilenler kimlerdi? Bunlar tarihimizin acı sayfalarıdır. Onun dışında, yani, kendi kendimize hep haksızlık ediyoruz.

Ben demek istiyorum ki, bu memlekette kim haksızlık yaptıysa, kim yolsuzluk yaptıysa, elbette, hiçbir ayrıcalığına bakmaksızın, bunun önünün açılması lazım; ama, siz, sadece, yasamayla ilgili kısım üzerinde durursanız, o zaman, siyaset yapanları haksız bir itham altında bırakmış olursunuz. Ne olur; bu memlekette, yolsuzluğu, hırsızlığı sadece siyasetçi yapıyor, ah o siyasetçinin dokunulmazlığı olmasa... Ben diyorum ki, ona dokunalım; ama dokunulması

gereken başkalarına da dokunarak, olması gereken sınırların içerisine çekelim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Burada, vaktim olmadığı için polemiğe girmek istemem; ama her bir kuruluşun, her bir erkin...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Hep beraber yapalım Sayın Bakan, hep beraber.

YILMAZ KAYA (İzmir) — Dosyalar var Sayın Bakan, dosyalar...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şüphesiz... Şüphesiz... Onları da görelim, hep beraber görelim.

Bakınız, gayet açık söylüyorum; şimdi, bununla bir yere varamayız. Ben bir şey söylemeye çalışıyorum değerli arkadaşlarım. Bakın, hiçbir problemi olmayan bir insan olarak ve şu yolsuzluklar konusunda da kavga vermeye çalışan, birçok riski de göze almaya çalışan bir insan olarak, yaşadığımız tecrübelerden bir yere varmaya çalışıyorum; ama siz, bunları bugün görmek istemezseniz, bir gün gelirler... Dedim ya, siyasetçinin dokunulmadık tarafı kalmadı. 3 Kasım seçimlerinde, geçen dönem, bu çatı altında itham edilenlerin hiçbirisinin dokunulmazlığı yok; ne değişti?

YILMAZ KAYA (İzmir) — Ona da siz cevap verin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ne değişti? Hiçbirinin dokunulmazlığı yok. Hata oldu, yanlış oldu vesaire; ama hiçbir netice çıkmadı. O zaman, mesele şu: Türkiye'de, yolsuzlukların önündeki tek engel ille de bu siyasetçi dokunulmazlığından ibarettir diyorsak, o zaman, bazen, yanlış dolmuşa bineriz, gitmek istediğimiz yere de gidemeyebiliriz. Onu söylemeye çalışıyorum.(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yapılacak bir tek şey var -Saygı duyduğum bir insan olarak, ben, bunu, Sayın Baykal'a da ifade ettim- gelin, şu uzlaşma komisyonunu çalıştıralım. Oybirliğiyle çalışan bir komisyon, Anayasanın 83 üncü maddesi dahil, 100 üncü maddesi dahil, 129 uncu maddesi dahil, başka ne kadar ayrıcalık varsa, bunların hepsini... Neticede, geceyi gündüze katar, çalışırız. Bütçeyi takiben, biz bunların hepsini on, on beş, yirmi gün içerisinde milletin huzuruna, Parlamentonun huzuruna getiririz. Bu meselenin neresinde yanlışlık var? 83'ü de düzeltelim diyoruz. Kimsenin 83'ten kaçtığı bir taraf da yok ki, nereye kaçacak? Kaçan, dediğim gibi, bir dönem kaçıyor, ondan sonra yine yargının huzuruna çıkacak, çıkmak mecburiyetindedir. O sebeple, Türkiye'de yapılacak pek çok şey var... (CHP ve Bağımsızlar sıralarından gürültüler)

Konu : Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 2
Birleşim : 32
Tarih : 20 Aralık 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan (AK Parti sıralarından alkışlar) değerli milletvekili arkadaşlarım (AK Parti sıralarından alkışlar) şüphesiz, uzun ve yorucu bir çalışma olunca, zaman zaman bazı sıkıntılarımız olabilir, bunları hoşgörüyle karşılamak lazım gelir.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Tahrik ediyorsunuz... Tahrik ediyorsunuz...

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) — Ayıp be! Öyle konuşma terbiyesiz herif, otur yerine!

MUHARREM İNCE (Yalova) — Terbiyesiz sensin; aynen iade ediyorum.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Aynen iade ediyorum; terbiyesiz sensin!

BAŞKAN — Lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — İade ediyorum sana!

BAŞKAN — Lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayısal güçle burada mı konuşacak...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Terbiyesiz sensin; aynen iade ediyorum sana!

AHMET RIZA ACAR (Aydın) — Otur!..

BAŞKAN — Sayın İnce, lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Terbiyesiz herif!..

BAŞKAN — Lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Kimsin ulan sen!..

EYÜP FATSA (Ordu) — Muharrem Bey, bak, çok ayıp; bu sizin söylediğinizi herkes söyleyebilir.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bana terbiyesiz diyemez!

BAŞKAN — Lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bana terbiyesiz diyemez!

BAŞKAN — Lütfen, yerinize oturun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bana terbiyesiz diyemez!

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, burada, sükûnetle görüşmelerimizi yapıyoruz, Sayın Bakan açıklamalarda bulunuyor. Görevliler gereğini yapsınlar.

Değerli arkadaşlar, siz yerinize oturacaksınız ki, Sayın Bakan konuşmasını yapabilsin. Sükûnetle dinleyelim.

Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Çok değerli arkadaşlarım, güzel bir milletimiz var; güzel bir devletimiz var, demokratik, laik, hukuk devleti. Şüphesiz, hepimizin görevi, bu yazılı nitelikleri daha çok yaşanır hale getirmek. Bunlar içerisinde hukuk devleti kavramı, hukuk kavramı fevkalade önemli. Bunun içini iyi doldurabildiğimiz takdirde, öyle inanıyorum ki, bugün karşılaştığımız sorunların önemli bir kısmını geride bırakmış olacağız. Buna gayret etmeye çalışıyoruz. Şüphesiz, bütçeler, bunun bir aracıdır. Buraya ne kadar önem verirsek, o nispette bu nitelikler de hayata o kadar geçmiş olacak, ondan da toplumumuz gerekli faydayı sağlamış olacak.

Arkadaşlarımızın dile getirdiği husus, bütçenin belli bir rakamın altına düşmüş olması, hakikaten, zaman zaman bindeyle ifade edilir bir rakam olarak önümüze gelmiş olması hepimizi rahatsız eden bir husus; ama, memnuniyetle ifade ediyorum ki, geçen sene de, bu sene de, 2004 bütçesinde

de istenilen kadar olmasa bile, beni tatmin etmese de, sizi tatmin etmese de, bir önceki yıla nazaran, 2002'ye nazaran biraz daha ileriye doğru bir artış vardır. Şüphesiz, bunun rakamlarla ifade edilen kısmı var; ama, rakam olarak bütçede gözükmeyip, hükümetimiz tarafından yargıya sağlanmış olan başkaca hizmetlerle bunları ortaya koyduğumuzda, gerçekten, bugün, bir iki sene evveline nazaran daha iyi noktada olduğumuzu söyleyebilirim.

Şüphesiz, Adalet Bakanlığının personel harcamaları var; özellikle hâkimlerimizin, savcılarımızın, yardımcı personelimizin, cezaevi personelimizin aldıkları aylıklar var, ödenekler var.

Bunlar, genel bütçe içerisinde sağlanmaya çalışılan bir husustur. Mümkün olan bir zaman içerisinde, biz, bu konularla ilgili gerekli çalışmaları yaptık, gerekli hazırlıkları yaptık. Ümit ediyorum ki, bir iyileştirme fırsatını bulur bulmaz bunu yapacağız. Yani, bu konudaki hazırlığımız tamamdır; geri kalan, Türkiye'nin iki yakasının bir araya gelmesidir. Bunun için de, elbirliğiyle gayret ediyoruz.

Onun dışında, oturdukları mekânlar, hakikaten -hep ifade etmeye çalıştım- yargının mehabetine uygun mekânlar değil; ama geldiğimiz günden beri, herkes biliyor ki, özellikle yargı mensubu arkadaşlarımız biliyorlar ki, şu an 57 il ve ilçe merkezinde yargıya büyük önem verdik. Müstakil adliye binalarında ve gerçekten huzur içerisinde, kendi mekânlarında, rahat mekânlarda bu hizmeti yapabilsinler diye ciddî bir çabanın içerisindeyiz, gayretin içerisindeyiz. Geçen sene burada kabul edilen bütçeye ilaveten, Maliye Bakanımızın ve Başbakanımızın desteğiyle, Yüksek Planlama Kurulundan karar çıkarmak suretiyle, ilave bir ödenek aldık ve bundan dolayıdır ki, bu ayın sonundan itibaren de, 8-10 yerde daha ilave ihale yapabilme imkânını getirdik.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de yargının en büyük problemi İstanbul'dadır. Eğer İstanbul'daki yargı problemini çözebilirsek, Türkiye'deki yargı probleminin yarısını çözmüş olacağız; çünkü maalesef, İstanbul'da uygun mekânlar yok, uygun arsa da yok. Yani, geriye dönük ne yaptıysak yaptık; her hizmet için imar planında bir yer gösterildiği halde, alan tahsis edildiği halde, yargı hizmetleri bakımından bugün adliye binası yapacağız deseniz, yapacak arazi yok, arsa yok. Onun için, Hükümete geldiğimiz günden beri, Silahlı Kuvvetlerimizle yakın işbirliği içerisindeyiz. Burada, Kara Kuvvetleri Komutanımıza, Genelkurmay Başkanımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum; çünkü bize arsa temin ettiler. Ayrıca, Özelleştirme İdaresi bize imkân sağladı. Bizim yatırım bütçesine ilave para konulmuş olsaydı, biz, bu binaları yapacaktık; ama devlette israfı doğru bulmuyoruz. Zaten iki yakamızın bir araya gelmemesinin iki sebebi var; bir tanesi devletteki yolsuzluk, bir tanesi de israf. Özelleştirme İdaresine

devredilmiş pek çok bina var. Biz, bütçeye ödenek koyup, yeni baştan bina yapmak yerine -bu binalar zaten boşaltılmış ya da başka kuruluşların elinde verimli bir şekilde kullanılamıyor- biz, bunlardan önemli bir kısmını almak suretiyle, hiç olmazsa, belli bir süre bunlardan istifade etmeye çalıştık. Mesela Erzurum'da, mesela Samsun'da, mesela İstanbul'da, mesela Ankara'da, mesela Antalya'da; binadır, arazidir, arsadır bunları temin etmeye çalışıyoruz ki, bunların üzerine bina yapmaya çalışalım ve memnuniyetle ve açık yüreklilikle ifade ederim ki, artık, Adalet Bakanlığı, sadece hizmet bakanlığı değil -şu an yürüyen 57 proje, inşallah, bulacağımız imkânlarla önümüzdeki sene bu sayı belki de 100'e çıkacaktır- bir yatırım bakanlığına doğru da bu anlamda gitmeye başlamıştır. Bu trendi sürdürebilirsek, bu gelişmeyi sonuna kadar götürebilirsek, bir iktidar dönemi sonunda, belki bugün fizikî mekânlarla ilgili şikâyetlerimizin önemli bir kısmını ortadan kaldırmaya çalışacağız.

Bir başka önemli yaptığımız çaba, gayret -burada ifade edildi- Ulusal Yargı Ağı Projesidir. Gerçekten, elektronik çağında, bilgi çağında yargının bu sistemle donatılmamış olması çok büyük bir eksiklikti. Hükümet hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı. Bu projenin 2004 yılı içerisinde -hatta, biz 2003 yılında bunu bitirmek istedik, her türlü imkânı bulduk; ancak, sistem gereği belli bir zaman içerisinde bunun yapılması mümkün olacağı için- bunun bitirilmesi gerekiyor. Bütçede ödeneği var, parası sonuna kadar hazır. İnşallah, 2004 yılında, beşinci sınıf bir ilçedeki hâkim ve savcılarımız da bu imkânlardan istifade edebilecek, bilgi noksanlığını ya da yetersizliğini elektronik imkânlarla ortadan kaldırmış olacak. Biz, bu noktada elimizden geldiği kadar gayret göstermeye çalışıyoruz. Şüphesiz, her zaman Meclisin desteğini istedik, bundan sonra da istemeye devam edeceğiz; çünkü sizin desteğiniz olduğu sürece, biz bu hizmetleri daha süratli götürebiliriz, götürmeye gayret ederiz.

Yapmak istediğimiz bir başka şey daha var; özellikle seçim ortamında yanlış anlaşılır diye bunu burada ifade etmeye çalışayım: Problemin önemli bir kısmının İstanbul'da, büyük şehirlerde olduğunu ifade etmeye çalıştım. Bu, aynı zamanda, tahkikatın yürütülebilmesi açısından da zaman zaman sıkıntı çıkarıyor. Nitekim, Şişli'de yürütülen bir tahkikatla ilgili, eğer Kartal'daki bir adresle ilgili olarak bir el koyma gerçekleşecekse, ikisi de İstanbul hudutları içerisinde olmasına rağmen, Şişli savcısı Kartal savcısına talimat yazacak, o, orada o işleri yapacak... Buradan oraya evrak gidinceye kadar, çoğu zaman, atı alan da Üsküdar'ı geçiyor. Özellikle son zamanlarda yaşadığımız bazı olaylardan dolayı da, biz, bu sıkıntıyı yaşadık.

Onun için, demeye getiriyoruz ki, İstanbul'un Anadolu Yakasında -hizmet birleştirilmesinden kastımız büyük ölçüde odur- bir ya da iki adliye, Avrupa

Yakasında da bir ya da iki adliyeyi merkezde toplamak suretiyle, hem bu yetki kargaşası ortadan kalkacak hem davaların uzaması büyük ölçüde ortadan kalkmış olacak hem de vatandaşlarımız, derli toplu mekânlarda, uygun mekânlarda adalet hizmetini alabileceklerdir.

Büyük şehirlerde, nitekim, Ankara'da görev yapmış olanlar -hâkimlik, savcılık, avukatlık yapmış olanlar- bilir; her ilçede bir adliye vardı ve avukatlar, nefes nefese, bir Yenimahalle'ye, bir Altındağ'a, bir merkez adliyeye koşuşturur dururdu; şimdi, hepsi bir tek adliyede -Gölbaşı ve Sincan hariç- derli toplu yerlerde görülmeye başlanıldı. İstanbul için de yapmak istediğimiz budur.

Nitekim, İzmir'de yirmi senedir inşaatı süren bir adliye hizmet binası var, para yok. Bu sene ilave ödenekleri bulduk; eğer yıl sonuna yetişmezse, Adalet Bakanlığı olarak bizim zerre kadar kusurumuz yoktur. Müteahhidi çağırdık, Valiye haber verdik, Bayındırlık Müdürü dahil –yirmi senedir inşaatı süren bir bina, devletin ayıbı- tüm ilgililere "bu binanın bu sene bitmesi için benden ne bekliyorsanız vermeye hazırım" dedim, her türlü parayı verdim; ama bitmezse, bilesiniz ki, bu işlerde de bir kısım sıkıntılar vardır. Hep bunlarla uğraşmaya çalışıyoruz.

Şimdi, trilyonlarca lira parayı harcayıp da, adliye binası orada boş bulunup, Bornova'da ayrı bina, Karşıyaka'da ayrı bina, bir başka ilçede ayrı bina olmaktansa, bunların hepsini derli toplu hale getirmek, hem aklın gereği hem bilimin gereği hem de hizmette kalitenin gereğidir; yapmak istediğimiz budur. Biz, meseleye bu çerçeve içerisinde yaklaşmaya çalışıyoruz.

Sayın Başkanım, sürem bitti mi? Söyleyeceğim çok şey var; süremi bilemiyorum.

BAŞKAN — Toparlarsanız memnun olurum Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Peki, çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şundan emin olun, samimiyetle inanıyoruz ki, Türkiye'de yargı hizmetleri ne kadar iyi yürütülebilirse, geleceğimiz o kadar müemmen olur; bu ülkede barış olur, huzur olur, kardeşlik olur.

İnsanlar hak arayacakları zaman oralara giderler, oradan haklarını alırlar ve tekrar, evli evine köylü köyüne döner.

Onun için de, biz, yargının en itibarlı kurum olabilmesi için, yargı hizmetlerini görenlerin en rahat şartlarda bu görevlerini yerine getirebilmeleri için, bir taraftan yasal düzenlemeler yapıp, öbür taraftan eğitim ve öğretim hizmetlerinde giderek kaliteyi artırıcı çabaları, gayretleri ortaya yere koyarken,

öbür taraftan da, hem özlük hakları itibariyle hem de yaşadıkları fizikî mekânlar itibariyle bugünkünden çok daha iyi bir noktaya götürebilmek için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Bugün, bu bütçeden, zar zor imkânlar içerisinde ayrılmış bu paranın da, zerresine halel getirmeden, zerresine namerdin el uzatmasına imkân vermeden, maksadına masruf olarak harcanacağından emin olmanızı bilhassa istirham ediyorum.

Desteğinizden dolayı çok teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Danıştay Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2004 Malî Yılı Bütçesi ile 2002 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 1
Birleşim : 32
Tarih : 20 Aralık 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Ercenk'in bana tevcih ettiği soruyla ilgili -konuşma metnimi de getirttim, baktım- gerekli açıklama konuşma metnimin içerisinde var; kendileri bir defa daha okuma imkânı bulabilirlerse, zannediyorum, cevabı orada bulacaklardır.

Sayın Bilgiç'in dile getirdiği husus; maalesef, Amerika'daki 11 Eylül terör olayından sonra, dünyanın pek çok yerinde, Müslüman kimliği taşıyan insanlara karşı zaman zaman farklı muamelelerin olduğu bilinmektedir, bu neviden şikâyetler bize de gelmektedir. Yaptığımız her türlü görüşmede, kendi vatandaşlarımız açısından bu muamelelerin haksız olduğunu, doğru olmadığını, özellikle, bizim, Müslümanlığı bazı ülkelere nazaran daha farklı bir anlayışla kabul ettiğimizi ifade etmek suretiyle, bu ayırımcılığın, bu farklı muamelenin ortadan kaldırılması yönünde telkinlerimiz oluyor, görüşlerimiz oluyor. O, Adalet Bakanlığının esas itibariyle bir görevi değil; ama Hükümet olarak, bu konunun üzerinde her vesileyle durduğumuzu burada ifade etmek istiyorum.

Sayın Torun'un sorduğu, Bismil adliyesi konusu, yatırım programımız içerisindedir; bazı dosya eksiklikleri var, savcılıktan bunları istedik, sizler tarafından da bu gündeme getirilmiştir. Dolayısıyla, 2004 içerisinde, bu eksiklikler tamamlanırsa, orada olumlu bir adımı atmış olacağız

İnfaz koruma memurlarıyla ilgili olarak şunu söylemek istiyorum: Demin söyledim, gerçekten, bunların zor şartlar altında çalıştığını biliyoruz. Bunların taleplerin bir kısmı fiilî hizmet zammıyla alakalıdır; yani, 20 yıl çalışıp, 25 yıl üzerinden emekli olma gibi bir talepleri var. Tabiî, bunun hem Emekli Sandığı hem bütçe açısından hesabının iyi yapılması gerekiyor. Burada rakamlarla sizi boğmak istemem; ama bizim o konuda olmasa bile, diğer konularla ilgili, maaş ve ücretler konusunda bir hazırlığımız var. Zamanlaması tabiatıyla Türkiye'nin ekonomik durumuyla alakalıdır, inşallah uygun bir zamanda bunları gidermeye çalışırız.

Bu cezaevlerinde elektrik ücreti alınmasıyla ilgili olarak... Biz, Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulama ne ise onu aynen yapıyoruz; çünkü cezaevleriyle ilgili her türlü tasarruf Avrupa Birliği makamlarının, İşkenceyi Önleme Komitesinin, başkaca kuruluşların sık sık gelip araştırdığı, soruşturduğu hususlardır. Buradaki elektrik ücretinden kasıt, özellikle hücrelerde ya da 8'li, 6'lı, 3'lü koğuşlarda televizyon kullanıyorlar, buzdolabı kullanıyorlar, onların ücretidir; yoksa, aydınlatma ücreti değildir. Siz, nasıl evinizde kullandığınız televizyonun, buzdolabının elektrik parasını ödüyorsanız, netice itibariyle, o da diğer mahkûmlardan farklı olarak, eğer, kendi koğuşunda -3 kişilik koğuşta, F tiplerinde bilhassa- televizyon kullanıyorsa, buzdolabı kullanıyorsa sadece o kısmının elektrik ücretini ödüyorlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygundur.

Sayın Özcan'ın sorduğu soru gerçekten bizim de öncelik verdiğimiz bir konudur. Yargıtay ve Danıştayın bina yetmezliği içerisinde olduğu doğru, sayın başkanlar da hep bunu dile getiriyor. İlk fırsatta evvela bunların ihtiyacını karşılayacak elde boş bina varsa bunların tahsisi cihetine gidiliyor.

Şüphesiz, yeni bir binanın yapılması çok yüksek meblağları gerektirmektedir, bunun başka yöntemlerle çözülmesi gerekiyor; ama mesela, Yargıtay bakımından... Daha evvel TRT Genel Müdürlüğüne ait olan bina tümüyle şu an Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tahsis edilmiştir, stüdyo kısımları hariç. Bunun da yetmediğini, bir süre sonra yetmeyeceğini bugünden söylemek mümkün olabilir; ama, tabiî, her iki yüksek mahkememizin de ihtiyaçlarını karşılayacak yeni binalara kavuşması gerekmektedir. Bunun, bütçe imkânlarıyla değil, başka bir kısım yöntemlerle çözümlenmesi mümkündür. Zannediyorum, sayın başkanlar da bunun üzerinde duruyor; özellikle Danıştay Başkanımızla bunu müteaddit defalar konuştuk. O yoldan gidilebilirse, bunun çözümüne daha çabuk gidilebilir.

Adaletin hızlandırılmasıyla ilgili konuyu, bunu açıklamaya çalışırsam Enerji Bakanımıza söz hakkı kalmaz; ama, isterseniz, size, bunların cevabını

yazılı olarak vereyim, belki eksiğimiz olursa dile getirirsiniz, biz de o vesileyle kaldığımız yerden bu konuya devam edebiliriz.

Avukat odalarıyla ilgili olarak zaman zaman bize de şikâyet geliyor; doğru. Ben de bu meslekten ekmek yemiş insan olarak çok açık ifade ediyorum ki, yargının en önemli unsuru avukatlardır. Yani, karar veren, her rejimde vardır; iddia da bulunan, her rejimde vardır; savunma, sadece demokratik rejimlerde vardır. Maalesef, avukatlar, yargının her ne kadar vazgeçilmez unsuru, aslî unsuru olarak kabul edilse de, tutum ve davranışlarda, zaman zaman bu soruyu sordurmayı mümkün kılacak gelişmeler de olmakta. Biz, yeni yaptırdığımız projelerde buna azamî dikkati göstermeye çalışıyoruz. Mevcut projelerde de, genişleme imkânı varsa, şüphesiz, meslektaşlarımızın bu hizmeti layıkı veçhile yerine getirebilmeleri bakımından da elimizden gelen gayreti göstermiş olacağız.

Sair sorulara yazılı cevap vereceğim.

Hepinize çok teşekkür ederim.

Konu : Adalet Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Millî Eğitim Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yüksek Öğretim Kurulu 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı ve Üniversiteler Bütçeleri münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 40
Tarih : 25 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlık bütçesinin hazırlanmasında büyük katkı sağlayan başta Plan ve Bütçe Komisyonu Değerli Başkan ve üyeleri olmak üzere, bugün Genel Kurulda Bakanlık bütçesiyle ilgili görüş serdeden tüm arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Aslında, gerek Genel Kurulda gerek komisyonda gerekse kamuoyu önünde yargıyla ilgili beyanların, serdedilen görüşlerin tamamı, yargıya verilen önemden kaynaklanıyor. İster bu görüşler, beyanlar bizi tatmin etsin ya da etmesin, isterse tenkit edilir yanları bulunsun, bunların hepsi, yargıyı daha yükseklerde, daha yücelerde görme adına yapılan beyanlardır, değerlendirmelerdir. Meseleye böyle bakmakta fayda var; çünkü, bir devlet hayatı içerisinde iki iş var, iki faaliyet alanı var ki, bunlarTürk Milleti adına yapılmaktadır. Bunlardan birincisi, Türk Milleti adına yasama yetkisini bu Meclis kullanıyor, Meclisin şahsında milletin işleri burada sürdürülüyor, yürütülüyor. İkincisi, yargı faaliyeti, Türk Milleti adına yapılıyor. Devlet hayatı içerisinde başkaca pek çok faaliyet olmasına rağmen, bu iki faaliyetin önünde "Türk Milleti adına yasama yetkisi", "Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanan" ifadesi var. Dolayısıyla, yargıya olan saygı, bir anlamda, millete olan saygıyla eşdeğerdir. Yargının itibarı, aynı zamanda, devletin ve milletin itibarıdır. Onun için, hepimiz, bu mesleğin, bu hizmetin üzerinde duruyoruz, önemsiyoruz; onun problemlerini çözme adına, hep birlikte bir çabanın, bir gayretin içerisindeyiz. Kimsenin niyeti, maksadı, bu kurumu, bu hizmeti

yürütenleri bir başka şekilde görmek, bir başka şekilde göstermek değildir; bu da olamaz. Meseleye böyle bakmak lazım. Bugün, burada, dile getirilen hususlar da, bu çerçevede değerlendirdiğim hususlardır.

Şimdi, şüphesiz, yargı bu derece önemliyken, yargıyla ilgili olarak bugüne kadar lafların doğrusu hep söylendi. Yargı adına, yargının önemi adına, yüceliği adına bugüne kadar söylenmedik laf kaldığı kanaatinde değilim. Geriye dönük, bakanlık bütçeleri üzerindeki müzakerelere bakalım; geriye dönük, yargı yılının açılışı dolayısıyla sayın başkanların veya yüksek mahkemelerin kuruluş yıldönümlerindeki açıklamalara bakalım, konuşmalara bakalım, yargının önemiyle ilgili olarak söylenmedik söz kalmamıştır. Bunların hepsini kabul ediyoruz; ama yargı adına, esas itibariyle, işlerin çoğu yapılmamıştır. Bunu da, bir tespit olarak, burada ifade etmek istiyorum. İlk defadır ki, birçok konuyu biz gündeme getirdik, bu hükümet döneminde getirdik. Bu, hem yargıya olan saygımızdan hem de içinden geçtiğimiz süreçte yargıya düşen sorumluluktan kaynaklanıyor.

Bakınız, bir Avrupa Birliği süreci var. Hep birlikte götürdüğümüz ve bu hedefi yakalayabilme adına da pek çok çalışmayı birlikte yaptığımız Avrupa Birliği süreci. Bu sürecin gündem maddesi, Kopenhag Kriterleridir. Görüntüsü itibariyle siyasî kriterler olarak ifade edilse de, özü itibariyle hukukî düzenlemelerden ibarettir büyük ölçüde ve sizler de biliyorsunuz ki, şu son iki sene içerisinde Genel Kurulda en çok görüşülen kanun tasarıları Adalet Bakanlığının hazırladığı tasarılardır; büyük bir özveriyle, büyük bir gayretle yasalaştırdığımız yasalardır. Şayet, bu geçen iki yıllık süre içerisinde Adalet Bakanlığı olarak biz bu yasaların hazırlanmasında tekleseydik, Adalet Komisyonu geceyi gündüze katarak çalışmasaydı, sizler büyük bir özveriyle bu tasarılara destek vermeseydiniz; herhalde, 17 Aralıkta bizim için bazı sıkıntılar orta yere çıkacaktı ya da Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği noktasında muhalefeti olanlar, bunları, en azından bahane olarak kabul edip; şunları yapmadınız, bunları yapmadınız tarzında bir kısım iddiaları ileri sürebileceklerdi. Dolayısıyla, bugün, Adalet Bakanlığı bütçesi konuşulurken biz Bakanlık olarak, takdir ederseniz de Adalet Bakanı olarak, görevini yapmış olmanın huzuru içerisinde bu bütçeyi görüşüyoruz ve bunu da tarihe bir not olarak düşüyoruz.

Kaldı ki, bu iki yıllık süre içerisinde sadece yasaların çıkarılması yetmedi; uygulama en az yasa çıkarmak kadar önem arz etti; bundan sonra da önem arz ediyor. Uygulama söz konusu olduğunda da devletin iki kurumu öne çıkıyor; bir taraftan, yargı, yargılama faaliyetleri; öbür tarafta da güvenlik güçlerinin uygulamalarıdır. Dışarıda, içeride, devletin yürüttüğü politikalara en fazla

desteği sağlayan; ama, yeri geldiği zaman de en fazla tenkit konusu olan husus, bu iki alandaki değerlendirmelerdir, uygulamalardır, verilen kararlardır. Dolayısıyla, bu geçtiğimiz süre içerisinde yargıya çok fazla görev düşmüştür. Yargı, bazı eksiklikleri olabilir; ama, büyük bir başarıyla da bu görevlerini bugüne kadar yerine getirmiştir, bundan sonra da getirecektir; bunu da bir hakşinaslık olarak burada ifade etmemiz gerekiyor.

Şüphesiz, yargıçlarımız, savcılarımız çıkardığımız yasaları uyguluyor. Biz, ne kadar düzgün yasa çıkarırsak, büyük ölçüde şikâyet ettiğimiz hususları da belli ölçüde ortadan kaldırırız diye düşünüyoruz; ama, geriye dönük, Türkiye'deki mevzuata baktığımızda, çıkarıldığı dönemin izlerini taşır. Belli bir tarihe kadar bütün dünyada ceza hukuku alanıyla ilgili olarak öne çıkan husus güvenliktir. Güvenliğin öncelikli konu haline geldiği ülkelerde ve dönemlerde yasaklar çoktur, yasaklamalar çoktur, özgürlükler -daha çok- istisna teşkil eder. Elbette, çıkarılan yasalar ya da yürürlükteki yasalar yasaklamaları kural haline getirmiş, özgürlüğü ikinci plana itmişse, yargılama faaliyetinde de ister istemez ona uygun sonuçlar çıkacaktır. O sebeple, bir kurumun sorumluluğunu tartışırken, fotoğrafı tümüyle orta yere koyup, ona göre şurada sorumluluğu var, burada sorumluluğu yok demek lazım.

Çok şükür, geriye dönük iki yıllık süreç içerisinde, elbirliğiyle, sadece bizim çıkardığımız uyum yasalarıyla ilgili paket 6 tanedir. 6 tane uyum paketini biz bu Parlamentodan geçirdik. Daha şunun şurasında birkaç gün evveline kadar, ceza hukuku alanıyla ilgili seksen yıllık, yetmiş beş yıllık, kırk yıllık temel yasaları elbirliğiyle değiştirdik ve bunları gerçekleştirirken de, bu yasaların hem felsefesini hem sistematiğini hem önceliğini hem de birçok noktada suçun unsurlarını ve buna tekabül eden cezaları değiştirdik.

Şimdi, uygulamada bazı aksaklıklar olabilirse, işte, yargının sorumluluğu da bu andan itibaren başlıyor ya da başlayacak demektir. O sebeple, çıkarılmış olan yasalar o dönemin izlerini taşıdığı için ve büyük ölçüde değişen dünya şartlarına, Türkiye şartlarına cevap veremediği için, eskiyen yasalar sebebiyle, yargılamada da zaman zaman sıkıntılar meydana gelmiştir. Bunu burada ifade etmek istiyorum.

İkincisi, tabiî, hem dünyada hem de ülkemizde çok önemli, çok köklü bir değişim yaşanıyor. Bu değişimi yasalarımıza yansıtmamız lazım. Bu değişim yasalara yansımadığı sürece, değişimi doğru bir hukukî çerçeveye oturtmak da mümkün değil. İşte, bir taraftan uyum paketleriyle, öbür taraftan temel yasalarda yaptığımız ve bundan sonra da yapacağımız değişikliklerle, Türkiye'de gerek dış talepten gerekse iç talepten kaynaklanan bu değişimi doğru bir hukukî zemine en kısa sürede oturtabilirsek, yargıyla ilgili beklentiler azalacak, şikâyetler azalacaktır.

Ceza hukuku alanında bunu büyük ölçüde gerçekleştirdiğimizi düşünüyoruz. Güvenliğin öne çıktığı dönemin felsefesi, yasal düzenlemeleri büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. Geri kalanları da zaman içerisinde ayıklayacağız; ama özel hukuk alanına baktığımızda da, kapalı ekonominin öne çıktığı dönemlerde hazırlanmış olan borçlar hukuku, ticaret hukuku ve benzeri özel hukuk kurallarıyla, düzenlemeleriyle, rekabetin öne çıktığı, rekabete açık bir ekonomik hayatın sürdürüldüğü ülkelerde, mecburen bu temel yasaların da değiştirilmesi gerekiyor. Bu yasaları değiştirdikten sonradır ki, o zaman, yargılamada aksaklık var mı yok mu, yargı bu anlamda görevini yerine getiriyor mu getirmiyor mu, bunu daha net görebilme imkânımız var. Ümit ediyorum ki, nasıl 2004 yılında ceza hukuku alanında köklü değişiklikleri yaptıysak, 2005 yılında, Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu başta olmak üzere, İdarî Yargılama Usulü Kanunu, İdarî Usul Kanununu -ki, her biri yüzlerce maddeden müteşekkil- bu temel yasalarımızı da Meclisimizden geçirmiş olmamız kaydıyla, inanıyorum ki, bu hukukî altyapıyı büyük ölçüde tamamlamış olacağız. Demek ki, yargıdan beklenilen hizmetlerin büyük ölçüde yerine getirilmesi, evvela, kaliteli yasaları yapmaktan geçiyor, çağın gerçeklerine uygun, toplumun gerçeklerine uygun temel yasaları gözden geçirmekten geçiyor. Bunu belli ölçüde başardık; önümüzdeki dönemde de bunu birlikte başaracağız.

İkinci husus, şüphesiz, bu yasaların çıkmış olması tek başına yetmiyor; bunları uygulayacak kişilerin yeni bir eğitimden geçirilmesi gerekiyor. Şüphesiz, bu konuşmayı yapan kişi olarak, benim hukuk fakültesinde okuduğum dönemlerde görmediğimiz bir kısım suçlar, bir kısım ihtilaflar, bir kısım yeni yeni konular gündeme geldi. Mesela, biz, o dönemde, fikrî ve sınaî hakları okumadık; o zaman böyle bir konu gündemde yoktu. Mesela, iş hukuku, birçoğumuz bakımından –İstanbul Hukuk Fakültesinden olanlar daha iyi takdir edecekler, takip edeceklerdir- o zaman seçimlik dersti; kriminolojiyi seçen iş hukukunu okumazdı veya buna benzer bazı dallarda... Halbuki, o gün seçimlik ders olan veya hukuk fakültelerinde okutulmayan veya günümüzde İnternet suçlan dediğimiz... Şimdi internet üzerinden kumar oynanır hale geldi; internet kavramını biz o zaman okumadık. Bu neviden suçlar nasıl oluşur, nasıl teşekkül eder, bunun unsurları nedir, o dönemde olmadığı için ve şimdi gündeme geldiği için, pekâlâ, bizim hâkim ve savcılarımızın da bu konuda bilgilendirilmeleri, bir eğitimden geçmeleri gerekiyor.

Bununla söylemek istediğim şey şu: Belki, her alanda eğitimin sürekli yapılması lazım; ama, yargı hizmetleri alanındaki bu süreklilik daha önemlidir. Ondan dolayıdır ki, biz, belki, Millî Eğitim Bakanlığından sonra, en fazla eğitim yapan kurumların başında geliyoruz. Şu iki sene içerisinde çıkardığımız uyum

yasalarından beklenen muradın hâsıl olabilmesi, uygulamadaki aksaklıkların ortadan kaldırılabilmesi adına, sayısız eğitim programları düzenledik. Üç tane temel yasa çıktı; Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Ceza İnfaz Kanunu. Yılbaşını takiben, Türkiye'deki yaklaşık 5 000 hâkim ve savcımızı, bu yeni anlayış çerçevesinde, ortaya koyduğumuz bu yasalar çerçevesinde bir eğitimden geçirmeye gayret ediyoruz. Bunun da tek başına yetmeyeceği kanaatindeyiz. Aynı zamanda, hâkim ve savcılarımızı, en başta insan hakları alanındaki gelişmeler dahil, bir mukayese imkânı bulabilmeleri açısından, zaman zaman, gruplar halinde yurtdışına gönderiyoruz.

Belki, şu anda, devlet kurumları içerisinde bilgisayar problemi olmayan tek kuruluş Adalet Bakanlığıdır. Bugün, en ücra, beşinci sınıf ilçedeki bir hâkim ve savcımızda dahi bilgisayar vardır. Belki, birçoğumuzun evinde yok, birçoğumuzun böyle bir imkânı henüz mevcut değil; ama biz, bu imkânı sağladık. Bu iş için, 89 000 000 dolarlık bir projeyi yürürlüğe koyduk, hiçbir ödenek problemi yok. Geri kalanı teknik meseledir, geri kalanı bu işi yürüten ilgili firmanın -HAVELSAN- ve bu işte çalışanların gayretine, çabasına bağlı, belli ölçüde de, bu işleri yürütecek olan hâkim ve savcılarımızın, aman, bizim zamanımız geçti demeden konuya eğilmelerine bağlı; çünkü bu, biraz da merak meselesidir. Dolayısıyla, eskiye nazaran, adalet hizmetlerinde bilgiye ulaşmada en son teknoloji -bilgisayar- kullanılmaktadır, e-devlet projesinin belki en önemli ayağı olarak e-adalet projesini gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, yargıdan beklenen hizmetler açısından eğitim önemlidir.

Yine, sizlerin oylarıyla, Türkiye Adalet Akademisinin kuruluş kanununu çıkardık; kuruluş safhasındadır, ciddî bir çalışmanın ve çabanın içerisindedir. Muhatap ülkelerdeki adalet akademileriyle veya benzeri okullarla da işbirliği yapmak suretiyle, Türkiye'de çağdaş bir akademiyi bütün unsurlarıyla ortaya koymanın çabası ve gayreti içerisindeyiz.

Üçüncü husus şudur: Türkiye'de, adaletten beklenen maksadın hâsıl olabilmesi, bu hizmetin yürütüldüğü mekânlar açısından önem arz ediyor. Hepimiz, bir seçim bölgesinden seçilip gelmiş insanlarınız. Gidiniz, bakınız, devlet kurumları içerisinde en olumsuz şartlarda görev yapanlar hâkimlerimiz ve savcılarımızdır; bunu burada ifade etmek, itiraf etmek mecburiyetindeyiz. Neden bu böyledir dersek; geriye dönük, hangi dönemden başlatırsak başlatalım, adalet hizmetleri, siyasî iktidarlar tarafından öncelikli bir hizmet olarak algılanmamıştır -bunu ben de biliyorum siyasetin içinden gelen insan olarak- çünkü, adalete yapılan yatırım, iktidarlara seçim kazandırmaz; ama, ülkenin geleceğini kazandırır. Bunu anlayabilmemiz için, Türkiye'nin büyük bir bedel ödemesi gerekti, bu bedeller ödene ödene, şimdi artık hepimiz biliyoruz,

hepimiz görüyoruz ki, adalet olmadan, yargıya gerekli imkânı sağlamadan, ona gerekli önemi vermeden Türkiye'nin geleceğini teminat altına almakta ciddî zorluk vardır; bağırmamız, çağırmamız, çabamız, düz cümle, devrik cümle kullandığımız her şey, bu önemli alakalıdır. Bu konuyu Türkiye'nin gündeminde tutmaya, bu konuda daha hızlı adımlar atmaya gayret ediyoruz.

Bakınız, imar planlarını inceleyin; hiçbir belediyenin, hiçbir ilin imar planında adalet hizmetlerine ayrılmış bir arazi göremezsiniz; hastaneye yer ayrılır -şüphesiz lazımdır- okula yer ayrılır, başka devlet hizmetlerine yer ayrılır, meteorolojinin yeri vardır, Şap Enstitüsünün yeri vardır, şurası da adalet hizmetlerine ayrılmıştır diye bir tek imar planında yer gösteremezsiniz. Buradan özellikle ifade etmek istiyorum: İstanbul dünyanın en önde gelen merkezlerinden bir tanesidir. İstanbul'da, bir yabancı heyet geldiğinde götürüp ziyaret ettireceğiniz eli yüzü düzgün bir adalet sarayı gösteremezsiniz, yargı hizmetinin görüldüğü bir mekân gösteremezsiniz. Herkes geldi geçti, sağ iktidar geldi, sol iktidar geldi; suçlama anlamında katiyen söylemiyorum, benim de, bu dönemin belli bir kısmında sorumluluğum var, ayrı bir olay, bunu da burada itiraf ediyoruz. İlk defadır ki bu dönemde, biz, bu konuyu, geceyi gündüze katarak, sizlere güvenerek -ki, bu konuda her türlü desteği veriyorsunuz, müteşekkirim- bu dönemde çözmeye kararlıyız. Zaten dikkat ederseniz, her birinizin seçim bölgesinde, adalet hizmetiyle ilgili bir yatırım mutlak surette başlıyor ya da başlamak üzeredir. Bunu önemsiyoruz, bunu önemli buluyoruz; çünkü "yüce" kavramına uygun, düzgün mekânların olması şarttır. İnsanlar, daha kapıdan girerken, yargılama yapılan mekânda, hâkime, savcıya saygı duymalıdır. Bir gümrükçünün odasına girerken, bir polis komiserinin odasına girerken veya filanca müdürün odasına girerken duyduğu saygıyı, en azından yargı hizmetleri bakımından, onları yürütenlere de duyabilmelidir. Şimdi, kırık dökük sandalye, kahveden bozma yer, masanın bir köşesinde savcı, öbür köşesinde hâkim, kırık dökük daktilo... Şimdi, böyle bir yargı hizmeti ortadayken, yargıdan, bunun ötesinde bir hizmet beklemekte de zorluk var; ama şunu, teşekkürle, şükranla ifade etmek isterim ki, bütün bu olumsuzluklara rağmen, Türkiye'nin en ücra köşesine yüzü buruşmadan giden birkaç kamu görevlisinden birisi de hâkim ve savcılarımızdır. Kurayı çeker, beşinci sınıf ilçeye gider, beşten dörde, dörtten üçe; Ankara'ya, İstanbul'a gelebilmesi on on beş sene sürer. Bu mesleğin mensupları, bütün bu olumsuzluklar içerisinde bu görevi ifa ediyorlar; kendilerine, huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, onun içindir ki, önümüzdeki üç yıl içerisinde Türkiye'de bir iddiamız, bir hedefimiz var; en başta büyük şehirlerimiz ve illerimiz olmak üzere, fizikî mekân problemini kesinlikle çözeceğiz. Bunun

başında İstanbul geliyor. İstanbul için de -İstanbul milletvekillerimiz var- en az 500 trilyonluk bir kaynağa ihtiyacımız var. Bu hükümet, bu beklentinin, bu projenin arkasındadır. Anadolu yakası için projeyi bugün yarın bitirmek üzereyiz, Avrupa Yakası için yer tahsisi yapıldı; yani, Anadolu yakasında 2 adliye, Avrupa yakasında da 2 ya da 3 adliye olmak üzere, çok dağınık, 40'a yakın yerde, bu neviden faaliyet gösteren arkadaşlarımızı, derli toplu, gerçekten modern binalarda bu hizmeti verir hale getirmeye çalışıyoruz. İllerimizin dışında, büyük ilçelerimiz ve özellikle Türkiye'nin dışa dönük ilçeleri var, turistik ilçeleri var. Bakınız, yolunuz düşerse -yine, Aydınlı olan arkadaşlarımız var- Kuşadası, Türkiye'ye en fazla döviz getiren ilçelerimizin başında gelir. Orada, hâkim ve savcılarımız...

ORHAN SEYFİ TERZİBAŞIOĞLU (Muğla) — Bodrum...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bodrum... Misal olarak söylüyorum. Alanya'daki bitti, Manavgat'ta yapılacak olan adliye binasının ihalesini yaptık; inşallah, seneye bitireceğiz. Hep sahil boyu giderek söylüyorum.

Kuşadası'na, Yunanistan'dan, gemilerle, her gün insanlar gelir gider. Orada hâkim ve savcılar nerede görev yapıyor; sizi temin ederim, merdiven boşluğunda, zabıt kâtibi, evrak işlemlerini yapıyor. Bu, şimdiye kadar görülemedi mi, anlaşılamadı mı, iyi mi takip edilemedi? Birilerinin, gelip, bunların hepsinin, teker teker, burada hesabını vermesi lazım; ama şunu söylemek istiyoruz: İlk defadır ki, büyük bir heyecanla, büyük bir şevkle, biz, bu işi çözmeye çalışıyoruz. Bize herkesin yardımcı olması gerekiyor, en evvel de, bize, yargının yardımcı olması lazım; çünkü işin bu kısmını takip edecek olanlar da onlardır. Gayet açık; eğer, cumhuriyet başsavcılarımız, işlerini iyi takip ederse, arsa tahsisinde, yapılan inşaatları takipte, bize, belli ölçüde katkı sağlayabilirlerse, bizim, bu işleri, kısa sürede bitirme imkânımız var.

Hükümet, bu noktada, bir para esirgeme çabası içerisinde değildir; bundan dolayı da Hükümetimize teşekkür ediyorum. Sayın Başbakan bu işin arkasındadır. Maliye Bakanına teşekkür ediyorum; bugüne kadar taleplerimizi geri çevirmemiştir. Bizim sıkıntımız parada değil; bizim sıkıntımız, zamandadır. Maalesef, zaman, geriye dönük, yığılmış bu işleri bitirmeye yetmiyor, bunu bir yere getirmeye çalışıyoruz. Takdir edersiniz ki, kış şartları ağır geçen bir ülkede, bazı işleri iki seneden evvel bitirme imkânı, maalesef, yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Bakan, toparlayın lütfen.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Bununla şunu söylemek istiyorum: Türkiye'de yargı hizmetleri iyi yoldadır. Hiç şüphesiz, geldiğimiz noktayı yeterli bulamayız; geriye dönük çok kayıplarımız var. Biz, bütçe rakamları dışında da Hükümetin sağladığı başkaca imkânları kullanıyoruz. Devletin, özelleştirme sebebiyle, başka sebeple, elinde sayısız binalar var. Şimdi, yeni baştan para harcayıp, devletin kaynaklarını, milletin imkânlarını israf etmek yerine, bu binaları, adlî hizmetlerin emrine vermek suretiyle, hiç olmazsa, oradan trilyonların tasarrufuna gitmeye çalışıyoruz. Zannediyorum, bu anlamda, Türkiye'de –iddiayla söylüyorum- tasarrufa en fazla riayet eden bakanlıkların başında Adalet Bakanlığı geliyor. Bu söylediğim çerçevede köklü değişiklikler adına yaptığımız bir kısım tasarruflar da dahil -ki, bunlar, politikacı olarak yapmamamız gereken; ama, doğruyu yapmamız adına da- mutlaka, yapmamız gereken hususlardır. Mesela, 137 tane adliye kapatılmıştır. Bu, siyaseten çok da istismar edilebilecek bir konudur. En başta, Sayın Başbakanın kendi ilçesi dahil olmak üzere, tasarruf adına, yargı hizmetlerinde verimlilik adına, adalet adına doğru bir iş yaptık. Bundan dolayı 2004'te tasarrufumuz 116 trilyon liradır. Diğer tasarruflarla beraber bunları alt alta koyduğumuzda, demek ki, biz, 2004 yılında, 200 trilyon liralık bir tasarrufla, bir taraftan bütçeden pay alan; ama, öbür taraftan da devlet hazinesine imkân sağlayan bir Bakanlık olarak huzuruna geldik.

Hepinize teşekkür ediyorum desteklerinizden dolayı; saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yargıtay Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Millî Eğitim Bakanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı, Yüksek Öğretim Kurulu 2005 Malî Yılı Bütçesi ile 2003 Malî Yılı Kesinhesabı ve Üniversiteler Bütçeleri münasebetiyle

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 40
Tarih : 25 Aralık 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Yergök'ün sorusunu öncelikle cevaplamak isterim.

Bölge adliye mahkemelerinin kuruluşuyla ilgili iki yıllık bir süre var; yani, yürürlüğe girdiğinin ertesi günü, hemencecik kurulması gerekmiyor. Bu iki yıllık süre, zaten, bu anlamda bir geçiş içindir. Kaldı ki, Yargıtay Başkanlığımız da, bu çıkan yasaya paralel olarak kendi yasasında bir değişiklik yapması gerekiyor; bildiğim kadarıyla, o hazırlıkları yapıyor. Dolayısıyla, onu da çıkardıktan sonra, bu iki yıllık süre içerisinde bunu kurmuş olacağız; bu beklentileri de bir ölçüde karşılamış olacak.

Meslek yüksekokullarıyla ilgili olarak, biz, hazırladığımız yönetmelikte -ki, bunları siz de biliyorsunuz- adalet meslek okullarından çıkanları, özellikle zabıt kâtipliği başta olmak üzere, öncelikle alıyoruz. Ayrıca, icra müdür ve yardımcılığı için, yönetmeliğin 4 üncü maddesi gereğince, adalet meslek yüksekokulu veya hukuk fakültesi mezunu olma şartı aranmaktadır. Demek ki, orada da böyle bir önceliği veriyoruz. Şube müdürü, yazı işleri müdürü ve idari işler müdürü kadrolarına atanabilmek için de, yine, dört yıllık fakülte ya da adalet meslek yüksekokulu mezunu olması şartı aranıyor.

Bu durumda, adalet meslek yüksekokullarının, 1980 tarihinden sonra, mezun vermeye başladığı günden bugüne, 1 501 icra müdür ve yardımcısından 423'ü bu okullardan mezun olanlardır. Mahkemelerde halen 553 adalet meslek yüksekokulu mezununun yazı işleri müdürü veya zabıt kâtibi olarak görev yaptığı kayıtlarımızda vardır. Halen bu okullarda da 200'e yakın zabıt kâtibi adayı okuyor. Dolayısıyla, biz, mevzuatımızda bunlara öncelik veriyoruz; doğrusu, bundan da yeteri kadar faydalanmaya çalışıyoruz.

Sayın Işık'ın sorduğu sorulara kısaca cevap vermek istiyorum. UYAP projesinde, şu anda 30 merkezde, pilot bölgede deneme çalışmalarına başladık. 2005 yılı içerisinde, umuyoruz ki, bütün Türkiye'de bunu bu sisteme entegre edip, bütün Türkiye'de bu sistemi çalıştırmaya gayret ediyoruz.

Adlî sicil hizmetleri bakımından şu an 200 yerde bilgisayara geçilmiş vaziyette; 4 yerde daha çalışma devam ediyor. Bu sene bütçeye gerekli ödenek de konuldu. 2005 yılı içerisinde bütün Türkiye'de tümüyle bilgisayara geçilmiş olacak.

Adlî tıp kurumu bakımından da bu sene önemli ölçüde katkı sağladık. Sadece İstanbul'da -değişik binalarda ve uygun olmayan şartlarda çalışıyorlardı- ihalesi yapıldı ve 12 trilyonluk bir yatırımı biz orada gerçekleştirdik. Anadolu'nun muhtelif yerlerindeki başkanlıklar ve birimler açısından da, bu sene önemli ölçüde yatırımı sağlamış bulunuyoruz. 2005 yılında bu noktada da büyük ölçüde eksiklikleri tamamlamış olacağız.

Ceza infaz kurumlarıyla ilgili olarak, son çıkardığımız Ceza İnfaz Yasasıyla ilgili görüşmeler sırasında bu konuya nasıl baktığımızı ve neleri hedeflediğimizi ifade etmeye çalışmıştık. Bunlar içerisinde özellikle iş yurtlarında, buradaki insanları üretime katkı sağlayacak hale getirmek suretiyle rehabilite etmeye, meslek sahibi kılmaya ve tahliye olduktan sonra iş bulmalarına yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bu, uzun bir konuşmayı ya da yazılı bir cevabı gerektiriyor; arzu ederseniz size bu konuda yazılı da cevap verebiliriz.

Sayın Kart'ın sorduğu soruya gelince; bu önemlidir. Biz kendi Hükümetimiz döneminde, değil bir değerli milletvekilimiz için, sade bir vatandaşın bile bilgi edinme hakkı adına, Bilgi Edinme Hakkı Kanununu birlikte çıkardık. Dolayısıyla, mevzuata uygun olmak kaydıyla, istisnalardan olmamak kaydıyla, biz, sade vatandaşa bile cevap vermekteyiz; bizimle ilgiliyse Bakanlığımız veya diğer bakanlıklarla ilgiliyse o bakanlıklar, sorulan sorulara cevap vermektedir. Ben de, şu ana kadar sizin sorduğunuz soruların, hatırlayabildiğim kadarıyla, çokçasına cevap verdim, vermeye de çalıştım. Bu, yaptığınız işe saygımdan dolayıdır; ancak, bazı önergeler İçtüzüğün 96'ncı maddesine uymuyor. 96'ncı maddesine uymayan önergelerle ilgili olarak uymadığını yazmak da bir cevap teşkil eder. Eğer, tekrar o önergeler usulüne uygun verilirse, 96'ncı maddenin şartlarını taşıyorsa, ona da cevap vermekten mutluluk duyarım.

Sayın Aslanoğlu'nun sorduğu soru, önemli bir sorudur. Tabiatıyla, hâkimlerin bağımsızlığı ve sair şartlarıyla ilgili olarak bir kısım düzenlemelerin Anayasada yapılması gerekiyor. Hatırlarsanız, ben, Meclis kürsüsünden müteaddit defalar, yargı bölümü de dahil olmak üzere, bir anayasa

değişikliğine ihtiyaç olduğunu hep ifade etmeye çalıştım. Anayasa değişikliği gerçekleştirilmeden, Yüksek Kurulun yapısı dahil olmak üzere pek çok konuda yapılacak düzenlemeler son derece sathî kalacaktır; ama, bütün bunlara rağmen... 2004 yılı içerisinde Yüksek Kurul üyelerinden bazıları Avrupa Birliği ülkelerini ziyaret ettiler ve Fransa'da, İngiltere'de, İsveç'te, Avrupa Birliği ülkelerinde acaba hâkim teminatından ne anlaşılıyor, yargı bağımsızlığı ne anlama geliyor, oralarda tayin, nakil ve özlük haklarıyla ilgili olarak nasıl bir düzenleme öngörülmüş, bu konularla ilgili bir çalışma yaptılar. Zaten, ilerleme raporunda da bu konuya atıf var. Biz, Bakanlık olarak da, Hâkimler ve Savcılar Kanunuyla ilgili olarak bir değişiklik taslağı üzerinde çalıştık. Belki belli bir noktaya kadar geliyor. Yüksek Yargıtay'ın ve diğer yüksek yargının da görüşlerini almak suretiyle, bunu, Parlamentoya sevk edeceğiz; ama, bunu buradan tekrar ifade ediyorum: Anayasada gerekli değişiklik yapılmadan, bu anlamda çok köklü bir adım atmak mümkün değil.

Ne olur -bugün, ben o konuya tekrar girmek istemedim- milletvekili dokunulmazlığı da dahil, Türkiye'deki tüm imtiyazları da belli bir düzene, belli bir disipline alacak tarzda, gelin, şu anayasa değişikliğini yapalım; istiyorsanız, en evvel yargı bölümünden başlayalım bu işe, bu değişikliği birlikte yapalım; çünkü, neticede anayasa değişikliği Parlamentonun işidir, hükümetin işi değil; ama, ben de elimden geldiği kadar, sizin bu hizmetlerinize bu çabalarınıza katkı sağlayayım. Bunu da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konu : Adalet Bakanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile 2004 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile 2004 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 4
Birleşim : 36
Tarih : 19 Aralık 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığı bütçesi vesilesiyle burada görüşlerini ifade eden çok değerli arkadaşlarıma, sözlerimin başında, hassaten teşekkür etmek istiyorum.

Burada dile getirilen hususlar -katılırız ya da katılmayız- kısmen doğru, kısmen yanlış da olabilir; ama, hepsi iyi niyetle dile getirilmiş olan hususlardır. Belki bir kısmı eksik bilgilere dayanmaktadır. Bu bilgileri, burada, huzurlarınızda vermek suretiyle, doğru bir kanaate ulaşabilmek açısından bir görev ifa edeceğiz. Onun için, dile getirilen hususlar, benim bakımımdan, önemle üzerinde durulan, durulması gereken konulardır.

Hepimiz biliyoruz ve inanıyoruz ki, bir demokratik ülkede alternatifi olmayan kurumların başında yargı gelmektedir; çünkü, yargı, bir ülkenin geleceğidir. Yargı olmadan, toplumda huzuru, barışı, hak ve özgürlükleri teminat altına almak da mümkün değil. Yargının ne kadar önemli olduğunu burada uzun uzun anlatıp vaktinizi almaya gerek görmüyorum; çünkü, yargı adına, hukuk devleti adına, yargı bağımsızlığı adına bu ülkede çok şey söylenmiştir. Bu sözler esas itibariyle doğrudur. Eksik olan, bunların gereği yeterince yapılmamıştır. Biz de, zaten, Hükümet olarak, olabildiğince, eldeki imkânlar ölçüsünde, bunların gereğini yerine getirmeye gayret ediyoruz.

Hiç şüphesiz, yargının itibarı, en fazla üzerinde durulan, tartışılan ve bizim de üzerinde durmamız gereken bir konu. Elbette, kurumlar eleştirilebilir, eleştiri herkesin hakkıdır; ama, bu eleştirilerin hududunu, dozunu iyi belirlemek lazım. Kurumların yıpratılmış olması bu ülkede çok ciddî sorunlara

sebebiyet verir. O nedenle, son zamanlarda, yargı adına, yargıyla ilgili konuşmaların biraz dozunun kaçtığını, yargının bu anlamda sessiz kalmasının bu suçlamaları kabul ettiği gibi bir sonuca varılmaması gerektiğini, yargının bazı tartışmalar karşısında bir şey söylememiş olmasının hukuka saygının gereği olduğunu burada ifade etmek istiyorum; ama, müsaade ederseniz, bir tespiti de yapmamız gerekir. Şimdi, burada sıkça vurgu yapılıyor; Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda Adalet Bakanının bulunmasından, müsteşarın katılmasından tutun, yargı bağımsızlığına, hâkim teminatına varıncaya kadar, arkadaşlarımız burada görüşlerini dile getirdiler, dışarıda da bu konular dile geliyor.

Acaba, bu mahkemelerin bağımsızlığı, yargının bağımsızlığı, hâkim teminatı niçindir? Bütün demokratik ülkelerde, yargının bağımsız olması, hâkimlerin -Türkiye'de savcıları da buna dahil ediyoruz, başka ülkelerde savcılık belki farklı statüdedir; ama, bizde savcılık da hâkim statüsünde olduğu için, bunların- teminat altına alınmasının en önemli sebebi, önüne gelen ihtilaflarda, herhangi bir tesir altında kalmaksızın, hukuka, yasalara, dosyadaki delil durumuna ve vicdanî kanaatine göre karar vermesini temin etmek içindir. Eğer bunu temin edebiliyorsak, mesele yok; ama, bunu temin etmek sadece yasal düzenlemelerden ibaret kalmıyor.

Bakınız, belki de mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkim teminatıyla ilgili en özgün, en önemli düzenlemeler, bizim 138 inci maddemizde var. Şimdi bu 138 inci maddeyi, son günlerdeki tartışmalara da bu anlamda cevap teşkil etmesi açısından ifade etmek istiyorum.

"Mahkemelerin Bağımsızlığı

Madde 138.- Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görüşmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz."

Şimdi, bu cümleler o kadar açık ve net ki... Şimdi, bu kadar açık hükümler karşısında, bu ülkede iki aydır olup bitenlere bir bakın.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, Türkiye'de herhangi bir ihtilaf yargının önüne geldiği zaman, dava açılıp açılmaması o konuda, doğrudan doğruya

yargı yetkisiyle ilgilidir; tutuklama veya tahliye kararı, doğrudan doğruya yargı yetkisinin kullanılmasıyla alakalıdır; o davayla ilgili olup, mahkûmiyet kararı verilmesi ya da beraat kararı verilmesi, doğrudan doğruya yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgilidir. Eğer bunlar yargı yetkisinin kullanılması değilse, o zaman nedir yargı yetkisinin kullanılması? Birilerinin gelip bunları izah etmesi lazım; ama, son zamanlarda, herkes, belli davalar sebebiyle, kendisini hâkimin, savcının yerine koydu, beraat ettirdi, mahkûm ettirdi, sanıkları buldu. O kadar çok olaylar oldu ki şu son iki ay içerisinde... O zaman, biz, burada... Bugün ben düşünüyorum Adalet Bakanı olarak; eğer bu böyle olacaksa, daha dosyalar bilinmeden, içeriğinde ne var bilinmeden hükümler verilecek, sanıklar mahkûm haline getirilecek, tahliyeler gerçekleşecek, mahkûmiyetler gerçekleşecekse, gerçekten Adalet Bakanlığının bütçesine ne gerek var, hâkime, savcıya ne gerek var, yargı teşkilatına ne gerek var! Maşallah, herkes, her mesleğin mensubu kendisiyle ilgili aklamayı yapıyor, mahkûmiyetleri yapıyor, kararları da veriyor, geriye dönük olarak da, yargıya, bunları onaylarsa yargı görevini yapmış oluyor, bunların gereğini yapmazsa ya da onlar gibi bir karar vermezse yargı gereğini yapmamış oluyor.

Şimdi, bakınız, bu çelişkileri her gün yaşıyoruz. Bir olay oluyor, bravo yargıya, hukuk dersi verdi, demokrasi dersi verdi; ertesi gün, tu kaka, böyle yargı olmaz... Ee, böyle değerlendirme de olmaz!

Şimdi, bakınız, bu, yargının işine müdahale boyutu, konusu, giderek Türkiye hudutlarını da aşıyor, önüne gelen, Avrupa Birliği makamlarından, dosyayı bilmeden, alelusul, yarım yamalak bilgilerle, Türkiye'deki yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili beyanlarda bulunuyor.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Bravo.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi, bir dava açılıyor, iki gün içerisinde karar verilsin isteniyor.

Değerli arkadaşlarım, suçta kullanılan bir tabancanın otomatik mi, yarı otomatik mi olduğuna Belçika yargısı iki senedir karar veremedi, iki senedir!.. Filanca davada, bugün savcılık davayı açmış, ertesi gün karar verilsin isteniyor.

Arkadaş, onlarınki yargıysa, bizimki de yargıdır; bizimki müstemleke yargısı değil. Bizim yargıçlarımız, savcılarımız, müstemleke savcısı, müstemleke yargıcı değildir.(AK Parti sıralarından alkışlar) Yabancılara bu anlamda çanak tutarak Türkiye'nin yargı yetkisini kullanmasına müdahaleye hiç kimsenin imkân vermemesi gerekir. Yargının hatası olmaz mı?..

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Siz imkân verdiniz, başkası değil; ama, siz imkân verdiniz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi, Orhan Bey, benim âdetim değildir. Biz, sizinle, yukarıda, bunları hep konuşuyoruz. Bakınız, ben, burada, siyasî bir konuşma yapmıyorum. Biz bunları vermiyoruz. Şimdi, dinleyeceksin, ona göre... Gelirsen, bunu her yerde de tartışırız. Ben, gayet açık ve net, bazı şeyleri bilerek konuşuyorum.

Tabiatıyla, yargı da hata yapar, her kurum gibi hata yapar, her kurum gibi hata yapar… Biz, yargının bu noktadaki hatasını ne savunuruz ne de onu örtbas etmek gibi bir niyetin içerisine gireriz; çünkü, bu, bizatihi yargıya en büyük kötülük olur. Onun için, dedim ki: Yargı bağımsızlığını, hâkim teminatını sağlamak, yargıya itibarı sağlamak, hem bizim görevimizdir, bunun gereğini yapmalıyız hem de bu görevi yapan hâkim ve savcılarımız yaptıkları görevin ne kadar kutsî olduğunu, özellikle, şu geçtiğimiz süreç içerisinde, herkesin gözünün yargı üzerinde olduğunu bilerek, o dikkat içerisinde, o hassasiyet içerisinde çaba göstermeleri lazım, kararlarını ona göre vermeleri lazım. Bilmeleri lazım ki, yaptıkları her iş, Türkiye'de tartışma konusu olabilecektir bundan sonra; ama, ne olursa olsun, bunu bir eleştiri hududu içerisinde tutarak değerlendirmek ayrıdır; ama, bu ülkenin içişlerine müdahale edecek tarzda, bu işleri bu noktaya getirmek daha farklı bir olaydır.

Şimdi, Türkiye'nin, o ülkelerden istediği teröristler var. Bizim hukukumuza göre bunlar teröristtir ya da o suçtan yargılanıyor. Biz diyoruz ki: Bunu verin; bak iki tane, üç tane kişiyi öldürmüş; kendisine iş veren kişiyi öldürmüş, oradaki masum sekreteri öldürmüş; bunu verin bize. Şimdi, bakın, her celsede zafer işaretleri yaparak, bunlar o mahkemelerde boy gösteriyorlar. Peki, tartışılan konu ne; suçta kullanılan silah, orada, üzerinde taşıdığı silah otomatik miydi, yarı otomatik miydi? Bizim burada hayatını kaybeden insanlar oranın yargısı için bir anlam ifade etmiyor ve bunun kararının verilmesi için iki sene geçti ve halen temyiz safhasında, ne karar verilecek bilemiyoruz, muhtemelen de olumsuz karar verecekler; yani, Türkiye'ye iadesi noktasında karar vermeyecekler. "Verin bunu" diyoruz; her platformda bunları dile getiriyoruz.

Bir başka ülkeden... "Terör örgütünün yöneticisi, Türkiye'de pek çok kanlı eylemin teşvikcisi, karar vericisi durumunda olan falanca kişiyi bize iade edin" diyoruz, "yargı bağımsızdır, biz karışamayız…" Peki, sizin yaptığınız ne şimdi; yargının işine karışmanın ötesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına karışmanın ötesinde ne anlam ifade ediyor?

Bu ülkede, yargı bağımsızlığı adına çok şey söylendi, çok büyük laflar edildi; ama, son iki aydan beri yaşanan olayları yargı bağımsızlığıyla bağdaştırmak mümkün değil, yargıyla bağdaştırmak, yargının işleviyle bağdaştırmak mümkün değil. Herkes konuşuyor; ama, bu dönemde konuşması gerekenler de, maalesef, susuyor. O da, bir başka calibi dikkat hususdur.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) — Sadece konuşmuyor, baskı da yapıyor.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, şimdi, bunu, yeri gelmişken bu vesileyle ifade etmek isterim.

Tabiatıyla, yargı, yaptığı yargılama işinde bir hata yapıyorsa, bunu düzeltmenin yolu yine yargı yolundandır; mitinglerle, protestolarla, eylemlerle değil, yargı yolundan gidilecektir. Onun içindir ki, Ceza Muhakemesi Yasasında itiraz yolları var, kanun yolları var, olağanüstü kanun yolları var. Bu da olmuyorsa, İnsan Hakları Mahkemesi gibi birden fazla süreç var. Bunların hepsini kullanmak mümkün; ama, şimdi öyle bir noktaya getirildi ki, terazinin bir tarafına yargı oturtuldu, öbür tarafına başka kesimler oturtuldu, birisi vicdandan, insaftan yana, yargı ise insafsızlığı, kanunsuzluğu, kuralsızlığı vesaireyi temsil eder noktaya getirilmeye çalışılıyor. Bu doğru değildir. Bu yargı hepimizin yargısıdır. Eksiğini kendisi düzeltecektir. Biz ona yardımcı olacağız. Bununla ilgili düzenlemeleri yapacağız, bu süreci çalıştıracağız. O nedenle, yargıyı, bu anlamda, olduğundan çok daha fazla hırpalamak, bu devlete, bu topluma çok büyük zarar verir, bunun sıkıntısını hep beraber çekeriz.

Bakınız, eğer devletin kurumlarını çalışamaz, işleyemez, işletilemez hale getirirsek, bu Anayasada düzenlenmiş olan hakları ve özgürlükleri kullanmamız da mümkün olmaz, teminat altına almamız da mümkün olmaz. Buna özellikle dikkat etmemiz gerektiğini bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Tabiatıyla, yargının sorunları var. Bu sorunların eğer bir dönemde, bir defada çözülmesi mümkün olsaydı zaten şimdiye kadar bunları herkes çözerdi; ama, şunu iddia ediyorum, çok açık ve net iddia ediyorum: Yargı bugün dünden daha iyidir; yarın bugünden daha iyi olacaktır.(AK Parti sıralarından alkışlar) Şimdi birçok hâkim ve savcımız Anadolu'nun ücra köşelerinde bunları dinliyorlar, bunları görüyorlar. Doğubeyazıt'tan Bodrum'a, Marmaris'e, Lüleburgaz'dan Mardin'e, Diyarbakır'a varıncaya kadar Türkiye fizikî mekânlar itibariyle bir şantiyeye dönmüştür. Bunu herkes biliyor. Mesela, biraz evvel konuşan değerli arkadaşımızın memleketinde şu an 2 tane, 3 tane adliyeyi bitirdik, bitirmek üzereyiz. Bunlardan bir tanesi geçmiş dönemde yapılamıyordu. Şu an bizim üç sene içerisinde yargı alanında yaptığımız yatırımlar, geriye dönük yirmi yılın, otuz yılın yatırımından çok daha fazladır, bunu da iddia ediyoruz.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Belki, Türkiye'de şuna karşı çıkılamadı; ilk defa, bu anlamda, yargı bağımsızlığı adına, buna karşı çıkan da bizleriz. Dikkat ederseniz, yargı teşkilatları büyük ölçüde hükümet konaklarının içerisindedir. Bu, Türkiye'de adaletin, yargı bağımsızlığının anlaşılabilmesi, toplum açısından algılanabilmesi açısından çok önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır;

çünkü, bakınız bu hükümet konaklarına, yürütmeye en mutena yerler ayrılmıştır; valinin odası deniz manzaralıdır, hukuk işleri müdürünün odası deniz manzaralıdır… Bunları küçümsediğimden değil, bunların da hepsi devletin organlarıdır, kamu görevlileridir, hepsi de saygıdeğer işler yapıyorlar; ama, yargıya gelince, ilave bir yük vagonu gibi, kuzeye bakan yerler, zemin katlar, en olumsuz yerler yargıya ayrılmıştır. Bugüne kadar da, sadece senede bir defa bunları konuşmanın ötesinde kimse bir adım atmamıştır.

Biz, artık, şu gün geldiğimiz nokta itibariyle -bunu herkes biliyor- fizikî mekân noktasında belli bir çıta koyduk ve bu çıtayı bugün yakaladık. Önümüzdeki iki sene içerisinde göreceksiniz, her gün bir ihale yaparak -bugün Konya'nın ihalesi yapıldı, yarın Eskişehir'in ihalesi yapılıyor, yarın; hep de büyük ihaleler; Manisası, Antalyası dahil olmak üzere il bazında hepsini teker teker belli bir noktaya getiriyoruz. İnşallah, en büyük proje İstanbul içindir. Bugün Devlet Planlamadan onayı çıktıysa, Anadolu yakasını büyük ölçüde rahatlatacak, Türkiye'nin en büyük kapalı alan projesi, yaklaşık 300 000 metrekare; 250-300 trilyona mal olacak bir projeyi, biz, ihaleye çıkarmış olacağız. Arkasından da, inşallah, önümüzdeki yılın belli bir tarihinde, inanıyoruz ki, Avrupa yakası için de böyle bir projeyi gerçekleştirmiş olacağız.

Bununla mesele tabiatıyla bitmiyor, yargının başkaca da sorunları var; ama, sorunları tekrar ederek günü kapatmak yerine, her gün çözerek, her gün bu sorunları küçülterek, azaltarak geleceğe yürümek lazım. Bu noktada da, müsaade ederseniz şunu söyleyeyim: Başkaları, hukukun üstünlüğünün, yargının bağımsızlığının, hâkim teminatının, yargının öneminin lafını etti, işini biz yapıyoruz; evet, işini biz yapıyoruz, işini biz yapıyoruz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bu ülkede uzun süre görev yapanların kendi vilayetlerinde bile bir adliye binası yoktu, adalet sarayı yoktu, onları dahi biz yapıyoruz bugün. Çünkü, onlar için, adalet hizmetleri, seçim kazandıran hizmetler değildi. Ben hep ifade ettim, bugün bir defa daha ifade ediyorum; adalet hizmeti, hiçbir iktidara seçim kazandırmaz. Bir yere, 20 trilyon, 30 trilyonluk bina yapacaksınız, vallahi o bina, vatandaş bakımından ne ölçüde değerlendirilir onu bilemem; ama, 30 trilyonu özel idareye verseniz, o ilin içme suyu problemi de ortadan kalkar, yol problemi de. Ama, biz şuna inanıyoruz: Her şey, her karar, her yatırım seçim için önemli değil. Yargı, yargıya verilen önem, Türkiye'nin geleceği için önemlidir. Belki seçimi kazandırır ya da kazandırmaz; ama, ülkenin geleceğini teminat altına alır. Biz, bu inançla, bu anlayışla, olabildiğince, sizlerin de katkısıyla, bunları gerçekleştirmeye çalıştık.

Değerli arkadaşlarım, Adalet Bakanlığı olarak, sadece fizikî mekân, bilgisayar vesaire, bunların üzerinde durmuyoruz. Bugün, Türkiye'de, bilgisayarı olmayan hiçbir hâkim ve savcımız yoktur. Devlet örgütü içerisinde

de, teknolojiyle bu kadar yüz yüze gelmiş ve bu imkâna kavuşmuş bir başka devlet örgütü de yoktur. Artık, değil hâkim ve savcılarımıza, stajyerlerimize dahi biz bunları temin etmeye çalıştık, çalışıyoruz; kurayı çekip tayin edildiği yere giderken, eline de, mutlaka bir dizüstü bilgisayarı verip gönderiyoruz. Bunlar, şu iki üç sene içerisinde olan hadiseler.

Tabiatıyla, bundan evvel yapılan çalışmalar da var. Ben, siyasî hayatımda, hiçbir zaman, benden evvel yapılmış bir işi görmezlikten gelmedim, bunu çok doğru da bulmuyorum. Hepimiz, hangi hükümet olursa olsun, herkes imkân ölçüsünde, gücü yettiğince bu ülkeye hizmet etmeye çalışıyor. Bizden evvelkiler de, ister yasal bazda, ister kurumsal bazda, isterse imkân olarak, bu yargıya bir şey verebilmenin gayreti ve çabası içerisinde olmuşlardır; onlara da, ister bakan olarak, ister bakanlık bürokrasisi olarak, emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Ama, bir şey daha var bakınız: Şu üç yıllık dönemde, Türkiye'nin, 1963, hatta bir bakıma 1959'dan beri yürütülen bir devlet politikası var; Avrupa Birliğiyle beraber olmak, Avrupa çatısı altında yer alabilmek. Bu bir devlet politikasıdır; tek başına iktidarların veya koalisyonların, hepsinin hedefi bu olmuştur, bu noktada da belli ölçüde katkılar sağlanmıştır; ama, hepimiz biliyoruz ki, bugün Türkiye, eğer Avrupa Birliği konusunda bir statü değişikliğine geldiyse, bir sınıf atladıysa, lig atladıysa, ikinci ligden birinci lige çıkma noktasında önemli bir ivme yakaladıysa, ümit ediyorum ve takdir ediyorsunuzdur ki, şu üç yıllık parlamento çalışması içerisinde, en çok yasa gönderen Bakanlık biziz, bizim Bakanlığımızdır. Ondan sonra, bu tasarılar üzerinde Adalet Komisyonumuz çok büyük gayret sarf etmiştir, çok büyük çaba sarf etmiştir. Yine bazı yasalar açısından, Plan ve Bütçe Komisyonumuz ve Anayasa Komisyonumuz da önemli katkı sağladı ve sizlerin de teker teker ve gruplar olarak katkınızla, bugün Türkiye, müzakere sürecini başlatmıştır, 7 konuda tarama sürecini bitirmiştir ve 2006 içerisinde bu süreci de tamamlayacak yeni bir safhaya, yeni bir merhaleye gelmiş olacaktır. Bu da, Adalet Bakanlığının şu iki üç sene içerisinde yaptığı en önemli hususların başında gelmektedir. Hatta, bu iki üç sene içerisinde yaptığımız bazı düzenlemeler var ki, bunlardan bir tanesi, iki tanesi dahi, bu ülkede dört yıllık iktidar döneminde yapılamamış olan reformlardır.

Hiç şüphesiz, bu kadar köklü değişikliğin, köklü yasal düzenlemelerin olduğu bir yerde, yargının, zaman zaman, bu değişiklikleri özümsemede, bu değişiklikleri hayata ve önündeki ihtilaflara uygulamada eksiklikleri, aksaklıkları olabilecek. Bunun için de demokratik sabır gerekir, bunun için biraz tahammül gerekir. Hiçbir yerde, bir gecede davalar bitmiyor.

Bakınız, şu yaşadığımız tartışmalara baktığınızda, bu kadar, bir bardak suda fırtına koparılmasaydı, fırsatçılık yapılmasaydı, bu davalar üzerinden siyaset yapılmasaydı, muhalefet yapılmasaydı -muhalefeti kastetmiyorum; Meclis içerisindeki muhalefeti kesinlikle kastetmiyorum- başka türlü hesaplarla bu meseleye yaklaşım söz konusu olmasaydı ve dosyanın içeriği bilinerek bu meseleye bakılabilseydi, bugünkü sıkıntılar hiç de olmazdı. Bu konuyu gündeme getiren iktidar değil. Bu konuyu sizler de getirmediniz. Filanca yerde bir konuşma, bir mülakat basın tarafından gündeme geliyor. Bu konuyla ilgili, önümüzdeki günlerde, incelemeyi yaptırıyoruz. Teferruatlı bir açıklamayı da, kamuoyunun doğru bilgi sahibi olması açısından, kimi kendi vicdanında yargılayacaksa ona imkân verme açısından teferruatlı bir açıklamayı da biz burada yapacağız veya dışarıda yapacağız, bu çatı altında yapacağız.

Şimdi, konuyu gündeme getiren sizler değilsiniz, bizler değiliz. Yazılıp çizilmelerden sonra bir kısım insanlar, Türkiye'nin muhtelif yerlerinden, muhtelif savcılıklara başvurmuşlar. İki noktada takipsizlik kararı var, iki cumhuriyet savcılığı takipsizlik kararı vermiş. Sanki, bu takipsizlik kararlarını veren bu ülkenin yargısı değil, bu ülkenin savcıları değilmiş gibi, o iki takipsizlik kararı yok farz edilerek, taa Brüksellerden açıklama yapılıyor. Yahu burada iki tane karar var; bir tanesi "Basın Kanunu açısından zamanaşımı dolmuş" diyor, bundan dolayı takipsizlik kararı veriyor; öbürü, gerekli savunmayı da aldıktan, Bakanlığa da sorduktan sonra, Bakanlık bu konudaki cevabını verdikten sonra "bu eleştiri hududu içerisinde kalıyor, kalmaktadır; bundan dolayı dava açmaya gerek yoktur" diyor, takipsizlik kararı veriyor. Bunu da veren bu ülkenin yargısıdır, bu ülkenin savcılarıdır. Bir başka yerde de bir başka vatandaş grubunun açtığı dava sebebiyle bugün tartışılan konu gündeme geliyor. Bize tekrar sormuş mahkeme, bugün sabah 09.00; 9'a 20 kala geldi. Arkadaşlarımızı çağırdık. Ayrıca, üniversitelerden de bu konuda uzman olan insanları, çok değişik üniversitelerden, fakültelerden bilim adamlarımızı da bu konuda davet ediyoruz, bunların da görüşlerini alıyoruz; ama, arkadaşlarımızın şunu bilmesinde fayda var; Bakınız, Adalet Bakanlığı bu konuda bir gecikmeye maruz kaldığı için -bugün gelinen nokta hangi noktaysa, nasıl değerlendiriyorsak- bize atfedilebilecek bir ihmal burada söz konusu değil; çünkü, dava 30 Haziranda açılıyorsa, biz, zaten 8 Haziran 2005 tarihi itibariyle demişiz ki, bakınız, 1 Haziranda yeni yasalar yürürlüğe giriyor. Aynı yazıyı İstanbul Başsavcılığının açtığı soruşturmaya da vermişiz; yani, takipsizlikle sonuçlanan, "eleştiri hududu içerisinde kalıyor" denilen karara mesnet teşkil eden soruşturma açısından da demişiz ki… O yazı bize 31 Mayıs akşamı gelmiş, 31 Mayıs günü; ertesi gün, 1 Haziranda yeni Ceza Yasası, Ceza Muhakemesi Yasası yürürlüğe giriyor. Arkadaşlarımız incelemişler ve hemencecik diyorlar ki: Bu bir usulî hükümdür -mealen söylüyorum- usul

hükmüdür; yeni yasaya göre, yeni düzenlemelere göre, bu tip suçlardan dolayı artık Adalet Bakanlığı izni gerekmiyor; siz bakın, gereği neyse onu takdir edin diyoruz. Cevap vermeyerek işin uzaması, işin bu noktaya gelmesi diye, bizim, bir arzumuz, bir beklentimiz asla söz konusu olamaz. Mahkeme neden dolayı tekrar ihtiyaç duymuş bu yazı varken, bu yazıyı cevaben göndermiş olmamıza rağmen?

Tabiatıyla, dosya gelmiştir; şimdi bakacağız, inceleyeceğiz, verilmesi gereken cevap neyse onu da vereceğiz. İşi askıda bırakmayız; çünkü, bu işten istifade etmek isteyen fırsatçılar var, bir bardak suda fırtına koparmak isteyenler var. Onlara fırsat vermemek adına, ama, yargı sürecinin de kafasına gözüne vurarak değil, kendi usulü çerçevesinde yapıldığını hesaba katarak, herkesin bu noktada bir demokratik sabır, bir demokratik anlayışı göstermesini, özellikle, ben, buradan rica ediyorum.

Tabiatıyla, yargıyla ilgili olarak, zaman zaman, basında yazılar çıkıyor, haberler çıkıyor, değerlendirmeler çıkıyor. Sizi temin ederim, biz, bunların hepsini dikkate alıyoruz, hepsini dikkate alıyoruz. Eğer bir konu bizim Bakanlık olarak, Bakan olarak yetki alanımıza giriyorsa, onunla ilgili önce inceleme başlatıyoruz; çünkü, yazılan birkısım bilgiler eksik olabiliyor. Eksik bilgiye dayalı, kamuoyunda yanlış kanaatler oluşuyor. O oluşuma meydan vermemek adına da, acaba, bu işin aslı nedir, esası nedir diye, önce inceleme başlatıyoruz. Aksi halde, bu ülkede hâkim ve savcılar soruşturmalardan başını alamaz. Aşağıda duruşma yapacak, yukarıda müfettişlere hesap verecek. O zaman, bu yargı, bu işin içerisinden çıkamaz. Yerli yersiz de hâkimi, savcıyı soruşturmalarla bezdirmenin doğru olmadığı kanaatini taşıyorum ve üç yıldır da bu tecrübeyi yaşıyoruz; ama, yazılan çizilen önemliyse, onu önemsiyoruz, onunla ilgili bir inceleme başlatıyoruz.

Mesela şu zamanaşımı konusuyla ilgili bir arkadaşımızın dile getirdiği; 5.12.2005 gün ve 51112 sayıyla biz bu zamanaşımı olayını sormuşuz, basında çıktığı için, önemli bulunduğu için. Nedir burada; evvela bunu soruyoruz, bilgi alıyoruz, eğer, burada, bu kararları verenlerin hukukî bir sorumluluğu varsa, tabiatıyla bunun gereğini yapma adına da bundan sonraki işlemi başlatacağız; ama, ben şunu da biliyorum: Hatırlarsınız, daha geçen sene bu zamanaşımı konusu, Türkiye'de en çok suiistimal edilen konuların başında geliyor, en çok suiistimal edilen; çünkü, hep biliyoruz ki, birkısım hazırlık soruşturmalarını doğrudan doğruya savcılarımız yapmıyor; eğer kamu görevlileri işin içerisine girdiyse, bu soruşturmalar o ilgili bakanlıklarda vesairelerde yapılıyor veya o kurumun kendi yasasındaki usullere göre yapılıyor.

Şimdi, bizim bildiğimiz bazı dosyalar sebebiyle, dört sene on ay bekletilip, onbir ay bekletilip, zamanaşımının dolmasına bir ay kala bu

dosyaların yargının önüne gönderildiğini gördük. Şimdi, bir ay içerisinde, zamanaşımının dolmasına bir ay kalmış, savcının onu araştırması, sanıkları bulması, ifadesini alması ve ona uygun bir iddianame tanzim etmesi âdeta imkânsızdır ya da gelişigüzel bir iddianame tanzim edilerek dava açılacaktır; sonuçta da, uzun yargılamalardan, uzun masraflardan sonra kişi beraat edecektir veya zamanaşımı sebebiyle mahkeme o kişiyle ilgili vermesi gereken kararı veremeyecektir. Bunu dikkate almak suretiyle, o tarih itibariyle, ben, bütün savcılıklara bu zamanaşımı konusuna dikkat çekerek, bu konuda hassas olunması gerektiğini bir bakan olarak da ifade etmeye çalıştım.

Şimdi, burada, üzerinde durmamız gereken husus şu: Bakınız, konuşmaların önemli bir kısmında, Adalet Bakanından bu işlere müdahale etmesi, bu işlerle ilgili karar vermesi, bu işlerle ilgili cevap vermesi, bu işlerle ilgili işlem yapması isteniyor. Peki, buna karşılık söylenen ne; adalete siyaset karışmasın. Şimdi, bir taraftan "yargının siyasetle ilişkisini keselim" deniliyor, öbür tarafta bir siyasî kişi olan Adalet Bakanını, şunu niye yapmadın, bununla ilgili niye karar vermedin, şunu neden yapmadın... Bu çelişkiyi en çok Avrupa Birliği yaşıyor.

Şimdi, ilerleme raporuna bakarsanız, bu söylediğim konuyla ilgili olarak önemli tespitleri var. Önümüzdeki tarama süreci içerisinde, müzakere süreci içerisinde, yargının tam bağımsız olması adına, şunlar, şunlar, şunlar olmasın diyor; ama, somut bir davaya geldiği zaman, hükümetten, adaletten, Adalet Bakanından, bu konulara müdahale edip bu konuyla ilgili karar vermesi isteniyor. Biz bunları yaşadık. İkili görüşmelerimizde -bunlar tutanaklarda var- nezaket hudutları içerisinde biz bunları ikaz ettik; hatta, tam tersi bazen bu ölçüye kaçırırcasına da, evsahipliğimizin gereği olan gösterdiğimiz misafirperverliği lütfen yanlış anlamayın, kusura bakmayın, yargının işine müdahale etmeyin demişizdir; bunun da kaç tane örnekleri vardır. Gayet açık. "Filancalar niye tutuklu, niye tahliye etmiyorsunuz?.." Biz bunları yaşadık. "Falanca niye tutuklu, niye tahliye etmiyorsunuz?.." Cezaevlerinin önüne varıncaya kadar protestolar yapıldı. Altında yatan ne; bunları tahliye ettirin. Kim tahliye ettirecek; Adalet Bakanı mı; cezaevinin anahtarı bende mi; olması doğru mu?! Bu kararı verecek Türk yargısıdır.

Bakın, demin misallerini verdim; dört sene, beş sene, birkısım işlere karışmış olduğu iddia edilen kişileri istiyoruz. O mahkeme, bu mahkeme, dört sene, beş sene, o ülkenin mahkemelerinde top geziyor. En sonunda bir gecede bir ilham geliveriyor "sabahleyin gelin alın" deyiveriyorlar. Hani, bu iş bu kadar kolay idiyse, bu kararı verecek idiyseniz, dört senedir niye top gezdirdiniz; niye o mahkeme, niye bu mahkeme?!

Bakınız şimdi Roj TV, terör örgütüne resmen destek veriyor. Gayet açık ve nettir. Şimdi Med TV İngiltere'de kapatılıyor -Almanların televizyonu- Fransa'da kapatılıyor teröre destek verdiği için, sabahtan akşama terörle mücadelede işbirliği toplantıları yapıyoruz; ama, halen Roj TV'yi kapatmama adına "benim yetkim yok, benim haberim yok; biz bu işe karışmayız, ötekine karışmayız..." Ama, Türkiye'deki somut bir davaya gelince, her türlü saygı ölçüsünü aşarcasına ve Türkiye'nin kurumlarını, en başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere, hiçbir zaman hak etmediği birkısım uygun olmayan ifadelerle, Türk yargısının işine karışma gayreti içerisinde oluyorlar. Eğer bu yaptığınız doğruysa, o zaman ilerleme raporunda yazdıklarınızın tümü yanlıştır. Evet, tümü yanlıştır.(AK Parti sıralarından alkışlar) Tabiatıyla biz Avrupa Birliğine girmeyi arzu ediyoruz, bunun için de bu çatı altında çok önemli yasaları yaptık; ama, çifte standarda hiçbir zaman razı olmayacağımızı da herkesin iyi bilmesi lazım. Hukuk her yerde aynı uygulanacak. Brüksel'de de aynı, Paris'te de aynı, Ankara'da da aynı şekilde uygulanırsa, bu Birliğin bir anlamı vardır. Eğer, orada farklı, burada farklı, işimize gelince metreyle ölçeceksek, işimize gelince arşınla ölçeceksek, o zaman bu Avrupa Birliği benim inandığım değerleri de temsil etmiyor demektir.

O nedenle, bir şeyi daha burada yeri gelmişken ifade edelim. Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımız…

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sayın Bakan, bir an önce ilerleme raporunun gereğini de yapmamız gerekiyor yalnız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Yapacağız, yapacağız. Neyi, nasıl yapacağımızı, birlikte yapacağız.

Şimdi, yeri gelmişken, Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımız biliyor, orada zaman zaman bunları gündeme gelen tasarılar sebebiyle konuşuyoruz; ama, Değerli Genel Kurul üyelerimizin bilgi sahibi olması, bizi dinleyen vatandaşlarımızın bu anlamda bilgi sahibi olması adına bir konuya da açıklık getirmemiz lazım. O da şu: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu meselesidir.

Şimdi, Türkiye'de yargının tek problemi o, siyasallaşma buradan oluyor düşüncesiyle -Sayın Cumhurbaşkanımızın burada yaptığı konuşmada da var, 2 nci sayfada- Adalet Bakanı ve Müsteşarı bu kuruldan çıksın... Eyvallah, çıkması gerekiyorsa çıkar. Buna bir itirazımız yok da; ama, fotoğrafı doğru görmek lazım, doğru okumak lazım. Şimdi, 1980 öncesi, Kurulda, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda, Adalet Bakanı da yoktu, Müsteşarı da yoktu; ama, tutanaklar var, açın bakın; durup dururken, o sistem çok iyi işliyordu da, her şey dört dörtlük de, hiçbir sıkıntı yoktu da bugünkü sisteme geçilmedi ki. O sistemin de kendine göre sıkıntıları oldu, çok iyi işlemedi; işlemediği için,

sonra bugünkü sisteme geldi. Bugünkü sistem iyi işliyor mu; bunun da kendi içerisinde aksaklıkları var. Onları da müsaade ederseniz söyleyeceğim; ama, burada bir şeye dikkat etmemiz lazım. Bakınız, burada deniliyor ki: "Keza bir şikâyet konusu daha vardı, bu da 1961 Anayasasıyla kurulmuş olan Yüksek Hâkimler Kurulu. Fonksiyonunu iyi bir şekilde yerine getirememişti, birçok şikâyetler vardı, birçok huzursuzluklar, tedirginlikler vardı. Bunların hepsinin halledilmesi için" diye başlayan, burada görüşmeler olmuş. Demek ki, 1980 öncesi de bakanın ve müsteşarın olmadığı kurulda da işler iyi gitmiyordu. Eğer bugün bundan dolayı iyi gitmiyor diyorsak, o zaman da iyi gitmiyordu.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Etik değil.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Ama, burada bir yaklaşım var; ona dikkatinizi çekmek istiyorum. Şimdi, nedense, sık sık darbelere muhatap olduğumuzdan mıdır nedendir, kendi mesleğini kötüleyen, kendi yaptığı işi kötüleyen bir zümre haline geldik. Bakınız, bu ülkede en büyük sıkıntıyı siyasetçi çeker; yeri gelir idama da gider. Her türlü işi yaparsınız, her gün buraya onbinlerce insan gelir, binlerce insan gelir, bunlarla ilgili, görevimiz gereği, hiç yüksünmeden, gece gündüz koştururuz; ama, tu kaka yapılmak gerektiğinde en evvel siyasetçi. Şimdi, buraya nasıl geldik, neden geldik; bunda bizim biraz hatamız var. Hani onun için dedim ki, demiri çürüten biraz kendi pasıdır. Biz, kendi kendimizi tükettik; iktidar-muhalefet dalaşıyla, ben iyiyim sen kötüsün dalaşıyla, bir defa, siyaseti, siyaset kurumunu, yaptığımız yanlışlar da var şüphesiz, yüzüne bakılamaz hale geldik. Sanki bu ülkede herkes dürüst, herkes görevini dört dörtlük yapıyor, bütün haksızlığı, hukuksuzluğu, yolsuzluğu yapan bu kurummuş gibi, siyaseti ve siyasetçiyi sokağa çıkamaz hale getirdik ve sonuçta da şu oldu: Siyasetçiler her şeyi berbat eder, biz düzeltiriz.

Şimdi, bu Anayasadaki birkısım hükümler bu mantıkla hazırlanmışlardır; ne olur ne olmaz, bu siyasetçiye bu imkânları bırakmayalım, bunlar her şeyi berbat eder, her şeyi yanlış yapar... Değil arkadaşlar; bu ülkede, filanca mesleğin mensupları ne kadar dürüstse, biz de o kadar dürüstüz; filanca mesleğin mensupları görevini ne kadar liyakatle yapıyorsa, biz de o kadar yapıyoruz; çünkü, biz, bir ortalamayız; bu toplumun ne en iyileriyiz ne de en kötüleriyiz. Gelin, bu noktada bir birleşelim. Ondan sonra da siyasetçi burada kalsın mı kalmasın mı veya falanca kurumda...

Şimdi, Adalet Komisyonunda bir nebze, Plan ve Bütçe Komisyonunda da ifade etmeye çalıştım; şu hâkimler ve savcılarla ilgili olarak, başka ülkelerde; şimdi, Avrupa Birliği diyoruz ya, Avrupa Birliğini birçok noktada; şimdi, bakınız, birkaç tane ülkeden size okuyacağım.

Fransa: Fransa, tabiatıyla, bizim bakımımızdan, en fazla üzerinde önemle durulması gereken bir ülke. Niye; üniter devlet demişiz, birçok kurumu oradan almışız, birçok aydınımız orada yetişmiş, 1982 Anayasası da büyük ölçüde Fransız Anayasasından önemli kurumlar, önemli ilkeler almış. Dolayısıyla, bu kurul, büyük ölçüde oraya benzetilmiş, Fransa'ya. Şimdi, Kurulun Başkanı Cumhurbaşkanı -bir partiye dayalı olarak seçilir Cumhurbaşkanı- Başkan Yardımcısı Adalet Bakanı. 16 üyeli Yüksek Yargı Konseyinin 6 üyesi kürsü hâkimliğinden, 6 üyesi savcılardan, 1 üyesi Millet Meclisinden, 1 üye Senatodan seçilen üyelerden oluşur. Bakın, Senatonun ve Meclisin seçtiği, milletvekillerinin seçtiği üyeler var orada. Biz, bir tek bakanı çıkarmaya çalışıyoruz, orada bunlar var. Peki, hâkimlik mesleğine kabulleri kim veriyor? Orada da, ilkönce staj için alıyorlar, sonra "siz hâkim olabilirsiniz" diyorlar. Kim veriyor; 5'i asıl, 2'si yedek üyeden oluşan komisyon yapar, komisyona 2 üyeyi Adalet Bakanlığı, 2 üyeyi Millî Hâkimlik Okulu, 1 üyeyi Danıştay, 1 üyeyi Yargıtay Başsavcısı, 1 üyeyi de Yargıtay Başkanı seçer. Yani, Hâkimlik Okulu Müdürünü ise, yine Adalet Bakanı yargıçlık mesleğinden seçer.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Biz de öyle yapalım…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Demek ki, eğer, siyaset karışıyor diyorsak, yargıçlık okulundan seçilen de, bir siyasetçinin tayin ettiği kişi seçecek.

Şimdi, İsveç'e geçiyoruz: İsveç Yüksek Yargı Konseyi, hükümet tarafından atanan 6 hâkim. Hükümet… Parlamento değil, hükümet…2 parlamenter, 2 de sendika temsilcisi ve 1 genel müdürden oluşuyor İsveç'te.

İngiltere: Hadi, biraz farklı sistem. 25 000'i bulan sulh hâkimleri ile diğer hâkimleri Adalet Bakanı atar. Ne kurulu var ne şusu var ne busu var.

Almanya: Eyalet sistemi; Anayasa Mahkemesi üyelerinin tamamı Parlamento tarafından seçilir, tamamı.

Şimdi, hiç dahlimiz olmayan, bu hükümetin, benim mensup olduğum partinin dahli olmadan, Anayasa Mahkemesi, kendisinin hazırladığı bir taslakta "5 tane üye de Parlamentodan seçilsin" dedi, biz, buna karşı çıktık. Böyle bir şey olur mu?! Bir Parlamento, kendi yetkisini… Bakın, Almanya'da tamamını seçiyor. Haa, şu söylenebilirdi: Eğer, 5 kişi seçilecekse, 3'ünü iktidardan, 2'sini muhalefetten seçelim denilebilirdi veya başka türlü formüller bulunurdu; ama "seçim işini Parlamento yaparsa, kötü yapar" tarzındaki bir mantığa bir ders verilmiş olurdu.(AK Parti sıralarından alkışlar) Tam tersi bir anlayışla; biz kötü yaparız, siz iyi yaparsınız…

Şimdi, Avusturya: Hâkimler, hükümetin teklifi üzerine, Federal Başkan ya da Adalet Bakanınca atanır.

Belçika: Hâkimler, istinaf mahkemesi başkan ve üyeleri hükümet tarafından sunulacak 2 aday arasından Kral tarafından seçilir. Yargıtay üyeleri Kral tarafından atanır. Belçika'da, Yüksek Yargı Konseyi üyelerini Adalet Bakanı atar.

İspanya: Hâkimlerin mesleğe kabul, atanma ve disiplin işlerinde yetkili Yargı Konseyi Kral tarafından atanan, 12'si hâkim ve savcılardan, 8'i Temsilciler Meclisi ve Senatonun önermesiyle olur; orada da, Parlamento, yani siyasîler...

İsterseniz listeyi uzatabilirim; ama, yorucu bir çalışma yaptınız, çok fazla söylemiyorum, burada hepsinin var, Polonya'nın var, Portekiz'in var, İtalya'nın var, Hollanda'nın var, Danimarka'nın var, her taraftan var; ama, şunu bilmemiz lazım, şuna bu ülkede artık son vermemiz lazım...

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Partizanlığa!..

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bugün biz iktidarız, yarın bir başkası olabilir; ama, siyasetçi yaparsa…

MEHMET SOYDAN (Hatay) — İyi yapar…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — … kötü yapar, başkaları yaparsa iyi yapar; siyasetçi yaparsa, siyaset sokar; başkaları olursa, objektif karar verir. Arkadaşlar, bir gerçeği kabul etmemiz lazım; bugün, siyaset kurumu olarak, çoğumuz, başkalarından artakalan siyaseti yapıyoruz, size de çok fazla siyaset alanı kalmıyor. Bunu anlayabildiğimiz an, bunu gerçekten anlayabildiğimiz an, bu ülkede demokrasi kökleşmiş olacak.(AK Parti sıralarından alkışlar) Onun için, benim, şahsımla ilgili hiçbir endişem yok, gayet net ve açık söylüyorum; olabildiğince, bu görevde objektif davranmaya da gayret ediyorum, hakka, hukuka riayet etmeye gayret ediyorum; çünkü, biri bir yere gelecek diye, vicdanen kendimi sorumlu tutacağım bir yanlışı yapmamaya elimden geldiği kadar gayret ediyorum; ama, bilelim ki, dünyada insan varsa, problem de vardır. Sistemleri, mümkün olduğu kadar objektif kurallara bağlamamız lazım.

Arkadaşlarımızın birisinin haklı olarak söylediği bir husus var; Yargıtay üyeliğine seçim. Evet, bugün, Yargıtay üyeliğine seçim noktasında, şahsen, benim de isyan ettiğim, doğru bulmadığım; bunu kuruldaki arkadaşlarımız da bilir, Bakanlık bürokratları da bilir… İstedik ki, bununla ilgili düzenlemeyi Yargıtayın kendisi yapsın. Çünkü, ben, hükümet olarak karıştığımda, yargının işine karışmış gibi olur. Ben de, hem bugünkü Sayın Başkanımızdan hem bundan evvelki Sayın Başkanımızdan rica ettim. Çünkü, istinaf

mahkemeleriyle ilgili, bölge adliye mahkemeleriyle ilgili yasa da yürürlüğe girince, mutlak suretle, Yargıtay Kanununda da bir değişiklik yapılması gerekiyor. Onun için, bu uyumu sağlamak adına, gelin fırsat varken, fırsatı değerlendirerek… Adalet Komisyonundaki arkadaşlar olarak da -hani yüzleri için söylemiyorum, bu türlü bir şeye de hiç ihtiyacımız yok- olabildiğince parti kimliklerimizi dışarıda bırakarak, olabildiğince doğruyu yapmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla şöyle bir dönemde, gerçekten, objektif kriterlere bağlı bir Yargıtay Yasası yapalım. Yargıtaya seçilirken kulise dayalı olmasın, hemşericiliğe dayalı olmasın; başka türlü kriterler değil, meslekî yetenek, bilgisi, birikimi, objektif değerler öne çıksın. Yani, adamın doktorası varsa; iki tane, üç tane, beş tane hâkim almış, bir tanesinin doktorası varsa gelin ona 10 puan verelim, 20 puan verelim. Master yaptıysa 15 puan verelim. Çünkü, Yargıtay hukuk üretecek. Yeni sistemde bölge adliye mahkemeleri de devreye girince, büyük ölçüde, Yargıtay içtihat mahkemesi olacak. Buna inanıyoruz, bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Yabancı dili varsa, buna ilave imkân verelim. Bakınız, şimdi Avrupa Birliği süreci başladı, bizim, şu an, en az 300 tane, yabancı dil bilen hâkime ihtiyacımız var, savcıya ihtiyacımız var; bütün yargı teşkilatına baktığınızda, bu müzakereleri bire bir yürütecek 50 tane hâkim ve savcıyı zor buluruz. Böyle bir sıkıntı var. Biz bunları giderebilmek adına Adalet Akademisini kurduk. Orada lisan kursları açmaya çalıştık. Bazı üniversitelerle işbirliği yapmaya çalışıyoruz. Eğer Yargıtaya seçilecek bir kişi bir yabancı dil biliyorsa ona ayrı bir puan verelim, iki dil biliyorsa ona ayrı puan verelim. Yargıtayda geçirdiği dosya sayısı, onanan dosya sayısı, bilimsel eserler… Olabildiğince bunları kriterlere bağlayalım, o takdirde, bunlar olur üstelik. Bakın, bunlar benim düşüncem; ama, size net olarak söyleyeyim, Sayın Genel Sekreterimiz de burada, herhalde burada sizlerin dile getirdiği, benim dile getirdiğim hususlar da Yargıtayımızca değerlendirilecektir. Bize gönderdikleri taslakta bu konularla ilgili bir düzenleme söz konusu değil. Ümit ederim… Çünkü, biz, taslakla ilgili düşüncelerimizi kısmen ifade etmeye çalıştık. Tekrar bir araya gelip bunları değerlendirmemiz lazım. İşte, o takdirde, sadece Adalet Bakanlığının bulunup bulunmamasıyla ilgili mesele değil. Yargının bu anlamda pek çok problemi var. Arkadaşlar haklı şeyler söylediler. Objektif kriterlere bağlarsak, işte, o zaman, bir kısım indî, keyfî, şahsî ölçüler, değerlendirmeler ortadan kalkar ve bugün dile getirdiğimiz şikâyetlerin önemli bir kısmını da ortadan kaldırmış oluruz diye düşünüyoruz.

Tabiatıyla, Adalet Bakanlığı, sadece yargı ve yargılama işlemiyle uğraşmıyor. Adaletin yavaş işlediği noktasında yargıya yönelik çok da doğru olmayan, belli ölçüde doğruluk payı var; ama, çok da doğru olmayan bir değerlendirme var.

Değerli arkadaşlarım, yargı, sonuçtur. Bir ülkenin tapu teşkilatı iyi çalışıyorsa, bir ülkenin nüfus teşkilatı iyi çalışıyorsa, gümrük teşkilatı iyi çalışıyorsa -bunları misal olarak veriyorum- yargıyla bağlantılı olan kurumlardan istenilen cevaplar süratle geliyorsa…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hemen bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen, konuşmanızı tamamlar mısınız?

Buyurun.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Çok teşekkür ediyorum.

…eğer hemen geliyorsa -hâkimin, aynı şahısları ayda bir, iki ayda bir görmesinden dolayı bir menfaatı yok, bir faydası yok- kararı derhal verecek; ama, o müesseselerden yazılar zamanında gelmediği için, ister istemez, dosyalar talik ediliyor. Eksik belgelere dayalı da hüküm verilemeyeceği için, verilmiş olması halinde hak kaybına sebebiyet vereceği için, davalar biraz gecikiyor. O nedenle, e-devlet projesi, belki yargının hızlandırılması açısından da önem arz edecektir diye düşünüyorum.

Tabiatıyla, cezaevlerimizin konusu var, orada çalışan infaz memurlarımızın problemleri var. Onların bir kısmını… Özellikle bu fiilî hizmet zammı, herkesin beklentisidir; yani, yirmi yıl çalışıp yirmi beş yıl üzerinden emekli olması… İnşallah, bütçeden sonra, Genel Kurul gündemine gelecek yasa tasarısı içerisinde, Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı içerisinde… Arkadaşlarımız da dile getirdi; Süleyman Bey de, başka arkadaşlarımız da. Dolayısıyla, onları da gerçekleştiremeye çalışıyoruz; ama, ne kadar şey yapılırsa yapılsın, bugün, yargıya karşı olan borcumuzu yeteri kadar ödeyebildiğimiz kanaatini, samimî olarak taşımıyorum; hiç, ne yargıya yağcılık, ne şudur, ne budur… Yargı adına, burada, inanmadığım hiçbir şeyi söylemedim. İster doğru bulun ister yanlış bulun, ister eksik bulun ister fazla bulun; içimden gelen, gönlümden gelen sözleri söyledim. Ben yargıya şükran borçluyum.

ATİLLA KART (Konya) — Sayın Bakan, bu tavrı siz koyacaksınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sizin huzurunuzda, yargıya, yargı mensuplarına teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti ve Anavatan Partisi sıralarından alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile 2004 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2004 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile 2004 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 4
Birleşim : 36
Tarih : 19 Aralık 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; çalışanların durumuyla ilgili olarak, zaten, infaz koruma memurlarıyla ilgili, onların, cezaevlerini ziyaretimde bana sordukları en önemli husus, bu fiilî hizmet zammının; yani, bazı meslek mensupları gibi, yirmi yıl çalışıp yirmi beş yıl üzerinden bu imkânın sağlanmasıdır.

Şimdi, talep bir tek cümleden ibaret; ama, ben geçen sene bu hesabı yaptırmıştım; aşağı yukarı 1,5 katrilyonluk, bütçeye de önemli bir yük getiriyor. Hatta, acaba bir hesap hatası mı vardır dedik; iki defa, üç defa, Emekli Sandığıyla da, oturduk, konuştuk. Ama, neticede haklı bir talep, parasal boyutu bu kadar yüksek olsa dahi. Onun için, şu an, Plan ve Bütçe Komisyonundaki sosyal güvenlikle ilgili yasa tasarısı içerisinde, bu çalışanların, bu anlamdaki durumunu gidermeye çalışıyoruz.

Yine, ister infaz kurumunda çalışanlar isterse adliyede çalışanlarla ilgili olarak, geçtiğimiz sene, bir kısmına fazla mesai ücreti adı altında bir miktar imkân sağlamaya çalıştık; bir kısmına da, yan ödeme kararnamesinden ilave bir imkân temin etmeye çalıştık. Şüphesiz yeter mi derseniz; yetmez; ama, hükümetin kararlılığını göstermek ve onların taleplerini olumlu karşıladığımızı ortaya koymak adına da, başka kurumlarda sağlanmayan bu imkânları, bu kadarcık dahi olsa, burada, çalışanlara getirmeye çalıştık.

Şimdi, Sayın Akdemir'in sorduğu; hekimlerle ilgili bir durum. Bu, kanaatimce yasanın yanlış yorumlanmasından kaynaklanan bir husustur. Tabiatıyla, vakit kısa, bununla ilgili, icap ediyorsa size yazılı cevap vereyim.

Belki, siz, bunu, o meslek gruplarıyla da paylaşabilirsiniz; ama, şunu yapmamız gerekiyordu; Ceza Kanunu çıktıktan sonra, esas itibariyle her meslek odasının, kendi mensuplarıyla ilgili, bu bölümlerle, hiç olmazsa, alakalı olarak bir bilgilendirme çalışmalarını yapmış olmaları gerekir. Biz de kendilerine yardımcı oluruz; yani, hâkim, savcı arkadaşlarımız veya Bakanlıktan arkadaşlarımız gelmek suretiyle, bu bilgileri verebilirler. Biz, televizyonlarda imkân ölçüsünde bunları anlatmaya çalıştık; ama, herkes dinlememiş olabilir, mesaide olanlar olabilir. Onun için, bu konuyla ilgili size, ayrıca bir yazılı cevap vereyim.

Van'daki olaylarla ilgili hem sizin hem de Sayın Emek'in sorduğu soru var. Demin okuduğum 138 inci madde çerçevesinde, benim o konuyla ilgili, yazılıp çizilenin dışında -çok samimî ve net olarak söylüyorum- şu basında yazılanın dışında, hiçbir bilgim yoktur, hiç de merak etmedim, bunu doğru da bulmuyorum; çünkü, demin söyledim, oradaki arkadaşlarımız, aynen, diğer yerlerde olduğu gibi, kendi vicdanî kanaatlerine göre, hukuka göre karar vereceklerdir, vermeleri gerekir; kanaatim de budur, beklentim de budur, inancım da budur. O konuda bir şey söylemem doğru olmaz.

Şimdi, geçici personelin durumu var. Bunlar 2 000 kadardır. Bunlar özelleştirme mağduru diye her yerde karşımıza çıkan vatandaşlarımızdır, görevlilerdir. Biz Hükümet olarak bugünkü mevzuat içerisinde bunlara böyle bir çözüm bulduk. Yani, daha evvel bu imkânları da yoktu. Bunlar bize "bu statüde dahi olsa bir imkân verilmiş olması halinde biz buna razıyız" dediler. Bunlardan 2 000 kadar arkadaşımız Bakanlığımıza tahsis edilmiştir. Biz de bunları mümkün olduğu kadar kendi isteklerine uygun olarak, çalıştıkları yerlere veya oturdukları yerlere uygun yerlere taşımaya çalıştık. Bunları 657 anlamında işe alma imkânımız maalesef yoktur; çünkü, 657'nin şartları farklıdır. Bizim hâkim ve savcılar 2802 sayılı Yasaya tabi, diğerleri ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir. Halbuki bu özelleştirme mağdurları işçi statüsündedir. Statüleri farklı. Bu imkânla bunları değerlendirmeye çalıştık.

Bir başka arkadaşımız "birinci sınıfa ayrılma koşulları nedir" diyor. 2802 sayılı Yasanın 32 nci maddesi: "Birinci sınıfa ayrılabilmek için:

Birinci dereceye yükselmek.

Hâkimlik ve savcılık mesleğinde on yılını doldurmak.

Bilimsel güç ve yeteneği ile hizmet ve meslekteki başarısına göre emsali arasında temayüz etmiş olmak.

Yer değiştirme cezası almamış olmak.

Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla almamış olmak.

Mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya bir görevle ilgili herhangi bir suçtan affa uğramış olsa bile hüküm giymemiş olmak" gibi burada bazı ilkeler var. Birinci sınıfa ayrılma hususları da böyle gerçekleşmektedir.

Şimdi sizden tekrar bir şeyi rica edeceğim, şu siyasallaşma olayı. İster Van ister başka türlü. Şimdi bunu düz cümle olarak "siyasallaşmadır" deyip söylemek yerine, birisi bana desin ki… Adalet Bakanı olarak ben bunun hesabını burada da vermeye, her yerde de vermeye hazırım. Şu Van'daki olayda "siyasallaşma" ne demek? Ortada bir olay var. Bu olay şöyle yürütülsün, böyle karar verilsin, şunlar yapılmasın, bunlar yapılsın tarzında benden ve benim Hükümetimden doğrudan ya da dolaylı oradaki hâkim ve savcılara, bunları tutuklayın veya tahliye edin tarzında veya davayı şöyle yapın böyle yapın tarzında, doğrudan ve dolaylı bir tek cümle, bir tek beyan, bir tek şahit gösterilebilirse, ben burada söylediğim sözlerin hepsini geri almaya hazırım; ama, bunların hiçbirisi yoksa, varit değilse, yazıktır; orada canı pahasına, kanı pahasına görev yapan insanları da yerli yersiz zan altında bırakmaya hakkı yok kimsenin.(AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü, bu savcılar, bu hâkimler, kendi vicdanlarını askıya alacak kadar meslekî bilgiden, meslekî yetenekten, ahlakî ölçülerden, etik kurallardan yoksun insanları mı biz yargıya hâkim ve savcı olarak tayin ediyoruz ki, gelişigüzel, "biz kimseye bir şey demek istemiyoruz ama…" Peki, ne diyoruz o zaman "yargı siyasallaşmış" ne demek; yargı vicdanî kanaatine göre karar vermiyor, dosyaya göre karar vermiyor, hukuka göre karar vermiyor, kendisine açılan telefona göre karar veriyor demektir. Kim telefon açmış, kim ne söylediyse, gelin bunu bir slogan, bir muhalefet -sizleri tenzih ediyorum, sizler ne söylerseniz, biz burada konuşuruz, dostça konuşuruz, iktidar-muhalefet içerisinde- ama, önüne gelen yazıyor, önüne gelen çiziyor. Peki, belgesi nerede, bilgisi nerede, şahidi nerede, bu işin delili nerede?! "E canım, biz böyle algılıyoruz, bize böyle geliyor…" "Ee, böyle geliyor" esasına göre konuşulursa, o zaman herkesin aklına çok değişik şeyler gelir. Bunların hiçbirisi doğru değil. Yargıyı bu kadar zan altında bırakmayı da, ben şahsen doğru bulmuyorum.

Şimdi, Sayın Kart'ın söylediği iki konu var, bunlardan bir tanesi, Konya Adliyesiyle ilgili olarak. Bu konuyla ilgili olarak, biz, kendi dosyamızda bu konuyu araştırdık. Hatta, biz, başlangıçta, bu adliye sarayına -bilebildiğim kadarıyla, yanlışsam düzeltirsiniz- Et Balık Kurumunun Meram tarafında muhtemelen bir 50 dönümlük yerden — Konyalı milletvekili arkadaşlarımız ilkönce gündeme getirdiler- bir 25 dönüm tahsis edilebilir mi diye uğraştık; sonra orası mümkün olmadı. Ondan sonra, bir başka yerde, şehrin merkezinde, bu garajlara filan yakın bir yerde -ben gittim, kendim de gördüm, milletvekili arkadaşlarımızla- orası olabilir mi…

AHMET IŞIK (Konya) — Beraber gittik Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Şimdi, orası üzerinde de duruldu; fakat, giderek şehir merkezinin yoğunlaşması sebebiyle, en uygun yer olarak burası bulundu.

Tabiatıyla, kurallara riayet eden, etmesi gereken bir Bakanlık olarak, bir yerde yargı kararı var, bunun olması imkânsız ise, biz onu durup dururken kuralları ihlal pahasına, biz bunu yapmayız; çünkü, biz, kural ihlal etmek için adalet sarayı yapmıyoruz.

Konya'da, siz de biliyorsunuz, arkadaşlarımız ne kadar sıkışık ortamda çalışıyorlar. Bunca sıkıntı içerisinde, bugün, yaklaşık teklifler de verildi; 25 trilyon ile 44 trilyon arasında verilmiş teklifler var. Neresinden bakarsanız bakın, ortalaması 30 trilyondur, bu tekliflere baktığımızda. Biz, 30 trilyon bir para harcayacağız. Orası bir eski başkenttir, Selçuklu başkentidir, onu düşünerek, onun için biz, arkadaşlarımız inceledi; çünkü, bizim Bakanlığımız…

ATİLLA KART (Konya) — Sayın Bakan…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Kart, siz de biliyorsunuz, diğer bakanlıklardan farklı olarak, bana bilgi veren, bana karar veren, bana bu konuda şöyle yapalım diyenlerin hepsi hâkim ve savcıdır; yani, kararı uygulayan, bu mesleğin içinden gelmiş olanlardır. Herhalde, göz göre göre de bana, böyle bir hukuksuzluğu yaptırmazlar, bir Anayasa hükmünü çiğnettirmezler.

ATİLLA KART (Konya) — Yargı kararı var efendim.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Dosyadaki duruma bir defa daha bakarız. Onu ifade etmek istiyorum.

Arkadaşlarımızın söylediği şu var; onu size yazılı olarak da veririm: Konya Adliyesi iptal kararı, orman fidanlığının kapatılmasına yöneliktir. Burada, adliye yerinin seçimi tartışılmamıştır. Fidanlık, bir başka yerde de açılarak mahkeme kararının uygulanması sağlanmaktadır diye, böyle bir şey yapılmış.

ATİLLA KART (Konya) — Yasal dayanağı bulunmuyor efendim, tescil haline geliyor.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Yani, arkadaşlarımız, bu kararı verenler de, dediğim gibi, müsaade ederseniz, hâkim arkadaşlardır, savcı arkadaşlardır, meslekî tecrübeleri de bu noktada benden daha fazladır.

Şimdi, İGDAŞ dosyasıyla ilgili olarak; tabiî, yargıda görülmekte olan bir dosya. Ben bu dosyayı bilmiyorum. Siz bir defa daha burada gündeme

getirdiniz. Eğer bu dosya sizin için önemliyse -ki, önem arz ediyor- bu dosyanın içerisinde ne var; bunu bilme imkânına, tabiatıyla bilgi edinme hakkı çerçevesinde ne kadar olabiliyorsa, ona bir baktıralım. Çünkü, bununla ilgili itiraz kurulu da var, oraya itiraz yaptınız mı onu bilemiyorum.

ATİLLA KART (Konya) — Sonuç alamadım Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ama siz hukukçusunuz, avukatsınız. Pekâla siz bu dosyayı…

ATİLLA KART (Konya) — Şu anda avukat değilim Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Yani, sizin o dosyayı okuma imkânınız var. Söylemek istediğim odur. Avukat kimliğinizle o dosyayı okuma imkânınız var, o dosyayı inceleyebilirsiniz.

ATİLLA KART (Konya) — Şu anda avukat kimliğim yok Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Ama, haklı olarak şunu söyleyebilirsiniz; ben buradan kalkıp, oraya gidip o dosyayı okumak yerine, o bilginin buraya verilmesini istiyorum diyebilirsiniz. Bunda da haklı olabilirsiniz. Eğer, Bilgi Edinme Hakkı Yasası bakımından buna imkân varsa, bunun verilmesinden yanayım; çünkü, yargılama açıktır. Herkese açık olan bir dosyanın size kapatılması diye bir şey yok, gizlilik kararı da yok; üstelik de, ağır ceza gibi önemli bir mahkemede ve alenî yargılama yapılan bir yerde, milletvekilinden bu bilgi esirgenemez.

Şimdi, son olarak vereceğim husus şudur: Bu, Topluma Kazandırma Yasası… Sayın Ekmekcioğlu…

BAŞKAN — Sayın Bakan, süreniz doldu; çok kısa…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hemen bitiriyorum. Bu çok önemlidir; çok da, seçimler öncesi kullanıldı.

Bu, anlaşılabilir bir şeyle, açıkça şunu söyledim: Biz, 18 Kasım 2002'de hükümet olduğumuzda, bizim seçim beyannamemizde, Hükümet Programımızda bu konu yoktu; ama, hatırlarsanız, bir başka vesileyle bu kürsüde yaptığım konuşmada dedim ki ben, eğer bu konu sizler için çok önem arz ediyorsa -çünkü, bana gelen yazıların üzerinde gizlilik damgası var; bu gizlilik damgasını aşarak, burada, alenî açıklama yapmamda zorluk var- eğer arzu ediliyorsa, bir kapalı oturum yapılır, ben, o bilgilerin tamamını şurada size veririm; çünkü, gayet açık: Devlet yönetiyoruz, devletin birkısım bilgilerinin belli usullerle, belli yerlerde konuşulması gerekiyor; ama, şu kadarını söyledim ve söylüyorum: Bu, bir devlet ihtiyacı olarak, bizden evvelki hükümetin

önüne gelmiş; biz göreve geldikten sonra da, devletin ihtiyacı olarak, devletin kurumlarının talebi olarak önümüze gelmiştir. Bunda, ülkenin barışı, huzuru, birliği, dirliği açısından yarar görülmüş, ilgili birimler, devletin güvenlik birimleri, canı pahasına orada görev yapan kurumların talebi olarak bizim önümüze gelmiştir. Biz de, durup dururken, hiçbir hükümet, böyle dikenli bir yasayı gündeme getirmez. Şahsen de çok arzu ederek evet dediğim bir yasa da değil; ama, devleti yönettiğimize göre, içimizden geçenler başkadır, hayatın realitesi başkadır, devletin ihtiyacı başkadır. Bir devlet ihtiyacı olarak bu yasa çıkmıştır. Çıkaran Adalet Bakanlığı değil; biliyorsunuz, İçişleri Bakanlığının tasarısıdır.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Bu söylediklerinizi bizi hiç mi hiç ikna etmiyor Sayın Bakan.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bu konuda bilgi, bu safhada bu kadar veriyorum; ama, arzu edilirse, bu olayın safahatıyla ilgili bir kapalı oturum yapılır, devletin elindeki, arşivindeki, bilgisindeki…

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Talep edin efendim, yapalım. Bu söylediklerinizi bizi hiç tatmin, ikna etmedi; kusura bakmayın.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hayır… Ben, şimdi bu kadarının ikna etmeyeceğini biliyorum. Gayet açık söylüyorum; daha ötesini söyleyerek ben suç işleyemem; ben hukuk adamıyım, hiç de gaza da gelmem, tahrike de hiç gelmem.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Bak, size bir şey söylüyorum, diyorum ki, bu konu önemliyse sizin açınızdan… Bak, çok demokratik, çok İçtüzüğe uygun bir yol teklif ediyorum.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Savunulacak ne tarafı var?! Hangi devlet görevlisi?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Bu konu önemliyse, bunu verebilirim ben size; çünkü, bir şey saklayacak değilim. Neticede, bir eksik, bir kusur vesaire de değil. Bu Parlamento her şeye kadirdir. Kapalı oturum yapar, bizim elimizde ne bilgi var, geliriz, bunu sizlere veririz, siz de takdir edersiniz; doğru yapılmıştır, yanlış yapılmıştır; o oturumda da bunları konuşuruz diyorum. Benim söylediğim İçtüzüğe uygun bir şey. Bunun ötesinde bir bilgiyi benim bu safhada vermem mümkün değil; doğru da değil. Bu da benim hakkım, bu da benim yükümlülüğüm, yasal yükümlülüğüm. Onu ifade etmeye çalışıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 5

Birleşim : 40

Tarih : 22 Aralık 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, tüm yargı mensuplarının, siz değerli milletvekillerimizin ve milletimizin müstakbel bayramlarını ve yeni yıllarını buradan tebrik ediyorum.

Bakanlığımız bütçesiyle ilgili olarak burada görüş serdeden arkadaşlarımıza, huzurunuzda ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Burada dile getirilen hususların hepsi, o fikirleri paylaşsam da paylaşmasam da biliyorum ki, bunların hepsi, yargının önemiyle ilgilidir, yargının daha saygın bir noktada olmasıyla ilgili değerlendirmelerdir.

Gerçekten de bugüne kadar hep ifade edildiği gibi, her vesileyle ifade edildiği gibi, yargı, tüm toplumlar için, tüm devletler için vazgeçilmezdir, en önemli kurumdur. O nedenle, bunun önemini ifade eden her türlü çaba, gayret, söz ve beyan her türlü takdirin üzerindedir. Onun için, ben, tekrar tekrar, bilinen, daha evvel söylenmiş ve hepimizin prensip itibarıyla kabul ettiği beyanları burada tekrar edecek değilim. Bütün mesele, önemi kabul edilmiş olan bu konuyla ilgili, bu kurumla ilgili, bu erkle ilgili olumlu adımları atabilmek, bir önceki döneme nazaran bugün yargıyı hangi noktaya getirdik, yarın hangi noktada olması lazım, o noktada çaba sarf etmektir.

Hep ifade ettiğimiz gibi, Hükûmetin önem verdiği en önemli dört temel konudan bir tanesi, yargı hizmetleridir, adalettir. Gerçekten de bu süre içerisinde, bu beşinci bütçedir, yargıyla ilgili önemli adımları attığımızı, önemli hedefleri yakaladığımızı memnuniyetle ifade etmek istiyorum.

Şüphesiz, daha yapılacak çok iş vardır; çünkü, yargı konusu ve yargıyla ilgili hizmetler, mevsimlik bir hizmet değildir, konjonktürel değildir, yani, bir dönem yapacaksınız, bir sene sonra bütün eksiklikler giderilecek, bütün sıkıntılar ortadan kalkacak gibi bir anlayış, zaten bu hizmeti yeteri kadar anlamamak olur. Ama, bütün mesele, önümüzdeki dönemler içerisinde de bu çabaların, bu gayretlerin hiç eksilmeden sürdürülmesidir, esas olan da budur ve bu hizmetler devamlılık arz eden hizmetler olduğuna göre, ihtiyaçların da her defasında yeni bir anlayışla ele alınması gerekecektir.

Bugüne kadar yargıyla ilgili gerek toplantılarda gerek burada gerekse basında birçok değerlendirmeler çıkmaktadır. Adli yılın açılış konuşmalarında da esasen bir taraftan yargının önemi vurgulanırken öbür taraftan yargının ihtiyaçları ve beklentiler buralarda hep dile getirilir. Biz de bu göreve geldiğimizde acaba işe nereden başlamamız lazım, bununla ilgili ciddi bir arama toplantıları yaptık hem kendi içimizde hem kendi dışımızda. En evvel, geriye dönük bütçe müzakerelerinde acaba yargıyla ilgili neler söylenmiş, onları değerlendirmeye çalıştık, adli yılın açılışındaki sayın başkanların konuşmalarında temas ettikleri hususlara dikkat etmeye çalıştık, sonuçta evvela problemin tespiti, sonra da çözümüyle ilgili neler yapabilirizi bir stratejik plan çerçevesinde ele almaya gayret ettik.

Şimdi, bugüne kadar bu değerlendirmelerde vatandaş açısından da baktığımızda bazı konular öne çıktı: Bir defa, mahkemelerin iş yükünün aşırı derecede arttığı bu konuşmalarda ve değerlendirmelerde var, yargılama sürelerinin makul süreyi aştığı ifade edilir; vatandaşlarımızın kimi zaman haklarını mahkemelerde aramak yerine başka yollara başvurduğu sıkça yazılan, konuşulan konuların başındadır; hâkim ve cumhuriyet savcısıyla personelin yetersizliği hep bu konuşmalarda vurgu yapılan hususlardır; bu mesleği icra edenlerin mesleki ve yabancı dil eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmadığı hep bir tespit olarak vurgulanmıştır; hâkim ve savcıların, tabiatıyla yardımcı personelin de -ceza tevkif evleri personelini de buna katarsak- bu teşkilatla alakası olan kamu görevlilerinin de mali ve sosyal haklarıyla ilgili hep şikâyetler gündeme getirilmiştir; adli hizmetlerin görüldüğü binaların bu hizmetin niteliklerine ve yüceliğine uygun, saygınlığına uygun olmadığı dile getirilmiştir. Hizmetin sunumunda çağın gerektirdiği bilgi ve haberleşmeyle diğer teknolojik imkânların yargıdan esirgendiği ya da yargının bu imkânlardan mahrum kaldığı. Peki, bu ve benzeri ihtiyaçlar -biraz daha artırabiliriz bunları- neden bunlar böyle oldu denildiğinde gördüğümüz şey de şudur: Bir defa, vatandaşın şikâyetlerinin bir bölümü mevzuatın çok eskimiş olmasından kaynaklanmaktadır. Eski mevzuatla, eski hükümlerle yeni problemleri çoğu zaman çözme imkânı yoktur. Nitekim, günümüzde teknolojideki gelişmeler

sebebiyle bundan on sene evvel, hatta beş sene evvel, hatta üç sene evvel ya hiç olmayan ya da bu boyutta olmayan birçok konu bugün toplumun en önemli gündem maddeleridir. Mesela, bunların başında bilişim suçları, çocuk pornosu vesaire. Yani, yirmi sene evvelki hukuk metinlerine baktığınızda belki bu konulara temas eden metinler bulamayabilirsiniz ya da düzenlemeler bulamayabilirsiniz ya da varsa bile günün ihtiyaçlarına cevap vermiyor, dolayısıyla bu mevzuatın güncelleştirilmesi gerekmektedir.

İkincisi, yargının sorunlarının çözümü için gerekli siyasi iradenin ortaya konulması gerekmektedir. Bu siyasi irade çoğu zaman olmamıştır. Bunun sebeplerini burada çok konuştuk, çünkü süremiz kısıtlı olacağı için sadece başlık itibarıyla değiniyorum.

Ödeneklerin yetersizliği bir başka konudur ve sorunları bir stratejik değerlendirme konusu yapıp, böyle bir perspektiften yargının sorunlarına yaklaşılmamış olması tabiatıyla bugün karşılaştığımız ya da şikâyet ettiğimiz bazı hususları gündeme getirmiştir.

İşte bunları tespit ettikten sonra, yapmak isteğimiz faaliyeti böyle bir ana eksen üzerine oturtmaya çalıştık. Şunu artık herkesin bilmesi lazım, çok açık söyleyebiliriz, bu Hükûmette yargının önemiyle ilgili göreve geldiğimiz günden beri siyasi kararlılık var, siyasi irade de vardır. Hiçbir dönemde olmadığı kadar, bu aradan geçen dört küsur sene içerisinde çok önemli kaynaklar ayrılmıştır, en önemli imkânlar bu dönemde verilmiştir. Bunun aksini söylemek hakşinassızlık olur. Eğer adalet sanal bir kavram değilse, bir hakkı teslim gerekiyorsa, bu Hükûmet bu konuda çok önemli adımlar atmıştır. Yeterli olmadığını söyleyebiliriz, dedim ya bu işin ucu açık.

Şimdi, bazı misalleri ve rakamları vereceğim. Daha dün denecek kadar kısa bir zaman önce yargının yatırım ödenekleri 50 trilyonu geçmezdi. 50 trilyonu… Bakınız, şu ana kadar bizim yargıyla ilgili yatırım olarak harcadığımız para 2 katrilyon 639 trilyon liradır. Şimdi, 50 trilyon nere, 2 katrilyon 639 trilyon nere. Aradaki farkı görmek lazım. Aradan geçen süre içerisinde, aradan geçen şu dört sene içerisinde, şu an inşaatını bitirdiğimiz, tamamladığımız ve yargı mensuplarımızın bilfiil içinde yargı görevini yaptığı bina sayısı, adalet binası sayısı tam 71'dir. Doğubeyazıt'tan Bodrum'a, Marmaris'e, Fethiye'ye varıncaya kadar, Türkiye'nin dört bir tarafı bu hizmetler açısından bir şantiye haline gelmiştir.(AK Parti sıralarından alkışlar)

71 tanesini bitirdik. Bunlardan şu anda inşaatı devam edenler var. Geriye dönük, yirmi yıllık iktidar döneminin bu alandaki yatırımını toplayın, eşitleyin, bir Kartal Adliyesi kadar yapmaz. Tam 360 bin metrekare, Avrupa'nın en

büyük adliye sarayını biz İstanbul'un Anadolu Yakasına kazandırdık. İnşallah kısa süre içerisinde biter.(AK Parti sıralarından alkışlar) Devamını da Avrupa Yakasında, inşallah 2007 başında ihale etmeyi düşünüyoruz, o da 350 bin metrekaredir.

Üstelik, bunu sadece büyük merkezlere de yapmadık, arkadaşlarımız kendi seçim bölgelerinden büyük ölçüde bileceklerdir. İşte, Türkiye turizm cennetidir, dışarıdan şu kadar turist geliyor filan; bu turistik yörelerimize, ilçelerimize baktığımızda, ben biliyorum ki merdiven boşluğunda yargılama yapılan yerler vardı. Bunların başında Kuşadası vardır; şimdi bizi dinleyenler varsa…

ORHAN SEYFİ TERZİBAŞIOĞLU (Muğla) — Bodrum, Marmaris…

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Evet, oraya geldi bir kısım insanlar. Muğla bizim turizm açısından en önemli merkezimiz. Marmaris, Fethiye, Muğla, Milas ve Bodrum, bunların hepsi bizim dönemimizde başladı, yapıldı, bitti. Eksiklikleri varsa, onları da tamamlıyoruz. Alanya'sı, Manavgat'ı, şimdi Antalya'ya devam ediyoruz, birçok yer… Yani, bu 71 ili sayarsam sürem biter. Bunların içerisinde il bazında olanlar da var.

Şimdi, 35 tanesinin de inşaatı devam ediyor. 35 tanesi…

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Kaç adliye var Sayın Bakan?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) –35 tanesi devam ediyor, 50 tane merkezde de projelendirme çalışmaları bitenler var, ihaleye çıkıyoruz, devam edenler var. Bunlar bittikçe de bunların hepsini ihaleye çıkarmış olacağız. Dedim ya, bu, bir dönemde hemencecik yapılıp bitecek bir iş değil, bunu devam ettirmemiz lazım. Ama, şunu iftiharla söyleyebiliriz ki, bu süreç böyle devam ederse, üç dört sene sonra, Türkiye'de bu konu yargının gündeminden büyük ölçüde düşecektir.

Cezaevleri açısından baktığımızda, 19 tane biten var, 29 tane devam eden var. Çünkü, buradaki insanlar, her ne sebeple olursa olsun suç işlemiş olsa dahi, netice itibarıyla insandır. Bunların topluma kazandırılması, eğitim programlarının uygulanması, sosyalleşmelerinin temini açısından, hem fiziki şartlarının iyileştirilmesi hem de rehabilitasyon çalışmalarının, eğitim çalışmalarının devam ettirilmesi lazım. Bu konuyla ilgili, zaman zaman, basında, bazı kişi ve olaylardan bahisle konu gündeme geliyor. Burada, tekrar ifade ediyorum: Bu çalışmaların hepsi ucu açıktır, hiç kimse, bugün bu işleri yaptık bittik, bir daha elli sene bu konuya dönmemiz gerekmez diyemez. Eğitim faaliyeti, sosyalleştirme, rehabilitasyon faaliyetleri, devamlılık, süreklilik arz eden faaliyetlerdir. Onun için, biz, hem cezaevi şartlarını fiziki

açıdan iyileştirmeye gayret ettik, gayret ediyoruz; öbür taraftan da hem birlikte beraber olma imkânlarını artırmaya, süreleri artırmaya, programları çeşitlendirmeye gayret ediyoruz.

Ama, şunun da bilinmesinde fayda var değerli milletvekilleri: Bakınız, ortalama bir cezaevinin maliyeti 30 trilyon liradır, 450-500 kişinin kalabileceği bir cezaevinin maliyeti 25 ilâ 30 trilyon. Ama, ben biliyorum ki, her birinizin teker teker seçim bölgelerine 30 trilyon veriversek, KÖYDES Projesi bir sene evvel bitebilirdi. Yani, 30 trilyonlarla kaç tane köyün çeşmesi yapılır, suyu gelir, yolu yapılır, kanalizasyonu yapılır, köy konağı yapılır. Bununla, terazinin bir kefesine ya bu, ya bu demek istemiyoruz. Bununla, şunu söylemek istiyorum: Bu ülke, bu memleket, bu millet, bu devlet, ayırım yapmaksızın, suç işlese de işlemese de kendi sorumluluğunun idraki içerisinde, bu kadar önemli kaynağını bu hizmete ayırmaya gayret ediyor ve bunun önemli bir rakam olduğunu buradan ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, aradan geçen süre içerisinde –dört yılı aşkın süre içerisinde- fiziki mekân konusunda çok önemli bir mesafe aldık.

İkinci söyleyeceğim husus, tespitlerimiz arasında var; en son teknolojik imkânlar neyse, bunu yargının emrine, hizmetine verdik. Bilgisayar dediğimiz şey, bugün, en ücra, beşinci sınıf ilçemizde var. Bilgisayarı olmayan hiçbir hâkim ve savcı yoktur. Dolayısıyla, doğrudan internetle de alakalı olarak, bilgiye ulaşmada, kaynağa ulaşmada, kendisini yenilemede önemli bir teknolojik imkân yargının emrine, hizmetine verilmiştir, verilmeye de devam ediliyor. Bunun için milyonlarca dolar kaynak, bu Hükûmet döneminde bu alana tahsis edilmiştir. Dolayısıyla, işin fiziki mekân, imkân boyutu açısından yaptığımız önemli hizmetler var. Zaten, mahallinde her hâkim ve her savcı arkadaşımız da açık yüreklilikle bunları ifade ediyor.

Üzerinde durmamız gereken ikinci konu: Bakınız, yargı hizmetleri insan ve imkân konusudur, özü insandır. Yargıda görev yapan insanlar toplam kalite itibarıyla ne kadar yukarıdaysa, mesleğinin ne kadar ehliyse, kendisini ne kadar yenileyebiliyorsa, verdiği kararlarla topluma ne kadar güven verebiliyorsa "evet, bu karar adil, bu karar beni tatmin etti" dedirtebiliyorsa, devlete güven de o nispette artıyor. O nedenle, biz, hep, yargıya güveni devlete güven olarak anladık. Yargının itibarını devletin itibarı olarak gördüğümüz içindir ki, elimizden geldiği kadar yargıya güveni tesis etmek ve yargının itibarının geriye gitmemesi açısından, siyasi iktidar olarak, elimizden geleni yaptık. Dolayısıyla, yargıya güven isteniyorsa bu ülkede, yargının itibarı daha yukarılarda olsun isteniyorsa, teker teker hepimize düşen görev var. Tabiatıyla, en başta da yargı mensuplarının kendisine düşen görevler var. Yetki varsa sorumluluk da vardır.

O nedenle, belki başka konularda, başka alanlarda anlayışla görülebilecek "canım olmasa da olur" denilebilecek bir kısım eksiklikler ve hatalar yargı için asla düşünülemez, kamu vicdanı da bunları anlayışla karşılamıyor. Nereden biliyoruz derseniz, basında zaman zaman yargıyla ilgili bir kısım haberler çıkıyor. Bunların bir kısmı yanlış, bir kısmı eksik, ama, maalesef, bir kısmı da doğru. İşte o doğru olanlar bile, kamu vicdanını rahatsız etmeye yetiyor. Onun için, bu kürsüden, tabiatıyla, yargının önemini vurgularken, yargının sorumluluğunu da dile getirmenin bizim görevimiz olduğunu düşünüyorum. Onun için, Türkiye'de adalet bilincinin yerleşmesinde ve adaletin gerçekten her işte egemen bir kavram, egemen bir düşünce, bir felsefe olmasında, hem yargının içinden hem de yargının dışından ciddi bir çabanın ve gayretin içerisinde olmamız icap ediyor.

Bu noktada eğitimin önemli olduğunu düşünüyoruz. Hukuk fakültelerinin beş yıla çıkarılması -burada YÖK'e teşekkür ediyorum- bizim çabalarımızla, sizlerin tenkitleriyle, teklifleriyle geldi, hem yukarıda Plan ve Bütçe Komisyonunda hem Adalet Komisyonunda hem burada dile getirildi. Biz de, Bakan olarak, Sayın YÖK Başkanıyla konuştuk, sonra hukuk fakültesi dekanlarımızla, ortak bir çabanın ve gayretin sonucu olarak beş yıla çıkarılmıştır; korkarım ki, bir süre sonra bu beş yıl da yetmeyecektir Beş yıl önemlidir, ama, beş yılda ne okutulacağı da o kadar önemlidir; işin bu kısmı, biçim çabamızla, gayretimizle halledilecek bir şey değil; ama, son ziyaretimde, Bakanlık olarak, bu beş yıla çıkmış olan hukuk fakültelerinin programında veya bu işin en verimli şekilde değerlendirilmesinde bir hizmet düşüyorsa bunu yapma arzusu içerisinde olduğumuzu da YÖK'e bildirdik.

Yurt içi ve yurt dışı eğitim faaliyetlerine en çok önem veren bir bakanlığız. Daha dün Nevşehir'de, Bakanlık müfettişlerinin toplantısına katıldık. Şunu iddia ediyorum ki, devlet örgütü içerisinde en çok eğitim yapan kurum, bizim kurumumuzdur, özellikle yabancı dil eğitimine çok fazla önem veriyoruz.

Yine sizlerin çabalarıyla, gayretleriyle, adalet akademisinin kurulmasının önemli bir merhale, önemli bir kurum, önemli bir imkân olduğunu burada ifade etmek isterim.

Şimdi, değerli milletvekilleri, süremi iyi değerlendirmek adına, arkadaşlarımızın dile getirdiği bir iki husus var, onu da ifade etmek istiyorum: Evvela, şu yargı bağımsızlığı konusu, bu hep konuşuluyor; bağımsızlıktan ne anladığımıza bağlı tabiatıyla. Ama, şu düşünceyi hiç kabul etmedim, bugün de kabul etmem mümkün değildir; yani, siyasetçilerin içinde bulunduğu kurulların yanlış yapacağı veya siyasetçinin karar mercilerinde bulunmuş olması halinde mutlaka işi kötü yapacağı gibi bir düşünceyi, bir anlayışı

ben şahsen kabul etmem.(AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü, bu, kendi yaptığımız işe saygısızlıktır. Çok net ve açık söylüyorum. Benim de görev sürem bitmek üzeredir. Dolayısıyla, bugün burada söylediğim her sözü inanarak söylüyorum. "Siyasi mülahaza." dedi. Bu yaptığım konuşma siyasi bir konuşma değil. Dolayısıyla, görev sürem içerisindeki son bakanlık konuşmasıdır.

Ben bu yargının tomografisini çektim, sorumluluğunu da taşıdım. Hayatımı ortaya koyarcasına da bu yargı için hizmet veriyoruz sizlerin desteğiyle, gayretiyle.(AK Parti sıralarından alkışlar) Ama, şunu net olarak söylerim: Yargının bugünkü itibariyle, yargı bu haliyle ne tümüyle siyasetçiye bırakılabilir ne tümüyle yargı kendisine bırakılabilir.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Evet, şimdi bir şeyi de siyaset yapan insanlar olarak iyi bilmemiz lazım, o da şudur: Türkiye'de siyaseti siz yapmıyorsunuz, başkalarından artakalan siyaseti siz yapıyorsunuz.(AK Parti sıralarından alkışlar) Bunu anlayabildiğimiz anda siyaset yerli yerine oturacaktır. Onun için, zannediyorsanız ki, "Siyasi kimliği olan, rozeti olan bir yerde bulunur, siyaseti o yapar, başkaları yapmaz." deniliyorsa, vallahi daniskasını sizin dışınızdakiler yapıyor.(AK Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Kim onlar? Sayın Bakan, kim, açıklayın.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — Sayın Bakan, kim onlar?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bunu bir tespit olarak yapalım, ondan sonra, bu bir genel değerlendirmedir. Onun içindir ki, Batı'da siyasetin devre dışı bırakıldığı hemen hemen hiçbir sistem yoktur. Ya bu seçimlerde karar mercilerinde parlamentonun seçtiği insanlar vardır veya bizatihi parlamentolar seçer veya hükûmetler atamalarda bulunur veya karma kurullarda bulunur. Dolayısıyla, Türkiye, kendi şartları icabı, önceden yaşanan sıkıntıları hesaba katmak suretiyle Fransız modeline benzer bir model benimsemiştir. Biz bunu Avrupalılarla da konuşuyoruz. Yani, hiç merak etmeyin. Avrupalıyı öyle çok da idealize etmeyin. Avrupalıyı da biliyoruz, nerede ne yaptığını da biliyoruz, neyi niçin yaptığını da biliyoruz. Onların ne kadar çifte standartlı olduğunu da yeri geldiğinde hep söyleyerek geliyoruz.

O nedenle, demek istediğim şey şudur: Bizim şu an Türkiye'de uygulanan sistem bize mahsus, istisnai bir durum değil, Avrupa'da örneği olan modelin uyarlamasından ibarettir. Ama, şunu da kabul ederim: Bugün geldiğimiz nokta itibariyle belki Anayasa'nın yargı bölümüyle ilgili -bunu ilk defa söylemiyorum- bazı değişikliklerin yapılması gerekiyor. Bu Hâkimler ve

Savcılar Yüksek Kurulunun daha da çeşitlendirilmesi, belki bizatihi yargının kendisine, sadece Yargıtayın, Danıştayın değil, geriye kalan 9 binden fazla insanın da söz hakkı, sahibi olmasına imkân verecek bazı modelleri, karma bir ekip içerisinde, karma bir kurul içerisinde değerlendirilmesinde fayda var. Onun için, bu noktada Adalet Bakanı Müsteşarı… Hiçbir alınganlığım yok, hiçbir kompleksim de yok, ama şunu söyleyeyim: Geçmişte Türkiye bunu denedi. 80 öncesi. Durup dururken, 82'de, bu kurullar, bu kanaatler konulmuş değil. Bunu her yerde tartışmaya da varım.

İkinci söyleyeceğim husus şu sınavlar meselesidir. Bakınız, değerli arkadaşlarım, bugün 9.440 civarında hâkim ve savcı ile Türkiye'deki yargı hizmetlerini yapmaya çalışıyoruz. Aslında bunun 30 bin civarında olması lazım. Kadromuz 14 bin, 5 bine yakın açıkla çalışıyoruz. Şimdi, bu 5 bine yakın açığın doldurulması mümkün değil. Şimdi buna ilaveten yargının verdiği bir son kararla, Türkiye iki sene yeni bir imkânı elde edecek durumda değildir, onu da söyleyeyim. Şimdi, şu an 2802 sayılı Yasa 1983'te çıkmış, evveliyatı da var, ama süre elvermez. O günden beri biz, bu Kanunda, hâkim ve savcı adaylarının alınışıyla ilgili konuda bir değişiklik yapmadık. Yani, şu an yargının tepe noktasındakilerin, 83'ten evvel görev alanları çıkarırsak, geri kalanların tamamı hangi usulle alındıysa, biz de, dört senedir aynı usulle bu mesleğe hâkim ve savcı adayları alıyoruz. Burada ikili bir sistem var. Kadroyu biz tespit ediyoruz, mesleğe kabulü Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu karar veriyor. Dolayısıyla, böylesine bir denge kurulmuş. Yeni bir şey yapmadık, ama geldiğimiz… Üstelik bunun, bu sistemin hukuka aykırılığı noktasında da müteaddit defalar verilmiş 91'den bu tarafa –eğer yanlış saymadıysak- 33 tane de karar var. Bunların önemli bir kısmı, yapılan işlemde hukuka aykırılık görmemiş.

En son arkadaşlarımızın bahsettiği hususa gelince: Önce, aynı daire, 2006'nın Nisan ayında verdiği kararda hukuka aykırılık görmemiş, sonraki kararda, bizim bu yöndeki imtihan açma, işlemimizin yürütmesinin durdurulmasıyla ilgili bir karar veriyor. İdari Daireler Kurulu ise, verdiği kararla "Bakanlığın yaptığı işlem yasaya uygundur, ama, o yasa Anayasa'ya aykırıdır" demek suretiyle konu Anayasa Mahkemesine geliyor. Eğer bu mantıktan gittiğimiz takdirde, 83'ten bu tarafa yargıda görev yapanlar yasaya uygun, Anayasa'ya aykırı olarak bu görevleri yapıyorlar demektir. Yasaya uygun, Anayasa'ya aykırı bir usulle bu mesleğe intisap etmişler demektir.

ORHAN ERASLAN (Niğde) — 95 kararı var Anayasa Mahkemesinin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Şimdi bunu tartışacak değilim, neticede…

ORHAN ERASLAN (Niğde) — 95 kararı var Anayasa Mahkemesinin.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Bunu tartışacak değilim, ama, bir şeyi söylüyorum: Şimdi, biz hâkim ve savcı alamıyoruz, 5 bine yakın açık var. Şimdi, 2007'nin bir seçim yılı olduğu, Parlamentonun çalışma süresini dikkate aldığınızda… Çünkü bu kararda da beş aylık bir süre var…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen, tamamlar mısınız.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Sayın Başkan, bununla bitireceğim.

BAŞKAN — Buyurun.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Beş ay içerisinde eğer bir karar verilip gereği yapılamazsa, müspet menfi, ondan sonra tekrar bakılacak. Beş ayı hesap ettiğinizde, neredeyse, Parlamentonun tatiline geliyor. Ondan sonra da seçimler var, 2007 yılı gitti. 2008'de ister eski usulle, ister iptal kararı verildi, yeni bir düzenleme gerekti, 2008'de alacağınız hâkim ve savcı adayları bir yıl da staj yapacağına göre, 2009'un taa ortalarına, 2010'a…Dolayısıyla, 2009'un ortasına, 2010'a kadar yeni bir hâkim, savcı alınamayacağına, bu süre içerisinde ister yaş haddi sebebiyle, ister başka sebeplerle emekliye ayrılanları da hesap ettiğimizde, bu 5 bin açığın giderek daha büyük bir boyuta ulaşacağına…

Şimdi, "şurada ağır ceza açılsın, burada ağır açılsın" diyen arkadaşlarımızın talepleri var haklı olarak. Şimdi, biz, mevcutla bu çarkı döndürmede zorluk çekerken, korkarım, ileride daha büyük sıkıntıyla, yargı, karşı karşıya kalacaktır.

Söyleyeceğim, tabii, başkaca hususlar var, ama, Sayın Bakanın da kendi Bakanlığı açısından açıklamaları olacaktır.

Ben hepinize katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Bütçenin hayırlı ve uğurlu olması temennisiyle hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti ve Anavatan Partisi sıralarından alkışlar)

Konu : Adalet Bakanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı 2005 Malî Yılı Bütçesi, Yargıtay Başkanlığı 2007 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi ile, 2005 Malî Yılı Kesinhesabı münasebetiyle

Yasama Yılı : 5

Birleşim : 40

Tarih : 22 Aralık 2006

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Torun'un sorduğu 2002 yılında 3.857 mahkeme varken bugün 5.217 mahkeme faaliyettedir, 1.360 mahkeme bu geçen süre içerisinde kurulmuştur. Ancak, biraz evvel de ifade ettim, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunun ilke kararları dikkate alındığında 1.007 mahkeme daha kurulması gerekmektedir. Ancak, kadro yetersizliği ve başkaca sebepler de dikkate alındığında hâlen önemli bir açık mevcuttur. Şu an Diyarbakır'da 33 mahkeme vardır. 23'tü, 10 tane daha kurulmasına karar verildi; 8'i faaliyete geçti, 2 tanesi henüz faaliyet hâlinde değildir. Bunların dökümü var, arzu edilirse veririz.

Yine ifade ettim, 71 adliye binası tamamlanmıştır, 35 binanın inşaatı devam ediyor. Biraz evvel Sayın Arıkan belki bir zühul eseri olarak söyledi "hiçbir yatırım yapılmadı" diye. Şu an bizim yaptığımız güzel adliye binalarından bir tanesi Eskişehir'de devam ediyor. Kendisinin orayı ziyaret etmesini arzu ederim. Bir eksikliği varsa onu da tamamlamaya gayret ederiz. Ayrıca, 64 tane de lojman alıyoruz. Demek ki sadece Eskişehir'e biz bir yatırımcı bakanlık değiliz bizim bütçemizden ve imkânlarımızdan 27 trilyon, mefruşat filanı da hesaba katarsak 30 trilyonluk bir imkânı biz Eskişehir'e sağlamış oluyoruz demektir. İnşallah bu vesileyle de söylüyoruz 2007 yılı sonuna kadar Türkiye'de lojman işini büyük ölçüde çözmüş olacağız. Bunu da dinleyen meslektaşlarımız varsa buradan ifade etmek isteriz.

Maaş artış oranları her derece bakımından ayrı ayrı hesap edilmesi gerekir. Ama, son yaptığımız düzenlemeyle, aklımda kaldığı kadarıyla yüzde 40 civarında bir artış olmuştur, ortalama.

Bilgisayar altyapısını tamamlamak için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz, bunu sonuna kadar sürdürmemiz lazım.

İstinaf mahkemeleri çalışmaları devam ediyor. 1 Haziran 2007'de kurulacak. Bununla ilgili, Bakanlık yoğun bir çalışmayı başlattı. Bunlardan bir tanesi Diyarbakır'da kurulacaktır. Ankara, Erzurum ve Diyarbakır istinaf mahkemeleri, bölge adliye mahkemeleri esas itibarıyla ismini doğru telaffuz etmemiz ifade eder Avrupa Birliği fonlarından bu binaları yapılıyor. İhaleleri tamamlanmıştır. Zannediyorum, bayram sonrası yer teslimi de yapılmış olacak. İhaleyi de Avrupa Birliği makamları yapıyor, Merkezî İhale Kurumu yapılmış oluyor.

Sayın Işık, Konya'daki konu, bildiğiniz gibi, yine değerli Konyalı hemşehrilerimiz, vatandaşlarımız görüyor. Ereğli'de de var, bitmiş, şu günlerde içine neredeyse çekileceğiz. Eğer Konya'daki müteahhidimiz hızlı götürebilirse bu yıl sonunda Konya'yı da bitirip açmayı arzu ederiz. İmkânlarımızı o yönde seferber ediyoruz.

Ayrıca, Sayın Özyürek'in bir kısım konularına yazılı cevap vermek durumundayım, tespit edebildiklerimi söylüyorum. Sayın Yergök'ün sorduğu konu, daha çok genel bir değerlendirmeyi ifade ediyor. Eğer somut sorular sorsaydı somut cevap verme imkânım vardı, ama genelde yazılı cevap vermeyi gene bu konuda arzu ederim.

Sayın Baloğlu'nun sorduğu, daha özel bir konuyla alakalı. Ben, dikkat ederseniz, konuşmamda esas itibarıyla bazı şeyleri söyledim, bir defa daha ifade ediyorum: Bu ülkede hiçbir insanın, sıfatı ister avukat olsun ister başka bir sıfatta olsun, bu ülkenin vatandaşı olan herhangi bir kimsenin veya bir insanın bu yolu tercih ederek hayatını sonlandırmasından üzüntü duyarım, çünkü biz, neticede insanız. Suç işlemiş dahi olsa, insanların insan olduğunu kabul ederek infaz yasalarını birlikte yaptık. Biz, ceza infaz sistemlerini yenileştirmeye, çağdaşlaştırmaya, uluslararası normlar seviyesine çıkarmaya gayret ettik ve bugün, önemli bir başarıyı da yakaladık.

Biz, zaten, hükümlülerin ortak kullanım alanlarından azami ölçüde faydalanmaları ve hiçbir ayrım yapmaksızın tecrit anlamına gelebilecek hiçbir yolu tercih etmiyoruz, bu türlü uygulamaları doğru bulmuyoruz, ama, (F) tipi cezaevlerindekilerin tecrit olduğu yönündeki iddiaya da katılmıyoruz. Ama, şunu ifade ettim ben, dedim ki: Ortak kullanım alanlarındaki çalışmaları daha

da artırmayı düşünüyoruz. İnfaz sistemiyle ilgili kim ne söyleyecekse, dün yaptığımız açıklamada Sayın Genel Müdürümüz bir açıklama yaptı, bugün bazı gazetelerde var bu türlü tekliflere, değerlendirmelere de açığız. Ancak, şunu da görmemiz lazım: Biz, devlet olarak, her konuya insani açıdan yaklaşmak durumdayız; ama, kabul etmek gerekir ki, Türkiye'nin en temel olgusu da bugün terördür. Bazı örgütler var ki, bunların işi gücü adam öldürmektir, başka bir işleri yok. Yani, bu örgüt ne yapar diyorsanız, bu örgüt adam öldürür. Evet, ister cezaevlerimizdeki isterse dışarıdaki insanlar yaşamalı, yaşatmak için de her türlü çabayı göstermeliyiz; ama, örgütler de başkalarını öldürmemelidir. (AK Parti sıralarından alkışlar) O nedenle, biz, konuya insancıl açıdan yaklaştığımızı… Burada bazı isimleri telaffuz etmek istemiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakanım, süre tamamlanmıştır.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Hemen bitirdim.Çok sayıda teşebbüs oldu, biz de onlara gerekli bilgileri verdik.

Size de teşekkür ediyorum.

22. DÖNEM

BÖLÜM VI

TBMM KARARLARI ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 2 Milletvekilinin; Milletvekili Genel Seçimlerinin Yenilenmesine İlişkin Önergesi ve Seçimin 22 Temmuz 2007 Pazar Günü Yapılmasına Dair Anayasa Komisyonu Raporu münasebetiyle

Yasama Yılı : 5
Bileşim : 98
Tarih : 03 Mayıs 2007

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anlaşılıyor ki, 22'nci Dönemin son toplantılarını yapıyoruz. Aslında, böyle bir talep olmasaydı dahi, 30 Haziran tarihi itibarıyla zaten beşinci yasama yılını doldurmuş olacaktık. Tabiatıyla, beş yıla yakın bir süreden beri bu çatı altında görev yapan insanlar olarak, seçime giderken, burada dile getireceğimiz hususlar ve değerlendirmelerin, ortamın nezaketine, ortamın hassasiyetine ve neticede son toplantılar olduğuna göre, bunun anlamına uygun olarak burada beyanların ve değerlendirmelerin yapılması, zannediyorum uygun olur diye düşünüyorum.

Böyle bir cümleyi sarf etmemin sebebi: Gerek bu taleple ilgili gerekse Danışma Kuruluyla ilgili olarak yapılan konuşmalarda "Burada sağduyulu konuşmamız gerekir." diye Sayın Koç'un bir ifadesi var, ben de ona katılıyorum özellikle içinden geçtiğimiz süreci de dikkate alarak, sağduyuyu öne çıkararak, aklımızı öne çıkararak, hissiyatımızı biraz daha ikinci plana bırakarak bu değerlendirmeleri yapabilirsek, demokratik kazanımlar açısından bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir şeyi daha ifade etmek isterim: Burada yapılan konuşmalarda, birbirimizle ilgili, dışarıda yanlış anlamalara, yanlış kabullere, yanlış değerlendirmelere ve yanlış bir kısım tartışmalara imkân verecek ifadeleri de mümkün olduğu kadar konuşmalarımızın dışında tutmamız gerekiyor.

Nedir dersek: Tabiatıyla, siyasi partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Bir ülkede birden fazla parti varsa ülke sorunlarına farklı çözüm getiren o kadar da kuruluş var demektir, hatta ondan çok daha fazladır. Onun için, doğru da bir değildir, sorunun çözümüne yaklaşım tarzı da bir değildir; biz böyle düşünürüz, bir başka parti öyle düşünür, bir başkası başka türlü düşünür. Neticede, bunlar kamuoyu önünde tartışılır, millet sandıkta hangisini tercih ederse onu iktidar, diğerlerini de muhalefet yapar. Sonra da bu uygulamalara bakar, icap ediyorsa konumlarını da değiştirir.

Ancak, bu siyasi tartışmalarda, seçimlere giderken, hiç tartışamayacağımız, tartışmamızın her hâlükârda dışında tutmamız gereken hususlar var. Bunların başında, Anayasa'mızın 1'inci maddesinde diyor ki: "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir." 2'nci maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı…" diye başlayan ve devletin niteliği olarak, cumhuriyetin niteliği olarak "… demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir." diyor. 3'üncü maddesinde "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür." diyor; "Dili Türkçedir." diyor; "Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır." diyor; millî marşının İstiklal Marşı olduğunu, Başkentinin de Ankara olduğunu söylüyor. 6'ncı maddesinde de egemenliğin kayıtsız şartsız millette olduğunu çok açık ifade ediyor. Aşağıda bu egemenliğin kullanışıyla ilgili husus vardır; yoksa, egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.

Bununla söylemek istediğim şey şu: Partilerimiz farklı da olsa, düşüncelerimiz farklı da olsa, siyasi konumlarımız farklı da olsa, bu ülkede siyaset yapan herkesin ve 73 milyon Türk vatandaşının hepsinin, bu saydığımız hususlar ortak paydasıdır. Bunu ne seçimde ne seçimden önce ne de seçimden sonra tartışma konusu yapamayız. Hiçbir hükûmetin de görevi, bunlara ters düşen bir icraat yapmamaktır. Biz 59'uncu Hükûmetiz, gerek biz, bizden evvelki de 58 hükûmet, buradaki hususları hayata geçirmek için hükûmet olmuştur, bunun için çaba sarf etmiştir. Farklı partilerden olabiliriz ama, hepimizin millî marşı İstiklal Marşı'dır, bunda tereddüt yok. Farklı siyasi düşüncelerden olabiliriz ama, Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

Şimdi, iktidar icraatlarını, âdeta bunlara ters, bunlara karşı, bunları kabul etmez veya yukarıda saydığım ilkeleri zayıflatan icraatlar gibi değerlendirmek bence çok doğru olmaz, çok haklı bir değerlendirme de olmaz. Birbirimize gerekçesi olmayan, çok sağlam delillere dayanmayan bir kısım siyasal üslup içerisinde, hükûmetleri bu neviden zan altında bırakırsak, bunlar, zannediyorum, Türkiye'deki siyasi tansiyonu daha da yükseltir. Diyoruz

ki, zaten, seçimlerin biraz öne alınmasının sebebi, şu yaşadığımız süreçte sorunların çözümünü tek başına Parlamento çatısı altında şu dönemde bulamayacağımız için, diyoruz ki "Bu tartışmaları millete götürelim." Millete götürelim ama, milletin de bu kararları verebilmesi için, sağlıklı bir ortamda, gergin olmayan bir ortamda bu kararları verebilirse çok daha iyi olacaktır. Hâlbuki, suçlama üslubu içerisinde biz bu işi tartışmaya çalışırsak, seçimi yaparız, sonra, seçimden sonra bu tartışmaları yine devam ettiririz. Bundan da ülkeye fayda gelmez.

Onun için, biz, bütün bu ve benzeri süreç içerisinde geçmişte yaşanan sıkıntıların da bir değerlendirmesini yaparak diyoruz ki: "Evet, seçimler 4 Kasımda yapılacaktı, ama, bunun öne alınmasında zaruret var. Bunu herkes istiyor. Mümkün olduğu kadar çabuk sürede bu seçimlerin yapılmasını istiyor, biz de istiyoruz." Şimdi önümüzde bir talep var. Deniliyor ki "Bu seçimler Meclise geldiği tarih itibarıyla söylüyorum 24 Haziranda yapılsın."

Şimdi, bu tarih tespit edilirken, hiçbir yerle konuşulmadan bu tespit yapılmış değil. Bunu not olarak düşmemiz gerekiyor, herkes biliyor. Yani, iktidar, 24 Haziran seçimini bir emrivaki ile getirmedi. Belki, kurumsal olarak resmî bir yazı olmadı, ama, Yüksek Seçim Kurulu ile görüşüldü. Ben de görüştüm. Olayın tanığı olarak ifade etmek istiyorum. Geçmiş seçimlere de baktık ne kadar süre içerisinde yapıldı diye; elli yedi günde yapılan var, elli sekiz günde yapılan var, kırk bir günde yapılan var veya daha uzun sürede yapılanlar var. Bu konuşmalardan çıkan sonuç şu oldu ki, altmış gün civarında, iki ay içerisinde bu seçimler yapılabilir. Bu karar verilmezden evvel de, bu görüşme telefonla yapıldı. Onu hesaba katarak, acaba 24 Haziran, bilemediniz 1 Temmuz, bu seçimleri yapalım. Ne söyleyeceksek birbirimizle ilgili, bunu zaten millet biliyor. Çok şükür, Türkiye, açık bir toplum; sayısız kanallar var, başka türlü bilgi edinme kanalları var; bunlardan biliyor. Bu tartışmaları bir de kendisi değerlendirir. Çünkü, hepimiz "millet böyle düşünüyor, millet böyle istiyor" diyoruz. O hâlde, en kısa sürede bu tartışmaları neticelendirmenin yolu, seçimleri öne almak. Biz, 24 Haziran dedik. Ben şahsen görüşme de yaptım Yüksek Seçim Kuruluyla. Başka arkadaşlarımızdan da görüşenler vardır, olmuş olabilir. Dün toplantı yaptılar, akşam saat 19.30'daki Anayasa Komisyonuna, Yüksek Seçim Kurulunun Sayın Başkanı, Sayın Başkan Vekili de geldi. Onlar da bir çalışma yapmışlar ve söyledikleri şey şudur: "22 Temmuzdan evvel seçimlerin yapılması bizim açımızdan fiilen ve hukuken imkansızdır." dedi. Yani, 22 Temmuz tarihini belirleyen biz değiliz. Biz istedik ki, 24 Haziranda yapılsın, olmazsa, 1 Temmuzda yapılsın; hadi, bir adım daha gidelim, 8 Temmuzda yapılsın.

Şimdi, bir seçim yapacağız. Bu seçimin, bu tartıştığımız konulara bir aydınlık getirmesi lazım, bir açılım getirmesi lazım. Bunun teknik boyutları var. Bu işten sorumlu anayasal kuruluş diyor ki: "Biz, bunu, 22 Temmuzdan evvel yapamayız." Bunu, şunun için söylüyorum.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Size daha önce onu söylemediler mi?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Hayır.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Konuşmadınız mı o zaman?

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Efendim, hayır. Bize bunu söylemediler. Bize söylediklerini ifade ediyorum. "İki ay gibi bir süre içerisinde yapılabilir." dedi. Bu, belki kişisel kanaatti, bunu söyleyenler açısından, ama, neticede dün uzun bir toplantı yaptılar. Sizin elinizde de var. "Süreleri asgariye indirmek suretiyle, en kısa sürede biz 22 Temmuzda yapabiliriz." dedi. Çünkü, seçimlerin hâkim teminatı altında yapıldığına ve bu işin teknik sorumluluğu, hukuki sorumluluğu Yüksek Seçim Kurulunda olduğuna göre, onun dediği takvimi kabul etmek gibi bir mecburiyet, bizim için ortada ve aşikâr.

Dün, ben, kendilerinden yine içinizde arkadaşlarımız da var "Acaba, bunu daha öne çekebilme noktasında bir şey olabilir mi?" diye sordum. Açıkça tutanaklarda da vardır ki, biz seksen günden evvel seçimleri yaptığımızda, bu tartışmalı olabilir, bu sıkıntılı olabilir dediler; mealen söylüyorum. Yani, "Bizim bunu daha erkene çekme imkânımız olmadı." dediler.

Bunu niçin söylüyorum? Biraz evvel buradaki konuşmalarda denildi ki: "Hiçbir yerle konuşulmadan, görüşülmeden, neye göre bu tarih tespit edildi?" Konuştuk, ama, neticede, dün, kurumsal olarak ortaya çıkan görüş takvimlendirilmiş de ve üstelik bu kararın bugün alınması kaydına bağlı olarak 22 Temmuzdur. Bugün bu karar alınmazsa buradaki her gecikme takvimi biraz daha ileriye itecektir. 22 Temmuz yerine temmuzun sonuna, ağustosun başına veya daha ileri bir tarihe kayacaktır. Onun için, aslında konuşularak yapılmıştır, istişare edilerek yapılmıştır. Kaldı ki, bir zaruret daha var, onu da ifade ediyoruz: "Bir an evvel seçim, derhal seçim, olabildiğince çabuk seçim" denildiğine göre, bu tartışmalara bir yerde de noktayı koymamız lazım, çünkü, bu tartışmaları daha uzun süre toplumun gündeminde tutmanın, gerek ekonomik gerek siyasi istikrar gerekse Türkiye'yle ilgili yapılacak birçok iş bakımından bir an evvel neticelendirilmesinde fayda var, bunun kamuoyu açısından bilinmesinde de fayda var. "Neden 24 Haziran denildi de sonra 22 Temmuza gidildi?" deniliyor ise, bu, teknik zaruretlerden dolayıdır, Yüksek

Seçim Kurulunun sağlıklı bir seçim yapılabilmesi için "olmazsa olmaz" dediği seksen günlük süre içerisindeki ilk takvimdir, yani, 22 Temmuz. "Daha evvel yapılma şansı yok." deniliyor. Öyle olduğuna göre, bu önümüze gelen talebi bu çerçevede değerlendirmek ve neticede tartıştığımız ne konu varsa bunları bir an evvel götürmekte ülkenin yararı olduğunu düşünüyorum. İnşallah, bu seçimler milletimiz için hayırlı ve uğurlu olur, yeni bir dönem için yeni bir başlangıç olur.

Bu vesileyle hepinize saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

22. DÖNEM

BÖLÜM VII

MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Ankara Milletvekili Salih Kapusuz ve 24 Milletvekilinin, yolsuzlukların sebeplerinin, sosyal ve ekonomik boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 nci, İçtüzüğün 104 ve 105 nci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi münasebetiyle

Yasama Yılı : 1
Bileşim : 18
Tarih : 07 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ankara Milletvekilimiz Sayın Salih Kapusuz ve 25 arkadaşı tarafından verilmiş olan bu araştırma önergesi, zannediyorum, üzerinde önemle durulması gereken bir önerge; çünkü, gerçekten, bugün, bu Parlamento çatısı altında temsil edilen iki partimiz ve tüm milletvekilleri olarak, seçim süresince en çok vurgu yaptığımız iki konu var; yoksulluk ve yolsuzluk. Aslında, hepimiz biliyor, kabul ediyor ve inanıyoruz ki, Türkiye'de insanımızın bir süreden beri yaşadığı sıkıntının, ekonomik zorlukların temelinde yatan olay yolsuzluktur. Dolayısıyla, böyle bir önergenin verilmiş olmasını fevkalade önemli buluyorum ve bu önergeyi veren arkadaşlara huzurunuzda teşekkür ediyorum; çünkü, böyle bir araştırmayı yapmak, bizim vicdan borcumuzdur. Böyle bir önergenin verilmiş olması, daha yasama yılının başlangıcında, özel bir anlam ifade ediyor; çünkü, bu yeni yasama döneminde, siyasetin itibarı, bu yönde yapacağımız çalışmalara bağlıdır. Parlamentonun itibarı, yolsuzluklar konusunda göstereceğimiz hassasiyete ve duyarlılığa bağlıdır. Bunlardan çok daha önemlisi, rejime, devlete ve demokrasiye güvenin özünde ve esasında, bu yönde atacağımız adımlar çok önem arz etmektedir. Toplumun geleceği de, bir anlamda, Türkiye'de bu yolsuzlukların önlenmesiyle doğrudan alakalı.

Gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak, son zamanlarda, bizi, uluslararası platformlarda da en çok sıkıntıya sokan hususların başında Türkiye'deki yolsuzluğun boyutu gelmektedir. Bir vesileyle daha ifade etmeye çalıştım; Türkiye, maalesef, ilimde, teknikte, teknolojide dünya ülkeleri

arasında ilk 10'a girmeyi başaramadı; bu, üzücü bir durum; ama yolsuzluklar konusunda, bir istatistiğe bakarsanız, ilk 3 arasına girmeyi başardık. Bir başka açıdan değerlendirme yaptığımızda da ilk 10'a girmeyi başarmış olduk. Bu, Türkiye için fevkalade ayıptır ve yüz kızartıcı bir durumdur. Dolayısıyla, 22 nci Dönem Parlamentosu olarak ve onun içinden çıkan hükümet olarak, her şeyden evvel bu yolsuzluklar konusuna bir neşter vurmamız gerekiyor. Doğrusu, belki, bu önergenin görüşüldüğü günlerde Türkiye'de bir neşter operasyonu da başlamıştır, SSK'daki ilaç yolsuzluğuyla alakalı olarak. Dolayısıyla, iyi bir başlangıç yaptığımızı düşünüyorum; bunun arkasının getirilmesi lazım.

Buradan, sizin huzurunuzda da bir şeyi çok açık olarak aziz milletimize ifade etmek isterim ki, bu ülkede kim yolsuzluğun üzerine gitmek istiyorsa, elinde yetki varsa, imkân varsa, bilgi varsa ve "geçtiğimiz dönemde de biz bu işleri yapacaktık; ama, siyaset bu işi tıkadı, siyaset bu işi engelledi" diyorsa, bilsinler ki, en rahat çalışma yapacakları dönem bu dönemdir. Bu Parlamentonun çatısı altında, hiç kimse, yolsuzluğa, haksızlığa, hukuksuzluğa asla müsaade etmez, etmeyecektir ve bu Parlamento bunun öncülüğünü yapacaktır. Bu anlamda, verilmiş önergeyi fevkalade önemli buluyorum ve kabul ediyoruz ve destekliyoruz.

Kaldı ki, Türkiye, bugün, eğer, bir kısım uluslararası kuruluşlarla en küçük meselesini bile pazarlık konusu yapıp, neyi nasıl yapacağını oraya danışmak gibi bir mecburiyetle karşı karşıya kaldıysa, devletin iki yakası bir araya gelemiyorsa, bunun ekonomik yönden çok izahı yapılabilir; ama, şunu hepimizin bilmesi lazım ki, bunun iki tane temel sebebi vardır: Bunlardan bir tanesi devletteki yolsuzluktur; bir tanesi de devletteki israftır. Bu iki illet, devleti de milleti de toplum hayatını da çürütmektedir.

O sebeple, biz, hükümet olarak, bir yönüyle israfla mücadele yaparken, öbür taraftan da, hem hükümet olarak hem Parlamento olarak bu yolsuzluklar meselesini en öncelikli mesele kabul edip, bunun üzerine olabildiğince gitmemiz lazım. Bunun için ne yapılması gerekiyorsa bunu yapmamız lazım. Yasal değişiklik gerekiyorsa, bu yasal değişiklikleri yapacağız. Hükümet programında bu konuya özel önem verdik. Burada araştırma önergesi vermek gerekiyorsa, bu önergeleri vereceğiz, verilmiştir; bunun gereğini yapacağız. Şüphesiz, hükümet olarak yolsuzlukla mücadele konusunda çalışma yaparken böyle bir komisyonun kurulması ve bu komisyonun çalışmaları sonucunda ortaya koyacağı ilkeler, esaslar, telkin ve tavsiyeler, bize ışık tutacaktır; bu yöndeki mücadelemize de güç verecektir.

Bu konunun kolay olmadığını da bilmiş olmamız lazım gelir. Bu mesele, sadece bir yasal düzenleme değildir. Yolsuzluk dediğimiz olay,

aysberg gibi bir olay; bunun, suyun üstünde olan kısmı var, suyun altında olan kısmı var, sistemden kaynaklanan kısmı var; insandan, yönetimden ve siyasetten kaynaklanan kısımları var. Bunların hepsini bir bütün içerisinde değerlendirmek ve sonuçta, bir iyi noktaya birlikte varmamız gerekiyor.

Şüphesiz, sistemden kaynaklanan kısımların olduğunu kabul etmemiz lazım, hepimiz kabul ediyoruz. Bu konuyla ilgili yazılmış pek çok kitapta, raporda ve tartışmada varılan sonuç şudur ki, devlet, ekonomide bu kadar etkin olursa, bu kadar yetkili olursa, kredi mekanizmasının önemli bir kısmı hâlâ kamu bankalarından yönetiliyorsa, onun üzerinden Türkiye'de kredi dağıtılıyorsa, hazine arazilerinin en önemli kısmı devletin elindeyse, ekonomide bu kadar etkin ve yetkin bir role sahipse, burada yolsuzluğun olmaması mümkün değildir. Bunu bir mazeret olarak ileri sürmüyorum, bir tespit olarak ileri sürüyorum. Eğer bunun çaresi, devletin bu alanlardaki müdahalesini asgariye indirmek ise, toplumda bu anlamda bir mutabakatın olduğunu da kabul etmemiz lazım. Bütün siyasî partilerin bu noktadaki seçim beyannamelerine baktığımızda, hemen herkesin mutabık olduğu bir husus var ki, o da, devlet ekonomiden elini çekmelidir; yani, eğer, işbaşına gelen iktidarlar, teşviklerle, tahsislerle, kredilerle ve bunları temin edecek tayinlerle uğraşıyorsa burada kirlilik kaçınılmaz olur. Onun için, köklü bir devlet reformuna, ekonomide bu anlamda çok ciddî yapısal değişikliklere ihtiyaç vardır. Yapı böyle devam ettiği sürece, maalesef, birtakım sıkıntılar olmaya devam edecektir; bunu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Tabiatıyla, bunu yaparken üzerinde önemle durmamız gereken, bütün seçim beyannamelerinde açıkça ifade edilmiş olan ve bizim de hükümet programına inanarak koyduğumuz bir husus var, o da şeffaflıktır. Devlet icraatlarında, devlet işlerinde, özellikle kredilerde, teşviklerde, tahsislerde, parayla ilgili olan kısımlarda, aslında, devletin tüm alanlarında olmakla birlikte, sır kavramı dışında, devlet yönetiminin, olabildiğince açık, şeffaf, vatandaşlar tarafından bilinen, izlenen bir yapıya kavuşturulması gerekir. Onun içindir ki, biz, hükümet programında, belki bu yolsuzlukların önlenebilmesi açısından şeffaflığa önem verdik; bunu, bir slogan olarak oraya yazmak yerine, bunun gereğini yapabilmek açısından, önümüzdeki bir bir buçuk ay içerisinde Başbakanlığa ve oradan da Meclise -inşallah- getirmeyi düşündüğümüz bilgi edinme hakkı var. Eğer, vatandaş, Türkiye'de devletin nasıl yönetildiğini, ihalelerin nasıl yapıldığını, teşviklerin kimlere, nasıl, neden dolayı verildiğini öğrenebilirse ve bu benzeri konularda bilgiye ulaşma imkânını, hakkını, teminatını vatandaşlarımıza verebilirsek, bu alanda önemli bir adımı da atmış olacağız.

Geçtiğimiz parlamento döneminde bu çatı altında bulunan değerli arkadaşlarımız hatırlayacaklar ve bileceklerdir, maalesef, 21 inci Dönem

Parlamentosu ve siyasetçileri olarak bizler çok iyi bir imtihan veremedik. Kamuoyunda uzunca süre yolsuzlukla birbirlerini suçlayanlar, sonra bir gecede aklama yoluna gittiler ve bunun sonucu olarak da siyaset, doğrusu, çok büyük ölçüde itibar kaybına uğradı. Dolayısıyla, bu yeni dönemde, bu neviden işlerden uzak olarak, vatandaşımızın önüne, yaptığımız her icraatla ilgili bilgi edinme imkânını getirebiliyorsak, yapılan bir kısım başvurulara doğru cevap verebiliyorsak, ikna edici, yeterli cevaplar verebiliyorsak, belki, devlet icraatlarını bu anlamda da, hem Meclis denetimine hem de vatandaş denetimine açmış olacağız.

Geçtiğimiz dönemde, özellikle büyük yolsuzlukların olduğu iddia edilen Hazineyle ilgili, bankalarla ilgili bir kısım sorulara, her defasında "bunlar ticarî sırdır" denilmek suretiyle -birçok alanda istismar var; ama, herkes onu biliyor- en çok istismar edilen konuların başında, bu sır kavramı geliyor. Neyi soruyorsanız, hangi bankadan, kime ne kredi verdiniz; otomatik olarak size cevap geliyor: "Bu sırdır, ticarî sırdır açıklayanlayız." Bu sırrın da sırrını bu dönem çözmemiz gerekiyor. Ben o kanaati taşıyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, üzerinde durmamız gereken hususların başında, yolsuzlukların önlenebilmesi açısından, Siyasî Partiler Yasası özel önem arz ediyor. Siyasette kirliliğin başlangıcı, siyasetin finansmanından kaynaklanıyor. O sebeple, seçimlere giderken, yine, bütün partilerin –ister Meclis içinde ister Meclis dışında- üzerinde en fazla durduğu konulardan bir tanesi, bu Siyasî Partiler ve Seçim Yasalarının değişmesi gerektiği yolundaki iddialardır, görüşlerdir, kabullerdir. Dolayısıyla, biz, bu neviden değişiklikleri, genelde, bir eski alışkanlık olarak hep seçim zamanı yapmaya çalıştık, onun için de doğru dürüst bir çalışma yapamadık. Bu defa, doğru bir iş yapalım düşüncesiyle, 58 inci Hükümet olarak -şahsen Cemil Çiçek ve Adalet Bakanı olarak da- ilk yaptığımız işlerden bir tanesi, bu Siyasî Partiler Yasasının ele alınması olmuştur. Zannediyorum, kısa dönem içerisinde, siyasetin finansmanı dahil, bu noktada yapılan çalışmaların, çok şeffaf, çok açık, denetlenebilir, kamuoyu tarafından öğrenilebilir bir hale getirilebilmesi bakımından, vakıfların, derneklerin ya da daha evvel yapılmış olan panellerin ortaya koyduğu görüşleri, düşünceleri de mezcederek toplumumuzun önüne, kısa dönemde, bu anlamda yolsuzlukları da önleyecek ve siyasetin finansmanı üzerindeki gölgeyi ortadan kaldıracak bir siyasî partiler yasasını Parlamentonun huzuruna getireceğiz ve sizlerin de katkısıyla, inanıyorum ki, bu meseleye yasal anlamda önemli bir neşteri de vurmuş olacağız. Bunu fevkalade önemli buluyorum.

Yine, üzerinde önemle durmamız gereken konuların başında, demin söylediğim bu sır kavramı gelmektedir. Gerçekten, yolsuzlukların önlenebilmesi noktasında, bu sır kavramına bir açıklık getirilmesi gerekiyor; onun da düzenleneceğini burada ifade etmek istiyorum.

Tabiatıyla, üzerinde durmamız gereken yolsuzlukların önlenebilmesi noktasında hep ifade etmeye çalıştık; eğer, bir ülkenin sorunlarının çözümü sadece yasa çıkarmakla mümkün olsa, dünyada hemen hemen sorunlu hiçbir ülke, hiçbir memleket kalmaz; en ileri ülkenin kanunlarını en azından tercüme edersiniz, getirirsiniz, yürürlüğe koyarsınız, olur biter. Belli ki, yasa çıkarmak bu işin başlangıcıdır; ama yolsuzluk konusunda kamuoyunun duyarlılığı da özel önem arz ediyor. Özellikle, günümüz demokrasisi, temsilî demokrasi olmanın ötesinde, bir anlamda katılımcı demokrasidir; devlet yönetimine, devlet icraatlarına ve tasarruflarına, sadece oy vermek suretiyle değil, onun da ötesinde, zaman zaman katılım imkânını getirmek ve bu mekanizmaları da harekete geçirmek gerekiyor. Belki de, bu anlamda, yolsuzluklar konusunda kamuoyunun duyarlılığı ve bu noktadaki bilincin gelişmiş olması, yolsuzlukların önlenebilmesi açısından özel bir önem arz edecektir diye düşünüyorum. Sivil toplum kuruluşlarının, bu konuda, yeni dönemde daha aktif olmalarını, doğrusu, hükümet olarak da bekliyoruz. Kimin elinde, yolsuzluk iddiasıyla ilgili bir bilgi, bir belge varsa, bana verebilirler, bize verebilirler, Parlamentomuza verebilirler, burada bulunan partilerimize verebilirler; inanıyorum ki, hangi makama verilirse verilsin, bu neviden yolsuzluk iddiaları en hassas şekilde incelenecek, araştırılacak ve sonucu da kamuoyuna açıklanacaktır. O sebeple, burada araştırma açılmasıyla ilgili olarak zikredilen önergenin gerekçeleri, hükümet olarak bizim de benimsediğimiz ve hassasiyetle üzerinde durduğumuz ve duracağımız bir konu olarak gözükmektedir.

Yolsuzlukları araştırırken, biz, hükümet olarak bir şeye dikkat etmeye çalışıyoruz. Elbette, yolsuzlukların üzerine gidilecek, kim, ne konuda yolsuzluk yaptıysa, gelecek, bağımsız mahkemeler huzurunda bunun hesabını verecektir, vermelidir. Başta da söyledim, siyasetin itibarı buna bağlı; devletimizin, milletimizin geleceği bu noktada göstereceğimiz hassasiyete bağlı. Ancak, geçtiğimiz dönemde yapılan bir kısım yanlışlıkları da yapmamamız gerekir. O da şudur: Suçluluğu kesinleşinceye kadar hiç kimseyi, âdeta bir maç nakleder gibi, suçluluğu kesinleşmemiş, bir mahkûmiyet kararına bağlanmamış insanları, eğer üç gün sonra serbest bırakacaksanız, elinizde yeterli delil yoksa yargısız infaz yoluna da gidilmemelidir; buna da azami hassasiyeti göstermek lazım. Geçtiğimiz dönemde, maalesef, bunun çok kötü örneklerini bu toplum yaşadı, sonra sapla saman birbirine karıştı, arkasından da doğru dürüst bir netice çıkmadı. Evet, biz hükümet olarak, bu işlerin üzerine gideceğiz, bu

noktada en ufak bir tereddüdümüz yok, sonuna kadar bu işte kararlıyız; ama, bütün bunları yaparken de hukuk devleti ilkelerine uygun olarak yapacağız. Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devletiyse, ne yapıyorsa, ne yapacaksa, kimden ne hesap soracaksa, bir mahalle kabadayısı üslubu içerisinde değil, hukuk devletine yakışan, yaraşan bir üslup içerisinde, bir anlayış içerisinde, bir uygulama içerisinde bunları yapacaktır.

İnanıyorum ki, bu görüşmelerin sonucunda araştırma önergesi kabul edilecek ve bu alanda da bizlere önemli mesajlar verecek bir çalışmayı birlikte yapma imkânı bulacağız. Bu vesileyle, önergeyi kabullendiğimizi, benimsediğimizi ve yapılacak çalışmalara da daha şimdiden teşekkür etmek istediğimizi ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

22. DÖNEM

BÖLÜM VIII

SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ ÜZERİNDE KONUŞMALAR

Konu : Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yılmazcan'ın, Kahramanmaraş'ta iş mahkemesi kurulup kurulmayacağına ilişkin, Adalet Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 1
Birleşim : 22
Tarih : 15 Ocak 2003

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş Milletvekilimiz Sayın Mehmet Yılmazcan, Kahramanmaraş'ta bir iş mahkemesinin kurulup kurulmayacağıyla ilgili olarak Bakanlığın düşüncesini sormaktadır.

Muhtelif vesilelerle kamuoyuna da arz etmeye çalıştığım gibi, yargının hızlandırılması ve mahkemelerin iş yükünün azaltılması yolunda çok yönlü çalışmalar yapmaktayız. Bunlardan bir tanesi yeni mahkemelerin kurulmasıdır; öbür taraftan da, yargının hızlandırılmasıyla ilgili olarak, yasalarda –özellikle usul hukukunda- önemli değişiklikler için, bazı tasarıları Başbakanlığa sevk etmiş bulunuyoruz.

Diğer yandan da, süratli, verimli ve kaliteli bir adalet hizmetinin sunulabilmesi açısından, sizlerin de yakinen bildiği gibi, bir taraftan fikrî, sınaî haklar mahkemesinin kurulması yönünde çabalar var, geçen hafta kabul ettiğimiz aile mahkemelerinin kurulması var, şu an Başbakanlıkta incelenmekte olan istinaf mahkemeleri ya da bölge adliye mahkemelerinin kurulmasıyla ilgili tasarılar var.

Şüphesiz, biz Kahramanmaraş başta olmak üzere, işçi hareketlerinin, iş ihtilaflarının yoğun olduğu yerlerde yeni mahkemeleri kurmak istiyoruz. Ancak, bunu bir kritere, Yüksek Hâkimler ve Savcılar Kurulu bağlamış durumdadır. 500'den fazla davanın olduğu yerlerde iş mahkemelerini kuruyoruz. Benim aldığım bilgiye göre, şu an Kahramanmaraş'ta iş mahkemeleriyle ilgili olarak yeterli sayıda dosya, maalesef, mevcut değildir ya da çok şükür mevcut değildir. İki taraftan da bakılabilir, kurulması arzu edilince öyle demek gerekiyor, ama, ihtilaflar ne kadar az olursa, o fevkalade de sevindiricidir. Bu manada,

demek ki, Kahramanmaraşlı hemşehrilerimiz, vatandaşlarımız, mahkemeye intikal etmeden iş ihtilaflarını kendi aralarında hallediyorlar. Bu da zaten Bakanlık olarak da arzu ettiğimiz, benimsediğimiz bir husustur. Bu şartlar altında Kahramanmaraş'ta yakın bir gelecekte iş mahkemelerinin kurulması düşünülmemektedir.

Saygıyla arz ediyorum.

Teşekkür ederim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu **: *Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yılmazcan'ın, TSE'nin Kahramanmaraş'ta tekstil laboratuvarı kurup kurmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *1***

Birleşim **: *22***

Tarih **: *15 Ocak 2003***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Yılmazcan'ın, Sanayi Bakanlığıyla ilgili bir kuruluş olan Türk Standartları Enstitüsü tarafından Kahramanmaraş'ta bir tekstil laboratuvarı kurulup kurulmayacağıyla ilgili sözlü sorusuna cevap arz etmek istiyoruz.

Kahramanmaraş'ta Türk Standartları Enstitüsü tarafından bir tekstil laboratuvarı kurulması söz konusu değildir. Çünkü Türk Standartları Enstitüsünce, başta Gaziantep ve Kahramanmaraş olmak üzere, Çukurova bölgesi ile GAP bölgesinin ihtiyaçlarına cevap vermek maksadıyla planlanmış olan Gaziantep Tekstil Laboratuvarının, Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki inşaatı tamamlanma safhasındadır. İnşaatın bitirilmesiyle birlikte mevcut bazı cihazlar laboratuvara sevk edilecek, Gaziantep Bölge Müdürlüğü yeni binasına taşınacaktır. İhtiyaç duyulan diğer cihazların tedarik işlemleri de devam ettirilmektedir. Bunlar tamamlandığında, Gaziantep'teki bu merkez, bölgenin tüm ihtiyaçlarına cevap verecek durumdadır.

Saygıyla arz ediyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu **: *Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, salıverilen tutuklu ve hükümlülerin Emniyet ve Jandarma Teşkilatlarındaki kayıtlarına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle***

Yasama Yılı **: *2***

Birleşim **: *41***

Tarih **: *13 Ocak 2004***

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mehmet Vedat Melik'in, salıverilen tutuklu ve hükümlülerin emniyet ve jandarmadaki kayıtlarına ilişkin sorusuyla ilgili olarak huzurunuzdayım.

Ülkemizde, suç işleyerek aranıyor durumda olan ve yargı mercilerince çeşitli nedenlerle haklarında yakalama müzekkeresi çıkarılan kişilere ilişkin kayıtlar, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığınca tutulmakta olup, bu kayıtlar ülke çapında sorgulanarak, arananların yakalanması çalışmaları sürdürülmektedir. Soru önergesiyle bize tevcih edilen hususlarla ilgili olarak;

1- Yakalanarak adlî makamlara teslim edilen kişiler ile yargılama sonucunda haklarında beraat, takipsizlik ya da ceza verilen kişilere ilişkin kayıtlar, yargı mercilerince verilen kararlar doğrultusunda iptal ya da düşüm işlemine tabi tutulmakta ya da sistemde muhafaza edilmektedir. Bu nedenle, yargı mercilerince verilen kararlardan, kayıtları tutan güvenlik kuvvetlerinin haberdar edilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmış olup, konuyla ilgili olarak Bakanlığımızca 1984 yılından bu yana 6 adet genelge yayımlanmıştır. Söz konusu genelgelere rağmen uygulamada yaşanan bazı aksaklıklar üzerine, son olarak, Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığının ilgili birimleriyle yapılan koordinasyon sonucu yeni bir genelge çıkarılmış ve Bakanlığımızın ilgili birimlerine de duyurulmuştur.

Öte yandan, yargı mercilerince bildirilmesi ya da yapılan kişisel başvurularla anlaşılması üzerine, haklarında takipsizlik veya beraat kararı verilenlere ait olanlar ile dava zamanaşımına uğramış olan kayıtlar, Kaçakçılık İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığınca iptal edilmektedir.

Bu konuda kişilerin mağdur olmalarını önlemek amacıyla, İçişleri Bakanlığınca ilgili yönerge değiştirilerek, herkesin kendi kaydı hakkında bilgi edinebilmesine, böylece, varsa, bu şekildeki kayıtların kişisel başvuru yoluyla da silinebilmesine imkân sağlanmıştır.

2- Aranıyor durumda kayıtları bulunan ve yakalanarak yargı mercilerine veya askerlik şubelerine teslim edilen kişilerin kayıtlarında gerekli düşüm işlemlerinin yapılması, il güvenlik kuvvetlerince yapılan bildirimler doğrultusunda, ilgili Kaçakçılık İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesinin POL-NET bilgisayar ağına alınmasını takiben yayımlandığı, 28.2.2003 tarihli ve (3/54) sayılı emir uyarınca, bilgisayar üzerinden ya da mesaj yöntemi kullanılarak bir gün içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu uygulamadan sonra, kişilerin, tekrar ve haksız yakalanmalarının önüne çok büyük ölçüde geçilmiştir.

3- Aranıyor durumda olan kişilerin yakalanmaları halinde, yakalayan güvenlik kuvvetlerince yapılan araştırmayla, halen aranıyor durumda olup olmadığının tespiti gerekmektedir. 24 saat görev yapan güvenlik kuvvetleri bu araştırmayı her an yapabilmekte olup, adlî makamlar ve askerî birimlerden yapılması gereken işlem sorulmakta ve buna göre gerekli işlem yapılmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu yerlerden alınan bilgiler doğrultusunda, yakalanan kişi, ya cumhuriyet savcılıklarına veya askerlik şubelerine teslim edilmekte ya da serbest bırakılmaktadır. Hafta sonlarında yakalanan kişilerle ilgili olarak da bu çerçevede işlem yapılmaktadır.

Bilgilerinize saygıyla sunarım.

Saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, bir milletvekili eşinin bulunduğu göreve ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 2
Birleşim : 73
Tarih : 14 Nisan 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; soru önergesine konu olan ve şu an Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü görevini yürüten arkadaşımız Nesrin Yılmazcan, evvela belirtmek isterim ki, birinci sınıf bir hâkimdir. Daha evvel Personel Genel Müdürlüğünde tetkik hâkimi olarak uzun süre çalışmış, daha sonra da Personel Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmıştır.

Biz, bir kişiyi göreve getirirken, en evvel özlük dosyasına bakarız. Bir göreve gelmesinde, sicil durumu itibariyle, hal kâğıtları itibariyle, görev ve sorumluluklarını yerine getirip getirmediği noktasında herhangi bir husus yoksa, bir soruşturması yoksa ve şartları da tutuyorsa o kişiyi ona göre görevlendiririz. Aksi halde, kendisinden kaynaklanmayan sebeplerden dolayı, insanları, sadece, eşi siyasetçidir diye bir yere getirmemek, o kişiyi cezalandırmak olur.

Samimî olarak ifade edeyim; benim, parti meselesinde, neye, nasıl baktığımı, yirmi senelik geçmiş siyasî hayatımda herkes bilir. Bu arkadaşımız son derece başarılıdır; özlük dosyası itibariyle de Bakanlıkta her zaman takdirle anılan bir arkadaşımızdır. Bu göreve getirilmesinin sebebi de, daha evvel Personel Genel Müdürlüğünde uzunca süre görev yapmış olmasıdır. Görevde bulunduğu süre içerisinde de 35 defa hâkim ve savcı kararnamesi hazırlamıştır. Dolayısıyla, zaten, Personel Genel Müdürlüğü, hâkim ve savcıların tayinlerinde, nakillerinde bir taslak kararname hazırlar. Esas, tayinleri, nakilleri, terfileri, disiplin işlemlerini, Anayasamıza, yasalarımıza göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yapar; o arkadaşımız da buranın üyesi değildir. Dolayısıyla, o arkadaşımız, siyasî mülahazalarla değil özlük dosyası itibariyle, çalışması,

gayreti, kişiliği ve birinci sınıf hâkim olması hasebiyle, layık olduğu için bu göreve gelmiştir, getirilmiştir; bugüne kadar da bu kanaatimin aksine herhangi bir davranışı olmamıştır. İyi ki, bu arkadaşımızı bu göreve getirmişiz.

Bunu huzurlarınızda arz etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu : Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, yolsuzlukların önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi münasebetiyle
Yasama Yılı : 3
Birleşim : 12
Tarih : 02 Kasım 2004

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yolsuzluk konusu, hiç şüphesiz, Türkiye'nin de gündeminde olan, dünyanın da gündeminde olan bir konudur ve bunun çok değişik de sebepleri var. Yasa yetmezliğinden kaynaklanan sebepler var, sistemden kaynaklanan sebepler var, insandan kaynaklanan sebepler var. Şüphesiz, bu tedbirlerin hepsi eşzamanlı olarak alınmadığı takdirde, arzu edilen neticeyi elde etmek de çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bunun için, geldiğimiz günden beri Türkiye'de yolsuzluklar meselesini hem gündemde tutarak hem de olabildiğince bir hukuk devleti içerisinde gereğini yapma noktasında çok ciddî çabalar gösterdik, göstermeye de devam ediyoruz. Ancak, şunun bilinmesinde fayda var ki, yolsuzluk konusu mevsimlik bir konu değil; yani, mücadeleyi yapıp üç ay sonra bitirilebilecek bir konu değil, devamlı üzerinde hassasiyetle durmamız gereken bir konu.

Geçtiğimiz günlerde yayımlanan uluslararası saydamlık sıralamasında Türkiye, maalesef, halen arzu edilen noktada değildir. Mutlak surette, buna, bir toplumsal katkının, toplumsal desteğin de şart olduğunu burada ifade etmek istiyorum. Şüphesiz, yasal düzenleme söz konusu olduğunda 5020 sayılı Yasayı çıkardık; bir anlamda yolsuzlukların önlenmesine de katkı sağlayacak, varsa yapılmış bir kısım hukuk dışı, kanundışı harcamalar, kazanımlar, bunları tekrar, topluma, devlete, hazineye kazandırabilmek noktasında, elbirliğiyle, bu Parlamentodan, iktidarıyla muhalefetiyle, 5020 sayılı Yasayı çıkardık.

Yine, gündeme baktığımızda, 26'ncı sırada bulunan ve inşallah en kısa sürede yasalaşmasını temenni ettiğim, Yolsuzlukla Mücadele Kanunu Tasarısı var. Bunun yasalaşmış olması durumunda, inanıyorum ki, bu işle mücadele edenler bakımından önemli bir yasal imkân, bir enstrüman da elde edilmiş olacaktır.

Şüphesiz, bunların da yetmediğini burada ifade etmek isterim. Hep bir şeye vurgu yapmaya çalıştım; o da, Türkiye'de, yolsuzluk suçunu işlemiş olanlarla ilgili soruşturma yapılırken, bir kısım imtiyazların, ayrıcalıkların -bunun içerisine dokunulmazlıklar da dahildir- soruşturma yapılmasını büyük ölçüde güçleştirdiği, soruşturmayı yapan yargı mensuplarının, savcılarımızın, dava açılmış olması halinde hâkimlerimizin bir bütünlük içerisinde meseleye vazıyet etmelerinde bu imtiyazlar sebebiyle, faklı uygulamalar sebebiyle, farklı statüdeki insanların bu suçla ilişkisinin olması durumunda bir kısım yargılama zorluklarının olduğunu da bu vesileyle tekrar söylemek istiyorum.

Onun için, belki, Anayasamız başta olmak üzere -83, 100, 129 ve benzeri maddeler dahil- yeni baştan bir düzenlemeye, buna bağlı olarak da bir yasal ayıklamaya ihtiyaç var; bunu hep ifade etmeye çalıştık. Belki, bu dönem, bu imkânı birlikte bulabiliriz diye düşünüyorum; çünkü bu çatı altında görev yapan iktidar ve muhalefet milletvekilleri olarak bu konudaki hassasiyetimiz bellidir; çünkü bu, sadece bir iktidar meselesi de değil, toplumun meselesidir.

Ümit ediyorum ki, bu dönem, bu yasal düzenlemeleri yapma imkânını birlikte bulabiliriz. Bugüne kadar alınmış tedbirler var; bundan sonra da alınacak tedbirler var.

Bu düşünceyle, hepinize saygılar sunuyorum.(Alkışlar)

Konu ***: Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Adana Adlî Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine; Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Genel Bilgi Toplama Sistemi ile toplanan bilgilere; Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a yeni bir cezaevi yapılıp yapılmayacağına ve Anamur'a ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağına; İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürlü personel alımı sınavına, özürlü personel alımı sınavı mülakatına, özürlü personel alımı sınavının maliyetine ve özürlü personel alımı sınavının sonuçlarına; Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, BOTAŞ eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına; Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye; Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, düşünce suçlularına; Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Afyon'un Evciler İlçesinde adliye teşkilatı açılıp açılmayacağına; Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, yapılan atamalara; Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Ulukışla Cezaevinin kapatılmasına; Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, Bakanlık tarafından Denizli İlinde yapılan çalışmalara; Diyarbakır Milletvekili Cavit Torun'un, Türkiye Barolar Birliğinin gazetelere verdiği bir ilana; Bursa Milletvekili Mehmet Küçükaşık'ın, bazı ilçelerdeki Adalet Teşkilatının kaldırılması çalışmalarına; İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir Adliye Sarayı inşaatına ve Karşıyaka Adliye binasının taşınmasına ve müzelerde yer alan yazma eserlerin envanterine; Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bolu Dağı Geçiş Projesine ve Karabük-Yenice Devlet Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına; Iğdır Milletvekili Dursun Akdemir'in, 2004 ve 2005 malî yılı bütçelerinden Iğdır İline ayrılan ödenek miktarı ve kullanımına; Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, personel atamalarına ve geçici personele döner sermayeden ödenen paya ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle***

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 64
Tarih : 01 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, evvela, soru tevcih eden arkadaşlarıma teşekkür ederim; çünkü bu vesileyle bazı hususları ifade etme imkânını bulmuş olacağız. Ancak, bundan evvel bir iki hususa daha temas etmek isterim. Bu soru önergelerine vereceğimiz cevaplar, sorulduğu tarihteki bilgilere dayanmaktadır; çünkü bu soru önergeleri o tarihin ihtiyaçlarına göre sorulmuş olduğu için, vereceğimiz cevaplar da o günkü bilgilerle bağlantılıdır ve o tarihteki mevzuatla alakalıdır.

Bir başka arz edeceğim husus da şudur: Bu soru önergelerinden bir kısmının güncelliğinin yitirildiğini göreceğiz. Bunda aslında bizim bir kusurumuz yok. Tabiî, soru önergesinin nevini tayin etmek, soru soran arkadaşlarımızın kendi takdirleridir. Yazılı soru önergeleri oluverse, onu belli bir süre içerisinde cevaplama imkânı hemencecik var; ama, öbür türlüsünde, soru önergeleri sıraya girdiği için, bazen de gündem kayması olduğu için, yani, bu neviden denetim günleri olduğu zaman, ya yasalara öncelik vermekteyiz ya tatile denk gelmekte. Halbuki, sorulan soruların da, belki on beş gün içerisinde, yirmi gün içerisinde cevaplandırılması gerekmektedir; ama, şimdi konuştuğumuzda, bir sene evvel, iki sene evvel sorulmuş soruya bugün cevap veriyoruz; onun için, böyle bir sıkıntı da var; ama yazılı soru önergesi yoluna gidilebilirse, Bakanlık olarak bunlara en kısa sürede cevap vermeyi arzu ediyoruz.

Bu düşüncelerle, evvela, Adana Milletvekili Sayın Kemal Sağ'ın, Adlî Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğiyle ilgili bir önergesi var. Biz, iki yıldan beri, Türkiye'de, adalet hizmetleri açısından, gerek adliye binaları gerekse adalet kurumu ceza ve tevkifevleriyle ilgili olarak, Adlî Tıp Kurumuyla ilgili olarak, ciddî bir yapılanma içerisindeyiz. Bunu yaparken de, mümkünse, devletin elindeki binalardan istifade etmeye çalışıyoruz, devlette tasarruf adına; çünkü, devletin elinde, her yerde, çok fazla bina var. O binalar dururken yeni binalar yapmak, bizce kaynak israfıdır. Eğer yapmak mecburiyeti hâsıl oluyorsa da, arsaya para vermek yerine, kamu kurumlarının arsalarından, arazilerinden, Millî Emlakten istifade yoluna gitmeye çalışıyoruz.

Maalesef, Adana İlinde, bu söylediğimiz anlamda, yaptığımız araştırmalarda, bina ve arsa bulunamamıştır. En son, Çukurova Üniversitesinden 5 dönümlük bir bölümün bize tahsisi noktasında bir teşebbüsümüz oldu. Bu teşebbüsümüz devam ediyor. Eğer üniversite rektörlüğü buna olumlu cevap verirse, biz orada modern bir Adlî Tıp Kurumu binası inşa etmiş olacağız.

Ankara Milletvekilimiz Sayın Prof. Dr. Yakup Kepenek'in genel bilgi toplama sistemine ilişkin bir soru önergesi var. Aslında, bu soru önergesi, doğrudan Adalet Bakanlığını ilgilendirmiyor. Esas itibariyle, bu soruya cevap verecek bakanlık İçişleri Bakanlığıdır; ancak, kendisine saygımdan, elimdeki bilgileri, müsaade ederseniz, kısaca ifade etmek istiyorum.

Bilgi toplama işlemleri, İçişleri Bakanlığının ana hizmet birimlerinden olan Kaçakçılık, İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığınca yürütülmektedir; yasal dayanağı ise, İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun ek 7 nci maddesi, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 42 nci maddesi bendine istinaden yapılmaktadır.

Yine, bu neviden bilgiler; haklarında gıyabî tevkif ve yakalama müzekkeresi çıkarılarak yakalanması istenenlerin, kaybolanlar ile yakalansalar dahi bazı suçları işleyen ve kamu haklarından yararlanmaları konusunda sınırlama getirilen kişilerin, çalınan, kaybolan veya bir olaya karışmasından dolayı aranan ve müsaderesine karar verilip de ele geçirilemeyen motorlu taşıtların, ateşli silahların ve kimliği ispata yarayan her türlü belgelerin kaydı tutulmaktadır. Bu neviden bilgilerin yasal dayanağı ise, Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesi, Tevhidi Tedrisat Kanununa giren suçlar, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu ihlal eden suçlar, Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun, Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanuna muhalefet suçları, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunundaki tarihî eser kaçakçılığı ve kaçak kazı suçları, uyuşturucu maddelerle ilgili, haşhaş ekimi ve afyon üretimiyle ilgili suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar, Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunun 7 nci maddesindeki suçlar, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlar, 5816 sayılı Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkındaki bilgiler, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna muhalefet suçları ile Türk Ceza Kanununun bazı maddeleriyle ilgili suçlardır. Dolayısıyla, bu kayıtlar tutulmakta, teknolojideki gelişmeler dikkate alınarak, özellikle e-devlet sisteminin her geçen gün biraz daha yerleştirilmesi sebebiyle, bu neviden bilgiler güncelleştirilmekte ve kolaylıkla da, yasalar çerçevesinde ilgili birimlere bu bilgiler aktarılmaktadır.

Yine, Sayın Kepenek'in, 1 Ocak 2004 tarihi itibariyle hapishanelerde düşünce suçlusu olarak kaç kişinin bulunduğuna dair bir başka soru önergesi var. Bizim, yürürlükteki 765 sayılı Ceza Kanunumuzda "düşünce suçu" olarak ayrı bir suç kategorisi olmadığı için, ancak dışarıdan bir algılama söz konusu

olabildiği için, bu anlamda bir istatistikî bilgi vermek mümkün değildir; ama, Sayın Kepenek madde zikrederse -çünkü bizim istatistikî bilgilerimiz büyük ölçüde madde esasına dayalı olarak tutulmaktadır- mesela, bilfarz 312 nci madde kastediliyorsa, bizim, o zaman, 312 nci maddeden kaç dava açılmış, hangi safhadadır, kaçı mahkûmiyetle, kaçı beraatla neticelenmiş, bunları daha net verme imkânımız var; ama, düşünce suçu tarzında genel bir kategori içerisinde bir rakam vermenin imkânı yoktur.

Değerli arkadaşlarım, Niğde Milletvekili Sayın Orhan Eraslan'ın ve -yine aynı konuda- Mersin Milletvekili Sayın Ersoy Bulut'un cezaevleriyle ilgili iki sorusu var; bunlardan biri, Ulukışla Kapalı Cezaevinin durumuyla ilgili bir soru. Geçtiğimiz dönemlerde, maalesef, her ilçede bir cezaevi kurulmuştur; ancak, günümüz şartları içerisinde bu anlayış artık değişti, dünyada değişti. Mesela, benim bilebildiğim, 80 000 000'luk Almanya'da 152 cezaevi var, İngiltere'de, 140-145 cezaevi var, bizde ise, biz göreve geldiğimizde 500'ün üzerinde cezaevi vardı. Bunun devlete çok aşırı bir yük getirdiği... Mesela, bir ilçede 2 tane hükümlü var, 5 gardiyan, 13 jandarma var. Dolayısıyla, bu tip infaz sistemleri artık geride kalmıştır. Bunları belli cezaevlerinde bir araya getirmek suretiyle, onların rehabilitasyonu, meslek edindirme, onların topluma tekrar kazandırılması açısından, bunların belli merkezlerde toplanması söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla, artık, bu anlamda hizmet verebilme imkânını esasen fizikî olarak da kaybetmiş, eskimiş, içerisinde gerçekten fizikî şartlar, hijyenik şartlar müsait de değil, o neviden cezaevleri kapatılmak suretiyle bölge cezaevlerine doğru bir kayış söz konusudur. Ulukışla'daki hükümlüler de en yakın cezaevlerine nakledilmiştir.

Aynı şey, Anamur İlçesinde bir cezaevinin yapılıp yapılmayacağı soruluyor. Şu anki cezaevi zaten kiralıktır. Dolayısıyla, orta vadede, Nasrettin Köyü Zindanalanı yöresinde kayıtlı 8 850 metrekarelik bir arsa üzerinde orta vadede yeni bir cezaevi yapımını planlıyoruz. Altını çiziyorum, orta vadede; ama, şu an çok acil bir ihtiyaç olarak orada bu manada gözükmüyor.

İstanbul Milletvekilimiz Sayın Lokman Ayva'nın 4 tane soru önergesi var. Bu 4 soru önergesi, özü itibariyle, özürlü vatandaşlarımızla alakalıdır. Bunların imtihanlarıyla ilgili, bunların başvuruları sırasında alınan ücretlerle alakalı ve bu imtihanların nasıl yapıldığı ve yapılırken herhangi bir tesirin, telkinin söz konusu olup olmadığıyla alakalıdır.

Bir defa, hemen baştan ifade edeyim ki, bu imtihanları Adalet Bakanlığı olarak biz kendimiz merkezde yapmıyoruz. Bugüne kadar Adalet Bakanlığının ister özürlü ister yardımcı personel açısından, merkezde bir imtihanı söz konusu değil. Bu imtihanları, ya Millî Eğitim Bakanlığının ilgili genel müdürlüğü

yapmaktadır ya da ÖSYM yapmaktadır. Dolayısıyla, bir para söz konusu olduğunda da, buralara yatırılmaktadır. Nasıl, üniversite imtihanına girenler belli bir miktar para yatırmaktaysa imtihan masraflarını karşılamak adına, bu imtihanlarda da belli ölçüde bazı paralar alınmaktadır; fakat, özürlülerle ilgili yapılan sınavda alınan paraları, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan karşılanmıştır, yaklaşık 500 küsur milyarın üzerinde de bir para buradan aktarılmıştır. Böylece, bu vatandaşlarımızdan bu anlamda bir para alınması söz konusu değildir.

İkinci olarak; bu neviden sınavlar -Adalet Komisyonunda olan iki değerli arkadaşımız da burada- eskiden merkezî sistemle yapılıyordu. Bu merkezî sistemin belki siyasetçi olarak bize getirdiği bir kolaylık vardı; fakat, Türkiye gerçeklerine de uymuyordu. Zaten bu neviden personelin aldığı maaşlar fevkalade düşüktür. Şimdi, güney illerimizden imtihan kazanmış birisini belki onun çok daha uzağında bir ile tayin yapıyoruz; dolayısıyla, bir süre sonra, aldığı para ev kirasına bile yetmeyeceği için mecburen tekrar oradan ya başka bir kuruma veya geldiği yere, doğup büyüdüğü yere gelmek istiyor. Bu da, beraberinde birçok sıkıntı getiriyordu. Biz bu imtihanları, kişisel problemleri çözme adına değil, daha çok, kurumsal ihtiyacı karşılama adına yapıyoruz. Onun için, komisyondaki arkadaşlarımızın, adalet komisyonlarının ve Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunun da bu noktadaki tavsiyeleri de dikkate alınmak suretiyle...

Birinci basamak sınavı zaten ÖSYM tarafından yapılıyor. Ondan sonra, 70 ve daha yukarı puan alanlar adalet komisyonlarınca sınava tabi tutulmaktadır. Bu da, daha çok, tatbikî sınavlardır. Yani, bundan kasıt da şudur: Özellikle bunların önemli bir kısmı zabıt kâtibi olarak görev yapacakları için, 3 dakikada usulüne uygun olarak belli sayıda kelime yazmaları gerekmektedir. Bunlar, aldıkları puan sıralamasına göre yapılmaktadır. Dolayısıyla, bazen adalet komisyonları ile Adalet Bakanlığı karıştırılmaktadır. Adalet komisyonu -bilindiği gibi- Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu tarafından oluşturuluyor. İçerisinde o ilin ya da o ağır ceza bölgesinin başsavcısı var, 2 tane de hâkim. Demek ki, hâkim sınıfından üç kişi bu imtihanları yapmaktadır. Dolayısıyla, yargı bağımsızlığı dikkate alındığında, prensip itibariyle, esas itibariyle kendi vicdanî kanaatlerine göre bu imtihanları yapıyorlar. Benim kanaatim budur, benim inancım budur. Bu çerçevede bunlar yapılmaktadır. Dolayısıyla, özürlü personel açısından da bu esaslara uygun olarak değerlendirmeler yapılmakta. Netice itibariyle, bu sınavlara müracaat edenlerin hepsi özürlü vatandaşlarımızdır. Bunların, olabildiğince, yasa gereği belli bir kısmını bu teşkilatta istihdam etmek istiyoruz, onların hem enerjilerinden, bilgilerinden istifade etmek hem de bu anlamda sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak.

Şüphesiz, bu sınavlara müracaat edenlerin hepsi özürlü olmakla birlikte, komisyonlar, bunlar içerisinden mümkün olduğu kadar istifade edebileceklerini almaktadırlar; daktilo yazabilecek veya başka türlü hizmeti yapabilecek olanlar tercih edilmek suretiyle, bunlar yapılmaya çalışılmaktadır.

Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya'nın, BOTAŞ eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına ilişkin bir soru önergesi var.

Anayasanın 138 inci maddesinde "Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz" denilmektedir. Dolayısıyla, bu dava, bizim kayıtlarımız açısından henüz kesinleşmediği için, Anayasanın bu amir hükmü karşısında, maalesef, bir açıklama yapma imkânım da yoktur; dava biterse, tekrar bir başka şekilde bu konuyu cevaplandırma imkânımız olabilir.

Trabzon Milletvekilimiz Sayın Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye ilişkin bir soru önergesi var. Bildiğiniz gibi, bu konu, aslında, zaman zaman Türkiye'de çok değişik şekillerde gündeme geliyor ve benim de en çok üzerinde durduğum, vurgu yaptığım hususlardan bir tanesidir.

Türkiye'de demokrasi, maalesef, imtiyazlar üzerine kurulmuştur; herkes kendisine göre bir imtiyaz elde etmiş, bunun sonucu olarak da, özellikle yargılama faaliyetleri açısından bazı zorluklarla karşı karşıya kaldığımız da ortadadır.

Kamuoyu açısından baktığımızda, sanki, Türkiye'de imtiyaz sahibi -eğer öyle kabul ediliyorsa- sadece milletvekili dokunulmazlığı üzerinde duruluyor. Halbuki, bu milletvekili dokunulmazlığı, aynen diğerleri gibi, kişinin ismine verilmiş teminatlar, imtiyazlar, ayrıcalıklar değildir, görevin gereğidir; yani, milletvekillerinin, her türlü endişeden, baskıdan ve benzeri şeylerden azade olarak, tam bir vicdan huzuru içerisinde bu görevlerini yapabilmeleri adına verilmiş bir husustur; ama, senelerden beri çok tartışma konusu olduğu için, diğer imtiyazlar ya da ayrıcalıklar, yargılama açısından, maalesef, kamuoyunun pek bilgisi dahilinde değildir. Esas itibariyle, bu konuda yazı yazan pek çok kişi de, zannediyorum, mevzuatımızdaki bu hususları bilmiyor.

Şimdi, bu açıdan baktığımızda, eğer bir değişiklik yapılacaksa, Anayasanın 129 uncu maddesi de dahil, şimdi biraz sonra arz edeceğim hususlarla ilgili olarak genel bir düzenlemenin yapılması gerekir. Bunlar yapılmadan, meseleyi sadece milletvekillerine -kanaat olarak söylüyorum, bu konuda da sıkıntısı olmayan bir milletvekili olarak söylüyorum- döndürdüğümüz takdirde, o

zaman, bütün olumsuzlukların sorumlusu, bütün yolsuzlukların sorumlusu, âdeta, siyaset yapan insanlarmış gibi, kamuoyunda yaptığımız işle ilgili yanlış bir imaj söz konusu olmaktadır. Onun için, meseleye bir bütünlük açısından bakmak adına...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Sayın Bakan, dikkat ederseniz, yalnız adlî suçlardan söz ediyoruz.

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Müsaade ederseniz... Böyle bir usul yok Sayın Hacaloğlu. Sizin soru önergeniz de yok; dolayısıyla, eğer sorarsanız, yazılı cevap veririm; tatmin olmazsanız, bir başka şekilde. Ben, şimdi, bu bilgileri size arz edeyim, sonra takdir sizlerin.

Şimdi, 4483 sayılı Kanuna tabi olan kamu görevlilerini, kamu iktisadî teşebbüslerinde görevli genel müdür ve yönetim kurulu üyeleri, valiler ve il genel meclisi üyeleri, il daimî encümen üyeleri ile il özel idare müdürlüklerinde görevli memur ve kamu görevlileri, il ve ilçe belediye başkanları, büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri, bu belediyelerin diğer memur ve kamu görevlileri, köy muhtarları, yerinden yönetim birliklerinin birlik başkanı, birlik encümeni ve birlik meclisi üyeleri, kolluk görevlilerinden polis, jandarma, çarşı ve mahalle bekçileri, sahil güvenlik personeli, orman muhafaza memurları, çiftçi mallarını koruma görevlileri, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Telsiz Genel Müdürlüğü, Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü, Devlet İstatistik Enstitüsü, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünde görevli yönetici ve memurlar, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresinin Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri ile kadro karşılık gösterilmek suretiyle çalıştırılan sözleşmeli personel şeklinde sıralamak mümkün olup, söz konusu kamu görevlileri hakkında 4483 sayılı Yasaya göre işlem yapılmaktadır. Sade vatandaşlara nazaran farklı bir usul var.

Diğer taraftan, 4483 sayılı Kanuna tabi olmayan hâkim ve cumhuriyet savcıları hakkında 2802 sayılı Hâkim ve Savcılar Kanununda; Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkan vekilleri, daire başkanları, üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay cumhuriyet savcıları hakkında 2797 sayılı Yargıtay Kanununda; Askeri Yargıtay Başkanı, başsavcı, ikinci başkanı, daire başkanları ve üyeleri hakkında 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununda; askerî hâkimler ve askerî savcılar ile yardımcıları, adlî müşavirler, Askerî Adalet İşleri

Başkanı ile Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında bulunan askerî hâkimler hakkında 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununda; Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurulları yöneticileri, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanları ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa; tabi memurları hakkında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda; Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı, üyeleri ve personeli hakkında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda; Sayıştay Başkan ve üyeleri hakkında 832 sayılı Sayıştay Kanununda; Danıştay Başkanı, başsavcı, başsavcı vekilleri, daire başkanları ve üyeleri hakkında 2575 sayılı Danıştay Kanununda; Kamu İhale Kurumu üyeleri ve kurum personeli hakkında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda; Rekabet Kurulu Başkanı, üyeleri ve personeli hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyeleri ve kurum personeli hakkında 4389 sayılı Bankalar Kanununda; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunda görevli personel hakkında 4028 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda; avukatlar hakkında 1130 sayılı Avukatlar Kanununda; noterler hakkında 1512 sayılı Noterler Kanununda, söz konusu kamu görevlilerinin soruşturması ve kovuşturmasıyla ilgili özel usul hükümleri bulunmaktadır. Geriye kim kalıyor; bunu da takdirlerinize arz ediyorum.

Yukarıda zikredilen kanun hükümlerinin kaldırılıp kaldırılmaması konusunda Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrası hükmünde herhangi bir değişiklik yapılıp yapılmaması bütün bu durumu belirleyecektir ve bu ayrıcalıklardan dolayı da en fazla sıkıntıya maruz kalan bizatihi yargının kendisidir. Durumu takdirlerinize arz ediyorum.

Muğla Milletvekili Sayın Fahrettin Üstün'ün, 58 inci ve 59 uncu hükümetler döneminde Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarında yapılan atamalara ilişkin soru önergesi.

Değişik adliyelerde görev yapmakta olan cumhuriyet başsavcısı ve ağır ceza mahkemesi başkanları arasından 1 müsteşar, 1 müsteşar yardımcısı ve 1 yüksek müşavir, Bakanlık merkez teşkilatından ise daire başkanı, genel müdür yardımcısı ve genel müdür kadrolarında görev yapmakta olan üst düzey yöneticiler arasından 1 müsteşar yardımcısı, 4 yüksek müşavir, 5 genel müdür, 4 genel müdür yardımcısı, 2 müstakil daire başkanı ve 2 daire başkanı olmak üzere toplam 21 kadroya atama yapılmıştır.

Yalnız, burada bir hususu arz etmek istiyorum: Ben göreve geldiğimde zaten Bakanlığımda genel müdür yardımcısı, genel müdür, müsteşar yardımcısı, müşavirler olarak aşağı yukarı 17 kadro boştu, buralarda herhangi bir atama söz konusu değildi. Demek ki, 21 kadroya atama yapıldığına göre

zaten 17'si boştu ve sayın müsteşar da göreve geldikten iki gün sonra istifa etmiştir, o şekilde boşalma söz konusudur.

Müsteşar yardımcılarından birinin Ankara Cumhuriyet Başsavcısı unvanıyla, yüksek müşavirlerden 2, genel müdür yardımcılarından 1, daire başkanlarından 2, tetkik hâkimlerinden 8, adalet başmüfettişliği ve müfettişlik kadrolarında bulunanlardan 17'sinin ise hâkim ve cumhuriyet savcısı olarak Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararıyla değişik adliyelere atamasının yapıldığı; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalıştırılmak üzere çeşitli unvanlarda toplam 1 343 personelin alındığı, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışan 29 idarecinin, cezaevi müdürlerinin çeşitli nedenlerle başka yerlere görevlendirildiği kayıtlarımızın tetkikinden anlaşılmıştır.

Değerli arkadaşlarım, biz o tarih itibariyle 1 343 personel almışız. Zaten, yaklaşık olarak ceza ve tevkif evlerinden senede 1 200 kişi emekli olmaktadır. Dolayısıyla, halen, ister yardımcı personel, adalet hizmetlerindeki yardımcı personel isterse cezaevi personeli olarak, infaz kurumlarında, şu an, aşağı yukarı 19 000 açıkla çalışmaktayız. Bunu, çok değişik yollardan kapatma yoluna gitmek istiyoruz. Bunu da, özellikle, açıktan atamalardan daha çok, mümkünse naklen geçişle veya özelleştirme kurumunun elemanlarından istifade etmeye çalışıyoruz.

En son olarak da -1 Ocakta yürürlüğe girdi sizlerin çıkardığı yasayla- özelleştirme mağdurları olarak, Türkiye'nin muhtelif yerlerinde "biz, tekrar dönmek istiyoruz" diyenler vardı. Bunlardan, zannediyorum, 10 000 kişi kadar müracaat etti, 2 000'i Adalet Bakanlığı bünyesinde, mübaşir ve hizmetli olarak görev yapılmak üzere bize rakam olarak tahsis edildi. Dolayısıyla, bu açıkları da, imtihan yapmaktan daha çok, bu neviden yollarla karşılamaya çalışıyoruz.

Denizli Milletvekili Sayın Ümmet Kandoğan'ın Denizli İlinde yapılan çalışmalar hakkında bir soru önergesi var. O çalışmalardan bir kısmı, Ulusal Yargı Ağı Projesi kapsamındadır.

Biz, bugüne kadar, teşkilatımızda görev yapan bütün hâkim ve savcılara dizüstü bilgisayar vermişizdir. Ayrıca, zabıt kâtiplerimizin ihtiyacı olan, kalemlerde ihtiyaç olan masaüstü bilgisayarlar verilmiştir, bunların donanımları verilmiştir. Bütün, Türkiye açısından, şüphesiz, Denizli büyük ilimiz; aşağı yukarı, onların, bu anlamda tüm ihtiyaçları da karşılanmıştır.

Ayrıca, Denizli bakımından önem arz eden en önemli konu Adalet Sarayının bitirilmesiydi. Bu saray bizim dönemimizde başlamış, bitirilmiştir büyük ölçüde, en büyük parayı bu dönemde verdik ve bundan birkaç ay evvel de açılışı yapılmış, şu an hizmete başlamıştır.

Yine, senelerdir devam eden ve hakikaten, bizim bakımımızdan da önemli bir kaynak ayırmayı zarurî kılan Denizli Kapalı Cezaevinin bir an evvel bitirilmesiydi. O cezaevi de bitirilmiştir, hizmete girmiştir; temenni ederiz ki içi boş kalır.

Bozkurt İlçesinde de, Türkiye'de kadın cezaevi için böyle bir kararımız var.

Adliye lojman hizmetleri açısından da bütçeden 102 milyar onarım olarak para tahsisi yapılmıştır.

Diyarbakır Milletvekilimiz Sayın Cavit Torun'un, Türkiye Barolar Birliğinin gazetelere verdiği ilanla ilgili soru önergesi var.

Türkiye Barolar Birliğinin verdiği bu ilanın masraflarının, adı geçen Birliğin bütçesinin çeşitli giderler faslından karşılandığı, Barolar Birliğinin 23.6.2004 tarihli ve 14302 sayılı yazısının incelenmesinden anlaşılmaktadır. Demek ki, bu neviden bir harcama Barolar Birliği bütçesinden yapılmaktadır. Bunlar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır; Bakanlıkla ilişkileri de fevkalade sınırlı alanlara inhisar etmektedir. Soruların diğer kısmı, bu çerçevede değerlendirilmesi gereken hususlar.

Değerli arkadaşlarım, arka arkaya bazı sorular var; bunlar, bazı ilçelerimizdeki adliye binaları ve adalet hizmetleri açısından yeni mahkemelerin açılıp açılmayacağıyla alakalıdır. Şimdi, biz, bazı yerlere hâkim tayinlerini ya da yeni mahkemelerin açılıp açılmamasını Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun aldığı ilke kararlarına göre yapmaktayız. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 14.9.1981 tarihli bir kararında, bir yere ağır ceza mahkemesinin açılabilmesi, kurulabilmesi için yıl içerisinde gelen dava sayısının 300'den yukarı olması gerektiğini belirlemiştir. Diyarbakır Milletvekili Sayın Muhsin Koçyiğit, Ergani İlçesine böyle bir ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağını soruyor. Bizim kayıtlarımıza göre, Ergani, Çermik, Çüngüş, Dicle, Maden ve Alacakaya İlçelerinden Diyarbakır ve Elazığ Ağır Ceza Mahkemelerine 2003 yılı ve 1.1.2004 ile 6.10.2004 tarihleri arasında fezleke ve görevsizlik kararı verilerek gönderilen dava sayısı, ilke kararında belirtilen sayının çok altındadır. Bu da, şükranla, memnuniyetle karşılanacak bir husustur. Yani, bir yere ağır ceza mahkemesi açmak belki başlangıçta hoş gibi gözüküyor; ama çok şükür, insanlarımız, o anlamda bu suçlara fazla mütemayil değil, bu da şayanı şükür bir husus. Onun için, keşke, başka yerlerde de ağır cezalar olmasa; bunu tercih ediyoruz.

Antalya Milletvekilimiz Sayın Feridun Baloğlu'nun, dosya sayısı esas alınıp, alınmayarak, adliyelerde sulh mahkemelerinin sayısının artırılıp artırılmayacağına ilişkin bir soru önergesi var.

Yine, aynı ilke kararı çerçevesinde, bir yılda bakabileceği dava sayısının 1 000'in üzerinde olması halinde sulh hukuk mahkemeleri açılmaktadır. Şu an, yani, soru önergesinin verildiği tarih itibariyle 3 937 dava açılmış 2003 yılı iş durumuna göre; Antalya'da da 3 adet sulh hukuk mahkemesi mevcuttur. Bu şartlar altında yeni bir sulh mahkemesinin açılması, o rakamlar açısından mümkün değildir; eğer, bu rakam artarsa -ki, temennimiz artmamasıdır- açacağız, artmazsa açmayacağız.

Şimdi. Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Halil Ünlütepe'nin, Evciler İlçesi Adliye Teşkilatıyla ilgili bir önergesi var.

Biz, bir yerde adliye teşkilatının kurulup kurulmamasını ya da mevcutlar arasında bir hizmet birleştirilmesi yapılmasını, demin söylediğimiz ilke kararları çerçevesinde yapmaktayız. Kendileri de, haricen, bu konuyu şüphesiz ki biliyorlar. Dolayısıyla, biz, geçtiğimiz sene, bilmecbur, bizzarur, bazı yerlerde adliyeleri kapattık. Bundan dolayı, Bakanlık olarak, bizim tasarrufumuz 116 trilyondur; çünkü, hâkimlerin ve savcıların tayin ve terfileri, özlük hakları, büyük ölçüde, bir yıl içerisinde çıkardıkları iş sayısına, Yargıtay'dan geçen dosyaya bağlıdır. Halbuki, birçok yerde -çünkü, bir yerde adliye teşkilatını açtığınızda, en az 2 hâkim, 2 savcının olması söz konusu- bazen 25 dosya, 30 dosya, 50 dosya, sıradan, çok basit bir suçla ilgili davaya bile 2 savcı çıkmakta, duruşmaya; bu neviden sıkıntıları Türkiye yaşadı. Onun için, temennimiz, keşke, arzu ettiğim gibi, adliyelerin sayısını çoğaltmak yerine azaltmayı, ben, şahsen tercih ederim. Bu sebeple, orada böyle bir husus söz konusu değil; ama kendileri de biliyor ki, biz, Afyon'a büyük önem veriyoruz. Afyon Adalet Sarayı açıldı; kendileri de bulundular, kendilerine teşekkür ediyoruz.

Ayrıca, Emirdağ'da ve Sandıklı'da yeni adliye hizmet binaları, inşallah, 2005'te bitecek. Eldeki imkânları bu neviden kalıcı hizmetlere tahsis etmeyi tercih ediyoruz.

İzmir Milletvekilimiz Sayın Vezir Akdemir "İzmir Adalet Sarayı ne zaman bitecek" diye soruyor. Başlangıçta bunu arz ettim; soru güncelliğini kaybetti; biz, adliye sarayını geçtiğimiz yıl açtık, aşağı yukarı yedi sekiz aydır da hizmet veriyor.

Ankara Milletvekili Sayın Telat Karapınar'ın...

VEZİR AKDEMİR (İzmir) — İki sorum daha var orada...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — Soru olabilir de, açıldı şu an.

VEZİR AKDEMİR (İzmir) — Bir de Karşıyaka'yla ilgili soru vardı...

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Devamla) — "Karşıyaka adliye binasının yetersizliğinden dolayı ağır ceza ve sulh ceza mahkemelerinin görev yaptığı mekânların yetersizliğinden dolayı sağlıklı adalet hizmeti verilmemektedir" deniliyor. Doğru; ama şimdi, açılan hizmet binasında -siz de biliyorsunuz- halen daha boş yerler var. Yüksek Kurul şu an İstanbul'da. Biz, büyük merkezlerdeki adlî hizmetlerin ne gibi sorunlarla karşı karşıya kaldığını tespit anlamında böyle bir çalışmayı bütün Türkiye çapında yapıyoruz, Türkiye'nin her tarafında. Ümit ederim önümüzdeki günlerde de İzmir'e gidecekler, oradaki gelen teklifler çerçevesinde, ona da yardımcı olmaya çalışırız.

Ankara Milletvekilimiz Sayın Telat Karapınar'ın, Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer tarafından affedilen mahkûmlarla ilgili bir soru önergesi var.

Bilindiği gibi, Anayasanın 104 üncü maddesine göre, Cumhurbaşkanları, sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak yetkisine sahiptir. Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından, göreve başladığı 16.5.2000 tarihinden bugüne kadar, Anayasanın anılan hükmü kapsamında 252 mahkûmun cezasını kaldırdığı... Yine soru önergesinde sorulan başka bir husus var; bunlardan yasadışı silahlı çete niteliğindeki MLKP adlı terör örgütünün sair efradı olmak suçundan hükümlü olup, 10.4.2003 tarihli ve 55 sayılı kararla cezası kaldırılan kişinin terör örgütü üyesi olmak suçundan yeniden tutuklanarak Ankara 1 numaralı F Tipi Kapalı Cezaevinde; yasadışı silahlı çete niteliğindeki DHKPC adlı terör örgütünün sair efradı olmak suçundan hükümlü olup 4.7.2003 tarihli ve 101 sayılı kararla cezası kaldırılan kişinin ise, terör örgütü üyesi olmak suçundan tutuklandığı; geçmiş dönem cumhurbaşkanlarından Sayın Süleyman Demirel tarafından 93, Sayın merhum Turgut Özal tarafından 17 kişinin cezasının, Anayasanın anılan hükmü çerçevesinde kaldırıldığı, Bakanlığımızın kayıtlarından anlaşılmıştır.

Şüphesiz, bu cezaların kaldırılmasıyla ilgili konunun bir prosedürü var; bu prosedüre göre bunlar yapılmaktadır. Mutlak surette sağlık raporları istenmekte, kişinin, varsa sabıka kayıtları, başka türlü araştırmaları yapılmakta ve buna bağlı olarak bu neviden kararlar verilmektedir.

Yine, Antalya Milletvekili Sayın Feridun Baloğlu -Türkiye Büyük Millet Meclisine verilen bir soru önergesi sebebiyle- Başbakan tarafından milletvekilleri aleyhine açılmış tazminat davası olup olmadığını sormaktadır.

Bizim adlî sistemimizde, kişilerin sıfatlarına, görevlerine ve unvanlarına göre bir istatistik tutulmamaktadır. Yani, kimin, hangi mahkemede, ne dava açtığı, sıfatına göre olmadığı için, biz genel kayıtları tutuyoruz; yani, bir yıl içerisinde, bilfarz, Ankara asliye hukuk mahkemelerine kaç dava gelmiştir, kaç dava kararı çıkmıştır; bu neviden istatistikleri tutuyoruz. Davacının ya da davalının sıfatına göre bir kayıt tutulmadığı için, bu soruya, maalesef, çok daha teferruatlı bir cevap verme imkânım yok.

Iğdır Milletvekilimiz Sayın Prof. Dursun Akdemir, 2004 ve 2005 malî yılı bütçelerinden Iğdır İline ayrılan ödenek miktarlarını sormaktadır.

Biz, Bakanlık olarak il il ödenek ayırmıyoruz, ihtiyaçlar ne ise bunu karşılamaya çalışıyoruz. Bu çerçevede, UYAP Projesi çerçevesinde oraya yapılan bilgisayar destekleri ve bununla ilgili yapılan harcamalar var. Ayrıca, ceza tevkif evleri bütçe ödenek ve donanım kısmı tarafından, cari ödenek toplamı olarak, yaklaşık 999 165 000 000 ve cezaevinin sair ihtiyaçlarının karşılanması bakımından da 190 milyar demek ki, 1 trilyonun üzerinde bir harcama yapılmıştır. İhtiyaç hâsıl olduğunda da bunlar gönderilmektedir.

Adalet hizmet binasının bakım ve onarımı işlerinde kullanılmak üzere istenilen ödenek de kendilerine gönderilmiştir. Bu ödenekler yetmediği takdirde gereği yapılmaktadır; şu an, Bakanlık olarak da bu anlamda herhangi bir sıkıntımız yoktur.

Denizli Milletvekili Sayın Ümmet Kandoğan, personel atamalarına ilişkin olarak, özellikle Adalet Akademisiyle ilgili soruyor. Bu Adalet Akademisiyle ilgili olarak, Yargıtay üyesi 1 kişinin akademi başkanı olarak, Ankara adliyesinden 1 hâkim ve 1 cumhuriyet savcısı akademi başkan yardımcısı olarak, Bakanlığımızdan 1 tetkik hâkimi eğitim merkezi müdürlüğüne, yine 1 tetkik hâkimi müdür yardımcılığına, Danıştay'dan 1 tetkik hâkiminin eğitim merkezi müdür yardımcılığına, Gazi Üniversitesinden 1 arkadaşımız genel sekreterliğe, Devlet İstatistik Enstitüsünden de 1 arkadaşımız memur olarak atanmıştır; istisnaî kadrolarla ilgili olarak herhangi bir atama söz konusu değildir.

Adlî Tıp Kurumuyla ilgili olarak da, 1 Adlî Tıp Kurum Başkanı, 2'si Adlî Tıp Kurumu başkan yardımcısı, 5'i adlî tıp ihtisas kurulu başkanı ve 18'i adlî tıp ihtisas kurulu üyesi olmak üzere, toplam 26 kişi üçlü kararnameyle, 41 kişinin de değişik kariyerlerden naklen atandığı, kayıtların tetkikinden anlaşılmıştır.

Iğdır Milletvekili Sayın Dursun Akdemir'in, 58 inci cumhuriyet hükümetinin göreve başladığı tarihten soru önergesinin sorulduğu güne kadar, göreve atanan ve görevine son verilen personele ilişkin bir soru önergesi var.

Bununla ilgili bir başka arkadaşımızın sorduğu soru vardı, ona cevap vermiş oldum; aynı mahiyettedir.

Anamur İlçesine ağır ceza mahkemesinin açılıp açılmayacağına ilişkin Sayın Ersoy Bulut'un bir önergesi var. Bu konuyla ilgili, yine Hâkimler Savcılar Kurulunun ilke kararını belirttim; 300 ve daha yukarı olması lazım.

2003 yılı içinde, Anamur ve Bozyazı Cumhuriyet Savcılıklarından fezlekeyle ve söz konusu yerlerin ceza mahkemelerinden görevsizlik kararıyla Silifke Ağır Ceza Mahkemesine gelen toplam dosya sayısı -çok şükür- 66'dır. Dolayısıyla, sayı fevkalade azdır.

Öte yandan, 2004 yılında, Anamur İlçesinden 36, Bozyazı İlçesinden de 13 fezlekenin cumhuriyet başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır. Bu bakımdan, kriterlere uymadığından, böyle bir ağır ceza mahkemesinin kurulması söz konusu değil.

Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Küçükaşık, Bursa İli, Gürsu, Harmancık ve Büyükorhan İlçelerindeki adliyelerin kapatılmasıyla ilgili hususu soruyor. Zannediyorum, bu konuda da, biraz evvel, bir genel çerçevede değerlendirme yaptım. Dosya sayıları, bulundukları şartlar ve imkânlar itibariyle bu neviden kararlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca alınmıştır, bu çerçevede bu işlemler yapılmaktadır.

Beni dinlediğiniz için hepinizi teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

Konu ***: Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Adana Adlî Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine; Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Genel Bilgi Toplama Sistemi ile toplanan bilgilere; Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a yeni bir cezaevi yapılıp yapılmayacağına ve Anamur'a ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağına; İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürlü personel alımı sınavına, özürlü personel alımı sınavı mülakatına, özürlü personel alımı sınavının maliyetine ve özürlü personel alımı sınavının sonuçlarına; Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, BOTAŞ eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına; Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye; Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, düşünce suçlularına; Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Afyon'un Evciler İlçesinde adliye teşkilatı açılıp açılmayacağına; Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, yapılan atamalara; Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Ulukışla Cezaevinin kapatılmasına; Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, Bakanlık tarafından Denizli İlinde yapılan çalışmalara; Diyarbakır Milletvekili Cavit Torun'un, Türkiye Barolar Birliğinin gazetelere verdiği bir ilana; Bursa Milletvekili Mehmet Küçükaşık'ın, bazı ilçelerdeki Adalet Teşkilatının kaldırılması çalışmalarına; İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir Adliye Sarayı inşaatına ve Karşıyaka Adliye binasının taşınmasına ve müzelerde yer alan yazma eserlerin envanterine; Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bolu Dağı Geçiş Projesine ve Karabük-Yenice Devlet Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına; Iğdır Milletvekili Dursun Akdemir'in, 2004 ve 2005 malî yılı bütçelerinden Iğdır İline ayrılan ödenek miktarı ve kullanımına; Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın, personel atamalarına ve geçici personele döner sermayeden ödenen paya ilişkin sözlü soru önergeleri münasebetiyle***

Yasama Yılı : 3
Birleşim : 64
Tarih : 01 Mart 2005

ADALET BAKANI CEMİL ÇİÇEK (Ankara) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Kepenek tarafından "yazılı soru önergelerine kısmen cevap veriliyor" deniliyor. Bana gelen yazılı soru önergelerinden şunu gördüm: Bazen bir soru önergesinde birden fazla bakanlığı ilgilendiren soru sorulmaktadır; yani, Adalet Bakanlığına gelen soru önergesinde, İçişleri Bakanlığından veya başkaca bakanlıklardan bilgi toplamak gerekiyor. Bu da işi uzatıyor. Bence, anında, güncelliğini koruyarak doğrudan cevap isteniyorsa, her bakanlığın kendi görev alanına giren hususlarda soru önergeleri sorulabilirse, belki daha doğrudan, daha tatminkâr ve kısa sürede cevap verme imkânı olabilir.

Sayın Akdemir'in sorduğu hususlar, tabiî daha uzun bir açıklamayı gerektirir; ama kısaca şunu ifade edeyim: Bornova Adliyesi zaten kapatıldı; şimdi, bulunduğu yerde hizmet veriyor. Metropol ilçe içerisinde şu an Karşıyaka Adliyesi var. Biz, zaten hizmet birleştirmelerine mümkün olduğu kadar gittik.

Şüphesiz, Türkiye'de davaların uzamış olmasının çok değişik sebepleri var. Bunlar sadece mahkemelerin iş yükünden de kaynaklanmıyor. Hâkimin karar verebilmesi için dosyanın tekemmül etmesi lazım, tamamlanması lazım. Bu ise, pek çok kesimden, pek çok daireden veya değişik kaynaklardan bilginin dosyada tamamlanması gerekiyor. Bundaki gecikmeler yargıda da ister istemez bazı gecikmelere sebebiyet veriyor. Bunun için, biz, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununu, inşallah, bu yıl içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisine getireceğiz. Burada düşündüğümüz iki husus var. Bir taraftan, şu an mahkemelere gelen bir kısım davaları yargı dışında çözmektir, alternatif uyuşmazlık çözümleri bulmak suretiyle mahkemelerin iş yükünü azaltmak, öbür taraftan da yargılamayı hızlandıracak bir kısım usul hükümlerini getirmek istiyoruz. Bu yıl içerisinde, inşallah, bu gelecek.

Bilirkişi konusu, Türkiye'nin kanayan yarasıdır, çok çeşitli sebeplerden dolayı. Bu konuyla ilgili bir çalışmayı yapıyoruz. İnşallah, onu da kısa süre içerisinde kamuoyunun bilgisine, tartışmasına açarız; ama, bilmemiz gerekir ki, bilirkişi konusu, önünde sonunda insan meselesidir. Sorumluluk duygusuna sahip iyi insanları yetiştiremediğimiz sürece, bu bilirkişiler -iyilerini tenzih ediyorum; kendilerinden de özür dilerim- kendi işini bilir kişiler haline geliyor. Zaten, Türkiye'nin temel sıkıntısı da buradadır, yargının çektiği en önemli sıkıntı da buradadır.

Fizikî mekânlar konusu, bu hükümetin en fazla üzerinde durduğu

konudur ve şu an Türkiye'de 150 noktada proje yürütüyoruz büyük illerimiz başta olmak üzere. İnşallah, bu iktidar dönemi sonunda bu mesele çok önemli bir noktaya gelmiş olacaktır.

Diğer konularla ilgili olarak gerekli açıklamaları yaptığım kanaatindeyim.

Sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

ISBN: 978-975-8805-49-5

TBMM Basımevi - 2015